

АЛЕКСАНДРА РИПЛИ СКАРЛЕТ

Част 2 от „Отнесени от вихъра“

Превод от английски: Вера Георгиева, Анелия Димитрова, 1992

chitanka.info

ИЗГУБЕНА В МРАКА

1.

„Всичко това скоро ще свърши и ще мога да се върна у дома, в Тара.“

Скарлет О'Хара Хамилтън Кенеди Бътлър стоеше сама на няколко крачки встрани от останалите опечалени на погребението на Мелани Уилкс. Валеше дъжд и облечените в траур хора бяха разтворили черни чадъри над главите си. Подкрепяха се един друг, жените плачеха и деляха две по две и чадърите, и мъката си.

Скарлет не делеше нито чадъра, нито скръбта си с никого. Вятърът на тласъци навяваше студени, хапещи дъждовни ручейчета, които се стичаха по врата ѝ, но тя не ги усещаше. Не чувствуваше нищо, онемяла от загубата. Щеше да тъгува по-късно — тогава, когато щеше да е в състояние да понесе болката. Сега отхвърляше всичко — всяка болка, всяко чувство, всяка мисъл. Освен думите, които непрекъснато си повтаряше наум, думите, които ѝ обещаваха превъзможване на мъката и сила да оцелее, докато се възстанови.

„Всичко това скоро ще свърши и ще мога да се върна у дома, в Тара.“

„... прах от прахта, пепел от пепелта...“

Гласът на свещеника проникваше през вцепенението, което я обгръщаше като черупка, думите успяваха да достигнат до нея. „Не — заплака мълчаливо Скарлет. — Не и Мели. Това не е гробът на Мели, прекалено голям е, а тя е толкова мъничка, костите ѝ са като на птичка. Не! Не може да е мъртва, не е възможно.“

Скарлет отпусна глава на една страна в отказа си да се примири със зейналия гроб и простия чамов ковчег, който потъваше в него. В мекото дърво личаха малки полукръгове — следите от чуковете, забили гвоздеите на капака над милото, обично, сърцевидно личице на Мелани.

„Не! Не може така, не бива, вижте дъжда, не можете да я оставите да я навали. Така ѝ е студено, не бива да остане под ледените

пръски. Не мога да гледам, не издържам, не мога да повярвам, че я няма. Тя ме обича, приятелка ми е — единствената ми истинска приятелка. Мели ме обича, няма да ме изостави, точно когато имам най-голяма нужда от нея.“

Скарлет погледна хората, заобиколили гроба и усети как я обзема силен гняв. „Никой от тях не преживява толкова, за никого загубата не е толкова голяма, колкото за мен. Никой не знае колко я обичам. Но Мели знае, нали? Тя знае, трябва да повярвам, че знае... Те обаче никога няма да повярват. Нито мисис Мериуедър, нито Мийдови, нито Уайтингови или пък Елсингови. Гледай ги само как са се скупчили около Индия Уилкс и Ашли като ято мокри гарги в траурни дрехи. Утешават леля Питипат, добре, но нали всички знаят, че тя се вживява и може да си изплаче очите и за най-дребното нещо, дори за прегоряла филийка. Няма да проумеят, че може би и аз се нуждаю от малко утеха, че бях по-близка с Мелани от всички тях. А се държат така, сякаш изобщо не съм тук. Никой не ми обърна внимание. Дори Ашли. Забелязваше ме през онези два ужасни дни след смъртта на Мелани, когато му трябвах да върша работа. Всички ме забелязваха. Индия също — блееше ми като коза: «Какво ще правим с погребението, Скарлет? Ами помена? А ковчега? Кой ще го носи? Парцелът в гробището? Надписа на надгробната плоча? Съобщението във вестника?» Сега се опират един о друг, плачат и вият. Е, добре, няма да им направя удоволствието да ме видят как плача съвсем сама, без да има на кого да се облегна. Не бива да плача. Още не. Ако почна, няма да мога да спра. Като отида в Тара, ще мога да се наплача.“

Скарлет вдигна брадичка и стисна зъби, за да не тракат от студа, да преглътне задавянето. „Всичко това скоро ще свърши и ще мога да се върна у дома, в Тара.“

Всички отломъци от разбития живот на Скарлет се намираха около нея в Оукланд, гробището на Атланта. Високият гранитен пилон — сив камък, по който се стичаха сиви дъждовни струйки — беше мрачният паметник на света, който си бе отишъл завинаги, безгрижния свят на нейната младост преди войната. Това беше Мемориалът на конфедератите, символът на гордата, безумна смелост, заляла Юга с ярки знамена в порива си към унищожението. Той се издигаше в памет на толкова погубени съдби — приятелите от детството, храбреците, които я молеха за един валс или целувка в дните, когато нямаше други

проблеми, освен избора на балната рокля с кринолин. Беше в памет на първия ѝ съпруг, Чарлс Хамилтън, брата на Мелани. В памет на синовете, братята, съпрузите, бащите на всички подгизнали от дъжда оплаквачи на хълмчето, където погребваха Мелани.

Имаше и други гробове, други знаци. Франк Кенеди, вторият съпруг на Скарлет. И още — мъничкият, ужасно мъничък гроб, на чийто надгробен камък пишеше ЮДЖИНИ ВИКТОРИЯ БЪТЛЪР, а отдолу БОНИ. Нейното последно дете, най-обичаното.

Живите и мъртвите я бяха обградили, но тя странеше от тях. Стори ѝ се, че се е стекла половин Атланта. Тълпата бе препълнила църквата допреди малко, а сега се бе разляла в широк, неравен тъмен кръг около резкия цветен щрих сред сивата пелена на дъжда — зейналия гроб, изкопан в червената джорджийска глина за тялото на Мелани Уилкс.

Отпред опечалените придържаха най-близките роднини. Черно и бяло, облени в сълзи лица, с изключение на Скарлет. Старият кочияш чичо Питър с Дилси и Куки бяха застанали в защитен триъгълник около Бо, обезумялото момченце на Мелани.

И по-възрастното поколение на Атланта беше тук с трагично малкото си наследници. Мийдови, Уайтингови, Мериуедъррови, Елсингови, техните дъщери и зетьове и Хю Елсинг, единственият им жив син. Леля Питипат Хамилтън и брат ѝ, чичо Хенри Хамилтън, забравили отколешната си вражда заради общата скръб по своята племенница. По-младата, макар и на вид колкото тях, Индия Уилкс се бе свряла в групата и наблюдаваше брат си Ашли със сянка на мъка и вина в погледа. Той също като Скарлет беше сам. Стоеше гологлав под дъжда, без да обръща внимание на предложените чадъри, без да усеща студената влага, без да е в състояние да възприеме тона на безвъзвратност в думите на свещеника или тесния ковчег, който се спускаше в разкаляния червеникав гроб.

Ашли. Висок, слаб, безцветен, с почти изцяло посивяла бледозлатиста коса, вцепенено преbledняло лице и празни, невиждащи зелени очи. Стойката му бе изправена като за почест — наследство от годините, прекарани като офицер в сива униформа. Беше неподвижен, без признаци, че усеща или осъзнава нещо.

Ашли. Центърът и символът на разбития живот на Скарлет. От любов към него тя бе пренебрегнала щастието, към което трябваше

само да посегне — и щеше да бъде нейно. Беше обърнала гръб на съпруга си, не виждаше неговата любов, не признаваше своята любов към него, защото винаги на пътя ѝ се изпречваше желанието към Ашли. А сега Рет го нямаше, присъствието му личеше единствено в златистите есенни цветя сред останалите букети. Тя беше предала единствената си приятелка, бе отхвърлила упоритата преданост и любов на Мелани. Но Мелани вече я нямаше. Даже любовта на Скарлет към Ашли си бе отишла, защото тя беше разбрала, макар и твърде късно, че навикът да го обича отдавна бе изместил самата любов към него.

Не го обичаше и никога вече нямаше да го обича. И точно сега, когато не го искаше, Ашли беше неин, беше го наследила от Мелани. Беше обещала на Мели да се погрижи за него и за детето им Бо.

Ашли бе причината за разрухата на нейния живот. И единственото, което ѝ бе останало след тази разруха.

Скарлет стоеше встрани и сама. Между нея и хората от Атланта имаше само студено сиво пространство — пространство, което някога Мелани беше запълвала, да я предпази от изолация и отхвърляне. Под чадъра се промушваше само студеният влажен вятър — на мястото, където всъщност трябваше да е Рет, за да я закриля с широките си плещи и с любовта си.

Тя повдигна брадичка срещу вятъра, посрещна порива му, без да го усеща. Всичките ѝ сетива бяха насочени към думите, които ѝ вдъхваха сила и надежда.

„Всичко това скоро ще свърши и ще мога да се върна у дома, в Тара.“

— Погледни я — пошушна една дама с черен воал на другата, с която стояха под един чадър. — Желязна е. Чух, че през цялото време, докато уреждаше погребението, не проронила дори една сълза. Само сметки, това е Скарлет. Съвсем безсърдечна.

— Знаеш какво приказват хората — не закъсня прошепнатият отговор. — Тя има слабост към Ашли Уилкс. Смяташ ли, че наистина са...

Хората до тях им изшъткаха, но и те мислеха същото. Всички мислеха така.

Ужасният глух звук на буците пръст върху дървения капак накара Скарлет да стисне юмруци. Искаше ѝ се да си запуши ушите, да запищи, да закрепци, да направи каквото и да е, за да не чува кошмарните звуци от гроба, който се затваряше над Мелани. Прехапа устни до болка. Не, нямаше да се разкрещи.

Тържествеността на момента бе разтърсена от друг вик, на Ашли. „Мели... Мелии...“ И после отново: „Мелии.“ Вик на една измъчена душа, изпълнена със самота и страх.

Той се люшна към дълбоката разкаляна яма като току-що ослепял човек. Ръцете му търсеха малкото, тихо същество, което му беше давало сила. Но не намери никаква опора, само студени, сребристи дъждовни струйки.

Скарлет изгледа доктор Мийд, Индия, Хенри Хамилтън. „Защо не направят нещо? Защо не го спрат? Някой трябва да го спре!“

— Мелии...

„За бога! Той ще си счупи врата, а те само стоят и го зяпат как се люшка на ръба на гроба.“

— Ашли, спри! — извика тя. — Ашли!

Скарлет се затича като се подхлъзваше и препъваше по мократа трева. Вятърът понесе захвърления встрани чадър и го запокити сред купищата цветя. Тя сграбчи Ашли през кръста и се опита да го отмести от гроба. Той започна да се дърпа.

— Ашли, недей! — Скарлет се мъчеше да се пребори с него. — Мели не може да ти помогне сега.

Гласът ѝ беше груб, за да може да проникне през оглушалата, обезумяла скръб на Ашли.

Той спря и отпусна ръце. Изпышка тихо, после тялото му рухна в ръцете на Скарлет. Тъкмо когато вече не издържаше под тежестта му, доктор Мийд и Индия подхванаха безчувствения Ашли под мишниците и го изправиха.

— Можете да си вървите, Скарлет — каза доктор Мийд. — Повече от това няма как да навредите.

— Но аз...

Тя огледа лицата наоколо, очите, които жадно чакаха още сензации. После се обърна и закрачи под дъжда. Тълпата се отдръпна, сякаш докосването на полите ѝ щеше да ги омърси.

Не биваше да узнаят, че това я засяга. Нямахше да им позволи да видят, че могат да я наранят. Скарлет предизвикателно вирна брадичка, дъждът започна да се стича по лицето и шията ѝ. Вървя с изправен гръб и рамене, докато стигна портата на гробищата и се загуби от погледите им. Тогава се улови за желязната решетка. От изтощение ѝ се зави свят, краката не я държаха.

Кочияшът Елайъс затича към нея и разтвори чадър над сведената ѝ глава. Скарлет приближи до кабриолета, без да обръща внимание на протегнатата за помощ ръка. Сви се в единия ъгъл на кабриолета, тапициран в плюш, и придърпа вълнената наметка върху краката си. Беше премръзнала и ужасена от това, което бе сторила. Как можеше да излага така Ашли пред всички, когато само преди няколко вечери бе обещала на Мелани да се погрижи за него, да го предпази, както Мелани винаги бе правила? Но какво друго можеше да направи? Да го остави да се хвърли в гроба? Трябваше да го спре.

Кабриолетът се люшкаше, високите колела затъваха в дълбоките, разкаляни глинести коловози. Скарлет едва не падна на пода. Лакътят ѝ се удари в рамката на прозореца, остра болка прониза цялата ѝ ръка.

Болката не беше само физическа — тя би я изтърпяла. Не можеше да понесе другата — отлаганата, забавяната, отхвърляната, потиснатата болка. Още не, не тук, не когато е съвсем сама. Трябваше да отиде в Тара, трябваше. Там беше Мами. Мами щеше да я прегърне с кафявите си ръце, Мами щеше да я притисне, да залюлее главата и на гърдите си, където Скарлет бе изплакала всички болки от детството. Щеше да се разреве в ръцете на Мами, да изплаче цялата си мъка. Можеше да облегне глава на гърдите на Мами и да потърси утеха за нараненото си сърце в любовта на Мами. Мами щеше да я прегърне и да я приласкае, щеше да сподели болката ѝ и да ѝ помогне да я понесе.

— Побързай, Елайъс — каза Скарлет. — Карай по-бързо.

— Помогни ми да махна тези мокри дрехи, Панзи — нареди Скарлет на камериерката. — Хайде, по-живо.

Лицето ѝ бе смъртно бледо и зелените ѝ очи изглеждаха потъмни, по-блестящи, по-заstraшителни.

— По-живо, казах. Ако заради тебе изпусна влака, ще те нашибам с камшик.

Не можеше да изпълни заканата си. Панзи знаеше, че не може. Времената на робството бяха отминали, мис Скарлет не ѝ беше господарка и Панзи можеше да напусне винаги, когато поиска. Но сега отчаяният, трескав блясък в зелените очи на Скарлет я накара да се усъмни в тази своя увереност. Скарлет изглеждаше готова на всичко.

— Сложи ми черното мерино, ще застудее — каза Скарлет.

Тя се загледа в отворения гардероб. Черна вълна, черна коприна, черен памук, черен креп, черно кадифе. До края на живота си щеше да носи траур. Продължаваше да жалее за Бони, а сега вече и за Мелани. „Трябва да намеря нещо по-тъмно от черното, нещо още по-траурно, за да жаля за себе си. Няма да мисля за това, поне засега. Иначе ще полудея. Ще мисля, когато отида в Тара. Там ще мога да го понеса.“

— Събирай багажа, Панзи. Елайъс чака. И да не си посмяла да забравиш жалейния креп на ръкава. Този дом е в траур.

Улиците, които се събираха на площад Петте ъгъла, бяха станали непроходими. Коли, каруци и кабриолети тънеха в кал. Коларите и кочияшите проклинаха дъжда, улиците, конете и всеки, който им се изпречваше на пътя. Чуваха се викове, свистяха камшици, хората вдигаха шум. На Петте ъгъла винаги имаше тълпи, хората бързаха, караха се, оплакваха се и се смееха. Площадът кипеше от живот, устрем и енергия. Петте ъгъла бяха онази Атланта, която Скарлет обичаше.

Но не и днес. Днес Петте ъгъла ѝ пречеха, Атланта я задържаше. „Трябва да успея за влака, ще умра, ако го изпусна, трябва да стигна до Маами и Тара или ще рухна.“

— Елайъс — кресна тя. — Хич не ме интересува дали ще нашибаш конете до смърт, или ще сгазиш някого по улицата. Трябва да стигнеш до гарата.

Конете ѝ бяха най-силните, кочияшът ѝ — най-опитният, кабриолетът — най-добрият, който можеше да се купи с пари. Нищо по-добро не можеше да ѝ се изпречи, нищо.

Дори ѝ остана време на гарата.

Чу се шумно изпускане на пара. Скарлет замря и се заслуша в първото изтракване на колелата, което означаваше, че влакът тръгва. Ето, потегли. Още едно завъртане на колелата. И още едно. Вагонът се разклати и затрака. Най-накрая бе на път.

Всичко щеше да се нареди. Връщаше се у дома, в Тара. Вече си я представяше — слънчева и приветлива, с ослепително бялата къща и блестящите зелени листенца на жасминовите храсти, отрупани със съвършени, восъчнобели цветове.

Когато влакът потегли от гарата, отвън по прозореца се стичаше тежък, тъмен дъжд, но това нямаше значение. В Тара щеше да е запален огън в дневната, върху дънерите щяха да пропукват борови иглички, пердетата щяха да са дръпнати, за да закрийт дъжда, мрака и целия свят. Щеше да склони глава върху меката, широка гръд на Мами и да ѝ разкаже всички ужасни случки. Тогава щеше да размисли, да пресметне всичко...

Съскащата пара и виещите колела накараха Скарлет рязко да вдигне глава.

До Джоунсбъро ли бяха стигнали вече? Сигурно бе задрямала и в това нямаше нищо чудно — беше толкова изморена. Две нощи поред не бе успяла да мигне, въпреки брентито за успокоение. Не, гарата беше Ръф енд Реди. До Джоунсбъро оставаше още час. Поне дъждът беше спрял, отпред даже прозираше късче синьо небе. Може би в Тара грееше слънце. Скарлет си представи входната алея, тъмните кедри от двете ѝ страни, после широката зелена морава и любимия дом на малкото възвишение.

Въздъхна тежко. Сега в Тара господарка беше сестра ѝ Сюелин. Ха! Повече ѝ прилягаше да я наричат „ревлата“. Сюелин само хленчеше, цял живот не беше правила нищо друго, още откак бяха малки деца. А сега тя самата имаше деца — същите хленчещи момиченца като нея.

И децата на Скарлет бяха в Тара. Уейд и Ела. Изпрати ги с бавачката им Приси, когато разбра, че Мелани умира. Може би трябваше да ги заведе на погребението. Така беше дала още един повод на ония лисици от Атланта да клюкарствуват каква лоша майка е. Нямаше да се справи през ужасните дни и нощи след смъртта на Мели, ако трябваше да се грижи и за Уейд и Ела.

Просто нямаше да мисли за тях. Връщаше се у дома, в Тара, при Мами и нямаше да допусне разстройващи мисли. „Бог ми е свидетел, че си имам достатъчно тревоги и без да намесвам и тях. А съм толкова уморена...“ Главата ѝ клюмна и очите ѝ се затвориха.

— Джоунсбъро, мадам — обяви кондукторът.

Скарлет примигна и се изправи.

— Благодаря.

Огледа вагона за Панзи и куфарите. „Жива ще я одера, ако се е помъкнала в друг вагон. Ох, само да не трябваше всяка дама да има придружителка винаги, когато си подаде носа вън от къщи. Сама бих се справила много по-добре. А, ето я.“

— Панзи, смъквай куфарите. Пристигнахме.

„Само пет мили до Тара. Скоро ще съм у дома. У дома.“

На перона чакаше Уил Бентийн, съпругът на Сюелин. Срещата с Уил беше стъписваща, както винаги през първите няколко секунди. Скарлет искрено обичаше и уважаваше Уил. Ако можеше да има брат, какъвто винаги бе желала, щеше да поиска той да е точно като Уил. С изключение на дървения крак и, разбира се, не селски бедняк. Именно затова Уил в никакъв случай не можеше да мине за джентълмен — несъмнено принадлежеше към по-долната класа. Скарлет забравяше това, когато беше далеч от него. Забравяше го също минута след като се срещнеха, защото той беше толкова добър, толкова мил човек. Дори Мами имаше високо мнение за Уил, а Мами беше най-строгийт съдник в света, когато ставаше дума за разграничаване на истинските дами и джентълмени.

— Уил!

Той се запъти към нея с характерната си олюляваща се походка. Скарлет здраво обви ръце около врата му и бурно го прегърна.

— О, Уил, толкова се радвам, че те виждам, направо плача от радост.

Уил прие прегръдката без емоции.

— И аз се радвам да те видя, Скарлет. Толкова време мина.

— Наистина. Срамота. Почти цяла година.

— По-скоро две.

Скарлет онемя. Толкова дълго? Нищо чудно, че животът ѝ бе стигнал до такова жалко състояние. Тара винаги ѝ вдъхваше

жизненост, нови сили, когато имаше нужда. Как бе могла да издържи толкова време без нея?

Уил кимна на Панзи и се отправи към колата пред гарата.

— Най-добре да тръгваме, да не се стъмни по пътя — каза той. — Надявам се, че няма да имаш нищо против да пътуваме малко притеснено, Скарлет. Така или иначе идвах към града и реших да взема някои провизии.

Колата беше пълна с пакети и вързопи.

— Изобщо не ми прави впечатление — отвърна най-искрено Скарлет. Тя си отиваше вкъщи и нямаше значение как ще се добере дотам. — Качвай се върху онези чували със зоб, Панзи.

През целия дълъг път до Тара Скарлет мълчеше също като Уил. Вдишваше познатото спокойствие на природата и то я освежаваше. Въздухът бе кристално чист, следобедното слънце сгряваше раменете ѝ. Решението да се върне у дома беше правилно. Тара щеше да ѝ даде така необходимото убежище, а Мами щеше да ѝ помогне да събере отломките от разбития ѝ свят. Когато свиха по познатата алея, Скарлет се приведе напред, нетърпеливо усмихната.

Но при вида на къщата от нея се изтръгна вик на отчаяние.

— Уил, какво се е случило?

Фасадата се закриваше от лози, загрозяваха я увиснали мъртви листа. На четири прозореца капациите се бяха килнали, а на два изобщо липсваха.

— Нищо не се е случило, освен лятото, Скарлет. С поправките по къщата се занимавам през зимата, когато няма работа на полето. След няколко седмици ще се заема с капациите. Още не е почнал октомври.

— О, Уил, защо, за бога, не се съгласиш да ти дам пари? Можеш да наемеш помощници. Ето, тухлите се виждат през мазилката. Всичко изглежда толкова занемарено.

Уил търпеливо отговори:

— За нищо на света, дори за пари не можеш да намериш помощници. Тези, на които им се труди, си имат достатъчно работа, а пък които не искат, не ми трябват. Ние с Големия Сам ще се оправим. За какво са ми парите ти?

Скарлет прехапа устни и преглътна напирещите думи. И преди беше уязвявала гордостта на Уил и знаеше, че е непреклонен. Беше прав, че реколтата и добитъкът са по-важни. Те не можеха да чакат, за

разлика от варосването. Сега вече съзря и нивите, ширнали се зад къщата. Бяха оплевени и току-що бранувани. Долавяше се лекият остър дъх на оборски тор — подготовка за сеитбата. Червеникавата земя изглеждаше топла и плодородна. Скарлет се успокои. Тук беше сърцето и душата на Тара.

— Прав си — каза тя на Уил.

Вратата на къщата се отвори и наизлязоха куп хора. Най-отпред застана Сюелин с най-малкото си дете на ръце над издутия корем. Избелялата ѝ памучна рокля пращеше по шевовете. Шалът и се беше свлякъл връз едната ръка. Скарлет се помъчи да изглежда радостна, въпреки че не беше.

— Господи, Уил, Сюелин пак ли ще ражда? Ще трябва да пристроите още няколко стаи.

— Още се надяваме на момче — изсмя се Уил и вдигна ръка за поздрав на жена си и трите им дъщери.

Скарлет също помахала и съжали, че не се е сетила да купи играчки за подарък на децата. Божичко, как изглеждаха! Сюелин беше навъсена. Скарлет плъзна поглед по останалите лица, потърси черните... Там беше Приси, Уейд и Ела се криеха зад полите ѝ... Жената на Големия Сам, Дилайла, също стоеше с черпак в ръка, сигурно готвеше... И още, как ѝ беше името, а, да, Лути, бавачката на децата в Тара. Но къде беше Мами? Скарлет извика на децата си: „Здравейте, милички. Мама си дойде.“ После се обърна към Уил и го докосна по ръката.

— Къде е Мами, Уил? Не е чак толкова стара, че да не може да излезе да ме посрещне.

Страх сви гърлото ѝ.

— Болна е на легло, Скарлет.

Скарлет скочи от колата още в движение, олюля се, после се съвзе и хукна към къщата.

— Къде е Мами? — запита тя Сюелин, без да чува възторжените поздравии на децата.

— Много хубав поздрав вместо „добър ден“, Скарлет, но от тебе може да се очаква. Как я мислиш тази работа — пращаш тук Приси и децата ей така, след като знаеш колко съм натоварена?

Скарлет вдигна ръка, готова да удари сестра си.

— Сюелин, ако не ми кажеш къде е Мами, ще се разкрещя.

Приси дръпна Скарлет за ръкава.

— Знам къде е Мами, мис Скарлет, знам. Тя много се разболя, та й оправихме стаичката до кухнята, оная дето висяха пушените бутове, когато имаше много пушени бутове. Хубаво е там, топло е, близо е до комина. Като дойдох, заварих я вече там, та май не бива да казвам, че сме оправили стаичката, ама аз поне отнесох там стол — да има къде да се седне, ако тя понечи да стане или някой дойде...

Думите на Приси увиснаха във въздуха. Скарлет вече беше до вратата на стаичката на Мами, подпряна на рамката на вратата.

Това... това... това същество в леглото не беше нейната Мами. Мами беше едра жена — силна, налята, с топла кафява кожа. Откак Мами напусна Атланта не бяха минали и шест месеца — не можеше за толкова кратко време да се съсипе чак дотолкова. Не беше възможно. Скарлет не можеше да го понесе. Не, това не беше Мами, гледката не беше за вярване. Това същество, посивяло и сбръчкано, почти не помръдваше под избелелия юрган, съшит от разноцветни парчета. Изкривените пръсти едва-едва се движеха по гънките. Скарлет потрепери.

После чу гласа на Мами. Слаб и пресеклив, и все пак гласът на Мами — обичен и любящ.

— Е, миси, колко пъти съм казвала носа да не си показвате навънка без шапчица и чадър за слънце. Приказвам, приказвам...

— Мами — Скарлет коленичи до леглото. — Мами, аз съм Скарлет. Твоята Скарлет. Моля ти се, не боледувай, Мами, не мога да понеса — ти да си болна.

Тя отпусна глава на леглото до съсухрените рамене на Мами и се разрева бурно, като дете. Погали я безплътно лека ръка.

— Не плачи, детенце. Всичко ще се оправи.

— Всичко — проплака Скарлет, — всичко се обърка, Мами.

— Шшт, не плачете само за една чашка. Нали имате и друг сервиз за чай, я колко е хубав и той. Ще си поканите гости на чай, нали Мами обеща.

Скарлет ужасена се отдръпна. Втренчи се в лицето на Мами и видя каква любов озарява хлътналите очи — очи, които не я виждаха.

„Не!“ — прошепна тя. Не можеше да го понесе. Първо Мелани, после Рет, а сега и Мами. Изоставиха я всички, които обичаше. Прекалено жестоко беше. Не беше възможно.

— Мами — каза тя високо. — Мами, чуй ме. Аз съм Скарлет. Сграбчи края на дюшека и се помъчи да го разтърси.

— Погледни ме — изхълца тя — виж ме, виж лицето ми. Трябва да ме познаеш, Мами. Аз съм, Скарлет.

Едрите длани на Уил обгърнаха китките ѝ.

— Недей. — Той говореше меко, но хватката му беше желязна. — Тя е щастлива така, Скарлет. Сега е пак в Савана и се грижи за майка ти още като малко момиченце. Тогава е била щастлива. Била е млада и силна, нищо не я е боляло. Остави я.

Скарлет се помъчи да се освободи.

— Искам да ме познае, Уил. Никога не съм ѝ казвала какво означава тя за мене. Трябва да ѝ кажа.

— Ще имаш възможност. Често е различна и познава всички. Знае, че умира. В това състояние е по-добре. Хайде, сега ела с мене. Всички те чакат. Дилайла наглежда Мами от кухнята.

Скарлет се остави на Уил да ѝ помогне да се изправи. Беше вцепенена цялата, дори сърцето ѝ не чувствуваше нищо. Безмълвно го последва до дневната. Сюелин веднага почна да ѝ досажда с оплакванията си оттам, където беше спряла, но Уил я прекъсна:

— Скарлет е преживяла тежък удар, Сю, остави я на мира.

Той наля уиски в една чаша и я сложи в ръката на Скарлет.

Уискито помогна. Изгарящата му топлина се разля по познатия начин по тялото и приглуши болката. Скарлет подаде празната чаша на Уил и той ѝ наля още.

— Здравейте, милички — обърна се тя към децата, — елате да гушнете мама.

Чуваше собствения си глас отстрани, сякаш беше чужд, но поне казваше каквото трябва.

Прекарваше колкото е възможно по-дълго в стаята на Мами до леглото ѝ. Беше свързвала всички свои надежди с утехата на прегръдката на Мами, а сега нейните силни ръце подкрепяха умиращата старица. Скарлет повдигаше измъченото тяло на Мами, за да я изкъпе, да смени бельото, да облекчи дишането ѝ, да я убеди да преглътне няколко лъжици бульон. Пееше приспивните песнички, които толкова пъти бе чувала от Мами, а когато Мами бълнуваше и

говореше с мъртвата ѝ майка, Скарлет отговаряше така, както според нея би говорила майка ѝ.

Понякога измъченият поглед на Мами я разпознаваше и напуканите старчески устни се усмихваха на своята любимка. Тогава немощният глас гълчеше точно както Скарлет помнеше от най-ранното си детство:

— Косата ви на нищо не прилича, мис Скарлет, хайде сегичка да я срешите с четката сто пъти, както Мами ви е учила... Какво ви е прифанало да носите такава измачкана рокля. Идете да се преоблечете да не ви видят хората такава... Чини ми се да сте бледа като призрак, Скарлет. Да не сте си слагали пудра на лицето? Ей сегичка да я измиете.

Каквото и да нареждаше Мами, Скарлет обещаваеше да го изпълни. Времето никога не стигаше да го направи, преди Мами пак да изпадне в безсъзнание или да се пренесе в онзи свят, където Скарлет не съществуваше.

Денем и вечер Сюелин, Лути и дори Уил помагаха при болната и Скарлет успяваше да открадне половин час за сън, сгушена в изтърбушения люлеещ се стол. Нощите обаче Скарлет прекарваше в самотно бдение. Намаляваше пламъка на газеничето и вземаше тънката, съсухрена ръка на Мами в своята. Докато къщата спеше и Мами спеше, Скарлет най-накрая можеше да поплаче; сълзите, които извираха от разбитото ѝ сърце донякъде облекчаваха болката.

Веднъж в тихите часове преди зазоряване Мами се събуди.

— Защо плачете, съкровище? — прошепна тя. — Старата Мами е готова да остави товара си и да отдъхне в ръцете на Бога. Само дето още не ме вика.

Мами размърда ръката си в шепата на Скарлет, измъкна я, погали я по наведената глава.

— Шшт, успокойте се. Не всичко е толкоз лошо, колкото си мислите.

— Съжалявам — изхълца тя, — просто не мога да спра да плача.

Мами отметна разбърканата коса от лицето на Скарлет с изкривените си пръсти.

— Кажете на старата Мами какво тревожи нейното агънце.

Скарлет погледна старите, мъдри, любящи очи и изпита най-дълбоката болка в живота си.

— Всичко обърках, Мами. Не зная как можах да сторя толкова грешки. Просто не разбирам.

— Мис Скарлет, направили сте каквото е потребно. Никой не може да направи повече. Добрият Господ Бог ви е пратил тежко бреме и вие сте го носили. Няма защо да питате защо ви се е паднало или какво ви е струвало. Стореното — сторено. Не се тровете сега.

Мами отпусна натежали клепачи над сълзите, проблеснали в полумрака и неравномерното ѝ дишане притихна. Тя заспа.

„Как да не се троя — понечи да изкрещи Скарлет. — Животът ми е съсипан и не зная какво да правя. Имам нужда от Рет, а него го няма. Имам нужда от тебе, но и ти ме изоставяш.“

Тя вдигна глава, избърса сълзите с ръкав и изправи вдървените си рамене. Въглищата в печката почти бяха свършили, кофата беше празна. Трябваше да я напълни, за да не угасне огънят. Стаята беше започнала да изстива, а Мами трябваше да лежи на топло. Скарлет зави отпадналата старица с шарения юрган и излезе с кофата в студения, тъмен двор. Забърза към купчината въглища и съжали, че не е наметнала шала.

Нямаше луна — само тъничък сърп, скрит зад облак. Въздухът бе наситен с нощна влага; малкото звезди, които се подаваха иззад облаците, изглеждаха много далечни, с леден блясък. Скарлет потръпна. Мракът наоколо ѝ се стори безформен, безкраен. Беше се втурнала слепешком в средата на двора и сега не можеше да различи познатите очертания на бараката и хамбара, които трябваше да се наблизо. Обхваната от внезапна паника, тя се извърна и потърси с поглед голямата бяла къща, откъдето току-що бе излязла. Но тя също беше тъмна и безформена. Отникъде не идваше светлина. Сякаш се бе загубила в мрачен, непознат и мълчалив свят. Нищо не помръдваше в нощта — нито лист, нито перце на птица. Ужас впи нокти в опънатите ѝ нерви, прииска ѝ се да избяга. Накъде обаче? Отвсякъде я обграждаше враждебен мрак.

Скарлет стисна зъби. „Що за глупости? Аз съм у дома, в Тара, и студеният мрак ще изчезне, когато изгрее слънцето.“ Помъчи се да се засмее — резкият, неестествен звук я накара да подскочи.

„Казват, че пред разсъмване било най-тъмно — помисли си тя. — Май е точно така. Потисната съм, това е. Но аз няма да се предам, няма време, печката трябва да се напълни.“ Скарлет простря ръка напред в

мрака и се запъти натам, накъдето смяташе, че са въглищата, до купа дърва. Спъна се в някаква дупка и падна. Кофата шумно изтрака и се изтърколи нанякъде.

Всяка изтощена, уплашена частица от тялото ѝ крещеше, че е по-добре да се откаже, да остане неподвижна, да прегърне закрилата на невидимата земя, докато съмне. Но Маами имаше нужда от топлина. И от веселите жълти пламъчета зад слюденото прозорче на печката.

Скарлет бавно коленичи и заопипва около себе си за кофата. Такъв мрак сигурно не се беше спускал над земята. И такава студена нощна влага. Тя се задъха. Къде беше кофата? Къде беше зората?

Пръстите ѝ напипаха студен метал. Скарлет запълзя на колене, вкопчи се с две ръце в очуканата кофа за въглища. Седна на пети и притисна кофата към гърдите си в отчаяна прегръдка.

„О, Господи, всичко се обърка. Даже не знам накъде е къщата, да не говорим за въглищата. Изгубих се в нощта.“ Скарлет се заоглежда отчаяно, търсеше някаква светлинка, но небето беше черно. Дори студените, далечни звезди бяха изчезнали.

За миг ѝ се прииска да извика, да крещи, докато не събуди някого в къщата, за да светне лампа, да дойдат да я намерят и да я отведат вкъщи.

Гордостта я възпря. Да се загуби в собствения си заден двор, само на няколко крачки от кухненската врата! Нямахше да преживее такъв срам.

Нахлузи дръжката на кофата през ръката си и тромаво запълзя на четири крака по тъмната земя. Рано или късно щеше да се натъкне на нещо — на къщата, на купчината дърва, на хамбара, на кладенеца — и щеше да се ориентира. Щеше да се справи по-лесно, ако вървеше изправена. Пък и нямахше да се чувства толкова глупаво. Но тогава би могла да падне отново и да си изкълчи я глезен, я нещо друго. И щеше да бъде безпомощна, докато не я открият. Нямахше значение какво ще предприеме, всичко беше по-добро, отколкото да лежи сама, безпомощна и изгубена.

Къде имаше стена? Не можеше да няма стена наблизо, стори ѝ се, че е пропълзяла половината път до Джоунсбъро. Пак я обхвана паника. Ами ако мракът не се разпръснеше, ами ако все така продължаваше да пълзи, без никога да стигне до нещо?

„Стига — заповяда си Скарлет. — Стига вече.“ От гърлото ѝ излизаха задавени звуци.

С мъка се изправи на крака, успокои дишането и застави разума си да овладее лудешкото тупкане на сърцето. „Ти си Скарлет О’Хара“ — каза си тя. Беше в Тара, познаваше всяка педя земя по-добре от дланта си. Тогава имаше ли значение, че не вижда нищо пред себе си? Знаеше, че това, което търси, е тук, само трябваше да го намери.

И освен това щеше да продължи изправена, не на четири крака като бебе или куче. Вирна брадичка и разкърши тънките си рамене. Слава богу, никой не я беше видял просната в мръсотията или пълзяща из нея, без да има смелостта да се изправи. Никога през живота си не беше побеждавана — нито от армията на генерал Шърман, нито от най-лошото, което можеха да сторят торбаланковците. Никой, нищо не можеше да я победи, освен ако тя самата не го допуснеше, а тогава щеше да си го е заслужила. И сега да се страхува от тъмното като някое ревливо бебе!

„Оставям се да ме надвият“ — помисли Скарлет с отвращение и внезапно изпита неприязън към самата себе си. „Няма да позволя това да се повтори, никога, каквото и да се случи. След като стигнеш до дъното, единственият път е само нагоре. Ако животът ми се е превърнал в такава мръсотия, аз ще я почистя, няма да се въргам в нея.“

С кофа в протегнатата напред ръка Скарлет тръгна с решителни крачки. Почти веднага тенекето се блъсна в нещо. Скарлет се засмя гласно, когато усети острата смолиста миризма на прясно нарязан бор. Беше стигнала до купчината дърва, а въглицата бяха до нея. Точно натам се бе запътила.

Желязната вратичка на печката шумно се затвори, след като огънят се разгоря отново и Мами се размърда в леглото. Скарлет побърза да я завие пак. В стаята беше студено.

С присвити от болка очи Мами погледна Скарлет.

— Оцапали сте си лицето... и ръцете — измърмори тя с отпаднал глас.

— Зная — отговори Скарлет. — Ей сега ще се измия.

Преди старицата да се унесе пак, Скарлет я целуна по челото.

— Обичам те, Мами.

— Няма нужда да казвате, каквото си знам — Мами потъна в съня като спасение от болките.

— Не, има нужда — възрази Скарлет. Знаеше, че Мами вече не я чува, но продължи на глас, отчасти и на самата себе си. — Винаги има нужда. Така и не го казах на Мелани, и на Рет го казах, когато беше твърде късно. Не ми остана време да осъзная, че обичам тях или тебе. Поне с тебе няма да допусна грешката, която направих с тях.

Скарлет се наведе и се загледа в подобното на череп лице на умиращата старица.

— Обичам те, Мами — прошепна тя. — Какво ще стане с мен, когато изгубя тебе и твоята любов?

2.

Приси промуши глава през полуотворената врата на стаята с болната.

— Мис Скарлет, мистър Уил казва да седя с Мами, та да си изядете закуската. Дилайла вика, че ще се поболеее тука и ви сготви екстра парче шунка — голямо, със сос и овесена каша, да се подсилите.

— Къде е говеждият бульон? — попита Скарлет нетърпеливо. — Дилайла знае, че първата ѝ работа сутрин е да донесе горещ бульон за Мами.

— Ей го тука, нося го — Приси бутна вратата с лакът и влезе с поднос в ръце. — Но Мами спи, мис Скарлет. Искате ли да я разтърся да се събуди, че да го изпие?

— Просто го покрий и остави подноса близо до печката. Ще я нахраня като се върна.

Скарлет чувствуваше нетърпим глад. От силното ухание на димящия бульон стомахът ѝ се сви.

Набързо изми лицето и ръцете си в кухнята. Роклята ѝ също беше мръсна, но щеше да почака. Смяташе да се преоблече, след като се нахрани.

Когато Скарлет влезе в трапезарията, Уил тъкмо ставаше от масата. Фермерите не могат да си губят времето, особено в слънчев и топъл ден като този, обещаващ от златното утринно слънце навън.

— Мога ли да ти помогна, чичо Уил? — попита с надежда Уейд.

Той скочи и едва не бутна стола. После видя майка си и лицето му помръкна. Налагаше се да остане на масата и да се държи най-възпитано, иначе тя щеше да му се кара. Бавно тръгна да държи стола на Скарлет, докато сяда.

— Какви прекрасни обноски, Уейд — изгука Сюелин. — Добро утро, Скарлет. Не се ли гордееш с този твой малък джентълмен?

Скарлет хвърли празен поглед към Сюелин, после към Уейд. Божичко, та той беше още дете, защо Сюелин е толкова

предразполагащо любезна? От държането ѝ човек можеше да си помисли, че Уейд е партньор за танци, с когото може да се флиртува.

С изненада установи, че момчето е хубаво. Освен това беше едро за възрастта си, приличаше по-скоро на тринайсетгодишен, отколкото на ненавършените си дванайсет. Сюелин обаче не би казала, че е толкова прекрасен, ако ѝ се налагаше да му купува дрехи, които вечно окъсяват.

„Боже Господи! Какво ще правя с дрехите на Уейд? Рет винаги се занимава с това, което трябва да се върши. Не зная какво носят момчетата и даже откъде се купуват дрехи за тях. Китките му се подават от ръкавите, сигурно трябва да носи по-голям размер, и всичко това не чака. Сигурно скоро ще почне учебната година. Ако не е започнала — изобщо нямам представа коя дата е.“

Скарлет тежко се отпусна на стола, който ѝ държеше Уейд. Надяваше се, че той ще може да ѝ каже онова, което я интересуваше. Но първо закуската. „Устата ми се напълни със слюнка, направо ще се задавя.“

— Благодаря ти, Уейд Хамилтън — каза тя разсеяно.

Шунката изглеждаше отлично — свежо розова и сочна, с хрупкава сланина по края. Скарлет метна салфетката на скута си, без да я разгъне, и грабна ножа и вилицата.

— Мамо? — започна Уейд предпазливо.

— Мм? — Скарлет режеше шунката.

— Може ли да отида да помагам на чичо Уил на полето?

Скарлет наруши основното правило за възпитано поведение на масата като проговори с пълна уста. Шунката беше вкусна.

— Да, да, върви.

Ръцете ѝ бяха заети с рязането на следващото парче.

— Искам и аз — изпищя Ела.

— И аз — не остана по-назад дъщерята на Сюелин Сузи.

— Вас никой не ви кани — обади се Уейд. — Нивите са мъжка работа. Момичетата си стоят в къщи.

Сузи се разплака.

— Виж какво направи — обърна се Сюелин към Скарлет.

— Аз? Да не би моето дете да вдига този шум?

Скарлет винаги се стараеше да избягва кавгите със Сюелин, когато идваше в Тара, ала навиците от най-ранно детство бяха

прекалено силни. Още като деца бяха почнали да се карат и продължаваха все така.

„Но аз няма да ѝ позволя да ми развали първото истинско ядене, което ми липсва кой знае откога“ — каза си Скарлет, съсредоточи се върху маслото и започна да го размазва равномерно върху купчинката бяла овесена каша в чинията.

Даже не вдигна поглед, когато Уейд последва Уил въвн от трапезарията и Ела захленчи заедно със Сузи.

— Млъквайте и двете — викна Сюелин.

Скарлет поля овесената каша със соса от месото, подложи отдолу парче шунка и го набоде на вилицата.

— Чичо Рет щеше да ми разреши да изляза с тях — изхълца Ела.

„Няма да слушам — реши Скарлет. — Просто ще си запуша ушите и спокойно ще си изям закуската.“ Натъпка си устата с шунка, каша и сос.

— Мамо... мамо, кога чичо Рет ще дойде в Тара?

Гласът на Ела беше рязък и пронизителен. Скарлет чу думите противно на волята си и богатата храна изведнъж придоби вкус на трици в устата ѝ. Какво можеше да каже, как да отговори на въпроса на Ела? „Никога.“ Това ли беше наистина отговорът? Тя самата не можеше, не искаше да повярва. Погледна червеното лице на дъщеря си с омраза. Ела беше развалила всичко. „Не можа ли да ме остави на мира поне да си изям закуската?“

Косите на Ела бяха червеникави и къдрави като на баща ѝ Франк Кенеди. Стърчаха около подутото от рев лице като ръждиви жици и все се измъкваха от стегнатите плитки, които ѝ правеше Приси, колкото и да се стараяше да ги приглади с вода. И фигурата на Ела беше като от жици — слаба и ъгловата. Беше по-голяма от Сузи, почти на седем години, а Сузи, макар само на шест и половина, вече беше с половин глава по-висока и толкова по-яка, че можеше безнаказано да тормози братовчедката си.

„Нищо чудно, че Ела иска Рет да се върне — помисли Скарлет. — Той наистина я обича, за разлика от мене. Тя ме нервира точно както някога Франк и колкото и да се мъча, не мога да се насиля да я обичам.“

— Кога ще дойде чичо Рет, мамо? — пак попита Ела.

Скарлет бутна стола и стана от масата.

— Това е работа на възрастните — каза тя. — Отивам да видя Мами.

Не можеше да понесе мисълта за Рет сега, щеше да се замисли по-късно, когато не е толкова разстроена. В момента беше много по-важно да убеди Мами да изгълта бульона.

— Само още една лъжичка, Мами, миличка, заради мене.

Старицата извърна глава от лъжицата.

— Уморих се — въздъхна тя.

— Зная — каза Скарлет. — Зная. Спи тогава, няма да те насилвам повече.

Погледна почти пълната паница. От ден на ден Мами ядеше все по-малко.

— Мис Елен! — извика Мами с отпаднал глас.

— Тук съм, Мами — отвърна Скарлет.

Заболяваше я винаги когато Мами не я разпознаваше, когато смяташе, че грижовните ръце, които я обгръщаха с такава любов, са на майката на Скарлет. „Не трябва да се ядосвам от това — казваше си Скарлет всеки път. — Нали мама, а не аз, все се грижеше за болните. Мама беше внимателна с всички, истински ангел. Беше съвършена дама. Трябва да го приемам за похвала, че ме бъркат с нея. Сигурно ще отида в ада заради завистта, че Мами най-много обичаше нея... само че вече не вярвам кой знае колко в ада... и в рая.“

— Мис Елен...

— Тук съм, Мами.

Престарелите очи се полуотвориха.

— Вие не сте мис Елен.

— Аз съм Скарлет, Мами, твоята Скарлет.

— Мис Скарлет... Искам да дойде мистър Рет. Нещо да му кажа...

Скарлет прехапа устни. „И аз го искам — заплака мълчаливо тя. — Много. Но той си отиде, Мами. Не мога да ти дам това, което искаш.“

Забеляза, че Мами пак е изпаднала почти в безсъзнание и изпита яростна благодарност. Поне Мами се отърва от болките. А нея самата сърцето я болеше, сякаш го прерязваха с ножове. Колко ѝ беше

необходим Рет, особено сега, когато Мами все по-бързо се плъзгаше по наклона към края. „Да можеше само да е тук, с мене, да изпита същата мъка. Защото и той обичаше Мами и тя му отвърщаше със същото. Самият Рет казваше, че никога през живота си не се бил старал толкова да спечели някого и ничие друго мнение не бил ценил толкова, колкото мнението на Мами. Вестта за нейната смърт ще го съкруши, ще съжالياва, че не е успял да се сбогува с нея...“

Скарлет вдигна глава, очите ѝ се разшириха. Разбира се. Каква глупачка беше. Погледна помъдрялата старица, толкова дребничка и безплътна под завивките. „О, Мами, миличка, благодаря ти — прошепна тя. — Дойдох при тебе за помощ, да оправиш всичко и ти ще го направиш точно както е било винаги.“

Намери Уил в конюшната да тимари коня.

— О, толкова се радвам, че те намерих, Уил — каза Скарлет.

Зелените ѝ очи святкаха, страните ѝ бяха естествено поруменели без ружа, който обикновено слагаше.

— Може ли да взема коня и двуколката? Трябва да отида до Джоунсбъро. Освен ако... да не би да се канеше да ходиш до Джоунсбъро за нещо?

Скарлет спря да диша в очакване на отговора.

Уил я изгледа спокойно. Разбираше я по-добре, отколкото тя предполагаше.

— Мога ли да направя нещо за тебе? Искам да кажа, ако ида до Джоунсбъро.

— О, Уил, толкова си любезен. Много повече бих предпочела да остана при Мами и все пак наистина трябва да уведомя Рет за състоянието ѝ. Тя пита за него, а той толкова я обича, никога няма да си прости, ако я изостави. — Скарлет зарови пръсти в гривата на коня. — Той е в Чарлстън по семейни дела — майка му не може да диша без неговите съвети.

Скарлет вдигна очи, срещна безизразния поглед на Уил и се загледа встрани. Започна да сплита гривата на коня, без да отделя очи от него, сякаш това беше най-важното нещо на света.

— Затова те моля само да изпратиш телеграма, ще ти дам адреса. И най-добре да я пратиш от твое име, Уил. Рет знае, че обожавам Мами

и ще си помисли, че преувеличавам — Скарлет го погледна и се усмихна ослепително. — Той си мисли, че съм абсолютно празноглава.

Уил знаеше, че това е най-голямата лъжа.

— Мисля, че си права — бавно проговори той. — Рет трябва да дойде колкото е възможно по-скоро. Ей сега ще яхна коня — с двуколката ще стане по-бавно.

Скарлет облекчено отпусна ръце.

— Благодаря ти — каза тя. — Адресът е в джоба ми.

— Ще се върна за вечеря — обеща Уил и взе седлото от поставката. Скарлет му помогна да го сложи. Усецаше силен прилив на енергия. Беше сигурна, че Рет ще дойде. Можеше да е в Тара след два дни, ако тръгнеше от Чарлстън веднага след като получи телеграмата.

Рет обаче не дойде след два дни. Нито след четири или пет. Скарлет престана да се ослушва за тракането на колела или чаткането на копита по алеята. Чувствуваше се изтощена от напрегнатото очакване. Освен това сега друг звук поглъщаше цялото ѝ внимание — ужасяващото хъркане на Мами в мъчителното усилие да диша. Изглеждаше невероятно как това крехко, изтощено тяло събира сили да поеме въздух в дробовете и после да го издиша. И все пак успяваше, с треперещи жили на сбръчканата шия.

Сюелин се присъедини към бденията на Скарлет.

— Тя е и моята Мами, Скарлет.

Вечната ревност и жестоките кавги между тях двете бяха забравени заради общото им желание да помогнат на чернокожата старица. Донесоха всички възглавници в къщата, за да се облекне изправена, и непрекъснато държаха чайника на печката. Мажеха напуканите устни с масло и ѝ даваха вода с лъжичка.

Но нищо не можеше да облекчи мъките на Мами. Тя ги гледаше със съжаление.

— Не се мъчете — шепнеше с усилие тя. — Не можете оправи нищо.

Скарлет слагаше пръст на устните ѝ и я молеше:

— Шшт, тихо. Не се мъчи да говориш. Пести си силите.

„Защо, Господи — гневеше се безмълвно тя. — Защо не ѝ позволи да си отиде в мир, докато странствуваше в миналото? Защо трябваше да я пробудиш и да я оставиш да се мъчи така? Цял живот е била толкова добра, все помагаше на другите, никога не помисли за себе си. Тя заслужава повече, никога няма да сведа глава пред Тебе, докато съм жива.“

Все пак почете на глас на Мами от старата, изтъркана Библия, оставена на нощното шкафче до леглото. Четеше псалми и в гласа ѝ не пролича нищо от болката и безбожния гняв, който бушуваше в сърцето ѝ. Вечерта Сюелин запали лампата и смени Скарлет — четеше, обръщаше тънките страници и пак четеше. После Скарлет пое понататък и пак Сюелин, докато Уил не я прати да си почива.

— Ти също си почини, Скарлет — каза той. — Аз ще поседя с Мами. Не съм кой знае колко добър четец, но знам много неща от Библията наизуст.

— Кажи ѝ ги тогава. Но не мога да оставя Мами, не мога.

Седна на пода, облегна уморения си гръб на стената и се заслуша в ужасяващите звуци на смъртта.

Когато на зазоряване прозорците започнаха леко да просветват, звуците изведнъж се промениха, вдишванията станаха по-шумни, с по-дълги паузи между тях, Скарлет се изправи. Уил стана от стола.

— Ще повикам Сюелин — каза той.

Скарлет застана на неговото място до леглото.

— Искаш ли да ти поддържа ръката, Мами? Дай ми я.

Челото на Мами се набръчка от усилието да проговори.

— Толкова съм... уморена.

— Зная, зная. Не се изморявай повече, не говори.

— Искях... да изчакам... мистър Рет.

Скарлет преглътна. Сега не биваше да се разплаче.

— Няма защо да се напрягаш, Мами. Можеш да си почиваш. Той не можа да дойде.

Дочу забързани стъпки в кухнята.

— Идва Сюелин. И мистър Уил. Всички ще сме тук с тебе, миличка. Ние всички те обичаме.

Над леглото падна сянка и Мами се усмихна.

— Тя иска да ме види — проговори Рет.

Скарлет се обърна към него с невярващ поглед.

— Отмести се — каза той тихо. — Нека се доближа до Мами.

Скарлет се изправи и усети неговата близост, неговия едър ръст, силата и мъжествеността. Краката ѝ омекнаха. Рет мина бързо покрай нея и коленичи до Мами.

Беше дошъл. Всичко щеше да се оправи. Скарлет коленичи до него, рамото ѝ докосваше ръката му. Почувствува се щастлива въпреки мъката по Мами. „Той дойде. Рет е тук. Каква глупачка бях да престана да се надявам.“

— Искам да сторите нещо за мене — казваше Мами.

Гласът ѝ звучеше ясно, сякаш бе запазила силите си за този миг. Поемаше въздух трескаво, почти се задъхваше.

— Всичко, Мами — отговори Рет. — Ще направя всичко, което поискаш.

— Погребете ме с оная хубава червена копринена фуста, дето ми я подарихте. Хем да не забравите. Знам, че Лути ѝ е метнала око.

Рет се засмя. Скарлет беше потресена. Смях до смъртен одър. После осъзна, че Мами също се смее, макар и беззвучно.

Рет сложи ръка на сърцето си.

— Заклевам се, че Лути изобщо няма да я види, Мами. Обещавам ти да си с нея, когато отидеш на небето.

Мами протегна ръка към него и му направи знак да доближи ухо до устните ѝ.

— Погрижете се за мис Скарлет — прошепна тя. — Тя има нужда от грижи, а аз вече не мога.

Скарлет замря.

— Непременно, Мами — отговори Рет.

— Закълнете се. — Заповедта бе изречена със слаб, но твърд глас.

— Заклевам се — каза Рет.

Мами тихичко въздъхна. Скарлет изхълца.

— О, Мами, миличка, благодаря ти — изплака тя. — Мами...

— Тя не може да те чуе, Скарлет, тя умря.

Рет внимателно прокара едрата си длан по лицето на Мами, за да затвори очите ѝ.

— Отиде си един цял свят, цяла епоха — тихо отбеляза той. — Лека ѝ пръст.

— Амин — обади се Уил от прага.

Рет се изправи и се обърна.

— Здравейте, Уил, Сюелин.

— Последната ѝ мисъл беше за тебе, Скарлет — заплака Сюелин. — Винаги си била нейна любимка.

Плачът ѝ се усили. Уил прегърна жена си, потупа я по гърба и я остави да поплаче на гърдите му.

Скарлет изтича до Рет и протегна ръце да го прегърне.

— Толкова ми липсваше — възкликна тя.

Рет обхвана китките ѝ с две ръце, за да я спре.

— Недей, Скарлет. Нищо не се е променило — каза той с тих глас.

Скарлет не беше в състояние да прояви такава въздържаност.

— Какво искаш да кажеш? — извика силно тя.

Рет примигна.

— Не ме карай да го повтарям, Скарлет. Прекрасно знаеш какво имам предвид.

— Не зная. Не ти вярвам. Не, наистина не можеш да ме оставиш. Не сега, когато толкова те обичам и имам нужда от теб. О, Рет, не ме гледай така. Защо не ме прегърнеш и не ме утешиш? Нали обеща на Мами.

Рет поклати глава с едва доловима усмивка на устните.

— Ти си такова дете, Скарлет. От толкова години ме познаваш и въпреки това можеш да забравиш всичко, което си научила, винаги, когато си поискаш. Това беше лъжа. Излъгах, за да може една добра, стара жена да се почувствува щастлива в последните мигове от живота си. Не забравяй, миличка, че съм мошеник, а не джентълмен.

Той се запъти към вратата.

— Не си отивай, Рет, моля те — проплака Скарлет.

После затисна с две ръце устата си. Щеше да изгуби всякакво уважение към себе си, ако допускаше да го помоли още веднъж. Рязко извърна глава, защото не можеше да гледа как той си отива. Прочете злорадство в очите на Сюелин и съжаление в очите на Уил.

— Ще се върне — заяви тя с високо вдигната глава. — Винаги се връща.

„Ако достатъчно често си повтарям това, може би ще повярвам и то ще се сбъдне.“

— Винаги — повтори Скарлет и пое дълбоко въздух. — Къде е фустата на Мами, Сюелин? Непременно трябва да я погребат с нея.

Скарлет успя да се овладее, докато се свърши ужасната работа по къпането и обличането на трупа на Мами. Но когато Уил внесе ковчегата, тя се разтрепери и безмълвно избяга.

Наля си половин чаша уиски от гарафата в трапезарията и я изпи на три изгарящи глътки. По изтощеното ѝ тяло се разля топлина и треперенето спря.

„Не ми стига въздух — помисли Скарлет. — Трябва да изляза от къщата, далеч от всички.“ От кухнята долитаха уплашените гласове на децата. Полазиха я неочаквани тръпки. Тя събра полите си и побягна.

Отвън утринният въздух беше хладен и свеж. Скарлет вдъхна дълбоко неговата свежест. Лек ветрец духна косата, полепнала по изпотената ѝ шия. Кога за последен път я беше ресала сто пъти с четката? Не можа да си спомни. Мами би се ядосала. О! Захапа десния си юмрук да овладее скръбта и се запрепъва през високите треви на пасището, надолу по хълма към гората покрай реката. Високите борове ухаеха остро и сладко. Под тях се разстилаше мека, дебела покривка от избелели иглички, трупани стотици години. Скрита там, Скарлет остана сама, не можеха да я видят от къщата. Строполи се тежко на покритата сякаш с килим земя, после седна и облегна гръб на едно дърво. Трябваше да помисли — не можеше да няма изход от разрухата в живота ѝ, не ѝ се искаше да повярва в обратното.

Но мислите ѝ блуждаеха. Беше толкова обърквана, толкова изморена.

И преди бе чувствувала умора. Даже още по-тежка. Когато трябваше да се добере до Тара от Атланта, обкръжена от армията с янките, тя не позволи на умората да я надвие. Когато трябваше да обикаля навсякъде, за да намери храна, не се беше предала въпреки оловната тежест в ръцете и краката. Когато береше памук, докато ръцете не прокървят, когато влачеше плуга като роб, когато трябваше да намери сили в себе си да продължи напред въпреки всичко, умората не успя да я надвие. И сега нямаше да се предаде. Не беше в природата ѝ да се предава.

Загледа се пред себе си и се замисли за всички демони, които я преследваха. Смъртта на Мелани... смъртта на Мами... Рет, който я изостави и каза, че бракът им е мъртъв.

Това беше най-лошото. Рет си отиде. Не трябваше да се залъгва. Стори и се, че пак чува гласа му: „Нищо не се е променило.“

Това не можеше да е истина! И все пак беше.

Трябваше да намери начин да го върне. Винаги бе успявала да спечели всеки мъж, когото бе пожелала, а Рет беше мъж като всички останали, нали?

Не, не беше като всички останали и точно затова го искаше. Внезапно уплашена, Скарлет потрепери. Ами ако този път не успееше? Винаги бе побеждавала по един или друг начин. Винаги бе получавала онова, което бе желала. Досега.

Над главата ѝ изграчи сойка. Скарлет погледна нагоре и чу още едно подигравателно гракане. „Остави ме на мира!“ — изкрещя Скарлет. Птицата отлетя — пръхаща, крещящо синя.

Трябваше да обмисли нещата, да си спомни думите на Рет. Не тази сутрин или нощес — кога ли точно умря Мами? „Какво каза у дома вечерта, когато напусна Атланта? Толкова дълго говори и обяснява. Беше съвсем спокоен, отвратително търпелив, както човек би се държал с хора, които не обича достатъчно, за да се вбеси от тях.“

Мислите ѝ се спряха на едно почти забравено изречение и тя забрави изтощението. Беше открила това, което търсеше. Да, да, сега си спомни съвсем ясно. Рет ѝ бе предложил развод. Накрая, след нейния яростен отказ, той го беше казал. Скарлет притвори очи и гласът му сякаш зазвуча: „Ще се връщам достатъчно често, за да не предизвиквам хорските одумки.“ Тя се усмихна. Още не беше победила, но имаше надежда. Засега тя можеше да я крепи. Скарлет се изправи и отърси боровите иглички от роклята и косата си. „Сигурно изглеждам ужасно.“

Мътната, жълтеникава река Флинт течеше бавно под склона, където растяха боровете. Скарлет погледна надолу и хвърли шепа борови иглички. Течението ги понесе. „Тръгнаха — прошепна тя, — точно като мене. Няма обръщане назад, стореното — сторено. Само напред.“ Примижа и погледна ясното небе. По него се носеха едно след друго блестящи бели облачета. Вятърът ги гонеше. „Ще застудее — помисли тя механично. — По-добре да облека нещо топло на

погребението следобед.“ После свърна към къщи. Хълмистото пасище ѝ се стори по-стръмно, отколкото го бе запомнила. Нямаше значение. Трябваше да се прибере в къщата и да се стегне. Заради паметта на Мама трябваше да изглежда спретната. Мама винаги ѝ се караше, когато имаше небрежен вид.

3.

Скарлет едва се държеше на краката си. И преди може би беше чувствувала такава умора, но не можеше да си спомни кога. Прекалено уморена беше, за да си припомни.

„Уморена съм от погребения, уморена съм от смъртта, уморена съм от това, че животът ми се разпада парче по парче и ме оставя съвсем сама.“

Гробището в Тара не беше много голямо. Гробът на Мами изглеждаше голям, много по-голям от гроба на Мели, разочаровано забеляза Скарлет. Мами така се беше съсухрила, че едва ли вече беше толкова едра. Не ѝ трябваше такъв голям гроб.

Вятърът бръснеше, въпреки яркосиньото небе и ослепителното слънце, и носеше пожълтели листа из гробището. „Есента идва, ако не е и дошла — помисли Скарлет. — Някога обичах природата през есента, когато яздох през горите. По земята сякаш се разливаше злато, а въздухът имаше вкус на ябълково вино. Беше толкова отдавна. В Тара няма свестен ездитен кон, откакто умря татко.“

Скарлет огледа надгробните плочи. Джералд О'Хара, роден в ирландското графство Мийд, Елен Робияр О'Хара, родена в Савана, щата Джорджия. Джералд О'Хара младши — три еднакви мънички плочи. Братята ѝ, които тя никога не бе виждала. Добре, че погребяха Мами тук, до „мис Елен“, първата ѝ любов, а не в парцела за робите. „Сюелин изпищя до бога, но аз спечелих и тази битка, веднага след като Уил застана на моя страна. Кажете ли нещо Уил, държи на думата си. Жалко, че толкова упорито отказва да му дам пари. Къщата изглежда ужасно.“

Гробището също не е в по-добър вид. Буренясало и запуснато. И погребението е жалко, Мами би се вбесила. Този чернокож свещеник не млъква, а се обзалагам, че изобщо не я е познавал. Мами не би допуснала да припарят такива като него — тя беше католичка, както всички в дома Робияр, с изключение на дядо, а според Мами думата му не е тежала особено. Трябваше да доведем католически свещеник, но най-близкото място е Атланта и трябваше да се чака дни наред.

Бедната Мами. И бедната мама. Когато умря, я погребяхме без свещеник. И татко също, но за него като че това нямаше толкова голямо значение. Нали обикновено задрямваше по време на мамините молитви всяка вечер.“

Скарлет огледа занемареното гробище, после олющената фасада на къщата. „Добре, че мама не е тук да види всичко това — мина ѝ през ума в пристъп на силен гняв и болка. — Щеше да ѝ се пръсне сърцето.“ За миг ѝ се стори, че зърна високата, грациозна фигура на майка си така ясно, сякаш Елен О’Хара стоеше сред опечалените на погребението. Външността ѝ винаги беше безупречна, белите ѝ ръце или се занимаваха с ръкоделие, или бяха в ръкавици, когато излизаше по някое благотворително дело, винаги сговорчива, все заета с безкрайната работа, която се изискваше за поддържане на свършения ред в живота на Тара под нейното ръководство. „Как успяваше? — питаше се Скарлет през сълзи. — Как всичко около нея ставаше прекрасно в нейно присъствие? Бяхме щастливи тогава. Каквото и да се случеше, мама успяваше да го оправи. Защо вече я няма? Тя щеше да ме прегърне и всичко лошо щеше да изчезне.

Не, не искам тя да е тук. Би се разстроила, ако можеше да види какво е станало с Тара и с мен. Щеше да се разочарова от мене и аз не бих го понесла. Всичко друго, но не и това. Не мога, не бива да мисля така. Ще мисля за нещо друго — чудя се дали Дилайла се е сетила да пригответи нещо за помена след погребението. На Сюелин и през ум не би ѝ минало, пък е и достатъчно стисната да не се охарчи по такъв повод. Не че ще влезе в кой знае какви разноси — тук почти няма хора. Но този чернокож свещеник изглежда така, сякаш яде за двайсетима. Ако не спре да говори за покоя в лоното Авраамово и прекосяването на река Йордан, направо ще се разкрещя. И тези три кокалести жени, които нарича «хор», са единствените, които явно не се притесняват. Ама че хор! Барабани и спиричуъли! Мами заслужава нещо тържествено на латински, а не «Нагоре по стълбата на Яков». О, всичко е толкова гадно. Добре че почти няма хора — само Сюелин, Уил, аз, децата и прислугата. Поне сме тук само онези, които наистина я обичаха и скърбят, че я няма. Очите на Големия Сам са зачервени от плач. И горкият стар Порк, той също си е изплакал очите. Я виж, косата му е съвсем побеляла — никога не съм се замисляла, че е

толкова възрастен. Дилси, разбира се, младее, все едно на колко години е всъщност, изобщо не се е променила, откакто дойде в Тара...“

Изтощеният, блуждаещ разсъдък на Скарлет изведнъж се оживи. Какво изобщо правеха тук Порк и Дилси? От години не работеха в Тара — откак Порк стана камериер на Рет, а жена му Дилси отиде в дома на Мелани като бавачка на Бо. Как тогава се бяха озовали тук, в Тара? Нямаше начин да са научили за смъртта на Мами, освен ако Рет не им беше казал.

Скарлет погледна през рамо. Дали пък Рет не се беше върнал? Нямаше и следа от него.

Веднага след опелото тя отиде право при Порк. „Нека Уил и Сюелин се оправят със словоохотливия свещеник.“

— Тъжен ден, мис Скарлет.

Очите на Порк все още бяха пълни със сълзи.

— Да, Порк — отговори тя.

Знаеше си, че не трябва да го пришпорва, иначе никога не би научила онова, което искаше да узнае.

Скарлет бавно тръгна заедно с възрастния чернокож слуга, заслушана в спомените му за „мистър Джералд“, Мами и отминалите дни в Тара. Беше забравила колко дълго бе служил на баща ѝ. Дошли са в Тара с Джералд още когато не е имало нищо друго, освен изгоряла стара сграда и обрасли ниви. Ами да, Порк беше най-малко на седемдесет години.

Постепенно изтръгна информацията, която я интересуваше. Рет се бил върнал в Чарлстън да живее там. Порк опаковал всички негови дрехи и ги пратил на гарата. Това било последното му задължение като негов камериер, сега вече не работел, а възнаграждението при напускането му било достатъчно да се устрои навсякъде, където пожелаел. „Мога да издържам семейството си“ — гордо заяви Порк. На Дилси нямало да ѝ се наложи да работи и Приси щяла да има нещо скътано за зестра за онзи, който щял да я поиска за жена. „Приси не е хубавица, мис Скарлет, и вече приближава двайсет и петте, но с такова наследство може да си хване мъж точно толкоз лесно, колкото младо хубаво момиче без пукната пара.“

Скарлет все се усмихваше и се съгласяваше с Порк, че „мистър Рет“ е истински джентълмен. Вътрешно беснееше. Щедростта на този истински джентълмен съвсем ѝ объркваше нещата. Кой щеше да се

грижи за Уейд и Ела, когато Приси си отиде? И как, по дяволите, щеше да успее да намери сваятна бавачка за Бо? Току-що бе изгубил майка си, баща му бе полуобезумял от мъка и сега единственият човек с малко разум в главата си отиваше. Да можеше и тя самата да стане и да си иде, просто така, да остави зад себе си всичко и всички. „Света Богородице! Дойдох в Тара да си почина, да оправя живота си, а вместо това се сблъсквам с повече проблеми, отколкото мога да понеса. Няма ли най-накрая да намеря някакво успокоение?“

Уил кротко, но твърдо ѝ помогна да отдъхне. Прати я да си легне и нареди да не я безпокоят. Сънят ѝ продължи почти осемнайсет часа и тя се събуди с ясен план за действие.

— Надявам се, че се наспа добре — почна Сюелин с непоносимо меден гласец, когато Скарлет слезе за закуска. — Трябва да си била страшно уморена след всичко, което преживя.

Примирието бе свършило след смъртта на Мами.

Очите на Скарлет светнаха с опасен блясък. Знаеше, че Сюелин намеква за срамната сцена, която бе предизвикала, като се молеше на Рет да не я изоставя. Отговорът обаче беше не по-малко любезен:

— Заспала съм веднага, щом положих глава на възглавницата. Въздухът на село е толкова успокояващ и освежителен.

„Змия такава“ — добави Скарлет наум. Спалнята, която още наричаше своя, сега беше на Сузи, най-голямата дъщеря на Сюелин, и Скарлет се бе почувствувала като гостенка там. Сюелин отлично знаеше това, Скарлет не се съмняваше. Но нямаше значение. Трябваше да остане в добри отношения със Сюелин, ако искаше планът ѝ да успее. Скарлет се усмихна на сестра си.

— Какво толкова смешно има, Скарлет? Да не би да имам пъпка на носа?

Скарлет настръхна от гласа на Сюелин, но усмивката ѝ не изчезна.

— Извинявай, Сю. Просто си спомних един глупав сън от снощи. Сънувах, че пак сме малки деца и Мами ме шибя по краката с пръчка от прасковата. Помниш ли колко болеше от тези пръчки?

— Разбира се — изсмя се Сюелин. — Лути ги използва за момичетата. Почти усещам същата болка по краката, когато ги тупа.

Скарлет се вгледа в лицето на сестра си.

— Чудя се как нямам един милион белега оттогава. Бях толкова ужасна като малка. Не знам как ти и Карийн ме понасяхте — каза тя и започна да маже с масло една бисквита, сякаш това беше най-важното нещо на този свят.

Сюелин я погледна подозрително.

— Наистина ни тормозеше, Скарлет. И все успяваше нас да изкараш виновни за всички бели.

— Знам. Бях ужасна. Дори като пораснахме. Подкарвах ви като мулета двете с Карийн да берем памук, когато янките окрадоха всичко.

— Едва не ни довърши тогава. Бяхме полумъртви от тифа, а ти ни измъкна от леглата и ни изпрати под горещото слънце...

Щом започна да споделя таените с години жалби, Сюелин се оживи и озлоби.

Скарлет насърчително кимаше и изразяваше съпричастието си с възклицания. „Сюелин умира да се оплаква — каза си тя. — Иначе не може да живее.“ Изчака я да се изприказва и тогава подхвана:

— Чувствувам се толкова лоша и просто няма какво да направя, за да компенсирам стореното. Наистина съм сърдита на Уил, че не ми позволява да ви давам пари. Те в края на краищата са за Тара.

— Сто пъти съм го казвала — побърза да я увери Сюелин.

„Не се и съмнявам“ — помисли Скарлет.

— Мъжете са толкова твърдоглави — продължи тя. — О, Сюелин, хрумна ми нещо. Моля те да се согласиш, толкова ще ми олекне, ако кажеш „да“. Пък и Уил няма да може да възрази. Какво ще кажеш да оставя тук Ела и Уейд и да ви пращам пари за издръжката им? Живеят толкова затворено в града, че въздухът на село ще стори чудеса за тях.

— Не зная, Скарлет. Ще бъдем много притеснени като дойде бебето.

Изражението на Сюелин беше алчно, макар и все още предпазливо.

— Зная — изчурулика съчувствено Скарлет. — Зная също, че Уейд Хамилтън яде като кон. Но за тях би било чудесно, горките градски същества. Предполагам, че ще ми струва около сто долара месечно само да ги храня и да им купувам обувки.

Съмняваше се, че Уил изкарва сто долара в брой годишно от усиления си труд в Тара. Сюелин онемя — за голямо нейно удоволствие. Но гласът ѝ сигурно щеше да се възвърне навреме, за да приеме предложението. „Ще напиша тлъст чек след закуска“ — реши тя и добави:

— Никога не съм яла по-вкусни бисквити. Може ли да си взема още една?

Започваше да се чувства много по-добре, след като се беше наспала, беше хапнала вкусно и намерила кой да се грижи за децата. Знаеше, че трябва да се върне в Атланта — трябваше да направи нещо за Бо. Също и за Ашли — нали беше обещала на Мелани. Но редът им щеше да дойде по-късно. Бе дошла в Тара за тишина и спокойствие и твърдо беше решила да ги намери малко преди да си тръгне.

След закуска Сюелин излезе от кухнята. „Сигурно да се оплаче от нещо“ — помисли ехидно Скарлет. Това обаче нямаше значение. Щеше да ѝ даде възможност да се почувствува сама и на спокойствие.

„В къщата е толкова тихо. Сигурно децата закусват в кухнята и разбира се, Уил отдавна е заминал на полето с Уейд по петите му, точно както първия път, когато Уил дойде в Тара. Уейд ще е много пощастлив тук, отколкото в Атланта, особено след като Рет замина. Не, не, няма да мисля за това сега, иначе ще полудея. Просто ще се наслаждавам на спокойствието и тишината, нали за това дойдох.“

Наля си още една чаша кафе, въпреки че беше изстинало. През прозореца зад нея нахлуваше слънчева светлина и падаше върху картината на отсрещната стена, над олющения бюфет. Уил много се беше постарал да ремонтира мебелите, разбити от войниците на янките, но не беше възможно да се отстранят дълбоките белези, нанесени от техните саби. Или пък разрезът с щик на портрета на баба Робияр.

„Войникът, който е намушкал портрета, трябва да е бил пиян“ — реши Скарлет, защото не беше улучил нито надменната, почти презрителна усмивка на тънконосата баба, нито гърдите, добре закръглени в дълбоко деколте. Беше я пронизал през лявата обица и сега, само с една обица, тя изглеждаше още по-интересна.

Майката на нейната майка беше единствената от предните поколения, която интересуваше Скарлет и тя се ядосваше, че никой не ѝ бе разказвал достатъчно за баба ѝ. От майка си беше разбрала, че се е

женила три пъти, но не научи никакви подробности. А Мами винаги прекъсваше историите за живота в Савана точно на най-интересното. За баба ѝ се бяха водили дуели и модата по нейното време е била скандална — дамите нарочно мокрели тънките си муселинени рокли, за да прилепват по краката им. И по останалото, ако се съдеше по портрета...

„Редно е да се засрамя, че мисля за такива неща“ — каза си Скарлет. Но на излизане от трапезарията пак хвърли поглед през рамо към портрета. „Каква ли е била в действителност?“

В дневната личаха белезите на бедността и присъствието на малки деца. Тапицираното с кадифе канапе, където Скарлет някога се разполагаше изискано, за да изслушва предложенията на кандидатите си, изглеждаше неузнаваемо. Освен това всички мебели бяха разместени. Трябваше да си признае, че Сюелин има право да подрежда къщата както ѝ харесва, и все пак Скарлет се натъжи. Това вече не беше истинската Тара.

Тъгата ѝ растеше, докато минаваше от стая в стая. Всичко беше променено. При всяко идване в Тара забелязваше нови промени и все по-голямо износване. О, защо трябваше Уил да проявява такава упоритост! Мебелите имаха нужда от ремонт, пердетата се бяха превърнали в парцали, подът прозираше през килимите. Можеше да купи нова покъщнина, ако Уил се съгласеше. Тогава нямаше да изпитва такава мъка при жалкия вид на познатите вещи.

„Трябва да е моя! Аз по-добре ще се погрижа за нея. Татко винаги казваше, че ще остави Тара на мене. Но той така и не направи завещание. Такъв си беше, никога не мислеше за утрешния ден.“ Скарлет се намръщи, но не можеше истински да се сърди на баща си. Никой не можеше да се сърди на Джералд О'Хара. Дори над шейсетте, той продължаваше да е като мило, непослушно дете.

„Ако продължавам да съм гневна на някого, то е на Карийн. Няма значение, че е малката сестра — не трябваше да прави онова, което направи, и никога, никога няма да ѝ простя. Беше упорита като муле като си науми да ходи в манастир и накрая трябваше да се съглася. Но така и не ми каза, че ще дари на манастира нейната една трета част от Тара. Трябваше да ми каже! Щях отнякъде да намеря парите, които ѝ трябваха. Тогава бих притежавала две трети от собствеността. Не цялата, както би било редно, но все пак по-голямата част. В такъв

случай мнението ми щеше да се чува. А сега трябва да си мълча, да гледам как всичко се съсипва и Сюелин е господарка. Не е честно. Нали аз спасих Тара от янките и «торбаланковците». Тя е моя, все едно какво казва законът, и един ден ще бъде на Уейд, ще се погрижа за това, няма значение какво ще ми струва.“

Скарлет облегна глава върху прокъсаната кожена тапицерия на старото канапе в стаичката, откъдето Елен О'Хара без шум бе управлявала плантацията. Стори ѝ се, че дори след толкова години в стаята леко се долавя нейният парфюм с дъх на лимон и върбинка. Ето това спокойствие търсеше Скарлет. Промените и охлузеният вид на къщата нямаха значение, Тара си беше Тара, тя бе у дома. И сърцето на Тара беше тук, в стаята на Елен.

Трясък на врата наруши тишината.

Скарлет чу Ела и Сузи да се приближават по коридора и да се карат. Трябваше да се махне оттук, не можеше да понесе шумотевица и свади. Побърза да излезе. И без това искаше да види нивите. Те се бяха възстановили и пак изглеждаха плодородни и червеникави, както винаги.

Скарлет забърза през обраслата морава и покрай краварника. Така и не можа да преодолее отвращението си към кравите. Ужасни, бодливи същества. Стигна до първата нива, облегна се на оградата и вдъхна наситения амонячен дъх на прясно разорана земя и оборски тор. Странно наистина — в града торът беше смрадлив и цапаше, а на село беше фермерско ухание.

„Уил е добър стопанин. Идването му е най-хубавото нещо, което се е случвало на Тара. Няма значение какво бих могла да направя аз, никога нямаше да се справим, ако той не беше спрял тук на път за Флорида и не беше решил да остане. Влюби се в земята, както други мъже се влюбват в жена. И даже не е ирландец! Преди да дойде Уил, винаги си мислех, че само един ирландец със силен акцент като татко може да е така погълнат от земята.“

В далечния край на нивата Скарлет видя Уейд, който помагаше на Уил и Големия Сам да поправят падналата ограда. „Нека се учи — помисли си тя. — Това е негово наследство.“ Няколко минути погледа момчето и мъжете, които работеха заедно. „Най-добре да се връщам в къщата. Забравих да напиша банков чек на Сюелин.“

Подписът на Скарлет беше много характерен за нея. Ясен, без несигурни криви линии и петна като на човек, който рядко пише. Делови и решителен. Скарлет се загледа за миг в написаното, преди да го покрие с попивателната, после пак го погледна.

Скарлет О'Хара Бътлър.

Когато пишеше лични бележки или покани, Скарлет следваше възприетата мода, добавяше сложни завъртулки около главните букви и със замах очертаваше парабола под името си в края. Сега пак го изписа така на лист кафява амбалажна хартия. После пак погледна току-що написания чек. Имаше и дата — беше питала Сюелин какъв ден е и с изумление разбра, че е 11 октомври 1873 година. Над три седмици от смъртта на Мели. Беше прекарала двайсет и два дни в грижи за Мами в Тара.

Датата имаше и друго значение. Повече от шест месеца, откакто умря Бони. Скарлет можеше да остави безутешния пълен траур. Вече можеше да ходи на гости и да посреща гости. Можеше да се върне към светския живот.

„Искам да се върна в Атланта — реши тя. — Искам да се повеселя. Толкова мъка, толкова много смърт имаше досега. Искам да поживея.“

Сгъна чека за Сюелин. „И магазинът ми липсва. Сигурно счетоводните книги са в пълна бъркотия. И Рет ще се връща в Атланта, «за да не предизвиква хорските одумки». Трябва да съм там.“

Единственият звук, който долиташе, беше бавното тиктакане на часовника в коридора зад затворената врата. Тишината, за която толкова копнееше преди, сега я подлудяваше. Рязко се изправи.

„Ще дам чека на Сюелин след вечеря, когато Уил се върне от полето. После ще взема двуколката и набързо ще обиколя Феърхил и Мимоза. Хората там няма да ми простят, ако не им се обадя. А до довечера ще си събера багажа и утре ще взема сутрешния влак. Ще се върна у дома, в Атланта. Тара вече не е моят дом, все едно колко я обичам. Време е да си вървя.“

Пътят до Феърхил беше изровен и буренясал. Скарлет си припомни как някога го подравняваха всяка седмица и напръскваха с вода, та прахолякът да се слегне. „Какви времена бяха — помисли

тъжно тя, — в околността имаше най-малко десет плантации и между тях непрекъснато се движеха хора. Сега е останала само Тара, а също тези на Тарлтънови и Фонтейнови. От другите личат само изгорели комини или рухнали стени. Наистина трябва да се върна в града. Всичко в окръга ме натъжава.“ Мудната стара кранта и пружините на двуколката не бяха по-добри от пътя. Скарлет се сети за своя тапициран кабриолет и специално подбраната двойка коне с кочияша Елайъс. Изпита нужда да се върне в Атланта.

Радостният шум във Феърхил я извади от това настроение. Както обикновено, Биатрис Тарлтън непрекъснато бърбеше за конете си и не се интересуваше от нищо друго. Скарлет забеляза, че конюшните имат нов покрив, а този на къщата бе наскоро кърпен. Джим Тарлтън изглеждаше остарял, косата му бе съвсем побеляла, но той бе събрал добра реколта от памука с помощта на едноръкия си зет, съпруга на Хети. Другите три дъщери безпогрешно можеха да се нарекат стари моми. „Разбира се, денем и нощем страдаме от това“ — каза Миранда и всички се засмяха. Скарлет изобщо не можеше да ги разбере. Тарлтънови бяха готови да се смеят на всичко. Тази черта сигурно по някакъв начин бе свързана с рижите им коси.

Бодна я завист, но такова усещане не беше нищо ново. Винаги бе искала да е част от любвеобилно и добродушно закачливо семейство като Тарлтънови. Потисна завистта — не беше справедливо спрямо майка ѝ. Остана доста дълго — беше толкова приятно в тяхната компания — и реши да посети Фонтейнови на следващия ден. Почти бе мръкнало, когато се върна в Тара. Хленчът на най-малката дъщеря на Сюелин се чуваше още отвън. Не, наистина беше време да се върне в Атланта.

Очакваше я обаче новина, която веднага промени решението ѝ. Сюелин пое в ръце ревящото дете и почна да го успокоява, точно когато Скарлет влизаше през вратата. Въпреки несресаната коса и обезформеното тяло, Сюелин сега изглеждаше по-хубава, отколкото някога като девойка.

— О, Скарлет — възкликна тя, — такава радост, не можеш да си представиш... Шшт, миличко, на вечеря ще получиш хубаво кокалче и ще можеш да го подъвчеш с това лошо зъбче, за да не те боли вече.

„Ако радостната вест е новият зъб, нямам никакво желание да се мъча да отгатна“ — едва не каза Скарлет, но Сюелин изобщо не я

попита.

— Тони се е върнал — обяви Сюелин. — Сали Фонтейн дойде дотук да ни каже, за малко сте се разминали с нея. Тони си е у дома! Здрав и читав. Утре ще идем на вечеря у Фонтейнови, веднага след като Уил свърши с кравите. О, нали е чудесно, Скарлет!

Сюелин сияеше.

— Окръгът пак се изпълва с хора.

Скарлет изпита желание да прегърне сестра си, никога преди не бе усещала такъв порив. Беше прекрасно, че Тони се е върнал. Страхуваше се, че е изчезнал. Сега ужасният спомен за вида му при последната среща можеше да се заличи. Тогава той беше толкова изтощен, разтревожен, прогизнал до кости, трепереше. Но кой на негово място не би се чувствувал измръзнал и уплашен? Янките бяха по петите му, а той бягаше, за да си спаси живота, след като беше убил негъра, дръзнал да закачи Сали, и после оня гаден мошеник, който го бе подкокоросал да посегне на бяла жена.

Тони си е у дома! Скарлет изгаряше от нетърпение да го види. Окръгът се съживяваше.

4.

Плантацията на Фонтейнови се наричаше Мимоза заради горичката до овехтялата жълта къща с гипсова мазилка. Пухкавите розови цветове на дърветата бяха опадали към края на лятото, но папратовидните листа все още зеленееха свежо по клоните. Те сякаш танцуваха от лекия ветреца и сенките им играеха по изпъстрените с петна стени на масленожълтата къща. Тя изглеждаше топла и приветлива под косите слънчеви лъчи.

„О, дано Тони не се е променил много — нервно мислеше Скарлет. — Седем години са доста време.“ Краката ѝ се тътреха, когато Уил я повдигна да слезе от двуколката. „Ами ако Тони изглежда остарял, уморен и, хмм, победен като Ашли?“ Нямахте сили да го понесе. По пътя към вратата изостана от Уил и Сюелин.

После вратата шумно се отвори и всички нейни опасения се изпариха.

— Кой се влачи тъй, сякаш е тръгнал на църква? Не се ли сещате, че трябва да се втурнете и да поздравите героя, който се е завърнал у дома?

Тони говореше през смях, както винаги, косата и очите му бяха все така черни, широката му усмивка — все така лъчезарна и закачлива.

— Тони! — възкликна Скарлет. — Никак не си се променил.

— Ти ли си, Скарлет? Ела и ми дай целувка. И ти, Сюелин. Ти не беше така щедра на целувки както Скарлет някога, но Уил трябва да те е понаучил на някои неща след брака. Сега, след завръщането си, съм решил да целуна всяка жена над шестгодишна възраст в целия щат Джорджия.

Сюелин се изкиска притеснено и погледна Уил. С лека усмивка на спокойното слабо лице, той кимна, но Тони изобщо не си направи труда да го изчака. Той я сграбчи през напълнялата талия и залепи звучна целувка по устата ѝ. Когато я пусна, Сюелин бе поруменяла от смущение и удоволствие. Ослепителните братя Фонтейн почти не

обръщаха внимание на Сюелин в предвоенните времена на красавици и ухажори. Уил сърдечно и насърчително я прегърна през раменете.

— Скарлет, съкровище! — извика Тони с широко разтворени обятия.

Скарлет се притисна към него и здраво го прегърна през врата.

— Пораснал си в Тексас — възкликна тя.

Тони със смях се наведе към предложените за целувка устни. После вдигна крачола да покаже ботушите на висок ток и поясни, че в Тексас всички порастват.

— Не бих се учудил, ако имат такъв закон — добави той.

Зад рамото на Тони се усмихваше Алекс Фонтейн.

— Ще научиш за Тексас повече, отколкото човек изобщо би пожелал да знае за него — провлече думите си той. — Искам да кажа, ако Тони ви покани вътре. Отучил се е от тези неща. В Тексас всички живеят около огньовете на открито под звездите вместо зад стени и под покрив.

Алекс сияеше от радост. „Изглежда така, сякаш самият той иска да прегърне и целуне Тони — помисли Скарлет. — И защо не?“ Двамата бяха неразделни през юношеските години. „Сигурно на Алекс ужасно му е липсвал.“ Очите ѝ внезапно се напълниха със сълзи. Ликуващото завръщане на Тони у дома беше първото радостно събитие в окръга, откакто войските на Шърман бяха опустошили земята и живота на хората тук. Просто не знаеше как да реагира на този прилив на щастие.

Сали, жената на Алекс, я хвана за ръка, когато влязоха в овехтялата дневна.

— Зная как се чувствуваш, Скарлет — прошепна тя. — Почти забравихме какво е радост. Днес се смяхме повече, отколкото през последните десет години, взети заедно. Тази вечер къщата ще се разтресе от веселба.

Очите на Сали също бяха пълни със сълзи.

После къщата наистина се разтресе. Пристигнаха Тарлтънови.

— Слава богу, че се върна здрав и читав, момчето ми — поздрави Тони Биатрис Тарлтън. — Можеш да си избереш някоя от трите ми дъщери. Само един внук имам, а с времето не се подмладявам.

— О, мамо — изпъшкаха в хор Кети, Камила и Миранда Тарлтън и се засмяха. Нямахте защо да се преструват, че им е неудобно, след

като майка им беше известна в целия окръг със слабостта си към отглеждането на коне и хора. Но Тони целият почервения.

Скарлет и Сали се изкискаха.

Биатрис Тарлтън настоя, преди да се мръкне да разгледа конете, които Тони бе довел от Тексас. Спорът за качествата на източната чистокръвна порода в сравнение със западните мустанги се разгаряше, докато всички останали не помолиха за помирение.

— И нещо за пиене — обади се Алекс. — За празненството успях да намеря истинско уиски вместо имитации.

Не за пръв път Скарлет съжали, че предлагането на питиета е удоволствие, от което дамите автоматично се изключваха. Пиеше ѝ се. Нещо повече, щеше да ѝ е по-приятно да разговаря с мъжете, вместо да се чувства като на заточение в другия край на стаята, където жените бърбят за децата и домакинската работа. Не разбираше и не приемаше традиционното разделение между половете. Но така беше прието, винаги е било така и тя трябваше да се примири. Поне щеше да се забавлява като гледа как Тарлтъновите дъщери се преструват, че не мислят точно както майка си. „Да можеше Тони по-често да поглежда към тях, а не да е толкова погълнат от мъжкия разговор“.

— Малкият Джо сигурно е полудял от радост, че чичо му се е върнал — казваше Хети Тарлтън на Сали.

Хети можеше да си позволи да не обръща внимание на мъжете. Нейният шишкав еднорък съпруг беше сред тях.

Сали най-подробно заразказва за малкия си син, с което отегчи Скарлет до смърт. Зачуди се кога ще поднесат вечерята. Не можеше да се забави много — мъжете бяха фермери и на следващата сутрин трябваше да стават в зори. Това предполагаше, че вечерното празненство ще свърши рано.

Оказа се права за ранната вечеря. Мъжете обявиха, че са готови да седнат на масата само след едно питие. Но за ранния край на празненството се излъга. Всички така се забавляваха, че не им се искаше да свършват. Тони ги омайваше с истории за приключенията си.

— След по-малко от седмица се озовах при тексаските рейнджъри — разказваше той с гръмък глас. — Щатът беше под военното управление на янките, както целият Юг, но по дяволи... с извинение пред дамите... синьодрешковците хич не знаеха какво да

правят с индианците. С тях се биеха рейнджърите и нямаше собственик на ранчо, който да не се молеше те да ги защитават. И рейнджърите продължаваха. Веднага разбрах, че съм попаднал на моя тип хора и останах при тях. Беше страхотно! Никакви униформи, никакви маршировки на празен стомах заради приумиците на някакъв тъп генерал, никаква строева подготовка, нищо! Яхваш коня, тръгваш с няколко приятелчета и намираш къде е тупаникът.

Черните очи на Тони искряха от възбуда. Алекс не оставаше по-назад. Фонтейнови винаги бяха имали слабост към сбиванията. Освен това мразеха дисциплината.

— Какво представляват индианците? — попита едно от Тарлтъновите момичета. — Наистина ли измъчват хора?

— По-добре да не ти разправам — отвърна Тони и засмени му очи изведнъж помрачняха, после той пак се усмихна. — Нямам грешка, когато се стигне до бой. Рейнджърите отдавна са разбрали, че ако искат да победят тия червени дяволи, трябва да се научат да се бият като тях. Ами да, можем да проследим човек или животно през голи скали и дори през вода, по-добре от която и да е хрътка. Можем и да преживеем само на слюнки и оглозгани кокали, ако се наложи. Никой не може да победи тексаски рейнджър или да се отърве от него.

— Покажи револверите с шест патрона, Тони — каза Алекс.

— Е, не сега. Утре може би или вдругиден. Сали не иска да нашаря стените с дупки.

— Не казах да стреляш, само да ги покажеш — Алекс се усмихна широко на приятелите си и се похвали, — дръжките им са от слонова кост с резба. Почакайте само братчето ми да ви дойде на гости с коня, оседлан с онова ми ти западно седло. По него има толкова сребро, че ще ослепеете от блясъка.

Скарлет се усмихна. Не беше изненадана. Тони и Алекс винаги бяха имали славата на най-суетните мъже в цяла Северна Джорджия. Тони явно никак не се бе променил. Високи токове на модните ботуши и сребърна украса на седлото. Беше готова да се обзаложи, че се е върнал със също такива празни джобове, с каквито бе побягнал от бесилото. Чиста глупост — да имаш сребърно седло, когато къщата в Мимоза има нужда от смяна на покрива. Но за Тони това беше естествено. Той си беше останал същият. А Алекс се гордееше с него, сякаш се беше върнал у дома с цял вагон злато. О, как ги обичаше — и

дватамата! Може да бяха останали само с фермата, която трябваше да обработват сами, но янките не бяха победили Фонтейнови, не бяха успели да ги променят ни най-малко.

— Господи, момчетата щяха да полудеят от радост, ако можеха сега да се развяват наоколо, каквито си бяха високи, и да яздят на сребро — каза Биатрис Тарлтън. — Все едно че виждам близнаците пред очите си, направо щяха да пощуреят от възторг.

Дъхът на Скарлет спря. „Защо мисис Тарлтън трябва да разваля всичко по такъв начин? Защо да разваля веселието като ни припомним, че почти всички наши стари приятели са мъртви?“

Нищо обаче не се развали.

— Нямахте да задържат седлата и една седмица, мис Биатрис, нали знаете — отвърна Алекс. — Или щяха да ги проиграят на покер, или да ги продадат, за да чупят шампанско, ако веселбата не върви. Помните ли как Брент продаде всички мебели от стаята си в университета и купи пури по един долар парчето за всички момчета, които през живота си не бяха пушили?

— Ами когато Стюарт изгуби на карти официалния си костюм и трябваше да се измъкна от увеселението, увит в одеяло? — добави Тони.

— Помните ли, когато заложиха учебниците по право на Бойд? — каза Джим Тарлтън. — Тогава помислих, че живи ще ги одереш, Биатрис.

— Нищо им нямаше — усмихна се мисис Тарлтън. — Краката им щях да счупя, когато подпалиха хладилната пристройка, но те ми избягаха.

— Тогава дойдоха в Лъвджой и се скриха в нашия хамбар — продължи Сали. — Млякото на кравите секна за една седмица, защото близнаците се бяха опитали да си надоят цяла кофа.

Всеки имаше да разкаже някаква случка с близнаците Тарлтън. Тези разкази припомниха и други истории за техните приятели и по-големи братя — Лейф Мънроу, Кейд и Рейфърт Калвърт, Том и Бойд Тарлтън, Джо Фонтейн — всички момчета, които никога вече нямаше да се върнат у дома. Разказвачите споделяха своите спомени и любов към тях, историите изпълниха тъмните ъгли на стаята със засмяната, лъчезарна младост на мъртвите, които сега — най-сетне — вече не

бяха завинаги загубени, защото спомените за тях се разказваха с ласкава усмивка, а не с горчиво отчаяние.

По-старото поколение също не бе забравено. Всички около масата имаха куп спомени за старата мис Фонтейн — хапливата, но добродушна баба на Алекс и Тони. Също и за майка им, наричана „младата мис“ до смъртта ѝ на нейния шейсети рожден ден. Скарлет откри, че може да се включи в добродушния смях за издайническия навик на баща ѝ да пее ирландски бунтовнически песни, когато, по собствените му думи, бил пийнал „една-две капки“ и дори да слуша приказките за добротата на майка си без онази болка, която неизменно беше първата ѝ реакция при самото споменаване на името на Елен О'Хара.

Часовете се нижеха, чиниите отдавна бяха опразнени, огънят в камината почти бе угаснал, а разговорите продължаваха, десетината оцелели съживяваха с разказите си любимите хора, които не можеха заедно с тях да посрещнат Тони у дома. Преживяването беше щастливо, целебно. Бледата, мъждива светлина на газената лампа в средата на масата скриваше белезите от войниците на Шърман по опушената стая и постегнатите мебели. Лицата около масата бяха без бръчки, дрехите — без крпки. В тези сладки мигове на илюзии Мимоза сякаш се бе пренесла някъде извън времето и пространството, където нямаше болка и никога не бе имало война.

Преди много години Скарлет се бе заклела никога да не се обръща назад. Припомнянето на щастливите предвоенни дни, тъгата и копнежът по тях щяха само да я наранят и отслабят, тя не можеше да се лиши от силата и решителността си да оцелее и закриля своето семейство. Ала спомените, които се лееха в трапезарията в Мимоза, не бяха източник на слабост. Те я изпълниха със смелост, доказаха, че добрите хора могат да претърпят всякакви загуби и пак да запазят способността си да обичат и да се смеят. Скарлет се гордеше, че принадлежи към тези хора, че ги нарича свои приятели, че те са това, което са.

По пътя обратно към дома Уил крачеше пред двуколката, понесъл насмолен факел, за да води коня. Нощта бе тъмна, беше станало много късно. Горещо на безоблачното небе блестяха звездите, толкова ярки, че четвъртинката луна изглеждаше почти прозрачно

бледа. В тъмнината отекваше само бавното чаткане на конските копита.

Сюелин задряма, но Скарлет се бореше със съня. Не ѝ се щеше вечерта да свърши, искаше ѝ се топлият уют и щастието да продължат вечно. „Колко силен изглеждаше Тони! И толкова жизнерадостен, толкова доволен от смешните си ботуши, от себе си, от всичко. Тарлтъновите момичета се държаха като палави рижи котета пред паница със сметана. Коя ли ще го хване? Биатрис Тарлтън непременно ще се погрижи една от тях да успее.“

От гората край пътя се обади кукумявка: „Ко-коя? Ко-коя?“ — Скарлет се засмя наум.

Бяха изминали повече от половината път до Тара, когато ѝ хрумна, че изобщо не се беше сещала за Рет часове наред. После меланхолията и тревогата я притиснаха като оловни тежести. За пръв път усети, че нощният въздух е хладен и ѝ стана студено. Зави се с шала и подвижна на Уил да побърза.

„Не ми се мисли за нищо тази вечер. Не искам да развалям хубавото прекарване. Побързай, Уил, студено е и е тъмно.“

На следващата сутрин Скарлет и Сюелин откараха с колата децата в Мимоза. Очите на Уейд блеснаха от възторжено обожание при вида на револверите на Тони. Дори Скарлет зяпна от изненада и възхищение, когато Тони ги завъртя едновременно около пръстите си, подхвърли ги във въздуха, улови ги и ги спусна в кобурите, увиснали върху бедрата му от натруфения кожен колан със сребърна обковка.

— Стрелят ли? — попита Уейд.

— Да, сър, стрелят. Когато пораснеш още малко, ще те науча да ги използваш.

— Да ги въртя като тебе?

— Ами, и това, разбира се. Няма смисъл да носиш револвер с шест патрона, ако не можеш да правиш всички възможни трикове с него. — Тони разроши косата на Уейд с груба мъжка ръка. — Ще те науча също да яздиш мустанг, Уейд Хамптън. Май ще си единственото момче в околностите, което ще знае какво значи истинско седло. Но днес не можем да почнем. Брат ми ще ме учи на фермерство. Виждаш ли — всички трябва да учим нови неща цял живот.

Тони набързо целуна Сюелин и Скарлет по бузите, а момиченцата по главите. После им каза довиждане.

— Алекс ме чака до ручея. Защо не идете при Сали? Тя май простира прането зад къщата.

Сали демонстрира радост, че ги вижда, но Сюелин отказа поканата за чаша кафе.

— Трябва да се връщам вкъщи и да почна точно същото, което правиш и ти, Сали. Не можем да останем. Просто не искахме да си тръгнем, без да ти се обадим.

После побутна Скарлет да вървят към колата.

— Не разбирам защо беше толкова груба със Сали, Сюелин. Прането ти можеше да почака, докато изпием по едно кафе и поговорим за вчерашното празненство.

— Скарлет, ти просто нямаш представа как се гледа една ферма. Ако Сали се забави с прането, ще се обърка цялата и работа за деня. Тук, на село, не можем да държим цял ден куп слуги, както в Атланта. Много работа вършим сами.

Скарлет настръхна от тона на сестра си.

— Мога да се върна в Атланта още със следобедния влак — сопна се тя.

— Много ще ни облекчиш, ако го направиш — не ѝ остана длъжна Сюелин. — Само ни създаваш работа, пък и спалнята ми трябва за Сузи и Ела.

Скарлет отвори уста да възрази. После я затвори. Така или иначе предпочиташе вече да е в Атланта. Щеше да се е върнала, ако не се беше прибрал Тони. Освен това щяха да ѝ се зарадват. Много бяха приятелите ѝ в Атланта, които имаха време за чаша кафе, партия вист или гости. Насили се да се усмихне на децата си и обърна гръб на Сюелин.

— Уейд Хамптън, Ела, мама трябва днес след обяд да се върне в Атланта. Искам да ми обещаете още сега, че ще сте послушни и няма да ядосвате леля Сюелин.

Скарлет очакваше протести и сълзи. Но децата бяха прекалено погълнати от разговорите за ослепителните револвери на Тони, за да ѝ обърнат внимание. Щом стигнаха в Тара, Скарлет нареди на Панзи да стяга куфара. Тогава Ела се разплака.

— Приси си отиде и тук няма кой да ми сплита косата — изхълца детето.

Скарлет едва се въздържа да не я напляска. Не можеше да остане в Тара, след като вече бе решила да тръгне, иначе щеше да полудее, без да има какво да прави и с кого да разговаря. Но беше невъзможно да тръгне без Панзи — смяташе се за недопустимо дамите да пътуват без придружителка. Какво можеше да направи? Ела искаше Панзи да остане при нея. Можеха да минат цели седмици, докато детето свикне с Лути, бавачката на малката Сузи. А ако Ела ревеше денонощно, Сюелин можеше да промени решението си да гледа децата в Тара.

— Добре тогава — рязко каза Скарлет. — Спри този ужасен вой, Ела. Ще оставя Панзи тук до края на седмицата. Тя може да научи Лути как да те сресва.

„Просто ще трябва да се закача за някоя жена на гарата в Джоунсбъро. Не може да няма някоя почтена дама, която да пътува до Атланта и да си правим компания. Ще се върна със следобедния влак, решено. Уил може да ме откара и да се върне съвсем навреме, за да издои гадните си дърти крави“.

По средата на пътя към Джоунсбъро Скарлет спря веселото бърбрене за връщането на Тони Фонтейн. За миг помълча, после изля това, което ѝ тежеше на душата.

— Уил... за Рет... нали той набързо си тръгна... искам да кажа... дано Сюелин не се раздрънка из целия окръг.

Уил я погледна с бледосините си очи.

— Е, Скарлет, недей така. Семейството не е клюкарско. Винаги ми е било жал, че не виждаш доброто у Сюелин. А то съществува, но някак не може да излезе наяве, когато ти си тук. Вярвай ми. Каквото и да си мислиш, Сюелин никога няма да седне да разправя личните ти тревоги. Тя не по-малко от тебе държи хората да не говорят лоши работи за семейство О'Хара.

Скарлет изпита известно облекчение. Имаше пълно доверие в Уил. Думата му беше по-сигурна от банков влог. Беше и мъдър. Не помнеше Уил да се е излъгал за нещо, с изключение може би на Сюелин.

— Нали и ти вярваш, че той ще се върне, а, Уил?

Не се налагаше Уил да я пита кого има предвид. Той долови тревогата, скрита в думите, и бавно продължи да дъвче сламката в ъгълчето на устата си, докато реши какво да отговори. Най-последно продума:

— Не мога да кажа със сигурност, Скарлет, ти знаеш по-добре. Виждал съм го само четири-пет пъти в живота си.

Думите му сякаш я удариха. После приливът на гняв заличи болката.

— Нищо не разбираш, Уил Бентийн! В момента Рет е разстроен, но ще му мине. Не е способен на такава подлост — да си замине и да зареже жена си.

Уил кимна. Скарлет можеше да възприеме жеста за израз на съгласие, ако пожелаеше. Но той не беше забравил колко ехидно Рет бе описал себе си като мошеник. Ако се съди по онова, което приказваха хората, той винаги е бил такъв и вероятно няма да се промени.

Скарлет се загледа в познатия ѝ червеникав глинест път. Беше стиснала здраво зъби и умът ѝ работеше яростно. Рет щеше да се върне. Трябваше да се върне, защото Скарлет го желаше, а тя винаги получаваше онова, което искаше. Просто трябваше наистина да го пожелае.

5.

Шумът и блъсканицата на площад Петте ъгъла я ободриха. Безредието върху писалището, когато се прибра, и подействува по същия начин. Имаше нужда от живот и дейност около себе си след потискащата поредица смъртни случаи, работеше ѝ се.

Бяха се натрупали купчини вестници, купища служебни документи от магазина ѝ точно в средата на Петте ъгъла, неизброими сметки за плащане и циркулярни писма, които просто трябваше да се скъсат и изхвърлят. Скарлет въздъхна доволно и придърпа стола поблизо до бюрото.

Провери има ли мастило в мастилницата и пера за писалката. После запали лампата. Щеше да се мръкне много преди да свърши цялата работа. Може би щеше да поръча да ѝ донесат вечерята на поднос, за да се нахрани, докато работи.

Енергично посегна към сметките от магазина, но ръката ѝ застина във въздуха, защото погледът ѝ спря върху голям, квадратен плик. Беше адресиран просто „Скарлет“ и почеркът бе на Рет.

„Няма да го чета сега — беше първата ѝ мисъл, — само ще ми попречи да довърша цялата си работа. Не се тревожа от това, което пише вътре, никак даже, просто не ми се иска да го чета сега. Ще си го запазя за десерт.“ Скарлет посегна към счетоводните книги.

Но пресмятанията наум все се объркваха и най-накрая тя захвърли сметките. Пръстите ѝ разкъсаха запечатания плик.

„Повярвай — започваше писмото си Рет, — в искреното ми съчувствие по повод сполетялото те нещастие. Смъртта на Мама е голяма загуба. Благодаря ти, че ме уведоми навреме, за да мога да дойда и да се простя с нея.“

Скарлет побесняла вдигна поглед от написаните със замах черни букви и заговори на глас:

— „Благодаря ти“, как ли не? А можа да излъжеш и нея, и мене, мръсник такъв!

Прииска ѝ се да изгори писмото и да хвърли пепелта в лицето на Рет, да му изкрещи тези думи. О, тя щеше да му върне за срама пред Сюелин и Уил. Нямаше никакво значение колко щеше да се наложи да чака и да се подготвя, щеше да намери начин. Той нямаше право да се държи с нея по такъв начин, да се държи така с Мами и да се подиграва с последното ѝ желание.

„Ще го изгоря, няма да прочета останалото, лъжите му не заслужават да ги погледна!“ Заопипва за кибрита, но щом го намери, веднага го захвърли. „Ще умра от любопитство да разбера какво пише“ — призна си тя и отново сведе глава над писмото.

Рет заявяваше, че животът ѝ щял да остане непроменен. Сметките за домакинството щели да се плащат от неговите адвокати, което уредил още преди години и всички пари, теглени с чек от банковата сметка на Скарлет, щели да се възстановят автоматично. Можела, ако поиска, да уведоми всички нови магазини, където ще открива сметки, за процедурата, вече използвана другаде — да изпращат сметките направо на адвокатите на Рет. Предоставяше ѝ се и друга възможност — да плаща с чек, който да ѝ се осребрява в банката.

Скарлет четеше очарована. Всичко, свързано с парите, я интересуваше, винаги я бе интересувало, откакто армията на Съюза я принуди да разбере какво означава бедността. Вярваше, че парите дават сигурност. Спестяваше собствените си доходи и сега остана изумена от изключителната щедрост на Рет.

„Какъв глупак, мога да го оберя до шушка, ако поискам. Сигурно адвокатите му също отдавна се облажват от счетоводните книги.

Излиза, че Рет е невероятно богат, щом като може да харчи така безгрижно. Винаги съм знаела, че е богат. Не чак толкова обаче. Чудя се колко ли пари има.

Тогава той още ме обича — ето доказателството. Никой мъж няма да глези една жена така, както Рет ме глези години наред, ако не я обича безумно, а той ще продължи да ми дава всичко, абсолютно всичко, което поискам. Сигурно не е променил чувствата си, иначе би се възпрял. О, знаех си! Знаех си. Той всъщност не мисли това, което ми наговори. Просто не ми повярва, когато му казах, че вече разбирам колко го обичам.“

Скарлет притисна писмото на Рет до бузата си, сякаш държеше ръката, която го бе написала. Щеше да му го докаже, щеше да докаже, че го обича с цялото си сърце и тогава ще бъдат толкова щастливи — най-щастливите хора в целия свят!

Обсипа писмото с целувки и внимателно го пъхна в едно чекмедже. После въодушевено се зае със сметките. Деловата работа я вдъхновяваше. Когато камериерката почука на вратата и плахо попита за вечерята, Скарлет едва вдигна поглед.

— Донеси нещо за ядене тук — нареди тя, — и запали огъня в камината.

Ставаше студено с падането на мрака и тя бе изгладняла като вълк.

През нощта спа превъзходно. В нейно отсъствие магазинът бе вървял добре, вечерята също я удовлетвори. Хубаво беше да е отново у дома, особено с писмото на Рет под възглавницата.

Събуди се и лениво се протегна. Прошумоляването на хартия под възглавницата я накара да се усмихне. Позвъни да ѝ донесат закуската и се замисли какво има да прави през деня. Първо в магазина. Кършоу добре водеше счетоводството, но никак не беше досетлив. Брашното и захарта се бяха свършили, без да му мине през ума да попълни запасите и сигурно не беше поръчал капка газ или съчка подпалки, въпреки че с всеки изминал ден времето застудяваше.

Предната вечер не бе успяла да прегледа вестниците, но ходенето до магазина щеше да ѝ спести скуката от четенето. От Кършоу и служителите щеше да научи всичко, което си заслужаваше да се знае в Атланта. Магазинът бе най-доброто място за научаване на всички нови истории. Хората умираха да бърбят, докато чакаха да се опаковат покупките им. Наистина, в половината от случаите тя вече знаеше какво ще излезе на първа страница, още преди вестникът да е отпечатан. Затова можеше направо да изхвърли цялата купчина вестници и пак да не пропусне нищо.

Усмивката ѝ се стопи. Трябваше да има съобщение за погребението на Мелани и тя искаше да го прочете.

Мелани...

Ашли...

Налагаше се магазинът да почака. Имаше други задължения преди него.

„Кой дявол ме накара да обеща на Мели, че ще се погрижа за Ашли и Бо? Но аз ѝ обещах. Най-добре да ида първо при тях. И да не забравя да взема със себе си Панзи, за да бъде всичко наред. Сигурно целият град не млъква след онази сцена на гробището. Няма смисъл да подхранвам клюките като отида да видя Ашли сама.“ Скарлет забърза по дебелия килим и яростно задърпа бродирания шнур на звънеца. Къде се бавеше закуската?

О, не, Панзи бе останала в Тара. Налагаше се да вземе някоя друга прислужничка — новото момиче, Ребека, щеше да свърши работа. Скарлет се надяваше, че Ребека ще ѝ помогне да се облече, все щеше да се оправи някак. Искаше да побърза, да тръгне веднага и да приключи със задължението си.

Когато екипажът спря пред къщичката на Ашли и Мелани на Бръшлянната улица, Скарлет забеляза, че траурният венец е махнат от входната врата и капаците на прозорците са спуснати.

„Индия — веднага се сети тя. — Разбира се. Завела е Ашли и Бо да живеят у леля Питипат. Сигурно е страшно доволна от себе си“.

Сестрата на Ашли, Индия, беше както винаги неин непримирим враг. Скарлет прехапа устни и се замисли над дилемата. Беше уверена, че Ашли се е преместил при леля Питипат с Бо — това щеше да е най-разумното нещо. Без Мелани и без отишлата си Дилси нямаше кой да се грижи за къщата и да гледа сина на Ашли. При Питипат можеше да намери утеха, подредено домакинство и непрестанна любов към момченцето от жени, които го бяха обичали от самото му раждане.

„Две стари моми — помисли Скарлет презрително. — Готови са да обожават всеки, който носи панталони, пък било то и къси панталонки. Да можеше само Индия да не живее с леля Пити“. С плахата стара дама Скарлет можеше да се справи — тя не смееше да се възпротиви на коте, камо ли на Скарлет.

Но сестрата на Ашли беше съвсем различна. Индия щеше с най-голямо удоволствие да ѝ се противопостави, да наговори ужасни неща със студения си, язвителен глас и да ѝ покаже вратата.

Да не беше обещавала на Мелани... но нищо не можеше да се направи.

— Карай към дома на мис Питипат Хамилтън — заповяда тя на Елайъс. — Ребека, ти си върви вкъщи. Можеш да се върнеш пеша.

У Пити имаше достатъчно придружителки.

* * *

Почука, вратата ѝ отвори Индия. Тя изгледа модния, гарниран с кожа траурен костюм на Скарлет и устните ѝ се раздвижиха в строга, доволна усмивка.

„Можеш да се хилиш колкото си искаш, дърта гарга такава“ — каза си Скарлет. Траурната рокля на Индия беше от обикновен черен креп, нямаше дори и копче за украса.

— Дойдох да видя как е Ашли — каза Скарлет.

— Не си добре дошла тук — отвърна Индия и понечи да затвори вратата.

Скарлет я бутна.

— Индия Уилкс, да не си посмяла да ми тръшнеш вратата под носа. Дала съм дума на Мелани и ще я изпълня, та дори ако се наложи да те убия.

Отговорът на Индия беше да натисне с рамо вратата, за да устои на натиска на двете ръце на Скарлет. Недостойното боричкане продължи само няколко секунди. После Скарлет дочу гласа на Ашли:

— Скарлет ли е дошла, Индия? Искам да поговоря с нея.

Вратата се отвори широко и Скарлет победоносно влезе като отбеляза с удоволствие, че лицето на Индия е изпъстрено с червени петна от гняв.

Ашли идваше по коридора да я посрещне... Забързаните стъпки на Скарлет замряха. Той изглеждаше ужасно зле. Под бледите му очи бяха очертани тъмни кръгове, от ноздрите към брадичката се врязваха дълбоки бръчки. Дрехите сякаш му бяха големи — сакото висеше от приведената фигура като счупено крило на черен кос.

Сърцето на Скарлет се скъса. Вече не обичаше Ашли, както го бе обичала всички тези години, но той все още беше част от нейния

живот. Имаха тъй много общи спомени от толкова дълго време. Не можеше да понесе да го гледа така съсипан.

— Скъпи Ашли — нежно се обърна към него, — ела да седнеш. Изглеждаш уморен.

Седяха на канапето в малкия, претрупан, натруфен хол на леля Пити повече от час. Скарлет почти не проговори. Слушаше думите на Ашли, който повтаряше едно и също и се губеше в объркания зигзагообразен низ от спомени. Разказваше за покойната си съпруга, за нейната доброта, всеотдайност, благородство, за любовта и към Скарлет, Бо и самия него. Гласът му бе тих и безизразен, помръкнал от мъка и безнадеждност. Ръката му сляпо потърси ръката на Скарлет и я стисна с такава отчаяна сила, че костите ѝ изпукаха болезнено. Тя стисна устни и не се отдръпна.

Индия стоеше в сводестия коридор — мрачен, безмълвен зрител.

Накрая Ашли млъкна и завъртя глава като изгубил се слепец.

— Скарлет, не мога да живея без нея — изпъшка той, — не мога.

Скарлет дръпна ръката си. Трябваше да пробие черупката от отчаяние, която го притискаше или тя щеше да го убие — сигурна беше.

— Изслушай ме, Ашли Уилкс — започна тя. — През цялото време те слушах как се вайкаш, сега ти ме послушай. Да не мислиш, че си единственият, който обичаше Мели и зависеше от нея? Аз мога да кажа същото за себе си и то в много по-голяма степен, отколкото се допускаше, отколкото би предположил който и да е. Сигурно същото се отнася и за други хора. Няма обаче сега да лягаме и да мрем. А ти точно това правиш. Срам ме е за тебе. И Мели също я е срам, ако ни гледа горе от небето. Имаш ли представа какво преживя тя, за да роди Бо? Е, на мен ми е ясно как страдаше, и мога да те уверя, че такива страдания могат да сломят и най-силния човек. Сега си му останал само ти. Това ли искаш да види Мели? Че синът ѝ е съвсем сам, по същество сирак, защото неговият татко е прекалено зает със самосъжаление, за да го гледа? Да не би да искаш да разбиеш сърцето ѝ, Ашли Уилкс? Защото ти правиш точно това.

Скарлет го улови за брадичката и го обърна към себе си.

— Стегни се, чуваш ли, Ашли? Сега марш в кухнята да кажеш на готвачката да ти сготви нещо топло. И ще го изядеш. Ако повърнеш, ще ядеш пак. Освен това ще идеш при своето момченце, ще го

прегърнеш, ще му кажеш, че няма нищо страшно, че баща му ще се погрижи за него. После ще изпълниш това обещание. Помисли и за друг, не само за себе си.

Скарлет избърса ръка в полата, сякаш допирът с Ашли я бе изцапал. След това излезе от стаята, като избута Индия встрани.

Докато отваряше вратата, до нея долетяха думите на Индия:

— Миличкият ми, бедничкият Ашли. Не обръщай внимание на ужасните неща, които ти наприказва Скарлет. Тя е чудовище.

Скарлет спря и се обърна. Извади визитна картичка от чантата си и я хвърли на масата.

— Оставям ти картичката си, лельо Пити — извика тя, — щом те е страх да ме видиш на живо.

После тръшна вратата зад себе си.

— Карай, Елайъс — обърна се към кочияша, — просто карай, все едно накъде.

Нямаше да може да остане в тази къща нито миг повече. Какво щеше да прави? Дали думите ѝ бяха стигнали до Ашли? Беше се държала грубо, но така се налагаше, иначе той щеше да се удави в заобикалящото го съчувствие и съжаление. Но беше ли помогнала с нещо? Ашли обожаваше сина си, може би щеше да се съвземе заради Бо. Не, „може би“ не беше достатъчно. Беше длъжен. Тя щеше да го накара.

— Закарай ме до адвокатската кантора на мистър Хенри Хамилтън — нареди Скарлет на Елайъс.

„Чичо Хенри“ ужасяваше повечето жени, но не и Скарлет. Тя разбираше, че да израснеш в една къща с леля Питипат значи да станеш женомразец. Освен това знаеше, че той я харесва — казваше, че не е глупачка като почти всички жени. Беше неин адвокат и бе наясно колко я бива в деловите сделки.

Скарлет влезе в кантората му, без да изчака да съобщят за пристигането ѝ; той вдигна очи от писмото, което четеше и се засмя.

— Заповядай, Скарлет — покани я той и стана. Да не си се разбързала да съдиш някого?

Тя се заразхожда напред-назад и не обърна никакво внимание на предложението за стол.

— Искам да застрелям някого — започна тя, — но не знам дали това ще помогне. Нали когато Чарлс умря, ми беше завещал цялото си имущество?

— Разбира се. Сега се успокой и седни. Той ти остави складовете до гарата, които янките изгориха. Също земеделски имот извън града, който скоро ще се превърне в градски парцел, както се разраства Атланта.

Скарлет приседна на крайчеца на стола и впери очи в адвоката.

— И половината от къщата на леля Пити на Прасковената улица — отчетливо произнесе тя. — Нали така?

— Господи, Скарлет, само не ми казвай, че си решила да се преместиш там.

— Разбира се, че не. Но искам Ашли да се махне оттам. Индия и леля Пити ще го вкарат в гроба със своето съчувствие. Той може да се върне в своята къща, аз ще му намеря иконом.

Хенри Хамилтън я изгледа изпитателно с безизразните си очи.

— Сигурна ли си, че точно заради това искаш да се върне в своята къща — защото се измъчва от прекаленото съчувствие?

Скарлет настръхна.

— Глупости, чичо Хенри! На стари години ли ще ставаш клюкар?

— Не на мене ще си показваш зъбките, госпожичке. Седни на стола спокойно и изслушай няколко горчиви истини. Може да няма поумна главица за сделки от твоята, но иначе си загубена като селски луд.

Скарлет се намръщи, но го послуша.

— Сега, за къщата на Ашли — бавно започна старият адвокат. — Тя вече е продадена. Уредих документите вчера.

Той вдигна ръка да възпре Скарлет, която понечи да каже нещо.

— Аз го посъветвах да се премести при Пити и да продаде къщата. Не заради мъката от асоциациите и спомените, които къщата ще му навява и не от загриженост за него или момчето, въпреки че и двете причини са сериозни. Посъветвах го да се премести, защото парите от продажбата му трябваша да спаси търговията с дървен материал, която вървеше към провал.

— Какво искаш да кажеш? Ашли няма представа как се правят пари, но все пак не може да се провали. Строителите винаги имат нужда от дървен материал.

— Ако строят. Просто се успокой за малко и слушай, Скарлет. Зная, че нищо на този свят не те интересува, ако не се отнася до самата тебе, и все пак — преди две-три седмици в Ню Йорк е имало голям финансов скандал. Един човек на име Джей Кук, който се занимавал със спекулативни сделки, се излъгал в сметките си и фалирал. Така завлякъл железницата си, известна като Северната тихоокеанска линия. Покрай него фалирали и някои други негови приятели, които участвували в железопътната и в още няколко спекулативни сделки. Фалитът им провалил куп други сделки извън свързаните с Кук. После разорените на свой ред завлекли други хора и сделки. Точно както се разпада къщичка от карти. В Ню Йорк нарекли това Паниката. Тя вече се разпростира. Смятам, че ще обхване цялата страна, преди да стихне.

Ужас сви сърцето на Скарлет.

— Какво ще стане с моя магазин? — изкрещя тя. — Ами парите ми? Банките сигурни ли са?

— Твоята е сигурна. Аз също си държа парите там, затова проверих. Всъщност Атланта едва ли ще пострада особено. Все още не сме достатъчно големи за едри сделки, а сега се провалят точно големите. Но деловата дейност е замряла навсякъде. Хората се страхуват да влагат средства в каквото и да било. Включително и в строителството. А щом никой не строи, няма нужда от дървен материал.

Скарлет се намръщи.

— Значи Ашли няма да има никакви печалби от дъскорезниците. Разбирам. Но ако никой не иска да влага средства, защо тогава къщата му се продаде толкова бързо? Струва ми се, че ако има паника, първите цени, които ще спаднат, би трябвало да са на недвижимите имоти.

— И то главоломно — засмя се чичо Хенри. — Ти си умна, Скарлет. Затова посъветвах Ашли да продава, докато може. Атланта още не е усетила Паниката, но скоро и това ще се случи. През последните осем години ние процъфтяваме — по дяволите, сега тук живеят над двайсет хиляди души — но не може да се процъфтява без някой и друг удар.

Той гръмко се изсмя, доволен от собственото си остроумие.

Скарлет се засмя с него, въпреки че не намираше нищо смешно в икономическия крах. Знаеше, че мъжете обичат доказателства за това колко им се възхищаваш и ги цениш.

Смехът на чичо Хенри рязко спря — секна като вода от внезапно затворена чешма.

— И така. Сега Ашли живее със сестра си и леля си по съвсем сериозни причини и по мой съвет. Но това не те устройва.

— Не, сър, изобщо не ме устройва. Той изглежда ужасно, а те още повече го разстройват. Прилича ми на ходещ труп. Говорих му, опитах се да го извадя от състоянието му, нахоках го здравата. Но не зная дали това подействува. А дори и да е така, няма да продължи дълго. Щом живее в онази къща.

Погледна скептичното изражение на чичо Хенри. Лицето ѝ се зачерви от гняв.

— Не ме интересува какво си дочул или какво си мислиш, чичо Хенри. Не преследвам Ашли. Обещах на Мелани на смъртния ѝ одър да се погрижа за него и за Бо. Господи, по-добре да не го бях правила, но вече е свършено.

Избликът ѝ накара чичо Хенри да се почувствува неудобно. Той не обичаше емоциите, особено женските.

— Ако заплачеш, Скарлет, ще те помоля да напуснеш.

— Няма да плача. Полудяла съм. Трябва да направя нещо, а ти не ми помагаш.

Хенри Хамилтън се отпусна на стола, положи ръце на заобления си корем и допря върховете на пръстите си. Придаде си съвсем адвокатски, почти съдийски вид.

— Ти си последният човек, който сега е в състояние да помогне на Ашли, Скарлет. Казах ти, че ще споделя някои горчиви истини, и ето ти още една. Верни или неверни, което всъщност никак не ме интересува, по едно време се бяха разнесли приказки за тебе и Ашли. Мис Мели те защити и повечето хора я послушаха, и то защото обичаха нея, а не защото ти им беше особено приятна.

Индия си мислеше най-лошото и го сподели. Около нея се оформи цяла групичка хора, които ѝ вярваха. Положението не беше никак хубаво, но хората свикнаха, както всъщност става винаги. Нещата можеха да продължат така до безкрайност, даже след смъртта на Мелани. В действителност никой не обича прекъсванията и промените. Но ти не можеше да оставиш нещата току-така. О, не. Ти трябваше да направиш онази сцена буквално над гроба на Мелани. Да

прегръщаш съпруга ѝ, да го дърпаш встрани от мъртвата му жена, която според мнозина бе почти светица.

Чичо Хенри вдигна ръка.

— Знам какво ще кажеш, Скарлет, затова по-добре не си прави труда.

После отново допря пръстите на двете си ръце.

— Ашли едва не се хвърли в гроба и можеше да си счупи врата. Бях там. Видях. Не е там работата. Толкова умно момиче си, а изобщо не разбираш света.

Ако Ашли се бе прострял върху ковчега, всички щяха да кажат, че е било „трогателно“. Ако се беше пребил по този начин, щяха наистина да скърбят за него, но нали има правила как да се справяме със скръбта. Обществото има нужда от правила, Скарлет, за да не се разпадне. А ти наруши всички правила. Направи публична сцена. Посегна на мъж, който не е твой съпруг. На обществено място. Вдигна шум и прекъсна погребение — церемония, чийто правила са общоизвестни. Наруши последните обреди пред една светица.

В момента едва ли има дама в града, която да не е на страната на Индия. А това значи, че е против тебе. Нямах никакви приятели, Скарлет. И ако решиш да правиш нещо с Ашли, той също ще бъде отхвърлен от обществото като тебе.

Дамите са против тебе. Бог да ти е на помощ, Скарлет, защото аз не съм в състояние да ти я окажа. Когато срещу тебе се обърнат християнки, по-добре не разчитай на християнско милосърдие или опрощение. Това не им е в душата. Нещо повече, няма да го допуснат и у другите, особено у мъжете. Те владеят мъжа си и телом, и духом. Ето защо винаги съм странял от погрешно наречения „слаб пол“.

Не ти мисля злото, Скарлет. Напротив, винаги съм те харесвал. Едва ли обаче мога да ти предложа нещо повече от добри пожелания. Ти обърка всичко, не зная как въобще ще можеш да го оправиш.

Старият адвокат се изправи.

— Остави Ашли там, където е. Скоро ще се появи някоя сладкодумна дамичка и ще го отвлече. Тогава тя ще поеме грижата за него. Остави също къщата на Питипат, включително твоята половина. И не преставай да изпращаш чрез мене пари за поддръжката, както винаги си правила досега. Така ще изпълниш обещанието си към Мелани.

Ела сега. Ще те изпратя до кабриолета.

Скарлет го хвана под ръка и притихнала тръгна с него. Вътрешно обаче кипеше. Трябваше да се сети по-рано, че не може да очаква помощ от чичо Хенри.

Налагаше се сама да провери дали той ѝ е казал истината, дали има финансова паника и, преди всичко, дали парите ѝ са в безопасност.

Хенри Хамилтън беше употребил думата „паника“. Финансовата криза, започнала на нюйоркската Уолстрийт, се разпростираше из цяла Америка. Скарлет се ужасяваше, че ще изгуби парите, които бе спечелила и трупала. Щом излезе от кантората на стария адвокат, тя незабавно се отправи към банката. Когато стигна до кабинета на управителя, цялата трепереше.

— Разбирам вашата загриженост, мисис Бътлър — заяви той, но Скарлет виждаше, че съвсем не е така.

Не му беше приятно, че тя задава въпроси за надеждността на банката и особено за сигурността ѝ под неговото ръководство. Колкото по-продължително и по-убедително говореше, толкова по-малко му вярваше Скарлет.

После съвсем неволно той разсея страховете ѝ.

— Ами да, ние не само ще плащаме обичайните дивиденди на акционерите си, но фактически ще успеем и малко да ги повишим.

Той я изгледа с крайчеца на окото си.

— Аз самият получих тази информация едва тази сутрин — ядосано допълни управителят. — Но много бих искал да узная как вашият съпруг стигна до решението да увеличи дела си преди един месец.

На Скарлет ѝ се стори, че ще хвъркне от стола от облекчение. „Ако Рет купува дялове от тази банка, тя трябва да е най-сигурната в цяла Америка.“ Той винаги успяваше да трупа пари тогава, когато светът наоколо се разпадаше. Скарлет не знаеше как беше проучил състоянието на банката и това не я интересуваше. Стигаше ѝ, че Рет има доверие точно в нея.

— Той притежава една чудесна кристална топчица за ясновидство — отговори Скарлет с лекомислен смях, който вбеси управителя. Чувствуваше се опиянена.

Все пак прояви достатъчно съобразителност да превърне всички налични пари от сейфа си в злато. Изискано оформените, но

безполезни конфедератски облигации, на които се уповаваше баща ѝ, сякаш още бяха пред очите ѝ. Нямахше никаква вяра в такива хартийки.

На излизане от банката спря на стълбите, за да се порадва на топлото есенно слънце и гъмжилото по улиците в деловия квартал. „Ето, тези забързани хора са хукнали нанякъде, защото трябва да правят пари, а не защото ги е страх от нещо. Чичо Хенри съвсем се е побъркал. Няма никаква Паника.“

Следващата ѝ цел беше магазинът. „УНИВЕРСАЛЕН МАГАЗИН НА КЕНЕДИ“ гласеше надписът с големи позлатени букви на фасадата. Беше го наследила от краткия си брак с Франк Кенеди. Него и Ела. Удовлетворението от магазина далеч надхвърляше разочарованието от собственото ѝ дете. Зад почистените до блясък витрини бяха изложени достатъчно разнообразни стоки. Всичко — от лъскави нови брадви до лъскави нови карфици. Трябваше обаче да махне басмите. Щяха бързо да избелеят на слънцето и тогава щеше да се наложи да им намали цената. Скарлет блъсна входната врата, готова да смъкне кожата на Уили Кършоу, старшият служител.

Но в края на краищата нямаше особени причини да търси вина. Басмата на витрината беше пристигнала повредена от влагата при доставката и вече беше преоценена. Фабриката-производителка се беше съгласила да намали две трети от цената. Освен това Кършоу беше направил новите заявки, без да чака да му се нареди и в тежкия, железен сейф в задната стая бяха подредени спретнати купчинки и торбички с монети и зелени банкноти — печалбата за деня.

— Платих на помощниците, мисис Бътлър — притеснено каза Кършоу. — Надявам се, че нямате нищо против. Вписал съм плащането за събота. Момчетата казаха, че не могат да се оправят без седмичното възнаграждение. Аз не взех моето, защото не знаех какво ще кажете вие, но ще ви бъда страшно благодарен, ако проверите...

— Разбира се, Уили — благосклонно отговори Скарлет, — веднага, щом проверя наличностите по счетоводните книги.

Кършоу се беше справил много по-добре, отколкото бе очаквала, но това не означаваше, че ще му позволи да я смята за глупачка. Когато сметките излязоха до последното пени, тя отброи полагащите му се дванайсет долара и седемдесет и пет цента за трите предишни седмици. Реши да добави още един долар при плащането за

последната седмица. Той наистина заслужаваше премия за добрата работа в нейно отсъствие.

Освен това възнамеряваше да го натовари с нови задължения.

— Уили — каза му тя насаме, — искам да откриеш сметка за кредит.

Изпъкналите очи на Кършоу се ококориха. Откак Скарлет бе поела управлението на магазина, в него не се продаваше на кредит. Той внимателно изслуша нарежданията ѝ. Скарлет го накара да се закълне, че няма да каже на никого, той сложи ръка на сърцето си и се закле. Реши, че е най-добре да спази клетвата, защото иначе мисис Бътлър щеше по някакъв начин да разбере. Беше убеден, че Скарлет има очи и на гърба си и може да чете мисли.

Скарлет тръгна от магазина и се прибра у дома за обед. Изми лицето и ръцете си и се залови с купчината вестници. Съобщението за погребението на Мелани беше точно каквото очакваше — минимален брой думи, само името, родното място и датата на смъртта ѝ. Името на една дама можеше да се появи във вестниците само три пъти: при раждането, сватбата и смъртта. Не се допускаха никакви подробности. Скарлет собственоръчно бе написала съобщението и беше добавила един доста приличен по нейна преценка ред за това, колко е трагична преждевременната смърт на Мелани и как ще скърбят за нея опечаленото семейство и всички нейни приятели в Атланта. „Сигурно Индия го е махнала — раздразнено помисли Скарлет. — Да можеше само домакинството на Ашли да не е в ръцете на Индия, животът щеше да е по-лесен.“

От следващия брой на вестника дланите на Скарлет се изпотиха от страх. И от следващия, и от по-следващия, и от още по-следващия — обръщаше бързо страниците с растяща тревога.

— Остави го на масата, — нареди Скарлет на камериерката, която дойде да обяви, че обедът е сервиран.

Пилето и сосът бяха изстинали, когато отиде да се нахрани, но това не я интересуваше. Беше разстроена и не ѝ се ядеше. Чичо Хенри беше прав. Имаше паника, и то съвсем основателна. Деловият свят се тресеше отчаяно, беше стигнал дори до разруха. Нюйоркската фондова борса беше затворена за десет дни след онази дата, която

журналистите наричаха „черния петък“. Тогава цените на акциите бяха спаднали главоломно, защото всички продаваха и никой не купуваше. В големите американски градове банките се затваряха, тъй като клиентите си искаха парите, а парите им се бяха стопили, вложени от банките в „сигурни“ акции, които вече не струваха почти нищо. Буквално всеки ден в промишлените райони се затваряше по някоя фабрика, хиляди работници оставаха без работа и без пари.

„Чичо Хенри каза, че това не може да се случи в Атланта“ — повтаряше си непрекъснато Скарлет. И все пак трябваше с усилие да потиска порива да отиде в банката и да прибере у дома сейфа със златото. Всъщност щеше да направи точно това, ако Рет не беше купил акции от банката.

Замисли се за задачата, която бе планирала за следобед. Горещо ѝ се прииска никога да не ѝ беше минавала през ума, но накрая реши, че трябва да я изпълни. Въпреки паниката в страната. Или точно заради нея.

Може би трябваше да пийне чашка бренди, за да успокои свития стомах. Гарафата стоеше точно до нея на шкафа. Пък и опънатите нерви щяха да се поотпуснат... Не, щеше да се усети по дъха, даже и да подъвчеше после магданоз или джоджен. Въздъхна дълбоко и се изправи.

— Изтичай до Елайъс и му кажи, че излизаме с кабриолета — заповяда Скарлет на камериерката, повикана със звънеца.

Никой не отговори при позвъняването на предната врата на леля Питипат. Скарлет обаче беше сигурна, че едно от дантелените пердета на прозореца във вестибюла бе помръднало. Пак дръпна звънеца. Звукът отекна в коридора зад вратата, последваха го приглушени звуци — там имаше някой. После всичко утихна. Скарлет почака, преброи до двайсет. По улицата отзад премина кон с двуколка.

„Ако някой ме е видял как вися тук и не ми отключват, няма да мога да го погледна в очите от срам.“ Усещаше как бузите ѝ пламват. Чичо Хенри се оказа съвършено прав. Не я приемаха. Цял живот бе чувала за хора, които били толкова скандални, че никой приличен човек не желал да ги допусне през прага си, но и в най-крайните си моменти фантазията ѝ не беше допуснала, че такова нещо може да се случи на самата нея. Тя беше Скарлет О’Хара, дъщеря на Елен Робияр, от Робиярови в Савана. Това на нея не можеше да се случи.

„Отгоре на всичко съм дошла да им направя добро“ — помисли тя, дълбоко наранена. Почувствува, че ѝ припарва на очите, беше на път да се разплаче. После, както често се случваше, я обзе прилив на гняв и бяс. По дяволите, половината от тази къща ѝ принадлежи! Как смее някой да заключва вратата пред нея?

Заблъска с юмрук и се вкопчи в дръжката, но вратата беше здраво заключена.

— Зная, че си тук, Индия Уилкс — изкрещя Скарлет в ключалката. „Тук! Дано да е била долепила ухо отвътре, та да оглушее.“

— Дойдох да разговарям с тебе, Индия, и няма да си тръгна, докато не се видим. Ще седя на стъпалата пред входа и ще чакам или да отвориш, или Ашли да се прибере и да отключи. Избирай.

Скарлет се обърна и събра полите си. Чу щракането на резета, докато слизаше по първото стъпало, после изскърцаха пантите.

— За бога, влизай — прегракнало прошепна Индия. — Ще ни направиш за смях пред всички съседни.

Скарлет хладно я изгледа през рамо.

— Не е лошо да дойдеш и да седнеш на стъпалата заедно с мене, Индия. Тук може да се препъне някой слепец-скитник и да се ожени за тебе срещу подслон и храна в замяна.

Щом изрече тези думи, Скарлет съжали, че не си прехапа езика. Не беше дошла да се кара с Индия, но сестрата на Ашли винаги я беше дразнила, а унижението пред заключената врата беше преляло чашата.

Индия понечи да затвори вратата. Скарлет скочи и се втурна да я спре.

— Извинявай — процеди тя през стиснати зъби. Гневният ѝ поглед се втренчи в очите на Индия. Накрая Индия отстъпи.

„Колко щеше да допадне на Рет тази сцена!“ — хрумна ѝ изведнъж. В добрите стари времена на техния брак тя му разказваше за успехите си в работата и в малкото общество в Атланта. Това го караше да се смее силно и продължително и да я нарича свой „непресекващ извор на веселие“. Може би и сега щеше да се изсмее, ако можеше да му разкаже как Индия беснее като принуден да отстъпи дракон.

— Какво искаш? — Гласът на Индия прозвуча ледено, въпреки че тя цялата кипеше от яд.

— Много любезно от твоя страна да ме поканиш да вляза и да ми предложиш чай — отвърна Скарлет с възможно най-непринуден тон. — Но аз току-що обядвах.

Всъщност вече бе огладняла. Разпалиеното желание да довърши битката бе изместило паниката. Молеше се стомахът ѝ да не курка, защото го чувствуваше празен като пресъхнал кладенец.

Индия се облегна на вратата към вестибюла.

— Леля Пити си почива — обяви тя.

„По-скоро я е налегнала ипохондрията“ — каза си Скарлет, но този път успя да сдържи езика си. Не беше сърдита на Питипат. Освен това предпочиташе да свърши работата, заради която бе дошла. Искаше да си тръгне преди Ашли да се е върнал.

— Не знам дали си в течение, Индия, но Мели ме помоли на смъртния си одър да обещае, че ще се погрижи за Бо и Ашли.

Индия подскочи като ужилена.

— Не бързай — предупреди я Скарлет, — защото каквото и да кажеш, бледнее пред молбата на Мелани, която всъщност беше почти последната ѝ дума.

— Ще съсипеш името на Ашли точно както постъпи със своето. Няма да ти позволя да се влачиш тук подир него и да ни срамиш.

— Слушай, Индия Уилкс, последното нещо, което желая на този свят, е да прекарам тук дори минута повече, отколкото е необходимо. Дойдох да ти съобщя, че съм уредила да получаващ всичко, което ти е необходимо, от моя магазин.

— Уилксови не приемат подаяния, Скарлет.

— Глупачка, не ти говоря за подаяния, говоря за обещанието към Мелани. Нямаш представа колко бързо окъсяват дрехите и се износват обувките на момчетата на възрастта на Бо. Нито пък колко струват. Да не искаш Ашли да се претовари с такива дребни тревоги, когато е толкова сломен от големите грижи? Или искаш Бо да стане за посмешище в училище?

Зная точно с какъв доход разполага леля Пити. Живяла съм тук, не забравяй. Той ѝ стига само колкото да плаща на чичо Питър и да поддържа кабриолета, да осигурява нещичко за ядене и да си купува ароматични соли. Освен това има още една дребна подробност, наричат я Паниката. Половината предприятия в страната фалират. Вероятно доходите на Ашли ще спаднат повече от всякога.

След като мога да преглътна всякаква гордост и да заудрям по вратата като луда, ти можеш да направиш същото и да приемеш предложението ми. Не ти си тази, която може да откаже, защото ако беше само заради тебе, щях да те оставя да гладуваш, без да ми мигне окото. Но аз говоря за Бо. И за Ашли. Също и за Мели, защото обещах да изпълня нейната молба. „Погрижи се за Ашли, но без той да разбере“ — каза ми тя. Не мога да не му кажа, ако ти не ми помогнеш, Индия.

— Как мога да съм сигурна какво е казала Мелани?

— Ще трябва да ми повярваш, защото не хвърлям думите си на вятъра. Няма значение какво мислиш за мене, Индия, но няма човек на този свят, който да ти каже, че не съм изпълнила дадено обещание или не съм удържала на думата си.

Индия се поколеба, Скарлет разбра, че печели.

— Не е необходимо лично да идваш в магазина — предупреди Скарлет. — Можеш да изпратиш списъка по някого.

Индия пое дълбоко въздух.

— Само дрехи на Бо за училище — неодобрително промърмори тя.

Скарлет едва сдържа усмивката си. Щом Индия веднъж изпиташе удоволствието да получава безплатно, щеше да почне да пазарува много повече. Нямаше съмнение в това.

— Довиждане тогава, Индия. Само господин Кършоу, главният счетоводител, знае за уговорката и няма да я издаде пред никого. Напиши неговото име на плика със списъка и той ще се погрижи за всичко.

Скарлет седна в кабриолета си и стомахът ѝ шумно изкурка. Тя се засмя до уши. „Слава богу, успя да изчака!“.

У дома нареди на готвачката да претопли обяда и да го сервира пак. Докато чакаше да ѝ съобщят, че масата е сложена, прегледа останалите страници на вестниците, като прескачаше съобщенията за Паниката. Изчете рубриката, на която никога преди не беше обръщала внимание, но сега я заинтригува. Там имаше новини и клюки от Чарлстън, можеше да има нещо за Рет, майка му, сестра му или брат му.

Нямаше, но Скарлет всъщност не очакваше друго. Ако в Чарлстън наистина се бе случило нещо вълнуващо, Рет щеше да ѝ

разкаже при следващото си връщане у дома. Интересът към семейството и родното му място доказваше, че го обича, все едно какво си мислеше той. „Колко често според него — зачуди се Скарлет, — трябва да се връща, за да не предизвиква хорските одумки?“

През нощта не можа да заспи. Щом затвореше очи, пред нея изникваше широката входна врата на къщата на леля Пити — здраво заключена и залостена. „Това е работа на Индия“ — казваше си тя. Не допускаше чичо Хенри да е прав в твърденията, че пред нея ще се затворят всички врати в Атланта.

Но и за Паниката не му беше повярвала. Чак когато прочете вестниците, разбра, че нещата всъщност вървят още по-зле, отколкото ѝ беше разказал.

Безсънието не беше нещо ново за нея. От дългогодишен опит знаеше, че две-три чашки бренди ще я успокоят и приспят. Тихичко се промъкна на долния етаж до бюфета в трапезарията. Гравираната стъклена гарафа просветна с разноцветни отблясъци от лампата, която Скарлет държеше в ръка.

На сутринта се събуди по-късно от обикновено. Не заради алкохола, а защото даже с негова помощ не успя да заспи чак до зазоряване. Тревогата от думите на чичо Хенри я държеше будна.

На път към магазина се отби в пекарната на мисис Мериуедър. Продавачката зад тезгяха погледна през нея и се направи, че не я чува.

„Държи се с мене, сякаш не съществувам“ — с ужас осъзна Скарлет. На тротоара между пекарната и кабриолета забеляза мисис Елсинг и дъщеря ѝ. Скарлет спря, готова да се усмихне и да ги поздрави. Двете дами Елсинг се вкамениха като я видяха, после, без да продумат или да погледнат към нея, се обърнаха и се отдалечиха. За миг Скарлет се вцепени. Сетне побърза към кабриолета и скри лице в най-тъмния ъгъл. В мигновения ужас ѝ се повдигна неудържимо.

Елайъс спря кабриолета пред магазина, но на Скарлет не ѝ се напускате сигурното убежище. Прати вътре кочияша със заплатите на продавачите в пликове. Ако се покажеше навън, можеше да срещне някой познат, някой, който изпитва желание да я удуши. Самата мисъл за това беше непоносима.

„Сигурно Индия Уилкс е в дъното на всичко. И то след като проявих такава щедрост към нея! Няма да ѝ се размине, няма. Никой не може да се отнася към мен така безнаказано.“

— Отиваме в дъскорезницата — нареди Скарлет на върналия се Елайъс.

Щеше да каже на Ашли. Той трябваше да направи нещо, та да секне отровата на Индия. „Ашли няма да остави нещата така, ще накара Индия и нейните приятели да се държат прилично.“

Сърцето ѝ се сви още повече, когато видя дъскорезницата. Беше пълна с хора. Купчините чамови дъски изглеждаха златисти, с упойващ смолист дъх под есенното слънце. Наоколо не се виждаха нито коли, нито товарачи. Никой не купуваше.

Доплака ѝ се. „Чичо Хенри ме предупреди, но не предполагах, че ще стане чак толкова лошо. Как може хората да не искат тези чисти, красиви дъски?“ Пое дълбоко въздух. За нея нямаше по-благоуханен мирис на този свят от дъха на прясно нарязано дърво. О, колко ѝ липсваше дъскорезницата, така и не можа да проумее как бе позволила на Рет да я подмами да я продаде на Ашли. Такова нещо никога нямаше да се случи, ако дъскорезницата беше останала нейна. Все щеше да намери начин да продаде дървен материал на някого. В ума ѝ се промъкна мисълта за Паниката, но тя я пропъди. Всичко наоколо изглеждаше ужасно, но не трябваше да се сърди на Ашли. Искаше той да ѝ помогне.

— Дворът изглежда прекрасно — весело проговори тя. — Сигурно гатерът работи денонощно, за да осигури толкова стока, Ашли.

Той вдигна поглед от счетоводните книги на тезгяха и Скарлет разбра, че нищо не е в състояние да го развесели. Видът му изобщо не се беше подобрил, откакто му беше говорила.

Ашли се изправи и се помъчи да се усмихне. Вродената му любезност беше по-силна от изтощението, но над всичко надделяваше отчаянието.

„Не мога да му кажа нищо за Индия — реши Скарлет. — Нито пък за предприятието. Едва събира сили да диша. Само дрехите го държат прав.“

— Скарлет, мила, колко любезно от твоя страна да се отбиеш. Защо не седнеш?

„Любезно, така ли? Глупости! Ашли е като навита с пружинка музикална кутийка за учтивости. Не, не е вярно. Сякаш няма представа какво излиза от устата му, по-скоро това е истината. Какво го е грижа, че рискувам малкото останало от репутацията си като идвам тук сама, без придружителка? Никак не го е грижа за самия себе си, това е ясно и за слепец, какво остава за мене? Не мога да остана тук да водя учтив разговор, няма да го понеса. И все пак се налага.“

— Благодаря, Ашли — каза Скарлет и седна на стола, който той ѝ предложи.

Щеше да се насили да постои петнайсетина минути и да бърби празни, оживени приказки за времето, да разказва забавни истории за приятното си прекарване в Тара. Не можеше да му разкаже за Мами, той щеше да се разстрои прекалено много. Но връщането на Тони беше друго нещо. То беше добра вест. Скарлет заговори:

— Бях в Тара...

— Защо ме спря, Скарлет? — попита Ашли.

Гласът му беше равен, безизразен и той всъщност не я питаше нищо. Скарлет не знаеше какво да каже.

— Защо ме спря? — повтори той, но този път в гласа му имаше емоции, гняв, чувство, че е предаден, болка.

— Исках да съм в гроба. Който и да е гроб, не само на Мелани. За никъде другаде не съм... Не, не казвай каквото си намислила, Скарлет. Толкова много добронамерени хора ме утешават и окуражават, че вече съм чувал тези думи поне сто пъти. От тебе очаквам нещо повече, не обичайните баналности. Ще съм ти благодарен, ако споделиш онова, което наистина мислиш — че съм оставил дъскорезницата да загива. Твоята дъскорезница, в която вложи цялата си душа и сърце. Напълно се провалих, Скарлет. Знаеш, че е така. И аз го зная. Целият свят знае. Защо трябва да се преструваме, че не виждаме? Обвини ме, защо не го направиш? Не можеш да намериш по-остри думи от онези, с които сам се упреквам, не можеш „да нараниш чувствата ми“. Боже, как ненавиждам този израз! Като че ли са ми останали някакви чувства, за да бъдат наранявани. Като че ли изобщо мога да почувствувам нещо.

Ашли бавно и тежко поклати глава. Приличаше на смъртно ранено животно, нападнато от глутница хищници. От гърлото му се изтръгна разкъсващо ридание. Той се извърна.

— Извинявай, Скарлет, моля те. Нямах право да те обременявам с моите тревоги. Не стига другия срам, сега трябва да се срамувам и от този изблик. Пожали ме, скъпа, иди си. Ще ти бъда благодарен, ако ме оставиш.

Скарлет избяга, без да продума.

По-късно седна на писалището пред спретнатата купчинка юридически документи. Оказа се по-трудно да изпълни обещанието си към Мелани, отколкото бе очаквала. Дрехите и домашните потреби не бяха достатъчни.

Ашли нямаше да си мръдне и пръста, за да си помогне. Скарлет обаче щеше да му осигури успеха, все едно дали той щеше да ѝ помогне или не. Беше обещала на Мелани.

Освен това не можеше да понесе мисълта, че създаденото от самата нея предприятие ще се провали.

Направи списък на имуществото.

Магазинът, строителството и търговията. Печалбата стигаше до сто месечно, но почти сигурно щеше да спадне, когато Паниката обхванеше и Атланта и хората останеха без пари. Отбеляза си да поръча повече евтини стоки и да не попълва запасите от луксозни стоки като например широките кадифени панделки.

Кръчмата на нейния парцел близо до гарата. Всъщност бяха нейна собственост, но даваше под аренда земята и сградата на кръчмаря срещу трийсет долара месечно. Хората са склонни да пият повече от обикновено в тежки времена, може би щеше да повиши наема. Но няколко долара повече на месец нямаше да помогнат на Ашли. Имаше нужда от значителна сума.

Златото в сейфа. Скарлет разполагаше със значителна сума, над двайсет и пет хиляди долара. Беше богата според представите на повечето хора. Но не и според своите собствени. Продължаваше да се чувства несигурна.

„Мога да изкупя обратно предприятието от Ашли“ — замисли се тя и за миг се въодушеви, мисълта ѝ трескаво започна да прехвърля възможностите. После Скарлет въздъхна. Това не решаваше въпроса. Ашли беше такъв наивник, че щеше да настоява да вземе само толкова, колкото можеше да получи на пазара, а то не представляваше нищо. И друго — ако Скарлет успееше да изправи на крака предприятието, Ашли щеше да се почувства като неудачник повече от всякога. Не,

колкото и да ѝ се искаше да поеме дъскорезницата и гатерите, трябваше да остави Ашли да се справи сам.

„Просто не вярвам, че няма пазар за дървен материал. Все едно дали има паника, хората трябва да строят нещо, та макар и само навеси или конюшни.“

Скарлет се зарови в купчината книги и документи. Беше ѝ хрумнало нещо.

Ето, парцелът обработваема земя, която ѝ беше оставил Чарлс Хамилтън. От стопанството почти нямаше приходи. Какво значение можеха да имат няколко кошници царевица или бали памук? Изполицата само съсипваше плодородните земи, освен ако човек не притежаваше хиляда акра и не ги даваше на дузина добри стопани. Но както вървяха нещата, нейните сто акра се намираха вече в покрайнините на Атланта. Ако можеше да намери добър майстор — а всички сигурно бяха зажаднели за работа — можеше да построи сто или двеста паянтови къщички. Всеки, който губи пари, трябва да се ограничи и да не се простира нашироко. Големите къщи ще бъдат жертвувани най-напред, а хората ще търсят по-евтини жилища.

„Няма да спечеля кой знае колко, но поне няма да загубя. В същото време ще се погрижа предприемачът да купува дървен материал само от Ашли, и то най-доброкачествения. Той ще получава приходи — не голямо състояние, но все пак постоянен доход — и изобщо няма да подозира, че те идват от мене. Ще се оправя, някак. Трябва ми само предприемач, който умее да си държи устата затворени. И да не краде прекалено много.“

На следния ден Скарлет отиде при изполичарите да ги предупреди да напуснат.

7.

— Да, госпожо, мисис Бътлър, разбира се, че си търся работа — каза Джо Колтън, строителят. Беше нисък, слаб мъж на четирийсет и няколко години. Изглеждаше много по-възрастен, защото косата му беше снежнобяла, а лицето му — загрубяло от слънцето и вятъра. Стоеше намръщен, надвисналите му вежди закриваха тъмните очи. „Имам нужда от работа, но не чак толкова, че да работя за вас.“

Скарлет едва се сдържа да не се въртне и да си отиде. Защо да преглъща обидите на някакъв бял бедняк? Но Колтън ѝ трябваше. Той беше единственият честен до мозъка на костите строител в Атланта, както се беше уверила при продажбите на дървен материал на всички тях през годините на оживлението и възстановяването след войната. Искаше ѝ се да затропа с крак. Мели беше виновна за всичко. Ако не беше глупавото условие Ашли да не знае, че тя му помага, щеше да се обърне към който и да е предприемач, защото щеше да го следи неотклонно на всяка стъпка. Пък и това би ѝ доставило удоволствие.

Но сега не можеше да си позволи да се намесва открито. А на никой друг, освен на Колтън нямаше доверие. Той трябваше да се съгласи да приеме, трябваше да го накара. Скарлет сложи ръката си — толкова деликатна в ръкавицата от ярешка кожа — върху неговата.

— Мистър Колтън, ще разбиеете сърцето ми, ако откажете. Не ми трябва помощта на кой да е.

Скарлет му хвърли поглед, изпълнен с безпомощна молба. Жалко наистина, че не беше по-висок. Не беше лесно да се преструва на крехка дама пред човек, който беше почти колкото нея на ръст. Но твърде често точно такива наперени ниски мъже се оказваха най-големите защитници на жените.

— Не зная какво да правя, ако не приемете.

Ръката на Колтън се стегна.

— Мисис Бътлър, веднъж ми продадохте неизсушен дървен материал, след като ми бяхте казали, че е обработен. Втори път не се захващам на работа с човек, който веднъж вече ме е излъгал.

— Трябва да е било грешка, мистър Колтън. Аз самата бях неопитна, не бях навлязла в търговията с дървен материал. Помните как беше тогава. Янките бяха по петите ни неотлъчно. През цялото време бях уплашена до смърт.

Очите ѝ плувнаха в сълзи, леко начервените устни потрепнаха. Цялата ѝ фигура излъчваше отчаяние.

— Съпругът ми, мистър Кенеди, беше убит, когато янките прекъснаха събрание на клана.

Прямият поглед на Колтън издаваше, че всичко му е ясно и причиняваше безпокойство. Очите му, на едно и също равнище с нейните, изглеждаха твърди като мрамор. Скарлет вдигна ръката си от неговата. Какво щеше да прави? Не можеше да допусне провал, не сега. Той трябваше да се съгласи.

— Обещах на смъртния одър на най-близката си приятелка, мистър Колтън. — Този път сълзите не бяха предназначени. — Мисис Уилкс ме помоли да помогна, а аз моля вас.

Цялата история се изля несвързано: как Мелани винаги бе закриляла Ашли... некадърността на Ашли като търговец... опитът му да се хвърли в гроба на жена си... купищата непродаден дървен материал... необходимостта да се пази тайната...

Колтън вдигна ръка да я прекъсне.

— Добре, мисис Бътлър. Щом е заради мисис Уилкс, ще се заема с работата.

После отпусна ръката си и я протегна към Скарлет.

— Давам дума, че ще получите най-добре построените къщи с най-добрите материали.

Скарлет пое ръката му.

— Благодаря — промълви тя с чувството, че е постигнала най-голямата победа в живота си.

Чак след няколко часа се сети, че няма никакво намерение да строи с най-добрите материали въобще, а само с най-добрия дървен материал. Мизерните къщички щяха да ѝ струват цяло състояние и то от собствените ѝ натрупани с такъв труд пари. Освен това никой нямаше да ѝ даде кредит да помогне на Ашли. Всички щяха да ѝ тръшнат вратата под носа.

„Всъщност не съвсем всички. Имам толкова много приятели и те са много по-забавни от превзетите и старомодни жители на Атланта.“

Скарлет отмести скицата, която Джо Колтън беше нарисувал върху парче от хартиен чувал, за да я разгледа и одобри. Много повече я интересуваше неговата оценка в цифри — какво значение имаше как ще изглеждат къщите или къде ще са стълбите?

Извади от чекмеджето бележника, подвързан с кадифе и започна да прави списък. Щеше да организира празненство — голямо, с музиканти, реки от шампанско и огромни количества от най-доброкачествената, най-скъпата храна. Беше приключила с пълния траур и беше време да извести приятелите си, че вече може да бъде канена на гости, а най-подходящият начин да ги уведоми бе да ги покани самата тя.

Погледът ѝ бързо се плъзна по имената на старите семейства от Атланта. „Те си мислят, че съм в пълен траур за Мели, няма смисъл да ги каня. Освен това, защо да се обличам в черно? Тя не ми беше сестра, а само зълва и не съм съвсем сигурна дали това се брои, защото Чарлс Хамилтън беше първият ми съпруг, а след него имаше още двама.“

Скарлет приведе рамене. Чарлс Хамилтън нямаше нищо общо с мъката ѝ, нито пък носенето на траур. Истински тъгуваше за Мелани, но траурът ѝ беше непрекъснатата тежест и тревога в сърцето. Липсваше ѝ нежната, любяща приятелка, която се оказва много по-важна за нея, отколкото бе предполагала. Без Мелани светът стана по-студен и потъмен. И толкова самотен. Скарлет се беше върнала от село само преди два дни, но самотата през двете нощи беше достатъчна, та страхът да се загнезди дълбоко в сърцето ѝ.

Можеше да сподели с Мелани, че Рет си е тръгнал — Мелани беше единственият човек, на когото можеше да довери такъв позор. Пък и Мелани щеше да ѝ каже точно това, което ѝ се искаше да чуе. „Разбира се, че ще се върне, скъпа — би казала Мелани, — той толкова те обича.“ Това бяха последните ѝ думи точно преди смъртта: „Бъди добра с капитан Бътлър, той толкова те обича.“

От самата мисъл за думите на Мелани Скарлет се почувствува по-добре. Щом Мели бе казала, че Рет я обича, значи това беше истина, а не само лично желание. Скарлет се отърси от тъгата и изправи рамене. Не трябваше да се чувствува самотна. Голяма работа, че старата гвардия на Атланта няма никога да ѝ проговори. Имаше

много приятели. Ето, списъкът на гостите вече изпълваше две страници, а беше стигнала едва до буква „Л“ в бележника.

Приятелите, които смяташе да покани, бяха най-жизнерадостните и най-преуспелите сред тълпите лешояди, нахлули в Джорджия в дните на правителството на Реконструкцията^[1]. Повечето от дошлите в началото напуснаха, когато правителството падна през 1871 година, но немало остананаха, за да се радват на големите си къщи и огромните богатства, натрупани от ровене в останките на мъртвата Конфедерация. За тях не съществуваше изкушението да се върнат „у дома“. Предпочитаха да забравят произхода си.

Рет винаги ги бе презирал. Наричаше ги „измет“ и напускаше къщата, когато Скарлет им устройваше богати празненства. Скарлет смяташе, че това е глупаво и му го казваше:

— Богатите са винаги много по-забавни от бедните. И дрехите, и кабриолетите, и украшенията им са по-хубави и освен това гощават по-добре, когато им отидеш на гости.

Нито един от приятелите ѝ обаче не постигаше такава елегантност, както на нейните празненства. А този път тя беше решила да даде най-добрия си прием. Започна втори списък под заглавието „Да не забравя“ с бележка да поръча лебеди от лед за студените предястия и още десет каси шампанско. Също и нова рокля. Трябваше да иде при шивача веднага след като остави поканите за отпечатване.

Скарлет наведе глава, за да се възхити на колосаните бели къдрички на шапчицата в стил Мария Стюарт. Заостреният ръб върху челото много ѝ отиваше. Подчертаваше черната дъга на веждите и зеления блясък на очите. Косата ѝ приличаше на черна коприна, виеща се на къдрици изпод шапчицата. Как да си представи човек, че една траурна рокля може да е толкова привлекателна?

Завъртя се да види през рамо отражението си в голямото огледало. Украсата от черни мъниста и пискюли блестеше много приятно на черния фон.

„Обикновеният“ траур не беше толкова отчайващ, колкото пълния — позволяваше много повече свобода, особено ако дълбокото деколте на черната рокля можеше да разкрие бяла като магнолия кожа.

Бързо се приближи до тоалетната масичка и парфюмира раменете и шията си. Не биваше да се бави, гостите щяха да пристигнат всеки миг. От долния етаж се чуваше как музикантите настройват инструментите си. Погледът ѝ тържествуващо се спря върху плътните бели картончета, нахвърляни сред четките за коса и ръчните огледала със сребърни дръжки. Поканите заваляха веднага щом приятелите ѝ разбраха, че се връща във водовъртежа на обществото. Щеше да е заета седмици наред. Нямахше да закъснеят и нови покани, а след това тя щеше да даде още един прием. Или може би танцова забава около Коледа. Да, всичко щеше да се нареди чудесно. Вълнуваше се като момиченце, което никога не е било на такова празненство. Но в това нямаше нищо чудно — бяха изминали повече от седем месеца, откакто наистина не беше ходила никъде.

Ако се изключи посрещането на Тони Фонтейн. Тя се усмихна при тази мисъл. „Милият Тони, с ботушите с високи токове и сребърното седло. Хубаво би било и той да е тук тази вечер. На хората направо щяха да им изскочат очите като го видят как върти на пръст револверите.“

Време беше да слезе долу — музикантите вече свиреха, сигурно беше закъсняла.

Скарлет забърза по стълбите, покрити с червен килим и одобрително долови благоуханието на парниковите цветя, изпълнили огромните вази навсякъде. Очите ѝ заблестяха от удоволствие като минаваше от стая в стая, за да се увери, че всичко е готово. Всичко беше безупречно. Слава богу, Панзи се беше върнала от Тара. Тя умееше да накара останалите слуги да си вършат работата много по-успешно, отколкото новия иконом, назначен на мястото на Порк. Скарлет пое чаша шампанско от подноса, който държеше новият иконом. Поне го биваше в сервирането, правеше го със стил, а Скарлет обичаше стилните неща.

Точно тогава иззвъня звънецът на входната врата. Скарлет сепна слугата с щастливата си усмивка и се отправи към антрето да посрещне приятелите си.

Близо час те прииждаха в непрекъснат поток. Къщата се изпълни с шумни гласове, с натрапчивия дъх на парфюм и пудра, с блясъка на коприни и сатени, рубини и сапфири.

Скарлет се движеше из тълпата, усмихваше се, смееше се, небрежно флиртуваше с мъжете, приемаше недодяланите комплименти на жените. Те се радваха, че я виждат, тя много им бе липсвала, нейните празненства бяха най-вълнуващи, нейната къща беше най-красивата, нейните рокли — най-модерните, косите — най-блестящите, фигурата — най-младежката, кожата — най-съвършената и нежната.

„Чудесно се забавлявам. Празненството е отлично.“

Погледна сребърните съдове и подноси върху дългата излъскана маса, за да се увери, че прислугата непрекъснато ги пълни. Многого храна, излишъкът от храна беше важен за нея, защото никога нямаше да забрави какво означава да си на границата с глада, тъй реална към края на войната. Нейната приятелка Мейми Барт улови погледа ѝ и се усмихна. Полуизядената баничка с пълнеж от стриди в ръката на Мейми беше оставила мазна следа от ъгълчето на устата към диамантената огърлица около дебелия ѝ шия. Скарлет се извърна отвратена. „Някой ден Мейми ще стане цял слон. Слава богу, че мога да ям колкото си искам, без да напълнея дори с грам.“

Усмихна се очарователно на Хари Конингтън, съпруг на приятелката ѝ Силвия.

— Сигурно си открил някакъв еликсир, Хари. Изглеждаш с десет години подмладен, откакто те видях последния път.

Ехидно развеселена, забеляза как Хари се мъчи да си глътне корема. Лицето му почервения, после стана почти лилаво, преди той да се откаже от опитите си, Скарлет се изсмя на глас и продължи по-нататък.

Вниманието ѝ бе привлечено от буен смях. Тя приближи до тримата мъже, които се кикотеха. Много ѝ се искаше да чуе нещо весело, макар и някоя от онези шеги, които дамите трябваше да се преструват, че не разбират.

— ... та си викам: „Бил, Паниката на един е печалба за друг и ти много добре знаеш от кои ще бъдеш“.

Скарлет понечи да се отдалечи. Искеше да се забавлява, а разговорите за Паниката не бяха най-забавното нещо за нея тази вечер. И все пак можеше да понаучи нещичко. Беше сигурна, че даже насън е по-умна от Бил Уелър в най-добрата му форма. И ако той успяваше да

печели от Паниката, Скарлет трябваше да разбере как го прави. Тя тихичко се приближи.

— ... тези тъпи южняци, ядосват ме, откак съм дошъл тука — изповядваше се Бил. — Не можеш да направиш нищо само с човек, който е лишен от естествената човешка алчност. Всичките сделки с облигации за уж тройна печалба и удостоверения за златни мини, дето им пробутах, излязоха голяма работа. Работеха повече от негрите и влагаха всичко за черни дни. После се разбра, че имат само пълни кутии с облигации и нищо повече. От конфедератското правителство.

Към гръмкия смях на Бил се присъединиха и другите.

Скарлет беснееше. „Тъпи южняци“ наистина! Собственият ѝ баща държеше цяла кутия конфедератски облигации. Също както останалите почтени хора в окръг Клейтън. Опита се да се отдалечи, но отзад я притискаха хора, привлечени от смеха в групичката около Бил Уелър.

— После разбрах — продължаваше Уелър, — че те просто не се доверяваха на хартийки. Нито на другите работи, дето ги опитвах. Какво ли не им показвах — та демонстрации на лекарства и гръмоотводи ли не бяха, та най-сигурни начини за забогатяване ли не бяха. Нищо не прихващаха. А бе казвам ви, засегнаха ми гордостта.

Той направи мрачна физиономия, после широко се ухили, откривайки златните корони на три от кътниците си.

— Какво да ви кажа, двамата с Лула щяхме да го закъсаме, ако не бях измислил нещо. В добрите охолни дни, когато Джорджия беше в ръцете на републиканците, бях понатрупал нещичко от договорите за железниците, които момчетата ми бяха гласували, и можехме да си живеем добре, даже и да бях такъв глупак, че да се захвана със строежа на железниците. Но аз обичам да си наглеждам работите и Лула беше почнала да мрънка, защото много се навъртах вкъщи, наместо да се занимавам с моите си дела. После — слава на Бога — дойде Паниката и всички бунтовници^[2] хукнаха да си теглят парите от банките и да ги тъпчат по дюшеците. Всяка къща, и най-бедната, предлагаше златен шанс — как да го пропусна.

— Стига ни будалка, Бил, какво намисли? Ожаднявам, докато те чакам да се превъзнасяш, без да стигнеш до същността. — Еймос Барт подчерта нетърпението си с привична хрчка, която обаче не улучи плювалника.

Скарлет също изпитваше нетърпение. Нетърпение да се махне.

— Потрай, Еймос, ще стигна и дотам. Как можеше да се сложи ръка на онези дюшеци? Не съм от типа на проповедниците, дето обикалят да дрънкат за прераждането, обичам да си седя зад бюрото и моите служители да вършат черната работа. Точно това правех и както си седях на кожения въртящ се стол, надзърнах през прозореца и видях да минава погребение. Сякаш гръм ме удари. Нямаше къща в Джорджия, в която да няма непрежалим покойник.

Скарлет ужасена гледаше Бил Уелър, който описваше измамата, увеличила богатствата му.

— Най-лесни са майките и вдовиците, а те са и най-много. През ум не им минава да се колебаят, когато моите момчета им дрънкат как ветераните-конфедерати издигат паметници по бойните полета — тутакси изпразват дюшеците, по-бързо, отколкото да кажеш „Ейб Линкълн“, само и само името на тяхното момче да бъде издялано на мрамора.

Оказа се още по-лошо, отколкото Скарлет предполагаше.

— Дърта лисицо, Бил, ти си направо гений! — възкликна Еймос и останалите мъже в групата се засмяха още по-гръмогласно отпреди.

Несъществуващите железници и златните мини не я интересуваха, но тя се чувствуваше част от майките и вдовиците, които Бил Уелър мамеше. Може би точно в този момент неговите хора лъжеха Биатрис Тарлтън или Катлийн Калвърт, или Димити Мънроу, или всяка друга жена в окръг Клейтън, загубила син, брат или съпруг.

Гласът ѝ проряза смеха като с нож:

— Това е най-отвратителната, най-гадната история, която съм чувала през живота си. Отвращавате ме, Бил Уелър. Всички вие ме отвращавате. Какво знаете за южняците или изобщо за почтените хора, откъдето и да са те? Никога почтена мисъл не е минавала през ума ви, нито пък сте направили нещо почтено през живота си!

Скарлет разблъска с прострени ръце онемелите мъже и жени, скупчени около Уелър, после затича като изтриваше ръце в полите, сякаш ги беше изцапала от допира.

Трапезарията и блестящите сребърни съдове с отбрани ястия се изпречиха пред погледа ѝ. Повдигна ѝ се от смесените миризми на тежки, богати сосове и омазани плювалници. Сети се за осветената от газената лампа маса у Фонтейнови и поднесената там проста храна —

домашна шунка, домашни царевични питки и домашно отгледани зеленчуци. Тя беше тяхна. Те, те ѝ бяха близки, не тези вулгарни, долнопробни, ограничени жени и мъже.

Скарлет се обърна към Уелър и неговата групичка.

— Измет! — изкрещя тя. — Това сте вие. Измет! Махайте се от дома ми, махайте се от очите ми, повръща ми се от вас!

Мейми Барт направи грешката да се опита да я успокои.

— Хайде, миличка... — започна тя и протегна към нея отрупаната си със скъпоценности ръка.

Скарлет се сви, за да не я докоснат.

— Особено ти, мазна свиня такава.

— Добре, никога повече. — Гласът на Мейми Барт потрепери. — Няма да позволя да ми се говори така. Няма да остана тук, даже на колене да ме молиш, Скарлет Бътлър.

Започна шумно, ядно трополене. За по-малко от десет минути стаите се опразниха, с изключение на оставената след гостите бъркотия. Скарлет вървеше през разсипани ястия и локви от шампанско, счупени чинии и чаши, но не поглеждаше надолу. Трябваше да държи главата си изправена, така я беше учила майка ѝ. Представи си, че е отново в Тара, на главата си е сложила някой дебел роман от автора на „Уейвърли“^[3], за да пази равновесие, и се изкачва по стълбите с изправен като дъска гръб, с брадичка идеално перпендикулярна на раменете.

Като истинска лейди. Както я беше учила майка ѝ. Виеше ѝ се свят, краката ѝ трепереха, но тя се изкачи по стълбите, без да спре. Една лейди никога не показва, че е уморена или разстроена.

— Крайно време беше да го направи, пък и не само това — обади се корнетистът.

Октетът беше свирил валсове, прикрит зад палмите, на повечето от приемите на Скарлет.

Един от цигуларите се изплю и улучи право една от големите саксии палми.

— Доста позакъсня според мене. С каквото се събереш, такъв ставаш.

Над главите им Скарлет беше заровила лице в копринената покривка на леглото и ридаше, та сърцето ѝ се късаше. А беше си мислила, че ще се забавлява.

По-късно вечерта, когато всичко беше притихнало и тъмно, Скарлет слезе на долния етаж да пийне нещо, за да заспи. От празненството вече нямаше никакви следи, с изключение на изкусната украса от цветя и полуизгорелите шест свещи в големия свещник на голата маса в трапезарията.

Скарлет запали свещите и духна лампата в ръката си. Защо да се блъска в полумрака като крадец? Къщата беше нейна, брeндитo беше нейно и можеше да прави каквото си поиска.

Взе чашка, отнесе я заедно с гарафата до масата и седна в креслото до нея. И масата беше нейна.

От брeндитo по тялото ѝ се разля приятна топлина. Скарлет въздъхна. „Слава богу. Още една чаша и нервите ми ще се поотпуснат.“ Напълни отново елегантната ликьорена чашка и изля съдържанието ѝ в гърлото си със сръчно движение на китката. „Не трябва да бързам — помисли тя, докато пак си наливаше. — Не подхожда на една лейди.“

Изпи и трета чашка. „Колко е красива светлината на свещите, прекрасните златисти пламъчета се отразяват в полираната повърхност на масата.“ Празната чашка също беше красива. Гравираниите ѝ стени проблясваха с цветовете на дъгата, докато я въртеше в ръката си.

Беше тихо като в гроб. Прозвънтяването на стъкло о стъкло, докато наливаше още брeнди, я стресна — доказателство, че ѝ трябва едно питие, нали? Чувствуваше се прекалено напрегната, за да може да заспи.

Свещите догаряха, гарафата бавно се изпразваше, обичайният контрол, който Скарлет имаше върху тялото и разсъдъка си, изчезваше. От тази стая започна всичко. И тогава масата беше празна, само със свещи и сребърен поднос с гарафата брeнди и чашите. Рет беше пиян. Никога не го беше виждала толкова пиян, обикновено не му личеше колко е изпил. Но в онази нощ беше пиян, груб и жесток. Беше ѝ наговорил такива ужасни и обидни неща, беше ѝ извил ръката, така че тя извика от болка.

Но после... после я отнесе в стаята ѝ и със сила я облада. Само че нямаше нужда да прибегва до сила, за да я накара да го приеме. Тя го осъзна, когато я целуваше по устните, по шията, по тялото. Скарлет

изгаряше от допира, искаше още, тялото ѝ се извиваше и напрягаше, за да се слее с неговото отново и отново...

Това не можеше да бъде истина. Сигурно го бе сънувала, но как можеше да е сънувала такива неща, когато и през ум не ѝ беше минавало, че съществуват?

Една лейди никога не би изпитала такова диво желание, каквото бе изпитала тя. Една дама никога не би направила онова, която направи тя. Скарлет се опита да пропъди мислите обратно в онова тъмно ъгълче, където криеше непоносимото и немислимото. Но беше прекалила с пиенето.

„Истина е — плачеше сърцето ѝ. — Така беше. Не си измислям.“

Нейният разум, майка ѝ беше вгълпявала, че е недопустимо за една лейди да проявява всякакви животински пориви, не успя да сподави страстния копнеж на тялото да изживее възторга и да се отдаде отново.

Скарлет притисна с ръце набъбналите си гърди, но не за нейните ръце копнееше тялото ѝ. Тя ги отпусна върху масата пред себе си и сложи глава върху дланите си. Остави се да я понесат вълните на желанието и болката, които я караха да се гърчи и да крещи на пресекулки в празната и притихнала, осветена от свещите стая:

— Рет, о, Рет, искам те!

---

[1] Периодът, когато Южните щати от Конфедерацията са принудени да извършат политически и социални промени, с цел да бъдат допуснати отново в Съюза (1865–77) — Б.пр. ↑

[2] т.е. конфедератски войници по време на Гражданската война — Б.пр. ↑

[3] Уолтър Скот (1744–1832), английски писател, който до 1827 година публикува анонимно, поради което е известен като „автора на Уейвърли“. „Уейвърли“ е първият му исторически роман — Б.пр. ↑

8.

Зимата приближаваше. С всеки изминат ден Скарлет ставаше все по-неспокойна. Джо Колтън беше изкопал ямата за избата на първата къща, но непрекъснатите дъждове не позволяваха да се излеят бетонените основи.

— Мистър Уилкс ще подуши нещо нередно, ако започна да купувам дървен материал, преди да съм готов с кофража — разумно отбеляза той и Скарлет разбра, че е прав. Но от това досадата от забавянето не намаляваше.

Може би цялата идея за строежа беше погрешна. Ден след ден вестниците пишеха за все нови нещастия в деловия свят. В големите американски градове се организираше раздаване на безплатна супа и се появиха опашки за хляб, защото хиляди хора оставаха на улицата при фалита на все нови и нови фирми всяка седмица. Защо рискуваше парите си точно сега, когато времената бяха възможно най-неподходящи? Защо беше дала това глупаво обещание на Мели? Поне студеният дъжд да беше спрял...

Също и дните да не намаляваха. През деня можеше да се занимава с нещо, но мракът я затваряше сама в празната къща, където единствените ѝ събеседници бяха нейните собствени мисли. Но на Скарлет не ѝ се щеше да мисли, защото нямаше отговор на нито един въпрос. Как се беше забъркала в цялата тази каша? Никога не бе настройвала хората срещу себе си умишлено, защо толкова я мразеха? Защо Рет така дълго не се връщаше у дома? Какво можеше да предприеме, за да се оправят нещата? Сигурно имаше нещо, не можеше вечно да обикаля от стая в стая из голямата къща като грахово зърно, търкулнало се в празно корито.

Хубаво щеше да е Уейд и Ела да се бяха върнали у дома да ѝ правят компания, но Сюелин ѝ беше писала, че децата са под карантина, защото едно след друго се разболявали от шарка и минавали през продължителния мъчителен сърбеж.

Можеше също да се сдобри с Бартови и техните приятели. Нямаше значение, че бе нарекла Мейми „свиня“ — тя беше толкова

дебелокожа. Една от причините, поради които Скарлет обичаше да е в компанията на тази „измет“, бе, че можеше да дава воля на грубия език, както ѝ хрумне, а те винаги се влачеха при нея за още. „Не съм изпаднала чак дотам, слава богу. Няма да пълзя обратно при тях като знам сега колко са долни. Само да не мръкваше толкова рано и нощите да не бяха толкова дълги. Пък и не спя добре. Нещата ще се оправят, когато спре дъждът... когато свърши зимата... когато Рет се върне у дома...“

Най-сетне времето се изясни, дните станаха студени и слънчеви, с разкъсани мрежи от облаци високо в яркосиньото небе. Колтън изпомпа водата от изкопаната яма, а острият вятър изсуши червената джорджийска глина и я направи твърда като камък. После поръча бетон и дървен материал за кофража, който му трябваше за изливането на основите.

Скарлет радостно се отдаде на пазаруването на подаръци. Наближаваше Коледа. Купи кукли за Ела и за дъщерите на Сюелин. За по-малките момичета кукличките бяха бебета с меки телца, натъпкани с дървени стърготини, и с румени личица, ръчички и крачета от порцелан. Куклите на Сузи и Ела бяха почти еднакви — истински дами, с чудесни кожени куфарчета, пълни с красиви дрешки. Уейд я затрудни — Скарлет не знаеше с какво да го зарадва. После се сети за обещанието на Тони Фонтейн да го научи да върти на пръста си револвер с шест патрона и купи чифт револвери с неговите инициали, гравирани върху украсените със слонова кост дръжки. Сюелин беше лесна — копринена чантичка с мъниста, прекалено екстравагантна за провинцията, но вътре имаше златна двайсетдоларова монета, която пък беше подходяща навсякъде. Да се намери подарък за Уил се оказа невъзможно. Скарлет претърси навсякъде, накрая се предаде и му купи кожухче — същото като подареното миналата и още по-миналата година. „Важно е вниманието“ — реши тя.

Дълго се двоуми, преди да се откаже от мисълта да купи подарък за Бо. Нямаше да успее да заобиколи Индия, която щеше да го изпрати обратно неразопакован. „На Бо не му липсва нищо“ — помисли тя с горчивина. Сметката на Уилксони в нейния магазин набъбваше всяка седмица.

Купи златна табакера за Рет, но не събра смелост да му я изпрати. Вместо това взе за двете си лели в Чарлстън по-хубави подаръци от

обикновено. Те можеха да я похвалят на майката на Рет колко е внимателна, а мисис Бътлър можеше да го сподели със сина си.

„Дали той ще ми прати подарък? Или ще ми го донесе? Може би ще се върне у дома за Коледа да спре хорските одумки.“

Възможността ѝ се стори достатъчно реална, за да я въодушеви трескаво да украси дома си. След като цялата къща потъна в елхови клонки, зеленика и бръшлян, Скарлет отнесе останалите клонки в магазина.

— Винаги сме слагали лъскав гирлянд на витрината, мисис Бътлър. Няма нужда от нищо друго — отбеляза Уили Кършоу.

— Няма ти да ме учиш от какво има и от какво няма нужда! Казвам ти да украсиш с елхови клонки всички щандове и на входа да сложиш венец от зеленика. Хората ще усетят, че идва Коледа и ще похарчат повече пари за подаръци. Нямаме достатъчно малки подаръчета. Къде е онази голяма кутия с ветрилата от намаслена хартия?

— Казахте ми да ги махна. Казахте, че не трябва да хабим пространството по лавиците за джунджурии, когато хората търсят пирони и дъски за пране.

— Глупак, то беше тогава, а сега е друго. Донеси я.

— Ами, не съм съвсем сигурен къде я сложих. Беше много отдавна.

— Света Богородице! Иди да видиш какво иска онзи мъж. Сама ще я намеря.

Скарлет влетя в склада зад щанда. Беше се качила на стълбата и преглеждаше прашните купчини по горните лавици, когато дочу познатите гласове на мисис Мериуедър и дъщеря ѝ Мейбъл.

— Ако не се лъжа, ти каза, че кракът ти няма да стъпи в магазина на Скарлет, майко.

— Шшт, продавачът може да те чуе. Търсихме навсякъде из града, но никъде няма нито едно парченце черно кадифе. А без него не мога да завърша костюма си. Някой да е чувал кралица Виктория да е носила цветна наметка?

Скарлет се намръщи. За какво говореха, за бога? Тихо слезе от стълбата, на пръсти доближи до стената и долепи ухо.

— Не, госпожо — прозвуча гласът на продавача. — Кадифето не се търси особено.

— Така си и мислех. Да вървим, Мейбъл.

— След като тъй или иначе сме дошли, може би ще мога да намеря пера за моя костюм на индианската принцеса Покахонтас — каза Мейбъл.

— Глупости! Хайде да вървим! Изобщо не трябваше да идваме тук. Ами ако някой ни е видял?

Стъпките на мисис Мериуедър бяха тежки, но бързи. Тя тръшна вратата зад себе си.

Скарлет пак се качи на стълбата. Цялото ѝ коледно настроение изчезна. Някой организираше бал с маски, а тя не беше поканена. Съжали, че не остави Ашли да си счупи врата в гроба на Мелани! Намери кутията, която търсеше, и я хвърли на пода. Кутията се пръсна и от нея излетяха куп ярки ветрила.

— Сега ще ги събереш и ще ги изтупаш от праха едно по едно! — нареди тя. — Аз си отивам у дома.

Предпочиташе по-скоро да умре, отколкото да ревне пред своите служители.

На седалката в кабриолета бе захвърлен новият вестник. Още не го беше чела, погълната от подготовката на украсата. А сега вече не ѝ се четеше особено, но поне можеше да скрие лицето си от любопитни погледи. Скарлет го разгъна, отвори на средната страница, където поместваха рубриката „Писма от Чарлстън“. Пишеше само за наскоро възстановения хиподрум „Вашингтон“ и за предстоящите състезания там през януари. Скарлет набързо прегледа възторжените им описания — тези състезания продължавали цели седмици преди войната — наред с обичайните твърдения, че в Чарлстън всичко е най-хубаво и най-изискано, както и предвижданията, че сегашните състезания по нищо няма да отстъпват на предишните, ако не ги и превъзхождат. Според съобщението във вестника в продължение на няколко седмици щели да ги съпровождат забави всеки ден и балове всяка вечер.

— И Рет Бътлър няма да пропусне нито едно развлечение — промърмори Скарлет и хвърли вестника на пода.

Погледът ѝ попадна върху едно заглавие от първата страница:

„В КРАЯ НА КАРНАВАЛА — БАЛ С МАСКИ“

„Май точно за това говореха онази стара вещица и Мейбъл — сети се Скарлет. — Всички ходят на чудесни забави, само аз не.“ Пак грабна вестника и се зачете:

Сега, след като са привършени планирането и подготовката, можем вече да обявим, че град Атланта ще бъде ощастливен с карнавал, предвиден на шести януари, който със сигурност ще съперничи на прочутия Блажни вторник^[1] в Ню Орлиънс. „Гуляйджиите от Дванайсета нощ“ е сдружение, създадено неотдавна от водещите фигури на светското общество и от деловите кръгове в нашия град. Именно те са инициатори на това невероятно събитие. Атланта ще се управлява от Краля на карнавала, който ще се придружава от свита царедворци. Той ще влезе в града и ще премине по улиците му с кралски кортеж, за който се очаква да е над една миля дълъг. Всички граждани през този ден ще са негови поданици и са поканени да гледат парада и да се дивят на чудесата му. Разписанието и маршрутът на парада ще бъдат обявени допълнително в следващите броеве на вестника.

Целодневното празненство ще завърши с бал с маски като за целта Дежив опера ще се превърне в истинска страна на чудесата. „Гуляйджиите“ са разпратили почти триста покани до най-отбраните рицари и най-прекрасните дами на Атланта...

— По дяволите! — изпъшка Скарлет.

Обхвана я отчаяние и тя се разплака като малко дете. Не беше честно Рет да танцува и да се смее в Чарлстън, всички нейни врагове в Атланта да се забавляват, а тя да стои самичка в огромната, притихнала къща. Не беше сторила нищо толкова лошо, че да заслужи подобно наказание.

„Но пък и никога не си била толкова малодушна, че да се оставиш да те разплачат“ — ядоса се Скарлет на себе си.

Изтри сълзите с опакото на ръката си. Нямахте да потъва в тъга. Щеше да се бори за това, което искаше. Щеше да отиде на бала, някак

щеше да намери начин да попадне там.

Не беше невъзможно да намери покана за бала, даже не беше трудно. Скарлет научи, че прехваленият парад ще се състои главно от украсени коли с реклами на стоки и магазини. Разбира се, участниците трябваше да платят такса и да покрият разходите по украсата на колата, но пък се предвиждаше да получат по две покани за бала. Скарлет изпрати Уили Кършоу да запише „Универсалния магазин на Кенеди“ за парада.

Така още повече се засили убеждението ѝ, че почти всичко може да се купи с пари. Да, на парите е подвластно всичко.

— Как ще украсите колата, мисис Бътлър? — попита Кършоу.

Въпросът откриваше поне сто възможности.

— Ще си помисля, Уили.

Защо не, можеше да прекара часове наред и да запълни много вечери в размисъл как да накара останалите коли да изглеждат жалки пред нейната.

Освен това трябваше да си измисли костюм за бала. Щеше да ѝ отнеме много време — да прегледа отново всички модни списания, да види какво носят хората, да избере плат, да намери кройка, да измисли прическа...

О, не! Още беше в траур, макар и непълен. Разбира се, това не означаваше, че трябва да се яви на бала с маски в черно. Никога не беше ходила на подобно място и не знаеше какви са правилата. Но нали общият замисъл беше да се заблудят хората, да изглеждат различно от обикновено, да се маскира. Тогава изобщо нямаше да носи черно. С всеки изминал миг балът звучеше все по-привлекателно.

Скарлет набързо привърши обичайните си задължения в магазина и веднага се запъти към шивачката си, мисис Мари.

Едрата, страдаща от задух мисис Мари извади карфиците от устата си, за да ѝ разкаже какви костюми са поръчали дамите: Розовата пъпка — розова бална рокля, украсена с копринени рози; Снежинката — бяла бална рокля, украсена с колосани и набрани бели дантели; Нощта — тъмносиньо кадифе с избродирани сребърни звезди; Зората — розово върху по-тъмнорозова копринена пола; Овчарката — раирана рокля с поръбена с дантели бяла престилка...

— Добре, добре — нетърпеливо я прекъсна Скарлет. — Разбирам какво правят. Утре ще ти кажа какво ще бъде аз.

Мисис Мари разпери ръце.

— Но аз няма да имам време да ви уشيا роклята, мисис Бътлър. Така или иначе, трябва да наема две допълнителни помощнички и пак не виждам как ще смогна... Просто е невъзможно да добавя още един костюм към онези, които вече съм обещала.

Скарлет с жест отхвърли отказа на шивачката. Знаеше, че може да я принуди да се съгласи. Трудното беше да реши какво иска.

Отговорът ѝ хрумна, докато редеше пасианс в очакване да дойде време за вечеря. Обърна колодата, за да види дали има поп, защото ѝ трябваше такава карта за празното място. Не, имаше две дами, преди да дойде попът^[2]. Пасиансът нямаше да излезе.

Кралица! Разбира се. Щеше да облече разкошен костюм с дълъг шлейф, обточен с бели кожи. И всякакви бижута.

Скарлет пръсна останалите карти на масата и хукна нагоре по стълбите да провери кутията за бижута. Защо, о, защо наистина Рет беше такъв скъперник за скъпоценности? Иначе ѝ купуваше всичко, което тя пожелаеше, но единствените украшения, които признаваше, бяха перлите. Скарлет вадеше наниз след наниз и ги трупаше върху бюрото. Ето! Диамантените обици. Разбира се, че щеше да ги сложи. Освен това щеше да носи перли в косите, на шията и около китките. Колко жалко, че не можеше да рискува да сложи годежния пръстен с изумрудите и диамантите. Но по него щяха да я разпознаят прекалено много хора и ако я разкриеха, можеха да я изолират. Разчиташе на костюма и маската, за да се защити от мисис Мериуедър, Индия Уилкс и останалите жени. Смяташе да се забавлява чудесно, да не пропусне нито един танц, отново да се включи в светския живот.

Към пети януари, деня преди карнавала, цяла Атланта кипеше от трескава подготовка. Кметството бе наредило всички предприятия да бъдат затворени на шести, а всички сгради по маршрута на парада да се украсят с червено и бяло, цветовете на Рекс, краля на карнавала.

Скарлет сметна, че е ужасна загуба магазинът да стои затворен точно в такъв ден, когато градът ще гъмжи от хора, дошли от провинцията за тържествата. Но тя окачи големи розетки с панделки във витрината и на желязната порта пред къщата и както всички останали зяпаше с почуда преobraженията на улиците Уайтхол и

Мариета. На всеки фенер и всяка фасада висяха знаменца, които образуваха истински тунел от блестящо, пърхащо червено и бяло за тържественото преминаване на кралския парад към трона.

„Трябваше да доведе Уейд и Ела от Тара за парада — помисли Скарлет. — Но сигурно още не са се възстановили от шарката — бързо съобрази тя. — Пък и нямам билети за бала за Сюелин и Уил. Е, нали им пратих куп коледни подаръци.“

Непрекъснатият дъжд в деня на карнавала удави у нея и последните остатъци от угризения за децата. Така или иначе нямаше да могат да стоят на влагата и студа, за да гледат парада.

Тя обаче можеше. Уви се в топъл шал и застана на каменната пейка близо до портата. Под големия чадър се откриваше хубав изглед над главите и чадърите на зрителите по тротоара отвън.

Както беше обещано, парадът се беше проточил на повече от една миля. Той представляваше храбро, но достойно за съжаление зрелище. Дъждът беше унищожил почти изцяло костюмите на средновековните царедворци. Червената боя беше отмита, щраусовите пера — клюмнали, дръзките някога кадифени шапки — полепнали по лицата като увехнали марули. Маршируващите херолди и пажове изглеждаха премръзнали и мокри, но изпълнени с решителност. Рицарите мъчително се придвижваха напред с измокрените коне през лепкавата, хлъзгава мъгла. Скарлет се присъедини към ръкоплясканията за церемониалмайстора. Това всъщност беше чичо Хенри Хамилтън — единственият, който видимо се забавляваше. Той шляпаше бос, носеше обувките си в едната ръка и прогизналата шапка — в другата. Махаше ту с едната, ту с другата на тълпата, ухилен до уши.

Скарлет пък се засмя, когато придворните дами бавно преминаха в откритите каляски. Първенците на обществото в Атланта носеха маски, но по липсата им ясно се четеше нещастния им стоицизъм. Мейбъл Мериуедър като индианската принцеса Покахонтас се беше накичила с жалки пера и водата се стичаше от тях по бузите и шията ѝ. Мисис Елсинг и мисис Уайтинг лесно можеха да се разпознаят като прогизналите, трепереци Бетси Рос и Флорънс Найтингейл. Мисис Мийд представляваше кихащо изображение на Доброто старо време, потънала в мократа тафта над кринолина. Дъждът не се беше отразил единствено на мисис Мериуедър. Кралица Виктория държеше голям

черен чадър над царствената си, суха глава. По кадифената ѝ наметка нямаше нито едно петънце.

Процесията на дамите отмина и последва голяма пролука. Зрителите започнаха да се разотиват. После отдалеч долетяха звуците на „Дикси“. Само след миг тълпата започна прегракнало да ги приветствува и продължи, докато не се появи самият оркестър. Тогава се възцари тишина.

Оркестърът беше малък — само двама барабанчици, двама със свирки и един музикант с корнет — нежен и тънкогласен. Всички обаче бяха облечени в сиво, със златисти колани и блестящи месингови копчета. Пред тях вървеше еднорък мъж, който държеше в оцелялата си ръка конфедератското знаме със звездите и ивиците. По него личаха почетните белези на битките — и то отново се развяваше в парада по Прасковената улица. Вълнение задави всички гърла дотам, че никой не можеше да го приветствува гласно.

Скарлет усети сълзи по бузите, но това не бяха сълзи на поражение, а на гордост. Хората на Шърман бяха изгорили Атланта, янките бяха разграбили Джорджия, но не бяха успели да унищожат Юга. Забеляза същите сълзи по лицата на жените и мъжете пред нея. Всички бяха свалили чадърите, за да отдадат гологлави почит на знамето.

Дълго стояха изправени и горди под студения дъжд. След оркестъра вървеше колона конфедератски ветерани в дрипавите униформи, с които се бяха завърнали у дома. Маршируваха под звуците на „Дикси“, сякаш отново бяха млади. Прогизналите от дъжда южняци, които ги наблюдаваха, възвърнаха гласовете си, за да ги приветствуват, да ги насърчават и да надават онзи смразяващ боен вик, тъй характерен за бунтовниците.

Приветствените викове не спряха, докато ветераните не се изгубиха от погледите на зрителите. Чадърите отново се разтвориха и хората започнаха да се разотиват. Бяха забравили за краля и за Дванайсетата нощ. Кулминацията на парада бе дошла и преминала. Зрителите бяха измокрени и премръзнали, но въодушевени. „Чудесно!“ — чуваше Скарлет от десетки усмихнати хора, които минаваха покрай нейната врата.

— Парадът още продължава — подхвърли тя на някои от тях.

— Не може да надмине „Дикси“, нали? — отговориха ѝ те.

Тя поклати глава. Даже и да не се интересуваше от колите, знаеше колко се е потрудила по нейната. Беше похарчила доста пари за крепирана хартия и лъскави украшения, които сигурно се бяха повредили от дъжда. Поне можеше да поседи и да погледа — и това беше нещо. Не искаше да се изморява преди бала с маски вечерта.

Минутите се влачеха безкрайно, докато се появи първата кола. Скарлет разбра защо закъсняват, чак когато тя се приближи. Колелата непрекъснато затъваха в разкаляната червена глина по улицата. Скарлет въздъхна и придърпа шала. „Сигурно доста ще почакам.“

Повече от час се точиха пред очите ѝ украсените коли. Зъбите ѝ затракаха към края. Но нейната беше най-хубава. Ярките хартиени цветя отстрани бяха прогизнали, но не бяха загубили цвета си. Изписаният с лъскави сребърни букви надпис „Универсален магазин на Кенеди“ блестеше през полепналите дъждовни капчици. Скарлет знаеше, че големите бурета, надписани „пшеничено брашно“, „захар“, „царевично брашно“, „меласа“, „кафе“, „сол“ са празни и не могат да се повредят. Тенекиените корита и дъските за пране не можеха да ръждясат. Железните чайници бездруго бяха повредени — беше залепила хартиени цветя върху очуканите места. Единствената непоправима загуба бяха инструментите с дървени дръжки. Даже платовете, които беше подредила артистично на едно въже, можеха да се запазят за разпродажбите.

Ако някой беше останал да види нейната кола, сигурно би се впечатлил.

Скарлет отпусна рамене и се нацупи при вида на последната кола в шествието. Около нея подскачаха и крещяха десетки деца. Един мъж в шарен костюм на елф пръскаше бонбони наляво и надясно. Скарлет прочете надписа над главата му. „Рич“. Уили непрекъснато ѝ говореше за този нов магазин на Петте ъгъла. По-ниските цени там го тревожеха, защото част от клиентите на „Кенеди“ се насочваха към него. „Дрън-дрън-шикалки — помисли Скарлет презрително. — «Рич» няма да се задържи толкова дълго, че да ми навреди. С намаляване на цените и пръскане на стока не се преуспява в търговията. Много се радвам, че го видях. Сега мога да кажа на Уили, че е глупак.“

Още повече се зарадва като видя колата, която завършваше тържествената процесия. На нея беше поставен кралският трон. Покривалото на бели и червени райета беше пробито и дъждът се

стичаше непрекъснато по главата с позлатена корона и покритите с ватирана хермелинова наметка рамене на доктор Мийд. Видът му беше отчайващо жалък.

„Да хванеш двойна бронхопневмония и да пукнеш дано!“ — промърмори Скарлет. После изтича вкъщи да вземе гореща баня.

Скарлет беше костюмирана като Кралицата на сърцата — Дама купа. Би предпочела да е Дама каро с нейната блестяща фалшива корона, колието и брошките. Но тогава нямаше да може да сложи перлите, за които бижутерът ѝ бе казал, че са „достойни за истинска кралица“. Освен това намери красиви и едри фалшиви рубини, които заши покрай деколтето на червената кадифена рокля. Колко беше хубаво пак да носи цветни дрехи!

Шлейфът на роклята беше поръбен с бяла лисича кожа. До края на бала щеше да се съсипе, но това нямаше значение — щеше да изглежда много елегантно, праметнат през ръката ѝ по време на танците. Беше приготвила загадъчно червено сатенено домино, което покриваше лицето ѝ до върха на носа, беше подбрала и подходящо червило. Чувствуваше се много дръзка и в същото време съвсем спокойна. Вечерта щеше да потанцува до насита, без никой да разбере коя е и да я обиди. Маскарадът излезе прекрасна идея!

Но даже с маската Скарлет се тревожеше за влизането в балната зала без придружител; страховете обаче се оказаха напразни. Точно когато слизаше от кабриолета, във фоайето нахълта голяма група гуляйджии. Тя се присъедини към тях, без никой дума да продума. Влезе вътре и се огледа изумено. Дежив опера беше променена почти до неузнаваемост. Красивият театър наистина бе заприличал на кралски дворец.

В по-ниската половина на залата беше построен дансинг — голямата сцена беше превърната в огромна бална зала. В далечния край на трона седеше доктор Мийд, кралят, с по един паж в униформа от двете му страни, плюс кралския виночерпец. В центъра на първия балкон бе настанен най-големият оркестър, който Скарлет някога беше виждала. На подиума се въртяха безброй танцьори и зяпачи. Усещаше се приповдигнато настроение, безразсъдност, породена от анонимността на маските и костюмите. Още при влизането ѝ в залата,

един мъж с китайски копринени одежди и дълга плитка обви ръка около кръста ѝ и я завъртя на дансинга. Можеше да е съвсем непознат. Преживяването беше опасно и възбуждащо.

Свиреха валс, партньорът ѝ беше зашеметяващ танцьор. Пред очите ѝ се мяркаха маскирани индуси, клоуни, Арлекиновци, Пиерети, монахини, мечки, пирати, нимфи и кардинали, които танцуваха не по-малко лудешки от самата нея. Когато музиката спря, Скарлет беше останала без дъх.

— Чудесно — прошепна тя, — чудесно е. Има толкова много хора. Като че цяла Джорджия е дошла да танцува.

— Не съвсем — възрази партньорът ѝ. — Някои не получиха покани.

Той посочи нагоре с палец. Скарлет видя, че втори и трети балкон са изпълнени със зрители в обикновени дрехи. Всъщност някои от тях не бяха чак толкова обикновени. Там беше Мейми Барт, накичена с всичките си диаманти и заобиколена от същата измет. „Колко хубаво, че не отидох пак при тази компания. Такива отрепки са, че не ги канят никъде.“ Скарлет вече беше успяла да забрави как се снабди с покана.

Присъствието на публика засилваше още повече желанието ѝ да участва в бала. Скарлет тръсна глава и се засмя. Диамантените обици проблеснаха, тя видя отражението им в очите на китайския мандарин през отворите на доминото.

После той изчезна. Един монах с дръпната напред качулка, за да прикрие маскираното лице, го избута с лакът. Без да промълви нито дума, той хвана Скарлет за китката и обви талията ѝ с ръка. Оркестърът засвири бърза полка.

Скарлет не беше танцувала така от години. Зави ѝ се свят, обхвана я възбуждащата лудост на маскарада, опияняваха я необичайната обстановка, шампанското, разносяно на сребърни подноси от облечени в атлаз пажове, удоволствието пак да е на празненство, несъмненият ѝ успех. Да, жънеше успех и вярваше, че е непозната, неуязвима.

Позна вдовиците от старата гвардия. Носеха същите костюми, с които бяха на парада. Ашли също беше маскиран, но тя го позна веднага. Беше сложил траурна лента на ръкава на черно-белия си костюм на Арлекин. „Сигурно Индия го е довлякла тук — помисли

Скарлет, — за да има придружител. Колко подло от нейна страна. Разбира се, тя не се интересува дали е подло или не, важното е да изглежда прилично, а от мъжете в траур не се изисква да не излизат, както от жените. Един мъж може да сложи траурна лента на ръкава на най-хубавия си костюм и да започне да ухажва новата си любима още преди съпругата му да е изстинала в гроба. Но на Ашли толкова му личи, че му е противно тук. Само как му виси костюмът. Е, няма значение, миличък. Ще има още много къщи като онази, която Джо Колтън строи сега. През пролетта ще си толкова зает с доставките на дървен материал, че няма да имаш време да тъгуваш.“

С напредването на вечерта маскарадното настроение се засили още повече. Някои от ухажорите на Скарлет я питаха за името ѝ, един даже се опита да повдигне маската. Тя лесно ги отблъскваше. „Не съм забравила как да се справям с палави момчета — усмихна се на себе си Скарлет. — А те са си момчета, възрастта няма значение. Даже тайно се крият в ъгъла да пийнат нещо по-силно от шампанското. Сигурно ще нададат и вика на бунтовниците.“

— На какво се усмихвате, Кралице на загадките? — попита едрият кавалер, който сякаш се стараеше с всички сили да я настъпва по време на танца.

— На вас, разбира се — отвърна с все същата усмивка Скарлет.

Не, нищо не беше забравила.

Когато кавалерът отстъпи ръката ѝ на нетърпеливия мандарин, който се връщаше при нея за трети път, Скарлет мило помоли за стол и чаша шампанско. Кавалерът здравата я беше настъпил по крака.

Но когато тръгна с придружителя си към мястото за седящи, изведнъж заяви, че оркестърът свири любимата и мелодия и не може да не танцува под нейните звуци.

На пътя ѝ се бяха изпречили леля Питипат и мисис Елсинг. Дали я бяха познали?

Смесица от гняв и страх замъгли щастливата възбуда. Изведнъж усети болката в крака и уискито в дъха на мандарина.

„Няма да мисля сега за това, няма да мисля за мисис Елсинг или за болката в пръста на крака. Няма да позволя да ми развалят удоволствието.“ Скарлет се опита да пропъди мислите и се отдаде на развлечението.

И все пак, противно на волята, очите ѝ шареха из балната зала по мъжете и жените, които седяха или стояха там.

Погледът ѝ попадна на висок, брадат пират, който се беше облегал на рамката на една врата. Той ѝ се поклони. Дъхът на Скарлет секна. Извърна глава да го види още веднъж. Имаше нещо... самоувереното излъчване...

Пиратът беше облечен с широка бяла риза и тъмни вечерни панталони. Всъщност не беше костюмиран, с изключение на широкия червен копирен колан и втъкнатите в него два пистолета. Също и сините панделки, вързани в краищата на гъстата брада. Беше с обикновено черно домино. Дали го познаваше? Малцина все още носеха такива гъсти бради. Но имаше нещо в стойката му. И в начина, по който я гледаше в упор през маската...

Когато Скарлет го погледна за трети път, той се усмихна, зъбите му се бялнаха на фона на тъмната брада и мургавата кожа. Скарлет едва не припадна. Това беше Рет.

Не беше възможно... сигурно и се привиждаше... Не, не беше така. Нямахме да изпита това усещане, ако беше друг. Не беше ли това държане типично за него? Да се появи на бал, за който повечето хора не можеха да получат покани... Рет беше способен на всичко!

— Извинете, трябва да тръгвам. Не, не, наистина, трябва да вървя. — Скарлет се отскубна от китайския мандарин и се завтече към съпруга си.

Рет пак се поклони.

— Едуард Тийч на вашите услуги, мадам.

— Кой?

Да не би да мислеше, че не го е познала?

— Едуард Тийч, известен като Черната брада, най-големият злодей, кръстосвал някога водите на Атлантика. — Рет започна да си играе с прихванат с панделка кичур от брадата.

Сърцето на Скарлет трепна. „Той се забавлява. Прави си неговите шегички, защото знае, че почти никога не ги разбирам. Точно както преди... преди нещата да се объркат. Не трябва да греша сега. Не бива. Какво щях да кажа, преди да се влюбя толкова силно в него?“

— Изненадана съм, че си дошъл на бал в Атланта, когато имаш такива важни дела в любимия си Чарлстън — каза Скарлет.

„Точно така. Правилно. Не съвсем злобно, но не и кой знае колко мило.“

Рет повдигна високо черните си вежди над доминото. Дъхът на Скарлет спря. Винаги правеше тази физиономия, когато се забавляваше. Беше улучила.

— Откъде си така добре информирана за светския живот в Чарлстън, Скарлет?

— Четох във вестника. Някаква глупачка непрекъснато пише за конните състезания.

По дяволите брадата. Стори й се, че той се усмихва, но всъщност не виждаше устните му.

— Аз също чета вестници — отговори Рет. — Дори в Чарлстън се смята за новина решението на един провинциален град, който тепърва ще се развива, като Атланта, да се преструва, че е Ню Орлиънс.

Ню Орлиънс. Беше я водил там през медения месец. „Заведи ме пак там — искаше й се да каже, — ще започнем отначало и всичко ще е различно.“ Не трябваше обаче да го казва. Още не. Мислено запрехвърля спомените. Тесни калдъръмени улички, полутъмни стаи с високи тавани и огромни огледала с потъмнени златисти рамки, особени и прекрасни ястия...

— Признавам, че трапезата тук не е толкова изискана — недоволно промърмори Скарлет.

Рет се изсмя.

— Най-меко казано.

„Разсмях го. Не съм го чувала да се смее от цяла вечност... толкова отдавна. Сигурно е видял как мъжете се тълпят да танцуват с мене.“

— Как ме позна? — любопитствува тя. — Нали съм с домино...

— Трябваше да се огледам за най-предизвикателно облечената жена, Скарлет. Няма коя друга да е, освен тебе.

— О, ти... подлец такъв. — Скарлет забрави, че се мъчи да го предразположи. — Не си особено красив, Рет Бътлър, с тази глупава брада. Със същия успех можеше да си лепнеш мечешка кожа на лицето.

— Това беше най-сигурното прикритие, което можах да измисля. В Атланта има доста хора, които не държа да ме познаят.

— Тогава защо дойде? Не вярвам да е само за да ме обидиш.

— Обещах ти да се показвам достатъчно често, та хората да не приказват, Скарлет. Случаят е съвсем подходящ.

— Защо на бал с маски? Никой не знае кои са другите маскирани около него.

— В полунощ маските падат. Дотогава имаме четири минути. Ще изтанцуваме един валс, за да ни видят, и си тръгваме.

Рет я прегърна и Скарлет забрави гнева, забрави опасността от свалянето на маската пред враговете си, забрави целия свят. Нищо друго нямаше значение, освен това, че той беше тук и я прегръщаше.

Скарлет прекара будна почти цялата нощ, мъчеше се да разбере какво се беше случило. На бала всичко мина добре... Когато удари дванайсет часа, доктор Мийд обяви, че всички трябва да свалят маските. Рет със смях дръпна и брадата. „Кълна се, че се забавлявахте. Кимна бегло на доктора, поклони се на мисис Мийд и ме измъкна тутакси. Даже не забеляза как ми обръщат гръб или се престори, че не забелязва. Беше ухилен до уши.

В кабриолета на път към къщи беше прекалено тъмно, за да разгледам лицето му, ала в гласа му нямаше нищо нередно. Не знаех какво да кажа, но всъщност нямаше нужда да се напругам. Разпитваше ме как вървят нещата в Тара, дали неговият адвокат редовно плаща сметките ми и докато му отговоря, пристигнахме у дома. И после стана каквото стана. Той се закова там, в антрето на долния етаж. После само каза «лека нощ», добави, че е уморен, и се качи в своята стая.

Не беше озлобен или студен, просто каза «лека нощ» и се качи горе. Какво значи това? Защо тогава му трябваше да идва чак дотук? Не е заради празненството, защото и в Чарлстън ги има. Ако е заради маскарада, можеше да отиде в Ню Орлиънс, ако поиска. В края на краищата има толкова много приятели там.

Каза, че го прави заради хорските одумки. Как ли не! Та нали той започна като махна глупавата си брада.“

Мислите й блуждаеха, връщаха се отново и отново към изминалата вечер, докато не я заболя главата. Закъснелият ѝ сън беше

кратък и неспокоен. Все пак успя да се събуди навреме, за да слезе за закуска в най-привлекателната си сутрешна роба. Рет вече беше закусил в трапезарията.

— Станала си толкова рано, миличка? — подхвърли той. — Колко любезно от твоя страна. Няма да се наложи да ти пиша бележка за довиждане.

Рет хвърли салфетката на масата.

— Опаковах някои неща, които Порк беше забравил. Ще се върна да ги взема по-късно, на път за влака.

„Не ме оставяй!“ — молеше се сърцето на Скарлет. Тя обърна очи встрани, за да не издаде молбата в погледа си.

— За бога, Рет, допий си кафето — каза тя. — Няма да правя сцени.

Скарлет се приближи до бюфета и си наля кафе, като го следеше в огледалото. Трябваше да е спокойна. Може би тогава той щеше да остане.

Рет се изправи и погледна часовника в ръката си.

— Нямам време. Трябва да се срещна с няколко души, докато съм тук. Ще съм много зает до лятото, затова ще подхвърля, че отивам в Южна Америка по работа. Така никой няма да злослови за дългото ми отсъствие. Повечето хора в Атланта даже нямат представа къде се намира Южна Америка. Виждаш ли, миличка, държа на обещанието си да запазя репутацията ти неопетнена.

Той злобно се усмихна, затвори капака на часовника и го пъкна в джоба си.

— Довиждане, Скарлет.

— Върви в Южна Америка и да се продъниш там завинаги!

Когато вратата се затвори зад него, Скарлет посегна към гарафата с бренди. Защо се беше държала така? Всъщност изобщо не мислеше това, което каза. Но той все така я предизвикваше — караше я да казва неща, каквито не мисли. Трябваше да прояви повече досетливост и да не се хваща на въдицата толкова лесно. „Но не биваше да ме дразни за репутацията ми. Откъде може да е научил, че са ме изолирали?“

Никога през живота си не се беше чувствувала толкова нещастна.

---

[1] Т.е. последният ден на карнавала преди поста. — Б.пр. ↑

[2] На английски наименованията на тези карти са съответно „кralица“ и „крал“ — Б.пр. ↑

9.

По-късно Скарлет се засрами от себе си. Да пие сутрин! Само пропадналите пияници бяха способни на такова нещо. „Нещата не са чак толкова зле в края на краищата“ — каза си тя. Поне научи кога Рет ще се върне отново. Беше много далече, но все пак беше определено. Сега нямаше да губи време в догадки дали ще се върне днес... или утре... или вдругиден.

Февруари започна с изненадващо топло време, което само за няколко дни накара дърветата да напъпят и изпълни въздуха с уханието на пробуждаща се земя.

— Отворете прозорците! — нареди Скарлет на прислугата. — Да излезе застоялият въздух.

Прекрасно беше да усеща лекия ветрец, който си играеше с нежните къдрици около слепоочията ѝ. Изведнъж я обзе силен копнеж по Тара. Там сънят ѝ щеше да се оправи от дъхтящия на пролет вятър, който щеше да носи в спалнята и аромата на затоплящата се земя.

„Но сега не мога да ида там. Колтън ще може да почне още поне три къщи, когато сланите свършат, но никога няма да се заеме с тях, ако аз не настоявам. През живота си не съм виждала толкова педантичен човек. Всичко трябва да е наред. Пръстът си няма да помръдне, докато земята не се затопли дотолкова, че да може да я прокопае чак до Китай, без да стигне до замръзнала пръст.“

Ами ако иде в Тара само за няколко дни? Няколко дни не бяха от голямо значение. Скарлет си припомни бледността и отчаяно приведените рамене на Ашли на бала и въздъхна разочаровано. Нямаше да може да си почине в Тара.

Тя прати Панзи да каже на Елайъс, че иска кабриолета. Трябваше да намери Джо Колтън.

Същата вечер, сякаш като награда за изпълнения дълг звънецът иззвъня точно след като се мръкна.

— Скарлет, сладурче — извика Тони Фонтейн, щом икономът го покани да влезе, — един стар приятел има нужда от подслон за тази вечер, ще бъдеш ли милостива?

— Тони! — Скарлет изтича от дневната и го прегърна.

Той пусна багажа си на пода и я взе в обятията си.

— Божичко, Скарлет, наистина си се наредила добре. Когато видях тази голяма къща, си помислих, че градските глупаци са ме упътили към хотел.

Тони огледа украсения полилей, кадифените тапети и масивните позлатени огледала във вестибюла, после се ухили.

— Нищо чудно, че се омъжи за онзи от Чарлстън, вместо да ме изчакаш. Къде е Рет? Искане ми се да видя човека, който ми отне момичето.

Студените тръпки на страха полазиха по гърба на Скарлет. Дали Сюелин не беше казала нещо на Фонтейнови?

— Рет е в Южна Америка — весело отговори тя. — Можеш ли да си представиш? Господи, смятах, че само мисионери могат да ходят толкова надалеч.

Тони се изсмя.

— И аз. Жалко, че няма да го видя, но пък имам късмет — така ще си само за мене. Няма ли да предложиш нещо за пиене на един умиращ от жажда?

Скарлет се увери, че Тони не знае за напускането на Рет.

— Мисля, че посещението ти е подходящ случай за шампанско.

Тони отговори, че с удоволствие щял да пийне шампанско покъсно, но засега искал хубав стар бърбън и баня. Бил сигурен, че още мирише на оборски тор.

Скарлет му наля уискито, после го изпрати горе с иконома да му покаже една от спалните за гости. Добре, че прислугата живееше в къщата — така нямаше да се получи скандал, ако Тони останеше колкото пожелае. Освен това щеше да има приятел, с когото да разговаря.

На вечеря пиха шампанско. Скарлет беше сложила перлите си. Тони изяде четири големи парчета шоколадова торта, която готвачката набързо бе приготвила за десерт.

— Кажете им да ми загънат остатъка за из път — помоли той. — Единственото, за което си мечтая, е торта с дебела глазура, точно като тази. Винаги съм обичал сладки неща.

Скарлет се засмя и прати прислужничката да предаде молбата му в кухнята.

— Да не намекваш нещо за Сали, Тони? Тя не може ли да готви такива неща?

— Сали? Откъде ти хрумна? Тя все измисляше някакъв десерт всяка вечер, специално за мене. Алекс няма моята слабост, така че сега тя ще може да си почине.

Скарлет изглеждаше озадачена.

— Искаш да кажеш, че не знаеш? — изненада се Тони. — Мислех, че Сюелин ти е писала. Връщам се в Тексас, Скарлет. Реших го по Коледа.

Говориха часове наред. Отначало тя го молеше да остане, докато смутеното притеснение на Тони не прерасна в известната Фонтейнова избухливост.

— По дяволите, Скарлет, млъкни! Помъчих се, Бог ми е свидетел, помъчих се, но не издържах. Затова най-добре е да престанеш да ми натякваш.

От силния му глас кристалните висулки на полилея се залюляха и задрънкаха.

— Можеше да помислиш за Алекс — настоя Скарлет.

Изражението на Тони я накара да млъкне. После той проговори, но вече тихо:

— Наистина се помъчих.

— Съжалявам, Тони.

— И аз, миличка. Защо не накараш твоя иконом да отвори още една бутилка и да поговорим за нещо друго.

— Разкажи ми за Тексас.

Черните очи на Тони светнаха.

— Сто мили можеш да вървиш и няма да срещнеш никаква ограда.

Той се засмя и добави:

— Може би защото нищо не си заслужава да оградиш, освен ако нямаш слабост към прах и изсъхнали хрусталаци. Но там знаеш кой си, когато излезеш съвсем сам в цялата пустош. Няма минало, няма нищо, за което да се заловиш. Всичко става сега, в този миг, може би утре, но никога вчера.

Тони вдигна чашата.

— Хубава си като картинка, Скарлет. Рет май не е чак толкова умен, иначе нямаше да те остави самичка. Щях да се опитам да

направя нещо, ако бях сигурен, че ще сполуча.

Скарлет тръсна глава като кокетка. Доставяше ѝ удоволствие да играе старите игри.

— Щеше да се опиташ да направиш нещо даже с баба ми, ако тя е единствената жена наоколо, Тони Фонтейн. Нито една дама не може да се чувствава сигурна, ако е в същата стая с тебе, когато черните ти очи светнат и се белне усмивката ти.

— Не, миличка, знаеш, че не е така. Аз съм най-големият джентълмен на този свят... ако дамата не е достатъчно красива, за да ме накара да забравя приличието.

Ловко си подхвърляха остроумия и им се радваха, докато икономът не донесе бутилката шампанско. После вдигнаха наздравици един за друг. Главата на Скарлет се беше замаяла от удоволствие, нямаше нищо против Тони да довърши бутилката. Междувременно той ѝ разказваше истории за Тексас, които я размиваха до сълзи.

— Тони, наистина ми се иска да останеш за малко — каза Скарлет, когато той обяви, че е готов да заспи на масата. — Не помня откога не съм се забавлявала така.

— Съжалявам, не мога. Обичам да се веселя с ядене и пиене и хубаво, засмяно момиче до мене. Но трябва да се възползувам от затоплянето. Утре се качвам на влака към запад, преди да е застудяло. А той потегля много рано. Ще пиеш ли кафе с мене, преди да тръгна?

— Не можеш да ме спреш, даже и да искаш.

Елайъс ги закара до гарата в сивкавата светлина преди зазоряване. Скарлет помахаше с кърпичката си за довиждане, докато Тони се качваше на влака. Той носеше малка кожена торба и огромна платнена чанта — за седлото. Хвърли багажа на платформата, обърна се и размаха голямата тексаска шапка, украсена с лента от кожата на гърмяща змия. От жеста палтото му се разтвори, мярнаха се патрондашът и револверите му.

„Поне е успял да научи Уейд да върти револвера си — помисли тя. — Дано не простреля крака си.“ Изпрати въздушна целувка на Тони. Той подложи шапката, за да я улови, извади я и я прибра в джобчето на жилетката си. Когато влакът потегли, Скарлет още се смееше.

— Закарай ме до моя парцел, където работи мистър Колтън — каза тя на Елайъс.

Слънцето щеше да е изгряло, докато пристигнат. Най-добре щеше да бъде, ако работниците се бяха заловили за работа, в противен случай щеше да им каже каквото трябва. Тони беше прав. Трябваше да се използва затоплянето.

Джо Колтън беше непоклатим.

— Ще започна да работя точно както казах, мисис Бътлър, но излязох съвсем прав. Размразяването не е достатъчно дълбоко, за да се изкопаят основите. Ще можем да почнем след месец.

Скарлет се опита да го склони, после му се кара, но нищо не помогна. Един месец по-късно продължаваше да кипи от възмущение, когато обещанието на Колтън я върна пак на площадката.

Не беше виждала Ашли, докато нещата не напреднаха толкова, че нямаше връщане назад. „Какво да му кажа? Няма защо да съм тук, а Ашли е толкова умен, че веднага ще усети, ако се опитам да го излъжа.“ Беше сигурна, че прибързаната ѝ усмивка изглежда точно толкова ужасно, колкото в действителност се чувствуваше.

Даже и да беше така, Ашли като че ли не забеляза нищо. Помогна ѝ да слезе от кабриолета с обичайната си вродена учтивост.

— Радвам се, че не те изпуснах, Скарлет — хубаво е да се видим. Мистър Колтън ми каза, че може да наминеш, затова се забавих тук колкото е възможно повече.

Ашли се усмихна печално.

— И двамата знаем, че не съм кой знае колко добър търговец, миличка, затова съветът ми не е особено ценен, но искам да ти кажа, че ако си решила да построиш още един магазин тук, никак няма да сбъркаш.

„За какво говори той? О... разбира се, ясно. Колко е съобразителен Джо Колтън, вече е измислил оправдание за появата ми.“ Скарлет пак насочи вниманието си към Ашли.

— ... Освен това чух, че е много вероятно да се направи трамвайна линия насам до края на града. Не е ли смайващо как се разраства Атланта?

Ашли изглеждаше укрепнал. Много изморен от усилието да живее, но по-способен да го понесе. Скарлет изпита горещо желание това да е резултат от подобряване на търговията с дървен материал.

Нямаше да понесе, ако дъскорезниците загинат. Освен това никога нямаше да прости това на Ашли.

Той пое ръката ѝ и я погледна със загрижено изражение на изпитото си лице.

— Изглеждаш уморена, миличка. Всичко ли е наред при тебе?

Прииска ѝ се да облегне глава на гърдите му и да изплаче всички ужасни неща. Но се усмихна.

— Оо, дрън-дрън-шикалки, Ашли, не бъди глупав. Закъснях снощи на едно празненство, това е всичко. Не бива да намекваш на една дама, че не е в най-добрия си вид.

„И гледай да кажеш това на Индия и на всичките ѝ злобни приятелки“ — добави Скарлет наум.

Ашли прие обяснението, без да задава въпроси. Започна да ѝ разказва за къщите на Джо Колтън. Сякаш тя не знаеше всичко, до последния гвоздей.

— Строителството е много качествено — каза Ашли. — Поне веднъж отношението към бедните да е като към богатите. Никога не съм мислил, че ще видя подобно нещо в днешните времена на отявлен опортюнизм. Излиза, че старите ценности не са изгубени в края на краищата. За мене е чест да участвувам в подобно предприятие. Разбираш ли, Скарлет, мистър Колтън ме помоли да осигуря дървения материал.

Скарлет направи изненадана физиономия.

— О, Ашли, ами това е чудесно!

Наистина беше така. Чувствуваше се напълно щастлива, че планът ѝ да помогне на Ашли действа така добре. Но след личния разговор с Колтън Скарлет се замисли дали поръчката трябва да го обвързва толкова. По думите на Джо Ашли възнамеряваше да идва на строителната площадка всеки ден. За бога нали искаше да осигури на Ашли някакъв доход, а не развлечение. При това положение тя изобщо не можеше да идва.

Освен в неделите, когато не се работеше. Седмичното посещение се превърна почти в мания. Скарлет вече не мислеше за Ашли при гледката на чистите, здрави греди в скелето и подпорите, после на стените и подовете — къщата растеше. Тя се разхождаше сред спретнатите купчини материали и отпадъци с копнеещо сърце. Колко ѝ се искаше да е част от всичко това, да слуша чуковете, да наблюдава

как стружките отхвърчат от дъските, да вижда ежедневния напредък. Да се занимава с нещо.

„Ще трябва да издържа до лятото.“ Тези думи се бяха превърнали в заклинание и извор на жизнени сили. „Тогава Рет ще се върне. На него мога да кажа. Рет е единственият, на когото мога да кажа. Само той ме мисли. Няма да ме остави да живея все така, отхвърлена и нещастна, ако разбере колко ужасно е всичко. Какво се обърка? Бях толкова уверена, че само ако имам достатъчно пари, ще имам сигурност. Сега съм богата, но никога през живота си не съм се страхувала повече.“

Лятото обаче дойде, а от Рет ни вест, ни кост. Всяка сутрин Скарлет бързаше да се върне от магазина, за да бъде у дома, ако той дойдеше с обедния влак. Вечер слагаше най-хубавата рокля и перлите, да не би да се появи по някакъв друг начин. Дългата маса се простираше пред нея, сребърните прибори проблясваха, тежката дамаска беше колосана до блясък. Именно тогава започна да пие постоянно — да забрави тишината, докато се ослушва за неговите стъпки.

Не се замисли, когато започна да пие шери следобед. В края на краищата една-две чашки шери бяха съвсем приемливи за дамите. Почти не забеляза кога премина от шери на уиски... кога за пръв път изпита нужда да пийне, за да изчисли сметките от магазина, защото я потискаше мисълта за упадъка на търговията... кога почна да оставя храна в чинията си, защото алкохолът по-добре утоляваше глада й... или кога свикна да пие чаша бренди веднага след като се събуди сутрин.

Панзи донесе следобедната поща на поднос в спалнята. Напоследък Скарлет се мъчеше да поспи малко след като обядва. Така запълваше част от празния следобед и си почиваше, защото това облекчение не идваше през нощта.

— Искате ли да донеса кафе или нещо друго, мис Скарлет?

— Не. Върши си работата, Панзи.

Скарлет взе най-горното писмо и го отвори. Крадешком хвърляше бързи погледи към Панзи, която събираше разхвърляните по пода дрехи. Защо тази глупачка не излизаше от нейната стая?

Писмото беше от Сюелин. Скарлет не се постарала да извади сгънатите листове от плика. Знаеше какво пише. Нови оплаквания от

непослушанието на Ела, сякаш момиченцата на Сюелин бяха ангелчета. И най-вече отвратителни намеци за скъпотията, колко малко изкарват от Тара и колко богата е Скарлет. Захвърли писмото на пода. Нямахте да издържи да го чете в момента. Щеше да го прочете на следващия ден... О, слава богу. Панзи излезе.

„Имам нужда да пийна нещо. Почти се стъмни, няма нищо нередно в едно питие вечерта. Просто ще си сипя едно малко бренди и ще го пия бавно, докато чета пощата.“

Скритата зад кутията за шапки бутилка беше почти празна. Скарлет побесня. Проклетата Панзи. „Ако не беше толкова сръчна с прическата ми, щях да я уволня още утре. Сигурно Панзи я е изпила. Или някоя друга от прислужничките. Не е възможно аз да пия толкова много. Скрих бутилката тук само преди няколко дни. Няма значение. Ще взема писмата долу в трапезарията. В края на краищата не ме интересува дали прислугата ще следи колко остава в гарафата. Къщата е моя, гарафата е моя, брендите е мое и мога да правя каквото си поискам. Къде е халатът? А, ето го. И защо копчетата толкова трудно се закопчават? Обличам се цяла вечност.“

Скарлет забърза надолу към трапезарията, хвърли пощата на купчина върху масата. Наля си бренди в една чаша и отпи съживителна глътка до бюфета, преди да отнесе чашата на масата и да седне. Сега просто щеше да сръбва малки глътки и спокойно да чете писмата.

Съобщение за пристигането на нов зъболекар. „Глупости. Зъбите ми са наред, благодаря.“ Още едно за доставки на мляко. Обява за нова постановка в операта. Скарлет раздражено започна да рови сред пликите. Нямахте ли истинска поща? Ръката ѝ спря, когато докосна тъничък, шумолящ плик, адресиран с почерк като паяжина. Леля Юлали. Глътна остатъка от брендите и разкъса плика. Винаги се беше ядосвала на наставническите, превзети излияния на сестрата на покойната ѝ майка. Но леля Юлали живееше в Чарлстън. Можеше да е споменала Рет. Неговата майка беше най-близката ѝ приятелка.

Очите на Скарлет зашариха бързо по листа и се присвиваха да разчете думите. Леля Юлали винаги пишеше от двете страни на тънката хартия и често „кръстосваше“ писмото — изписваше страниците, после я обръщаше под прав ъгъл и пишеше през вече

написаните редове. И всичко това, за да излее толкова много думи за толкова малко ценни сведения.

Необичайно топлата есен... така казваше всяка година... леля Полин имала проблеми с коляното... тези проблеми с коляното съществуваша, откакто Скарлет се помнеше... посещението при сестра Мери Джоузеф... Скарлет се намръщи. Не можеше да свикне да мисли за сестра си Карийн с религиозното ѝ име, въпреки че вече осем години беше в манастира в Чарлстън. Набирането на фонд за изграждане на катедралата много изоставало, защото нямало постъпления, но Скарлет не се трогна. Как не, поддържаше покрива над главите на лелите си, оставаше да строи покрив и на катедралата. Намръщено обърна страницата.

Името на Рет изпъкна сред гъсто изписаните кръстосани думи:

Толкова е затрогващо да видиш как скъпата приятелка Елинон Бътлър намира щастие след толкова много тревоги. Рет е много внимателен с майка си и неговата преданост възвръща доброто му име в очите на онези, които осъждаха неразумните му постъпки на помлади години. И аз, и леля Полин просто не можем да проумеем защо толкова настояваш неотлъчно да се занимаваш с търговия, след като не ти се налага да поддържаш магазина. Упреквала съм те за това многократно, но ти никога не си се вслушвала в молбите ми да се откажеш от тези занимания, които са крайно неподходящи за една дама. Затова спрях да ти говоря по този въпрос още преди няколко години. Сега обаче, когато те са причината да не се намираш там, където трябва, до своя съпруг, смятам за свой дълг още веднъж да напомня този неприятен въпрос.

Скарлет хвърли писмото на масата. Значи такива ги разправяше Рет! Че тя не може да изостави магазина и да отиде в Чарлстън при него. Какъв долен лъжец! Беше го молила да я вземе със себе си, когато заминаваше. Как смееше да разпространява такива клевети? Имаше какво да каже на мистър Рет Бътлър, когато се върне у дома.

Отиде до бюфета и напълни чашата с бренди. Част от напитката се разля по блестящата дървена повърхност, но тя я попи с ръкав. Сигурно щеше да отрече, мошеникът му с мошеник. Но тогава щеше да натика писмото на леля Юлали под носа му. Щеше ли да посмее да нарече „лъжкиня“ най-добрата приятелка на майка си?

Изведнъж гневът ѝ се изпари, тя изстина. Знаеше какво би отвърнал: „Да не би да предпочиташ да им кажа истината? Че те оставих, защото да се живее с тебе е непоносимо?“

Срамота. Всичко друго, но не и това. Та макар и самотата в очакване на неговото завръщане у дома. Ръката ѝ поднесе чашата до устните и тя отпи голяма глътка.

Забеляза движението в огледалото над бюфета. Бавно отпусна ръка и остави чашата. Беше погледнала в собствените си очи. Те се разшириха от изненада. Всъщност от месеци не се беше поглеждала в огледалото и сега не можеше да повярва, че тази бледа, слаба жена с хлътнали очи има нещо общо с нея. Ами косата — изглеждаше нещата от седмици!

Какво се беше случило с нея?

Ръката ѝ механично посегна към гарафата и отговорът проблесна. Скарлет отдръпна ръка и видя, че тя трепери.

„О, Господи!“ — прошепна Скарлет, хвана се за ръба на бюфета, за да запази равновесие и се загледа в отражението си. „Глупачка!“ Затвори очи, по бузите ѝ бавно се затъркаляха сълзи, тя ги избърса с треперещи пръсти.

Най-голямото ѝ желание на света беше да пийне нещо. Облиза устни. Дясната ръка се протегна сама и обхвана гърлото на блестящата гарафа от гравирани кристал. Скарлет погледна ръката си, сякаш беше чужда, погледна красивата гарафа и обещанието за спасение, което се съдържаше в нея. Бавно, без да откъсва очи от огледалото, вдигна гарафата и се обърна от плашещия образ.

После дълбоко пое въздух и се засили, колкото може. Гарафата проблесна в синьо, червено и виолетово на слънчевата светлина и се разби в голямото огледало. За миг Скарлет зърна как лицето ѝ се пръсва на парченца, забеляза изкривената победоносна усмивка. После посребреното стъкло се разпадна, частиците се разпиляха по бюфета. Стори ѝ се, че горната част на огледалото се накланя напред в рамката.

Едрите парчета с трясък като от артилерийски огън се пръснаха по бюфета, по пода, по отломъците, които вече бяха паднали.

Скарлет плачеше, смееше се и крещеше при разрушаването на собствения си образ. „Страхливка! Страхливка! Страхливка!“

Не усещаше малките порязвания, причинени от изхвърчалите парченца стъкло по ръцете, шията и лицето. Усети солен вкус в устата си. Докосна струйката кръв по бузата и се вгледа изненадано в почервенелите си пръсти.

Обърна поглед към мястото, където беше отражението ѝ, но то беше изчезнало. Скарлет се изсмя на пресекулки. Добре се отърва.

Слугите се бяха завтекли към вратата, когато чуха шума. Бяха се скупчили, страхуваха се да влязат в стаята, боязливо гледаха скованата фигура на Скарлет. Тя изведнъж се обърна към тях, Панзи ужасено извика като видя окървавеното ѝ лице.

— Вървете си — спокойно каза Скарлет. — Всичко е наред. Вървете. Искам да остана сама.

Те се подчиниха безмълвно.

Беше сама, все едно дали искаше това, или не. Никакви количества бренди нямаше да променят нещата. Рет не се връщаше у дома, тази къща вече не беше негов дом. Отдавна беше разбрала това, но отказваше да го признае пред себе си. Беше страхливка и глупачка. Нищо чудно, че не беше познала жената в огледалото. Онази страхлива глупачка не беше Скарлет О'Хара. Скарлет О'Хара — как казваха хората? — не давеше мъката си. Скарлет О'Хара не се криеше и не се надяваше. Тя приемаше и най-лошото, което светът можеше да ѝ поднесе. А когато искаше да получи желаното, не се страхуваше от опасностите.

Скарлет потръпна. Беше стигнала на ръба на собственото си поражение.

Никога вече. Беше дошло време, отдавна беше дошло време да поеме живота си в ръце. Никакво бренди повече. Никога.

Тялото ѝ плачеше за пиене, но тя не го слушаше. Беше се справяла с по-големи трудности, щеше да се справи и с тази. Трябваше.

Размаха юмрук към счупеното огледало.

— Донеси ми твоите седем години нещастие, не ме интересува!

Предизвикателният ѝ смях беше пресеклив. За миг се приведе над масата, за да събере сили. Имаше толкова работа.

После се запъти през хаоса около нея, стъпките ѝ чупеха парчетата от огледалото.

— Панзи — извика Скарлет през вратата, — искам да ми измиеш косата.

Трепереше от главата до краката, но се овладя да стигне до стълбите и бавно да ги изкачи.

— Кожата ми сигурно е загрубяла — каза си тя на глас, за да заглуши отчаяния призив на тялото. — Ще ми трябват цели шишета розова вода и глицерин. Ще трябва също изцяло да подновя гардероба си. Ще се наложи мисис Мари да наеме помощнички за шиенето.

За няколко седмици сигурно щеше да преодолее слабостта и да възвърне най-добрия си вид. Нямахше да допусне забавяне.

Трябваше да е силна и красива и нямаше време за губене. И без това беше загубила много.

Рет не се беше върнал при нея, затова тя трябваше да отиде при него.

В Чарлстън.

ГОЛЕМИТЕ ЗАЛОЗИ

10.

След взетото решение животът на Скарлет се промени коренно. Сега вече имаше цел и тя посвети цялата си енергия на нейното постигане. Щеше да помисли как да върне у дома Рет по-късно, след пристигането си в Чарлстън. Засега трябваше да се подготви да отпътува.

Мисис Мари вдигна ръце и заяви, че е невъзможно да ушие изцяло нов гардероб само за няколко седмици. Чичо Хенри събра ръце като докосна крайчетата на пръстите си и изрази неодобрение, когато Скарлет му разказа какво иска от него. Несъгласието им изпълни очите на Скарлет с радостта от битката и в края на краищата тя победи. В началото на ноември чичо Хенри беше поел финансовото ръководство на магазина и кръчмата с гаранция, че парите ще отиват при Джо Колтън. А в спалнята на Скарлет беше пълен хаос от цветове и дантели — новите дрехи бяха приготвени да се опаковат за пътуването.

Все още беше слаба, под очите имаше едва забележими синкави сенки, защото нощем се измъчваше от безсъние и от яростните усилия на волята да устои на предлагания от гарафата бренди покой. Но Скарлет беше спечелила и тази битка, нормалният ѝ апетит се беше възвърнал. Лицето ѝ се беше поправило достатъчно, за да се мярка трапчинка, когато се усмихваше, а гърдите ѝ бяха изкусително закръглени. Беше сигурна, че със сръчно поставен руж на устните и бузите изглежда почти като момиче.

Време беше да тръгва.

„Довиждане, Атланта — беззвучно каза Скарлет, когато влакът потегли от гарата. — Ти се опита да ме победиш, но аз не ти позволих. Не ме интересува дали ме одобряваш, или не.“

Реши, че ѝ е студено от течението. Не изпитваше страх, ни най-малко. Щеше да прекара чудесно в Чарлстън. Нали за него се говореше, че в целия Юг няма град с повече развлечения? Несъмнено щяха да я канят навсякъде — леля Полин и леля Юлали познаваха

всички. Знаеха всичко за Рет — къде живее, какво прави. Само трябваше...

Не, не биваше да мисли сега. Щеше да реши, когато пристигне. Ако се замислеше сега, можеше да се уплаши от пътуването, а вече беше решила да отиде.

„Господи! Глупаво е дори за миг да допусна, че мога да се уплаша. Ето, Тони Фонтейн отиде чак в Тексас, на милион мили оттук, все едно че отива с кон до Дикейтър.“ Освен това не за пръв път щеше да е в Чарлстън. Знаеше къде отива...

Нямаше никакво значение, че го мрази. В крайна сметка тогава беше толкова млада, само на седемнайсет години — току-що овдовяла и отгоре на всичко с бебе на ръце. На Уейд Хамптън още не му бяха поникнали зъбите. Беше преди близо дванайсет години. Сега всичко щеше да е различно. Нещата щяха да потръгнат точно както ѝ се искаше.

— Панзи, кажи на кондуктора да премести багажа ни, искам да седна по-близо до печката. От този прозорец духа.

Скарлет изпрати телеграма на лелите си от гарата в Огъста, където смени влака по Южнокаролинската железница:

„ПРИСТИГАМ ЧЕТИРИ СЛЕДОБЕД ВЛАКА
ГОСТИ ТЧК САМО ЕДНА ПРИСЛУЖНИЧКА ТЧК
ЦЕЛУВКИ СКАРЛЕТ“

Всичко беше премислила. Точно десет думи без никаква опасност лелите да изпратят по телеграфа някакво извинение, което да я спре, защото вече беше на път. Не че имаше такава вероятност. Юлали винаги я молеше да им отиде на гости, гостоприемството все още беше неписан закон на Юга. Нямаше смисъл обаче да се рискува, когато можеше да се постигне сигурност — пък и като начало се нуждаеше от дома и закрилата на лелите. Чарлстън беше доста затворено, горделиво място и Рет очевидно се опитваше да настрои хората против нея.

Не, не ѝ се мислеше за това. Този път Чарлстън щеше да ѝ хареса. Твърдо беше решила. Всичко щеше да е различно. Целият ѝ живот щеше да се промени. „Не се обръщай назад“ — винаги си

казваше тя. Сега това придобиваше особен смисъл. Загърбваше целия досегашен живот, той се отдалечаваше все повече с всяко превъртане на колелата. Всички грижи за предприятията бяха в ръцете на чичо Хенри, задължението към Мелани беше изпълнено, децата ѝ бяха настанени в Тара. За пръв път от детството си насам имаше пълна свобода да прави каквото поиска и тя знаеше какво е то. Щеше да докаже на Рет, че е сгрешил, като не е повярвал на нейната любов. Щеше да му докаже, че наистина го обича. Той щеше да разбере. После щеше да съжали, че я е изоставил. Щеше да я прегърне, да я целуне и да заживеят щастливо завинаги... Даже в Чарлстън, ако той настояваше да останат там.

Потънала в мечти, Скарлет не забеляза мъжа, който се качи на влака в Риджвил, докато той не се облегна на седалката до нея. Тогава тя се отдръпна като опарена. Беше облечен в синята униформа на армията на Съюза.

Янки! Какво правеше той тук? Онези времена бяха отминали, искаше ѝ се да ги забрави завинаги, но гледката на униформата ѝ напомни за тях. Страхът, когато Атланта беше обсадена, жестокостта на войниците, които ограбиха оскъдните хранителни запаси в Тара и подпалиха къщата, бликналата кръв, когато застреля онзи изостанал от другите войник, който се опита да я изнасили... Сърцето на Скарлет пак заби силно от ужас, тя едва не извика. „Проклети да са, проклети да са всички заради разрухата на Юга! Проклети да са най-вече за това, че ме накараха да се почувствувам безпомощна и уплашена.“ Мразеше това чувство, мразеше и тях!

„Няма да им позволя да ме разстройват, в никакъв случай. Няма да допусна никакви тревоги сега, когато трябва да съм в най-добра форма, готова за Чарлстън и Рет. Няма да поглеждам към този янки, няма да мисля за миналото. Само бъдещето има значение сега.“ Скарлет решително обърна поглед към прозореца и се загледа в хълмистата местност, която толкова много приличаше на околностите на Атланта. Червеникави глинести пътища през тъмни борови гори и поля, с почернели от сланата стърнища. Беше пътувала повече от цял ден, а сякаш не бе напускала родния си край. „Побързай — помоли наум локомотива, — побързай.“

— Как изглежда Чарлстън, мис Скарлет? — попита Панзи за стотен път, когато зад прозореца започна да мръква.

— Много е хубав, ще ти хареса — отговори Скарлет също за стотен път и посочи навън. — Ето! Виждаш ли дървото и онова, което виси по него? То е испанският мъх, за който ти говорих.

Панзи притисна нос към изцапаното от сажди стъкло.

— Оо — проплака тя, — като че призраци минават. Страх ме е от призраци, мис Скарлет.

— Не ставай глупава!

Но Скарлет потръпна. Дългите, полюляващи се, сиви валма мъх изглеждаха необичайно в здрача и на нея също не ѝ харесаха. Все пак те бяха признак, че са навлезли в низината, приближават до морето и значи до Чарлстън. Скарлет погледна часовника на ланеца си. Пет и трийсет. Влакът закъсняваше с повече от два часа. Беше сигурна, че лелите ще изчакат. Въпреки всичко не ѝ беше приятно, че пристига по тъмно. Мракът изглеждаше толкова недружелюбен.

Невзрачната гара на Чарлстън беше слабо осветена. Скарлет проточи врат да открие лелите си или някой техен прислужник-кочияш. Но вместо това видя още пет-шест войници в сини униформи с праметнати през рамо пушки.

— Мис Скарлет — Панзи я задърпа за ръкава, — има войници навсякъде.

Гласът на младата прислужничка трепереше.

— Изобщо не им обръщай внимание, Панзи. Не могат да ти сторят нищо лошо, войната свърши преди десет години. Хайде.

Скарлет махна на носача, който буташе количката с багажа.

— Къде е кабриолетът, който ме чака? — попита надменно тя.

Той ги отведе вън от гарата, но единственото превозно средство там беше раздрънкана двуколка с дръглив кон и окаян на вид чернокож кочияш. Скарлет изстина. Ами ако лелите ѝ са извън града? Тя знаеше, че ходят на гости при баща си в Савана. Ами ако телеграмата просто е оставена пред тъмната, празна къща.

Скарлет пое дълбоко дъх. Не я интересуваше какво е станало, трябваше да се махне от гарата и войниците-янки. „Ще счупя прозореца, ако се наложи, но ще вляза в къщата. Защо пък не? Просто ще платя за поправката, както платих за покрива и всичко останало.“

Изпращаше редовно пари на лелите си, откакто те загубиха всичко през войната.

— Сложи багажа в тази таратайка — нареди Скарлет на носача, — и кажи на кочияша да слезе и да ти помогне. Отиваме в Батъри.

Вълшебната дума „Батъри“ подействува точно така, както Скарлет се надяваше. Кочияшът и носачът я изгледаха почтително и бяха готови да ѝ услужат веднага. „Значи продължава да е най-модният адрес в Чарлстън — помисли с облекчение Скарлет. — Слава богу! Ужасно би било Рет да научи, че живея в някой беден квартал.“

Полин и Юлали отвориха входната врата веднага щом двуколката спря пред къщата. По пътеката от тротоара към входа заструи златиста светлина и Скарлет бързо се насочи към нея и убежището, което тя обещаваеше.

„Толкова са остарели — помисли тя като наближи лелите си. — Леля Полин никога не е била така слаба, като клечка е и е толкова сбръчкана. А леля Юлали — кога е успяла да надебелее толкова? Прилича на балон със сив кичур отгоре.“

— Я виж ти! — възкликна Юлали. — Толкова си се променила, Скарлет, че едва те познах.

Скарлет трепна. Не беше възможно и тя да е остаряла. Изтърпя прегръдките на лелите и се усмихна пресилено.

— Погледни Скарлет, сестро — избъбри Юлали, — пораснала е и сега е досущ като Елен.

Полин изсумтя.

— Елен никога не е била толкова слаба, сестро, и ти много добре го знаеш. — Тя хвана Скарлет за ръката и я дръпна от Юлали. — Все пак има явна прилика, трябва да призная.

Скарлет пак се усмихна, този път щастливо. За нея нямаше по-голям комплимент на този свят.

Лелите се засуетиха и заспориха около настаняването на Панзи в крилото за прислугата и внасянето на куфарите в спалнята на Скарлет на горния етаж.

— В никакъв случай и пръста си няма да мръднеш, миличка — обърна се Юлали към Скарлет. — Сигурно си изморена след дългото пътуване.

Скарлет с чувство на благодарност се настани на едно канапе в дневната, далеч от суетнята. След като вече беше пристигнала, трескавата енергия по време на приготовленията сякаш се бе изпарила и Скарлет осъзна, че леля ѝ казва истината. Беше изморена.

Едва не задряма по време на вечерята. Гласовете на лелите бяха тихи, с характерния за тази част на страната акцент, който удължаваше гласните и замъгляваше съгласните. Въпреки че разговорът се състоеше главно от учтиво изразени несъгласия по всички въпроси, тонът беше приспивен. Освен това те не казваха нищо интересно за нея. Беше разбрала това, което я интересуваше още почти на прага. Рет живееше в къщата на майка си, но в момента беше извън града.

— Отиде на Север — каза Полин със сърдито изражение.

— Но причината е основателна — напомни и Юлали. — Той е във Филадельфия, за да изкупи обратно част от семейното сребро, което янките откраднаха.

Полин омекна.

— Толкова е радостно да гледаш какъв предан син е той, грижи се само за нейното щастие и възстановява всичко загубено.

Този път Юлали не се сдържа.

— Ако питаш мене, можеше да прояви своята преданост по-рано.

Скарлет не я попита. Беше заета със собствените си мисли, които все се въртяха около това кога ще успее да си легне. Беше сигурна, че безсънието няма да я мъчи тази нощ.

Оказа се права. След като вече беше взела живота си в свои ръце и беше на път да постигне онова, което желаше, можеше да спи като бебе. Сутринта се събуди с чувство на задоволство, каквото не бе изпитвала от години. Беше желан гост в къщата на лелите си, не беше избягвана и самотна като в Атланта и дори още не се налагаше да мисли какво ще каже на Рет при срещата. Можеше да се отпусне и малко да се поглези, докато го чака да се върне от Филадельфия.

Леля Юлали пукна сапунения мехур на очакванията на Скарлет още по време на първата чаша сутрешно кафе.

— Представям си колко ти се иска да видиш Карийн, миличка, но тя приема посетители само във вторник и събота, затова за днес сме измислили нещо друго.

Карийн! Скарлет сви устни. Изобщо не искаше да се среща с тази предателка. Даде дела си от Тара, все едно че е нищо... Но какво

можеше да обясни на лелите си? Никога не биха проумели как една от сестрите няма да умира от нетърпение да види другата. „Ами да, те живеят заедно и са много близки. Ще трябва да се преструвам, че най-много от всичко на света желая да се видя с Карийн, а като дойде време за срещата, ще ме заболи глава.“

Изведнъж до нея достигнаха думите на Полин и слепоочията ѝ наистина запулсираха от болка.

— ... затова изпратихме камериерката Сузи с бележка до Елинон Бътлър. Ще я посетим днес сутринта — каза Полин и протегна ръка към купичката с маслото. — Би ли ми подала сиропа, Скарлет?

Скарлет механично посегна, но блъсна каната и сиропът се разля. Майката на Рет. Още не беше готова да се срещне с майката на Рет. Беше виждала Елинон Бътлър само веднъж, на погребението на Бони и почти нямаше спомен от нея, само това, че беше много висока, достолепна и внушително мълчалива. „Зная, че трябва да се срещна с нея — помисли Скарлет, — но не сега, още не. Не съм готова.“ Сърцето ѝ заби лудо и тя непохватно започна да бърше лепкавото петно на покривката.

— Скарлет, миличка, не втривай така петното в плата — Полин сложи ръка на китката на Скарлет.

Скарлет отдръпна ръката си. Как можеше в този момент да се тревожи за някаква глупава стара покривка?

— Съжалявам, леличко — успя да произнесе тя.

— Няма нищо, мила. Просто така стават петна, а толкова малко хубави вещи са ни останали... — Гласът на Юлали тъжно замря.

Скарлет стисна зъби. Прииска ѝ се да закрепци. Какво значение имаше една покривка, когато на нея ѝ се налагаше да се изправи лице в лице с майката, която Рет в действителност обожаваше? Ами ако той ѝ бе казал истината защо е напуснал Атланта и се е отказал от брака?

— По-добре да ида да се погрижа за дрехите — едва произнесе Скарлет със свито гърло. — Панзи ще трябва да изглади гънките на тоалета, който ще облека.

Трябваше да се измъкне от Юлали и Полин, имаше нужда да се съвземе сама.

— Ще кажа на Сузи да затопли ютиите — предложи Юлали и протегна ръка към сребърния звънец до чинията.

— По-добре първо да изпере покривката — обади се Полин. — Ако петното засъхне...

— Моля те да забележиш, сестро, че не съм завършила закуската си. Едва ли очакваш от мене да оставя закуската да изстине, докато Сузи разчиства масата.

Скарлет избяга в стаята си.

— Няма да ти потрябва тази дебела кожена наметка, Скарлет — отбеляза Полин.

— Наистина — подкрепи я Юлали, — днес ще е типичен чарлстънски зимен ден. Аз даже шала не бих сложила, ако не се бях простудила.

Скарлет разкопча наметката и я подаде на Панзи. Ако Юлали искаше всички около нея също да хванат простуда, тя щеше на драго сърце да изпълни нейното желание. Сигурно лелите ѝ я смятаха за глупачка. Скарлет разбираше защо те не искат да я виждат с наметката. По нищо не се отличаваха от старата гвардия в Атланта. Почтеният човек според тях трябва да носи по-овехтели дрехи. Забеляза с какви очи Юлали разглежда модната ѝ шапка с украса от пера и стисна зъби предизвикателно. Щом трябваше да се среща с майката на Рет, то нека поне изглежда стилно.

— Да тръгваме тогава — предаде се Юлали.

Сузи отвори тежката врата и Скарлет последва лелите си на ярката дневна светлина. Като излезе навън, дъхът и спря. Времето по-скоро приличаше на майско, отколкото на ноемврийско. Топлите слънчеви лъчи се отразяваха в натрошените бели черупки, с които беше посипана пътеката, и докосваха раменете и като въздушно одеяло. Скарлет вдигна брадичка и затвори очи да се наслади на усещането.

— О, лелички, чудесно е! — възкликна тя. — Надявам се, че кабриолетът ви е с подвижен гюрук.

Лелите се изсмяха.

— Скъпо дете — обясни Юлали, — в Чарлстън вече няма жива душа с кабриолет, с изключение на Сали Брутън. Ще вървим пеша. Както всички.

— Има кабриолети, сестро — поправи я Полин, — на торбаланковците.

— Е, едва ли можеш да наречеш торбаланковците „живи души“, сестро. Те са бездушни, иначе щяха ли да бъдат торбаланковци.

— Лешояди — изсумтя в знак на съгласие Полин.

— Мишелови — добави Юлали и сестрите пак се засмяха.

Скарлет се засмя заедно с тях. Чудесният ден я опияняваше от възторг. Нищо лошо не можеше да се случи в ден като този. Изведнъж почувствува прилив на нежност към лелите си и даже към безобидните им препирни. Последва ги през широката, безлюдна улица пред къщата и по преките стълби отсреща. Като стигнаха на върха, ветрецът разлюля перата на шапката ѝ и остави по устните ѝ солен вкус.

— О, Господи! — възкликна тя.

В далечния край на стръмната улица се простираха зеленикавокафявите води на чарлстънското пристанище, чак до хоризонта. Отляво по високите мачти на закотвените до кея кораби се вееха знамена. Отдясно ярко зеленееха дърветата на един дълъг и тесен остров. Слънцето проблясваше по гребените на вълничките, сякаш във водата се разпиляваха диаманти. Три ослепително бели птици се издигаха в синьото, безоблачно небе, после се спускаха надолу и докосваха в бръснец полет водната повърхност. Като че играеха на някаква безгрижна, безтегловна гоненица. Солено-сладкият ветрец галеше шията ѝ.

Сега вече Скарлет беше убедена, че е постъпила правилно, като е дошла в Чарлстън. „Чудесен ден“ — обърна се тя към лелите си.

Крайбрежната улица беше толкова широка, че трите вървяха успоредно. На два пъти срещнаха други хора, първо възрастен джентълмен със старомоден фрак и шапка от боброва кожа, после една дама, придружена от слабичко момче, което се изчерви, когато го заговориха. И двата пъти се спираха и лелите представяха Скарлет: „... нашата племенница от Атланта. Майка ѝ беше нашата сестра Елен, а тя е омъжена за сина на Елинор Бътлър, Рет.“ Старият джентълмен се наведе и целуна ръка на Скарлет, а дамата представи внука си, който се загледа в Скарлет като ударен от гръм. Следващите минувачи, които се приближиха до тях, бяха мъже в сини униформи.

Скарлет забави крачка и грабна Полин за ръката.

— Лельо — прошепна тя, — войниците, които се приближават, са янки.

— Не спирай — отчетливо произнесе Полин. — Те ще трябва да ни направят път.

Скарлет изумено изгледа Полин. Кой би допуснал, че нейната мършава, стара леля може да е толкова храбра? Сърцето на Скарлет биеше толкова силно, че сигурно янките го чуваха, но тя си наложи да не спира.

Когато вече ги разделяха само три крачки, войниците се отдръпнаха и се притиснаха до металния парапет, който ограждаше крайбрежната улица. Полин и Юлали минаха покрай тях, сякаш изобщо ги нямаше. Скарлет също като лелите си повдигна брадичка и не изостана.

Някъде отпред оркестър започна да свири „О, Сузана“. Веселата, игрива мелодия напълно отговаряше на яркия слънчев ден. Юлали и Полин ускориха крачка и застъпваха в такт с музиката, но краката на Скарлет натежаха като олово. „Страхливка!“ — упрекуваше се тя, но не успяваше да спре треперенето отвътре.

— Защо има толкова много проклети янки в Чарлстън? — ядосано попита тя. — Видях и на гарата.

— Божичко, Скарлет — изненада се Юлали, — не знаеш ли? Чарлстън все още е под военна окупация. Сигурно никога няма да ни оставят на мира. Мразят ни, защото ги изхвърлихме от Форт Съмтър и после удържахме срещу цялата им флота.

— И един Господ знае срещу колко полка още — добави Полин.

Лицата на двете сестри сияеха гордо.

„Света Богородице!“ — прошепна Скарлет. Какво беше направила? Беше се хвърлила право в ръцете на врага. Знаеше какво означава военното управление: безпомощност и гняв, постоянен страх, че ще ти отнемат къщата, ще те хвърлят в затвора или ще те застрелят, ако нарушиш някой от техните закони. Военното управление беше всесилно. Беше преживяла пет тежки години под такава капризна власт. Как можа да е толкова глупава пак да се озове при нея?

— Оркестърът им наистина е приятен — каза Полин. — Хайде, Скарлет, ще пресечем тук. Къщата на Бътлърви е онази там, прясно боядисаната.

— Елинор има късмет — обади се Юлали, — с такъв грижовен син. Рет със сигурност обожава майка си.

Скарлет се загледа в къщата — огромен господарски дом. Блестящи бели колони се издигаха на височина сто стъпки, за да поддържат покрива над дълбоките портици отстрани на високата, внушителна тухлена сграда. Коленете на Скарлет омекнаха. Не можеше да влезе вътре, невъзможно беше. Никога не беше влизала в такава внушителна, огромна къща. Какво можеше да каже на една жена, която живее в такъв разкош? И която може да разбие всички нейни надежди само с една дума пред Рет.

Полин я хвана за ръката и те забързаха през улицата. „О, Сузанааа... ти за мене не тъжи“ — пригласяше тя фалшиво на песента. Скарлет се остави да я водят като сомнамбул. Изведнъж се осъзна, изправена пред една врата и загледана във висока, елегантна жена със снежнобели коси, обградили прекрасно, макар и с бръчки лице.

— Скъпа Елинор — започна Юлали.

— Довели сте Скарлет — каза мисис Бътлър и се обърна към Скарлет. — Мило дете, изглеждаш толкова бледа.

Тя сложи ръце на раменете на Скарлет и се наведе да я целуне по бузата.

Скарлет затвори очи. Долови нежния дъх на лимон и върбинка, който струеше леко от копринената рокля и копринените коси на Елинор Бътлър. Именно това ухание беше неизменна част от Елен О'Хара, за Скарлет то означаваше утеха, сигурност, любов, целия живот преди войната.

Скарлет усети, че сълзите ѝ бликват неудържимо.

— Хайде, хайде — каза майката на Рет. — Няма нищо, мила. Каквото и да се е случило, всичко вече е наред. Най-накрая дойде у дома. Копнеех да дойдеш.

Тя прегърна снаха си и я притисна към себе си.

11.

Елино́р Бътлър беше дама-южнячка. Нейният бавен и тих глас и спокойните, грациозни движения прикриваха огромна енергия и целенасоченост. Още от раждането си дамите бяха възпитавани да бъдат украшение, да проявяват съчувствие, да очароват слушателя, да бъдат трогателно безпомощни и празноглави, да будят възхищение. Освен това ги учеха да изпълняват сложните и високи отговорности по управлението на огромни имения и многобройна, често враждуваща прислуга, като в същото време създават впечатление, че къщата, градината, кухнята, слугите сами се справят безупречно, докато господарката на дома избира подходящи цветове съчетания от копринени конци за бродерия.

Когато лишенията на войната намалиха броя на прислугата от трийсет или четирийсет на един или двама, задълженията на жените нараснаха неимоверно, а изискванията към тях останаха същите. Разбитите къщи трябваше да продължат да посрещат гости, да приютяват семейства, прозорците и месинговите части да светят от чистота, докато спретнатата, невъзмутима, съвършена господарка на къщата прекарва времето си в гостната, без да прави нищо. Дамите южнячки успяваха по някакъв начин да се справят с всичко това.

Елино́р успокои Скарлет със сърдечни думи и благоуханен чай, поласка Полин като попита какво е мнението ѝ за писалището, поставено неотдавна в гостната, развесели Юлали с молба да опита сладкиша и да прецени дали ванилията не е прекалено много. Освен това тихо каза на слугата Маниго, че камериерката ѝ Сели и камериерката на Скарлет ще му помогнат прехвърли багажа на Скарлет от къщата на лелите в голямата спалня с изглед към градината — стаята, където спеше Рет.

За по-малко от десет минути беше уреден въпросът за прехвърлянето на Скарлет — без възражения, без наранени чувства или прекъсване на равномерния ритъм на спокойния живот под покрива на Елино́р Бътлър. Скарлет се почувствува пак малко

момиченце — защитена от всичко лошо, закрияна от всемогъща майчина любов.

Гледаше Елинор със замъглени, възхитени очи. Точно такава искаше да бъде, винаги се беше стремяла да бъде такава — дама като майка си или Елинор Бътлър. Елен О'Хара я беше учила да е дама, беше я подготвяла и искаше дъщеря ѝ да бъде дама. „Сега вече мога да го постигна — помисли Скарлет. — Мога да поправа извършените грешки. Мама ще се гордее с мене.“

Когато беше дете, Мама ѝ описваше рая — страна на облаци като големи пухени дюшеци, на които ангелите си почиват и се забавляват да гледат какво става долу през пролуките в небето. Откакто майка ѝ почина, Скарлет не можеше да се отърси от напрегнатото, детинско убеждение, че Елен я наблюдава с тревога.

„Сега ще се справя по-добре“ — обеща Скарлет на майка си. Сърдечното посрещане от Елинор за момента беше заличило всички страхове и спомени, изпълнили сърцето и ума ѝ при вида на войниците-янки. То беше изтрило даже недоизказаното притеснение на Скарлет заради решението да отиде при Рет в Чарлстън. Чувствуваше се защитена, обичана и непобедима. Можеше да направи всичко. И щеше да го направи. Щеше да си възвърне любовта на Рет. Щеше да стане такава дама, каквато Елен винаги бе искала от нея да бъде. Всички щяха да ѝ се възхищават, да я уважават и да я обожават. И никога, никога вече нямаше да се чувствува самотна.

Когато Полин затвори последното мъничко чекмедже с инкрустации от слонова кост на палисандровото писалище, а Юлали глътна последното парче сладкиш, Елинор Бътлър се изправи и придърпа Скарлет до себе си.

— Трябва да прибера обувките си от поправка тази сутрин, затова ще взема Скарлет със себе си и ще ѝ покажа Кингстрийт. Една жена не може да се почувствува у дома, ако не знае къде са магазините. Ще дойдете ли с нас?

За огромно облекчение на Скарлет лелите ѝ отклониха поканата. Предпочиташе да е насаме с мисис Бътлър.

Разходката из чарлстънските магазини беше истинско удоволствие на топлото, ярко зимно слънце. Кингстрийт ѝ се стори откровение и развлечение. Магазините се низеха един след друг в безкрайна редица: бакалски стоки, железария, обувки, тютюн и пури,

шапки, бижутерия, порцелан, семена, лекарства, вина, книги, ръкавици, бонбони — на Кингстрийт сякаш можеше да се купи абсолютно всичко. Имаше и тълпи купувачи, десетина елегантни двуколки и открити кабриолети с кочияши в ливреи и модно облечени собственици. Чарлстън изобщо не беше толкова мрачен, колкото го помнеше и колкото се страхуваше, че е останал. Беше много по-голям и по-оживен от Атланта. И освен това нямаше никакви признаци на Паниката.

За съжаление майката на Рет се държеше така, като че ли цветовете, въодушевлението и оживлението изобщо не съществуваха. Минаваше покрай витрини, пълни с щраусови пера и оцветени ветрила, без изобщо да ги погледне, пресичаше улицата, без даже да благодари на жените в двуколките, които спираха, за да не я блъснат. Скарлет си припомни какво казваха нейните лели — никой в Чарлстън няма кола, с изключение на янките, торбаланковците и угодниците. Усети прилив на гняв срещу лешоядите, които пълнеха гуши от победения Юг. Когато последва мисис Бътлър в една от обуцарниците, Скарлет се зарадва, че собственикът остави богато облечена клиентка на младия си помощник, за да посрещне бързо майката на Рет. Беше удоволствие да е заедно с някой от старата гвардия в Чарлстън. Съжали от все сърце, че мисис Мериуедър или мисис Елсинг не са тук да я видят.

— Оставих чифт ботушки за смяна на подметката, мистър Бракстън — каза Елинор, — и освен това искам снаха ми да знае къде са най-хубавите обувки и най-доброто обслужване. Скарлет, скъпа, мистър Бракстън ще се грижи за тебе така добре, както за мене през всички тези години.

— За мене ще бъде привилегия, мадам — изискано се поклони мистър Бракстън.

— Радвам се да се запозная с вас, мистър Бракстън, и ви благодаря — отговори извънредно учтиво Скарлет. — Мисля, че още днес ще си купя чифт ботушки.

Тя повдигна полата с няколко пръста, за да покаже тънките, крехки кожени обувки.

— Нещо по-подходящо за ходене из града — с гордост заяви тя. Нямаше да допусне да я сметнат за угодница пред янките в кабриолет.

Мистър Бракстън извади снежнобяла носна кърпа от джоба си и забърса безупречната тапицерия на два стола.

— Заповядайте моля...

Той изчезна зад пердето в задната част на магазина, Елинор се наведе към Скарлет и прошепна в ухото ѝ:

— Погледни отблизо косата му, когато коленичи да ти премери ботушките. Боядисва я с вакса.

Скарлет едва се удържа да не прихне като се увери, че мисис Бътлър е права, особено когато Елинор я погледна със заговорническо пламъче в тъмните очи. Излязоха от магазина и Скарлет се закиска.

— Не трябваше да ми казвате, мис Елинор. Едва не се изложих.

Мисис Бътлър се усмихна спокойно.

— Лесно ще го разпознаваш в бъдеще. Сега да идем при Онслоу да хапнем сладолед. Един от сервитьорите там прави най-хубавата спиртна напитка в цяла Южна Каролина и искам да му поръчам няколко кварта за плодовите сладкиши. Сладоледът също е чудесен.

— Мис Елинор!

— Миличка, тук уиски не можеш да намериш за нищо на света. Трябва да се справяме както можем, нали? Пък и в черноборсаджийството има нещо вълнуващо, не намираш ли?

Скарлет си помисли, че не може да упрекне Рет загдето обожаваш майка си.

Елинор Бътлър продължи да посвещава Скарлет във вътрешния живот на Чарлстън — отидоха в магазина за текстил да купят макара с бял памучен конец (жената зад тезгяха убила съпруга си като го прободла в сърцето с изострена кука за плетене, но съдията постановил, че мъжът е паднал върху куката в пияно състояние, защото всички били виждали синините по ръцете и лицето и години наред), после до аптекаря за някаква билка (горкият човек, толкова късоглед, че веднъж платил цяло състояние за особена тропическа риба, спиртосана в стъкленца, твърдо убеден, че това е мъничка русалка. „За истински лекарства винаги ще ходиш в магазина на Броудстрийт, ще ти го покажа“).

Скарлет дълбоко съжали, когато Елинор каза, че е време да се прибират у дома. Не помнеше така да се е забавлявала преди и едва не започна да се моли да обиколят още няколко магазина. Но мисис Бътлър каза:

— Може би да вземем конния трамвай на връщане. Малко се изморих.

Скарлет веднага се разтревожи. Дали бледността на Елинон не беше признак на болест, а не тен, какъвто дамите толкова много ценяха? Подхвана свежърва си под лакътя при качването в ярко боядисания в зелено и жълто трамвай и остана надвесена над нея, докато Елинон се настани на плетената седалка. Рет никога нямаше да ѝ прости, ако допуснеше на майка му да се случи нещо ужасно. Тя също нямаше да си прости.

Скарлет поглеждаше с крайчеца на околото към мисис Бътлър в трамвая, който бавно се движеше по релсите, но не откриваше никакъв външен признак за тревога. Елинон весело бърбеше как ще продължат с обиколката.

— Утре ще идем на пазара, ще видиш всички, които трябва да познаваш там. Освен това там традиционно се научават всички новини. Вестникът никога не печата истински интересните неща.

Трамвайът се люшна и зави наляво, мина една пресечка и спря на кръстопътя. Дъхът на Скарлет спря. Точно пред отворения прозорец до Елинон видя войник в синя униформа, с пушка на рамо, който маршируваше под сенките на висока колонада.

— Янки — прошепна тя.

Мисис Бътлър проследи погледа на Скарлет.

— Точно така. Джорджия от известно време се е отгървала от тях, нали? Толкова отдавна сме окупирани, че вече почти не ги забелязваме. Ще станат десет години идния февруари. За десет години се свиква с почти всичко.

— Никога няма да свикна с тях — промълви Скарлет, — никога!

Внезапен звук я накара да подскочи. После осъзна, че чува биенето на голям часовник някъде над главите им. Конният трамвай пресече кръстовището и зави надясно.

— Един часът — каза мисис Бътлър. — Нищо чудно, че се изморих. Сутринта беше доста дълга.

Зад тях камбаните завършиха своя квартет, после отделна камбана извън само веднъж.

— Всеки чарлстънец сверява времето си по тях — обясни Елинон Бътлър, — камбаните на „Свети Михаил“. Те известяват ражданията и смъртните случаи тук.

Скарлет разглеждаше високите къщи и градините по пътя. Навсякъде личаха белезите на войната. Дупки от снаряди по всяка повърхност, очебийна бедност от всички страни: олющена боя, заковани летви върху разбити и непоправени прозорци, пукнатини и ръжда, разяждаща сложните като дантела украшения от ковано желязо по балконите и портите. Дърветата от двете страни на улицата бяха с все още тънки стволоче — те неотдавна бяха заменили гигантите, унищожени от стрелбата. „Проклети да са янките!“

И все пак слънцето блестеше върху излъсканите месингови брави на вратите, зад стените на градините цъфтяха уханни цветя. „Предприемчиви хора са тези чарлстънци, не се предават лесно.“

Скарлет помогна на мисис Бътлър да слезе на последната спирка, в края на Мийтингстрийт. Пред тях имаше парк с прясно окосена трева и блестящи бели пътеки, които се сливаха и образуваха кръг около подиум за оркестри с лъскав покрив с формата на пагода. Отзад беше пристанището. Усещаше се дъхът на вода и сол. Ветрецьт разклащаше мечовидните листа на палмите в парка и разлюляваше дълги валма испански мъх по напуканите клони на вечнозелените дъбове. Наоколо дечицата се гонеха, търкаляха обръчи и играеха на топка по тревата под зоркия поглед на насядали по пейките чернокожи бавачки с тюрбани.

— Скарлет, нали ще ми простиш. Зная, че не бива да правя това, но трябва да попитам — по бузите на мисис Бътлър избиха ярки петна.

— За какво става дума, мис Елинор? Зле ли се чувствувате? Искате ли да изтичам да ви донеса нещо? Елате да седнете.

— Не, не, добре съм. Просто не мога да издържам повече, без да зная... Двамата с Рет мислили ли сте за друго дете? Разбирам, че може би се страхувате да не се повтори мъката, която изпитахте при смъртта на Бони...

— Дете... — Гласът на Скарлет заглъхна.

Да не би мисис Бътлър да можеше да чете мисли? Скарлет се надяваше да забременее колкото е възможно по-бързо. Тогава Рет нямаше да я отпрати. Той беше луд по децата и щеше да я обича завинаги, ако тя му роди дете. Гласът ѝ преливаше от искреност, когато пак заговори:

— Мис Елинор, най-много на този свят искам да имам дете.

— Слава богу — възкликна мисис Бътлър. — Копнея пак да стана баба. Когато Рет доведе Бони на гости при мене, едва не я задуших от прегръдки. Разбираш ли, Маргарет — това е жената на другия ми син, днес ще се запознаеш с нея — тя е бездетна. А Розмари... сестрата на Рет... Много се страхувам, че никога няма да се намери мъж за Розмари.

Умът на Скарлет заработи трескаво, сглобяваше парчетата от семейството на Рет в цялостна картина, за да разгадае значението им за себе си. Розмари можеше да създаде трудности. Старите моми са толкова досадни. Но братът — как му беше името? О, да, Рос, точно така. Рос беше мъж, а Скарлет никога не се беше затруднявала да очарова мъжете. За бездетната Маргарет не си заслужаваше да мисли. Нямахте особена вероятност тя да влияе на Рет. Дрън-дрън-шикалки, какво значение имаха всички те? Рет обичаше толкова силно майка си и не друг, а майка му искаше двамата да са заедно, да имат дете, две деца, цяла дузина. Рет трябваше да я приеме.

Тя бързо целуна мисис Бътлър по бузата.

— И аз копнея за дете, мис Елинор. Ние двете ще убедим Рет.

— Много ме зарадва, Скарлет. Хайде сега да се връщаме у дома, вече сме съвсем наблизко, зад ъгъла. После смятам малко да си почина преди обяд. Моят комитет има сбирка у дома следобед, трябва да си събера мислите. Надявам се да се присъединиш към нас, та макар и само за чая. Маргарет ще дойде. Не искам да те насилвам, но разбира се, ще ми е приятно, ако проявяваш интерес. Събираме средства за построяване на Конфедератски дом за вдовици и сираци като продаваме сладкиши и организираме базари за занаятчийски изделия.

„За бога, всички ли наистина са толкова еднакви, тези дами-южнячки? Точно както в Атланта. Винаги Конфедерацията това, Конфедерацията онова. Не могат ли да признаят, че войната е свършила и че е време да се заемат със собствения си живот?“ Щеше да я заболи глава. Скарлет за миг забави крачка, после пак започна да стъпва уверено до мисис Бътлър. Не, всъщност щеше да отиде на сбирката на комитета, дори щеше да работи в него, ако я помолеха. Тук никога нямаше да допусне грешките, които бе правила в Атланта. Никога вече нямаше да е изолирана и самотна, даже ако трябваше да носи корсети, избродирани като знамето със звезди и ивици.

— Звучи много примамливо — каза Скарлет. — Винаги ми е било неприятно, че в Атланта все нямах време за допълнителна работа. Бившият ми съпруг, Франк Кенеди, остави едно хубаво предприятие като наследство на нашата дъщеричка. Сметнах за свой дълг да го поема в свои ръце.

Това трябваше да съответствува на историята, която Рет разправяше.

Елинон Бътлър кимна с разбиране. Скарлет сведе ресници, за да прикрие тържествуващия си поглед.

Докато мисис Бътлър си почиваше, Скарлет се разходи из къщата. Спусна се бързо по стълбите да види какво толкова е накупил Рет за майка си от янките.

Къщата ѝ се стори доста оголена. Окоето на Скарлет не беше научено да оценява съвършенството на онова, което той бе извършил. На втория етаж в прекрасните двойни салони имаше изискани канапета, маси и столове, разположени така, че едновременно да радват погледа и да бъдат използвани удобно. Скарлет се възхити от очевидно високото качество на копринената тапицерия и излъсканото до блясък дърво, но красотата на заобикалящото мебелите пространство напълно ѝ убягна. Много повече ѝ хареса малката стая за карти. Масата и столовете я изпълваха докрай, а освен това Скарлет обичаше да играе на карти.

Трапезарията на партера ѝ се стори най-обикновена — не беше чувала за Хепълуайт.^[1] А библиотеката беше стая, пълна с книги, следователно скучна. Най-много ѝ допаднаха дълбоките ниши на прозорците, защото денят беше тъй топъл, а изгледът към пристанището бе прелестен с кръжащите бели чайки и умалените лодки, които сякаш всеки миг също щяха да се понесат във въздуха. Цял живот Скарлет бе прекарала далеч от морето, затова необятната му водна шир ѝ се струваше невероятно екзотична. А какви приятни ухания долитаха! Те покрай другото изостряха и апетита. С удоволствие щеше да се нахрани, след като мисис Бътлър си отпочине.

— Искаш ли да пием кафе на верандата, Скарлет? — попита Елинон Бътлър, когато двете привършваха десерта. — После дълго може да нямаме такъв късмет. Времето май върви към разваляне.

— О, да, с удоволствие.

Обядът беше много вкусен, но Скарлет все още се чувствуваше неспокойна, почти като затворничка. Навън щеше да е приятно.

Тя последва мисис Бътлър до верандата на втория етаж. „Жалко, вече е захладняло, откакто идвах тук преди обяда“ — беше първата ѝ мисъл. Горещото кафе щеше да ѝ се отрази добре.

Бързо изпи първата чаша и тъкмо щеше да помоли за втора, когато Елинон Бътлър се засмя и посочи надолу към улицата.

— Ето, моят комитет идва. Не мога да сбъркам този звук.

Чифт коне препускаха към дома ѝ. Теглеха тъмнозелена кола с жълти спици. Веселото звънтене идваше от колелата, изпод които отхвърчаха сребристи искри. Колата забави ход, после спря пред къщата. Тогава Скарлет забеляза звънчетата — звънчета за шейна на кожен ремък, омотан около колелата и през жълтите спици. Никога не беше виждала подобно нещо. Нито пък такъв кочияш на високата седалка отпред. Всъщност това беше жена, облечена в тъмнокафяв костюм за езда и жълти ръкавици. Беше полуизправена, дърпаше юздите с всички сили, грозното ѝ лице беше изкривено от упорство. Приличаше на облечена маймуна.

Вратата на колата се отвори и на стъпалото се появи засмян млад мъж. Той протегна ръка да помогне на една внушителна дама да слезе. Тя също се смееше. Младият мъж ѝ помогна да стъпи долу, после подаде ръка на млада жена с широко усмихнато лице.

— Хайде да влизаме вътре, мила — подкани я мисис Бътлър, — и ми помогни да приготвим нещата за чая.

Скарлет с готовност я последва, преизпълнена с любопитство. „Каква странна компания. Комитетът на мис Елинон явно се различава от онези дърти котки, които управляват всичко в Атланта. Откъде са намерили онази маймуноподобна жена на капрата? Кой може да е мъжът? Мъжете не пекат сладкиши с благотворителни цели. Освен това изглежда доста красив.“ Скарлет се спря пред едно огледало да приглади косата си.

— Изглеждаш малко разстроена, Ема — каза мисис Бътлър на едрата жена, с която докоснаха бузи от едната и после от другата

страна. — Седни да си починеш и да пиеш чаша чай, но преди това нека ти представя съпругата на Рет, Скарлет.

— Ще ми трябва нещо повече от чай, за да успокоя нервите си след тази малка разходка, Елинор — отвърна жената и протегна ръка на Скарлет. — Приятно ми е. Аз съм Ема Ансън или по-скоро онова, което остана от Ема Ансън.

Елинор прегърна по-младата жена и я доведе до Скарлет.

— Това е Маргарет, съпругата на Рос. Маргарет, запознай се със Скарлет.

Маргарет Бътлър беше бледа, руса жена с красиви сапфирено сини очи, които изпъкваха на слабото, безцветно лице. Когато се усмихваше, около тях се появяваше мрежа от дълбоки, преждевременни бръчки.

— Толкова се радвам да се запознаем най-накрая — каза Маргарет, хвана Скарлет за ръцете и я целуна по бузата. — Винаги съм искала да имам сестра, а снахата е все същото. Надявам се, че двамата с Рет скоро ще ни дойдете на гости. Рос също много ще се радва да се запознае с вас.

— С удоволствие, Маргарет, сигурна съм, че и Рет ще се зарадва — отговори Скарлет и се усмихна, защото се надяваше, че казва истината. Кой можеше да каже дали Рет ще я придружи до дома на брат си, или където и да е другаде? Щеше обаче да му е много трудно да откаже на собственото си семейство. Мис Елинор и сега вече Маргарет бяха на нейна страна. Скарлет също целуна Маргарет.

— Скарлет — каза мисис Бътлър, — ела да те запозная със Сали Брутън.

— И Едуард Купър — добави мъжки глас. — Не ме лишавай от възможността да целуна ръка на мисис Бътлър. Аз вече съм поразен.

— Изчакай си реда, Едуард — отвърна мисис Бътлър. — Вие, младите, нямате никакви обноски.

Скарлет почти не погледна Едуард Купър и не обърна никакво внимание на ласкателството му. Мъчеше се да не се вторачва и все пак точно това правеше, застанала пред Сали Брутън, маймуноподобната жена, която караше колата.

Сали Брутън беше дребничка жена малко над четирийсетте. Приличаше на слабичко, подвижно момче и лицето ѝ наистина напомняше маймуноско. Неприлично втренченият в нея поглед на

Скарлет изобщо не я разтревожи. Сали беше свикнала с подобни реакции — невероятната ѝ грозота, към която отдавна, много отдавна се беше приспособила, и необичайното ѝ поведение често стряскаха непознатите. Сега тя приближи до Скарлет, полите и сякаш рукнаха зад нея като кафява река.

— Скъпа мисис Бътлър, сигурно смятате, че сме напълно побъркани. Истината, колкото и досадна да е тя, е, че има напълно разумно обяснение на, как да кажа, драматичната ни поява. Аз останах единствената собственица на кола в града, но не ми е възможно да държа кочияш. Кочияшите не искат да возят обеднелите ми приятели, а аз настоявам. Затова престанах да наемам хора, които напускат почти незабавно. И ако съпругът ми е зает с нещо друго, аз карам сама.

Тя сложи малката си ръка върху ръката на Скарлет и я погледна право в очите.

— Сега, признайте, не звучи ли съвсем разумно?

Скарлет възвърна гласа си и я увери:

— Да.

— Сали, не трябва да поставяш така натясно бедничката Скарлет — намеси се Елинор Бътлър. — Какво друго може да ти отговори? Кажете и останалото.

Сали сви рамене, после се засмя широко.

— Сигурно вашата свекърва намеква за звънчетата. Жестоко същество. Всъщност аз съм ужасно лош кочияш. Затова винаги, когато излизам с колата, моят човеколюбив съпруг настоява да я накича със звънчета, та да предупреждавам хората да се пазят.

— Като от прокажена — обади се мисис Ансън.

— Не съм чула последното — каза Сали с изражение на наранено достойнство.

Тя се усмихна с такава искрена добронамереност, че Скарлет усети топлотата, с която я обгърна.

— Надявам се, че ще ми се обаждате винаги, когато ви е нужна кола, въпреки онова, което видяхте.

— Благодаря, мисис Брутън, много сте любезна.

— Не, не, моля ви. Всъщност обожавам да препускам из улиците и да разгонвам на всички посоки разни торбаланковци и подмазвачи. Но нека не ви обсебвам. Да ви представя Едуард Купър, преди да се отчаял...

Скарлет отговаряше механично на любезностите на Едуард Купър, усмихваше се, за да се види очарователната ѝ трапчинка, и се преструваше, че комплиментите му я притесняват, докато очите ѝ го насърчаваха да продължава.

— Е, мистър Купър, как я мислите. Заявявам, че вие ще отговаряте, ако ми завъртите главата. Аз съм само провинциално момиче, от окръг Клейтън, щата Джорджия и не зная как да се държа пред такъв изискан чарлстънски джентълмен като вас.

— Мис Елинор, простете — чу се непознат глас.

Скарлет се обърна и дъхът ѝ спря. На вратата стоеше младо момиче с лъскава кестенява коса, вдигната на огромен кок над меките, кафяви очи.

— Много съжалявам, че закъснях — продължи момичето с нежен глас, малко задъхано.

Носеше кафява рокля с бяла ленена якичка и маншети от бял лен и старомодно боне с кафява дантела.

„Прилича поразително на Мелани, каквато я видях за пръв път — помисли Скарлет. — Като малко кафяво птиче. Да не е някаква нейна братовчедка? Никога не съм чувала Хамилтънови да имат роднини в Чарлстън.“

— Изобщо не си закъсняла, Ан — успокои я Елинор Бътлър. — Ела да пийнеш чай, сигурно си премръзнала.

Ан се усмихна с благодарност.

— Времето се разваля и се заоблачава бързо. Мисля, че изпреварих дъжда само с няколко крачки... Добър ден, мис Ема, мис Сали, Маргарет, мистър Купър...

Тя спря с полуотворени устни, загледана в Скарлет.

— Добър ден. Струва ми се, че не се познаваме. Аз съм Ан Хамптън.

Елинор Бътлър бързо се приближи до момичето с чаша димящ чай в ръка.

— Колко варварско от моя страна — възкликна тя. — Занимавах се с чая и забравих, че със Скарлет, снаха ми, разбира се, не се познавате. Заповядай, Ан, веднага го изпий. Бледа си като призрак... Скарлет, Ан е нашият специалист по Конфедератския дом. Миналата година завърши училище и сега е учителка тук. Ан Хамптън, Скарлет Бътлър.

— Приятно ми е, мисис Бътлър — протегна студената си ръчичка Ан.

Скарлет усети, че тя трепери в нейната топла длан.

— Наричайте ме просто Скарлет.

— Благодаря... Скарлет. Аз съм Ан.

— Скарлет, чай?

— Благодаря, мис Елиноор.

Побърза да поеме чашата, доволна, че така се измъква от объркването при вида на Ан Хамптън. „Истинска Мели. Точно толкова крехка, като мишле, също толкова сладка — веднага мога да преценя. Сигурно е сираче, ако е в онзи дом. Мелани също беше сираче. О, Мели, колко ми липсваш!“

Отвън небето притъмняваше. Елиноор Бътлър помоли Скарлет да дръпне пердетата като си изпие чая.

Докато дърпаше пердето на последния прозорец, Скарлет чу тътен на гръмотевица в далечината, по стъклото запръска дъжд.

— Хайде да започваме — каза мис Елиноор. — Имаме много работа. Сядайте всички. Маргарет, нали ще продължиш да сервираш сладкиши и сандвичи? Не искам никой да се разсейва заради празен стомах. Ема, ти ще наливаш чая, нали? Ще позвъня да донесат още гореща вода.

— Аз ще ида да донеса, мис Елиноор — предложи Ан.

— Не, мила, имаме нужда от тебе тук. Скарлет, просто дръпни звънеца, моля те, миличка. И така, дами и господине, първата точка на дневния ред е много вълнуваща. Получих чек за голяма сума от една бостънска дама. Какво ще правим с него?

— Ще го разкъсаме и ще й пратим обратно парченцата.

— Ема! Помисли малко! Имаме нужда от всички средства, които можем да съберем. Освен това дарителката е Пейшънс Бедфорд. Нали я помните? Някога се срещаме с нея и съпруга ѝ в Саратога почти всяка година.

— Нямаше ли един генерал Бедфорд в армията на Съюза?

— Не. Имаше един генерал Нейтън Бедфорд Форест в нашата армия.

— Най-добрият ни кавалерист — отбеляза Едуард.

— Не вярвам Рос да се съгласи с тебе, Едуард. — Маргарет Бътлър шумно остави настрана чинията с хляб и масло. — В края на

краищата той е бил в кавалерията с генерал Лий.

Скарлет дръпна въженцето на звънеца за втори път. Ужас! Налагаше ли се южняците да преживяват отново войната при всяка среща? Щеше ли да има някакво значение, ако парите идваха даже от самия Юлисис Грант^[2]? Парите са пари и се вземат отвсякъде, откъдето е възможно.

— Мир! — Сали Брутън развя бяла салфетка. — Ако дадете думата на Ан, тя ще ви каже нещо.

Очите на Ан искряха от вълнение.

— Уча пет момиченца да четат, но имам само един учебник. Ако духът на Ейб Линкълн можеше да дойде и да ни купи няколко учебника, щях... щях да го целуна!

„Браво!“ — поздрави я мислено Скарлет. Погледна изненаданите лица на останалите жени. Изражението на Едуард Купър беше доста различно. „Ами да, той е влюбен в нея — реши Скарлет. — Личи по погледа му. А тя изобщо не го забелязва, дори не знае, че той умира за нея. Може би трябва да ѝ кажа. Той наистина е доста привлекателен, ако имаш слабост към този тип — изнежен и мечтателен. Не особено различен от Ашли като си помисли човек.“

Сали Брутън също наблюдаваше Едуард, както забеляза Скарлет. Погледите на двете се срещнаха и те си размениха дискретни усмивки.

— Всички сме съгласни тогава, нали? — попита Елинор. — Ема?

— Съгласни. Учебниците са по-важни от ненавистта. Прекалено съм емоционална. Сигурно е от обезводняване. Някой ще донесе ли в крайна сметка гореща вода?

Скарлет отново позвъни. Може би звънецът беше повреден. Дали не трябваше да слезе в кухнята и да каже на прислугата? Тъкмо тръгна от ъгъла, когато вратата се отвори.

— За чая ли звънихте, мисис Бътлър? — побутна вратата с крак Рет.

Носеше огромен сребърен поднос, отрупан с лъскав чайник, съд за запарката, купичка, захарница, каничка за мляко цедка и три кутийки чай.

— Индийски, китайски или лайка? — Рет се усмихваше, доволен от изненадата.

Рет! Скарлет спря да диша. Колко красив беше. Сигурно беше ходил на някакво слънчево място, защото беше почернял като

индианец. О, Господи, колко го обичаше, сърцето ѝ биеше така лудешки, че положително всички го чуваха.

— Рет! О, миличък, страх ме е, че ще се изложи. — Мисис Бътлър грабна една салфетка и избърса очите си. — Каза, че отиваш за „някакво сребро“ във Филадельфия. През ума не ми минаваше, че става дума за чаения сервиз. И то непокътнат. Истинско чудо!

— Освен това е много тежък. Мис Ема, моля ви да бутнете настрана този порцеланов заместител? Май дочух нещо за жажда. За мене ще бъде чест, ако утолите сърдечното си желание... Сали, любима, кога ще ми позволиш да извикам на дуел твоя съпруг, да го убия и да те похитя?

Рет остави подноса на масата, наведе се през нея и целуна трите жени на канапето. После се огледа.

„Погледни ме — молеше се безмълвно Скарлет от тъмния ъгъл. — Целуни ме.“

Но той не я забеляза.

— Маргарет, изглеждаш чудесно в тази рокля. Рос не те заслужава. Здравей, Ан, радвам се да те видя. Едуард, не мога да кажа същото за тебе. Не одобрявам идеята ти да си организираш харем в моята къща, докато аз се скитам под студения дъжд в най-жалкия файтон в Северна Америка, стиснал семейното сребро до гърдите си, за да го опазя от торбаланковците.

Рет се усмихна на майка си.

— Престани да плачеш, мамо, миличка. Или ще си помисля, че изненадата не ти харесва.

Елинор го погледна със сияещо от любов лице.

— Бог да те благослови, сине. Караш ме да се чувствавам много щастлива.

Скарлет не издържаше нито миг повече. Бързо излезе напред.

— Рет, скъпи.

Той обърна глава към нея. Скарлет спря. Лицето му беше каменно, безизразно, всички чувства бяха потиснати под желязна маска. Но очите му светеха. Двамата застанаха един срещу друг, без да дишат. После устните му се изкривиха в едното ъгълче надолу в сардоничната усмивка, която тя толкова добре познаваше, и се страхуваше от нея.

— Честит е този — каза Рет бавно и отчетливо, — който получава по-голяма изненада от изненадата, която той самият прави.

Протегна ръце към нея. Скарлет сложи треперещи пръсти в дланите му като не пропусна да забележи разстоянието, на което я държаха протегнатите му ръце. Мустаците му леко докоснаха дясната ѝ буза, после лявата.

„Иска му се да ме убие“ — помисли тя и опасността странно я развълнува. Рет я прегърна през раменете, ръката му я стегна като менгеме.

— Надявам се, че дамите и Едуард ще ни извинят, ако ви оставим — каза той с интересна смесица от момчешки и закачливи тонове в гласа. — Прекалено отдавна не съм имал възможност да разговарям със съпругата си. Ще се качим горе и ще ви оставим да решавате проблемите на Конфедератския дом.

Той избута Скарлет към вратата, без да ѝ даде възможност да си вземе довиждане.

---

[1] Джордж Хепълуайт — прочут английски мебелист от XVIII в. — Б.р. ↑

[2] Американски генерал (1822–1885), президент на САЩ от 1869 до 1877 година. — Б.пр. ↑

12.

Рет не проговори, докато бързо я качваше по стълбите към спалнята. После затвори вратата и опря гръб от вътрешната ѝ страна.

— Какво по дяволите правиш тук, Скарлет?

Тя искаше да протегне ръце към него, но разгневеният му поглед я предупреждаваше да не се опитва. Скарлет широко разтвори очи в истинско недоумение. Гласът ѝ беше забързан и очарователно задъхан, когато заговори.

— Леля Юлали ми писа какво си казал, Рет... За това, че си копнеел да дойда при тебе, но аз не съм искала да оставя магазина. О, скъпи, защо не ми каза? Магазинът изобщо не ме интересува в сравнение с тебе — каза Скарлет и го загледа изпитателно.

— Такива не ми минават, Скарлет.

— Какво искаш да кажеш?

— Не пред мене. Нито пламенното обяснение, нито наивното недоумение. Знаеш, че никога не можеш да ме излъжеш.

Той казваше истината и Скарлет добре знаеше това. Трябваше да бъде откровена.

— Дойдох, защото исках да съм с тебе.

Тихо изречените думи излъчваха неподправено достойнство.

Рет я погледна право в очите, гордо вдигна глава и гласът му омекна.

— Скъпа Скарлет, може някога да сме приятели, когато спомените се превърнат в горчиво-сладка носталгия. Може би ще стигнем до такъв момент, ако и двамата проявим благородство и търпение. Но нищо повече.

Рет нетърпеливо се заразхожда из стаята.

— Какво трябва да направя, за да го разбереш? Не искам да те нараня, но ти ме принуждаваш. Не искам да си тук. Върни се в Атланта, Скарлет, остави ме. Аз вече не те обичам. По-ясно от това не мога да се изразя.

По лицето на Скарлет не бе останала и капчица кръв. Зелените ѝ очи блестяха на призрачно бялата кожа.

— Аз също мога да се изразявам ясно, Рет. Аз съм твоя съпруга и ти си мой съпруг.

— Неприятно обстоятелство, което предложих да поправим.

Думите му я удариха като камшик. Скарлет забрави, че трябва да се владее.

— Да се разведем? Никога, никога, никога. Никога няма да ти дам причина да поискаш развод. Аз съм твоя жена и като добра, грижовна съпруга дойдох при тебе, пренебрегнала всичко скъпо на сърцето ми.

Тържествуваща усмивка пропълзя по крайчетата на устните ѝ и тя изигра решителния коз.

— Майка ти е преизпълнена с радост от моето пристигане. Какво ще ѝ кажеш, ако ме изхвърлиш? Защото аз няма да скрия истината от нея и това ще я сломи.

Рет тежко закрочи от единия край на голямата стая до другия. Полугласно проклинаше с такава вулгарност, каквато Скарлет никога не беше чувала. Сега пред нея се изправи онзи Рет, за когото само беше чувала, онзи Рет, който бе участвувал в златната треска в Калифорния и защищавал своето с нож и тежки ботуши. Това беше Рет, контрабандистът на ром, постоянният посетител на най-долнопробните кръчми в Хавана. Рет, закононарушителят и авантюристът, приятел и съдружник на отстъпници като самия него. Скарлет го наблюдаваше изумена, очарована и развълнувана, въпреки заплахата, която се излъчваше от него. Изведнъж спря да се мята като животно из стаята и се обърна с лице към нея. Черните му очи блестяха, но вече не от гняв. Излъчваха хумор — мрачен, горчив, предпазлив. Пак беше Рет Бътлър, джентълменът от Чарлстън.

— Шах — каза той с крива усмивка. — Забравих непредсказуемата подвижност на царицата. Но това не е мат, Скарлет.

Рет протегна разтворените длани в знак, че в момента се предава.

Тя не разбра думите му, но жестът и тонът ѝ подсказваха, че е спечелила... нещо.

— И така, оставам ли?

— Оставаш, докато сама не поискаш да си тръгнеш. Мисля, че това ще стане доста скоро.

— О, грешиш, Рет! Тук много ми харесва.

По лицето му се появи отдавна познат израз — развеселен, скептичен, всезнаещ.

— Откога си в Чарлстън, Скарлет?

— От снощи.

— И вече много ти харесва. Бързо действуваш, няма що, поздравявам те за твоята чувствителност. Изхвърлили са те от Атланта — цяло чудо е, че си отървала катрана и перата. Към теб впрочем се отнасят прилично дами, които не могат да се отнасят към хората другояче и затова си въобразяваш, че си намерила тук убежище — Рет се изсмя на израза на лицето ѝ. — О, разбира се, все още имам мои хора в Атланта. Аз зная всичко за изолирането ти. Дори онази измет, с която се влачеше, не иска да има нищо общо с тебе.

— Не е вярно! — Извика тя. — Аз ги изхвърлих от дома.

Той сви рамене.

— Няма защо да го обсъждаме. Важното е, че сега си тук, в дома на майка ми и под нейното крило. Тъй като спокойствието ѝ ме вълнува най-много, за момента нищо не мога да сторя. Всъщност това не се налага. Ти ще направиш необходимото без аз да се намесвам. Ще разкриеш истинската си същност. Тогава всички ще изпитат съжаление към мене и състрадание към майка ми. А аз ще ти приготвя багажа и ще те изпратя обратно в Атланта под благовъзпитаното и мълчаливо одобрение на цялото общество. Въобразяваш си, че можеш да минеш за дама, така ли? Даже сляп и глухоням не можеш да заблудиш.

— Аз съм дама, дяволите да те вземат. Ти просто не знаеш какво означава да си почтен човек. Ще съм ти много задължена, ако благоволиш да си припомниш, че майка ми беше от рода Робияр от Савана, а семейство О'Хара произхожда от кралете на Ирландия.

В отговор Рет се усмихна влудяващо толерантно.

— Спокойно, Скарлет. Само ми покажи дрехите, с които си дошла.

Той седна на най-близкия стол и протегна дългите си крака.

Скарлет се загледа в него, прекалено объркана от внезапното му спокойствие, за да проговори, без да е язвителна. Рет извади от джоба си пура и я хвана с пръсти.

— Надявам се, че нямаш нищо против да пуша в стаята си — каза той.

— Разбира се, че не.

— Благодаря. Сега ми покажи дрехите си. Сигурно са нови. Ти никога не би предприела опит да спечелиш пак благоразположението ми без цял арсенал фусты и копринени рокли, всички без изключение с типичния за теб ужасен вкус. Няма да ти позволя да направиш майка ми за посмешище. Затова хайде, Скарлет, покажи ги, искам да видя какво може да се използва.

Рет извади ножичка за подрязване на пури от джоба си. Скарлет се намръщи и все пак отиде до дрешника, за да събере тоалетите си. Идеята може би не беше лоша. Рет винаги бе контролирал нейния гардероб. Обичаше да я гледа в дрехите, които самият той беше избрал. Гордееше се, че тя изглежда стилна и красива. Ако искаше отново да определя външния ѝ вид, пак да се гордее с нея, тя щеше да откликне. Заради него щеше да облече всички тоалети един по един. Така той щеше да я види по комбинезон. Пръстите ѝ бързо разкопчаха роклята, с която беше облечена, и подплънките в турнюра. После прекрачи свлечения богат плат, събра дрехите и бавно влезе в спалнята с голи ръце, полуоткрита гръд и крака в копринени чорапи.

— Хвърли ги върху леглото — каза Рет, — и наметни нещо да не замръзнеш. От дъжда застудя, не забеляза ли?

Той издуха струя дим наляво с извърната встрани глава.

— Да не се простудиш, както се мъчиш да бъдеш съблазнителна, Скарлет. Губиш си времето.

Скарлет се разяри, в очите ѝ лумнаха зелени пожари. Но Рет бе сякаш спял за нея. Той преглеждаше изящните тоалети, метнати върху леглото.

— Отпори всички дантели — изкоментира той по повод на първата рокля — и остави само един волан. Тогава няма да е чак толкова лоша... Тази дай на камериерката, безнадеждна е... Тази става, ако махнеш гарнитурата, замениш златните с обикновени черни копчета и скъсиш шлейфа...

Само за няколко минути Рет прегледа цялата купчина.

— Ще ти трябват здрави, обикновени черни ботушки — каза той, след като свърши с дрехите.

— Купих си тази сутрин — отвърна Скарлет с леден глас. — Когато с майка ти ходихме на пазар — добави тя като натъртваше на всяка дума. — Не разбирам защо не ѝ купиш кабриолет, след като толкова я обичаш. Тя много се изморява от ходенето.

— Ти не разбираш Чарлстън. Затова много скоро ще се почувствуващ нещастна. Можеш да й купя тази къща, защото янките разрушиха нашата, а всички нейни познати притежават не по-малко внушителни домове. Мога дори да я обзаведа по-удобно, отколкото са се обзавели нейните приятели, защото тук всяка вещь е възвръната след плячкосването от страна на янките или е копие от някогашната нейна собственост. Приятелите й също са запазили доста от своите вещи. Но не мога да я отделям от тях като й купувам луксозни неща, които те не могат да си позволят.

— Сали Брутън има кола.

— Сали Брутън не прилича на никого. Открай време. Сали си е особена. Чарлстън уважава и даже обича ексцентричността. Но не търпи показността. А ти, моя скъпа Скарлет, никога не си успявала да устоиш на показността.

— Надявам се, че ти доставя удоволствие да ме обиждаш, Рет Бътлър!

Рет се изсмя.

— Всъщност си права. Сега можеш да се заловиш за работа с някоя от роклите, за да изглеждаш прилично на вечеря. Аз ще откарам членовете на комитета по домовете им. Сали не може да се справи в тази буря.

Той излезе и Скарлет навлече неговия халат, който беше по-топъл от нейния. Рет беше прав — наистина бе застудяло и тя трепереше. Вдигна яката до ушите си и седна на неговия стол. Присъствието му още се усещаше в стаята и тя потъна в него. Пръстите й погалиха меката тъкан, която я обвиваше — беше странно, че Рет е избрал такава тънка, едва ли не крехка материя за халата си, когато самият той беше толкова едър и силен. Но колко много други неща около него и се струваха загадъчни. Изобщо не го познаваше, никога не го беше познавала. За миг изпита ужасна безпомощност. Но я отхвърли и бързо се изправи. Трябваше да се облече преди връщането на Рет. Господи, колко ли време беше прекарала унесена в мечти на стола? Беше почти тъмно. Скарлет припряно позвъни на Панзи. От розовата рокля трябваше да се махнат панделките и дантелите, за да я облече довечера, и машата за коса трябваше веднага да се сложи да се нагрива. Искеше да изглежда особено красива и женствена за Рет...

Скарлет се загледа в голямата покривка на леглото и се изчерви от мислите си.

Човекът, който палеше фенерите, още не беше стигнал до горния край на града, където живееше Ема Ансън, и Рет трябваше да кара бавно, приведен напред, втренчен през проливния дъжд в тъмната улица. Зад него в покритата кола оставаха само мисис Ансън и Сали Брутън. Първо откара Маргарет Бътлър в малката къщичка на Уотърстрийт, където живееха двамата с Рос. После се отправи към Броудстрийт. Там Едуард Купър придружи под големия си чадър Ан Хамптън до входа на Конфедератския дом.

— Ще се прибера пеша — извика Едуард към Рет от тротоара, — няма смисъл да се качвам с мокрия чадър при дамите.

Той живееше на Чърчстрийт, само на една пресечка. Рет докосна широката периферия на шапката си за довиждане и продължи.

— Мислиш ли, че Рет може да ни чуе? — прошепна Ема Ансън.

— Аз едва те чувам, Ема, а съм само на една крачка от тебе — язвително подхвърли Сали. — За бога, говори малко по-високо. Пороят е оглушителен.

Сали се дразнеше от дъжда, заради него не можеше сама да кара колата.

— Какво мислиш за жена му? — попита Ема. — Изобщо не е такава, каквато очаквах. Виждала ли си някога толкова натруфено нещо като нейния дневен костюм?

— О, дрехите лесно се поправят, а много жени имат ужасен вкус. Не, интересното е, че тя има възможности — каза Сали. — Само дали ще успее да ги осъзнае. Красотата и положението на призната красавица могат да ѝ попречат. Колко жени въобще не могат да преодолеят това.

— Флиртът ѝ с Едуард беше много смешен.

— Механичен според мене, не смешен. Освен това много мъже очакват точно такова поведение. Може би сега то им е необходимо повече отвсякога. Загубили са всичко, което някога ги караше да се чувствуват мъже — богатства, земи, власт.

Двете жени помълчаха, замислени за неща, които един горд народ под ботуша на военна окупационна сила предпочита да остави

недоизказани.

Сали се прокашля и наруши мрачното настроение.

— Едно нещо ми се стори хубаво — подхвана тя одобрително, — жената на Рет със сигурност е лудо влюбена в него. Видя ли как светна лицето ѝ, когато той се появи на вратата?

— Не, не видях — отговори Ема. — Съжалявам. Аз видях същото изражение, но то беше на лицето на Ан.

13.

Скарлет все поглеждаше към вратата. Защо Рет се бавеше толкова? Елинон Бътлър се преструваше, че не забелязва, но в ъгълчетата на устата ѝ се таеше лека усмивка. Пръстите ѝ бяха заети с блестяща совалка от слонова кост, която летеше напред-назад и оформяше сложна плетеница от бримки. В този момент трябваше да се чувствува уют. Спуснатите пердета на дневната закриваха бурята и мрака, лампите върху масите осветяваха двете съединени помещения, пращането на златистия огън прогонваше студа и влагата. Но нервите на Скарлет бяха прекалено опънати, за да намира покой в такава домашна сцена. Къде беше Рет? Щеше ли да е още сърдит като се върне?

Мъчеше се да се съсредоточи върху думите на майка му, но не успяваше. Не я интересуваше Конфедератският дом за вдовици и сираци. Попипваше роклята, но не намираше дантелените воланчета, с които да си играе. Разбира се, че Рет не би се интересувал от дрехите ѝ, ако не се интересуваше от самата нея, не е ли така?

— ... и така училището възникна от само себе си, защото наистина нямаше къде да даянат сираците — говореше мисис Бътлър. — Успехът му надмина и най-дръзките ни надежди. През юни завършиха три ученички и станаха учителки. Две от момичетата преподават в Уолтърбъро, едната от тях всъщност имаше избор между Йемаси и Камдън. Третата, много сладко момиче, ни писа, ще ти покажа писмото...

„О, къде е той? Защо се бави толкова? Ако трябва да седя още дълго така, ще закрещя.“

Бронзовият часовник на полицата удари и Скарлет подскочи. Два пъти... три...

— Чудя се защо ли се забави Рет? — каза майка му. Пет... шест — Знае, че вечеряме в седем, а той обича пунш преди вечеря. Освен това ще е прогизнал до кости и ще трябва да се преоблече. — Мисис Бътлър остави ръкоделието на масата до нея.

— Ще отида само да видя дали не е спрял дъждът — каза тя.

Скарлет скочи.

— Аз ще отида.

Бързо приближи до прозореца, освободи края на тежката копринена завеса и го дръпна. Вън, над крайбрежната алея се стелеше гъста мъгла, носеше се по улицата и се извиваше нагоре като одушевено същество. Уличният фенер гореше — разлято ярко петно в подвижната белота около него. Скарлет се отдръпна от странната гледка на тази безформеност и я закри с копринената завеса.

— Всичко е потънало в мъгла — каза тя, — но не вали. Мислите ли, че Рет ще се оправи?

Елинон Бътлър се усмихна.

— Преживявал е и по-големи трудности от малко мъгла и дъжд, Скарлет, нали знаеш. Разбира се, че ще се оправи. Всеки момент ще се появи на вратата.

Сякаш предизвикан от нейните думи, долетя звукът от отварянето на голямата входна врата. Скарлет чу смеха на Рет и гръдния глас на иконома Маниго.

— Най-добре да ми дадете тия мокри дрехи и ботушите, мистър Рет. Ей сегинка ще ви донеса домашните пантофи — каза Маниго.

— Благодаря, Маниго. Ще ида да се преоблека. Кажи на мисис Бътлър, че ще дойда при нея след минутка. Тя в дневната ли е?

— Да, сър, заедно с мисис Рет.

Скарлет се вслуша за реакцията на Рет, но чу само твърдите му, забързани стъпки по стълбите. Стори й се, че измина цяла вечност, докато той се появи при тях. Часовникът на полицата сигурно не беше верен. Всяка минута беше като час.

— Изглеждаш уморен, миличък — възкликна Елинон Бътлър, когато Рет влезе в дневната.

Рет пое ръката на майка си и я целуна.

— Не се тревожи, мамо, по-скоро съм гладен, отколкото уморен. Скоро, ли ще вечеряме?

Мисис Бътлър понечи да стане.

— Ще се разпоредя веднага да започнат да сервират.

Рет нежно сложи ръка на рамото й да я възпре.

— Първо ще пийна нещо, не бързай.

Той приближи масата, където стоеше подносът с напитките. Наля си чаша уиски и чак тогава погледна Скарлет.

— Ще пийнеш ли с мене, Скарлет?

Повдигнатите му вежди я подразниха. Също и дъхът на уиски. Тя се извърна, сякаш обидена. Значи Рет се канеше да играе на котка и мишка, така ли? Нямахте да му е лесно да я принуди или да я подмами да направи нещо, което да настрои майка му против нея. Е, щеше да му е нужна голяма съобразителност, за да я надхитри. Тя сви устни, очите ѝ заискриха. На нея също ѝ бе нужна голяма съобразителност, за да надхитри пък него. Вълнение стегна гърлото ѝ. Състезанията винаги я вълнуваха.

— Мис Елинор, нали Рет се държи много изненадващо? — засмя се тя. — Сигурно е бил лошо момченце.

Усети рязкото раздвижване на Рет зад гърба си. Ха! Беше улучила. От години той изпитваше угризения за мъката, която бе причинил на майка си, когато заради неговото непокорство баща му го беше лишил от наследство.

— Вечерята е сервирана, мис Бътлър — обади се Маниго от прага.

Рет предложи на майка си ръка да я придружи до трапезарията. Ревност прободете Скарлет. После си каза, че именно заради предаността към майка си Рет ѝ бе позволил да остане и тя преглътна гнева.

— Толкова съм гладна, че мога да изям половин крава — каза Скарлет с весел глас. — Рет, нали и ти си толкова огладнял, миличък?

Дотук тя беше победила, защото той вече беше отговорил на въпроса. Ако загубеше сега, щеше да загуби цялата игра и никога нямаше да го спечели отново.

Както се оказа, Скарлет не трябваше да се тревожи. Рет поведе разговора, веднага щом седнаха. Започна да разказва как търсил чаения сервиз във Филадельфия като някакво особено приключение — рисуваше умело словесни портрети на многобройните хора, с които беше разговарял, подражаваше на техните акценти и особености толкова сърчно, че майка му и Скарлет се превиваха от смях.

— И след като толкова дълго вървах по дирите му — заключи Рет с театрален жест на изненада, — можете да си представите колко бях ужасен, когато новият собственик се оказа прекалено честен човек, за да продаде чаения сервиз на цена, двайсет пъти по-висока от това, което самият той беше платил. За миг се изплаших, че ще се наложи да

го открадна, но за късмет той прие предложението да се позабавляваме с приятелска игра на карти.

Елинол Бътлър се помъчи да си придаде вид на неодобрене.

— Надявам се, че не си направил нещо нечестно, Рет — каза тя, но в думите ѝ се таеше смях.

— Мамо! Потресен съм. Раздавам картите отдолу само когато играя с професионалисти. Този нещастен бивш полковник от армията на Шърман беше такъв дилетант, че трябваше да го мамя, за да спечели няколкостотин долара, та болката му от загубата да се посмекчи. Беше пълна противоположност на Елингтън.

Мисис Бътлър се засмя.

— О, горкият човек. И жена му, от сърце ѝ съчувствувам.

Майката на Рет се наведе към Скарлет.

— Една от тайните на моето семейство — каза тя с престорено тайнствен шепот, пак се засмя и започна да обяснява.

Скарлет научи, че Елингтънови били прочути по цялото Източно крайбрежие със семейната си слабост — да проиграват всичко на хазарт. Първият Елингтън, който се заселил в колониална Америка, се качил на кораба само защото спечелил земя на бас от собственика ѝ за това, кой ще изпие повече бира и ще остане прав.

— Когато се разбрало, че печели — заключи накратко мисис Бътлър, — бил толкова пиян, че сметнал за най-разумно да отиде и да види спечеленото. Казват, че нямал представа къде отива, докато най-накрая не пристигнал, защото през цялото време печелел на зарове дажбите ром на моряците.

— И какво направил, когато изтрезнял? — интересува се Скарлет.

— О, миличка, това така и не му се случило. Умрял само десет дни след пристигането на кораба. Но междувременно бил се обзаложил с друг комарджия на зарове и спечелил момиче, една от наетите по договор прислужнички от същия кораб. После се оказало, че тя била забременяла от него и направили нещо като брачна церемония с обратна дата на гроба му. Синът му е един от моите прапрадядовци.

— Той също е бил комарджия, нали? — попита Рет.

— О, разбира се. Това се превърнало в семейна черта — отговори мисис Бътлър и продължи да обяснява родословното си

дърво.

Скарлет често поглеждаше към Рет. Колко още изненади криеше в себе си този човек? Никога не го беше виждала толкова отпуснат, щастлив и безусловно спокоен. „Така и не успях да му създам дом — осъзна Скарлет. — Той даже къщата не харесваше. Тя беше моя, обзаведена по мой вкус, подарък от него, но не негова“. Искаше ѝ се да прекъсне историите на мис Елинон, да каже на Рет, че съжалява за миналото, че ще поправи всички грешки. Но мълчеше. Рет се забавляваше, беше доволен от себе си и от бърбането на майка си. Не трябваше да разваля настроението му.

Свещите във високите сребърни свещници се отразяваха в махагоновата маса и в зениците на святкащите черни очи на Рет. Тяхната топла, спокойна светлина обгръщаше и тримата, образуваше остров от нежен блясък под сенките в дългото помещение. Външният свят беше изолиран от дебелия пердето на прозорците и от задушевния остров светлина на свещите. Гласът на Елинон Бътлър беше нежен, смехът на Рет — тих и окуражителен. Любовта простираше въздушна, и все пак нерушима паяжина между майката и сина. Скарлет изведнъж бе обхваната от неистово желание да бъде оплетена в тази паяжина.

Рет каза:

— Кажи на Скарлет за братовчеда Таунзенд, мамо.

Скарлет се чувствуваше толкова сигурна в топлата светлина на свещите, усещаше се част от щастието, обгърнало масата. Искаше ѝ се това да продължи вечно и тя помоли мис Елинон да ѝ разкаже за братовчеда Таунзенд.

— Таунзенд е много далечен братовчед, но е пряк потомък на прапрадядо Елингтън, единствен син на първородния син на първороден син. Затова наследи земята, комарджийската треска на Елингтънови и техния късмет. На Елингтънови винаги им върви. С едно изключение: има друга семейна черта — момчетата им са все кривогледа. Таунзенд се ожени за извънредно красиво момиче от добро филаделфийско семейство. Във Филаделфия казваха, че това било бракът между Красавицата и Звяра. Но бащата на момичето беше адвокат, много разумен по отношение на недвижимите имоти, а Таунзенд беше приказно богат. Двамата с жена му заживяха в Балтимор. После, разбира се, избухна войната. Съпругата на Таунзенд

избяга при семейството си веднага щом той се записа в армията на генерал Лий. В края на краищата тя беше янки, а и беше много вероятно съпругът ѝ да бъде убит. Толкова беше кривоглед, че не можеше да улучи и хамбар с пушката, да не говорим за вратата на хамбара. Но той притежаваше късмета на Елингтънови. Не му се случи нищо лошо, освен измръзвания по ръцете и краката, въпреки че участва във войната чак до Апоматокс. В същото време тримата братя и бащата на съпругата му бяха убити като участници в армията на Съюза. Така той наследи всичко, натрупано от грижовния баща и неговите грижовни предшественици. Таунзенд си живее царски във Филадельфия и изобщо не го е грижа, че всички негови имоти в Савана бяха конфискувани от Шърман. Видя ли се с него, Рет? Как е той?

— По-кривоглед от всякога, с двама кривогледи синове и една дъщеря, която, слава богу, прилича на майка си.

Скарлет не обърна внимание на отговора на Рет.

— Казахте, че Елингтънови са от Савана, мис Елинор? Майка ми беше от Савана — каза тя живо.

Липсата на сложни роднински връзки, неотменна част от южняшкия живот, отдавна я притесняваше. Всички нейни познати имаха цяла мрежа братовчеди, лели и чичовци, която обхващаше различни поколения и разстояния от стотици мили. Тя обаче нямаше. Полин и Юлали нямаша деца. Братята на Джералд О'Хара в Савана също бяха бездетни. Сигурно в Ирландия имаше още много О'Хара, но това не ѝ помагаше. Всички Робиярови, с изключение на нейния дядо, бяха напуснали Савана.

И ето че сега пак седеше и слушаше разказ за чуждо семейство. Рет имаше роднини във Филадельфия. Несъмнено беше сродник и на половин Чарлстън. Не беше справедливо. Но може би тези Елингтънови бяха свързани с Робиярови по някакъв начин. Тогава тя щеше да е част от паяжината около Рет. Може би щеше да намери връзка със света на Бътлъррови и Чарлстън, света, който Рет бе избрал и в който тя бе решила да влезе.

— Много добре помня Елен Робияр — каза мисис Бътлър. — И майка ѝ. Твоята баба, Скарлет, беше може би най-чаровната жена в цяла Джорджия и също в Южна Каролина.

Скарлет като омагьосана се наведе напред. Знаеше само откъслечни истории за баба си.

— Беше ли наистина скандална, мис Елинор?

— Беше необикновена. Но когато я опознах добре, изобщо не беше скандална. Все раждаше. Първо леля ти Полин, сетне Юлали, после майка ти. Всъщност бях в Савана, когато се роди майка ти. Помня фойерверките. Дядо ти наемаше някакъв прочут италианец всеки път, когато баба ти му раждаше дете. Ти не помниш Рет, и сигурно, няма да ми благодариш, че го разказвам, но страшно се уплаши. Специално те изведох да ги видиш, а ти така се разрева, че едва не умрях от срам. Всички други деца пляскаха с ръце и викаха от радост. Разбира се, те бяха по-големи. Ти още носеше роклички, беше на не повече от годинка.

Скарлет впи очи в мисис Бътлър, после в Рет. Не беше възможно! Рет не можеше да е по-възрастен от майка ѝ. Ами майка ѝ... — беше ѝ майка. Винаги я бе приемала за възрастна, на отдалечена от годините на силните чувства. Как можеше Рет да е по-възрастен от нея? Как можеше да го обича така отчаяно, когато той се оказа толкова стар?

После Рет нанесе нов удар. Той остави салфетката на масата, пристъпи до Скарлет, целуна я по главата, приближи се до майка си, пое ръката ѝ и я целуна.

— Тръгвам, мамо — каза той.

„О, Рет, не!“ — понечи да изкрещи Скарлет. Но беше прекалено изумена, за да продума, даже да попита къде отива.

— Не ми се иска да излизаш в този дъжд и мрак, Рет — възрази майка му. — И Скарлет е тук. Нямахте време даже да се поздравите.

— Дъждът спря и има пълнолуние — отговори Рет. — Не мога да пропусна възможността да използвам прилива нагоре по реката и имам още съвсем малко време да го хвана, преди да се е обърнал. Скарлет знае, че трябва да проверяваш работниците, ако заминеш и ги оставиш за известно време — тя е делова жена. Нали така, миличка?

Очите му блеснаха от пламъка на свещта, когато погледна към Скарлет. После той излезе в коридора.

Скарлет стана от масата и едва не преобърна стола от бързане. После, без да каже нито дума на мисис Бътлър, отчаяно изтича след Рет.

Той стоеше във вестибюла и закопчаваше палтото си с шапка в ръка.

— Рет, Рет, почакай! — извика Скарлет.

Реши да пренебрегне предупредителното му изражение.

— Всичко беше толкова хубаво на вечеря — каза тя. — Защо искаш да излезеш?

Рет мина покрай нея и блъсна вратата на вестибюла към изхода. Вратата се затвори с тежко и глухо изщракване на ключалката и изолира останалата част от къщата.

— Не прави сцени, Скарлет. На мене не ми минават.

После добави, сякаш четеше мислите ѝ:

— И не разчитай, че ще споделиш леглото ми.

Рет отвори вратата към улицата. Изчезна, преди тя да успее да си отвори устата. Вратата бавно се залюля и се затръшна след него.

Скарлет тропна с крак. Това не беше достатъчен отдушник за нейния гняв и разочарование. Защо трябваше да е толкова подъл? Лицето ѝ се изкриви в гримаса — наполовина ядосана, наполовина от неволен смях — като сърдито признание за хитростта на Рет. Много лесно беше прозрял какво смята да направи тя. Е, тогава ще да е поумна, нищо повече. Трябва да се откаже от идеята веднага да забременее и да измисли нещо друго. Беше смръщила вежди, когато се върна при майката на Рет.

— Хайде, хайде, миличка, не се разстройвай — каза Елинон Бътлър, — няма да му се случи нищо лошо. Рет познава реката като петте пръста на ръката си.

Тя беше останала до камината, не искаше да влезе в коридора и да попречи на Рет да се сбoguва с жена си.

— Ела в библиотеката, там е уютно, а слугите ще почистят масата.

Скарлет се намести на стол с висока облегалка, която я пазеше от течението. Учтиво отказа наметка за коленете, защото се чувствувала добре.

— Позволете ми да ви увия, мис Елинон — настоя тя като взе кашмирения шал от ръцете ѝ. — Седнете и се отпуснете.

Скарлет настани мисис Бътлър удобно.

— Колко мило момиче си, Скарлет, точно като милата ти майка. Помня колко внимателна беше тя винаги, с такива приятни обноски.

Разбира се, всички момичета на Робиярови бяха добре възпитани, но Елен беше особена...

Скарлет затвори очи и вдъхна лекия мирис на лимон и върбинка. Всичко щеше да се нареди. Мис Елинор я обичаше, тя щеше да накара Рет да се върне у дома и всички щяха да живеят щастливо до края на живота си.

Задряма на मेкия стол, унесена от нежни спомени за по-спокойни времена. Когато в коридора зад затворената врата избухна свадата, тя рязко дойде на себе си. За миг не осъзна къде се намира и как се е озовала тук. Примигна със замъглени очи и погледна мъжа, застанал на вратата. Рет? Не, не можеше да е Рет, освен ако не си е обръснал мустаците.

Едрият мъж, който не беше Рет, неуверено прекрачи прага.

— Дойдох да се запозная със снаха си — каза той, заваляйки думите.

Маргарет Бътлър изтича към Елинор.

— Помъчих се да го спра — изплака тя, — но той е в такова настроение... не успях да го накарам да ме послуша, мис Елинор.

Мисис Бътлър се изправи.

— Успокой се, Маргарет — произнесе тя тихо, но настоятелно. — Рос, чакам приличен поздрав.

Гласът ѝ прозвуча необичайно високо, думите бяха особено отчетливи.

Сега вече Скарлет разбра. Значи това беше братът на Рет. И то пиян, както се виждаше. Е, беше виждала пияни мъже и преди, за нея това не представляваше нещо ново. Тя се изправи, усмихна се на Рос и трапчинката ѝ се мярна.

— Наистина, мис Елинор, как е възможно една дама да има такъв късмет да се радва на двама сина, кой от кого по-хубав? Рет никога не ми е казал, че има толкова красив брат!

Рос се олюля към нея. Очите му жадно се плъзнаха по тялото и се приковаха на разбърканите къдрици и гримираното с руж лице. Той по-скоро се изхили, отколкото се засмя.

— Значи това е Скарлет — проговори той с дрезгав глас. — Трябваше да предположа, че Рет най-накрая ще си намери такова екстра парче. Хайде, Скарлет, целуни новото си братче. Знаеш как да доставиш удоволствие на един мъж, сигурен съм.

Едрите му длани се плъзнаха нагоре по ръцете ѝ, като огромни паяци и се склочиха около оголената шия. После отворената му уста се озова върху нейната, киселият му дъх я блъсна в носа, езикът му насила се пъхаше между зъбите ѝ. Скарлет се помъчи да вдигне ръце, за да се отскубне, но Рос беше твърде силен, а тялото му здраво се притискаше до нейното.

Чуваше гласовете на Елинол Бътлър и Маргарет, но не долавяше смисъла на думите. Цялото ѝ внимание се насочваше към желанието да се освободи от отблъскващата прегръдка и към срама от обидните думи на Рос. Той я беше нарекъл мръсница! И се държеше с нея като с мръсница.

Изведнъж Рос я блъсна настрана, гърбът ѝ се удари в стола.

— Хващам се на бас, че не си толкова студена към скъпия ми голям брат — изръмжа Рос.

Маргарет Бътлър хлипаше на рамото на Елинол.

— Рос! — повтори майка му. — Позвъних на Маниго да дойде. Той ще ви помогне да се приберете и ще бъде приличен придружител на Маргарет. Когато изтрезнееш, ще напишеш извинително писмо до съпругата на Рет и до мене. Сега изложи и себе си, и Маргарет, и мене. Няма да бъдеш приет в този дом, докато не се възстановя от срама, който ми причини.

— Толкова съжалявам, мис Елинол! — плачеше Маргарет.

Мисис Бътлър постави ръце на раменете на Маргарет.

— Аз те съжалявам, Маргарет — каза тя и я подкани с жест. — Приберете се сега. Ти, разбира се, си винаги добре дошла в тази къща.

Мъдрите очи на стария Маниго веднага прецениха положението. Той дръпна Рос, който изненадващо не се възпротиви. Маргарет тръгна след тях.

— Извинявайте, извинявайте — повтаряше тя непрекъснато, докато гласът ѝ не потъна зад затворената врата.

— Скъпо дете — обърна се Елинол към Скарлет, — нямам думи за извинение. Рос беше пиян, не знаеше какво говори. Но това не е оправдание за постъпката му.

Скарлет цяла трепереше. От отвращение, от унижение, от гняв. Защо беше позволила всичко това, защо беше допуснала братът на Рет да я обиди и да я докосне с ръце и уста? „Трябваше да плюя в лицето му, да му издера очите, да ударя с юмруци отвратителната му мръсна

уста. Но не направих това, просто стоях — като че ли го заслужавам, като че ли го приемам.“ Никога не беше изпитвала такъв срам. Засрамена беше от думите на Рос и от собствената си слабост. Чувствуваше се омърсена, осквернена и завинаги унижена. По-добре Рос да я беше ударил или нападнал с нож. Тялото ѝ можеше да се възстанови от удар или рана. Но гордостта ѝ никога нямаше да се възстанови от болката, която сега усещаше.

Елинон се наведе над нея, помъчи се да я прегърне, но Скарлет се сви от допира.

— Оставете ме на мира! — Искаше ѝ се да изкрещи, но излезе само едно пъшкане.

— Няма — каза мисис Бътлър, — докато не ме изслушаш. Трябва да разбереш, Скарлет, трябва да ме чуеш. Толкова много неща не знаеш. Слушаш ли?

Тя придърпа стол до Скарлет и седна на по-малко от педя от нея.

— Не! Идете си! — Скарлет запуши ушите си с ръце.

— Няма да те оставя — възрази Елинон. — Ще ти разкажа и ще повторя, ако трябва хиляди пъти, докато не ме чуеш...

Гласът ѝ продължи меко, но настойчиво, а ръката ѝ галеше приведената глава на Скарлет — успокояваше, милваше, внушаваше нейната доброта и любов.

— Това, което направи Рос, е непростимо — каза Елинон. — Не те моля да му простиш. Но аз трябва да направя това, Скарлет. Той е мой син и зная вътрешната му болка, която го накара да се държи така. Той не искаше да те нарани, мила. Чрез теб той нападаше Рет. Виждаш ли, той знае, че Рет е много по-силен и че никога няма да може да се съревновава с него в каквото и да било. Рет просто протяга ръка и взема каквото пожелае, умее да постига своето и да си върши работата. А горкият Рос се проваля във всичко.

Маргарет ми разказа на четири очи днес следобед, че когато Рос отишъл на работа днес сутринта, разбрал, че са го уволнили. Заради пиенето, нали разбираш. Той и преди пиеше, всички мъже са такива, но поне не прекаляваше, както прави откакто Рет се прибра в Чарлстън преди година. Рос се мъчеше да оправи плантацията, бяхтеше там като роб след завръщането си от войната, но все нещо не вървеше и той все не успяваше да събере прилична оризова реколта. Щяха да му отнемат всичко заради неплатени данъци. Затова когато Рет му предложи да

купи плантация от него, Рос беше принуден да я даде. Така или иначе, тя щеше да е на Рет, ако той и баща му... но това е друга история.

Рос си намери работа като касиер в една банка, но ми се струва, че за жалост работата с пари е според него вулгарна. Преди джентълмените просто подписваха полици или една тяхна дума бе достатъчна и техните помощници вършеха всичко останало. Както и да е, Рос допускаше грешки на работното място, сметките му никога не излизаха и един ден направи голяма грешка, заради която го уволниха. Нещо повече, от банката казаха, че ще го съдят, за да си получат парите, които той беше изплатил по погрешка. Рет оправи нещата. Това обаче беше като нож, забит в сърцето на Рос. Той се пропи и ето, че сега загуби и следващата си работа. Отгоре на всичко някой глупак или злобен човек пуснал мълвата, че Рет го е уредил на работа. Като чул това, Рос се прибрал право в къщи и така се напил, че едва се държал на краката си. Направо мъртвопиян.

Най-много обичам Рет, прости ми, боже, но винаги е било така. Той е първородният ми син и още в мига, когато ми го подадоха след раждането, аз сложих сърцето си в малките бебешки ръчички. Обичам Рос и Розмари, но не както обичам Рет и се страхувам, че те го знаят. Розмари смята, че това се дължи на дългото му отсъствие от дома, след което той се появи внезапно като оня джин от бутилката, накупи всичко за къщата, а на нея — красиви рокли, за каквито бе мечтала. Тя не помни как беше преди той да замине. Тогава бе съвсем мъничка и не знае, че за мене той винаги е бил на първо място. Ала Рос го знае, винаги е знаел, макар че той пък беше любимец на баща си, и затуй не се тревожеше особено. Стивън изгони Рет и направи Рос свой наследник. Той обичаше Рос, гордееше се с него. Но Стивън почина, този месец ще станат седем години от смъртта му. А Рет пак е у дома, тази радост изпълва живота ми и Рос не може да не го забелязва.

Гласът на мис Бътлър стана хрипкав, накъсан от усилието да излее натежалото си от тайни сърце. Не издържа и горчиво се заплака.

— Бедното ми момче, бедният ми, наранен Рос.

„Трябва да кажа нещо — помисли Скарлет, — за да я успокоя.“
Не можа обаче да измисли нищо. Самата тя беше силно наранена.

Мисис Бътлър пое дълбоко въздух, избърса очи и се съвзе.

— Какво има, мила?

— Трябва да зная — настоя Скарлет. — Трябва да ми кажете. Наистина ли съм... как го каза той — наистина ли изглеждам така?

Скарлет се нуждаеше от уверение, трябваше ѝ одобрението на тази любяща дама, ухаеща на върбинка и лимон.

— Скъпо дете — каза Елинон, — няма абсолютно никакво значение как изглеждаш. Рет те обича, затова и аз те обичам.

„Света Богородице! Тя казва, че приличам на мръсница, но това нямало значение. Да не е полудяла? Разбира се, че има значение. Нищо друго на света няма по-голямо значение. Искам да съм дама, каквато би трябвало да бъда!“

Скарлет отчаяно сграбчи ръцете на мисис Бътлър, без да осъзнава, че ѝ причинява ужасна болка.

— О, мис Елинон, помогнете ми! Моля ви, имам нужда от вашата помощ.

— Разбира се, мила. Кажете какво искате.

По лицето на мисис Бътлър сега се четеше само спокойствие и обич. Още преди много години се беше научила да прикрива всяка болка.

— Искам да зная къде греша, защо не приличам на дама? Аз съм дама, мис Елинон, наистина. Вие познавате майка ми, трябва да знаете, че казвам истината.

— Разбира се, че си дама, Скарлет, и разбира се, че зная това. Външният вид е толкова измамен, че просто не е справедливо. Можем да се справим с всичко, без това всъщност да ни струва никакви усилия.

Мисис Бътлър внимателно освободи своите пулсиращи, отекли пръсти от хватката на Скарлет.

— Толкова си жизнена, скъпо дете, събрала си в себе си целия устрем на света, в който си израсла. Това подвежда хората от старото, уморено крайбрежие тук. Но ти не бива да губиш тази енергия, тя е извънредно ценна. Просто ще намерим начин да станеш по-малко забележима, това е всичко. Тогава ще се чувствуваш по-удобно.

„И аз също“ — добави мислено Елинон Бътлър. Щеше до последен дъх да брани жената, която според нея Рет обичаше, но би ѝ било много по-лесно, ако Скарлет престанеше да се боядисва толкова и да носи скъпи, неподходящи дрехи. Елинон вътрешно се зарадва на възможността да прекрои снаха си според чарлстънския образец.

Скарлет с благодарност преглътна нейното дипломатично обяснение за измъчващия я проблем. Беше достатъчно проникателна, за да ѝ повярва напълно — нали видя как мис Елинор се справи с Юлали и Полин. Ала майката на Рет щеше да ѝ помогне и това беше най-важното, поне засега.

14.

Чарлстън, възпитал Елинон Бътлър и привлякъл Рет след десетилетия на странствуване, беше стар град, един от най-старите в Америка, скупчен връз тесен триъгълен полуостров между две големи реки, по които се изкачваше приливът. Те завършваха в широко пристанище, свързано с Атлантическия океан. Основан през 1682 година, още от самото начало на съществуването си градът притежаваше романтична нега и чувственост, чужди на забързания ритъм и пуританското себеотрицание на колониите в Нова Англия. Солен полъх люлееше палми и глицинии, целогодишно имаше цветя. Почвата беше черна, плодородна, без камъни, които да притъпят плуга. Водите гъмжаха от риба, раци, скариди, сладководни костенурки и стриди. Горите бяха пълни с дивеч. Богата беше тази земя, предназначена да радва човека.

Кораби от цял свят акостираха на пристанището, за да натоварят ориз от огромните чарлстънски плантации покрай реката, и докарваха луксозни стоки откъде ли не, доставящи наслади и житейски прелести за малобройното население. Градът беше най-заможният в Америка.

Благословен да достигне зрелостта си в епохата на Просвещението, Чарлстън бе използвал богатството си, за да се сдобие с красота и познание. Умело използващ своя климат и природни дарове, градът даряваше съкровищата си за радости на сетивата. Всяка къща имаше майстор-готвач и бална зала, всяка дама носеше брокати от Франция и перли от Индия. Съществуваха дружества и за наука, и за музика и танци, школи за точни науки и школи по фехтовка. Цивилизоваността и хедонизмът на града се съчетаваха в равновесие, което пораждаше изтънчена култура — несравнимият разкош се уравниваше от строга дисциплина на ума и образованието. Чарлстънци боядисваха къщите си във всички цветове на дъгата и ги украсяваха със сенчести портици, през които морският вятър донасяше аромата на рози като милувка. Във всеки дом имаше стая с глобус, телескоп и цели стени с книги на различни езици. По пладне сядаха на пълен обяд от шест разнообразни ястия,

сервирани в меко сияещи сребърни съдове, предавани от поколение на поколение. Гарнитура към яденето беше разговорът, а любимата подправка — остроумието.

Такъв беше светът, който Скарлет О'Хара, едновременната красавица на един селски окръг в червеникаво-глинестата Северна Джорджия, сега възнамеряваше да покори, въоръжена само с енергия, упоритост и ужасна необходимост. Но изборният от нея момент беше крайно неподходящ.

В продължение на повече от век чарлстънци се славеха със своето гостоприемство. Съвсем обичайно беше да се посрещат стотина гости, от които поне половината бяха напълно непознати на домакина и домакинята, освен чрез препоръчителни писма. През седмицата на конните състезания — кулминацията на светския сезон в града — собственици от Англия, Франция, Ирландия и Испания често докарваха конете си месеци преди началото на състезанията, та да се приспособят към климата и водата. Собствениците живееха в домовете на своите конкуренти от Чарлстън. Конете на гостите бяха вързани до тези, с които чарлстънският домакин щеше да се състезава срещу тях. Градът разкриваше своето великодушие, откритото си сърце.

Но това беше преди войната. Първите изстрели на Гражданската война бяха дадени както подобаваше, във Форт Съмтър, в пристанището на Чарлстън. За по-голямата част от света Чарлстън беше символ на загадъчния и вълшебен Юг, обрасъл с мъх и ухаещ на магнолии. За чарлстънци също.

И за Севера. „Гордият и арогантен Чарлстън“ беше постоянен рефрен в нийоркските и бостънските вестници. Военните на Съюза бяха решили да унищожат потъналия в цветя и пастелни тонове стар град. Първо блокираха достъпа до пристанището. След това поставените на близките острови оръдия започнаха да обстрелват тесните улички и къщите — обсада, продължила почти шестстотин дни. Накрая нахлу армията на Шърман с факли и опожари именията покрай реките. Когато войниците на Съюза влязоха, за да окупира ценната плячка, пред очите им се разкри окаяна разруха. Плевели бяха избуяли по улиците и задушаваша градините, къщите бяха без прозорци, осакатени от снарядите и с изпочупени покриви. Но те се натъкнаха също и на съпротивата на съсипаното население, станало

вече дотам гордо и арогантно, че да оправдае напълно славата, която се носеше за него на Север.

Пришълците вече не бяха добре дошли в Чарлстън.

Жителите на града стягаха покривите и прозорците, колкото им стигаха силите, заключваха вратите. Помежду си обаче те се върнаха към своя любим навик да се веселят. Събираха се на танци в оплячкосаните дневни на домовете си, където вдигаха наздравици за Юга с вода в напукани и залепени чаши. Наричаха тези вечеринки „гладни“ и ги огласяха със смях. Времената на френското шампанско, искрящо във високи кристални чаши може би бяха отминали, но те си оставаха чарлстънци. Бяха загубили имотите си, но ги свързваха почти два века на традиции и стил. Никой не можеше да им ги отнеме. Войната бе завършила, но те не бяха победени. Никога нямаше да бъдат победени, каквото и да направеха проклетите янки. Нямаше да бъдат победени, докато бяха заедно. И не допускаха никого в своя затворен кръг.

Военната окупация и крайностите на Реконструкцията поставиха на изпитание тяхната издръжливост, но те не се огънаха. Другите щати от Конфедерацията един по един се присъединяваха обратно към Съюза и щатската власт се възвръщаше. Не обаче и Южна Каролина. И особено Чарлстън. Повече от девет години след края на войната по старите улици на града патрулираха въоръжени войници и налагаха комендантски час. Непрекъснато променящите се наредби се отнасяха до всичко — от цената на хартията до разрешителните за сватби и погребения. Чарлстън все повече западаше външно, но същевременно се засилваше неговата решителност да съхрани стария начин на живот. Възроди се „ергенският котилъон“, възприет от новото поколение, попълнило празнотите след кланетата при Бул Рън, Антиетам и Чансълървил. След приключването на своя работен ден като чиновници или работници, някогашните плантатори се качваха на конния трамвай или излизаха пеша в покрайнините на града, за да възстановят внушителния овален хиподром на Чарлстън и да засадят в пропитата с кръв спечена глина наоколо семена на треви, купени с общо събраната вдовишка лепта.

Малко по малко, символ след символ и педя след педя чарлстънци възвръщаха същността на своя любим изгубен свят. Но в този свят нямаше място за онези, които не принадлежаха към него.

15.

Панзи не можа да скрие учудването си от заповедите, които получи от Скарлет, докато тя се разсъбличаше за лягане в първата вечер, прекарана в къщата на Бътлърви.

— Вземи зеления дневен костюм, който бях облякла сутринта, и го изчеткай хубаво. После махни всички украшения и гарнитури, включително златните копчета, и заший някакви обикновени черни копчета.

— Къде да намеря черни копчета, мис Скарлет?

— Не ме занимавай с глупави въпроси. Питай камериерката на мисис Бътлър — как ѝ беше името? — Сели. И ме събуди утре в пет часа.

— Пет часа?

— Да не си глуха? Чу много добре. Сега изчезвай. Искам зеления тоалет готов за утре сутринта.

Скарлет с удоволствие се отпусна на дюшека, напълнен с пера, и пухената възглавница на голямото легло. Денят беше изпълнен с преживявания и емоции. Срещата с мис Елинон, пазаруването, после онова глупаво събрание за Конфедератския дом, появата на Рет като гръм от ясно небе със сребърния чаен сервиз... Протегна ръка към празното пространство до себе си. Искаше той да е при нея, но може би беше по-добре да изчака няколко дни, докато наистина я приемат като равна в Чарлстън. Онзи нещастник Рос! Не ѝ се мислеше за него, нито за ужасните неща, които ѝ наговори и направи. Мис Елинон го беше изгонила от къщата и Скарлет се надяваше, че няма да го вижда повече. Предпочиташе да мисли за нещо друго. По-добре за мис Елинон, която я обичаше и щеше да ѝ помогне да си възвърне Рет, дори без да знае какво точно върши.

Пазарът, както каза мис Елинон, беше мястото за срещи и научаване на новини. Затова щеше да иде там — още утре. Скарлет щеше да е по-доволна, ако не трябваше да се ходи толкова рано, в шест часа. Но така се налагаше. „Трябва да призная — помисли Скарлет в

просъница, — че Чарлстън е доста оживен и това ми допада.“ Прозина се и мигновено заспа.

Пазарът беше идеалното място за Скарлет да започне живот на чарлстънска дама. Пазарът беше външната, видима квинтесенция на Чарлстън. Още от основаването на града чарлстънци купуваха тук храната си. Господарката на къщата или в редки случаи господарят, избираше и плащаше, прислужничката или кочияшът поемаха покупките и ги слагаха в големи кошници, прехвърлени през лакът. Преди войната храните се продаваха от роби, които ги докарваха от плантациите на своите господари. Много от продавачите стояха все на същите места, но сега бяха свободни, а кошниците се носеха от слуги, които получаваха заплата. Също както продавачите много и от тях бяха същите хора, както преди, същите бяха и кошниците им. За Чарлстън беше важно, че старото не се е променило.

Традицията бе люлката на обществото, рожденото право на хората в Чарлстън, безценното наследство, което никой торбаланковец или войник не можеше да ограби. Това личеше най-добре на пазара. Пришълците можеха да пазаруват там, пазарът беше обществена собственост. Но за тях преживяването беше неприятно. Все не успяваха да уловят погледа на продавачката на зеленчуци или на продавача на раци. Чернокожите чарлстънци бяха не по-малко горди от белите. Когато непознатият си тръгваше, пазарът се заливаше от смях. Пазарът беше само за чарлстънци.

Скарлет сви рамене, за да вдигне по-високо яката си. Студените пръсти на вятъра въпреки усилията ѝ проникваха вътре и тя силно се разтрепери. Очите ѝ се напълниха с прах, обувките ѝ бяха сякаш от олово. Колко мили беше дължината на пет пресечки? Нищо не виждаше. Уличните фенери представляваха само ярки кълба мъгла сред другата мъгла в призрачно сивия полумрак преди разсъмване.

По дяволите, как беше възможно мис Елинор да е в толкова добро настроение? Бъбреше, сякаш не беше леденостудено и тъмно като в рог. Напред се виждаше някаква светлинка, но тя беше далеч. Скарлет се препъваше към нея. Искаше ѝ се проклетият вятър да спре. Но какво беше това? Във вятъра. Скарлет подуши въздуха. Точно така!

Кафе. Все пак може би щеше да оцелее. Тя догони мисис Бътлър, която стъпваше с жива, забързана крачка.

Пазарът беше истинско тържище, оазис от светлина и топлина, цвят и живот в безформената сива мъгла. По тухлените колони, които поддържаха високи и широки арки към околните улици, горяха факли и осветяваха ярките престилки и забрадки на усмихнатите чернокожи продавачки и техните стоки в кошници с всякакви размери и форми върху дълги дървени маси, боядисани в зелено. Беше претъпкано с хора, повечето обикаляха от сергия на сергия и разговаряха с другите купувачи или с продавачите — предизвикателно, весело, ритуално пазарене, което очевидно доставяше удоволствие на всички.

— Първо кафе, Скарлет?

— О, да, с удоволствие.

Елинон Бътлър се запъти към стоящата наблизо групичка жени. Те държаха димящи калени чаши с ръце в ръкавици и отпиваха, докато разговаряха и се смееха, без да обръщат внимание на шума около тях.

— Добро утро, Елинон... Елинон, как си?... Дръпни се, Милдред, пусни Елинон да мине... О, Елинон, чу ли, че Керпсън продава истински вълнени чорапи? Няма да излезе във вестника до утре. Искаш ли да дойдеш с Алис и мене? Ще ходим днес следобед... О, Елинон, точно говорехме за дъщерята на Лавиния. Снощи е абортирала. Лавиния се е съсипала от мъка. Дали твоята готвачка може да направи онова прекрасно винено желе? Ненадминато е! Мери има бутилка кларет, а аз ще осигуря захарта...

— Добро утро, мис Бътлър, видях, че идвате, кафето вече ви чака.

— И още една чаша за снаха ми, моля те, Суки. Госпожи, запознайте се със съпругата на Рет, Скарлет.

Бъбренето секна и всички глави се обърнаха към Скарлет.

Тя се усмихна и лекичко кимна. Изглежда предпазливо групата жени, защото се страхуваше, че думите на Рос са плъзнали по целия град. „Не трябваше да идвам, не издържам.“ Скарлет стисна зъби и се настрои предизвикателно. Очакваше най-лошото и цялата ѝ предишна враждебност към аристократичните претенции на Чарлстън за миг се възвърна.

Все пак се усмихна и кимна на всяка от дамите, на които Елинон я представяше: „... да, просто обожавам Чарлстън... да, госпожо, аз

съм племенница на Полин Смит... не, госпожо, още не съм ходила в художествената галерия, тук съм едва от завчера... да, госпожо, наистина намирам пазара за много вълнуващ... Атланта или по-скоро окръг Клейтън, семейството ми имаше памучна плантация там... о, да, госпожо, времето е много опасно, тези топли зимни дни... не, госпожо, струва ми се, че не съм виждала вашия племенник, когато е бил във Валдоста, това е доста далече от Атланта... да, госпожо, с удоволствие бих играла вист... О, много ви благодаря, бях така зажадняла за глътка кафе...“

Скарлет зарови лице в чашата, беше си свършила работата. „Мис Елинор е глупава като кокошка — дръзко помисли тя. — Как може да ме остави ей така, точно в средата? Да не си въобразява, че помня като слон? Толкова много имена, всички се сляха в едно. Пък и ме гледаха като слон или като някакво друго животно в зоологическата градина. Знаят какво каза Рос, сигурна съм. Мис Елинор може да се заблуди от техните усмивки, но не и аз. Куп дърти котки!“ Зъбите ѝ изтракаха в ръба на чашата.

Нямаше да издаде чувствата си, ако ще да ослепее от стискане на очите, за да не се разплаче. Но по бузите ѝ избиха ярки петна.

След като изпи кафето, мисис Бътлър пое чашата ѝ и я подаде заедно със своята на заетата продавачка на кафе.

— Нямам дребни пари, Суки — каза тя и извади петдоларова банкнота.

Без излишни движения Суки грабна чашите, потопа ги в голяма кофа, пълна с кафеникава вода, сложи ги на масата до себе си, избърса ръце в престилката, взе банкнотата, прибра я в охлузена кожена кесия, увиснала на колана ѝ, и извади един долар, без да поглежда.

— Заповядайте, мис Бътлър, дано кафето ви е харесало.

Скарлет се ужаси. Два долара за чаша кафе! Ами за два долара можеше да си купи чифт чудесни ботушки на Кингстрийт.

— Винаги е хубаво, Суки, дори и да нямам какво да сложа на масата, защото съм пила кафе тук. Не те ли е срам така да обираш хората?

Зъбите на Суки се бялнаха на кафявата кожа.

— Не, госпожо, никога — каза тя развеселена. — В Библията мога да се закълна, че си спя най-спокойно.

Останалите клиентки се разсмяха. Всички бяха водили подобни разговори със Суки многократно. Елинон Бътлър се огледа за Сели с кошницата.

— Хайде да вървим, мила — обърна се тя към Скарлет. — Имаме да правим много покупки днес и трябва да успеем преди стоката да се е свършила.

Скарлет последва мисис Бътлър към единия край на пазара, където редиците сергии бяха отрупани с очукани поцинковани корита, пълни с морски храни, от които се излъчваше силна и остра миризма. Скарлет сбърчи нос и погледна с отвращение коритата. Досега бе смятала, че познава рибите достатъчно добре. Реката покрай Тара беше пълна с риба — грозна, с мустаци и много кости. Налагаше се да се хранят с нея, когато нямаше нищо друго. Не разбираше защо хората купуваха тези отвратителни малки същества, но все пак имаше много дами, които бяха свалили ръкавици, за да се ровят в коритата. О, каква досада! Мис Елинон щеше да я представи на всяка поотделно. Скарлет се приготви да се усмихва.

Дребничка, побеляла дама измъкна от коритото пред нея голяма сребриста риба.

— Какво удоволствие да те видя, Елинон. Как ти се струва тази камбала? Не смятах да купувам камбала, но нямат друго, а не мога да чакам. Чудя се защо рибарските лодки не спазват някакъв точен график и все говорят за безветрие. Ами сутринта вятърът едва не отнесе бонето ми.

— Аз наистина предпочитам камбалата, Мини, много по-вкусна е със сос. Да ти представя съпругата на Рет, Скарлет... Скарлет, запознай се с мисис Уентуърт.

— Здравей, Скарлет. Кажи ми как ти се вижда камбалата?

Въпреки че ѝ се струваше отвратителна, Скарлет промърмори:

— Винаги съм имала особена слабост към камбалата. — Никак не ѝ се искаше всички приятелки на мис Елинон да я разпитват за мнението ѝ. Тя изобщо не знаеше какво представлява камбалата, да не говорим за това, дали е вкусна, или не.

През следващия час Скарлет се запозна с повече от двайсет дами и поне една дузина видове риби. Започваше да придобива известна представа за плодовете на морето. Мисис Бътлър купи раци като обиколи пет различни продавачи, за да събере осем парчета.

— Сигурно ти изглеждам много придирчива — каза тя, след като свърши с покупката, — но супата просто не е същата, когато е сготвена с мъжки раци. Разбираш ли, мъжките имат особен вкус. По това време на годината женските се намират много по-трудно, но мисля, че си заслужава усилието.

Скарлет изобщо не се интересуваше от пола на раците. Отвращаваше се от това, че са още живи и че шават в коритата, протягат крачка, нервно шумолят и се катерят един върху друг, за да достигнат до ръба на коритото и да избягат. Продължаваше да ги чува в кошницата на Сели, където се блъскаха в хартията, в която бяха увити.

Още по-неприятни се оказаха скаридите, въпреки че не бяха живи. Очите им бяха като ужасни черни топчета на пръчки, имаха дълги мустаци, пипала и костеливи коремчета. Не можеше да повярва, че би вкусила нещо подобно, още по-малко да ѝ хареса.

Стридите не ѝ направиха впечатление, просто приличаха на мръсни камъни. Но когато мисис Бътлър взе крив нож от масата и отвори една, на Скарлет ѝ се повдигна. „Прилича на хрчка в застояла мръсна вода“ — помисли тя.

След морските храни месото ѝ се стори успокоително познато, макар от ятата мухи над постланите окървавени вестници да ѝ призляваше. Скарлет успя да се усмихне на малкото чернокожо момче, което разгонваше мухите с голямо сърцевидно ветрило, направено от плетена слама или нещо подобно. Докато стигнаха до редиците увиснали на шиите си птици, Скарлет беше възвърнала самообладанието си и вече мислеше как да украси шапката си с пера.

— Какви пера, мила? — попита мисис Бътлър. — От фазан? Разбира се, че можеш да си вземеш.

Тя оживено започна да се пазари с мастиленочерната дебела продавачка на птиците, накрая купи доста голям сноп и се изръси едно пени.

— Какво, по дяволите правиш, Елинор? — чу Скарлет глас зад лакътя си, огледа се и забеляза маймунското лице на Сали Брутън.

— Добро утро, мисис Брутън.

— Добро утро, Скарлет. Защо Елинор купува и тези части от птицата, които не могат да се ядат? Или някой е открил начин да се готвят перата? Имам няколко дюшека, които в момента не използвам.

Скарлет обясни за какво ѝ трябват. Усещаше как се изчервява. Може би в Чарлстън само „екстра парчетата“ носеха украсени шапки.

— Каква чудесна идея! — възкликна Сали с искрено въодушевление. — Имам стар цилиндър за езда, които може да се оправи с панделки и няколко висящи пера. Стига да го намеря, толкова отдавна не съм го слагала. Яздиш ли, Скарлет?

— От години не съм яздила. Откакто... — Скарлет се мъчеше да си припомни.

— Откакто избухна войната, зная. Аз също. Страшно ми липсва.

— Какво ти липсва, Сали? — попита мисис Бътлър, която се присъедини към тях и подаде перата на Сели. — Вържи ги от двете страни и внимавай да не ги прекършиш.

После мисис Бътлър пое дълбоко въздух и замря.

— Извинете ме — каза тя със смях, — но ще изпусна Брутъновия колбас. Добре, че те видях, Сали, съвсем го бях забравила.

Тя забързано се отдалечи, Сели хукна да я догони. Сали се усмихна на Скарлет, която не прикри почудата си.

— Не се тревожи, не е полудяла. Най-хубавият колбас в света се продава само в събота и свършва рано. Колбасарят беше слуга при нас, когато беше роб. Казва се Лукульс. След като се освободи, добави Брутън към името си. Повечето роби постъпиха така, сега по имената им можеш да изброиш цялата чарлстънска аристокрация. Разбира се, има също много Линкълновци. Ела с мене, Скарлет. Трябва да купя зеленчуци. Елинор ще ни намери.

Сали спря пред сергия с лук.

— Къде по дяволите е Лайла? А, ето те. Скарлет, това крехко малко същество, ако можеш да повярваш, води цялото ми домакинство и то така, сякаш е Иван Грозни. Това е мисис Бътлър, Лайла, съпругата на мистър Рет.

Хубавичката млада прислужничка направи реверанс.

— Трябва ни много лук, мис Сали — каза тя, — за туршията с артишок, която правя тъкмо сега.

— Чуваш ли, Скарлет? Мисли ме за оглупяла от старост. Зная, че ни трябва много лук.

Сали грабна една от кафявите хартиени кесии и започна да слага лук в нея. Скарлет я загледа учудено. После импулсивно закри с ръка отвора на кесията.

— Извинете, мисис Брутън, но този лук не струва.

— Не струва? Как е възможно? Нито е изгнил, нито е поникнал.

— Изваден е прекалено рано — обясни Скарлет. — Изглежда добре, но няма да има никакъв вкус. Зная, защото аз самата съм правила същата грешка. Когато трябваше да се занимавам със стопанството, садих и лук. Тъй като не знаех изобщо нищо за земеделието, извадих го веднага щом връхчетата започнаха да пожълтяват, понеже се уплаших, че изсъхват и ще изгният. Лукът беше красив като на картинка и аз много се гордеех с него, защото не ми провървя особено с реколтата. Варихме го, задушавахме го и готвихме с него фрикасе, за да подобрим вкуса на катеричките и енотите. Но лукът нямаше никакъв аромат. После разкопах лехата, за да засадя нещо друго, и намерих няколко глави, които бях пропуснала. Те бяха точно както трябва. Всъщност на лука му трябва време, за да придобие хубав вкус. Аз ще ви покажа какво значи истински лук.

Скарлет започна да преглежда кошниците на сергията с опитни очи, ръце и нос.

— Ето, точно такъв ви трябва — най-накрая каза тя с войнствено вдигната брадичка.

„Можеш да си мислиш, че съм селска глупачка, ако искаш, но аз не се срамувам, че ръцете ми се цапаха тогава, когато се налагаше. Вие, високомерните чарлстънци, си въобразявате, че сте върхът във всичко, ама не е така.“

— Благодаря — каза Сали със замислен поглед. — Много съм ти благодарна. Бях несправедлива към тебе, Скарлет. Не можех да допусна, че хубавица като теб ще има и капчица разум. Какво друго отглеждаше? Любопитно ми е да науча нещо повече за целината.

Скарлет се вгледа в лицето на Сали, видя искрения ѝ интерес и отговори:

— Не можех да си позволя да се занимавам с целина, когато трябваше да изхранвам десет, че и повече гърла. Но пък за ямса знам всичко, което човек трябва да знае, а и за морковите, белите картофи и ряпата. Също за памука.

Не я беше грижа дали думите и звучат като самохвалство. Можеше да се хване на бас, че нито една дама в Чарлстън не се е потила под слънцето, за да бере памук.

— Сигурно си се съсипвала от работа — промълви Сали Брутън с ясно изписано уважение в очите.

— Трябваше да ядем — сви рамене Скарлет, за да пропъди спомените от миналото. — Слава богу, всичко това е зад нас.

После се усмихна. Сали Брутън подобри настроението ѝ.

— Все пак оттам ми останаха познанията по кореноплодните. Рет веднъж каза, че познавал много хора, които са в състояние да върнат некачествено вино, но аз съм била единствената, която би постъпила така с моркови. Бяхме в най-изискания ресторант в Ню Орлиънс и настана такава шумотевица!

Сали шумно се изсмя.

— Струва ми се, че зная този ресторант. Кажете ми какво направи сервитьорът — не прехвърли ли салфетката през ръката си с презрително сбърчен нос?

— Изпусна я — изкиска се Скарлет, — а тя падна в един от тиганите, в които приготвят десертите.

— И се запали? — злобно се усмихна Сали.

Скарлет кимна.

— О, Господи! — извика Сали. — Какво не бих дала да съм била там в този момент.

— За какво си говорите вие двете? — намеси се Елинон Бътлър. — И аз искам да се посмея. На Брутън му бяха останали само два фунта колбас и ги беше обещал на Мини Уентуърт.

— Нека Скарлет ти разкаже — каза Сали все още през смях. — Това момиче е чудо, Елинон, но аз трябва да вървя.

Тя сложи ръката си върху посочената от Скарлет кошница с лук.

— Ще взема този — каза тя на продавачката. — Да, Лина, цялата кошница. Просто я изсипи в чувал и го дай на Лайла. Как е момченцето ти, още ли кашля?

Преди да потъне в разговори как се лекува кашлица, Сали се обърна към Скарлет и я погледна в очите.

— Надявам се, че ще почнеш да ме наричаш „Сали“ и ще ми дойдеш на гости, Скарлет. Приемам у дома първата сряда на месеца, следобед.

Скарлет не разбра, че току-що бе допусната до най-високото равнище на затвореното и разслоено чарлстънско общество. Врати,

които от учтивост само биха се откrehнали за снахата на Елинор Бътлър, щяха да се отворят широко за протеже на Сали Брутън.

Елинор Бътлър с готовност се вслуша в съветите на Скарлет за картофите и морковите. После купи царевично брашно, едро смляна царевица, брашно и ориз. Накрая взе масло, суроватка, сметана, мляко и яйца. Кошницата на Сели се препълни.

— Ще трябва да извадим всичко и да го подредим отново — засуети се мисис Бътлър.

— Аз мога да нося нещо — предложи Скарлет.

Нямаше търпение да си тръгне, преди да са срещнали още някоя от приятелките на мисис Бътлър. Спираха се толкова често, че повече от час им трябваше да преминат покрай сергиите за зеленчуци и млечни продукти. Нямаше нищо против да се запознае с продавачките, искаше ясно да ги запомни, защото беше сигурна, че ще има работа с тях занапред. Мис Елинор беше толкова мека. Скарлет вярваше, че би могла да се справи по-добре с цените. Щеше да е забавно. Веднага щом започне да свиква, щеше да предложи да поеме част от пазаруването. Но без покупките от рибарите. От тях ѝ ставаше лошо.

Тя обаче промени мнението си, когато хапна от тях. Обедът беше истинско откровение. В супата от женски раци имаше такова кадифено съчетание от вкусове, че очите ѝ се ококориха. Никога не беше опитвала толкова изискано ястие, освен в Ню Орлиънс, разбира се! Чак сега си спомни как Рет обясняваше, че поръчаните ястия са от различни видове морски храни.

Скарлет помоли за още една порция супа и с удоволствие я изяде докрай, после отдаде дължимото на останалите ястия от обилния обяд, включително десерта — плодов сладкиш с ядки и разбита сметана, който мисис Бътлър нарече торта „Хугенот“.

След обета за пръв път през живота си изпита стомашно неразположение. Не от преяждане. Ядосаха я Юлали и Полин.

— Тръгнаха сме на посещение при Карийн — обяви Полин още при влизането им — и решихме, че Скарлет ще поиска да дойде с нас. Извинявайте за безпокойството. Не знаех, че сега привършвате обета.

Полин стисна неодобрително устни при мисълта, че един обед може да се проточи толкова дълго. Юлали лекичко въздъхна от завист.

Карийн! Изобщо не искаше да се среща с Карийн. Но не можеше да признае подобно нещо, лелите ѝ щяха да припаднат.

— С удоволствие бих дошла, лельо — рече тя, — но не се чувствавам много добре. Просто ще си сложа мокра кърпа на челото и ще полегна.

После сведе очи.

— Нали знаете как се получава...

„Хванаха се! Нека си мислят, че имам женски неприятности. Прекалено са благовъзпитани да ми задават въпроси.“

Беше права. Лелите ѝ се сбогуваха по възможно най-бързия начин. Скарлет ги изпрати до вратата като внимаваше да стъпва така, сякаш има болки в корема. Юлали съчувствено я потупа по рамото, когато я целуна за довиждане.

— Сега си почини добре — каза тя, на което Скарлет послушно кимна, — а утре сутринта ела у дома в девет и половина. Църквата „Света Богородица“ е само на половин час пеша и няма да закъснеем за службата.

Скарлет зяпна от ужас. Неделната служба не ѝ беше минала през ума.

В този миг я преряза истинска болка, от която се преви на две.

Цял следобед се излежава с разкопчани дрехи и бутилка гореща вода на стомаха. Неразположението беше неприятно и непознато, затова я плашеше. Но много повече я плашеше нейният окаян страх от Бога.

Елен О'Хара беше ревностна католичка и беше положила всички усилия да превърне религията в част от живота в Тара. Имаше вечерни молитви, литании, молитвени броеници и постоянно, макар и меко напомняне на дъщерите какви задължения имат като християнки. Елен съжаляваше, че плантацията е отдалечена, защото заради разстоянието не можеше да се радва на утехата на църквата. Но по своя тих, ненатрапчив начин тя се постара сама да осигури тази утеха на семейството. Към дванайсетгодишната си възраст Скарлет и сестрите ѝ вече твърдо бяха усвоили основите на вероучението, благодарение на търпеливата си майка.

Сега Скарлет се гърчеше от срам, защото от много години беше пренебрегнала всякакви религиозни задължения. Сигурно Елен лееше сълзи на небето. О, защо сестрите на майка ѝ трябваше да живеят в Чарлстън? Никой в Атланта не би очаквал от нея да посещава неделната служба. Мисис Бътлър не би настоявала особено или в най-

лошия случай би очаквала от нея да я придружи до епископалната църква. Това нямаше да е чак толкова лошо. Скарлет имаше мъглявото убеждение, че Бог не обръща голямо внимание на това, което се случва в една протестантска църква. Но в мига, когато прекрочеше прага на „Света Богородица“, той щеше да узнае, че тя е страшна грешница, която не се е изповядвала откакто... откакто... наистина не помнеше откога. Нямаше да може да се причести и всички щяха да разберат причините. Представи си невидимите ангели-хранители, за които Елен ѝ разказваше като дете. Те всички се мръщеа. Скарлет се зави презглава.

Не знаеше, че нейната представа за религията е суеверна и погрешна като на човек от каменната епоха. Знаеше само, че е уплашена, нещастна и ядосана, защото е попаднала в капана на такава дилема. Какво щеше да прави?

Припомни си спокойното лице на Елен, обляно от светлината на свещите и думите на майка ѝ пред семейството и прислугата, че Бог най-много обича заблудената овчица, но това не я успокои особено. Трябваше да измисли начин да се отърве от неделната служба.

Не беше честно! И то тъкмо когато нещата започнаха да се нареждат добре. Мисис Бътлър ѝ беше споменала, че Сали Бругън кани гости на вист и със сигурност щеше да покани и нея.

16.

Разбира се, Скарлет отиде на църква. За нейна изненада старинният ритуал и откликът на събралите се богомолци бяха странно успокоителни, като стари приятели в новия живот, който се канеше да почне. Лесно беше да си спомни за майка си, когато устните ѝ мълвяха „Отче наш“, гладките зърна на броеницата бяха добре познати на пипане. Елен със сигурност щеше да се радва да я види коленичила тук. Тази мисъл я накара да се почувствува добре.

Тъй като беше неизбежно, Скарлет се изповяда и отиде да види Кариин. Манастирът и сестра ѝ се оказаха още две изненади. Винаги си беше представяла манастирите като крепости със заключени врати, където монахините търкат каменните подове от сутрин до вечер. В Чарлстън сестрите на милосърдието живееха в прекрасна тухлена къща и преподаваха на ученички в красива бална зала.

Кариин сияеше от щастието на своето призвание. Мълчаливото, свито дете, което Скарлет помнеше, толкова се беше променило, сякаш беше друг човек. Как можеше да се сърди на непозната? И то на непозната, която изглежда по-възрастна от нея, а не като нейна помалка сестра. Кариин, всъщност сестра Мери Джоузеф, също извънредно много се зарадва на срещата. Скарлет почувствува топлотата на свободно изразената любов и възхищение. „Да можеше и Сюелин да е поне наполовина толкова добра — помисли Скарлет, — не бих се чувствувала така отчуждена в Тара.“ Беше голямо удоволствие да посети Кариин и да пие чай с нея във великолепната градина на манастира, макар че сестра ѝ толкова надълго ѝ бърбри за момиченцата в класа по аритметика, че на Скарлет ѝ се доспа.

Времето минаваше неусетно — неделната служба и закуската в дома на лелите подир това, следобедният чай с Кариин бяха желани спокойни моменти в натоварената програма на Скарлет.

А тя наистина беше натоварена.

През седмицата след срещата със Сали Брутън, когато Скарлет я просвети за лука, в дома на Елинон Бътлър заваляха покани. Елинон беше благодарна на Сали, поне така си мислеше. Добре запозната с

навиците на Чарлстън обаче, тя се опасяваше за Скарлет. Дори в спартанските условия на следвоенния живот обществото имаше неписани правила за поведение — като подвижни пясъци, византийски лабиринт от прекалено сложна изтънченост, който дебнеше непредпазливите и непосветените.

Елинор се помъчи да посъветва Скарлет:

— Не е задължително да посетиш всички, които са ти изпратили визитни картички, мила. Достатъчно е да изпратиш своята картичка с подгънат ъгъл. Това ще означава, че си получила картичката, имаш желание да се запознаете, но няма да направиш посещение у дома.

— Затова ли толкова картички бяха с подгънати нагоре ъгълчета? Аз пък си помислих, че са стари и износени. Добре, ще се запозная с всекиго поотделно. Радвам се, че всички искат да се сприятелим. Аз имам същото желание.

Елинор замълча. Всъщност повечето картички наистина бяха „стари и износени“. Никой или почти никой не можеше да си позволи нови. А тези, които можеха, не желаеха да си направят, за да не притеснят останалите. Сега вече се възприе обичаят всички получени визитни картички да се оставят на поднос в коридора, за да могат собствениците им дискретно да ги приберат. Елинор реши, че за момента няма да претоварва Скарлет с тази информация. Скъпото дете ѝ беше показало кутия със сто снежнобели картички, които беше донесла от Атланта. Бяха съвсем нови, още неразопаковани. Щяха да ѝ стигнат за дълго. Тя наблюдаваше веселата решителност на Скарлет и се почувствува също както някога, когато тригодишният Рет я беше повикал тържествуващо от най-горния клон на огромен дъб.

Опасенията на Елинор Бътлър бяха излишни. Сали Брутън се беше изразила съвсем ясно:

— Това момиче е почти съвсем необразовано и има вкус на хотентот. Но е енергична и силна, бори се да оцелее. Имаме нужда от нейния тип в Юга, да, дори в Чарлстън. Може би най-вече в Чарлстън. Аз ще я покровителствувам. Очаквам всички мои приятели да я посрещнат добре.

Скоро дните на Скарлет се превърнаха в безкраен низ от занимания. Започваха с час или повече на пазара, сетне — богата закуска у дома, обикновено включваща Брутъновия колбас, и излизане: преоблечена към десет часа, тя тръгваше, последвана от Панзи, която,

носеше кутията с картичките и захар — от всички гости в тези оскъдни времена се очакваше да си носят захарта. Имаше достатъчно време за пет посещения, преди да се върне у дома за обед. Следобедите се запълваха от посещения у дами, които имаха ден за гости, вист, пазаруване с новите приятелки на Кингстрийт или посрещане на гости вкъщи заедно с мис Елинор.

На Скарлет ѝ беше приятна тази непрекъсната дейност. Още по-приятно ѝ беше вниманието, с което беше обградена. А най-приятно от всичко ѝ беше да чува името на Рет от устата на всички. Няколко възрастни жени бяха открито критични. Те не одобряваха поведението му в младежките години и бяха непримирими. Но повечето му прощаваха старите грехове. Сега беше по-възрастен и помъдрял. Освен това бе всеотдаен към майка си. Старите дами, загубили синове и внуци във войната, добре разбираха сияещото щастие на Елинор Бътлър.

По-младите жени гледаха Скарлет със зле прикрита завист. Обожаваха да ѝ разказват всички факти, всички слухове за това, какво е правил Рет, когато е напуснал града без обяснение. Според някои съпрузите им със сигурност знаели, че Рет финансира политическото движение за отхвърляне на правителството на торбаланковците в щатската столица. Други шушукали, че си възвръща семейните портрети и мебели под дулото на револвера. Всички разказваха за подвизите му по време на войната, когато неговият бърз тъмен кораб прорязал блокадата на флотата на Съюза като сянка, сееща смърт. Придобиваха особено изражение, когато заговаряха за него — смесица от любопитство и романтични образи. Рет беше по-скоро мит, отколкото човек. И освен това съпруг на Скарлет. Как да не ѝ завиждат?

Скарлет се чувствуваше най-добре, когато беше непрекъснато заета, и затова прекарваше приятно времето си. Не друго, а общуване ѝ беше необходимо след ужасяващата самота в Атланта и тя бързо забрави отчаянието, в което беше изпаднала. Атланта просто сбърка, това беше всичко. Не беше направила нищо, с което да заслужи такава жестокост, иначе в Чарлстън нямаше всички да я харесат толкова много. А те наистина я харесваха, в противен случай не биха я канили, нали?

Тази мисъл ѝ доставяше огромно удоволствие и тя често се връщаше към нея. Винаги когато ходеше на гости, приемаше гости с мисис Бътлър, посещаваше специално избраната си нова приятелка Ан Хамптън в Конфедератския дом или разменяше клюки, докато пиеше кафе на пазара, Скарлет изпитваше желание Рет да я види. Понякога даже се оглеждаше за него, представяше си, че е там, толкова горещо беше желанието ѝ. О, да можеше да се върне у дома!

Струваше ѝ се най-близко до нея в спокойните часове след вечеря, когато сядаше с майка му в кабинета и очарована слушаше разказите на мис Елинон. Тя обичаше да си спомня какво е направил или казал Рет като малко дете.

Скарлет обичаше и другите истории на мис Елинон. Понякога те бяха мрачно смешни. Елинон Бътлър, както повечето свои съвременници в Чарлстън, бе получила образованието си от гувернантки и пътувания. Беше начетена, но не беше интелектуална, говореше езици сносно, макар и с ужасен акцент, познаваше Лондон, Париж, Рим, Флоренция, но само прочутите исторически забележителности и луксозните магазини. Беше вярна на своята епоха и класа. Никога не беше поставяла под въпрос авторитета на родителите или съпруга си, беше изпълнявала дълга си, без да се оплаква.

Това, което я разграничаваше от останалите жени от нейния тип, беше неудържимото, ненатрапчиво чувство за хумор. Радваше се на всичко, което животът ѝ поднасяше, човешкото съществуване за нея беше източник на забавление. Тя беше надарен разказвач, репертоарът ѝ обхващаше най-разнообразни истории от забавните случки в нейния живот до класическите южняшки истории за семейните тайни на всеки род в областта.

Ако Скарлет беше по-начетена, щеше основателно да нарече Елинон своя Шехерезада. Тя не разбра, че мисис Бътлър косвено се мъчи да въздейства върху ума и сърцето ѝ. Елинон виждаше уязвимостта и смелостта на Скарлет, които бяха привлекли любимия ѝ син. Тя разбираше също, че с брака им е станало нещо ужасно, толкова ужасно, че Рет не иска да има повече нищо общо със Скарлет. Знаеше, без никой да ѝ беше казал, че снаха ѝ отчаяно се бори да си го възвърне и поради собствени причини желаше помириенето по-силно, отколкото нея. Не беше сигурна дали Скарлет ще направи Рет щастлив,

но от сърце вярваше, че едно дете ще поправи брака. Рет я бе посещавал с Бони и тя никога нямаше да забрави изпитаната тогава радост. Беше обичала момиченцето и още повече му се радваше като виждаше колко е щастлив нейният син. Искаше ѝ се той пак да изпита това щастие и самата тя да се зарадва отново. Беше готова да направи всичко по силите си, за да постигне целта.

Поради голямата си заетост Скарлет прекара в Чарлстън повече от месец, преди да забележи, че е отегчена. Това се случи в дома на Сали Брутън, най-малко отегчителното място в целия град, в момента, в който всички говореха за мода — тема, която преди беше извънредно интересна на Скарлет. Отначало беше очарована, когато Сали и нейният кръг приятелки говореха за Париж. Веднъж Рет ѝ донесе шапка от Париж — най-красивият, най-вълнуващият подарък, който някога бе получавала. Зелено, да ѝ отива на очите, както той каза, с разкошни широки копринени панделки, които се връзваха под брадичката. Насили се да слуша какво говори Алиша Савидж, въпреки че не беше ясно какво общо може да има с модата една мършава възрастна дама като нея. Или като Сали. С нейното лице и плоски гърди в никаква дреха не можеше да изглежда добре.

— Помниш ли корсетите на Уърт? — питаше мисис Савидж. — Мислех си, че ще припадна, изправена на пробата толкова дълго.

Половин дузина гласове се разбъбриха наведнъж, оплакваха се от безжалостните парижки шивачи. Други им възразяваха, че всяко неудобство е направо нищо пред качеството, което може да осигури само Париж. Няколко въздишаха по спомените за ръкавици, обувки, ветрила и парфюми.

Скарлет механично се обръщаше по посока на гласовете с привидно заинтригувано изражение, смееше се, когато чуваше смях. Но през цялото време мислеше за други неща — останало ли е достатъчно от сладкиша и за вечеря... може ли да се сложи нова якичка на синята рокля... Рет... Погледна часовника над главата на Сали. Можеше да си тръгне най-рано след осем минути. Сали обаче улови погледа ѝ. Трябваше да е по-внимателна.

Осемте минути ѝ се видяха като осем часа.

— Никой не говореше за нищо друго, мис Елинол, освен за дрехи. Щях да полудея, толкова се отегах.

Скарлет се отпусна на стола срещу мисис Бътлър. Дрехите бяха загубили очарованието си за нея, откакто се беше ограничила до четирите рокли в убити тонове, които „вършеха работа“. Майката на Рет ѝ беше помогнала да ги поръча при нейната шивачка. Даже балните рокли, които си шиеше, не предизвикваха у нея особен интерес. Бяха само две за предстоящата шестседмична поредица балове почти всяка вечер. Те също бяха в убити цветове — едната от синя коприна, другата от виненочервено кадифе, с обикновена кройка, почти без украса. Но даже най-скучният бал означаваше музика и танци, а Скарлет много обичаше да танцува. Рет също щеше да се върне от плантацията, както обеща мис Елинол. Съжаляваше само, че трябва да чака толкова дълго началото на Сезона. Трите седмици изведнъж ѝ се сториха непоносимо скучни като си представи, че само ще седи и ще бърби с жените.

О, колко ѝ се искаше да се случи нещо вълнуващо!

Желанието на Скарлет се изпълни съвсем скоро, но не така, както си представяше. Напротив, преживяването беше ужасно.

Всичко започна като злостен слух, който размиваше целия град. Мери Елизабет Пит, стара мома, прехвърлила четирийсетте, твърдеше, че се събудила посред нощ и видяла мъж в стаята си. „Истина ви казвам — обясняваше тя, — беше с кърпа през лицето като Джеси Джеймс.“

„Много ѝ се ще — коментира недружелюбно някой. — Мери Елизабет е поне с двайсет години по-стара от Джеси Джеймс.“ Във вестника излизаха поредица статии, които представяха в романтична светлина дръзките подвизи на братята Джеймс и тяхната банда.

Но на следния ден историята се усложни. Алиша Савидж също беше прехвърлила четирийсетте, но се беше омъжвала два пъти и всички я познаваха като спокойна и разумна жена. Тя също се беше събудила и видяла мъж в спалнята си, до леглото, загледан в нея на лунната светлина. Той държал пердето дръпнато, за да влиза светлината, долната половина на лицето му била закрыта от превързана кърпа, а горната — засенчена от козирката на шапката.

Бил облечен във войнишка униформа на Съюза.

Мисис Савидж изпищяла и хвърлила по него книга от нощното шкафче. Той избягал през прозореца на верандата, преди съпругът ѝ да успее да дойде в спалнята.

Янки! Изведнъж всички се уплашиха. Самотните жени се страхуваха за себе си, омъжените жени се страхуваха за себе си и още повече за своите съпрузи, защото ако някой мъж наранеше войник на Съюза, щяха да го хвърлят в затвора или дори обесят.

На следващата и по-следващата нощ войникът продължи да се появява в женски спални. На третата нощ се случи най-неприятното досега. Не лунната светлина беше събудила Теодосия Хардинг, а движението на гореща ръка по завивката над гърдите ѝ. Отворила очи, но в мрака не видяла нищо. Чувала обаче задъхано дишане и усещала, че някой е приклепнал до леглото. Тя извикала и припаднала от страх. Никой не знаел какво можело да се случи след това. Изпратиха Теодосия при братовчеди в Съмървил. Всички казваха, че е съсипана. „Близко до лудостта“ — добавяха по-язвителните.

Делегация от чарлстънски мъже предприе посещение във военното командване. Неин говорител бе възрастният адвокат Джосая Ансън. Заявиха, че ще организират собствени нощни патрули по улиците в старата част на града и ако изненадат нападателя, ще се справят с него сами.

Комендантът прие идеята за патрулите. Но предупреди, че ако пострада дори един-единствен войник на Съюза, виновникът — мъж или жена, ще бъде екзекутиран. Няма да допусне саморазправа или произволни нападения срещу войниците на Севера под претекста, че се защитават чарлстънските жени.

Страховете на Скарлет, появили се преди много години, сега я заляха като мощна вълна. Беше започнала да презира окупационните войници. Както всички други в Чарлстън, беше престанала да ги забелязва, държеше се тъй, сякаш не съществуваха, и те се отдръпваха от пътя ѝ, когато тя вървеше по тротоара, забързана за гости или пазар. Сега се плашеше от всяка синя униформа, която ѝ се изпречваше. Всеки един от тях би могъл да бъде среднощният нападател. Представяше си го много живо — тъмна фигура, излязла от мрака.

Сънят ѝ се прекъсваше от отвратителни сънища или по-скоро спомени. Отново и отново виждаше пред себе си изостаналия от

янките войник в Тара, усещаше неприятния му дъх, виждаше косматите му ръце, заровени в дрънкулките от кутията за ръкоделие на майка ѝ, зачервените от диво сладострастие очи и устата с изпочупени зъби, изкривена в очаквателна усмивка. Скарлет го застреля. Устата и очите се размазаха сред избликналата кръв, парченца кости и лепкавата пихтия на мозъка, обагрена с червени ивици.

Завинаги запомни отекващия гръм на изстрела, ужасно разплисканата кръв и своето буйно, сякаш разкъсващо я тържество.

О, да имаше сега пистолет, за да защити себе си и мис Елинол от янките!

Но в къщата нямаше оръжие. Скарлет разрови шкафовете, сандъците, гардеробите и чекмеджетата, дори лавиците зад книгите в библиотеката. Беше беззащитна, безпомощна. За пръв път в живота си се почувствува слаба, неспособна да посрещне и да преодолее каквато и да е пречка по пътя си. Усещаше се скована и помоли Елинол Бътлър да прати съобщение на Рет.

Елинол не бързаше. Да, да, щяла да му съобщи. Да, щяла да му разкаже какво споделя Алиша за внушителните размери на мъжа и неземния лунен блясък в нечовешките черни очи. Да, щяла да му напомни, че тя и Скарлет са две сами жени в голямата къща нощем, че прислужниците се прибират по домовете си след вечеря, с изключение на възрастния Маниго и малката, слаба Панзи.

Да, щяла бързо да прати съобщението, веднага щяла да го прати — още със следващия курс на лодката, която трябваше да донесе дивеч от плантацията.

— Но кога ще стане това, мис Елинол? Рет трябва да се върне сега! Магнолията на двора всъщност е като стълба, по която може да се стигне до верандата пред нашите спални! — Скарлет сграбчи ръката на мисис Бътлър и я разтърси за по-голяма убедителност.

Елинол я потупа.

— Скоро, миличка, скоро. Цял месец не сме хапвали патица, а печената патица е голяма моя слабост. Рет знае това. Пък и всичко ще се оправи. Рос и приятелите му ще патрулират всяка вечер.

Рос! Цялото същество на Скарлет изкрещя безмълвно. Какво можеше да направи един пияница като Рос Бътлър? Или който и да е друг чарлстънец? Повечето бяха възрастни мъже или инвалиди, или

съвсем млади момчета. Ако ставаха за нещо, нямаше да изгубят онази глупава война. Можеше ли сега да им вярва, че ще се справят с янките?

Желанието на Скарлет отчаяно се блъскаше в непроницаемата стена на оптимизма на Елинон Бътлър, но загуби битката.

Известно време патрулите сякаш бяха ефикасни. Оплакванията от нападение секнаха, всички се успокоиха. Скарлет за пръв път организира приеман ден у дома и посрещна толкова много гости, та леля Юлали се оплакваше, че сладкишът не бил стигнал за всички. Елинон Бътлър скъса бележката, която бе написала на Рет. Хората ходеха на църква, пазаруваха, играеха вист, изваждаха вечерните тоалети, за да ги проветрят и поправят преди началото на Сезона.

Скарлет се върна от сутрешната обиколка по гости със зачервени бузи от бързото ходене.

— Къде е мисис Бътлър? — обърна се настойчиво тя към Маниго.

Той отговори, че мис Елинон е в кухнята, и Скарлет се затича към задната част на къщата.

Елинон Бътлър вдигна очи към връхлетялата при нея Скарлет.

— Добри новини, Скарлет! Получих писмо от Розмари тази сутрин. Ще се върне у дома вдругиден.

— По-добре й телеграфирайте да не идва — тросна се Скарлет с пресипнал, безизразен глас. — Оня янки снощи е нападнал Хариет Мадисън. Току-що научих.

Хвърли поглед към масата пред мисис Бътлър.

— Патици? Вие скубете патици? Лодката от плантацията е дошла! Значи мога да ида с нея до плантацията и да доведа Рет...

— Не можеш да пътуваш сама с четирима мъже, Скарлет.

— Мога да взема със себе си Панзи, все едно дали това ще й хареса, или не. Ето, дайте ми тази торба и няколко бисквити. Гладна съм. Ще ги изям по пътя.

— Но, Скарлет...

— Без „но“, мис Елинон. Просто ми подайте бисквитите. Аз тръгвам.

„Какво правя аз? — ужаси се Скарлет. — Не трябваше така да хуквам, Рет ще побеснее. Освен това сигурно изглеждам кошмарно. Не стига, че ще се появя там, където не ми е мястото, поне можех да изглеждам по-добре. Мислех, че ще се получи съвсем различно.“

Скарлет беше премисляла хиляди пъти какво ще стане при следващата ѝ среща с Рет. Понякога си представяше, че той се връща у дома много късно, тя е по нощница, онази с набраното деколте, пусната свободно и се реши преди лягане. Рет винаги се радваше на косата ѝ, казваше, че е като жива. Понякога, в онези отминали дни, той искаше да я реши и да наблюдава сините искри, които отскачаха с пукот от гребена.

Често си представяше картината около масата за чай — тя тъкмо слага бучка захар в чая с елегантно движение на сребърните щипци в ръката ѝ. Сигурно в този момент ще бърби свойски със Сали Брутън и Рет ще види, че тя вече се чувства у дома си и е приета от най-интересните хора в Чарлстън. Той ще поеме ръката ѝ и ще я целуне, щипците ще паднат, но това няма да има значение...

Или пък ще е с мис Елинор след вечеря, седнали двете пред огъня, удобно и уютно и все пак със запазено място за него. Само веднъж беше помисляла за пътуване до плантацията, защото не знаеше какво представлява, знаеше само, че армията на Шърман я е изгорила. Мечтанието ѝ започна добре — тя и мис Елинор пристигат с купища сладкиши и шампанско в чудесно корабче, боядисано в зелено, облепени на многобройни копринени възглавнички, с ярки пъстри чадърчета в ръце. Провикваха се „пикник“, Рет се засмиваше и хукваше към тях с отворени обятия. Но после видението се замъгли и потъна в мрак. Преди всичко, Рет мразеше пикниците. Казваше, че е по-добре човек да живее в пещера, ако предпочита да яде на земята като животно, вместо да седи на стол и маса като цивилизовано човешко същество.

Разбира се, и през ум не ѝ беше минавало, че би могла да се появи именно така, притисната между кашони и варели, пълни с един господ знае какво, на мръсна лодка, която при това вонеше непоносимо.

Сега, след като беше далеч от града, Скарлет се разтревожи повече от гнева на Рет, отколкото от натрапника-янки. „Ами ако той просто нареди да обърнат лодката и да ме върнат?“

Лодкарите потапяха веслата в зеленикавокафявата вода само за да насочват движението, лодката се носеше от невидимото, мощно, бавно течение на прилива. Скарлет нетърпеливо оглеждаше бреговете на широката река. Струваше ѝ се, че изобщо не помръдват. Всичко изглеждаше еднакво: широки пространства, заети от високи кафяви треви, които се полюляваха бавно, о, колко бавно, в течението на прилива, отзад гъсти гори, украсени с неподвижни сиви завеси от испански мъх, под тях безредно пораснали вечнозелени храсталаци. Всичко беше толкова тихо. Защо, за бога, поне птици не пееха? И защо вече притъмняваше?

Заваля.

Много, преди греблата да заработят към левия бряг, Скарлет беше прогизнала до кости и трепереше, чувствуваше се много зле физически и душевно. Тя вдигна очи през замъгляващата завеса на дъжда и забеляза фигура в черни непромокаеми дрехи, по които се стичаше вода, осветена от горяща факла. Лицето се закриваше от голяма качулка.

— Хвърлете въжето — каза Рет като се наведе напред и протегна ръка. — Добре ли пътувахте, момчета?

Скарлет разблъска щайгите, за да се изправи. Краката ѝ се подгънаха и тя се строполи с трясък върху горната щайга.

— Какво става по дяволите?

Рет подхвана клупа на въжето, което се проточи от кормчията към него, и го нахлузи на кола за привързване на лодката.

— Хвърлете швартовото въже — нареди Рет. — Какъв е тоя шум? Да не сте пияни?

— Не, сър, мистър Рет — отговори в хор лодкарите.

Чак сега проговориха за пръв път, откакто бяха тръгнали от кея в Чарлстън. Един от тях посочи към двете жени на кърмата.

— Господи! — възкликна Рет.

17.

— По-добре ли се чувствуваш сега? — попита Рет с внимателно овладян глас.

Скарлет мълчаливо кимна. Беше увита в одеяло, облечена в груба работна риза на Рет и седеше на стол близо до открития огън, а босите ѝ крака киснеха в леген с гореща вода.

— Как си, Панзи?

Камериерката на Скарлет седеше на друг стол, също увита в одеяло като пашкул. Тя се усмихна и отговори, че се чувствувала добре, само че много огладняла.

Рет се изсмя.

— Аз също. Ще ядем като се изсушите.

Скарлет придърпа одеялото по-плътно около себе си. „Много е приветлив, виждала съм го такъв и преди, усмихнат и лъчезарен. А после излиза, че е побеснял от гняв и може да бълва змии и гущери. Само заради Панзи се преструва така. Като излезе тя, той ще се нахвърли върху мене. Може би трябва да кажа, че Панзи ще ми е нужна, но за какво? Вече съм съблечена, не мога да нахлузя дрехите си, преди да са изсъхнали и един господ знае кога ще стане това като отвън вали, а вътре е влажно. Как издържа Рет да живее на такова място? Отвратително е!“

Стаята се осветяваше само от огъня. Представляваше голям квадрат със страна почти шест метра, с пръстен под и зацапани, олющени стени. Миришеше на евтино уиски и тютюнев сок, примесен с миризмата на овъглено дърво и изгорял плат. Единствената мебелировка се състоеше от няколко груби стола ѝ пейки, както и от няколко пръснати тук-там очукани метални плювалници. Полицата над голямата камина и касите на вратите и прозорците сякаш бяха попаднали тук по недоразумение. Бяха чамови, с красива и фина ажурна резба, излъскани до сияещо златистокафяво. В единия ъгъл имаше груба стълба с изпотрошени стъпала и изтърбушен, несигурен парапет. По дължината му бяха прострени дрехите на Скарлет и Панзи.

Белите фусты се издуваха от време на време, когато ги подхващаше течението — досущ като призраци, изплували от сенките на мрака.

— Защо не остана в Чарлстън, Скарлет?

Вечерята беше свършила и бяха изпратили Панзи да спи при старата чернокожа готвачка на Рет. Скарлет вдигна рамене.

— Майка ти не искаше да те безпокои в твоя рай тук. — Тя се огледа презрително. — Аз обаче смятам, че трябва да си в течение на нещата. Някакъв войник-янки се промъква нощем в спалните на жените и ги напада. Едно момиче направо се побърка и трябваше да го отпратят извън града.

Скарлет се помъчи да разгадае мислите по лицето му, но то беше безизразно. Той я гледаше мълчаливо, сякаш очакваше нещо.

— Е? Не те ли интересува, че майка ти и аз можем да бъдем убити в леглата си или нещо още по-лошо?

Устата на Рет се изкриви в подигравателна усмивка.

— Добре ли чувам? Момински страх у една жена, която мина с кола през цялата армия на янките, защото те й се бяха изпречили на пътя? Хайде, хайде, Скарлет. Твоята прямота е известна. Защо тръгна на този дълъг път в дъжда? Да не би да се надяваше да ме изненадаш в обятията на някоя мимолетна любов? Или пък Хенри Хамилтън те посъветва да постъпиш така, за да почна пак да ти плащам сметките?

— За бога, какво приказваш, Рет Бътлър? Какво общо има тук чичо Хенри?

— Такова убедително невежество! Моите комплименти. Но не можеш да очакваш от мене да ти повярвам дори за миг, че твоят хитър стар адвокат не те е уведомил за прекратяването на сумите, които пращаш в Атланта. Прекалено високо мнение имам за Хенри Хамилтън, за да допусна такава небрежност от негова страна.

— Спрял си да пращаш пари? Не е възможно?

Коленете на Скарлет омекнаха. Рет сигурно се шегуваше. Какво щеше да стане с нея? Къщата на Прасковената улица — тоновете въглища, които й трябваха за отопление, прислугата, която чистеше, готвеше, переше, гледаше градината, грижеше се за конете и лъскаше кабриолетите, изхранването на всички. Това струваше цяло състояние. Как можеше чичо Хенри да плаща сметките? Той щеше да използва

нейните пари! Не, не беше възможно. Скарлет се беше влачила, без да е сложила залък в уста, със скъсани обувки, превила гръб и с кървящи ръце, когато работеше на нивите, за да не умрат от глад. Беше пренебрегнала всякаква гордост, беше обърнала гръб на всичко, което я бяха учили, поддържаше делови контакти с хора, които не заслужаваха и да плюе върху тях, хитруваше и извърташе, бяхтеше се денонощно, за да си изкара парите. Нямаше да допусне да се пилеят така, не можеше да си го позволи. Те бяха нейни. Бяха единственото, което притежаваше.

— Не можеш да ми вземеш парите! — опита се да изкрещи на Рет, но от гърлото ѝ излезе само прегракнал шепот.

Той се изсмя.

— Не съм ти ги взел, миличка, само спрях да добавям моите към тях. Докато живееш в къщата, която издържам в Чарлстън, не виждам смисъл да поддържам празна къща в Атланта. Разбира се, ако се върнеш там, тя повече няма да е празна. Тогава ще се чувствавам задължен да възобновя плащанията.

Рет приближи до камината, където можеше да вижда лицето ѝ, огряно от пламъците. Предизвикателната му усмивка изчезна, челото му загрижено се набръчка.

— Ти май наистина не знаеше, нали? Дръж се, Скарлет, ще ти наля едно бренди. Изглеждаш така, сякаш ще припаднеш.

Наложи се Рет да придържа ръцете ѝ, за да доближи чашата до устните ѝ. Скарлет трепереше неудържимо. След като изпразни чашата, Рет я пусна на пода и се зае да разтрива ръцете на Скарлет, докато се затоплиха и престанаха да треперят.

— Сега, кажи ми сериозно, наистина ли има войник, който се промъква в спалните?

— Рет, ти се пошегува, нали? Нали няма да спреш да пращаш пари в Атланта?

— По дяволите парите, Скарлет, попитах те нещо.

— Ти върви по дяволите, аз също те попитах.

— Трябваше да се сетя, че няма да можеш да мислиш за нищо друго, щом като вече е станало дума за пари. Добре, ще пратя известна сума на Хенри. Сега ще ми отговориш ли?

— Заклевах ли се?

— Заклевам се.

— Утре?

— Да! Да, по дяволите, утре. Сега, най-накрая ще ми кажеш ли каква е тази проклета история за войника-янки?

От Скарлет се откъсна безкрайно дълга въздишка на облекчение. После пое въздух и му разказа всичко, което знаеше за нападателя.

— Казваш, че Алиша Савидж е видяла униформата?

— Да — потвърди Скарлет и добави злобно. — Не го интересува на колко години са жертвите. Може би точно в този миг изнасилва майка ти.

Рет стисна едрите си юмруци.

— Би трябвало да те удуша, Скарлет. От това светът ще стане по-добър.

Той я разпитва повече от час, докато тя не разказа абсолютно всичко, което беше чула.

— Много добре — заключи Рет, — ще тръгнем утре, щом приливът се обърне.

Рет приближи до вратата и я отвори широко.

— Чудесно, небето се изясни. Лесно ще стигнем.

Покрай силуета му Скарлет виждаше нощното небе. Луната беше в третата четвърт. Тя уморено се изправи. Тогава откъм реката забеляза мъглата, която се стелеше над земята. На лунната светлина изглеждаше побеляла, затова за миг се обърка, помисли, че е валил сняг. Мъглата обви стъпалата и глезените на Рет, после пропълзя в стаята. Той затвори вратата и се обърна. Без лунната светлина стаята изглеждаше много тъмна, докато драсната клечка кибрит не огря отдолу брадичката и носа на Рет. Той я приближи до фитила на лампата и сега вече се виждаше цялото му лице. Скарлет изпита болезнен копнеж. Рет постави лампеното шише и вдигна лампата нависоко.

— Ела с мене. Гор е има стая, където можеш да спиш.

Горната спалня не беше толкова примитивна, както стаята на долния етаж. На високо легло с четири подпорни колони имаше дебел дюшек, пухкави възглавници и ярко вълнено одеяло над колосаните ленени чаршафи. Скарлет не погледна към другата мебелировка. Тя свлече одеялото от раменете си, покатери се по стъпалата до леглото и се сгуши под завивките.

Рет постоя за миг преди да излезе от стаята. Скарлет се вслуша в стъпките му. Не, не отиваше на долния етаж, щеше да е някъде

наблизо. Скарлет се усмихна и заспа.

Кошмарът започна както винаги — с мъглата. Скарлет го сънуваше от години, но подсъзнанието ѝ го помнеше даже насън, затова тя започна да се гърчи, да се мята и да се дави уплашена от това, което следваше. После пак засънува, че тича, сърцето ѝ бие оглушително, бяга, препъва се и пак бяга през гъстата бяла мъгла, която обвиваше студените си пипала около гърлото, краката и ръцете ѝ. Беше изстинала, студена като смъртта, гладна и ужасена. Кошмарът беше същият, както винаги, но всеки път ставаше все по-тежък, сякаш ужасът, гладът и студът се трупаха и засилваха.

Все пак беше различно. Преди тичаше и търсеше нещо безименно, непознато, а сега пред нея, през валмата мъгла се мяркаше широкият гръб на Рет, който все се отдалечаваше. Но Скарлет знаеше, че точно него търси, че когато го настигне, кошмарът ще изгуби силата си, ще изчезне и повече никога няма да се повтори. После мъглата се сгъсти, той започна да се губи и тя се развика: „Рет... Рет... Рет... Рет... Рет...“

— Шшт, успокой се. Това е само насън, не е истина.

— Рет...

— Да, тука съм. Тихо сега. Няма нищо.

Силните му ръце я повдигнаха и притиснаха, най-накрая тя се почувствува стоплена и защитена.

Скарлет стреснато се събуди. Нямахте мъгла. Вместо това лампата на масата осветяваше наведеното над нея лице на Рет.

— О, Рет! — извика тя. — Беше толкова ужасно.

— Старият кошмар?

— Да, да, е... почти. Имаше нещо различно, не помня... Но ми беше студено и бях гладна, не виждах от мъглата. Бях толкова изплашена, Рет, беше ужасно.

Той я притисна до себе си, гласът му вибрираше в силния гръден кош до ухото ѝ:

— Разбира се, че ти е било студено и си била гладна. Вечерята направо не ставаше за ядене, а и завивките беше изритала. Сега ще те завия и ще заспиш добре.

Рет я остави на възглавниците.

— Не ме оставяй. Кошмарът ще дойде пак.

Рет я зави с одеялата.

— За закуска ще има бисквити, качамак и много масло. Мисли си за това, а също за домашна шунка и пресни яйца, и ще заспиш като бебе. Винаги си имала добър апетит, Скарлет.

Гласът му беше развеселен. И уморен. Тя затвори натежали клепачи.

— Рет? — промърмори в просъница тя.

Той спря на прага, засенчил с ръка лампата.

— Да, Скарлет?

— Благодаря ти, че дойде да ме събудиш. Как разбра?

— Крещеше така силно, че можеше да счупиш прозорците.

Последният звук, който чу, преди да заспи, беше неговият сърдечен, тих смях. Прозвуча ѝ като приспивна песен.

* * *

Както бе предсказал Рет, Скарлет закуси извънредно плътно, преди да тръгне да го търси. Станал бил още преди зазоряване, както разбра от готвачката. Винаги ставал преди изгрев. Тя гледаше Скарлет с нескрито любопитство.

„Трябва да я нахокам за нахалството ѝ“ — помисли Скарлет, но се чувствуваше толкова доволна, че не можеше истински да се ядоса. Рет я беше прегърнал, беше я утешавал, дори ѝ се беше присмивал. Точно както правеше преди всичко да се обърка. Правилно беше постъпила като дойде в плантацията. Трябваше всъщност да направи това още по-рано, вместо да си губи времето по милион чайове и вечеринки.

Щом пристъпи извън къщата, Скарлет присви очи от слънчевата светлина. Въпреки че беше много рано, слънцето беше силно и тя чувствуваше топлината му върху темето си. Сложи ръка над очите си и се огледа.

Първата ѝ реакция беше тихо изпъшкване. Тухлената тераса под краката ѝ продължаваше вляво от нея на стотина метра. Изпочупена, почерняла и обрасла с трева, тя представляваше рамката на огромни, овъглени развалини. От някогашната великолепна къща бяха останали

единствено остатъци от стени и комини. Разхвърляни купчини опушени и обгорели тухли сред отломките от стени напомняха за армията на Шърман, от което спираше дъхът.

Скарлет се потресе. Това е бил домът на Рет, животът на Рет — изгубен завинаги, преди да успее да се върне и да го поправи.

През целия си тревожен живот не се беше сблъсквала с толкова страшна гледка. Никога не бе стигала до дълбините на болката, която той беше изпитал и сигурно продължаваше да изпитва по сто пъти на ден — всеки път, когато поглеждаше към развалините на дома си. Нищо чудно, че беше решил да го построи отново, да намери и възстанови всичко възможно от предишния имот.

Тя можеше да му помогне! Нали сама беше орала, сяла и жънала нивите в Тара? Можеше да се хване на бас, че Рет не е в състояние да различи хубавата царица за семе от лошата. Щеше да се гордее, ако можеше да му помогне, защото знаеше какво ще означава за него победата над грабителите, когато крехките млади стъбълца започнат да възраждат земята. „Разбирам — помисли Скарлет победоносно. — Мога да почувствувам онова, което изпитва той. Мога да работя с него. Можем да се справим заедно. Нямам нищо против мръсния под, стига да съм с Рет. Къде е той? Трябва да му кажа!“

Скарлет извърна поглед от остатъците от къщата и пред очите ѝ се откри гледка, каквато никога през живота си не беше виждала. Тухлената тераса, на която стоеше, водеше към обрасъл с трева земен насип — най-високия от дълга поредица затревени тераси, простиращи се с идеалните си очертания надолу към две изваяни езера във формата на гигантски пеперудени крила. Между тях минаваше широка затревена пътека към реката и кея. Необичайните мащаби бяха така добре премерени, че големите разстояния изглеждаха по-къси и всичко приличаше на застлана с килим стая на открито. Сочната трева скриваше белезите от войната, сякаш никога не бе я имало. От сцената бликаше спокойствие, обляно в слънчева светлина, природата с любов беше оформена в хармония с човешкото съществуване. Някъде в далечината птица чуруликаше протяжна мелодия — като приветствие.

— О, колко е красиво! — не се сдържа Скарлет.

Отляво на най-долната тераса нещо се раздвижи и привлече погледа ѝ. Сигурно беше Рет. Тя се затича. Надолу по терасите наклонът засилваше скоростта, Скарлет се чувствуваше замаяна,

опиянена, възхитена от усещането за свобода. Тя се засмя и широко разтвори ръце като птица или пеперуда, готова да полети в яркосиньото небе.

Беше задъхана, когато стигна до Рет, който стоеше и я наблюдаваше. Скарлет започна дълбоко да поема въздух с ръка върху гърдите, докато дишането ѝ се успокои.

— Никога не съм се радвала толкова! — каза тя, все още задъхана. — Наистина чудесно място, Рет. Нищо чудно, че го обичаш. Тичаше ли по поляните като малък? Имаше ли чувството, че ще полетиш? О, мили мой, колко ужасна е гледката на изгорялата къща! Сърцето ме боли, готова съм да убия всеки янки на този свят! О, Рет, имам толкова неща да ти казвам. Аз размислих. Всичко може да се възвърне, мили, както тревата пораста отново. Разбирам, мили, наистина разбирам какво правиш.

Рет я изгледа особено предпазливо.

— Какво „разбираш“, Скарлет?

— Защо си тук, а не в града. Защото трябва да вдъхнеш нов живот на плантацията. Разкажи ми какво си свършил и какво смяташ да направиш по-нататък. Толкова е вълнуващо!

Лицето на Рет светна и той посочи към дългите редици растителност зад себе си.

— Те горяха — обясни той, — но не загинаха. Сякаш станаха по-силни от изгарянето. Сигурно в пепелта има някакво подхранващо вещество. Трябва да разбере. Имам още толкова да се уча.

Скарлет погледна ниските, остри стъбла. Не познаваше тъмнозелените лъскави листа.

— Какво е това дърво? Праскови ли отглеждаш тук?

— Това не са дървета, Скарлет, а храсти. Камелии. Първите пренесени в Америка са засадени тук, в Дънмор Ландинг. Това са издънки, над триста общо.

— Искаш да кажеш, че това са цветя?

— Разбира се. Най-съвършените цветя на света. Китайците ги обожават.

— Но цветята не могат да се ядат. Какви култури отглеждаш?

— Не мога да мисля за земеделски култури. Трябва да спасявам сто акра градина.

— Това е лудост, Рет. За какво ти е една цветна градина? Зная, че памукът тук не вирее, но сигурно има друга доходна култура. Ами да, в Тара използваме всяка педя земя. Можеш да садиш чак до стените на къщата. Виж само колко е сочна и плътна тревата. Сигурно земята е много плодородна. Просто трябва да изореш и да посееш семената, те ще поникнат, преди да си се обърнал.

Скарлет впери в него поглед, сияещ от готовността ѝ да сподели придобития с толкова труд опит.

— Ти си варварка — тежко произнесе Рет. — Върви в къщата и кажи на Панзи да се приготви. Ще се видим на кея.

Какво сбърка? В един миг той беше жизнерадостен и въодушевен, в следващия изведнъж всичко изчезваше и ставаше студен и чужд. До края на живота си нямаше да го разбере. Скарлет бързо закрачи през зелените тераси, вече сляпа за красотата им, и влезе в къщата.

Корабчето, привързано за кея, беше съвсем различно от мръсната лодка, с която Скарлет и Панзи пристигнаха в плантацията. Това беше чистичък едномачтов платноход, боядисан в кафяво, с лъскави месингови части и позлатена украса на извитата декоративна греда. Зад него в реката имаше още един кораб. Скарлет ядно помисли, че предпочита него. Беше поне пет пъти по-голям от платнохода, с две палуби, украсен с позлата, боядисан в бяло и синьо и с яркочервено задно колело. От комините се вееха весели цветни знаменца, по парапетите на двете палуби се облягаха мъже и жени, облечени в пъстри дрехи. Гледката беше празнична и весела.

„Типично за Рет — замисли се Скарлет, — ще се върне в града с малкия си платноход, вместо да помахна на парахода да ни прибере.“ Стигна до площадката точно когато Рет сваляше шапката си, за да направи дълбок, весел поклон на хората от парахода.

— Познаваш ли ги? — попита Скарлет, помислила, че е сбъркала и той дава някакъв знак.

Рет се обърна с гръб към реката и сложи шапката си.

— Всъщност да. Не поотделно, а като цяло. Това е ежеседмичната екскурзия с параход от Чарлстън нагоре по реката и обратно. Много доходна работа за един от нашите торбаланковци.

Янките купуват билети предварително заради удоволствието да погледат скелетите на изгорелите къщи в плантациите. Винаги ги поздравявам, когато мога. Объркването им ме развеселява.

От отвращение Скарлет не знаеше какво да каже. Как можеше Рет да се шегува с групата янки-лешояди, които се смееха на онова, което бяха направили с неговия дом?

Тя послушно седна на покритата с възглавнички пейка в малката каюта, но щом Рет стъпи на палубата, скочи, за да разгледа сложната наредба от шкафчета, полици, провизии и съоръжения — всяко нещо имаше свое специално място. Погълната от задоволяването на своето любопитство, Скарлет забеляза, че платноходът се плъзга бавно покрай брега и после пак спира. Рет започна да дава отривисти заповеди:

— Подай онези пакети и ги привържи за носа.

Скарлет подаде глава през отвора да види какво става.

Божичко, какво беше това? Десетина чернокожи мъже се подпираха на кирки и лопати и наблюдаваха как един след друг големи чували се хвърлят към капитана на платнохода. Къде по дяволите можеха да се намират? Мястото приличаше на обратната страна на луната. В гората имаше гигантска просека и огромна яма, до нея се издигаха грамадни купчини от нещо като бледи скални късове. Тебеширен прах изпълни въздуха, стигна до ноздрите ѝ и тя кихна.

Вниманието ѝ се насочи към последвалата като ехо кихавица на Панзи от кърмата. „Не е честно“ — мина ѝ през ума. Панзи виждаше всичко.

— Излизам — извика Скарлет.

— Отплуваме — каза в същия миг Рет.

Платноходът бързо потегли, понесен от силното течение в реката и Скарлет се просна тромаво от стълбата на пода на каютата.

— По дяволите, Рет Бътлър, можеш да си счупя врата.

— Да, но не го счупи. Стой там. Скоро ще дойда.

Скарлет чу скърцането на въжетата, платноходът набираше скорост. Тя допълзя до една от пейките и стана.

Почти веднага след това Рет спокойно слезе по стълбата с приведена глава, за да не се удари в капака. После се изправи, главата му докосна лакираното дърво на тавана. Скарлет му хвърли изгарящ поглед.

— Нарочно го направи — оплака се тя.

— Кое? — Той освободи един от страничните отвори и затвори капака. — Добре. Имаме попътен вятър и силно течение. Ще пристигнем в града за рекордно кратко време.

Отпусна се на пейката срещу Скарлет и се протегна, пъргав и жилест като котка.

— Предполагам, че няма да имаш нищо против да запуша.

Дългите му пръсти бръкнаха във вътрешния джоб на сакото и извадиха пура с отрязани краища.

— Разбира се, че имам. Защо да стоя затворена в тъмното? Искам да изляза навън, на слънце.

— Горе — поправи я механично Рет. — Пространството обаче е твърде ограничено. Екипажът е от чернокожи, Панзи е също чернокожа, а ти си бяла и си жена. Те стоят в кабината, ти — в каютата. Панзи може да върти очи пред двамата мъже, да се смее на малко дебелашките им закачки и тримата да се забавляват чудесно. Твоето присъствие ще развали всичко. Така че докато по-нисшата класа се весели, аз и ти, привилегированият елит, ще се ядосваме, затворени един с друг, а ти ще продължаваш да се цупиш и да хленчиш.

— Не се цупя и не хленча! И ще съм ти много благодарна, ако не се отнасяш към мене като към дете. — Скарлет присви долната си устна, мразеше, когато Рет я караше да се чувства глупава. — Каква е онази кариера, до която спряхме?

— Това, миличка, беше спасението на Чарлстън и пропускът ми обратно сред хората от моя кръг. Това е фосфатна мина. Покрай двете реки има доста такива.

Рет запали пурата бавно и с видимо удоволствие, димът се заизвива на спирали нагоре към отвора.

— Виждам, че очите ти светнаха, Скарлет. Е, не е същото като златна мина. От фосфата не можеш да сечеш монети или да изработваш накити. Но след като се смели, измие и обработи с някои химикали, фосфатът се превръща в най-добрия и бързодействащ тор в света. Клиентите са готови да изкупят всякакви количества.

— Затова забогатяваш повече от когато и да било.

— Така е. Но по-важното е, че това са почтени, чарлстънски пари. Сега мога да харча колкото си искам от придобитите чрез

спекула печалби, без да предизвиквам неодобрение. Всеки би помислил, че те са от фосфатите, макар мината да е смешно малка.

— Защо не я разшириш?

— Не ми трябва. И така ми върши работа. Имам си там надзирател, който не ме лъже прекалено, десетина работника, които се трудят почти толкова, колкото мързелуват, и репутация на почтен човек. Мога вече да изразходвам времето, парите и потта си за онова, което наистина обичам, а точно сега то е да възстановя градините.

Скарлет се ядоса почти неудържимо. Не беше ли типично за Рет да напипа златната жила? И после да пропилее шанса? Колкото и богат да беше, можеше да забогатее още повече. Човек никога не може да каже, че има достатъчно пари. Ако поемеше надзирателската работа и накараше работниците да се потрудят здравата, той би могъл да утрои добива. С още толкова работници би удвоил и това количество...

— Извинявай, че прекъсвам твоите строежи на въздушни кули, Скарлет, но трябва да те питам нещо сериозно. Как да те убедя да ме оставиш на мира и да се върнеш в Атланта?

Скарлет зяпна срещу него. Беше истински слисана. Не беше възможно да говори сериозно, след като така нежно я беше прегърнал предната нощ.

— Шегуваш се — обвини го тя.

— Ни най-малко. Никога през живота си не съм бил толкова сериозен и искам да възприемеш думите ми сериозно. Нямам навика да обяснявам на когото и да било какво върша или мисля, нито пък вярвам, че ще разбереш онова, което искам да ти кажа. Все пак ще се помъча.

Сега работя по-усилено от всякога, Скарлет. Изгорих мостовете си в Чарлстън толкова явно и докрай, че миризмата на изгоряло още дразни ноздрите на всички хора в града. Това е несравнимо по-силно от разрухата, причинена от Шърман, защото аз бях един от тях и се опълчих против устоите на целия им живот. Да спечелиш благоволението на Чарлстън е равносилно на изкачване по заледена планина в тъмното. Една погрешна стъпка и съм мъртъв. Досега действах много предпазливо, много бавно и вече имам известен напредък. Не желая риска ти да разрушиш всичко постигнато. Искам да си идеш и те питам каква е цената на твоето съгласие да напуснеш.

Скарлет се засмя с облекчение.

— Това ли е всичко? Можеш да си напълно спокоен, ако това те тревожи. Всички в Чарлстън ме обичат. Едва успявам да отговоря на всички покани. Няма ден, в който някой да не дойде на пазара да се посъветва с мене за покупките си.

Рет дръпна от пурата. После загледа как разгорелият се неин връх изстива и се превръща в пепел.

— Страхувах се, че се хабя напразно — каза накрая той, — и се оказах прав. Признавам, че ти устоя по-дълго и прояви повече съдржаност, отколкото очаквах. О, да, научавам някои новини от града, докато съм в плантацията. Но ти си като буре с барут, привързано за гърба ми при изкачването на ледената планина, Скарлет. Ти си ненужен товар — необразована, нецивилизована, католичка, отхвърлена от всички прилични хора в Атланта. Всеки миг можеш да ме взривиш. Искам да си отидеш. Какво ще струва това?

Скарлет се улови за единственото обвинение, което можеше да оспори.

— Ще ти бъда много благодарна, ако ми кажеш какво лошо има в това, че съм католичка, Рет Бътлър! Ние бяхме истински богобоязливи много преди светът изобщо да чуе за вас, за епископалната ви църква.

Тя не проумя нито внезапния смях на Рет, нито последвалата забележка:

— Рах^[1], Хенри Тюдор.

Но онова, което ѝ каза по-нататък, я прониза с точността си:

— Няма да губим време в теологични спорове, Скарлет. Но ти знаеш не по-зле от мене, че макар и без убедителна причина, южняшкото общество гледа отвисоко на римокатолиците. В днешен Чарлстън можеш да ходиш в „Свети Филип“, „Свети Михаил“, в хугенотската църква или първата шотландска презвитерианска. Дори на останалите епископални и презвитериански църкви се гледа с известно подозрение, а всяко друго протестантско вероизповедание се смята за индивидуалистичен жест. Римокатолицизмът е извън общоприетото. Не е разумно, Бог вижда, че не е и християнско, ала е така.

Скарлет мълчеше. Знаеше, че той говори истината. Рет се възползува от моментното ѝ поражение, за да повтори първоначалния си въпрос.

— Какво искаш, Скарлет? Можеш да ми кажеш. Никога не съм се изненадвал от по-тъмните страни на твоята природа.

„Той е искрен — отчаяно помисли тя. — Всички чайове, които изтърпях, мрачните дрехи, които трябваше да нося, безкрайното ходене до пазара в студения мрак всяка сутрин — всичко това е било напразно.“ Беше дошла в Чарлстън, за да си възвърне Рет, и не беше успяла.

— Искам тебе! — заяви Скарлет съвсем искрено.

Този път беше ред на Рет да замълчи. Скарлет виждаше само профила му и бледия дим на пурата. Седеше толкова близко — ако преместеше крака си с няколко сантиметра, щеше да докосне неговия. Искаше го толкова много, че желанието ѝ причиняваше физическа болка. Изпита желание да се превие на две, за да облекчи болката, да я задуши, за да не я мъчи повече. Но остана изправена в очакване да заговори той.

---

[1] Мир (лат.) — Б.пр. ↑

18.

Отгоре долитаха приглушени гласове, прекъсвани от веселия кикот на Панзи. От това тишината в каютата ставаше още помъчителна.

— Половин милион в злато — проговори Рет.

— Какво каза?

„Сигурно не съм чула добре. Казах му какво ми е на сърцето и той не отговори.“

— Казах, че ще ти дам половин милион долара в злато, ако си отидеш. Каквото и развлечение да си намерила в Чарлстън, то не може да се сравнява с предложението ми. Предлагам ти щедър подкуп, Скарлет. Алчното ти сърчице сигурно няма да предпочете един безплоден опит да запазиш брака ни пред богатство, на каквото никога не си се надявала. И като допълнителна премия с твое съгласие ще подновя плащането на разноските по онази чудовищна сграда на Прасковената улица.

— Нали снощи обеща, че днес ще пратиш парите на чичо Хенри — механично проговори Скарлет.

Искаше ѝ се да помълчи малко, трябваше да размисли. Наистина ли беше „безплоден опит“? Скарлет отказваше да го приеме.

— Обещанията се дават, за да се нарушават — спокойно отговори Рет. — Какво ще кажеш за предложението ми, Скарлет?

— Трябва да помисля.

— Мисли тогава, докато изпуша пурата. После ще искам да ми отговориш. Предположи какво би станало, ако трябва да харчиш собствените си пари в онази ужасна къща на Прасковената улица, която толкова много обичаш. Ти просто нямаш представа колко струва всичко. После размисли какво означава да имаш хиляда пъти повече пари, отколкото си натрупала през всички тези години — царски откуп, Скарлет, даден наведнъж и то само за тебе. Повече отколкото можеш да похарчиш до края на живота си. Плюс разноските по къщата, които ще плащам аз. Даже ще ти отстъпя правото на собственост.

Върхът на пурата просветваше.

Скарлет отчаяно се съсредоточаваше. Трябваше да намери начин да остане. Не можеше да си отиде, дори и срещу всички пари на този свят.

Рет се изправи и застана до страничния отвор. Хвърли пурата и загледа речния бряг, докато не видя никакъв знак. Лицето му се огряваше от яркото слънце. „Колко се е променил, откакто напусна Атланта!“ — забеляза Скарлет. Тогава той пиеше толкова много, сякаш искаше да забрави целия свят. Но сега беше пак предишният Рет, с почерняла от слънцето кожа, опъната по фините остри черти на лицето, с ясни очи, потъмнели като желание. Под добре скроеното сако и бельото мускулите му изпъкваха твърди, видимо очертани при всяко негово движение. Имаше всичко, което се изискваше от един истински мъж. Скарлет искаше да го спечели отново и щеше да успее, все едно по какъв начин. Тя пое дълбоко въздух. Беше готова, когато той извърна глава към нея и въпросително повдигна едната си вежда.

— Е, Скарлет, какво е решението ти?

— Искаш да направим сделка, нали така, Рет — гласът на Скарлет звучеше делово. — Но ти не преговаряш, само хвърляш по главата ми заплахи като камъни. Освен това зная, че приказките ти за спряната издръжка за Атланта са чист блъф. Ти много се интересуваш от това, как те приемат в Чарлстън и знаеш, че хората там няма да имат високо мнение за човек, който не се грижи за жена си. Майка ти няма да смее да вдигне глава, ако се разчуче.

Второ, за купчината пари си прав. С радост бих ги притежавала. Не бих ги взела обаче, ако това ще означава моментално връщане в Атланта. Аз също мога да разкрия картите си, защото много неща вече и без друго са ти известни. Извърших много глупости и няма как да поправа стореното. Сега нямам нито един приятел в целия щат Джорджия.

Все пак в Чарлстън се сдобих с нови приятелства. Може да не ти се вярва, но е така. Аз също се уча. Щом хората в Атланта решат, че могат да забравят някои неща, ще успея да поправа част от грешките си.

И така, предлагам ти сделка. Ти ще спреш да се държиш така неприязнено към мене и ще ми помогнеш да се забавлявам добре. Ще прекараме сезона на баловете като предана и щастлива съпругеска

двойка. После ще дойде пролетта, аз ще се върна у дома и ще започна отново.

Скарлет спря да диша. Той трябваше да каже „да“, просто беше длъжен. Сезонът продължаваше почти осем седмици и щяха да бъдат заедно всеки ден. За толкова време можеше да накара всяко двукрако същество от мъжки пол да яде от ръката ѝ. Рет се различаваше от останалите, но не чак дотолкова. Никога не беше срещала мъж, който да ѝ устои.

— С парите, искаш да кажеш.

— Ами, разбира се, че с парите. Да не ме смяташ за глупачка?

— Не точно така си представях сделката, Скарлет. Аз не печеля нищо от нея. Ти ще вземеш парите, които съм готов да платя, ако си идеш, но всъщност няма да си идеш. Какво печеля аз?

— Няма да остана вечно тук и няма да кажа на майка ти какъв мошеник си.

Беше почти сигурна, че вижда усмивката му.

— Знаеш ли името на реката, по която плаваме, Скарлет?

Що за глупав въпрос. А и още не се беше съгласил за Сезона. Какво ставаше?

— Казва се река Ашли. — Рет произнесе името с преувеличена отчетливост. — Напомня ми за почитаемия джентълмен, мистър Уилкс, за чиято благосклонност ти някога жадуваше. Бях свидетел на способността ти да бъдеш кучешки предана, Скарлет. Упоритата ти решителност е ужасяваща. Неотдавна беше така любезна да ми съобщиш, че си решила да ме поставиш на пиедестала, който някога беше запазен за Ашли. Тази перспектива ме плаши.

Скарлет го прекъсна, нямаше избор. Беше сигурна, че той ще откаже.

— О, дрън-дрън-шикалки, Рет. Зная, че няма смисъл да те преследвам. Не си достатъчно любезен, за да се примириш с такова положение. Освен това ме познаваш твърде добре.

Рет се изсмя безрадостно.

— Ако можеш да си представиш колко си права, сигурно ще се споразумеем.

Скарлет внимаваше да не се усмихне.

— Готова съм да преговарям. Какво имаше предвид?

— Сега вече вярвам, че към нас се присъедини истинската мис О'Хара — каза Рет, този път с искрен смях. — Ето моите условия: ще довериш на майка ми, че хъркам и затова винаги спим в отделни стаи. След бала на Света Сесилия, с който завършва Сезонът, ти ще изразиш горещо желание да хукнеш обратно към Атланта. Като пристигнеш там, веднага ще наемеш адвокат — Хенри Хамилтън или някой друг — да се срещне с моите адвокати, за да договорят споразумение за имуществото и задължителна подялба. Освен това никога повече няма да стъпваш в Чарлстън. Нито пък ще пишеш или ще се свързваш по друг начин с мене или с майка ми.

Умът на Скарлет работеше трескаво. Почти беше спечелила. С изключение на „отделните стаи“. Може би трябваше да помоли за отсрочка. Не, нямаше да моли. Нали в момента се пазаряха.

— Може да се съглася с твоите условия, Рет, но не и с графика. Ако си прибера багажа веднага след края на баловете, това ще направи впечатление на всички. Тогава ти ще се върнеш в плантацията. Ще бъде разумно да се замисля за Атланта чак след това. Ще си ида, да речем, в средата на април.

— Не е лошо да се повъртиш из града, след като аз замина. Но първи април ми се вижда по-подходяща дата.

Повече, отколкото се беше надявала! Сезонът плюс още повече от месец. Тя не беше споменала нищо за оставане след неговото заминаване за плантацията. Можеше да го последва там.

— Не искам да зная кой ще бъде измамен на първи април, деня на лъжата, Рет Бътлър, но ако се закълнеш, че ще се държиш добре през цялото време, докато съм в Чарлстън, готова съм да се споразумеem. Ако излъжеш, ти ще си нарушил споразумението, не аз, и тогава ще остана.

— Мисис Бътлър, предаността на вашия съпруг ще накара всяка жена в Чарлстън да ви завижда.

Той се подиграваше, но Скарлет нямаше нищо против. Беше спечелила.

Рет отвори капака, за да нахлуят свежият, солен въздух, слънцето и неочаквано силният вятър.

— Страдаш ли от морска болест, Скарлет?

— Не зная. Довчера не се бях качвала на лодка.

— Скоро ще разбереш. Пристанището е точно пред нас, а вълнението е доста силно. Вземи кофа от шкафа зад тебе за всеки случай.

Рет забърза към палубата.

— Сега да обърнем платната и да изправим курса. Отклоняваме се — извика той срещу вятъра.

След миг пейката се наклони под опасен ъгъл. Скарлет усети, че се плъзга безпомощно по нея. Бавното пътуване нагоре по реката с широката плоска баржа преди два дни не я беше подготвило за преживяването в платноход. Слизането надолу по течението с лек вятър, който издуваше наполовина главното платно, беше по-бързо, но също толкова спокойно. Тя се добра до късата стълба и се придърпа нагоре така, че главата ѝ се показа на палубата. Вятърът я задуши и отнесе шапката ѝ с пера. Скарлет погледна нагоре и я видя как се носи във въздуха, а една чайка изпищя панически и припляска с криле, за да прокуди подобния на птица предмет. Скарлет възхитено се засмя. Платноходът се вдигна още по-високо от едната си страна, а откъм пониската нахлу пенеста вода. Беше толкова вълнуващо! Скарлет дочу през вятъра ужасените писъци на Панзи. Каква патица беше това момиче!

Скарлет се закрепил и тръгна нагоре по стълбата. Ревът на Рет я възпря. Той завъртя щурвала, палубата на платнохода се върна в хоризонтално положение, платната плющяха. По негов знак единият от екипажа пое щурвала. Другият здраво придържаше Панзи, докато тя повръщаше през борда на кърмата. С две крачки Рет се озова до горното стъпало на стълбата и се скара на Скарлет:

— Глупачка такава, можеше да си счупиш главата в гика. Слизай долу, където ти е мястото.

— О, Рет, не! Нека изляза и видя какво става. Толкова е забавно. Искам да почувствувам вятъра и вкуса на пяната.

— Не ти ли е лошо? Не се ли боиш?

В отговор той получи само един презрителен поглед.

— О, мис Елинор, никога не съм имала толкова вълнуващо преживяване! Просто не разбирам как всички мъже на този свят не стават моряци.

— Радвам се, че си се забавлявала, скъпа, но от страна на Рет е било много нечестно, да те изложи на слънцето и вятъра. Червена си като индианка.

Мисис Бътлър прати Скарлет в нейната стая и нареди да ѝ направят компреси на лицето с глицерин и розова вода. После се скара на своя висок, засмян син, докато той не сведе глава, престорено засрамен.

— Ако ти дам клонките за коледната украса, които донесох, ще ми позволиш ли да хапна десерт след вечеря, или ще трябва да стоя наказан в ъгъла? — попита той с насмешлива смиреност.

Елинор разпери ръце в знак, че се предава.

— Не зная какво ще правя с тебе, Рет — каза тя, но всички опити да не се усмихне, се провалиха.

Обичаше сина си безмерно.

Същия следобед, докато Скарлет послушно се оставяше да ѝ втриват лосиони против слънчевото изгаряне, Рет занесе един от венците от зеленика, докарани от плантацията, на Алиша Савидж като подарък от майка му.

— Колко любезно от страна на Елинор и от твоя страна, Рет. Благодаря. Искаш ли да пийнеш един пунш още преди да е почнал Сезонът?

Рет с удоволствие прие напитката. Разприказваха се спокойно за необичайното време, за зимата преди тридесет години, когато наистина валя сняг, за годината, когато пък трийсет и осем дни без прекъсване валя дъжд. Познаваха се от деца. Къщите на семействата им се делиха от обща стена между градините, а край нея имаше черница със сладки тъмночервени плодове, които цапаха пръстите, и клоните ѝ се свеждаха ниско от двете страни на зида.

— Скарлет е много изплашена от онзи янки, който нахълтва по спалните — каза Рет след като двамата с Алиша приключиха със спомените. — Надявам се, че нямаш нищо против да поговориш за това със стар приятел, който е гледал под полите ти още като петгодишна.

Мисис Савидж се засмя сърдечно.

— Ще говоря съвсем свободно, ако успееш да забравиш детската ми ненавист към долните фусты. Семейството ми се беше отчаяло от мене почти цяла година. Сега ми е смешно... но историята с онзи янки никак не е смешна. Някой ще се възползува от пръста на спусъка, ще застреля такъв войник и тогава ще плащаме дяволска цена.

— Кажи ми как изглеждаше, Алиша. Имам известни предположения за него.

— Видях го само за миг, Рет...

— И това стига. Висок ли беше или нисък?

— Висок, да, наистина много висок. Главата му беше само на около една стъпка под горния край на пердето, а прозорците са два и двайсет.

— Знаех си, че мога да разчитам на тебе — ухили се Рет. — Ти си единственият човек, който е в състояние да различи най-големия сладолед на празненство по случай рожден ден чак от другия край на стаята. Наричахме те „Орловото око“ зад гърба ти.

— Също и право в лицето, ако добре си спомням, наред с куп други неприятни лични забележки. Ти беше ужасно малко момченце.

— И ти беше отвратително малко момиченце. Щях да те обичам дори и да носеше фусты под полите.

— Много щях да се радвам, ако не беше го правил. Много пъти гледах под твоите поли, но не се виждаше нищо.

— Бъди милостива, Алиша. Добавяй поне „шотландски“, когато говориш за полите ми.

Размениха си топли приятелски усмивки и сетне Рет продължи да я разпитва. Алиша си спомни много повече подробности, след като размисли добре. — Войникът бил млад, всъщност много млад, с непохватните движения на момче, още несвикнало с бурния растеж. Освен това бил много слаб. Униформата му висяла. Китките му се показвали ясно изпод маншетите — униформата може би изобщо не била негова. Косата му била тъмна — „не гарванова като твоята, Рет, и между другото лекото прошарване много ти отива, не, косата му като че ли беше кестенява, но изглеждаше по-тъмна в сянката.“ Да, добре подстриган и почти сигурно разсъблечен. Можела да усети миризмата на „Макасар“. Постепенно Алиша сглоби в едно спомените си. Внезапно гласът ѝ секна.

— Знаеш кой е той, нали, Алиша?

— Сигурно греша.

— Сигурно си права. Имаш син горе-долу на същата възраст — на четиринайсет или петнайсет — и положително познаваш неговите приятели. Щом като чух новината, си помислих, че това трябва да е чарлстънско момче. Да не би да вярваш, че някой войник-янки ще нахълтва в женските спални, за да погледа формите им под завивките? Това не е властта на терора, Алиша, това е нещастно момче, което не знае как да се справи с промените в организма. То иска да научи как изглежда женското тяло без корсети и подплънки, толкова изгаря от желание, че крадешком разглежда спящи жени. Най-вероятно се срамува от собствените си мисли, когато ги вижда напълно облечени и будни. Клетото дяволче. Предполагам, че баща му е убит във войната и няма с кого да споделя.

— Той има по-голям брат...

— Така ли? Е, тогава може би греша. Или мислиш за друго момче.

— Страхувам се, че не. Момчето се казва Томи Купър. Той е най-високият сред момчетата и е най-чистоплътният. Освен това едва не се задуши от задавяне, когато го поздравих по улицата два дни след инцидента в моята спалня. Баща му загина при Бул Рън. Томи не го е виждал. Брат му е десет или единайсет години по-голям от него.

— Искаш да кажеш Едуард Купър, адвокатата?

Алиша кимна.

— Нищо чудно тогава. Купър членува в комитета на майка ми за Конфедератския дом. Видях го у дома. Той е направо евнух. Томи няма да получи никаква помощ от него.

— Въобще не е евнух, просто е прекалено влюбен в Ан Хамптън, за да обръща внимание на проблемите на брат си.

— Твоя работа, Алиша. Аз обаче смятам да проведа малък разговор с Томи.

— Рет, не бива! Ще уплашиш горкото момче до смърт.

— „Горкото момче“ плаши до смърт женската половина от населението в Чарлстън. Слава богу, всъщност още нищо не се е случило. Следващия път той може да изгуби контрол. Или да го застрелят. Къде живее той, Алиша?

— Чърчстрийт, точно зад ъгъла с Броуд. Средната от тухлените къщи на южната страна на алеята „Свети Михаил“. Но, Рет, какво ще

му кажеш? Не можеш просто ей така да влезеш и да сграбчиш Томи за врата.

— Имай ми доверие, Алиша.

Алиша хвана с две ръце лицето на Рет и го целуна нежно по устните.

— Хубаво е, че се върна у дома, съседе. Успех с Томи.

Рет седеше на верандата на Купърови и пиеше чай с майката на Томи, когато момчето се прибра вкъщи. Мисис Купър запозна сина си с Рет, после го отпрати да остави учебниците и да си измие ръцете и лицето.

— Мистър Бътлър ще те заведе при неговия шивач, Томи. Той има племенник в Айкен. Растял така бързо като тебе и мистър Бътлър иска да премери по теб дрехите, които иска да му купи като коледен подарък.

Като излезе от полезрението на възрастните, Томи изкриви недоволно лице. Но после си спомни откъслечните истории, които беше чувал за дръзките младини на Рет и реши, че всъщност с удоволствие ще излезе с мистър Бътлър, за да му помогне. Може би дори ще събере смелост да зададе на мистър Бътлър няколко въпроса за нещата, които го притесняваха.

Не се наложи Томи да пита. Щом се отдалечиха достатъчно от къщата, Рет прегърна момчето през раменете.

— Том — започна той, — смятам да ти предам няколко ценни урока. Първият е как да лъжеш майка си убедително. Докато пътуваме в конния трамвай, ще поговорим малко по-подробно за моя шивач, ателието и навиците му. Ще се упражниш с моя помощ, докато нагласим историята, защото нямам племенник в Айкен и не отиваме при моя шивач. Ще пътуваме до края на линията до Рътледж авеню, после ще походим пеша до къщата, където искам да се запознаеш с някои мои приятели.

Томи Купър се подчини безропотно. Беше свикнал възрастните да му нареждат какво да прави и освен това му хареса начинът, по който мистър Бътлър го наричаше „Том“. Още преди да свърши следобедът и Том да бъде върнат на майка му, момчето гледаше Рет с

такова обожание в очите, че Рет разбра колко успешно е обуздал Том Купър за години напред.

Освен това беше сигурен, че младежът никога няма да забрави приятелите, при които го заведе. Сред многобройните неща, в които Чарлстън водеше, се нареждаше и първият регистриран публичен дом „само за джентълмени“. През почти двувековното си съществуване заведението многократно бе сменяло местоположението си, но никога не бе затваряно дори за ден, все едно дали бушуваха войни, епидемии или урагани. Сред специалитетите на дома беше внимателното, дискретно въвеждане на млади момчета в удоволствията на мъжествеността. Това беше една от ревностно съхраняваните традиции в Чарлстън. Рет понякога се замисляше колко различен би бил животът му, ако неговият баща беше проявил същото усърдие при спазването на тази традиция, каквото проявяваше по отношение на всичко останало, изисквано от чарлстънския джентълмен... Ала миналото не можеше да се върне. Устните му се извиха в печална усмивка. Поне беше успял да замести мъртвия баща на Томи, който би направил същото за момчето си. Традициите имаха своите предимства. Най-малкото нямаше вече да има среднощен нападател-янки. Рет се върна у дома за едно питие, което смяташе, че напълно бе заслужил и после щеше да иде на гарата да посрещне сестра си.

19.

— Ами ако влакът дойде по-рано, Рет? — Елинон Бътлър поглеждаше към часовника вече десети път през последните две минути. — Много ми е неприятно като си представям как Розмари може да се озове на гарата без посрещач, когато вече се мръква. Камериерката ѝ не е добре подготвена, както знаеш. И освен това според мен не е съвсем наред. Не зная защо Розмари я търпи.

— Никога не се е случвало този влак да не закъснее с по-малко от четирийсет минути, мамо, но дори и да пристигаше навреме, пак имам половин час дотогава.

— Специално те помолих да тръгнеш достатъчно рано. Аз самата трябваше да отида, както бях решила, защото не знаех кога ще се върнеш.

— Помъчи се да не се безпокоиш, мамо. — Рет започна да повтаря обяснението, което вече беше дал на майка си. — Наех файтон, който ще дойде да ме вземе след десет минути. До гарата има пет минути път. Ще пристигна с петнайсет минути по-рано, влакът ще закъснее най-малко с един час и Розмари ще си дойде у дома, под ръка с мене, точно за вечеря.

— Може ли да дойда с тебе, Рет? Излиза ми се малко на чист въздух.

Скарлет си представи часа, прекаран в тясното пространство на файтона. Щеше да разпита Рет за сестра му, това щеше да му допадне. Беше луд по Розмари. Ако Рет се разприказваше, може би Скарлет щеше да разбере какво да очаква. Ужасяваше се, че Розмари няма да я хареса, че ще се окаже подобие на Рос. Цветистото извинително писмо от девера ѝ никак не намали омразата ѝ към него.

— Не, миличка, не бива да идваш с мене. Искам да останеш тук, както си сега на канапето с компреси на очите. Още са подути от слънчевото изгаряне.

— Искаш ли аз да дойда, скъпи? — Мисис Бътлър сви плетивото си, за да го прибере. — Страхувам се, че ще се наложи да чакаш дълго.

— Нямам нищо против да почакам, мамо. Тъкмо ще обмисля някои планове за пролетната сеитба в плантацията.

Скарлет се облегна на възглавниците. Никак не искаше сестрата на Рет да се връща у дома. Нямаше представа каква е Розмари и не желаше да разбере. От дочутите тук-там клюки беше разбрала, че раждането на Розмари причинило навремето доста скрити усмивки. Беше „сбъркано“ бебе, Елинор Бътлър я бе родила, след като беше прехвърлила четирийсетте. Освен това Розмари беше стара мома, също жертва на войната — прекалено млада, преди да избухне войната, прекалено обикновена и бедна, за да привлече вниманието на малцината мъже след нейния край. Завръщането на Рет в Чарлстън и приказното му богатство бяха развързали езиците. Сега вече Розмари сигурно имаше значителна зестра. Но тя непрекъснато пътуваше, все беше на гости на братовчедка или приятелка от друг град. Дали не търсеше там съпруг? Може би не одобряваше чарлстънските мъже? Повече от година всички очакваха обявяването на годещ, но нямаше и най-малък намек за някакво обвързване, още по-малко за годещ. „Обилна храна за размисъл“ — беше изразът, който Ема Ансън използва за случая.

Скарлет също се отдаде на размисъл. Много щеше да се радва, ако Розмари се омъжи, независимо от това, колко би струвало това на Рет. Предпочиташе Розмари да не е в къщата. Нямаше значение, че може да е грозна като нощта, все пак беше по-млада от Скарлет и отгоре на всичко сестра на Рет. Щеше прекалено много да отвлича вниманието му. Скарлет се напрегна при звука от отварянето на външната врата няколко минути преди вечеря. Розмари бе пристигнала.

Рет влезе в библиотеката и се усмихна на майка си.

— Твоята скитница най-накрая се прибра у дома — каза той. — Умствено и физически е здрава и е гладна като разярена лъвица. Щом си измие ръцете, ще нахълта тук и сигурно ще те излапа.

Скарлет хвърли към вратата поглед, изпълнен с опасения. Но младата жена, която влезе след миг, се усмихваше приятно. Нищо във външността ѝ не напомняше джунгла. И въпреки това Скарлет се изуми не по-малко, отколкото би се слисала, ако наистина имаше грива и ръмжеше. „Тя поразително прилича на Рет! Не, не е точно така. Има същите черни очи и коси, същите бели зъби, но не в това е приликата.

По-скоро в държането — тя просто се налага, както прави той. Не, това не ми харесва, никак даже.“

Зелените очи на Скарлет се присвиха и тя изпитателно загледа Розмари. „Не е чак толкова грозна, колкото говорят хората, но не прави нищо за себе си. Как е могла така да стегне косата си в кок на тила! Дори обици не носи, въпреки че ушите ѝ са хубавички. Малко е жълтеникава. Сигурно кожата на Рет ще изглежда по същия начин, ако не стои непрекъснато на слънце. Но една пъстра рокля би ѝ се отразила добре. Направила е възможно най-несполучливия избор с това мътно зеленикавокафяво. Може да ѝ помогна с някоя дреха.“

— Значи това е Скарлет! — каза Розмари като прекоси стаята с четири крачки.

„О, Господи, ще трябва да я науча как се ходи — мярна се през ума на Скарлет. — Мъжете не обичат жени, които галопират така.“ Скарлет се изправи преди Розмари да стигне до нея, усмихна се сестрински и вдигна лице за светска целувка.

Но бузите им не се докоснаха според общоприетата мода. Розмари се загледа сериозно в лицето на Скарлет.

— Рет казва, че си като котка. Сега разбирам какво е имал предвид. С тези зелени очи. Надявам се, че ще мъркаш, а няма да съскаш срещу мене, Скарлет. Искам да сме приятелки.

Скарлет безмълвно зяпна. От изумление не можа да проговори.

— Мамо, хайде кажи, че вечерята е готова — продължи Розмари, която вече се беше обърнала. — Казах на Рет, че е безмозъчен звяр — как не се е сетил да ми донесе нещо за ядене на гарата.

Скарлет го погледна и побесня. Рет се беше облегал на рамката на вратата, устата му беше изкривена в сардонична развеселеност. „Звяр! — помисли тя. — «Котка», така ли? Ох, да можех да се държа котешки. Щях да ти издраскам очите, щях да те видя тогава дали ще се смееш.“ Скарлет хвърли бърз поглед и към Розмари. Дали и тя не се смееше? Не, прегръщаше Елинон Бътлър.

— Вечерята явно е готова — обяви Рет. — Виждам, че Маниго идва да съобщи.

Скарлет ровеше в чинията си. Болеше я от слънчевото изгаряне, а от самоувереността на Розмари получаваше главоболие, защото

сестрата на Рет изказваше мнението си разгорещено, с налагащ се, силен глас. Заяви, че братовчедките, на които била на гости в Ричмънд, били безнадеждни глупачки и през цялото време там ѝ било противно. Била абсолютно сигурна, че през живота си не са прочели нито една книга, или във всеки случай, която си заслужава да бъде прочетена.

— Божичко! — тихо възкликна Елинон Бътлър и погледна Рет с няма молба.

— Братовчедките винаги са изпитание, Розмари — намеси се Рет с усмивка. — Да ти разкажа най-новото за братовчедка Таунсенд Елингтън. Видях го наскоро във Филаделфия и след срещата цяла седмица не можех да фокусирам зрението си. Мъчех се да го гледам в очите и от това, разбира се, ми се зави свят.

— Предпочитам да ми се вие свят, отколкото да се отегчавам до смърт! — прекъсна го сестра му. — Можеш ли да си представиш, че трябваше след вечеря да седя и да слушам как братовчедката Миранда чете на глас романа „Уейвърли“? Този сантиментален боклук!

— Винаги съм харесвала Уолтър Скот и струва ми се, че ти също го харесваше — примирително отбеляза Елинон.

Розмари не се успокои.

— Мамо, тогава не съм знаела нещо по-хубаво, това беше преди години.

Скарлет закопня за тихите часове след вечеря заедно с мис Елинон. Очевидно те щяха да изчезнат с появата на Розмари. Как можеше Рет да изпитва такава слабост към нея? Сега обаче изглеждаше, че тя е решила да се пребори с него.

— Ако бях мъж, щеше да ме пуснеш — викаше Розмари на Рет. — Четох статиите за Рим от мистър Хенри Джеймс и мисля, че така и ще умра в невежество, ако не ида да го видя със собствените си очи.

— Но ти не си мъж, скъпа — спокойно възрази Рет. — Къде, за бога, успя да намериш броеве от „Нейшън“? Могат да те удушат за това, че четеш такава либерална помия.

Скарлет наостри уши и се намеси в разговора.

— Защо не пуснеш Розмари да замине, Рет? Рим не е толкова далеч. Сигурна съм, че там не може да не се намери някой роднина. Сигурно не е по-далеч от Атина, а Тарлтънови имат милион братовчеди в Атина.

Розмари се опули срещу нея.

— Кой са тези Гарлтънови и какво общо има Атина с Рим?

Рет се закашля, за да прикрие смеха си. После прочисти гърлото си.

— Атина и Рим се наричат два провинциални града в щата Джорджия, Розмари — каза провлечено той. — Искаш ли да се разходиш дотам?

Розмари хвана главата си с две ръце в знак на театрално отчаяние.

— Не мога да повярвам на ушите си. Кой би поискал да отиде в Джорджия, господи? Искам да отида в Рим, истинския Рим, Вечния град. В Италия!

Скарлет усети, че се изчервява. „Трябваше да се сетя, че говори за Италия.“

Но преди да успее да избухне и тя шумно като Розмари, вратата на трапезарията се отвори с трясък, който ги накара да занемаят от изненада. В осветената от свещите стая врѣхлетя задъхан Рос.

— Помогнете ми — едва проговори той. — Гвардейците са по петите ми. Застрелях оня янки, който нахълтваше по спалните.

След миг Рет вече стоеше до брат си и го прихвана за ръката.

— Платноходът е на кея, няма луна. Двамата можем да се справим с управлението — каза Рет с успокояващо заповеднически тон.

Като излизаха от стаята, той се обърна и промълви през рамо:

— Кажете им, че веднага след като съм докарал Розмари, аз съм излязъл, за да не изпусна прилива нагоре по реката, не сте виждали Рос, не знаете нищо, каквото и да ви питат. Ще ви се обадя.

Елинон стана от стола без излишна припряност, сякаш вечерта беше най-обикновена и тя току-що бе привършила с храненето. Приблѣжи се до Скарлет и я прегърна. Скарлет цяла се тресеше. Янките идваха. Щѣха да обесят Рет затова, че се е опитал да помогне на Рос да избяга. Защо не оставеше Рос сам да се погрижи за себе си? Нямаше право да зареже жените в къщата незащитени и сами пред идващите янки.

Елинон заговори със стоманена нотка в гласа, макар и меко и бавно както винаги:

— Ще изнеса приборите и чиниите на Рет в кухнята. Трябва да се нареди на прислугата какво да казват и да заличат всички следи от

присъствието му. Моля те с Розмари да прередите масата с три прибора.

— Какво ще правим, мис Елинон? Янките идват.

Скарлет знаеше, че може да пази самообладание. Презираше се, че се уплаши толкова, но не можеше да контролира страха. Беше повярвала, че янките, които среща по пътя си, са безобидни и стават само за подигравки. Ужасяващо беше да си припомни, че окупационната армия можеше да постъпи както ѝ хрумне и да обяви постъпката си за законна.

— Ще приключим вечерята — каза мисис Бътлър и в очите ѝ просветна смях, — а после май ще четем на глас от „Айвънхоу“.

— Нямате ли друга работа, та идвате да плашите цяла къща само жени? — Розмари гледаше с изгарящ поглед капитана, юмруците ѝ бяха стиснати покрай бедрата ѝ.

— Седни и мълчи, Розмари — обади се мисис Бътлър. — Извинете грубостта на дъщеря ми, капитане.

Офицерът не се подведе от примирителната учтивост на Елинон.

— Вървете да претърсите къщата — нареди той на хората си.

Скарлет лежеше по гръб върху канапето с компреси от лайка върху изгорялото лице и подутите очи. Беше благодарна, че я предпазват, така не се налагаше да погледне към янките. Колко беше хладнокръвна мис Елинон, сети се да представи болнична сцена в библиотеката. Все пак любопитството изгаряше Скарлет. Не можеше да разбере какво става, долавяше само звуци. Чу стъпки, после затваряне на врати и след това тишина. Дали капитанът си беше отишъл? Дали мис Елинон и Розмари също не бяха излезли? Скарлет не издържаше. Бавно вдигна ръка и отмести крайчеца на влажната кърпа от очите си.

Розмари седеше на стола до писалището и спокойна четеше книга.

— Ей — прошепна Скарлет.

Розмари бързо затвори книгата и закри заглавието с ръка.

— Какво има? — попита тя, също шепнешком. — Чу ли нещо?

— Не, нищо не чувам. Какво правят? Къде е мис Елинон? Да не я арестуваха?

— За бога, Скарлет, защо шепнеш? — нормалният глас на Розмари прозвуча ужасно силно. — Войниците претърсват къщата за оръжие — конфискуват цялото оръжие в Чарлстън. Мама върви след тях, да не би да конфискуват нещо друго.

„Това ли е всичко?“ — успокои се Скарлет. В къщата нямаше оръжие. Скарлет знаеше, защото самата тя беше търсила. Затвори очи и се унесе. Дълъг ден. Припомни си въодушевлението от водата, която се пенеше покрай бързия платноход и за миг завидя на Рет, че плава под звездите. Да можеше само не Рос, а тя да е с него. Не се тревожеше, че янките ще го заловят — никога не се тревожеше за Рет. Той беше непобедим.

Когато Елинон Бътлър се върна в библиотеката, след като изпрати войниците, тя зави дълбоко заспалата Скарлет по-плътено с кашмирения шал.

— Няма защо да я будим — каза тихо тя. — Тук ще ѝ е удобно. Хайде да си лягаме, Розмари. Ти си пътувала дълго, аз също съм уморена, а утре ще има много работа.

Елинон се усмихна на себе си, когато забеляза колко много страници от „Айвънхоу“ е прехвърлила дъщеря ѝ. Розмари четеше бързо. Но не беше чак толкова модерна, за колкото се смяташе.

На следващата сутрин пазарът жужеше от възмущение и нескопосани планове. Скарлет слушаше възбудените разговори наоколо с неодобрение. Какво очакваха тези чарлстънци? Че янките ще допуснат някой да стреля по тях, без да предприемат нищо? Само щяха да влошат положението си с опити за спорове или протест. Какво значение имаше, че генерал Лий бе успял да убеди Грант да разреши на конфедератските офицери да запазят личното си оръжие след капитулацията при Апоматокс? Не разбираха ли, че са в далечния Юг, какво можеше да помогне револверът, когато няма пари за патрони? Ами пистолетите за дуел? Кой, за бога, можеше да държи на тях? Нали не ставаха за нищо, освен да покажат какви храбреци са чарлстънските мъже, които само щяха да загубят глупавите си глави?

Скарлет мълчеше, съсредоточена в покупките. Иначе нямаше да купят нищо. Дори мис Елинон тичаше насам-натам като пиле с отрязана глава и заговаряше всеки с едва доловим, но настойчив глас.

— Разправят, че всички мъже са готови да довършат започнатото от Рос — каза тя на Скарлет на път към къщи. — Не могат да се примирят, че войниците тършуват из къщите им. Ние, жените, ще трябва да се оправяме — на мъжете лесно им кипва кръвта.

Скарлет изстина от ужас. Беше помислила, че това са само приказки. Едва ли някой искаше нещата да се влошат още повече!

— Няма с какво да се оправяме — възкликна тя. — Единственото, което трябва да сторим, е да се снишим и да изчакаме бурята да отmine. Сигурно Рет благополучно е извел Рос, иначе щяхме да чуем нещо.

Мисис Бътлър изглеждаше изненадана.

— Не можем да позволим на армията на Съюза да се измъкне безнаказано, Скарлет, нали разбираш? Вече претърсиха домовете ни, обявиха, че ще засилят комендантския час и арестуват всички черноборсаджии с купонни стоки. Ако допуснем да продължават все така, скоро ще се върнем към положението от шейсет и четвърта година, когато ни бяха стъпили на шията и диктуваха изцяло положението. Това няма да стане!

Скарлет се зачуди дали целият свят не полудява. Какво си въобразяваха, че могат да направят шепа чарлстънски дами, заети с чайове и плетене на дантели, срещу цяла армия?

Отговорът дойде след два дни.

Сватбата на Лусинда Раг беше насрочена за двацет и трети януари. Поканите бяха адресирани и чакаха да бъдат разпратени на втори януари, но останаха неизползвани. „Страхотна ефективност“ — беше признанието на Розмари Бътлър за усилията на майката на Лусинда, собствената ѝ майка и всички останали дами в Чарлстън. Сватбата на Лусинда се състоя на деветнайсети декември в църквата „Свети Михаил“, в девет часа вечерта. Тържествените тонове на сватбения марш прозвучаха през отворените врати и прозорци на препълнената и красиво украсена църква точно в момента, когато започваше комендантският час. Те се чуваха ясно в казармата на гвардейците, срещу църквата. Един офицер, подслушан от готвачката, споделил по-късно с жена си, че никога не бил виждал войниците си толкова изнервени, даже и преди началото на поход към индианските земи. На следващия ден целият град научи историята. Всички се посмяха, но никой не се изненада.

В девет и половина цялото население на стария Чарлстън излезе от църквата и се запъти пеша по Мийтингстрийт към зала „Южна Каролина“, където щеше да е приемът. Мъже, жени и деца, на възраст от пет до деветдесет и седем години, вървяха развеселени в топлата вечер и нарушаваха закона с явно предизвикателство! Невъзможно беше командирите на армията на Съюза да твърдят, че не са забелязали произшествието — всичко ставаше под носа им. Също толкова невъзможно беше да арестуват нарушителите. В казармата имаше двайсет и шест затворнически килии. Даже и да използваха кабинетите и коридорите, пак нямаше да има място да задържат всички. Столовете бяха изнесени от църквата в тихото гробище на двора, за да се побере огромната тълпа от хора, застанали плътно рамо до рамо.

По време на празненството хората подред излизаха от претъпканата бална зала пред входа с портиците, за да подишат малко чист въздух и да погледат безпомощните патрули, които с безсмислена дисциплинираност маршируваха из пустите улици.

Появи се и Рет, завърнал се в града същия следобед с вестта, че Рос е на сигурно място в Уилмингтън. Скарлет му призна пред входа на църквата, че се е страхувала да иде на сватбата, дори и придружена от него.

— Не можех да повярвам, че групичка светски дами могат така да се подиграят на армията. Трябва да призная, Рет, че чарлстънци са най-находчивите хора на света.

— Обичам арогантните глупаци до един — усмихна се Рет. — Даже горкия Рос. Искрено се надявам да не разбере, че изобщо не е улучил оня янки, иначе много ще се разстрои.

— Не го е застрелял? Сигурно е бил пиан.

Гласът на Скарлет беше изпълнен с презрение, после прозвуча подплашено:

— Значи нападателят още обикаля наоколо?

Рет я потупа по рамото.

— Не. Успокой се, миличка, няма повече да чуеш за нападателя. Моят брат и прибързаната сватба на малката Лусинда здравата изплашиха янките.

Той се разсмя широко, доволен от себе си.

— Какво толкова смешно има? — подозрително настоя Скарлет.

Мразеше да не проумява защо се смеят хората.

— Няма да разбереш — отговори Рет. — Поздравявах себе си за това, че сам се справих с един проблем, а после нескъпопсият ми брат даже ме изпревари по точки. Той, без да иска, накара целия град да се забавлява и да се гордее със себе си. Погледни ги, Скарлет.

Пред входа имаше цяла тълпа. Лусинда Раг, вече Лусинда Гримбол, хвърляше цветя от сватбения букет към войниците.

— Уф! Аз бих хвърляла тухли!

— Не се съмнявам. Ти винаги си имала слабост към очевидното. Това, което прави Лусинда, изисква въображение. — Развеселеният му провлачен говор стана злобно хаплив.

Скарлет тръсна глава.

— Връщам се вътре. Предпочитам да се задуша, отколкото да понасям обиди.

Невидима в сянката на близката колона, Розмари се сви от жестокостта, която долови в гласа на Рет и обидения гняв в гласа на Скарлет. Късно вечерта, много след часа за лягане тя почука на вратата на библиотеката, където Рет четеше, влезе и затвори след себе си.

Лицето ѝ беше подуто и почервенияло от плач.

— Мислех си, че те познавам, Рет — избъбри тя, — но съм се лъгала. Тази вечер пред входа на залата те чух да разговаряш със Скарлет. Как може да се държиш така лошо със собствената си съпруга? Коя ще е следващата ти жертва?

20.

Рет бързо стана от стола и тръгна към сестра си с разтворени обятия. Но Розмари вдигна ръце напред и се отдръпна. Лицето му потъмня от болка и той застина с отпуснати ръце. Най-много от всичко искаше да защити Розмари от всякакви обиди, а ето че сега самият той я наскърбяваше.

Той се замисли за кратката, тъжна история на Розмари и собственото си участие в нея. Рет никога не бе изразявал съжаление и не беше давал обяснение за бурните години на своята младост. От нищо не се срамуваше. Освен от последиците за по-малката си сестра.

Поради бунтовническото предизвикателство към семейството и обществото неговият баща го беше лишил от наследство. Името на Рет представляваше само плътно задраскана с мастило черта в семейната библия на Бътлъррови, когато там отбелязаха раждането на Розмари. Беше по-млада от него с над двацет години. Рет дори не я беше виждал до тринайсетгодишната ѝ възраст — непохватно момиче с дълги крака, големи стъпала и напъпили гърди. Много рядко се случваше майка им да не се подчини на баща им, но единият път беше, когато Рет започна опасното нарушаване на блокадата на обкръженото от флота на Съюза чарлстънско пристанище. Нощем тя отиваше при кея, където акостираше неговият кораб, и водеше със себе си Розмари да го види. Дълбоката, нежна любов на Рет се засилваше неизразимо от объркването и нуждата, които долавяше у малката си сестричка. Той я приветствуваше с цялата топлина, която баща им беше неспособен да даде. В замяна Розмари му се отплащаше с доверие и лоялност, каквито баща им никога не бе получавал. Връзката между брата и сестрата не се прекъсна, въпреки че се видяха не повече от дузина пъти между първата им среща и връщането на Рет в Чарлстън единайсет години по-късно.

Рет така и не можа да си прости едно нещо — беше приел уверенията на майка си, че Розмари се чувства добре, щастлива и защитена от парите, които той щедро им пращаше, откакто баща му почина и вече не можеше да връща обратно пратените средства. По-

късно се упрекуваше, че не е бил достатъчно бдителен и внимателен. Тогава може би сестра му нямаше да израсне така подозрителна към мъжете. Може би щеше да се влюби, да се омъжи и да има деца.

Но при завръщането си у дома той завари двацет и четири годишна жена, все толкова непохватна, колкото тринайсетгодишното девойче, което бе видял за пръв път. Чувствуваше се зле в мъжка компания, с изключение на неговата. Използуваше съдбите на героите в романите като заместител на несигурността в реалния живот, отхвърляше условностите на обществото по отношение на външния вид, манталитета и поведението на жените. Розмари принадлежеше към категорията на учените жени, беше объркващо пряма и напълно лишена от женски хитрини и суетност.

Рет я обичаше и уважаваше вироглавата ѝ самостоятелност. Не беше в състояние да навакса пропуснатите години, но можеше да ѝ даде най-редкия дар — душата си. Беше напълно откровен с Розмари, разговаряше с нея като с равна и понякога дори ѝ доверяваше сърдечните си тайни, както на никой друг. Розмари оценяваше колко голям е този дар и обожаваше брат си. През четиринайсетте месеца, откакто Рет се беше върнал у дома, прекалено високата, непохватна, наивна стара мома и крайно обиграният, лишен от илюзии авантюрист бяха станали най-близки приятели.

Сега Розмари се чувствуваше предадена. Беше видяла неизвестна за нея страна на неговия характер, беше се сблъскала с жестокост у своя брат, когото познаваше като безкрайно мил и любящ. Усещаше объркване и подозрителност.

— Не отговори на въпроса ми, Рет. — Зачервените очи на Розмари гледаха укорително.

— Извинявай, Розмари — предпазливо започна Рет. — Много съжалявам, че случайно си ме чула. Но аз трябваше да го направя. Искам тя да си иде и да ни остави на мира.

— Но тя е твоя съпруга!

— Оставих я, Розмари. Тя не прие предложението ми за развод, но разбра, че бракът ни е свършил.

— Тогава какво прави тук?

Рет сви рамене.

— Може би трябва да седнем. Историята е дълга и досадна.

Бавно, методично, подчертано без емоционалност, Рет разказа на сестра си за двата предишни брака на Скарлет, за неговото предложение и съгласието ѝ да се омъжи заради парите му. Не пропусна също почти маниакалната любов на Скарлет към Ашли Уилкс през всичките години на тяхното познанство.

— Но защо, за бога, се ожени за нея, след като си знаел всичко това? — попита Розмари.

— Защо? — изкриви Рет устата си в усмивка. — Защото беше истински огън и толкова безразсъдно, упорито смела. Защото под обвивката на всички свои претенции беше всъщност уязвима като дете. Защото не приличаше на нито една жена, която съм познавал. Тя ме очароваше, вбесяваше, подлудяваше. Обичах я толкова всеотдайно, колкото тя обичаше него. От мига, в който я зърнах. Беше нещо като болест.

Гласът му бе натежал от тъга.

Рет зарови лице в дланите си и се засмя на пресекулки. Думите излизаха приглушени и неясни между пръстите му:

— Каква гротескна, груба шега е животът. Сега Ашли Уилкс е свободен и би могъл да се ожени за Скарлет тутакси, а аз искам да се отърва от нея. Естествено това я кара да се вкопчи за мене. Тя иска единствено онова, което не може да притежава.

Рет вдигна глава.

— Страх ме е — тихо каза той. — Страх ме е, че всичко ще почне отначало. Зная, че е безсърдечна и завършена егоистка, тя е като дете, което реве за играчка, но я чупи в мига, когато я получи. Ала има моменти, в които накланя глава по особен начин, усмихва се жизнерадостно или изведнъж започва да изглежда безпомощна — тогава едва не забравям наученото.

— Горкият Рет — Розмари сложи ръка върху неговата.

Дланта му покри ръката ѝ, той се усмихна и пак стана такъв, какъвто Розмари го познаваше.

— Пред тебе, миличка, стои човекът, който някога беше чудото на корабите по Мисисипи. Залагал съм целия си живот на карта и никога не съм губел. Ще спечеля и този път. Скарлет и аз сме се договорили. Не мога да рискувам да я задържа у дома прекалено дълго. Или пак ще се влюбя в нея, или ще я убия. Затова размахах под носа ѝ

злато и нейната алчност надделя над безсмъртната любов към мене, в която се кълне. Тя ще си замине завинаги, след като свърши Сезонът. Дотогава само трябва да я държа на разстояние, да бъде по-издръжлив и по-хитър от нея. Едва ли не с нетърпение очаквам това. Тя мрази да губи и й личи. Не можеш да изпиташ удоволствие от победата над човек, който знае да губи.

В очите му припламна смях, после той пак стана сериозен.

— Мама ще се съсипе, ако научи истината за нещастния ми брак, но ще се засрами, ако разбере, че съм я напуснал, колкото й да ми е струвал съвместният живот. Ужасна дилема. А така Скарлет ще си тръгне, аз ще изиграя ролята на наскърбен, но стоически храбър съпруг и позорът ще се избегне.

— Нима за нищо няма да съжаляваш?

— Само за това, че някога, преди години, съм бил глупак. Ще имам обаче извънредно силното утешение, че не съм се проявил като глупак за втори път. Така ще се заличи унижението от първия път.

Розмари се загледа в него с неприкрито любопитство.

— Ами ако Скарлет се промени? Тя може и да порасне.

Рет се засмя.

— Позволи ми да цитирам самата нея — „на куково лято“.

21.

— Махай се?

Скарлет зарови лице във възглавницата.

— Неделя е, мис Скарлет, не можете да спите до късно. Мис Полин и мис Юлали ви чакат.

Скарлет изпъшка. И това беше достатъчен аргумент човек да премине към епископалната църква. Тогава поне щеше да си отспива, службата в църквата „Свети Михаил“ започваше чак в единайсет. Скарлет въздъхна и стана от леглото.

Лелите ѝ веднага започнаха назидателно да обясняват какво се очаква от нея по време на Сезона. Тя слушаше нетърпеливо приказките на Полин и Юлали за значението на благоприличието, ненатрапчивостта, почитта към по-възрастните и поведението на истинската дама. За бога! Всички тези правила са ѝ дошли до гуша. Майка ѝ и Мами бяха почнали да ѝ ги втълпяват още откакто беше проходила. Скарлет разбунтувана стисна зъби и упорито сведе поглед към земята, докато вървяха към църквата „Света Богородица“. Просто не искаше да слуша.

Но когато се върнаха в къщата на лелите да закусят, Полин каза нещо, което привлече вниманието ѝ.

— Не ми се сърди, Скарлет. Само ти казвам за твое добро какво приказват хората. Носят се слухове, че имаш две чисто нови бални рокли. Скандално е, когато всички останали тук се задоволяват с онова, което имат от години. Ти си нова в града и трябва да внимаваш за репутацията си. Рет също. Хората още не са си съставили мнение за него, както знаеш.

Сърцето на Скарлет затупка уплашено. Рет щеше да я убие, ако го провалеше.

— А за Рет? Моля те, кажи ми, лельо Полин.

Полин се съгласи. С удоволствие. Всички стари истории — бил изгонен от Уест Пойнт, баща му го лишил от наследство заради необузданото му поведение, печалбите, получени по недостоен начин като професионален комарджия по корабите на Мисисипи, в

скандалните златни мини в Калифорния и най-лошо — чрез сътрудничество с торбаланковците и новите власти. Вярно, бил храбър войник на Конфедерацията, пробивал блокадата и бил артилерист в армията на Лий, давал по-голямата част от мръсните пари за делото на Конфедерацията...

„Ха! — помисли Скарлет. — Бива си го Рет да съчинява истории.“

... И все пак, миналото му определено било противно. Хубаво е, че се върнал да се погрижи за майка си и сестра си, но преди това добре си поживял. Ако баща им не бил гладувал до смърт, за да осигури голяма застраховка „живот“, майка му и сестра му сигурно щели да умрат без издръжка.

Скарлет стисна зъби, за да не закрепци срещу Полин. Не беше вярно за застраховката! Рет никога, нито за миг, не беше преставал да се грижи за майка си, но баща му не приемаше нищо! Чак след смъртта на мистър Бътлър Рет успя да купи къщата за мис Елинон и да започне да ѝ дава пари. Наложил се даже мисис Бътлър да измисли историята със застраховката, за да обясни благополучието си. Защото парите на Рет минаваха за мръсни. Парите са пари, защо тези твърдоглави чарлстънци си затварят очите пред тази очевидна истина? Какво значение има откъде идват, когато им осигуряват покрив над главите и храна в стомасите?

Защо Полин не спираше с тия нравоучения? За какво дърдореше пък сега? Глупостите около торовете. Още една шега. Всички торове по света нямаше да стигнат за безразсъдните приумици на Рет да издирва старите мебели, среброто на майка си и портретите на прадедите си или да плаща на здрави и прави мъже да се грижат за скъпоценните му камелии, вместо да се заловят със земеделие и да изкарват пари от него.

— ... някои чарлстънци печелят добре от фосфатите, но не го показват. Трябва да се предпазваш от склонността към екстравагантност и показност. Той е твой съпруг и си длъжна да го предупредиш. Елинон Бътлър не допуска, че той може да греши, тя винаги го е глезила, но за нейно и за твое добро, както и за доброто на Рет трябва да се погрижиш Бътлърви да не се навират в очите на хората.

— Опитвах да поговоря с Елинор — подсмъркна Юлали, — но тя не чу нито една дума, сигурна съм.

В присвитите очи на Скарлет светнаха опасни огънчета.

— Нямам думи да изразя колко съм ви благодарна — каза тя с преувеличена любезност, — ще запомня всичко, което ми казахте. Сега наистина трябва да бягам. Благодаря ви за вкусната закуска.

Скарлет стана, целуна ги бегло по бузите и забърза към вратата. Ако не се измъкнеше веднага, щеше да закреши. Но все пак най-добре беше да поговори с Рет за чутото от лелите.

— Не може да не разбираш, Рет, защо сметнах, че е най-добре да ти разкажа. Хората критикуват майка ти. Знам, че лелите ми са досадни стари сплетници, но нали именно такива досадни стари сплетници причиняват всички тревоги. Не може да не помниш мисис Мериуедър, мисис Мийд и мисис Елсинг.

Скарлет се беше надявала, че Рет ще ѝ благодари. Във всеки случай най-малко очакваше да ѝ се изсмее.

— Бог да благослови интригантските им стари сърца — изкиска се той. — Хайде, Скарлет, трябва да разкажем на мама.

— О, Рет, не мога. Тя много ще се разстрои.

— Трябва. Това е сериозно. Абсурдно е, но точно такива са най-сериозните неща. Хайде. И престани да изобразяваш на лицето си дъщерна загриженост. Изобщо не те интересува какво ще се случи с майка ми, стига поканите за забави да продължават да пристигат. И двамата много добре знаем това.

— Не е честно! Аз обичам майка ти.

Рет вече се беше запътил към вратата, но се обърна и се доближи пак до Скарлет. Обхвана раменете ѝ с ръце и я раздруса така, че тя вдигна лице към него. Очите му бяха студени, изучаваха изражението ѝ, сякаш беше пред съд.

— Не ме лъжи за майка ми, Скарлет. Предупреждавам те, това е опасно.

Рет беше така близо до нея, докосваше я. Скарлет разтвори устни, беше сигурна, че погледът ѝ изразява целия копнеж за една целувка от него. Да можеше само още мъничко да се наведе и устните ѝ щяха да се срещнат с неговите. Дъхът на Скарлет секна.

Рет я стисна по-здраво, тя усети силата му, щеше да я притисне към себе си... Сподавена въздишка от радост затрептя в свитото ѝ гърло.

— Проклетата да си! — тихичко изръмжа Рет и се отдръпна от нея. — Да вървим долу. Мама е в библиотеката.

Елинон Бътлър изгърва плетивото си в скута и отпусна ръце — лявата върху дясната. Това беше признак, че приема разказа на Скарлет сериозно и е напълно съсредоточена. Накрая Скарлет нервно зачака реакцията ѝ.

— Седнете и двамата — спокойно каза Елинон. — Юлали греши. Много внимателно я слушах, когато ми говореше за пилеенето на пари. Скарлет разшири очи.

— После доста размислих — продължи Елинон. — Особено за голямото пътуване на Розмари, Рет, като коледен подарък. Никой в Чарлстън от много години не е успявал да направи това, практически откогато ти щеше да отидеш на подобна обиколка, ако не беше такава буйно дете, че баща ти, вместо да те прати да пътуваш, избра за тебе военното училище.

Накрая реших, че няма реална опасност от изолация. Чарлстънци са прагматици, качество, каквото създават старите цивилизации. Ние признаваме, че богатството е желателно, а бедността — крайно неприятна. А ако някой е беден, за него е полезно да има богати приятели. Хората щяха да отсъдят, че е не просто отвратително, а направо непростимо, ако им сервирах мискет вместо шампанско.

Скарлет смръщи вежди. Малко ѝ беше трудно да разбере. Всъщност това нямаше значение — равният, спокоен тон на мисис Бътлър показваше, че всичко е наред.

— Може би сме изпъквали малко повече, отколкото трябва — продължи Елинон, — но точно сега никой в Чарлстън не може да си позволи да не одобрява Бътлърви, защото Розмари би могла да реши да приеме ухажванията на син, брат или братовчед от семейството, а женитбата би уредила всички неудобства.

— Мамо, ти си безсрамен циник — засмя се Рет.

Елинон Бътлър просто се усмихна.

— Какво се смеете? — попита Розмари, която тъкмо отваряше вратата. Очите ѝ бързо се плъзнаха от Рет към Скарлет и обратно. — Чуваше се още по коридора, Рет. Каква е шегата?

— Мама се прави на реалист — отговори той.

Рет и Розмари отдавна бяха стигнали до споразумението да защитават майка си от грубата действителност и сега се усмихваха заговорнически един на друг. Скарлет се почувствува излишна и им обърна гръб.

— Мога ли да поседя малко с вас, мис Елинор? Искам да се посъветвам с вас какво да облека на бала.

„Сега ще видиш дали ме е грижа, Рет Бътлър, за това, че гледаш тази стара мома, сестра си, като че ли е майската царица. Много си въобразяваш, ако смяташ, че можеш да ме разстроиш или да ме накараш да ревнувам!“

Елинор Бътлър я загледа объркана — устата на Скарлет се полуотвори от изненада, очите ѝ блеснаха от вълнение. Елинор дори се обърна, чудеше се какво е видяла Скарлет.

Но втреченият поглед на Скарлет не виждаше нищо. Тя просто се почувствува ослепена от внезапната мисъл, която я осени.

„Да ревнувам! Каква глупачка съм! Да, разбира се, сега всичко става ясно. Защо изгубих толкова време? Рет всъщност ми го каза много ясно, когато вдигна толкова шум заради името на реката. Ашли. Той още ме ревнува от Ашли. Винаги дяволски е ревнувал от Ашли, затова ме желаше толкова много. И аз просто трябва да го накарам пак да ме ревнува. Не от Ашли, за бога, само да му се усмихна, той ще ме изгледа жално и ще почне да ме моли да се омъжа за него. Не, ще намеря някой друг, тук, в Чарлстън. Никак няма да е трудно. Сезонът започва след шест месеца, ще има забави и балове, ще има танци и присядания за хапка кейк и глътка пунш. Това може да е старият, снобски Чарлстън, но географията не променя мъжете. Още по средата на първия бал след мене ще върви цяла редица ухажори. Дано почне по-скоро.“

След неделния обед цялото семейство се запъти към Конфедератския дом с кошници, пълни със зеленина от плантацията и два от плодовите сладкиши на Елинор, напоени с уиски. Скарлет едва се удържаше да не затанцува по тротоара, люлееше кошницата си и пееше коледна песен. Радостта ѝ беше заразителна, скоро и четиримата припяваха пред къщите по пътя.

— Влезте при нас — канеха ги собствениците на домовете, пред които пееха серенадите си.

— Вие елате с нас — отвърщаше мисис Бътлър. — Отиваме да украсим Дома.

Повече от дузина ентузиазирани помагачи се присъединиха към тях по пътя до прекрасната, макар и овехтяла стара къща на Брудстрийт.

Сирачетата запискаха от нетърпение, когато разопаковаха сладкишите.

— Само за възрастни — строго обяви Елинон, — но...

И извади приготвените за децата бисквити. Две от вдовиците, които живееха в Дома, бързо донесоха чаши мляко и наредиха децата да седнат около ниска масичка на верандата.

— Сега ще можем да закачим зеленината на спокойствие — каза мисис Бътлър. — Рет, моля те по стълбата да се качваш ти.

Скарлет седна до Ан Хамптън. Беше ѝ приятно да е извънмерно любезна със срамежливата девойка, защото Ан толкова приличаше на Мелани. На Скарлет ѝ се струваше, че така компенсира всички недружелюбни мисли за Мелани през годините, когато Мели ѝ беше напълно предана. Освен това Ан толкова открито изразяваше възхищението си, че нейната компания винаги беше удоволствие. Нежният ѝ глас прозвуча почти въодушевено, когато направи комплимент на Скарлет за косата.

— Сигурно е чудесно да имаш такава тъмна, разкошна коса — каза момичето. — Прилича на чисто черна коприна. Или на една картина, която веднъж видях — беше нарисувана красива, гъвкава черна пантера.

Лицето на Ан светна от неподправено обожание, после се изчерви от дързостта да произнесе толкова лична забележка.

Скарлет любезно я потупа по ръката. Ан се сви, приличаше на нежно, плахо, кафяво полско мишле. По-късно, когато украсата беше готова и стаите с високи тавани започнаха да ухалят на смола от боровите клончета, Ан се извини, че трябва да отиде при децата и да ги подреди за пеенето на коледните песни. „Колко би допаднало това на Мели“ — помисли Скарлет. В гърлото ѝ се сви буца, когато погледна към Ан — тя бе прегърнала две нервни момиченца, докато те пееха дует. Мели беше направо луда по децата. За миг Скарлет съжали,

че не е изпратила повече коледни подаръци на Уейд и Ела, но дуетът свърши и настана време всички да се включат в хора, затова се наложи да се съсредоточи, за да си припомни всички куплети на „Първата Коледа“.

— Колко беше приятно! — възкликна Скарлет, след като тръгнаха от Дома. — Много обичам Коледа.

— Аз също — обади се Елинол. — Добра почивка преди Сезона. Но тази година няма да е така спокойно, както друг път. Горките войници-янки сигурно ще ни следят повече от всякога. Техният полковник няма да се примири, че нарушихме комендантския час с гръм и трясък.

Тя се изкиска като младо момиче.

— Ама колко забавно беше!

— Честна дума, мамо! — извика Розмари. — Не мога да разбера защо наричаш онези нещастници в сините униформи „горките“ янки?

— Защото предпочитат да са у дома със семействата си за празниците, вместо да се занимават с нас. Сигурно им е неприятно.

Рет се засмя.

— Мога да се хвана на бас, че ти и твоите приятелки сте намислили нещичко.

— Само ако ни принудят — пак се изкиска мисис Бътлър. — Струва ни се, че днес е спокойно, само защото полковникът им е такъв ревностен поклонник на Библията, че не може да издаде заповед за действие в Светата неделя. Но утре ще стане ясно. Някога ни ядосваха, като ровеха из кошниците ни да търсят контрабандни стоки, когато си тръгнахме от пазара. Ако пак се опитат, ще напипат нещо по-интересно под репите и ориза.

— Карантии? — предположи Розмари.

— Счупени яйца? — добави Скарлет.

— Прахчета за сърбеж — предложи Рет.

Мис Елинол се засмя за трети път.

— И още нещо — заяви тя самодоволно. — Разработихме няколко интересни тактически ходове. Тези войници са от новия набор и всичко ще е ново за тях. Хващам се на бас, че мнозина от тях не са чували за отровната смрадлика. Не ми е приятно да съм толкова неблагоприятно разположена пред Коледа, но те трябва да се научат, че отдавна не се страхуваме от тях.

— Да можеше само Рос да е с нас — добави рязко тя, без никаква следа от предишния смях. — Кога смяташ, че ще е безопасно за брат ти да се върне, Рет?

— Зависи колко бързо ти и приятелките ти ще вкарате янките във форма, мамо. Със сигурност обаче навреме за деня на Света Сесилия.

— Тогава всичко е наред. Няма значение дали ще пропусне останалото, щом като ще успее да се върне у дома за Бала.

Скарлет почувствува по гласа на мис Елинор, че произнася „бала“ с главна буква.

Скарлет беше сигурна, че часовете ще се проточат безкрайно бавно до двайсет и шести и откриването на Сезона. Но за нейна изненада времето минаваше толкова бързо, че тя едва успяваше. Най-забавна беше битката с янките. Полковникът наистина нареди да се отмъсти за унижението с комендантския час. В понеделник пазарът се огласи от смеха на чарлстънските жени, които зареждаха кошниците с оръжие по свой избор.

На следващия ден войниците внимаваха и ровеха в кошниците с ръкавици. Никак не им се искаше да преживеят още веднъж неприятното усещане ръката ти изведнъж да потъне в нещо отвратително или да пламне от сърбеж и подуване.

— Онези глупаци трябваше да съобразят, че ще се сетим какво се канят да правят — каза Скарлет на Сали Брутън, у която играеха вист същия следобед.

Сали се съгласи с весел смях.

— Аз бях сложила в покупките незатворена кутия с черна боя. А ти?

— Лютив червен пипер. Умирах от страх, че ще се разкихам и ще издам целия номер... А, като заговорихме за номера, мисля, че аз печеля сега.

Предния ден бяха наложени нови ограничения върху продуктите и затова чарлстънските дами залагаха не пари, а кафе. Тъй като черният пазар временно не действуваше, това беше най-големият залог на карти, в който Скарлет бе участвувала някога. Играта много ѝ харесваше.

Харесваше ѝ също да тормози янките. По чарлстънските улици още се разхождаха патрули, но шумът им беше понамалял и щеше да намалява още, докато не се признаеха за победени. А тя също щеше да е допринесла за това.

— Мой ред е да раздавам — каза Скарлет, — днес имам късмет.

Само след няколко дни щеше да е на бал и да танцува с Рет. Сега той я отбягваше, гледаше никога да не остават двамата насаме, но на дансинга щяха да са заедно, да се докосват и да бъдат сами, колкото и други двойки да се въртят в танца.

Скарлет прикрепил изпратените от Рет бели камелии до буклите, събрани в основата на шията ѝ и завъртя глава, за да се види в огледалото.

— Прилича на буца лой върху връзка колбаси — промърмори тя недоволено. — Панзи, ще трябва да ми направиш друга прическа. Вдигни косата нагоре.

Можеше да втъкне цветята сред кичурите, тогава нямаше да изглежда чак толкова лошо. О, защо Рет беше толкова подъл — да ѝ каже, че единствените украшения, които ѝ позволява да носи, са цветята от скъпоценната му плантация? Стигаше ѝ и старомодната бална рокля. И отгоре на всичко не можеше да сложи нищо, освен китка цветя, за да прикрие простотата ѝ — със същия успех можеше да нахлузи брашнен чувал с дупка за главата. Беше се надявала, че перлите и диамантените обици ще пооправят вида ѝ.

— Реши ме, не ми пробивай дупка в черепа — смърри тя Панзи.

— Да, мем.

Панзи продължи да реши дългата, тъмна и гъста коса с енергични движения, които разваляха направените с толкова труд букли.

Скарлет гледаше отражението си в огледалото с растящо задоволство. Да, така беше много по-добре. Шията ѝ наистина беше прекалено красива, за да остане закрыта. Много повече ѝ отиваше с вдигната коса. Освен това обичите щяха да изпъкнат по-добре. Беше решила да ги сложи въпреки предупреждението на Рет. Трябваше да е ослепителна, трябваше да спечели възхищението на всички мъже на

бала и сърцата на поне неколцина. Това щеше да накара Рет да се замисли.

Скарлет сложи обиците. Точно така! Тя завъртя глава в двете посоки и остана доволна от резултата.

— Харесва ли ви, мис Скарлет? — посочи Панзи към прическата.

— Не, опъни още малко над ушите.

Добре, че Розмари отклони предложението да ѝ отстъпи Панзи за вечерта. Въпреки това си оставаше загадка, защо Розмари не се възползува от случая — тя наистина имаше нужда от помощ. Сигурно пак щеше да се срещне на вечния си старомомински кок. Скарлет се усмихна. Влизането в балната зала заедно със сестрата на Рет само щеше да подчертае колко по-красива е Скарлет.

— Добре, Панзи — каза тя, доброто ѝ настроение се бе възвърнало.

Косата ѝ лъщеше като гарваново крило. Всъщност белите цветя много щяха да ѝ отиват.

— Подай ми няколко фиби.

След половин час Скарлет беше готова. Погледна се за последен път в голямото огледало. Тъмносините вълни на копринената рокля проблясваха на светлината. На техния фон напудрените голи рамене и деколтето изглеждаха бели като алабастр. Диамантите просветваха ослепително, също както зелените ѝ очи. Шлейфът на роклята беше украсен с черна копринена панделка на няколко реда. Широкият, черен кадифен колан върху турнюра, гарниран с по-светлосиня коприна, подчертаваше тънката ѝ талия. Пантофките ѝ бяха от синьо кадифе с черни връзки. Около шията и китките носеше тесни панделки от черно кадифе, от раменете ѝ се спускаха кадифени лентички, които прикрепяха белите камелии в букетче, превързано със сребриста дантела. Скарлет никога не бе изглеждала толкова прекрасна и го съзнаваше. От вълнението бузите ѝ имаха естествено червен цвят.

Първият бал на Скарлет в Чарлстън беше пълен с изненади. Почти всичко се размина с нейните очаквания. Първо, предупредиха я да обуе ботуши, а не балните пантофки, защото щяха да отидат пеша на бала. Тя щеше да поръча файтон, ако ѝ бяха казали по-рано, но не

допускаше, че Рет няма да го направи. Никак не я успокои обяснението, че Панзи ще носи пантофките в специално калъфче, което в Чарлстън наричаха „чантичка за пантофки“, защото тя нямаше такава чантичка и камериерката на мис Елинор се бави петнайсет минути, докато намери подходяща кошничка. Защо никой не ѝ беше казал, че има нужда от подобен предмет?

— Изобщо не се сетихме — обясни Розмари. — Всеки има чантичка за пантофки.

„Всеки може би в Чарлстън — помисли Скарлет, — но не и в Атланта. Там хората не ходят пеша на бал.“ Щастливата тръпка от първия ѝ бал в Чарлстън започна да се измества от тревожни опасения. Какви други изненади щеше да има?

Много и във всичко, както се установи по-късно. В дългогодишната си история Чарлстън беше изработил условности и ритуали, неизвестни за енергичния свят на Северна Джорджия, който беше по-близо до границата с индианските земи. С разпадането на Конфедерацията бе секнал изобилният източник на богатството, което подхранваше условностите, но бяха запазени ритуалите — единственият остатък от миналото, свято тачен и затова непоклатим.

На входа на балната зала на горния етаж в къщата на Уентуъртови имаше опашка. Всички гости трябваше да се наредят по стълбите, да изчакат влизането един по един, да се ръкуват с Мини Уентуърт и да кажат някаква любезност, после да повторят същата церемония с нейния съпруг, сина им, снаха им, зет им, омъжената дъщеря и неомъжената дъщеря. А през цялото време свиреше музика и гостите, които бяха пристигнали по-рано, вече танцуваха. Скарлет я сърбяха краката да се впусне в танци.

„В Джорджия — помисли тя нетърпеливо, — домакините излизат отпред да посрещнат гостите, не ги държат на опашка като вързани. Гледката е много по-приятна, отколкото тази глупост.“

Точно преди да последва мисис Бътлър вътре в балната зала, достолепен на вид слуга ѝ предложи поднос. Върху него имаше купчина сгънати листа, нещо като мънички книжки, вързани със синя връвчица и висящо моливче. Покани за танц? Сигурно бяха покани за танц. Скарлет беше чувала разказите на Мама за баловете в Савана, когато Елен О'Хара е била младо момиче, но така и не беше повярвала, че забавите могат да са толкова спокойни, че девойката може да

прочете в тефтерчето с кого трябва да танцува. Ами да, близнаците Тарлтън или Фонтейновите момчета биха пукнали от смях при мисълта, че трябва да запишат имената си на листче с такъв мъничък молив, който сякаш би се счупил в мъжки ръце! Даже не беше съвсем сигурна дали би искала да танцува с някой страхливец, готов да изпълни цялата тази церемония.

О, да, искаше! Сигурно и с дявола би танцувала, както е с рога и опашка, с когото и да било, само да може да потанцува. Сякаш бяха минали десет години, а не само една, от бала с маски в Атланта.

— Толкова съм щастлива, че съм тук — каза Скарлет на Мини Уентуърт, гласът ѝ трептеше от искреност.

Усмихна се подред на останалите Уентуъртови и мина навътре. Обърна се към дансинга, краката ѝ вече пристъпваха в такт с музиката и дъхът ѝ спря. О, беше толкова красиво — неизвестно и все пак познато, като полузабравен сън. Осветената със свещи зала се изпълваше от музика, цветове и шумолящи рокли. Покрай стените, на леки столове, боядисани в златисто, седяха, както винаги, важните дами-вдовици и мърмореха зад ветрилата си онова, за което винаги си шушукаха — за младежите, които в танца се притискаха прекалено силно, за най-новата ужасяваща история за мъчителното раждане на нечия дъщеря, за последния скандал с най-близките им приятели. Келнери в специални униформи обикаляха от група на група мъже и жени, които в момента не танцуваха, и предлагаха на сребърни подноси пълни чаши и сребърни чашки с озахарени ръбове за джулеп, напитка от уиски, захар, джоджен и лед. Приглушено бръмчаха гласове, тук-там избухваше смях, гръмогласен и сърдечен — познатите, любими звуци на преуспели, весели хора, които се забавляват. Сякаш бе попаднала в стария свят — красивия, безгрижен свят на нейната младост — сякаш нищо не се беше променило, сякаш никога не бе имало война.

Наблюдателният ѝ поглед улови олющената боя по стените и тъмните петна на пода под слоя восък, но предпочете да не им обърне внимание. По-добре беше да се живее в илюзията, да забрави войната и патрулите на янките отвън по улиците. Имаше музика и танци, Рет беше обещал да се държи мило. Нищо повече не ѝ трябваше.

Рет се държа не само мило, беше просто обаятелен. Никой на този свят не можеше да е по-чаровен от Рет, когато той поискаше да се

държи така. За съжаление отношението му към нея не се различаваше от отношението към всички останали. Скарлет се люшкаше между гордостта, че всяка друга жена ѝ завижда, и ревността, че Рет обръща внимание на толкова много други жени. Беше внимателен с нея, не можеше да се оплаче, че е пренебрегната. Но беше не по-малко внимателен към майка си, към Розмари и към десетки други жени, които, според Скарлет бяха скучни лелки.

Каза си, че не бива да се ядосва и след малко наистина се успокои. В края на всеки танц я заобикаляха мъже, които настояваха партньорът ѝ да ги запознае с нея, за да я помолят за следващия танц.

Причината не беше само тази, че бе отскоро в града — ново лице сред тълпата познати. Скарлет беше неудържимо пленителна. Решението ѝ да накара Рет да ревнува прибавяше безразсъдно пламъче в чаровните ѝ, необикновени зелени очи, вълнението обагреше страните ѝ като червен сигнал за опасност.

Мнозина от мъжете, които се надпреварваха да я канят на танц, бяха съпрузи на жени, с които вече се беше сприятелила, беше посещавала, беше играла с тях вист и заедно бяха клюкарствували на чаша кафе на пазара. Не я интересуваше. Имаше достатъчно време нещата да се поправят, след като си възвърнеше Рет. Междувременно ѝ се възхищаваха, правеха ѝ комплименти, флиртуваха с нея. Скарлет се чувствуваше в стихията си. Всъщност нищо не се беше променило. Мъжете все така реагираха на трепкащите ѝ мигли, палавата трапчинка и безогледното ласкателство. „Готови са да повярват на всяка лъжа, стига да ги накараш да се почувствуват герои“ — помисли тя със зла, възхитена усмивка, от която партньорът ѝ обърка стъпката. Скарлет издърпа пръстите си изпод крака му.

— О, моля ви да ми простите! — възкликна тя. — Сигурно токът ми се е заплел в подгъва на роклята. Каква ужасна грешка и то когато имам късмета да танцувам валс с такъв великолепен партньор като вас!

Очите ѝ святкаха прелъстително, а заедно с печалната физиономия, която направи в добавка към извинението, устните ѝ се разтвориха, сякаш готови за целувка. Някои похвали не могат никога да се забравят.

— Каква прекрасна вечер! — възкликна тя на път към къщи.

— Радвам се, че се забавлява — отговори Елинор Бътлър. — И ти много ми хареса, Розмари, стори ми се, че ти е приятно.

— Ха! Беше ми противно, мамо, трябва да си наясно. Но мисълта за предстоящото заминаване за Европа, ми е толкова приятна, че мога да понеса дори и такъв глупав бал.

Рет се засмя. Той вървеше зад Скарлет и Розмари, майка му го беше прихванала под лявата ръка. Смехът му прозвуча сърдечно весело в студената декемврийска вечер. Скарлет се замисли за топлината на тялото му, стори й се, че я усеща с гърба си. Защо тя не беше облегната на ръката му, близо до неговото топло излъчване? Отговорът й беше известен: мисис Бътлър беше възрастна и имаше нужда от подкрепата на сина си. Това обаче не намаляваше копнежа на Скарлет.

— Смей се колкото си искаш, братко — каза Розмари, — но според мен няма нищо смешно.

Сега тя вървеше заднишком и едва не застъпваше шлейфа на роклята си.

— Цяла вечер не можах да разменя две думи с мис Джулия Ашли, защото трябваше да танцувам с всички онези смехотворни мъже.

— Коя е мис Джулия Ашли? — попита Скарлет, чието любопитство се изостри от името.

— Идолът на Розмари — отговори Рет, — и единственият човек, от когото съм се страхувал през целия си съзнателен живот. Не може да не ти е направила впечатление, ако си я видяла, Скарлет. Винаги се облича в черно и изглежда така, сякаш е пила оцет.

— О, ти... — изсъска Розмари, затича към Рет и го заудря с юмруци по гърдите.

— Мир! — извика той и я прегърна с дясната ръка.

Скарлет усети студения вятър, който духаше откъм реката. Тя вирна брадичка и измина последните стъпки до къщата сама.

22.

Още една неделя означаваше още едно назидание от Юлали и Полин, Скарлет не се съмняваше. Всъщност поведението ѝ на бала доста я плашеше. Май тогава беше прекалено... оживена, да, това беше думата. Но толкова отдавна не се беше забавлявала така и не беше виновна, че привлича повече внимание от превзетите чарлстънски дами, нали? Освен това правеше всичко заради Рет, та да престане да е толкова студен и отчужден от нея. Никой не можеше да обвинява една жена за това, че се мъчи да запази брака си.

Мълчаливо преживяваше тежкото, безмълвно неодобрение на лелите си по пътя до църквата и обратно. Тъжното подсмърчане на Юлали по време на службата я изнерви, но тя започна да мечтае за мига, когато Рет ще се откаже от упоритата си гордост и ще признае, че още я обича. Та нали това беше истина? Когато я докосваше в танца, Скарлет усещаше как краката ѝ се подкосват. Не беше възможно да чувства електрическият заряд на докосването, ако и самият той не го чувствуваше. Не беше ли така?

Скоро щеше да узнае. На Нова година трябваше не само да държи ръката си в ръкавица на талията ѝ при танците. В полунощ трябваше да я целуне. Оставаха само още пет дни, устните им щяха да се срещнат и той трябваше да повярва в искрената ѝ любов. Целувката ѝ щеше да разкрие много повече от всякакви думи...

Старинната красота и тайнственост на неделната служба се разкриваха пред невидждащите ѝ очи, докато Скарлет си представяше сбъдването на своите мечти. Полин трябваше да я смушка с острия си лакът, задето не участва в службата.

Мълчанието продължаваше да тегне, когато седнаха да закусват. Скарлет имаше усещането, че всеки нерв ѝ е оголен под ледения поглед на Полин и подсмърчането на Юлали. Не издържаше повече и избухна в яростна атака преди двете да успеят да я нападнат.

— Казахте ми, че всички ходят пеша и по краката ми излязоха мехури, защото ви послушах. Снощи улицата пред Уентуъртови беше пълна с файтони!

Полин вдигна вежди и сви устни.

— Разбираш ли какво искам да кажа, сестро? — обърна се тя към Юлали. — Скарлет е решила да загърби всичко, което представлява същността на Чарлстън.

— Какво значение имат файтоните, сестро, пред онова, за което се разбрахме да й поговорим.

— Като пример — настоя Полин. — Прекрасен пример, който е в основата на всичко останало.

Скарлет допи рядкото, прозрачно кафе, което Полин ѝ бе наляла и тръшна чашката върху чинийката.

— Ще бъде много любезно от ваша страна да не говорите за мене, сякаш съм глухоняма. Можете да ме поучавате до посиняване, но първо ми кажете чии бяха файтоните!

Лелите я изгледаха с широко разтворени очи.

— Как така, на янките, разбира се — поясни Юлали.

— Торбаланковците — уточни Полин.

С взаимни прекъсвания и допълнения на всяко изречение сестрите разказаха на Скарлет, че кочияшите още са предани на собствениците си отпреди войната, въпреки че сега работят за новобогаташите. През Сезона надхитрявали новите си господари с най-различни обяснения, за да откарат „своите бели хора“ на баловете и приемите, ако разстоянието е прекалено голямо или времето не позволява да се ходи пеша.

— В деня на Света Сесилия те просто категорично настояват да имат свободна вечер и да ползват файтоните — допълни Юлали.

— Всички са отлични кочияши и доста сприхави — каза Полин, — затова новите им господари внимават да не ги разсърдят.

Тя почти се изсмя.

— Знаят, че кочияшите ги презират. Домашните прислужници винаги са били най-големите сноби на света.

— Особено тези — радостно отбеляза Юлали. — В края на краищата те са чарлстънци също като нас. Затова Сезонът ги вълнува толкова много. Янките ни отнеха всичко, което можаха, и се помъчиха да разрушат останалото, но Сезонът ни остана.

— И гордостта! — обяви тържествено Полин.

С цялата си гордост и само срещу едно пени можеха да отидат с конния трамвай, където пожелаят, помисли кисело Скарлет. Но тя им

беше благодарна, че се отклониха към разказите за верни домашни слуги чак до края на закуската. Даже се постара да изяде само половината от своята, за да може Юлали да я довърши, след като Скарлет си е отишла. Леля Полин беше доста стисната домакиня.

Когато се върна в къщата на Бътлърви, беше приятно изненадана да завари там Ан Хамптън. Щеше да е удоволствие да се наслаждава известно време на възхищението на Ан след дългите часове студено неодобрение на лелите.

Но Ан и вдовицата от Дома, която я придружаваше, бяха почти изцяло погълнати от купищата камелии, пратени от плантацията.

Същото се отнасяше и за Рет.

— Изгорели до земята — казваше той, — но още по-жилави, очистени от плевелите.

— О, вижте! — възкликна Ан. — Това е „Царицата на цветята“!

— И една „Рубра Плена“! — Вдовицата обви с бледите си длани крехкото червено цветче. — Някога ги държах в кристална ваза върху пианото.

— Моята „Алба Плена“ не е толкова здрава, колкото се надявах — каза Рет. — Пъпките са по-малки от обикновено.

Вдовицата и Ан се засмяха.

— Няма да цъфне преди януари, мистър Бътлър — обясни Ан. — Албата цъфти късно.

Рет изкриви уста в печална усмивка.

— Също като мене, що се отнася до знанията ми по градинарство.

„Господи! — помисли Скарлет. — Още малко и ще почнат да спорят кой тор е по-полезен — кравешкия или конския. Що за женски глупости от устата на Рет!“ Тя им обърна гръб и седна на стол близо до канапето, където Елинон Бътлър плетеше дантели.

— Тази вече е достатъчно дълга за украса на деколтето на тъмночервената ти рокля, когато решиш да я освежиш — обърна се тя усмихнато към Скарлет. — По средата на Сезона винаги е приятно да промениш нещо. Дотогава ще е напълно готова.

— О, мис Елинон, винаги сте толкова мила и внимателна. Лошото ми настроение веднага се изпарява. Честно, чудя ви се как

може да сте толкова добри приятелки с леля Юлали. Тя изобщо не прилича на вас. Вечно подсмърча, оплаква се и се препира с леля Полин.

Елинор изпусна иглата за плетене от слонова кост.

— Скарлет, ти ме удивляваш. Разбира се, че Юлали е моя приятелка. За мене тя е почти като сестра. Не знаеш ли, че тя едва не се омъжи за по-малкия ми брат?

Скарлет зяпна от почуда.

— Не мога да си представя, че някой би поискал да се ожени за леля Юлали — откровено призна тя.

— Но, миличка, тя беше прекрасно момиче, наистина прекрасно. Дойде на гости скоро след като Полин се омъжи за Кари Смит и заживя в Чарлстън. Живееха в градската къща на Смит, плантацията им беше при река Уандо. Брат ми Кемпър се влюби от пръв поглед. Всички бяха сигурни, че двамата ще се оженят. После конят хвърли брат ми и той почина. Оттогава Юлали се смята за вдовица.

Леля Юлали влюбена! Скарлет не можеше да повярва.

— Бях сигурна, че знаеш — продължи мисис Бътлър. — Тя е от твоето семейство.

„Но аз нямам семейство — помисли Скарлет, — не в смисъла, който влага мис Елинор. Нямам роднини, които да чувствавам близки, да се обичаме и да споделяме сърдечните си тайни. Имам само злата Сюелин и Карийн с монашеското си покривало и обета към манастира.“ Изведнъж се почувствува самотна, въпреки веселите лица и разговори наоколо. „Сигурно съм гладна — реши Скарлет, — затова ми се доплака. Трябваше да си изям закуската.“

Скарлет обядваше с апетит, когато влезе Маниго и тихичко каза нещо на Рет.

— Извинете ме — стана Рет, — изглежда е дошъл някакъв офицер от янките.

— Какво пък има сега? — зачуди се гласно Скарлет.

След минута Рет се завърна със смях.

— Остава само да вдигнат бялото знаме — каза той. — Ти победи, мамо. Канят всички мъже в главната квартира да получат обратно конфискуваното оръжие.

Розмари шумно изръкопляска. Мис Елинор я накара да спре.

— Не им се радвайте толкова. Не могат да рискуват да оставят къщите незащитени в Деня на освобождението.

Елинор продължи с обяснението заради въпросителното изражение на Скарлет:

— Първи януари вече не е както преди — кротък ден за лекуване на главоболието от шумното посрещане на Нова година. Мистър Линкълн обяви Прокламацията за освобождението на първи януари, затова всички бивши роби го празнуват. Настаняват се в долния край на парка, до Батъри, цял ден и цяла нощ изстрелват фойерверки и гърмят с пистолети. Колкото повече се напиват, толкова по-шумни стават. Разбира се, ние се заключваме, затваряме капациите на прозорците, точно както в очакване на ураган. Не е излишно обаче да има и въоръжен мъж в къщата.

Скарлет се намръщи.

— В къщата няма оръжие.

— Ще има — увери я Рет. — Плюс още двама души. Ще дойдат от плантацията специално за случая.

— А ти кога тръгваш? — попита Елинор Рет.

— На трийсети. Имам среща с Джулия Ашли на трийсет и първи. Трябва да обмислим стратегията на единния фронт.

Рет заминаваше! Отиваше в отвратителната си, смрадлива стара плантация! Нямахше да е с нея на Нова година, за да я целуне. Сега вече Скарлет със сигурност щеше да се разплаче.

— Ще дойда в плантацията с тебе — каза Розмари. — Не съм ходила там от месеци.

— Не може да дойдеш в плантацията, Розмари — каза Рет с внимателен и търпелив тон.

— Страхувам се, че Рет е прав, скъпа — обади се мисис Бътлър. — Не може да е с тебе през цялото време, има прекалено много работа. А ти не можеш да останеш в някоя къща или където и да е другаде само с камериерката ти, която е още дете. Там влизат и излизат толкова много хора, при това груби хора.

— Тогава ще взема твоята Сели. Скарлет ще ти отстъпи Панзи да ти помага при обличането, нали, Скарлет?

Скарлет се усмихна. Нямахше нужда да плаче.

— Ще дойда с тебе, Розмари — мило отвърна тя. — И ще вземем Панзи.

Нова година щеше да настъпи и в плантацията. Нямаше да има бална зала, пълна с хора, само Рет и тя.

— Колко си любезна, Скарлет — каза мис Елинор. — Зная, че ще ти липсват баловете през следващата седмица. Имаш по-голям късмет, отколкото заслужаваш, Розмари, с толкова внимателна снаха.

— Мисля, че нито една от двете не бива да идва, мамо. Няма да позволя — възрази Рет.

Розмари отвори уста да протестира, но леко вдигнатата ръка на майка ѝ я възпря. Мисис Бътлър заговори тихо:

— Доста си невнимателен, Рет. Розмари обича плантацията колкото и ти, а за нея не е така лесно да идва и да си отива, както за тебе. Мисля, че трябва да я вземеш със себе си, още повече, че ще ходиш и при Джулия Ашли. Тя много обича сестра ти.

Скарлет трескаво мислеше. Какво я интересуваше, че ще пропусне няколко танца, ако ще бъде насаме с Рет? Щеше някак да се отърве от Розмари, може би онази мис Ашли щеше да я покани при себе си. Тогава щеше да остане само Рет... и Скарлет.

Спомни си как той стоеше в стаята ѝ предишния път, когато отиде в плантацията. Рет я притискаше до себе си, успокояваше я, говореше ѝ толкова нежно...

— Само да видиш плантацията на мис Джулия, Скарлет — говореше високо Розмари. — Това се казва плантация.

Рет яздеше пред тях, отместваше или късаше клонките орлови нокти, прорасли по пътеката през боровата гора. Скарлет следваше Розмари. В момента не я интересуваше какво прави Рет, умът ѝ беше зает с други мисли. Слава богу, конят ѝ беше стар, дебел и мързелив. „Толкова отдавна не съм яздила, че някой по-пъргав кон непременно ще ме хвърли. А колко обичах да яздя... някога... когато конюшните в Тара бяха пълни. Татко много се гордееше с конете си. И с мене. Сюелин имаше ръце като наковални, можеше да разчекне устата и на алигатор. А Карийн се страхуваше дори от понито си. Но аз препусках с татко, състезавахме се по пътищата, понякога за малко не го изпреварвах. «Кати Скарлет — казваше той, — имаш ръце на ангел и

дух на истински дявол. Ти си наистина О'Хара, конят винаги разпознава ирландеца и му дава най-доброто от себе си.» Милият татко... Горите в Тара ухаеха остро, точно както тук, боровите иглички ме боцкаха по носа. А птиците пееха, нападалите листа шумоляха под копитата и навред цареше спокойствие. Колко ли акра има Рет? Трябва да питам Розмари. Тя сигурно знае с точност до квадратен сантиметър. Надявам се мис Ашли да не е чак такъв звяр, каквато я описа Рет. Какво каза той? «Изглежда така, сякаш е пила оцет.» Много е смешно, когато е язвителен, стига забележката му да не се отнася до мене.“

— Скарлет! Не изоставай, почти пристигнахме — извика Розмари отпред.

Скарлет потупа коня по врата с дръжката на камшика и поускори хода му. Рет и Розмари вече бяха излезли от гората, когато тя ги настигна. Отначало видя само Рет, фигурата му ясно се очертаваше на ярката слънчева светлина. „Колко е красив и колко добре седи на коня, не ленива кранта като моя, а истински кон, стаил огън в себе си. Мускулите на коня играят под кожата, но той стои неподвижен като статуя, само защото Рет го притиска с колене и държи здраво юздите. Ръцете му...“

Розмари махна с ръка, улови погледа на Скарлет и ѝ посочи гледката пред тях. Дъхът на Скарлет секна. Никога не беше обръщала внимание на архитектурата, никога не я беше забелязвала. Дори прекрасните къщи, с които Чарлстън беше прочут по целия свят, бяха за нея само домове. Но в суровата красота на къщата на Джулия Ашли в нейното имение имаше нещо различно от познатото досега, някакво величие, което не можеше точно да определи. Къщата се възправяше сред обширна зеленина, само трева, никаква градина, далеч от огромните, древни дъбове на голямо разстояние един от друг като стражи покрай моравата. Беше квадратна, тухлена, с бели очертания на вратите и прозорците. Наистина „специална“, както прошепна Скарлет. Нищо чудно, че беше единствената пощадена от факлите на армията на Шърман. Даже янките не бяха посмели да осквернят могъщото присъствие, което се разкриваше пред очите на Скарлет.

Отнякъде долетя смях, после песен. Скарлет обърна глава. Къщата ѝ вдъхваше благоговение и страхопочитание. Далеч отляво се виждаха широки яркозелени ниви, съвсем различни от познатата сочна зеленина на тревата. Десетки чернокожи мъже и жени работеха и пееха

сред особената, непривична за нея растителност. Ами да, те бяха полски работници, обработваха земеделската култура, каквато и да беше тя. Бяха необичайно много. Мислите отнесоха Скарлет пак към Тара — там нивите се простираха, докъдето стигаше погледът, точно както това яркозелено поле се разстилаше безкрайно покрай реката. О, да, Розмари беше права. Това се казваше истинска плантация, такава трябва да бъде. Нищо не беше изгоряло, нищо не беше променено, нищо нямаше да се промени. Самото време зачиташе величието на плантацията Ашли Баръни.

— Много се радвам да се видим, мис Ашли — каза Рет.

Той се наведе над протегнатата ръка на Джулия Ашли. Беше махнал ръкавицата, придържаше ръката ѝ почтително. Устните му спряха точно на приетото разстояние от един пръст над нея, защото на никой джентълмен през ум не би минало истински да целуне ръка на неомъжена дама, независимо от нейната възраст.

— И за двамата е полезно, мистър Бътлър — отговори Джулия. — Външният ти вид е ужасен, както винаги, Розмари, но се радвам да те видя. Запознай ме със снаха ти.

„Божичко, тя наистина е звяр — нервно помисли Скарлет. — Да не би да очаква да направя реверанс?“

— Това е Скарлет, мис Джулия — каза Розмари с усмивка.

Изобщо не изглеждаше разстроена от критиката на по-възрастната жена.

— Приятно ми е да се запознаем, мисис Бътлър.

Скарлет беше сигурна, че на Джулия Ашли изобщо не ѝ е приятно, но учтиво отговори:

— Благодаря, и на мен.

Леко сведе глава, тъгълът на наклона точно отговаряше на студената учтивост на мис Ашли. Какво си въобразяваше тази бабичка?

— В дневната е сервиран чай — каза Джулия. — Можеш да налееш на мисис Бътлър, Розмари. Позвъни за още гореща вода. Ние ще свършим работата си в библиотеката, мистър Бътлър, чай ще прием после.

— О, мис Джулия, не може ли да слушам, докато си говорите с Рет? — примоли се Розмари.

— Не, Розмари, не може.

„Край, отреза я“ — каза си Скарлет. Джулия Ашли се отдалечи, Рет послушно я последва.

— Хайде, Скарлет, за дневната се минава оттук — подкани я Розмари с жест и отвори една голяма врата.

Скарлет се изненада от стаята, в която влязоха. Не се чувствуваше студенината на собственичката, нищо не внушаваше страх. Стаята беше много голяма, по-голяма от балната зала на Мини Уентуърт. Но подът беше застлан със стар персийски килим с избеляло червен фон, пердетата на високите прозорци бяха в мек розов цвят. В широката камина пращеше ярък огън. През светналите от чистота прозорци нахлуваха слънчевите лъчи, отразяваха се в излъскания сребърен сервиз за чай, играеха по кадифената тапицерия в златно, синьо и розово на широките, удобни канапета и столовете със странични облегалки. Пред камината спеше огромна жълта котка на ивици.

Скарлет поклати глава от почуда. Беше ѝ трудно да повярва, че веселата и приветлива стая има някаква връзка с вдървената жена, облечена в черно, която видя пред входа. Скарлет седна до Розмари на едно от канапетата.

— Разкажи ми за мис Ашли — помоли тя, — изгаряща от любопитство.

— Мис Джулия е чудесна! — възкликна Розмари. — Сама ръководи Ашли Баръни. Казва, че никога не е виждала надзирател, който сам да не се нуждае от надзираване. А оризовите ѝ насаждения практически са толкова, колкото бяха преди войната. Може да се занимава с фосфати като Рет, но не иска и да чуе за това. Плантацията са за това да се отглеждат в тях растения, а не — тук Розмари сниши глас до изумен, но доволен шепот — „земята да се изнасилва, за да се изтръгне онова, което лежи под нея.“ Нищо не е променила. Отглежда захарна тръстика, има собствена преса за меласа, държи ковач да подковава мулетата и да стяга колела за каруците, има бъчвар, който прави буретата за меласата и ориза, дърводелец и кожар за хамутите. Откарва ориза до мелницата в града и купува брашно, кафе и чай, всичко останало се отглежда в плантацията. Има крави, овце, птици и

прасета, построила е обор за доене на кравите, закрити помещения за опушване на месото, складове, пълни с консервирани зеленчуци, оронена царевица и конфитюри от лятната реколта. Тя си прави и виното. Рет твърди, че дори в боровата гора си има определено място, откъдето добива терпентин.

— Още ли държи роби? — Думите на Скарлет прозвучаха много саркастично, времето на големите плантации беше отминало и никога вече нямаше да се върне.

— О, Скарлет, говориш точно като Рет понякога. Искан ми се и двамата да ви поразтърся. Мис Джулия плаща заплати както всеки друг. Но тя управлява плантацията така, че да изкарва достатъчно, за да им плаща. В Ландинг, нашата плантация, бих правила точно същото, ако имам някога тази възможност. Според мен е ужасно, че Рет не се и опитва.

Розмари затрака с чашите и чинийките върху подноса.

— Не помня как го предпочиташе, Скарлет, с мляко или лимон?

— Моля? Аа, с мляко, ако обичаш.

Скарлет не се заинтересува от чая. Пак беше съживила видението, Тара беше изплувала в съзнанието ѝ — осеяни с памук полета, докъдето стига погледът, пълни хамбари и къщата точно както беше, когато майка ѝ беше жива. Да, в стаята сякаш се долавяше отдавна забравеното ухание на лимон, смес за почистване на месинг и подов восък. Беше съвсем леко, но Скарлет беше сигурна, че го усеща въпреки острия смолист дъх на боровите пънове в камината.

Механично пое чашата чай, която ѝ подаде Розмари. Задържа я да изстине и продължи да мечтае. Защо да не възстанови Тара такава, каквато беше някога? „Ако тази стара жена може да управлява своята плантация, защо аз да не мога да се справя с Тара? Уил не познава онази, истинската Тара, най-хубавата плантация в окръг Клейтън. Сега той я нарича «ферма за две мулета». Не, за бога, Тара е нещо много по-голямо! Аз също мога да се справя, хващам се на бас. Та нали татко сто пъти е казвал, че съм истинска О’Хара? Тогава ще мога да постигна онова, което той направи, да възвърна неговата Тара. Или да стане още по-хубава. Зная как се води счетоводство, как се изтръгва печалба дори оттам, откъдето за останалите изглежда невъзможно. Да, всички плантации около Тара са съсипани. Сигурна съм, че мога да купувам земя на безценица!“

Мислите ѝ скачаха от едно видение на друго — златни поля, охранен добитък, старата ѝ спалня с колосани бели пердета, издувани навътре от ухаещия на жасмин пролетен ветрец, езда през почистените от шубраци гори, безкрайните огради от кестенови греди по границите на нейния имот, все по-далече и по-далече в червеникавата земя... Трябваше да се отърси от виденията. Скарлет неохотно насочи вниманието си към настойчивия, силен глас на Розмари.

Ориз, ориз, ориз! Не можеше ли Розмари Бътлър да говори за нещо друго, освен за ориз? Каква обща тема имаше Рет с онова плашило мис Ашли, та да говорят толкова дълго? Скарлет нетърпеливо се наместваше на канапето. Сестрата на Рет имаше навика да се навежда към събеседника си, когато се вълнуваше от разговора. Розмари почти я беше изтикала в ъгъла на дългото канапе. Скарлет живо обърна глава към отварящата се врата. По дяволите Рет! За какво се смееше с Джулия Ашли? Може би си въобразяваше, че ѝ е много приятно да се отегчава цяла вечност, но грешеше.

— Винаги сте бил мошеник, Рет Бътлър — казваше Джулия, — но не помня в списъка на греховете ви да е попадала и наглостта.

— Мис Ашли, доколкото зная, наглостта е етикет, който се употребява за отношението на слугите към техните господари и на младежите към по-възрастните хора. Аз, разбира се, съм ваш покорен слуга, но не вярвам да намекувате, че сте по-възрастна от мене. Може би връстница, това бих приел с удоволствие, ала в никакъв случай по-възрастна.

„Но той флиртува с тази бабичка! Сигурно страшно му трябва нещо, за да се прави на такъв глупак.“

Джулия Ашли издаде звук, който можеше да се опише само като достолепно хъркане.

— Добре тогава — каза тя, — съгласна съм, само да се сложи край на този абсурд. Сега седнете и прекратете глупостите.

Рет премести един стол по-близо до масичката за чай и церемониално сведе глава, докато Джулия седнаше.

— Благодаря ви за благоволенieto, мис Джулия.

— Не се прави на глупак, Рет.

Скарлет намръщено изгледа и двамата. Какво означаваше всичко това? Каква беше тази смяна от „мис Ашли“ и „мистър Бътлър“ на „Рет“ и „мис Джулия“? Разбира се, че Рет беше глупак, както каза бабичката. Но „мис Джулия“ се държеше не по-малко глупаво. Ами тя направо се превземаше пред Рет. Наистина, беше отвратително как той можеше да върти жените на малкия си пръст!

В стаята забързано влезе камериерка и вдигна подноса с приборите за чай от масичката пред канапето. Последва я още една прислужница, която тихо премести масичката точно пред Джулия Ашли, друг слуга донесе по-голям сребърен поднос с нов, по-голям чаен сервиз, пресни сандвичи и сладкиши. Скарлет не можеше да не признае, че колкото и да беше неприятна, Джулия Ашли вършеше всичко със стил!

— Рет ми каза, че ще пътуваш, Розмари — каза Джулия.

— Да, мем! Ще умра от вълнение.

— Няма защо да стигаш чак дотам. Кажете ми, започна ли да набелязваш маршрута?

— Още не, мис Джулия. Разбрах за пътуването едва преди няколко дни. Единственото, за което съм сигурна, е, че искам да прекарам колкото е възможно по-дълго в Рим.

— Трябва внимателно да подбереш времето. Лятната горещина е направо нетърпима, даже за чарлстънци. Самите римляни напускат града и отиват в планината или край морето. Още си пиша с някои чудесни хора, с които ще ти е приятно да се запознаеш. Разбира се, ще ти дам препоръчителни писма. Бих предложила...

— О, моля ви, мис Джулия. Толкова много ми се иска да науча.

Скарлет леко въздъхна с облекчение. Не вярваше, че Рет няма да разкаже на мис Ашли за грешката, която беше допуснала като каза, че знае само за град Рим в щата Джорджия, но той не се възползува от случая. Сега беше във вихъра си, погълнат от разговор с възрастната желя за всякакви хора с особени имена. А Розмари попиваше всяка дума.

Разговорът изобщо не интересуваше Скарлет. Но тя не се отегчаваше. Наблюдаваше очарована всеки жест на Джулия Ашли, която се занимаваше с чая. Без да прекъсва разговора за римските антики, освен въпроса към Скарлет с мляко или лимон пие чай и с колко бучки захар, Джулия пълнеше чашите и ги подаваше малко под

дясното си рамо на една от прислужниците. Задържаше ръката си, изчакваше не повече от три секунди и я дръпваше.

„Дори не поглежда!“ — дивеше се Скарлет. Ако прислужницата не беше на място или не беше достатъчно чевръста, всичко щеше да се пръсне на пода. Но прислужницата неизменно стоеше, където трябва, чашата се поемаше безмълвно и се подаваше на когото е необходимо, без да се разлее нито една капчица.

„Откъде пък се появи този?“ — стресна се Скарлет, когато до нея се изправи прислужникът и предложи сгъната салфетка с подаващи се краища и поднос със сандвичи на три реда. Тъкмо щеше да протегне ръка и да вземе сандвич, когато прислужникът измъкна отнякъде чиния и я подложи достатъчно близо до ръката ѝ.

„А, разбирам, прислужницата му подава приборите, които той пък подава на мене! Доста сложно за един сандвич с рибен пастет, който е само за един залък.“

Все пак изяществото на цялата церемония ѝ направи впечатление. Още повече се впечатли, когато прислужникът извади сложни сребърни щипци с ръка в бяла ръкавица и постави няколко различни сандвича върху чинията. Завършващият детайл беше масичката с дантелена покривчица, която втората прислужница сложи до коленете ѝ точно когато се чудеше как ще се справи с чашата чай в едната ръка и чинията в другата.

Въпреки глада и любопитството към сандвичите — каква ли изискана храна бе предизвикала това изискано сервиране? — Скарлет се интересува повече от безмълвните, точни жестове на прислугата първо към Розмари и после към Рет — чиния, сандвичи, масичка. Почувствува се едва ли не разочарована, че към мис Ашли не бе проявено същото специално отношение, само върнаха подноса със сандвичите до нея. Дрън-дрън-шикалки! Дори сама разгъна салфетката си! Съвсем се разочарова, когато отхапа първия сандвич — само хляб и масло, въпреки че в маслото имаше още нещо, отначало помисли, че е магданоз, но разбра, че е нещо по-пикантно, сигурно ситно нарязан лук. Скарлет добре похапна, сандвичите бяха вкусни. А сладкишите върху другия поднос изглеждаха още по-примамливи.

„Господи! Още бърборят за Рим!“ Скарлет хвърли поглед към прислужниците. Те стояха неподвижни като статуи до стената зад мис

Ашли. Очевидно скоро нямаше да разнасят сладкишите. За бога, Розмари беше хапнала само половин сандвич.

— ... но ние сме много несъобразителни — заявя Джулия Ашли.
— Мисис Бътлър, кой град искате да посетите? Или вие също споделяте убеждението на Розмари, че всички пътища наистина водят към Рим?

Скарлет се усмихна възможно най-любезно.

— Толкова съм очарована от Чарлстън, че изобщо не мисля за друг град, мис Ашли.

— Любезен отговор — каза Джулия, — въпреки че до известна степен слага край на разговора. Желаете ли още чай?

Още преди Скарлет да приеме, се намеси Рет:

— Страхувам се, че е време да вървим, мис Джулия. Още не съм прочистил пътеките през гората, за да се язди в тъмното, а дните са толкова къси.

— Можеш да прокараш булеварди, а не пътеки, ако доведеш твоите хора да обработват земята, вместо да се ровят в онази позорна фосфатна мина.

— Хайде, мис Джулия, мислех, че сме постигнали примирие.

— Аз също. И ще го зачитам. Нещо повече, признавам, че трябва да се постараете да се приберете, преди да се е мръкнало. Унесох се в щастливи спомени за Рим и забравих колко е часът. Може би Розмари би могла да остане през нощта при мене. Утре сутринта ще я изпратя до Ландинг.

„О, да!“ — развълнува се Скарлет.

— За съжаление няма да може — заяви Рет. — Може да се наложи да изляза довечера и не искам Скарлет да остане сама, без никакъв познат, с изключение на джорджийската си камериерка.

— Нямам нищо против — високо каза Скарлет, — наистина. Да не мислиш, че съм някаква страхливка, която не може да стои сама в тъмното?

— Прав си, Рет — намеси се Джулия Ашли. — А вие трябва да сте по-предпазлива, мисис Бътлър. Живеем в несигурни времена.

Гласът на Джулия прозвуча решително. Не по-малко решителни бяха резките и движения. Тя се изправи и тръгна към вратата.

— В такъв случай ще ви изпратя. Хектор ще доведе конете ви.

23.

На моравата с форма на подкова зад къщата в Ландинг се виждаха няколко големи групи разгневени чернокожи мъже и групичка чернокожи жени. Рет помогна на Скарлет и Розмари да слязат от конете на стъпалото до временните конюшни и ги задържа под ръка, докато конярчето пое юздите и отведе животните. Когато момчето се отдалечи достатъчно, Рет заговори приглушено, но настойчиво:

— Ще ви преведа пред къщата. Влезте вътре и вървете право на горния етаж в някоя от спалните. Затворете вратата и не излизайте, докато не дойда. Ще пратя Панзи горе. Нека и тя стои при вас.

— Какво става, Рет? — затрепера гласът на Скарлет.

— После ще ти обясня, сега няма време. Прави каквото ти казвам.

Рет поведе жените като ги накара да стъпват в крак с неговата устремена, но не забързана походка покрай къщата.

— Мистър Бътлър! — извика един от мъжете и тръгна към Рет.

Последваха го още половин дузина. „Не е хубаво помисли Скарлет, — наричат го «мистър Бътлър», а не «мистър Рет». Никак не са дружелюбно настроени и са почти петдесетина.“

— Почакайте ме тук! — извика в отговор Рет. — Ще се върна да разговаряме веднага след като настаня дамите.

Розмари се спъна в някакъв камък на пътеката, но Рет я дръпна още преди да е паднала.

— Не ме интересува дали си счупила крак — промърмори той. — Трябва да продължиш.

— Нищо ми няма — отговори Розмари.

„Студена е като лед“ — помисли Скарлет. Презираше се за това, че е толкова изнервена. Слава богу, почти бяха стигнали до къщата. Още няколко стъпки и щяха да са пред нея. Скарлет усети, че е затаила дъх, чак когато стигнаха до предната ѝ част. При вида на зелените тераси, спускащи се надолу към пеперудообразните езера и реката, от нея се изтръгна облекчена въздишка.

После се сепна. Като завиха към тухлената тераса, Скарлет видя десетина бели мъже, които седяха облежани на стената на къщата. Всички бяха слаби и върлинести, бледите им, голи глезени се подаваха между грубите, тежки обувки и крачолите на избелелите работни дрехи. Между коленете им стърчаха пушки и карабини — държаха ги небрежно, дори нехайно. Смачканите шапки с широки периферии, нахлупени ниско над челата, закриваха очите им, но Скарлет беше сигурна, че гледат към Рет и спътничките му. Един от тях изплю струя кафяв тютюнев сок на поляната, пред хубавите ботуши за езда на Рет.

— Благодарни на Бога, че не улучи сестра ми, Клинч Доукинс — каза Рет, — иначе щеше да се наложи да те убия. Ще разговарям с твоите момчета след няколко минути, сега имам друга работа.

Рет говореше с непринуден тон, но Скарлет усещаше неговата напрегнатост от начина, по който я стискаше за ръката. Тя вдигна брадичка и закрачи с уверени, решителни стъпки, успоредно с него. Нямахше да допусне някакъв бял бедняк да изиграе Рет или нея.

Примигна, изненадана от мрака вътре в къщата. Каква воня! Очите ѝ бързо свикнаха с тъмнината и тя разбра защо са пейките и плювалниците в големия салон на долния етаж. Още обветрени, изгладнели на вид, бели бедняци се разполагаха и плътно запълваха цялото пространство. Те също бяха въоръжени, перифериите на шапките скриваха очите им. Подът беше оплют, плювалниците — препълнени. Скарлет издърпа ръката си от Рет, събра поли над глезените и се запъти към стълбата. Само след две стъпала пусна полите и остави шлейфа на костюма за езда да се влачи в праха. Нямахше да позволи на тази измет да зяпа глезените на една дама. Изкачи се по разклатената стълба, сякаш беше най-безгрижното същество на този свят.

— Какво става, мис Скарлет? Никой нищо не ми казва! — започна да хленчи Панзи, щом вратата на спалнята се затвори зад нея.

— Тихо! — заповяда Скарлет. — Да не искаш да те чуят всички в Южна Каролина?

— Не искам да имам нищо общо с никой в Южна Каролина, мис Скарлет. Искам да се върна в Атланта, при моите хора. Тук не ми харесва.

— Никой не го е грижа какво искаш и какво не искаш, затова сега изчезваш в онзи ъгъл, сядаш на стола и мълчиш. Само да си гъкнала... ще направя нещо ужасно.

Скарлет погледна Розмари. Ако и сестрата на Рет се предадеше, не знаеше какво би направила. Розмари изглеждаше много бледа, но не беше изгубила самообладание. Седеше на крайчеца на леглото, загледана в шарките на покривката, сякаш никога през живота си не беше виждала покривка за легло.

Скарлет приближи до прозореца, който гледаше към моравата отзад. Ако застанеше отстрани, никой отдолу не можеше да я забележи. Предпазливо повдигна с пръсти муселиненото перде и надникна. Там ли беше Рет? Божичко, там беше! Виждаше само върха на шапката му, заобиколен отвсякъде от тълпа тъмни глави и жестикулиращи тъмни ръце. Отделните групи чернокожи се бяха събрали в застрашителна маса.

„Могат да го стъпчат до смърт само за половин минута и аз не мога да направя нищо да ги спра.“ Скарлет смачка тънкото перде в изблик на безпомощна ярост.

— По-добре се махни от прозореца, Скарлет — каза Розмари. — Ако Рет започне да се тревожи за тебе и за мене, вниманието му ще се отвлече от това, което трябва да свърши.

Скарлет побърза да върне нападката.

— Не те ли е грижа какво става?

— Много дори, но не знам нищо. Ти също.

— Знам, че група побеснели негри могат да смачкат Рет всеки момент. Защо тази бяла измет, която знае само да плюе тютюн, не стане и не използва оръжието?

— Тогава наистина ще загазим. Познавам някои от чернокожите, работят във фосфатната мина. Те не искат на Рет да се случи нещо лошо, в противен случай ще изгубят работата си. Пък и мнозина са от нашата плантация. Тукашни са. Плаша се от белите. Сигурно и Рет.

— Рет не се плаши от нищо!

— Разбира се, че не си права. Би бил голям глупак, ако беше така. Аз съм здраво уплашена, ти също.

— Не съм!

— Тогава си глупачка!

Скарлет ахна. Резкият тон на Розмари я засегна повече от обидата. Бе прозвучал точно като тона на Джулия Ашли. Половин час заедно със старата вещица и Розмари се беше превърнала в чудовище.

Бързо се върна при прозореца. Започваше да се мръква. Какво ставаше?

Нищо не се виждаше. Само тъмни силуети над тъмната земя. Беше ли Рет сред тях? Не бе ясно. Тя долепи ухо до стъклото и се помъчи да чуе нещо. Единственият звук беше приглушеното хлипане на Панзи.

„Ако не направя нещо, ще полудея“ — помисли Скарлет и закрачи напред-назад в малката стая.

— Как може такава голяма плантация да има такива малки спални? — оплака се тя. — Която и да е стая в Тара е два пъти по-голяма от тази.

— Наистина ли искаш да разбереш? Седни тогава. До другия прозорец има люлеещ се стол. Можеш да се люлеееш, вместо да се разхождаш. Ще запаля лампата и ще ти разкажа всичко за Дънмор Ландинг, ако те интересува.

— Не мога да седя на едно място! Ще отида долу да видя какво става.

Скарлет започна пипнешком да търси бравата.

— Ако направиш това, той никога няма да ти прости — каза Розмари.

Скарлет отпусна ръка.

Драсването на кибрита прозвуча силно като пистолетен изстрел. Скарлет подскочи. После се обърна и с изненада установи, че Розмари си е там, невредима, седнала пак на същото място, на ръба на леглото. На светлината на газената лампа цветовете на шарената покривка изглеждаха много ярки. Скарлет за миг се поколеба. После отиде до люлеещия се стол и се тръшна на него.

— Добре. Разкажи ми за Дънмор Ландинг.

Ядно се отблъсна с крака и залюля стола, който проскърцваше, докато Розмари разказваше за скъпата на сърцето ѝ плантация. Скарлет се люлееше със злобно удоволствие.

Къщата, започна Розмари, имала малки спални, защото била построена само за гости ергени. Имало още един етаж със стаички за слугите на гостите. Стаите на долния етаж, където сега бяха кабинетът

на Рет и трапезарията, също се използвали от гостите за късно вечерно питие, игра на карти и разговори.

— Всички столове бяха от червена кожа — тихо разказваше Розмари. — Обичах да се сгушвам в тях и да вдишвам миризмата на кожа, уиски и дим от пури, когато мъжете излизаха на лов.

Плантацията се нарича Ландинг на името на онова място, където Бътлърви живеели преди нашият прапрадядо да тръгне от Англия за Барбадос. Прадядо ни дошъл оттам в Чарлстън преди около сто и петдесет години. Моминското име на съпругата му било София Розмари Рос. На нея сме кръстени двамата с Рос.

— А Рет на кого е кръстен?

— На дядо.

— Рет ми казваше, че е бил пират.

— Така ли? — засмя се Розмари. — Не се учудвам, той е способен да каже такова нещо. Прадядо пробил блокадата на англичаните по време на революцията, точно както Рет премина през блокадата на янките във войната. Бил твърдо решен да изнесе оризовата си реколта и нищо не можело да го спре. Представям си, че е бил доста хитър търговец, но основно е бил оризов плантатор. Дънмор Ландинг винаги е била оризова плантация. Затова толкова се ядосвам на Рет...

Скарлет ускори люлеенето. „Ако пак заговори за ориз, ще се разпищя!“

Тя наистина изпищя, но от силен двоен изстрел в нощта. Скочи от стола и се впусна към вратата. Розмари също хукна след нея, обхвана я здраво с ръце през кръста и я задържа.

— Пусни ме, Рет може би... — изпъшка Скарлет, защото хватката на Розмари я задушаваше.

Розмари само още по-силно я стисна. Скарлет се помъчи да се освободи. В ушите ѝ бучеше секналият дъх и изненадващо още отчетливо проскърцване на люлеещия се стол. То постепенно се забавяше, както дъха ѝ. Осветената стая сякаш помръкна.

Омекналите ѝ ръце помахаха слабо, от гърлото ѝ се изтръгна сух, прегракнал звук. Розмари я пусна. На Скарлет ѝ се стори, че чува как сестрата на Рет ѝ се извинява. Но това нямаше значение. Единственото нещо, което имаше значение, беше да напълни дробовете си с въздух.

Без значение бе дори това, че е паднала на четири крака. Така се дишаше по-лесно.

Дълго време не успя да проговори. Най-накрая вдигна очи и погледна подпряната на вратата Розмари.

— Едва не ме уби — каза Скарлет.

— Извинявай. Не исках да ти причиня болка. Трябваше да те спра.

— Защо? Аз отивах при Рет. Трябва да ида при Рет.

За нея той беше по-скъп от всичко на света. Не разбираше ли това глупаво момиче? Не, не разбираше, никога не беше обичала никого, никой не я беше обичал.

Скарлет се помъчи да се изправи на крака. „О, Света Богородице, колко съм слаба.“ Напипа подпорите на леглото, бавно се изтегли нагоре. Беше бледа като призрак, зелените ѝ очи проблясваха като студени пламъци.

— Отивам при Рет — каза тя.

Тогава Розмари я удари. Не с ръка, даже не с юмрук. Скарлет би понесла такъв удар.

— Той не те иска — прошепна Розмари. — Сам ми го каза.

24.

Рет млъкна насред дума. Погледна Скарлет и каза:

— Какво става? Не си гладна? А казват, че чистият въздух отварял апетита. Учудваш ме, скъпа. Наистина ми се струва, че за пръв път те виждам да се мръщиш над храната си.

Тя вдигна очи от недокоснатата си чиния и му хвърли гневен поглед. Как смее да ѝ говори, след като я е обсъждал зад гърба ѝ? И с кого още, освен с Розмари? Цял Чарлстън ли знае, че той я е зарязал в Атланта, а тя е хукнала след него като глупачка?

Сведе очи и продължи да рови в чинията си.

— И все пак, какво стана? — настоя Розмари. — Още не мога да разбера.

— Точно както мис Джулия и аз предполагаме. Нейните ратаи и моите копачи на фосфат бяха замислили заговор. Знаеш, че трудовите договори за следващата година се подписват в новогодишния ден. Работниците на мис Джулия щели да ѝ кажат, че аз плащам на миньорите си почти двойно и ако не вдигнела заплатите им, щели да дойдат при мен. Моите хора щели да ми устроят същата игра, само че наопаки. Въобще не им хрумнало, че мис Джулия и аз сме ги усетили. Но още щом тръгнахме към Ашли Баръни, всички разбрали, че номерът няма да мине. Видя колко прилежно се трудеха работниците в оризовите ниви на имението Баръни. Не биха рискували да загубят работата си, а и до смърт се страхуват от мис Джулия. Ала нещата не минаха така гладко тук. Чуло се, че чернокожите от Ландинг готвят нещо и белите изполичари оттатък Съмървилския път се изнервили. Направили това, което белите голтаци винаги правят — грабнали пушките и се приготвили за малко стрелба. Дошли до къщата, нахълтали вътре и задигнали уискито ми. После започнали да си подават бутилката, за да се разгорещят добре. След като се уверих, че сте в безопасност им казах, че сам ще си свърша работата, и с пълна пара се отправих към задния двор. Чернокожите бяха уплашени — не без основание, между другото — но аз ги убедих, че ще успея да успокоя белите и ги пратих да си ходят у дома. Когато се върнах в

къщата, казах на изполичарите, че съм уредил нещата с работниците и че те също трябва да се приберат вкъщи. Навярно им го изтърсих малко прибързано. Бях толкова облекчен, че не се стигна до неприятности, та станах непредпазлив. Следващия път ще бъда по-разумен. Ако, не дай боже, има следващ път. Както и да е, Клинч Доукинс излезе от релси. Търсеше си белята. Нарече ме негролюбец и насочи допотопната си пушка към мене. Не чаках да разбере дали е достатъчно пиян, за да стреля. Просто пристъпих напред и с един удар отклоних дулото нагоре. Направи няколко дупки в небето.

— Това ли е всичко? — почти изкрещя Скарлет. — Би могъл да ни обясниш!

— Бях твърде зает, миличка. Гордостта на Клинч беше наранена, така че той извади нож. И аз извадих моя и прекарахме доста оживени минути, преди да му отрежа носа.

Розмари ахна.

Рет потупа ръката й.

— Само върха му. И без това беше твърде дълъг. Така изглежда далеч по-добре.

— Но, Рет, той ще ти отмъсти.

Рет поклати глава.

— Не, уверявам те, че няма. Беше честна схватка. А и Клинч е един от най-старите ми другари. Бяхме заедно в армията на Конфедерацията. Той пълнеше оръдието, което аз командувах. Между нас има връзка, която едно парченце нос не би могло да разруши.

— Да беше те убил — отчетливо каза Скарлет. — Изморена съм и отивам да си легна.

Тя блъсна стола си назад и с достойнство излезе от стаята. Изпратиха я подигравателно провлечените думи на Рет:

— За един мъж няма по-голяма благодат от предаността на любящата му съпруга.

Гняв нажежи сърцето на Скарлет.

— Дано Клинч Доукинс чака навън точно в този момент — измърмори тя. — Готов да даде безпогрешен изстрел.

Всъщност не би си изплакала очите, ако вторият изстрел улучи Розмари.

Розмари вдигна чашата си с вино към Рет за наздравица.

— Е, вече разбирам защо каза, че вечерята ще бъде празник. Аз поне се радвам, че този ден мина.

— Болна ли е Скарлет? — попита Рет сестра си. — Само отчасти се шегувах за апетита ѝ. Необичайно е за нея да не яде.

— Разтревожена е.

— Виждал съм я разтревожена по-често, отколкото можеш да си представиш, и тя винаги се тъпчеше като хамалин.

— Не е просто настроението ѝ, Рет. Докато ти режеше носове, Скарлет и аз разиграхме среща по борба. — Розмари описа паниката на Скарлет и упоритото ѝ настояване да отиде при него. — Не знаех колко опасно може да е долу, така че я задържах. Надявам се, че съм постъпила правилно.

— Съвсем правилно си постъпила. Всичко би могло да се случи.

— Страхувам се, че попрекалих — призна Розмари. — Тя почти припадна, не можеше да диша.

Рет отметна глава назад и се разсмя.

— Господи, бих искал да видя това. Скарлет О'Хара прикована към тепиха от едно момиче. Сигурно има поне стотина жени в Джорджия, които биха си претрили кожата на ръцете да ти ръкопляскаат!

Розмари се чудеше дали да си признае останалото. Разбираше, че това, което каза на Скарлет, я бе наранило повече от борбата. Реши да си мълчи. Рет още се смееше — какъв смисъл имаше да му разваля доброто настроение.

Скарлет се събуди преди зазоряване. Лежеше неподвижно в тъмното, страх я беше да помръдне. „Дишай като че ли още спиш — каза си. — Не би се събудила посред нощ, ако не си чула шум или нещо друго.“ Ослушва се дълго, почти цяла вечност, но тишината бе дълбока и пълна.

Когато осъзна, че това, което я бе събудило, беше глад, почти извика от облекчение. Разбира се, беше гладна! Не бе яла нищо след закуската предишния ден, с изключение на няколкото сандвича с чая в Ашли Баръни.

Нощният въздух бе твърде студен, за да облече елегантния копринен халат, който си беше донесла. Загърна се в покривката на леглото. Плътната вълна още пазеше топлината на тялото ѝ. Босите ѝ крака се спъваха в покривката, докато тя тихичко се промъкваше в тъмния коридор и надолу по стълбите. За щастие, затрупаният огън в голямата камина все още излъчваше топлина и достатъчно светлина, за да види вратата към трапезарията и кухнята отвъд нея. Беше ѝ все едно какво ще намери — дори малко студен ориз и задушено щеше да свърши работа. С една ръка придържаше тъмната покривка, а с другата търсеше пипнешком дръжката на вратата. Отляво ли беше, или отдясно? Не бе обърнала внимание.

— Спри веднага или ще те надупча!

Суровият глас на Рет я накара да подскочи. Одејалото се свлече и студеният въздух я прониза.

— Мътните да те вземат! — нахвърли се Скарлет върху него и се наведе да вдигне покривката. — Не се ли наплаших достатъчно вчера? Защо трябва да започваш отново? Изкара ми акъла!

— Защо скиташ из къщата по това време, Скарлет? Можех да те застрелям.

— А ти защо дебнеш наоколо и плашиш хората? — Скарлет загърна раменете си с покривката, сякаш тя бе разкошна хермелинова наметка. — Отивам в кухнята, за да закуся — каза тя с цялото достойнство, което можа да събере.

Рет се засмя на нелепо надутия ѝ вид.

— Ще стъкна огъня в печката — каза той. — И аз самият си мислех за кафе.

— Ти си си вкъщи. Предполагам, че можеш да пиеш кафе, ако ти се иска. — Скарлет скрита влачещата се покривка зад себе си, като че ли бе шлейф на бална рокля. — Е? Няма ли да ми отвориш вратата?

Рет хвърли няколко цепеници в камината. Горещите въглини възпламениха сухите листа на един клон. Той бързо придаде сериозно изражение на лицето си, преди Скарлет да види усмивката му. Отвори вратата към трапезарията и отстъпи назад. Скарлет важно мина край него, но и се наложи да спре почти веднага. В стаята бе съвсем тъмно.

— Ако ми позволиш... — Рет драсна клечка кибрит. Запали лампата над масата, после внимателно нагласи пламъка.

Скарлет долавяше присмеха в гласа му, но това никак не я ядоса.

— Толкова съм гладна, че бих изяла един кон — призна си тя.

— Хайде да не е кон, моля те — засмя се Рет. — Имам само три и два от тях не стават за нищо. — Той сложи стъклото на лампата и й се усмихна. — Какво ще кажеш за няколко яйца и парче шунка?

— Две парчета — настоя Скарлет. Последва го в кухнята и седна на една пейка до масата с подвити под одеялото крака, докато той запали огън в голямата желязна печка. Когато боровите подпалки запращяха, тя протегна крака към топлината.

Рет донесе от килера един наченат бут и съдове с масло и яйца.

— Кафемелачката е на масата зад тебе — каза той. — Кафето е в онази кутия. Ако смелиш малко, докато аз нарежа шунката, закуската ще стане готова много по-бързо.

— Защо не го смелиш ти, докато аз приготвя яйцата?

— Защото печката още не се е нагорещила, лакомнице. До кафемелачката има панерче със студен царевичен хляб. Ще трябва да залъжеш глада си с него. Аз ще сготвя.

Скарлет се обърна назад. В панерчето под салфетката бяха останали четири парчета царевичен хляб. Тя отпусна завивката си, за да си вземе едно. Докато дъвчеше, сложи шепа зърна в кафемелачката. После редуваше хапките хляб с въртенето на ръчката. Когато бе изяла почти всичкия хляб, чу цвъртенето на парчетата шунка, които Рет пускаше в един тиган.

— Мирише чудесно — рече щастливо и довърши меленето на кафето с няколко бързи движения. — Къде е кафеникът?

Обърна се, видя Рет и избухна в смях. Беше подпъхнал кърпа за бърсане на чинии в колана на панталоните си, а в едната си ръка държеше дълга вилица. Махна с вилицата към една полица до вратата.

— Какво толкова смешно има?

— Ти си смешен. Как се дърпаш от пръските мазнина. Покрий отвора на печката или ще запалиш целия тиган. Трябваше да се сетя, че няма да знаеш какво да правиш.

— Глупости, госпожо. Предпочитам риска на открития пламък. Той ме връща към прекрасното време, когато пържих пресни бизонски пържоли на лагерен огън. — Но той все пак плъзна тигана към единия край на отвора на печката.

— Наистина ли си ял бизон? В Калифорния?

— И бизон, и коза, и муле — както и месо от мъртвото тяло на човека, който не правеше кафето, когато му казвах.

Скарлет се изкиска. Изтича по студения каменен под да вземе кафеника.

Нахраниха се мълчаливо на кухненската маса, гладни и съсредоточени в яденето. В тъмната стая бе топло и уютно. От отворената вратичка на печката идваше неравна червеникава светлина. Миризмата на димящото върху печката кафе бе тежка и сладка. На Скарлет ѝ се искаше закуската никога да не свършва. „Розмари сигурно е лъгала. Рет не може да ѝ е казал, че не ме иска.“

— Рет?

— Тъхъ? — Той наливаше кафето.

Скарлет искаше да го попита дали могат да задържат спокойствието и смеха, но се страхуваше, че ще развали всичко.

— Има ли сметана? — попита тя, за да каже нещо.

— В килера. Аз ще я донеса. Дръж краката си на топло до печката.

Докато разбъркваше захарта и сметаната в кафето си, събираше кураж.

— Рет?

— Да?

Думите на Скарлет се изляха една след друга, бързо, за да не може да я прекъсне.

— Рет, не може ли винаги да ни е хубаво като сега? Сега ни е хубаво, знаеш, че е така. Защо трябва да се държиш така, сякаш ме мразиш?

Рет въздъхна.

— Скарлет — поде той изморено. — Всяко животно напада, когато е притиснато до стената. Инстинктът е по-силен от разума, по-силен от волята. Като пристигна в Чарлстън, ти ме притисна в ъгъла. Насилваш ме. И сега го правиш. Не ме оставяш на мира. Аз искам да се държа свястно. Но ти не ми позволяваш.

— Искам, искам да ти позволя. Искам да си мил с мене.

— Ти не искаш вежливост, Скарлет. Ти искаш любов. Абсолютна любов — без въпроси, без претенции. Бях ти я дал никога — когато на теб не ти трябваше. Изхарчих я цялата, Скарлет. — Тонът на Рет ставаше все по-студен, изострен от сурово нетърпение. Скарлет се сви

и се дръпна. Без да усеща, опипваше пейката до себе си, за да потърси топлината на захвърлената завивка.

— Нека го направя разбираемо за теб, Скарлет. В сърцето ми имаше любов на стойност хиляда долара. В злато, не в зелени банкноти. И ги изхарчих по тебе, до последния цент. Що се отнася до любовта, аз съм фалирал. Ти ме изстиска докрай.

— Не бях права, Рет, и съжалявам. Опитвам се да изкупя това. — Мислите на Скарлет се мятаха бясно. „Мога да му дам любовта на моето сърце със стойността на тези хиляда долара, мислеше тя. Две хиляди, пет, двайсет, хиляда хиляди. И тогава той ще може да ме обича, защото няма да е фалирал. Ще му върна всичко, и отгоре. Само да иска да го вземе. Трябва да го накарам да го вземе...“

— Скарлет! — говореше Рет. — Няма „изкупване“ на миналото. Не унищожавай малкото, което е останало. Позволи ми да бъда учтив, ще се чувствавам по-добре.

Тя се вкопчи в думите му.

— О, да! Да, Рет, моля те! Бъди мил, какъвто беше, преди аз да разруша щастиято ни. Няма да те насилвам. Нека само да е така хубаво, нека бъдем приятели, докато се върна в Атланта. Ще бъда доволна само да се смеем заедно — толкова ми беше приятна тази закуска. Ама колко смешен беше с тази престилка! — изкиска се тя. Слава богу, той не можеше да я види тъй добре, както тя него.

— Това ли е всичко, което искаш? — Облекчението притъпи остротата в гласа на Рет.

Скарлет отпи голяма глътка кафе, докато обмисляше какво да каже. После успя да се засмее безгрижно.

— Ами да, разбира се, глупчо. Мога да схвана кога съм изгубила битката. Просто смятах, че си струва да се опита, това е всичко. Няма да те насилвам повече, но, моля те, направи Сезона приятен за мен. Знаеш колко обичам баловете.

Тя отново се засмя.

— А ако наистина искаш да бъдеш мил, Рет Бътлър, защо не ми налееш още една чаша кафе. Ти можеш да хванеш кафеника, без да се изгориш, за разлика от мене.

След закуска Скарлет се качи горе да се облече. Все още беше нощ, но тя бе прекалено възбудена, за да мисли за сън. „Скърпих нещата доста добре“ — мислеше си тя. Бдителността му бе притъпена. И на него беше харесала закуската, в това не се съмняваше.

Облече кафявия костюм за път, с който бе пътувала в лодката до Ландинг. После зареса тъмната си коса назад от слепоочията и я прикрепил с гребени. Сложи съвсем малко одеколон на китките и шията си — само намек, че е женствена, нежна и желана.

Тръгна по коридора и надолу по стълбите възможно най-спокойно. Колкото по-дълго спи Розмари, толкова по-добре. Прозорецът на стълбищната площадка гледаше в мрака на изток. Почти зазоряваше. Скарлет духна пламъка на лампата, която носеше. О, дано това е добър ден, дано направя всичко както трябва. А и довечера. Нова година е.

Къщата бе потънала в особена тишина, която обгръща земята точно преди изгрев-слънце. Скарлет стъпваше внимателно, за да не вдига шум, докато стигна до централната стая на долния етаж. Огънят пламтеше ярко — Рет вероятно бе прибавил още дърва, докато тя се обличаше. Едва различаваше тъмните очертания на раменете и главата му в сивия сумрак на фона на прозореца зад него. Той бе в канцеларията си с гръб към нея, вратата беше откряната. Тя прекоси стаята на пръсти и леко потропа на вратата с връхчетата на ноктите си.

— Може ли да вляза? — прошепна Скарлет.

— Мислех, че си се върнала в леглото — каза Рет.

Изглеждаше много уморен. Тя си спомни, че не бе лягал цяла нощ, за да пази къщата. И нея. Искаше ѝ се да притисне главата му към сърцето си и с ласки да прогони умората му.

— Нямахме смисъл да заспивам пак, петлите ще закукуригат като щури веднага щом слънцето изгрее. — Тя колебливо прекрачи прага. — Ще имаш ли нещо против, ако поседя тук? В канцеларията ти не вони чак толкова.

— Влез — каза Рет, без да я погледне.

Скарлет тихо приближи до един стол съвсем до вратата. Над рамото на Рет виждаше как прозорецът изсветлява. Чудя се какво ли гледа така втренчено. Онези бедняци пак ли са отвън? Или Клинич Доукинс? Обади се петел и цялото ѝ тяло трепна.

А след това първите плахи лъчи на зората обагриха гледката зад прозореца. Призрачна светлина обгърна неравните купчини тухли — развалините от къщата в имението Дънмор Ландинг, червени на фона на тъмното небе. Скарлет извика. Сякаш още димяха. Рет се взираше в смъртните гърчове на своя дом.

— Не гледай, Рет! — Помоли го тя. — Не гледай. Това само ще сломи сърцето ти.

— Трябваше да съм тук, можех да ги спра. — Рет отронваше думите бавно, сдържано, като че ли не усещаше, че говори.

— Не би могъл. Те сигурно са били стотици. Щяха да те застрелят и пак щяха да изгорят всичко.

— Не застрелях Джулия Ашли — каза Рет.

Но гласът му бе вече различен. Зад думите му се чувствуваше ирония, почти хумор. Червената светлина навън се променяше, ставаше златиста, а развалините бяха просто почернели тухли и комини, блестящи от росата под слънчевите лъчи.

Рет се обърна на въртящия се стол. Прокара ръка по лицето си и Скарлет почти чу стърженето на наболата му брада. Под очите му имаше сенки, видими дори в сумрачната стая. Черната му коса беше разрошена, на темето му стърчеше един кичур, а над челото му падаше немирна къдрица. Той стана, прозина се и се протегна.

— Мисля, че вече спокойно мога да поспя. Вие с Розмари не излизайте от къщата, докато се събудя.

Легна на една дървена пейка и веднага заспа.

Скарлет го гледаше как спи.

„Никога вече не трябва да му казвам, че го обичам. Това го кара да се чувствува под натиск. А когато се озлоби и стане груб, аз се чувствувам жалка и унижена, защото съм му го казала. Не, никога вече няма да го кажа, не преди той пръв да ми е казал, че ме обича.“

25.

От мига, в който се събуди след едночасов тежък сън, Рет си имаше работа и направо каза на Розмари и Скарлет да стоят настрана от езерата. Там той издигаше трибуна за речите и церемонията по договарянето на следващия ден.

— На работниците не им харесва присъствието на жени. — После се усмихна на сестра си. — А и наистина не бих искал мама да ме пита защо съм ти позволил да научиш такива цветисти изрази.

По молба на Рет Розмари разведе Скарлет из обраслата градина. Пътеките бяха разчистени, но ненасипани с чакъл и полите на Скарлет скоро почерняха от ситната прах. Всичко бе толкова различно от Тара, дори почвата. Изглеждаше и неестествено, че пътеките и прахта не са червени. А и растителността бе толкова гъста, много от растенията ѝ бяха непознати. Бе прекалено пищно за планинския ѝ вкус.

Но сестрата на Рет обичаше плантацията със страст, която я изненада. „Ами да, тя изпитва към това място точно същите чувства, които аз изпитвам към Тара. Може би все пак бих могла да се разбирам с нея.“

Розмари не забеляза усилията на Скарлет да намерят общ език. Тя бе потънала в един загубен свят — Дънмор Ландинг преди войната.

— Това се наричаше „Тайната градина“, защото живите плетове покрай пътеките я скриваха от погледа, докато, без да усетиш, ти внезапно се озоваваш в нея. Когато бях малка, винаги се криех тук, щом дойдеше време за къпане. Слугите бяха чудесни с мене — тичаха между плетовите и уж се вайкаха, че сигурно никога няма да ме намерят. Аз си въобразявах, че съм страхотно хитра. А когато дойката най-сетне влизаше през процепа в градината, винаги се преструваше, че е изненадана да ме намери... Толкова я обичах.

— И аз имах дойка. Тя...

Розмари вече вървеше нататък.

— Ето това е езерото-огледало. Имаше черни лебеди, а и бели. Рет казва, че те може би ще се върнат, като изрежем тръстиките и изчистим всички тия гадни водорасли. Виждаш ли онези храсти? Това

всъщност е остров, специално направен, та лебедите да си свиват гнезда. Обрасъл с трева, разбира се — подрязвахме я, когато птиците не бяха в любовен период. Имаше и миниатюрен гръцки храм от бял мрамор. Парчетата му сигурно са някъде в гъсталака. Много хора се боят от лебедите. Наистина те могат страшно да те наранят с човките и крилата си. Но нашите ме оставяха да плувам с тях, щом лебедчетата напуснеха гнездото. Мама често ми четеше „Грозното патенце“, седнала на една пейка до езерото. Когато научих буквите, започнах и аз да чета тази приказка — на лебедите... Тази пътека води към розовата градина. През май мирисът на розите се усещаше на мили надолу по реката, преди още да се стигне до Ландинг. А в дъждовните дни вътре в къщата, когато прозорците бяха затворени, от сладката миризма на огромните букети рози ми ставаше лошо като на куче... Малко надолу, край реката, е големият дъб с къщичката сред клоните. Рет я направи, когато беше малък, а после тя стана на Рос. Аз се покатервах с книга и с няколко шоколадови бисквити и оставах там с часове. Беше много по-хубаво, отколкото в къщичката за игри, която татко поръча на дърводелците — прекалено луксозна, с килимчета по подовете и с мебели като за моя ръст, със сервизи за чай и кукли... Ела насам. Блатото с кипарисите е ей там. Може би ще зърнем някой алигатор. Напоследък е толкова топло, те едва ли са в зимните си убежища.

— Не, благодаря — каза Скарлет. — Краката ми не ме държат вече. Бих поседнала на този голям камък.

Големият камък се оказа пиедестал на паднала и разтрошена статуя на девойка в класически одежди. Скарлет зърна зацапаното ѝ лице в къпиновия гъсталак. Всъщност не се бе изморила от ходенето, а от Розмари. И със сигурност нямаше никакво желание да гледа алигатори. Слънцето напичаше гърба ѝ, тя седеше и разсъждаваше за това, което бе видяла. Дънмор Ландинг оживяваше в мислите ѝ. Разбра, че въобще не е било като в Тара. Животът тук е кипял в мащаб и със стил, за които изобщо нямаше представа. Нищо чудно, че хората от Чарлстън се славеха като горделивци, убедени, че са върхът на вселената. Бяха си живели като царе.

Въпреки топлото слънце ѝ стана студено. Дори ако Рет работеше денонощно до края на живота си, пак не би могъл да възвърне на това място предишния му блясък. А точно това бе решил да направи. В живота му нямаше да има много време за нея. А и познанията ѝ за лука

и сладките картофи нямаше да ѝ бъдат от особена полза, за да споделя живота му.

Розмари се върна разочарована. Не бе видяла нито един алигатор. Докато вървяха обратно към къщата, тя говореше непрекъснато — обясняваше как са наричали някога градините, сега потънали в избуяли бурени, отегчаваше Скарлет със сложни описания на сортовете ориз, отглеждани някога в нивите, сега превърнали се в блатна трева, със спомени за детството си.

— Мразех настъпването на лятото! — оплака се тя.

— Защо? — попита Скарлет.

Тя пък винаги бе обичала лятото — тогава имаше вечеринки всяка седмица и много гости, и шумно препускане по черните пътища между нивите с узряващ памук.

Отговорът на Розмари заличи терзаещите я опасения. Скарлет научи, че в низините лятото е градско време. От блатата се надига треска, която е опасна за белите — малария. Заради нея всички напускат плантациите си към средата на май и се връщат чак при първото застудяване в края на октомври.

Така че Рет все пак ще има време за нея. А остава и Сезонът — още почти два месеца. Рет ще трябва да е наоколо, за да придружава майка си и сестра си — и нея. Тя с радост би го оставила да се занимава с цветята си пет месеца в годината, ако е неин през останалите седем. Дори ще научи имената на камелиите му.

Какво е това? Скарлет се взираше в нещо огромно от бял камък. Приличаше на ангел, застанал върху голям сандък.

— О, това е гробницата ни — каза Розмари. — Век и половина Бътлърви, подредени в спретнати редици. Когато ме понесат с краката напред, ще сложат и мен тука. Куршумите на янките откъснаха големи парчета от крилата на ангела, но ги досрамя да закачат мъртвите. Чух, че на някои места са разравяли гробове, за да търсят скъпоценности.

Като дъщеря на ирландски емигрант, Скарлет бе поразена от вечността на гробницата. Всички тези поколения и всички бъдещи поколения, во веки веков, амин. „Връщам се в място с дълбоки корени“ — бе казал Рет. Сега тя разбираше какво бе имал предвид. Изпитваше скръб за това, което бе изгубил, и завист, защото тя никога не беше го притежавала.

— Хайде, Скарлет. Какво стоиш като закована? Почти стигнахме къщата. Не може да си толкова уморена, че да не можеш да направиш още няколко крачки.

Скарлет си спомни защо изобщо се бе съгласила да тръгне на разходка с Розмари.

— Ни най-малко не съм уморена! — отвърна тя. — Мисля, че трябва да съберем борови клонки и нещо друго, за да поукрасим къщата. Празници са, в края на краищата.

— Добра идея! Те ще намалят вонята. Има много борове, а чимшир в горичката — там, където по-рано бяха конюшните.

„И имел“ — добави мислено Скарлет. Нямаше да рискува с ритуала на връх Нова година.

— Много добре — каза Рет, когато се прибра в къщата, след като трибуната бе издигната и украсена с червен, бял и син плат. — Изглежда празнично, точно като за тържеството.

— Какво тържество? — попита Скарлет.

— Поканих семействата на изполичарите. Това ги кара да се чувствуват уважавани и ако даде Господ, мъжете ще имат такъв махмурлук от долнокачественото уиски, че утре, като дойдат чернокожите, няма да им създават неприятности. Вие с Розмари и Панзи ще се качите горе, преди да са дошли. Вероятно няма да се държат особено изискано.

От прозореца на спалнята си Скарлет гледаше искрящата дъга от римски свещи в небето. Фойерверките в чест на Новата година продължиха до полунощ почти до един часа. С цялото си сърце тя съжаляваше, че не си бе останала в града. Утре щеше да стои затворена цял ден, докато чернокожите празнуват, а в събота, докато стигнат до града, сигурно ще е станало твърде късно, за да измие и изсуши косата си за Големия бал.

И Рет изобщо не я бе целунал.

През следващите дни Скарлет отново изпита шеметното вълнение, за което си спомняше като за най-хубавото време в своя живот. Беше красавица, по приемите мъжете се тълпяха около нея, балното ѝ тефтерче се запълваше веднага щом влезеше в залата, всичките ѝ стари хитрости на кокетка предизвикваха същото

възхищение, както преди. Като че ли отново бе на шестнайсет години, когато мислеше единствено за последния бал и за комплиментите, които са ѝ направили, и за следващия — с каква прическа да бъде.

Но не след дълго тръпката ѝ премина. Не беше на шестнайсет години и всъщност нямаше нужда от цял куп поклонници. Искаше Рет, а не бе постигнала особен напредък в усилията си да го спечели отново. Той спазваше своята част от сделката — бе внимателен към нея на приемите, любезен винаги, когато бяха вкъщи — заедно с други хора. И все пак тя бе сигурна, че той гледа календара и брой дните, които му остават, докато се отърве от нея. На моменти изпадаше в паника. Ами ако загуби?

Паниката ѝ винаги пораждаше гняв. Тя го съсредоточаваше върху младия Томи Купър. Момчето постоянно се мотаеше около Рет и на лицето му ясно бе изписано обожание. А и Рет му отвърщаше с най-добри чувства. Това я вбесяваше. За Коледа подариха на Томи малка платноходка и Рет го учеше да я управлява. В стаята за карти на втория стаж имаше красив месингов телескоп и винаги, когато можеше, Скарлет тичаше там в следобедите, в които Рет излизаше с Томи Купър. Ревността ѝ беше като да опипва болен зъб с език, но тя не можеше да устои на натрапчивото желание сама да си причинява болка. „Не е честно! Те се смеят и се забавляват, носят се по водата свободни като птици. Защо не изведе мен с лодката? Толкова ми беше приятно тогава, като се връщаме от Ландинг. Ще ми хареса още повече в малката лодчица на хлапето Купър. Ами да, тя е като жива, движи се толкова бързо, толкова леко, толкова... толкова щастливо!“

За щастие, тя рядко си беше вкъщи близо до телескопа следобед. Въпреки че вечерните приеми и баловете бяха основните събития на Сезона, трябваше да се вършат и други неща. Запалените играчи на вист продължаваха да се събират. Комитетът на мис Елинор за Конфедеративния дом организираше набиране на средства, с които да се купят книги за училището и да се спре течът, внезапно появил се на покрива, правеха се и се приемаха посещения. Скарлет беше бледа, с хлътнали от умора очи.

Всичко щеше да си струва труда, ако ревността мъчеше Рет, а не нея. Но той като че ли не забелязваше възхитата, която тя будеше. Или още по-лошо — това му беше безразлично.

Тя трябваше да го накара да прогледне, да се развълнува! Реши да си избере едного измежду десетките свои поклонници. Красив... богат... по-млад от Рет. Някой, от когото той би следвало да ревнува.

Господи, изглеждаше като призрак! За да постигне целта си, употреби повечко руж и силен парфюм, въоръжи се със своето най-невинно изражение.

* * *

Мидълтън Кортни бе висок и рус, със светли очи под сънливи клепачи и блестящи бели зъби, които откриваше в лукава усмивка. Той бе възплавление на представата на Скарлет за изискан светски човек. А най-хубавото беше, че също имаше фосфатна мина, и то двадесет пъти по-голяма от тази на Рет.

Когато се наведе да ѝ целуне ръка за поздрав, Скарлет склочи пръстите си върху неговите. Той вдигна поглед към нея и се усмихна.

— Смея ли да се надявам, че ще ми окажете честта да приемете поканата ми за следващия танц, мисис Бътлър?

— Ако не ме бяхте поканили, мистър Кортни, щяхте да сломите бедното ми сърце.

Когато полката свърши, Скарлет отвори ветрилото си с бавното движение, известно като „мечтателна отпадналост“. Поя си с него, за да раздвижи милите кичурчета коса над зелените си очи.

— Господи — промълви тя задъхано. — Страхувам се, че ако не глътна малко въздух, ще припадна в ръцете ви, мистър Кортни. Ще бъдете ли така любезен?

Тя прие предложената ѝ ръка и се облегна на нея, докато той я отвеждаше към една пейка до прозореца.

— О, моля ви, мистър Кортни, седнете тук до мен. Ще си изкривя врата, ако трябва да ви гледам прав.

Кортни седна. Доста близо до нея.

— Не бих искал да причиня болка на тъй красива шия — каза той. Очите му бавно се плъзнаха по врата ѝ към бялата гръд. Беше не по-малко изкусен от Скарлет в играта, която бяха започнали.

Тя скромно бе свела очи, сякаш не знаеше какво прави той. После му хвърли премрежен поглед и отново побърза да спусне очи.

— Надявам се, че моята глупава отпадналост не ви лишава от танц с дамата, най-близка на сърцето ви, мистър Кортни.

— Но дамата, за която говорите, е най-близко до сърцето ми именно сега, мисис Бътлър.

Скарлет го погледна право в очите и се усмихна пленително.

— Внимавайте, мистър Кортни. Ще ми завъртите главата — предупреди го тя.

— Смятам непременно да опитам — прошепна той в ухото ѝ. Топлият му дъх пареше врата ѝ.

Не след дълго тази романтична игра представяна публично стана най-обсъжданата тема на Сезона. Колко пъти танцуваха на всеки бал... а когато Кортни взе чашата с пунш на Скарлет от ръката ѝ и отпи точно оттам, където се бяха допрели устните ѝ... дочутите откъслеци от пълните им с намеци закачки...

Съпругата на Мидълтън, Едит, изглеждаше все по-измъчена и бледа. И никой не можеше да си обясни невъзмутимостта на Рет.

„Защо не направи нещо?“ — чудеше се малкият свят на чарлстънското общество.

26.

Конните състезания, които се провеждаха всяка година, отстъпваха само на бала на „Света Сесилия“ като главно събитие на чарлстънския светски сезон. Всъщност имаше много хора — главно ергени — които ги считаха за единственото събитие. „Човек не може да залага на валсове“ — мърмореха те размирнически.

Преди войната Сезонът включваше цяла седмица конни състезания, а дружеството „Света Сесилия“ даваше три бала. После дойдоха годините на обсадата. Един артилерийски снаряд изрови огнена пътека през града, като погълна къщата, неизменно средище на баловете; докато дългият и умело проектиран хиподрум с овална форма, клубът и конюшните бяха използвани като лагер на армията на Конфедерацията и като болница за ранените.

През 1865 година градът капитулира. През 1866 година един предприемчив и амбициозен банкер от Уолстрийт на име Огъст Белмонт купи монументалните колони от дялан камък на стария хиподрум и ги транспортира на север, за да ги постави на входа на собствения си хиподрум в Белмонт Парк.

Балът на „Света Сесилия“ намери къде да се приюти само две години след края на войната и чарлстънци ликуваха, че Сезонът може да започне отново. Доста повече време мина, докато се разчисти и възстанови стъпканата и набраздена земя на хиподрума. Нищо не беше съвсем същото — имаше един бал, а не три; седмицата на конните състезания стана просто ден за тях; колоните на входа не можеха да се върнат, а клубът бе заменен от редица дървени пейки, покрити до половината с навес. Но в този ведър следобед в края на януари 1875 година цялото население, останало от стария Чарлстън, бе en fête^[1] за втората година на конните състезания. Трамваите и от четирите градски линии бяха отклонени към Рътледж авеню и вървяха чак до хиподрума. Бяха украсени със зелен и бял плат — цветовете на Клуба, а в опашките и гривите на конете, които ги теглеха, бяха вплетени зелени и бели панделки.

Когато бяха готови да тръгнат, Рет поднесе на своите три дами по едно чадърче на зелени и бели ивици и сложи бяла камелия в петлицата си. Белите му зъби блестяха в усмивка на загорялото му лице.

— Янките се хванаха на въдицата — рече той. — Лично почитаемият министър Белмонт е изпратил два коня, а Гугенхайм един. Те не знаят за кобилите за разплод, които Майлс Брутън укри сред блатата. Техните кончета са израснали в неустрашимо семейство — малко рошави от живота в такава местност и грознички от кръстосването със заблудили се коне от кавалерията — но Майлс има едно тригодишно чудо, което ще накара всички дълбоки джобове да олекнат повече, отколкото очакват.

— Искаш да кажеш, че ще има залагания? — попита Скарлет. Очите ѝ сияеха.

— А иначе защо ще има състезания? — засмя се Рет. Той пхна сгънати банкноти в чантичката на майка си, в джоба на Розмари и в ръкавицата на Скарлет. — Заложете всичко на Сладката Сали и си купете по някоя дрънкулка с печалбата.

„В какво хубаво настроение е — помисли си Скарлет. — Той сложи банкнотата в ръкавицата ми. Би могъл просто да ми я подаде, не беше нужно да докосне ръката ми по този начин — не, не ръката ми, голата ми китка. Ами да, това е почти ласка! Забелязва ме сега, когато смята, че ме интересува някой друг. Наистина ме забелязва, а не е внимателен просто от учтивост. Ще подеждува!“

Бе започнала да изпитва тревога да не би всеки трети танц с Мидълтън да означава, че е отишла твърде далеч. Знаеше, че хората говорят. Е, нека говорят, ако малко клюки ще върнат Рет при нея.

Когато стигнаха до хиподрума, Скарлет ахна. Нямаше представа, че е толкова голям! Или че ще има оркестър! И толкова много хора. Тя се огледа доволна. После дръпна Рет за ръкава.

— Рет... Рет... навсякъде има янки, войници. Какво означава това? Ще спрат ли надбягванията?

Рет се усмихна.

— Не мислиш ли, че и янките залагат? Или ние трябва да имаме нещо против олекването на джобовете им? Бог е свидетел, че те нямаха нищо против да опразнят нашите до дъно. Радвам се да видя как храбрият полковник и неговите офицери споделят простите

удоволствия на победените. Те имат много повече пари за губене от нас.

— Как можеш да си толкова сигурен, че ще ги загубят? — Очите й бяха присвити, пресметливи. — Конете на янките са чистокръвни, а Сладката Сали е само едно блатно конче.

— Гордостта и лоялността не значат много за теб, когато става въпрос за пари, нали, Скарлет? Е, давай, моето момиче, заложи на кобилката на Белмонт. Аз ти дадох парите, можеш да правиш с тях, каквото си искаш. — Той се отдалечи от нея, хвана майка си под ръка и посочи нагоре към трибуната. — Мисля, че ще виждаш по-добре отгоре, мамо. Ела, Розмари.

Скарлет се затича след него.

— Аз не исках да кажа... — заговори тя, но широкият му гръб беше като стена. Тя гневно сви рамене, а после се огледа наоколо. Добре де, а къде приемат залозите?

— Мога ли да ви помогна, госпожо? — обади се някакъв мъж до нея.

— Ами да, сигурно бихте могли.

Той имаше вид на джентълмен и произношението му говореше за Джорджия. Тя се усмихна признателно.

— Не съм свикнала с такива сложни състезания. У нас някой просто извиква: „Обзалагам се, че ще те бия до кръстопътя“, всички му отговарят и после препускат в галоп презглава.

Човекът свали шапката си и я притисна към гърдите си с две ръце. „Определено ме гледа особено — помисли си Скарлет притеснена. — Може би не трябваше да говоря с него.“

— Извинете ме, госпожо — каза той развълнувано. — Не се учудвам, че не ме помните, но ми се струва, че ви познавам. Вие сте мис Хамилтън, нали? От Атланта. Вие се грижехте за мен в тамошната болница, когато бях ранен. Казвам се Сам Форест, от Моултри, Джорджия.

Болницата! Ноздрите на Скарлет се разшириха — неволна реакция при спомена за неприятната миризма на кръв, на гангрена и на мръсни, възлясали тела.

На лицето на Форест бе изписано силно смущение.

— Аз... аз се извинявам, мисис Хамилтън — заекна той. — Не трябваше да ви се обаждам. Не исках да ви обидя.

Скарлет запрати болницата в ъгълчето на ума си, запазено за миналото, и хлопна вратата след нея. Докосна ръката на Сам Форест и му се усмихна.

— За бога, мистър Форест, изобщо не сте ме обидили. Просто се сепнах като ме нарекохте мисис Хамилтън. Виждате ли, аз се омъжих отново и от години съм мисис Бътлър. Съпругът ми е чарлстънец и затова съм тук. И трябва да ви кажа, че като чувам хубавия джорджийски говор, ми става много мъчно за дома. Какво ви води насам?

Конете, обясни Форест. След четири години в кавалерията нямало нищо, свързано с конете, което да не знаел. Когато войната свършила, започнал да работи, спестявал пари и купувал коне.

— Сега имам чудесен бизнес — отглеждам коне. Доведох звездата на конюшнията си, за да се състезава за наградния фонд. Казвам ви, мисис Хамил... извинете, мисис Бътлър, щастлив беше този ден, когато чух новината, че чарлстънският хиподром отново е открит. Няма друго място в Юга, което да може да се сравни с него.

Скарлет трябваше да се преструва, че слуша приказките му за коне, докато я заведе до будката, където приемаха залозите, а после я придружи обратно до трибуните. Сбогува се с него с чувство за избавление.

Трибуните бяха почти пълни, но не ѝ беше трудно да намери мястото си. Чадърчетата на зелени и бели ивици бяха като сигнален огън. Скарлет размаха своето към Рет и тръгна нагоре по стъпалата. Елинон Бътлър отговори на поздрава ѝ. Розмари погледна настрана.

Рет настани Скарлет между Розмари и майка си.

Тя едва бе седнала, когато усети как Елинон Бътлър настръхва. Мидълтън Кортни и съпругата му, Едит, заемаха местата си на същия ред, близо до тях. Семейство Кортни кимнаха и се усмихнаха приятелски. Бътлърони им отвърнаха. Мидълтън започна да обяснява на жена си къде са вратичката на старта и линията на финиша. В същото време Скарлет каза:

— Никога няма да се сетите кого срещнах, мис Елинон — един войник, който беше в Атланта, когато отидох да живея там! — И усети, че мисис Бътлър се отпусна.

Тълпата развълнувано се раздвижи. Конете излизаха на пистата. Скарлет гледаше с отворена уста, със светнали очи. Нищо не я бе

подготвило за равната затревена елипса, за ярките карета и райета и за пъстрите ромбове на копринените костюми на жокеите. Пищни, блестящи, празнични, конниците преминаваха пред трибуната, докато оркестърът свиреше игрива мелодия. Скарлет се смееше с глас, без да усеща. Това беше смях на дете, освободен и непринуден, израз на чиста радостна изненада.

— О, гледайте! — извика тя. — Гледайте!

Беше толкова възхитена, че не усещаше погледа на Рет, който следеше нея, а не конете.

След третото надбягване имаше почивка. В една палатка, окичена със зелени и бели ленти, бяха опънати дълги маси със закуски, а през тълпата си пробиваха път келнери с подноси с чаши шампанско. Скарлет взе чаша от сервиза на Ема Ансън от поднос с герба на Сали Брутън, като се преструваше, че не разпознава иконома на Мини Уентуърт, който сервираше. Бе опознала методите на Чарлстън да се справя с недостига и загубата. Всички споделиха съкровищата и услугите си, като се държаха тъй, сякаш те принадлежат на домакина и домакинята. „Това е най-глупавото нещо, което някога съм чувала“, бе казала тя, когато мисис Бътлър ѝ обясни този маскарад за пръв път. Да вземаш и да даваш назаем бе нещо, което можеше да разбере. Но да се преструваш, че инициалите на Ема Ансън са на мястото си върху салфетките на Мини Уентуърт нямаше никакъв смисъл. Ала все пак тя се включи в измамата, ако това можеше да се нарече така. По-скоро бе още една от особеностите на Чарлстън.

— Скарлет!

Тя бързо се обърна. Беше Розмари.

— Ще ударят звънеца всеки момент. Хайде да се връщаме, преди всички да се втурнат натам.

Хората започнаха да се връщат по трибуните. Скарлет ги разглеждаше през театралния бинокъл, който бе взела от мис Елинор. Ето ги лелите ѝ — добре че не се сблъска с тях в палатката със закуските. И Сали Брутън със съпруга си Майлс. Той изглеждаше

почти толкова възбуден, колкото и тя. Я виж ти! С тях беше мис Джулия Ашли. Представи си, точно тя да залага на коне.

Тя местеше бинокъла от едната към другата посока. Колко е забавно да наблюдаваш хората, когато те не знаят, че ги гледаш. „Аха, старият Джосая Ансън дреме, а пък Ема му говори. Ще му проглуши ушите, ако го пипне, че спи! Охо, Рос! Жалко, че се върна, но мис Елинор се зарадва. Маргарет изглежда нервна, но тя винаги е такава. А, ето я Ан. Божичко, с всичките тези деца около нея е като в дядовата ръкавичка. Сигурно са от сираците. Дали ме вижда? Обръща се насам. Не, гледа по-надолу.“

Небеса, тя направо сияе. Дали пък Едуард Купър най-после не ѝ е направил предложение? Вероятно — гледа го, като че той може да ходи по вълните. Направо се разтапя.

Скарлет обърна бинокъла нагоре, за да види дали и на Едуард му личи колкото на Ан... обувки, панталони, сако...

Сърцето ѝ подскочи в гърдите. Това бе Рет. Сигурно говореше с Едуард. Погледът ѝ се спря за миг. Рет изглеждаше толкова елегантен. Мръдна бинокъла и видя Елинор Бътлър. Скарлет се вцепени, дори не дишаше. Не можеше да бъде. Тя внимателно се взря в пространството около Рет и майка му. Още нямаше никого. Тя бавно завъртя бинокъла, за да погледне пак Ан, а после пак Рет и пак Ан. Нямаше никакво съмнение. Прилоша ѝ. А после почувствува парещ гняв.

Тази нещастна малка подмазвачка! През цялото това време ме превъзнася до небесата, а зад гърба ми е лудо влюбена в съпруга ми. Бих я удушила със собствените си ръце!

Дланите ѝ се изпотиха, тя почти изтърва бинокъла, докато го обръщаше обратно към Рет. Гледа ли Ан?... Не, смее се с мис Елинор... бърбят с Уентуъртови... поздравяват семейство Хюгър... семейство Холси... Савиджови... стария мистър Пинкни. Скарлет се вираше в Рет, докато очите ѝ се замъглиха.

Не беше погледнал към Ан нито веднъж. Тя се бе втренчила в него, като че ли можеше да го изяде с лъжичка, а той дори не забелязваше. Просто едно глупаво момиче, увлякло се по зрял мъж.

А защо пък Ан да не се увлече по него? А защо не и всяка друга жена в Чарлстън? Той е толкова красив, и толкова силен, и...

Скарлет го гледаше и копнежът бе ясно изписан на лицето ѝ, бинокълът захвърлен в скута ѝ. Рет се наведе да оправи шала на

раменете на мис Елинор. Слънцето бе слязло ниско в небето и поривите на вятъра бяха станали студени. Той прихвана лакътя ѝ с ръка и двамата се заизкачваха към местата си — олицетворение на грижовен син с майка си. Скарлет чакаше идването им с нетърпение.

Късият навес над трибуната хвърляше неравна сянка. Рет смени мястото си с майка си, за да я стоплят лъчите на залязващото слънце и Скарлет най-сетне се озова до него. Тя моментално забрави Ан.

Когато конете излязоха на пистата за четвъртото надбягване, зрителите станаха на крака — първо един-двама, после много хора на групи в трепетно очакване. Скарлет почти танцуваше от вълнение.

— Забавляваш ли се? — усмихна се Рет.

— Чудесно е! Кой е конят на Майлс Брутън, Рет?

— Подозирам, че Майлс го е намазал с боя за обувки. Номер пет, лъскавочерният. Би могло да се каже, че това е конят, за който никой нищо не знае. Номер шест е на Гугенхайм; Белмонт успя да уреди задна позиция — неговият водач е номер четири.

Скарлет искаше да попита какво означава „водач“ и „задна позиция“, но нямаше време, щяха да стартират.

Ездачът на номер пет изпревари пистолетния изстрел за старта и от трибуните се чуха силни стонове.

— Какво стана? — попита Скарлет.

— Лош старт, ще трябва да се подредят отново — обясни Рет. Той посочи с глава. — Погледни Сали.

Скарлет погледна натам. Лицето на Сали Брутън приличаше на майmunско повече от всякога, сгърчено от ярост, и тя гневно размахваше юмрук.

— Ако бях на мястото на жокея, просто щях да прескоча оградата и дим да ме няма — каза той. — Сали е готова да си направи килимче за пред огнището от кожата му.

— Не я обвинявам ни най-малко — заяви Скарлет. — Нито пък това ми се вижда смешно, Рет Бътлър.

Той пак се засмя.

— Да приема ли тогава, че в крайна сметка си заложила парите си на Сладката Сали?

— Разбира се. Сали ми е много добра приятелка. А освен това, ако загубя — парите са твои, а не мои.

Рет я погледна учудено. Тя му се усмихваше дяволито.

— Свалям ви шапка, госпожо — промърмори той.

Чу се пистолетен изстрел и надбягването започна. Скарлет не усещаше, че крещи, подскача и удря ръката на Рет с юмрук. Не чуваше дори крясъците на хората наоколо. Когато Сладката Сали победи с половин дължина, тя нададе победен вик:

— Спечелихме! Спечелихме! Не е ли прекрасно! Спечелихме!

Рет разтриваше бицепсите си.

— Мисля, че съм осакатен за цял живот, но съм съгласен. Прекрасно е, наистина е чудо. Блатният плъх победи най-чистокръвната порода в Америка.

Скарлет се намръщи.

— Рет! Да не искаш да кажеш, че си изненадан? След това, което каза следобед? Беше толкова сигурен.

Той се усмихна.

— Презирам песимизма. И исках всички да се забавляват.

— Но ти не заложи ли на Сладката Сали? Да не искаш да ми кажеш, че си заложил на янките?

— Въобще не съм залагал. — Челюстта му бе решително стисната. — Когато парковете в Ландинг са разчистени и засадени, ще започна да съживявам конюшните. Вече успях да си върна някои от купите, спечелени от бътльоровите коне тогава, когато нашите цветове бяха известни на целия свят. Ще направя първия си залог, когато имам собствен кон, на който да заложа. — Той се обърна към майка си. — Какво ще си купиш с печалбата, мамо?

— Това знам аз, а ти никога няма да научиш — отговори тя и весело вирна глава.

Скарлет, Рет и Розмари се засмяха.

---

[1] en fête (фр.) — в празнична възбуда. — Б.пр. ↑

Скарлет не получи особено душевно успокоение от литургията на следващия ден. Тя можеше да мисли само за собственото си настроение, а то бе много лошо. Едва бе успяла да зърне Рет на големия прием, даден от жокейския клуб след състезанията.

На връщане от литургия тя се опита да си намери извинение, за да се отърве от закуската с лелите си, но Полин не даде и дума да се издума. Тонът ѝ бе многозначителен. Скарлет се приготви да изслуша конско, че танцува прекалено много с Мидълтън Кортни.

Както се оказа, въобще не ставаше дума за него. Юлали бе нажалена, а Полин — сърдита за нещо съвсем друго.

— Научихме, че не си писала на дядо си Робияр от години, Скарлет.

— А защо да му пиша? Той не е нищо повече от един свадлив старец, който през целия ми живот не си е помръднал пръста за мене.

Юлали и Полин загубиха дар слово от изумление. „Много хубаво — помисли си Скарлет. Очите ѝ проблясваха тържествуващо над ръба на чашата, докато отпиваше от кафето си. — Нямаме отговор за това, нали? Той никога не е направил нищо за мене, а не е направил нищо и за вас. Кой ви даваше пари, за да свързвате двата края, когато без малко да ви вземат къщата за неплатени данъци? Със сигурност не вашият скъпоценен баща. Аз ви давах. Именно аз платих, за да може вуйчо Кеъри да бъде погребан прилично, когато умря, и моите пари ви обличат и осигуряват храната на трапезата ви — ако Полин събере сили да отвори килера със запасите, които трупа там. Така че можете да ме зяпате като обещени жаби, обаче няма какво да кажете!“

Но Полин, с пригласянето на Юлали, намери доста неща за казване. За уважението към по-възрастните, за лоялността към семейството, дълга, обноските и доброто възпитание.

Скарлет с трясък постави чашата върху чинийката.

— Не смей да ме поучаваш, лельо Полин. До смърт ми е писнало от това! Не давам пет пари за дядо Робияр. Той е бил отвратителен към

майка ми, а беше отвратителен и към мене и аз го ненавиждам. И не ми пука дали ще се пържа в ада за това.

Приятно беше да се ядосаш. Сдържала се бе прекалено дълго. Твърде много чайове, твърде много думи на гостоприемство, твърде много посещения и посетители. Колко пъти трябваше да си държа езика зад зъбите — тя, която винаги бе казвала това, което мисли и бе пращала по дяволите мненията на другите. И най-вече, прекалено дълго бе слушала учтиво как чарлстънци се хвалят със славата на своите бащи, деди и прадеди, поколение след поколение, чак до средните векове. Точно това, което Полин не биваше да споменава, беше уважението, дължимо на семейството.

Лелите се свиха пред избухването на Скарлет — уплашените им лица ѝ даваха опияняващото чувство за власт. Винаги бе презирала слабостта, а през месеците, прекарани в Чарлстън, нямаше власт, тя бе слабата и бе започнала да изпитва презрение към себе си. Сега изля върху лелите си цялото отвращение, което бе изпитвала към собственото си малодушно желание да угажда.

— Какво сте ме зяпнали като че ли са ми пораснали дяволски рога! Знаете, че съм права, но просто ви е страх сами да го кажете. Дядо се отнася към всекиго като към куче. Обзалагам се на сто долара, че изобщо не отговаря на всичките ви неискрени писма. Вероятно дори не ги чете. Аз поне нито едно не съм дочела до края. И няма защо, те винаги са едни и същи — хленчене за още пари!

Скарлет закри устата си с ръка. Прекали. Наруши три от неписаните, но ненарушими правила на южняшкото поведение: произнесе думата „пари“, напомни на хора, зависещи от нея за подаянията, които им е давала, и ритна повален враг. Погледна плачещите си лели с чувство на срам.

Лепените порцеланови съдове и кърпената покривка на масата я укоряваха. „Дори не съм била особено щедра — помисли си тя. — Можех да им изпращам много повече, без дори да усетя липсата.“

— Съжалявам — прошепна Скарлет и заплака.

След миг Юлали изтри очите си и издуха носа си.

— Чух, че Розмари има ухажор — каза тя със слаб глас. — Запозна ли се с него, Скарлет? Интересен човек ли е?

— От добро семейство ли е? — добави Полин.

Скарлет трепна, но съвсем леко.

— Мис Елинор познава роднините му — отвърна тя — и казва, че били много приятни хора. Розмари не иска да има нищо общо с него. Нали я знаете каква е. — Тя се вгледа в състарените лица на лелите си с истинска привързаност и уважение. Те бяха спазили правилата. Знаеше, че ще мълчат до края на живота си и никога няма да споменат как тя ги е нарушила. Никой южняк не би засрамил друг съзнателно.

Изправи рамене и вирна брадичка.

— Казва се Елиът Маршал — каза тя. — И не можете да си представите колко смешен вид има — мършав като върлина и сериозен като кукумявка! — Скарлет се мъчеше да звучи весело. — Сигурно обаче е ужасно смел. Розмари може да го хване и да го разкъса на парчета, ако е достатъчно ядосана. — Тя се наведе напред с разширени очи. — Чухте ли, че е янки?

Полин и Юлали ахнаха.

Скарлет бързо кимна, за да подчертае важността на разкритието.

— От Бостън — каза бавно, като придаваше тежест на всяка дума. — А май няма по-големи янки от тях. Някаква голяма фирма за торове е открила кантора тук и той я ръководи.

Тя се облегна удобно на стола, готова за дълъг разговор.

Когато заранта вече преваляше, Скарлет се удиви колко бързо е минало времето и се втурна в преддверието да вземе наметката си.

— Не трябваше да стоя толкова дълго. Обещах на мис Елинор да се прибера за обяд — тя извъртя очи към тавана. — Надявам се, че мистър Маршал няма да ни посети. Янките обаче са твърде дебелокожи, за да разберат, че не са добре дошли.

На външната врата Скарлет целуна Полин и Юлали за довиждане.

— Благодаря ви — рече тя просто.

— Веднага се върни и обядвай с нас, ако онзи янки е там — изкикоти се Юлали.

— Да, точно така направи — каза Полин. — И наистина се опитай да дойдеш с нас в Савана за рождения ден на татко. На петнайсети ще вземем влака, веднага след литургията.

— Благодаря, лельо Полин, но едва ли ще успея. Вече сме приели покани за всеки ден и всяка вечер на Сезона.

— Но, мила, дотогава Сезонът ще е свършил. Света Сесилия се пада в петък, на тринайсети. Аз самата мисля, че това носи нещастие, но изглежда никой друг не го е грижа.

Скарлет чуваше думите на Полин като отдалече. Как може Сезонът да е толкова кратък? А мислеше, че ѝ остава много време, за да си върне Рет.

— Ще видим — каза забързано. — Сега трябва да вървя.

Скарлет се учуди, че заварва майката на Рет сама вкъщи.

— Джулия Ашли покани Розмари на обед у тях — ѝ каза Елинон. — А Рет съжали момчето на Купърови. Излязоха с платноходката.

— Днес? Толкова е студено.

— Да. И то тъкмо когато бях започнала да си мисля, че тази година ще минем без зима. Усетих го вчера на състезанията. Вятърът наистина хапеше. Струва ми се, че малко настинах. — Мисис Бътлър изведнъж се усмихна заговорнически. — Какво ще кажеш за една спокойна вечеря на масата за карти край огъня в библиотеката? Това ще подразни чувството за достойнство на Маниго, но аз мога да го понеса, ако ти можеш. Ще бъде толкова уютно, само ние двете.

— Много бих искала, мис Елинон, наистина. — Внезапно ѝ се стори, че тъкмо това ѝ се иска най-много на света. „Толкова беше хубаво, когато вечеряхме кротко точно по този начин“ — помисли си тя. Преди Сезона. Преди Розмари да се прибере вкъщи. Някакъв глас в главата ѝ добави: „преди Рет да се върне от Ландинг“. Така беше, въпреки че ѝ бе неприятно да го признае. Животът беше толкова полесен, когато не се ослушваше непрестанно за стъпките му, не наблюдаваше реакциите му, не се опитваше да отгатне какво мисли.

Топлината на огъня бе тъй успокояваща, че Скарлет усети как се прозява.

— Извинете ме, мис Елинон — каза тя бързо. — Не е от компанията.

— И аз се чувствавам по същия начин — отвърна мисис Бътлър. — Не е ли приятно? — Тя също се прозя, заразата ги хвана и двете, докато накрая прозевките им се превърнаха в безпомощен смях. Скарлет беше забравила колко забавна може да бъде майката на Рет.

— Обичам ви, мис Елинон — каза тя, без да мисли.

Елино́р Бътлър взе ръката ѝ в своята.

— Толкова се радвам, скъпа Скарлет. Аз също те обичам. — Тя тихо въздъхна. — Толкова много, че няма да задавам никакви въпроси и няма да правя никакви нежелани забележки. Само се надявам, че знаеш какво правиш.

Скарлет вътрешно се сгърчи. Но после се наежи срещу загатнатия упрек.

— Аз не „правя“ нищо! — дръпна ръката си тя.

Мис Елино́р не обърна внимание на гнева ѝ.

— Как са Юлали и Полин? — попита тя непринудено. — Кой знае откога не съм ги виждала, за да си поговорим. Сезонът ме изтощава.

— Добре са. Разпореждат се както винаги. Сега се мъчат да ме накарат да отида с тях в Савана за рождения ден на дядо.

— Господи! — Мис Елино́р не можеше да повярва. — Искаш да кажеш, че още не е умрял?

Скарлет пак се разсмя.

— Точно това си помислих и аз, но леля Полин щеше да ми одере кожата, ако го бях изрекла. Той трябва да е на сто години.

Елино́р замислено сбърчи чело и си мърмореше под носа, докато се опитваше да пресметне.

— Със сигурност над деветдесет — каза накрая тя. — Знам, че беше към четирийсет, когато се ожени за баба ти през 1820 година. Имах една леля — тя отдавна почина — която никога не можа да го забрави. Беше луда по него, а той ѝ бе оказвал доста внимание. Но след това Соланж — баба ти — реши да го забележи и за бедната леля Алис нямаше никаква надежда. Тогава аз бях само на десет години, но вече достатъчно голяма, за да разбере какво става. Алис направи опит за самоубийство и всичко се обърна с главата надолу.

Скарлет вече беше съвсем будна.

— Как го направи?

— Изпи шишенце камфоров опият. Едва оживя.

— Заради дядо?

— Той беше невероятно елегантен мъж. Толкова хубав, с прекрасната изправена стойка на военен. И с френски акцент, разбира се. Когато казваше „добро утро“, звучеше като герой от някоя опера. Десетки жени бяха лудо влюбени в него. Чух веднъж баща ми да казва,

че хугенотската църква дължи покрива си единствено на Пиер Робияр. Той идвал от време на време от Савана, защото богослужението се извършвало на френски. Църковните стени буквално се издували от множеството богомолки и кутията с волни пожертвувания се препълвала. — Елинор се усмихна, унесена в спомените си. — Сега си спомням, че накрая леля ми Алис се омъжи за един професор по френска литература в Харвард. Така че в крайна сметка цялото това упражняване на езика сигурно ѝ е влязло в работа.

Скарлет нямаше да позволи на мисис Бътлър да се отклони.

— Оставете това, кажете ми нещо повече за дядо. И за баба. Веднъж ви попитах за нея, но вие просто не ми обърнахте внимание.

Елинор поклати глава.

— Не знам как да опиша баба ти. Тя не приличаше на никой друг на света.

— Много хубава ли беше?

— И да, и не. Ето защо е трудно да се говори за нея — тя постоянно се променяше. Беше толкова... такава францужойка. Французите имат една поговорка — че жената не може да бъде истински красива, ако понякога не е истински грозна. Те са толкова изтънчен народ, и толкова мъдър — за англосаксонца е невъзможно да ги разбере.

Скарлет не проумяваше какво иска да каже мис Елинор.

— В Тара има един неин портрет и тя изглежда красива — каза упорито.

— Да, разбира се, за портрета. Тя можеше да бъде красива или не, както реши. Можеше да бъде каквото си иска. Понякога потъваше в пълно спокойствие и човек почти забравяше присъствието ѝ. После го поглеждаше с издължените си тъмни очи и той усещаше непреодолимо влечение. Децата се тълпяха около нея. Както и животните. Дори жените се поддаваха. А мъжете губеха ума си. Дядо ти беше стопроцентов военен, свикнал да командува. Но беше достатъчно баба ти само да се усмихне и той се превръщаше в неин роб. Тя бе значително по-възрастна от него, но това нямаше значение. Беше католичка — и това нямаше значение; настоя на католическо домакинство и на възпитанието на децата в католицизъм и той се съгласи с всичко, макар да бе строг протестант. Би се съгласил те да станат и друиди^[1], ако такава бе нейното желание. Тя беше всичко за

него. Спомням си как реши, че трябва да бъде обградена от розова светлина, защото остаряваше. Той каза, че никой войник не би живял в стая, в която дори само един абажур е розов — прекалено женствено било. Тя каза, че това ще я направи щастлива, много розово наоколо. Накрая не само вътрешните стени на стаите бяха боядисани, но и цялата къща. Бе готов на всичко, за да я направи щастлива.

Елинон въздъхна.

— Всичко беше невероятно лудо и романтично. Бедният Пиер. Когато тя умря, и той умря в известен смисъл. Запази всичко в къщата точно, както тя го бе оставила. Страхувам се, че на майка ти и сестрите ѝ им е било трудно.

На портрета роклята на Соланж Робияр бе толкова плътно прилепнала към тялото ѝ, че загатваше отсъствието на каквото и да е облекло отдолу. „Вероятно това е карало мъжете да губят ума си, включително съпруга ѝ“ — мислеше си Скарлет.

— Ти често ми напомняш за нея — каза Елинон и на Скарлет внезапно пак ѝ стана интересно.

— С какво, мис Елинон?

— Очите ти имат същата форма — ъгълчетата са леко дръпнати нагоре. И имаш същата жизненост като нея — тя просто струи от тебе. И ти като нея ми се струваш по-пълна с живот от повечето хора.

Скарлет се усмихна. Беше много доволна.

Елинон Бътлър я погледна с нежност.

— Сега мисля да подремна — каза тя. Смяташе, че много добре се е справила с този разговор. Не бе казала нищо невярно, но и не бе казала повече, отколкото трябва. Със сигурност не искаше съпругата на сина ѝ да знае, че баба ѝ е имала много любовници и че заради нея са се водили десетки дуели. Кой знае какво би могло да ѝ хрумне на Скарлет.

Елинон бе дълбоко обезпокоена от очевидното неразбирателство между сина си и жена му. Това не беше нещо, за което можеше да разпитва Рет. Ако той искаше тя да знае, щеше да ѝ каже. А реакцията на Скарлет на намек за неприятното положение с Кортни показва, че тя също не иска да споделя чувствата си.

Мисис Бътлър затвори очи и се опита да заспи. В крайна сметка, тя не можеше да направи нищо друго, освен да се надява на най-доброто. Рет не беше малко момче, а и Скарлет не беше момиченце. Макар че, според нея, те се държаха като непослушни деца.

Скарлет също се опитваше да си почине. Беше в стаята за карти с телескопа в ръка. Платноходката на Томи Купър не се виждаше. Рет сигурно го бе завел надолу по реката, вместо на пристанището.

Може би тя изобщо не би трябвало да ги търси. Когато бе гледала през театралния бинокъл на надбягванията, бе загубила доверие в Ан, още я болеше от това. За пръв път в живота си се почувствува остаряла. И много уморена. Какво значение имаше всичко това? Ан Хемптън беше безнадеждно влюбена в съпруга на друга жена. А не би ли направила и тя същото, когато бе на възрастта на Ан? Влюбена в Ашли, разруши живота си с Рет, защото не се отказваше от тази безнадеждна любов дълго след като можеше — но не искаше — да разбере, че този Ашли, когото обичаше, бе само една мечта. И Ан ли ще похаби младостта си в мечти за Рет? Какъв е смисълът на любовта, ако тя може само да руши?

Скарлет прокара ръка по лицето си. „Какво ми става? Умислила съм се като квачка. Трябва да направя нещо — да отида на разходка... каквото и да е... да се отърся от това ужасно чувство.“

Маниго тихо почука на вратата.

— Вий има посетител, ако сте дома, мисис Рет.

Скарлет бе толкова щастлива да види Сали Брутън, че почти я разцелува.

— Седни на този стол, Сали, по-близо до огъня. Зимата дойде най-после и ни изненада. Казах на Маниго да донесе чая. Наистина, да видя как Сладката Сали печели това надбягване, беше най-вълнуващото нещо в живота ми — бърбеше тя облекчено.

Сали я разсмя с цветисто описание за това как Майлс целунал коня, а и жокея. Тя млъкна чак когато Маниго бе поставил подноса за чай пред Скарлет и бе излязъл.

— Мис Елинор си почива, иначе бих я известила, че си тук — каза Скарлет. — Когато се събуди...

— Ще съм си отишла — прекъсна я Сали. — Знам, че Елинорспи следобед, Рет е с платноходката, а Розмари е у Джулия. Затова дойдох по това време. Искам да говоря с теб насаме.

Скарлет сипваше с лъжичка чаени листенца в чайника. Беше озадачена. Представи си, точно Сали Брутън да е смутена, а уж нищо на този свят не можеше да я извади от равновесие. Тя заля листенцата с гореща вода и затвори капака на чайника.

— Скарлет, ще направя непростимото — бързо каза Сали. — Ще се намеся в живота ти. И нещо още по-лошо — ще ти дам съвет, който не си ми поискала. Изживей си връзката с Мидълтън Кортни, щом искаш, но, за бога, бъди дискретна. Това, което правиш сега, е проява на ужасно лош вкус.

Очите на Скарлет се разшириха от изумление. Да изживее връзка? Но само разпуснатите жени имаха връзки. Как смее Сали Брутън да я оскърбява по този начин? Тя се изправи с най-достойната си осанка.

— Бих искала да ви напомня, мисис Брутън, че съм не по-малко дама от вас — каза тя надменно.

— Тогава се дръж като такава. Срещайте се с Мидълтън някъде следобед и си правете удоволствието до насита, но не карайте съпруга ти, жена му и целия град да ви гледат по баловете как си дишате във вратовете като куче и разгонена кучка.

Скарлет мислеше, че нищо не можеше да бъде по-ужасяващо от думите на Сали. Но се оказа, че може.

— Трябва да те предупредя обаче, че не го бива много в леглото. В балната зала е Дон Жуан, но щом свали лачените обувки и фрака, се превръща в селския идиот.

Сали се пресегна към чайника и го разклати.

— Ако го оставиш още да се запарва, ще можем да дерем кожи с него. Искаш ли да наляя? — Тя се взря в лицето на Скарлет и бавно пророни: — Господи. Ама ти си невежа като новородено. Извинявай, Скарлет, не знаех. Ето, сега ще ти наляя чаша чай с много захар.

Скарлет се дръпна назад. Искаше ѝ се да заплаче, да запуши ушите си. Тя се бе възхищавала от Сали, бе горда, че ѝ е приятелка, а Сали се оказа толкова долна.

— Бедното дете — каза Сали. — Ако знаех, щях да бъда много по-внимателна с тебе. Но при това положение можеш да считаш

разговора ни за ускорен курс по ограмотяване. Ти си в Чарлстън и си омъжена за чарлстънец, Скарлет. Не можеш да се скриеш зад провинциалната си невинност като зад щит. Това е стар град със стара култура. Съществената част от цивилизоваността е уважението към чувствата на другите. Можеш да правиш каквото си искаш, стига да го правиш дискретно. Непростимият грях е да тикаш неблагоприятията си в носа на своите близки. Трябва да даваш възможност на околните да се преструват, че не знаят какво правиш.

Скарлет не можеше да повярва на ушите си. Това не беше като да се преструваш, че салфетките с инициали принадлежат на някой друг. Това беше... отвратително. Макар че се бе женила три пъти, докато беше влюбена в друг, дори не й бе минавало през ума физически да изневери на някой от съпрузите си. Можеше да копнее за Ашли, можеше да си представи ласките на Ашли, но никога не би се измъкнала за един час, за да легне с него.

„Не искам да съм цивилизована“ — мислеше си тя в отчаяние. Вече не би могла да погледне никоя жена в Чарлстън, без да се запита дали не е или някога не е била любовница на Рет.

Защо бе дошла в този град? Не й беше мястото тук. И не искаше да й бъде мястото в града, за който говореше Сали Брутън.

— Мисля, че е по-добре да си тръгваш — каза тя. — Не се чувствавам много добре.

Сали тъжно кимна.

— Наистина се извинявам, че те разтревожих, Скарлет. Може би ще ти е по-добре, ако знаеш, че има много други невинни младенци в Чарлстън, скъпа — ти не си единствената. На девойките и неомъжените дами на каквато и да е възраст не се казват неща, които е по-добре да не знаят. Има и много верни съпруги. За мен е щастие, че съм една от тях. — Сигурна съм, че Майлс е кривнал един-два пъти, но за мен не е имало достатъчно изкушение. Може би и с теб е така — надявам се, за твое добро. Още веднъж се извинявам за непохватността си, Скарлет. Сега си тръгвам. Стегни се и си изпий чая... и промени поведението си спрямо Мидълтън.

Сали си сложи ръкавиците с бързи, обиграни движения и се запъти към вратата.

— Чакай! — каза Скарлет. — Моля те, чакай, Сали. Трябва да знам. Коя? Рет и коя?

Маймунското лице на Сали съчувствено се сви.

— Не знаем за никоя — каза тя внимателно. — Кълна ти се. Той беше само деветнайсетгодишен, когато напусна Чарлстън, а на тази възраст момчетата ходят или в публичен дом, или при петимна бяла голтачка. Откакто се върна, проявява голяма деликатност и отказва всички предложения, без да наранява ничии чувства. Чарлстън не е люлката на греха, мила. Хората не се чувстват под обществен натиск да се разгонват постоянно. Сигурна съм, че Рет ти е верен. Не е нужно да ме изпращаш.

Веднага щом Сали си тръгна, Скарлет изтича в спалнята си и се заключи. Просна се на леглото и заплака неутешимо.

Преследваха я гротескни видения на Рет с една жена... с друга... и с още... още от дамите, с които тя се срещаше всеки ден по баловете. Каква глупачка е била да мисли, че той ще ревнува.

Когато вече не можеше да понася мислите си, позвъни за Панзи, после се изми и напудри лицето си. Не би могла да седи, да се усмихва и да разговаря с мис Елинол, когато тя се събуди. Трябваше да се махне, поне за малко.

— Излизаме — каза тя на Панзи. — Донеси ми наметката.

Скарлет извървя мили — бързо и мълчаливо, без да я е грижа дали Панзи изостава, или не. Когато минаваше покрай високите, красиви стари къщи, тя виждаше не гордото свидетелство за оцеляване, а само това, че не ги е грижа как изглеждат на минавачите и че обръщат гръб на улицата, за да скрият лице в неприкосновеността на оградените си дворове.

„Тайни. Пазят си тайните — мислеше си тя. — Освен един от друг. Всички се преструват за всичко.“

---

[1] Друиди — древнокелтски жреци. — Б.пр. ↑

28.

Беше почти тъмно, когато Скарлет се прибра, и къщата изглеждаше притихнала и заплашителна. През завесите, които винаги се спускаха при залез, не се процеждаше никаква светлина. Тя отвори вратата внимателно, съвсем безшумно.

— Кажи на Маниго, че имам главоболие и няма да вечерям — каза тя на Панзи още докато бяха във вестибюла. — После ела да ми развържеш корсажа. Искам да си легна веднага.

Маниго щеше да предупреди в кухнята и семейството. Не можеше да говори с никого. Тя тихичко се промъкна нагоре по стълбите, покрай отворената врата на уютно осветения салон. Силният глас на Розмари оповестяваше мнението на мис Джулия Ашли по някакъв въпрос. Скарлет ускори крачка.

След като Панзи я съблече, тя загаси лампата и се сви под завивките, опитвайки се да се скрие от собственото си отчаяно страдание. Само да можеше да заспи, да забрави Сали Брутън, да забрави всичко, да избяга. Тъмнината наоколо се присмиваше на сухите и безсънни очи. Дори не можеше да плаче — бе изплакала всичките си сълзи в емоционалния срыв след дяволските разкрития на Сали.

Пантите изскърцаха, вратата се отвори и в стаята нахлу светлина. Скарлет извърна глава към вратата, сепната от внезапното посещение.

На прага стоеше Рет с лампа във вдигнатата си ръка. Тя хвърляше остри сенки върху силното му, обрулено от вятъра лице и втвърдената му от солта черна коса. Още беше с дрехите, които бе носил на платноходката. Мокри, те прилепваха към якия му гръден кош и мускулестите му ръце и крака. На лицето му се четеше с мъка съдържано чувство, той изглеждаше огромен и опасен.

Сърцето на Скарлет подскочи от първобитен страх и все пак дишането ѝ се ускори от възбуда. Точно за това бе мечтала — Рет да влезе в спалнята ѝ, хладнокръвното му самообладание да бъде пометено от страст.

Той затвори вратата с ритник и се приближи към леглото.

— Не можеш да се скриеш от мен, Скарлет — каза той. — Ставай. — С едно движение запрати незапалената лампа от масата на пода със звън на счупено стъкло, а голямата му ръка сложи на нейно място запалената с такава сила, че тя се залюля. Той отметна завивките, сграбчи я за ръцете и я издърпа от леглото.

Черната ѝ разкошна коса се спускаше по шията и раменете ѝ върху ръцете му. Дантелата около деколтето на нощницата ѝ трептеше от биенето на сърцето ѝ. Пламналата ѝ кръв зарумени бузите ѝ и затъмни зелените ѝ очи, втрещени в неговите. Рет болезнено я притисна до гравирания стълб на леглото и се отдръпна.

— Проклетата глупачка! — каза дрезгаво той. — Трябваше да те убия в мига, в който стъпи в Чарлстън.

Скарлет се държеше за стълба, за да не падне. Във вените ѝ се надигаше възбуждащото усещане за опасност. Какво се беше случило, за да го докара до такова състояние?

— Не се прави на изплашена девица пред мене, Скарлет. Много добре те познавам. Няма да те бия, въпреки че, Бог ми е свидетел, го заслужаваш. — Устните му се свиха. — Колко прелестна изглеждаш, миличка. Развълнувана гръд и очи, разширени от невинност. Жалкото е, че ти сигурно си невинна според изкривените си представи. Въпреки болката, която причиняваш на една почтена жена, като хвърляш мрежите си върху безмозъчния ѝ съпруг.

Устните на Скарлет трепнаха в усмивка на неприкрито тържество. Той беше бесен, защото бе завоювала Мидълтън Кортни! Бе успяла — накара го да признае, че ревнува. Сега ще трябва да признае, че я обича, ще го накара да го каже...

— Пет пари не давам, че ставаш за посмешище — каза обаче Рет. — Всъщност дори е доста забавно да гледаш как една жена на средна възраст се мъчи да се убеди, че е чаровно момиче за женене. Не можеш да надраснеш шестнайсетте си години, нали, Скарлет? Върхът на амбицията ти е завинаги да останеш красавицата на окръг Клейтън. Но днес шегата престана да бъде смешна — изкрещя той.

Скарлет подскочи. Той стисна юмруци, тя виждаше как се мъчи да овладее яростта си.

— Като си тръгнах от черква тази сутрин — каза той тихо, — един стар приятел, който ми е и братовчед, ме дръпна настрана и ми предложи да ми стане секундант за дуела, който ще обявя на

Мидълтън Кортни. Той изобщо не се съмняваше, че имам точно такива намерения. Независимо как стоят нещата всъщност, твоето име трябва да се защити. Заради честта на семейството.

Белите зъби на Скарлет се впиха в долната ѝ устна.

— Какво му отговори?

— Казах му точно това, което ще кажа и на тебе: няма да има нужда от дуел. Съпругата ми не е свикнала с порядките на обществото и се е държала по начин, който подлежи на погрешно тълкуване, от невежество. Ще ѝ обясня какво се очаква от нея.

Ръката му се стрелна бързо като змия и грубо сграбчи китката ѝ.

— Урок първи — каза той. Внезапно я дръпна към себе си. Скарлет бе прикована към гърдите му, а ръката ѝ бе извита на гърба ѝ. Лицето на Рет бе сведено над нея, очите му се впиваха в нейните. — Нямам нищо против целият свят да мисли, че съм рогоносец, моя мила, предана женичке, но няма да ме принудиш да се бия с Мидълтън Кортни.

Скарлет усещаше топлия му солен дъх на носа и устните си.

— Урок втори — каза той. — Ако убия това магаре, ще трябва да напусна града или да бъда обесен от военните, а това ще ми причини неудобство. Пък в никакъв случай нямам намерение да му стана лесна мишена. Може случайно да се прицели добре и да ме рани, което би било друг вид неудобство.

Скарлет замахна към него със свободната си ръка, но той бързо я хвана и я изви до другата. Ръцете му бяха като менгеме и я стискаха силно. През тънката нощница тя усещаше как влагата от ризата му прониква до кожата ѝ.

— Урок трети — каза Рет. — Би било върхът на иронията за мен — а дори и за идиот като Кортни — да рискуваме живота си, за да спасим безчестната ти жалка душичка от позор. Отгук следва урок четвърти: до края на Сезона на всички публични места ще се държиш според инструкциите ми. И без да провесваш нос, миличка. Не е в твоя стил, а и така само ще налееш вода в мелницата на клюките. Ще вдигнеш високо къдравата си главичка и неустрашимо ще продължаваш да тичаш след изгубената си младост, но ще трябва да разпределяш благоволенията си по-равномерно сред заблуденото население от мъжки пол. С радост ще те съветвам кои господа да удостояваш с вниманието си. Всъщност ще настоявам да ти давам

съвети. — Ръцете му пуснаха китките ѝ, стовариха се върху раменете ѝ и я отблъснаха.

— Урок пети: ще правиш точно това, което ти кажа.

Далеч от топлината на тялото на Рет, допирът на мократа копринена нощница по гърдите и корема на Скарлет бе студен като лед. Обгърна раменете си с ръце, за да се стопли, но беше безполезно. Умът ѝ бе вледенен като тялото ѝ и думите му отекваха звънко. Не го беше грижа... през цялото време ѝ се е присмивал, интересуваше го само собственото му „удобство“.

Как смее? Как смее да ѝ се подиграва пред хората и да я хули пред роднините си, да я подмята като чувал с картофи в собствената ѝ стая? „Чарлстънският джентълмен“ е същата лъжа като „чарлстънската дама“. Двулични, преструващи се измамници.

Скарлет вдигна юмруци да го удари, но ръцете му все още стискаха раменете ѝ и свитите ѝ юмручета безсилно паднаха върху гърдите му.

Тя се изви и успя да се измъкне. Рет вдигна длани, за да се предпази от ударите ѝ и загорялото му гърло затрептя от смеха му.

Скарлет вдигна ръце — само за да отметне разпилялата се коса от лицето си.

— Можеш, да си спестиш приказките, Рет Бътлър. Няма да имам нужда от съветите ти, защото няма да съм тук, за да ги пренебрегвам. Мразя скъпоценния ти Чарлстън и презирам всички в него, особено тебе. Утре си заминавам. — Тя се изправи срещу него с ръце на кръста и с вдигната глава. Виждаше се как тялото ѝ трепери под мократа коприна.

Рет отместа поглед.

— Не, Скарлет — каза той. Тонът му беше тежък като олово. — Няма да заминеш. Бягството само би потвърдило вината ти и аз пак ще трябва да убия Кортни. Ти ме изнуди да ти позволя да останеш за Сезона, Скарлет, така че ще останеш. И ще правиш това, което ти кажа, и ще си даваш вид, че ти харесва. Иначе, Бог ми е свидетел, ще ти счупя всичките кости, една по една.

Той отиде до вратата. С ръка на бравата се обърна към нея и се усмихна подигравателно.

— И не се опитвай да хитруваш, миличка. Ще следя всяка твоя стъпка.

— Мразя те! — изкрещя Скарлет срещу затварящата се врата. Когато чу ключа да се завърта в ключалката, тя запрати часовника от камината, а после и ръжена срещу нея.

Твърде късно се сети за верандата и за другите спални. Когато изтича до вратите към тях, вече и те бяха заключени отвън. Върна се в стаята си и възбудено закрочи наоколо, докато се изтощи.

Накрая се отпусна в едно кресло и заудря облегалките му, докато ръцете я заболяха.

— Ще замина — заяви тя на глас. — И той няма как да ме спре.

Високата масивна врата мълчаливо я опровергаваше.

Нямаше смисъл да се кара с Рет, трябваше някак си да го надхитри. Сигурно има някакъв начин и тя ще го намери. Няма нужда да се товари с багаж, ще тръгне само с дрехите на гърба си. Точно така ще направи. Ще отиде на чай, да играе вист или нещо такова, ще си тръгне по средата, право на конския трамвай и с него на гарата. Има достатъчно пари за билет до... до къде?

Както винаги, когато бе с покрусено сърце, Скарлет си помисли за Тара. Там щеше да намери спокойствие и нова сила... и Сюелин. Ако само Тара беше нейна, изцяло нейна. Тя отново си спомни бляновете си от деня, когато бе посетила плантацията на мис Джулия Ашли. Как можа Карийн да пропилее дела си по този начин?

Скарлет внезапно изправи глава като горско животно, надушило вода. За какво му беше на манастира в Чарлстън дял от Тара? Те не можеха да го продадат, дори ако имаше купувач, защото Уил никога не би се съгласил, нито пък тя. Сигурно получаваха една трета от печалбата от реколтата памук всяка година, но колко можеше да бъде това? Най-много трийсет-четирийсет долара годишно. Ами да, с радост щяха да й го продадат.

Рет искаше тя да остане, нали? Чудесно! Ще остане, но само ако той й помогне да получи дела на Карийн от Тара. И тогава, с две трети в ръцете си, ще предложи на Уил и Сюелин да откупи и техния дял. Ако Уил откаже да продава, ще ги изхвърли.

Мислите й се препънаха в угризения, но Скарлет ги отхвърли. Какво значение има, че Уил обича Тара толкова много? Тя я обичаше повече. И имаше нужда от нея. Това бе единственото място, което значеше нещо за нея, единственото място, където някой се беше

грижил за нея. Уил щеше да разбере — щеше да види, че Тара е последната ѝ надежда.

Тя изтича до шнура на звънеца и го дръпна. Панзи дойде до вратата, натисна дръжката, завъртя ключа и я отвори.

— Кажете на мистър Бътлър, че искам да го видя — тук, в стаята ми — каза Скарлет. — И ми донеси нещо за вечеря. Оказва се, че все пак съм гладна.

Тя се преоблече в суха нощница и в топъл кадифен халат, после приглади косите си и ги завърза с кадифена панделка. Мрачните ѝ очи се вгледаха в своето отражение в огледалото.

Беше, загубила. Нямаше да си върне Рет.

Не трябваше да се получи така.

Толкова внезапно, толкова бързо целият ѝ свят се бе обърнал наопаки — само за няколко часа. Все още бе зашеметена от шока, който ѝ причиниха думите на Сали Брутън. Не можеше да понася Чарлстън след това, което научи. Оттук нататък щеше да бъде като да се опитва да строи къща върху плаващи пясъци.

Скарлет притисна ръце върху челото си, сякаш за да укроти водовъртежа от объркани мисли. Не можеше да осмисли всичко, което бушуваше в главата ѝ. Трябваше да има нещо, върху което да се съсредоточи. През целия си живот бе успявала, когато бе приковавала вниманието си към една цел.

Тара...

Тара ще бъде. Когато най-сетне има контрол над Тара, ще мисли за всичко останало...

— Ето ви вечерята, мис Скарлет.

— Сложи подноса на масата, Панзи, и ме остави сама. Ще ти позвъня, когато свърша.

— Да, госпожо. Мистър Рет, той казва, че ще дойде, като се наяде.

— Остави ме на мира.

Изражението на Рет бе неразгадаемо, като се изключи напрегнатия му поглед.

— Искала си да ме видиш, Скарлет.

— Да, наистина. Не се тревожи, не търся разправия. Искам да ти предложа една сделка.

Изречението му не се промени. Не каза нищо.

Скарлет се стараяше да говори хладно и делово.

— И аз, и ти знаем, че можеш да ме принудиш да остана в Чарлстън и да ходя на баловете и приемите. И двамата знаем също, че след като ме заведеш там, мога да правя и говоря, каквото си искам, и ти няма как да ме спреш. Аз ти предлагам да остана и да се държа както ти искаш, ако ми помогнеш да получа нещо, което няма нищо общо с теб или с Чарлстън.

Рет седна, извади тънка пура, отрязва връхчето ѝ и я запали.

— Слушам — каза той.

Тя му обясни плана си, като ставаше все по-напрегната с всяка следваща дума. Когато свърши, зачака с нетърпение отговора на Рет.

— Възхищавам се на дързостта ти, Скарлет — каза Рет. — Никога не съм се съмнявал, че можеш да се справиш с генерал Шърман и неговата армия, но да се опитваш да надхитриш Римокатолическата църква — това може би не е лъжица за твоята уста.

Той ѝ се смееше, ала това бе дружелюбен смях, даже възторжен. Като че ли и той се беше върнал в първите дни, когато бяха приятели.

— Не се опитвам да надхитрям никого, Рет, просто искам честна сделка, това е всичко.

Рет се засмя.

— Ти? Ти и честна сделка? Разочароваш ме, Скарлет. Да не би да губиш усета си?

— Честна дума! Не знам защо трябва да казваш толкова грозни неща. Знаеш много добре, че не бих се възползвала от Църквата.

Рет се разсмя още по-силно на престорената ѝ обидена праведност.

— Не знам нищо подобно — каза той. — Кажете ми истината, затова ли тепкаш на литургия всяка неделя и дрънкаш броеницата си? През цялото време ли си замисляла това?

— Не, не съм. Не знам защо ми отне толкова време да се сетя. — Скарлет сложи ръка на устата си. Как го правеше Рет? Винаги можеше да я накара да каже повече, отколкото иска. Свали ръката си и го погледна намръщено.

— Е? Ще ми помогнеш ли или не?

— Искам да ти помогна, но не виждам как. А ако майката-игуменка ти откаже? Ще останеш ли до края на Сезона?

— Казах, че ще остана, нали така? Освен това тя няма причина да ми откаже. Ще ѝ предложи много повече, отколкото Уил е в състояние да ѝ изпраща. Ти можеш да използваш влиянието си. Познаваш едва ли не всекиго, би могъл да уредиш нещата.

Рет се усмихна.

— Каква трогателна вяра имаш в мене, Скарлет. Познавам всеки мошеник, корумпиран политик и безчестен търговец на разстояние от хиляда мили отгук, но нямам капка влияние над почтените хора на този свят. Единственото, което мога да направя за тебе, е да ти дам един съвет. Не се опитвай да баламосваш госпожата. Кажи ѝ истината, ако можеш, и се съгласи на всичко, което тя иска. Не се пазари.

— Какъв си мухльо, Рет Бътлър. Само глупакът плаща цената, която му искат. Всъщност манастирът така и така няма нужда от пари. Имат тази огромна сграда и всичките сестри работят без заплата, има свещници от злато и огромни златни кръстове на олтара в параклиса.

— „Макар да говоря с устата на хора и ангели...“ — промърмори Рет през смях.

— Какво, за бога, говориш?

— Просто цитирам.

Рет наложи сериозно изражение на лицето си, но тъмните му очи бяха развеселени.

— Пожелавам ти целия късмет на този свят, Скарлет — каза той. — Считай това за моята благословия.

Той излезе от стаята ѝ запазил самообладание, после се разсмя с искрено удоволствие. Скарлет ще удържи обещанието си, винаги го е правила. С нейна помощ ще замаже скандала; а после остават само две седмици до края на Сезона и тя ще си отиде. Ще се освободи от напрежението, внесено от нея в живота, който той се опитваше да изгради в Чарлстън, и след това можеше спокойно да се върне в Ландинг. Имаше толкова много неща, които искаше да направи в плантацията. Фронталната атака на Скарлет срещу майката-игуменка на манастира на Карийн щеше да бъде добро развлечение, което да го забавлява, докато отново стане господар на живота си.

„Бих заложил на Римокатолическата църква — каза си Рет. — Тя пресмята времето във векове, не в седмици. Но не бих заложил кой

знае колко. Щом Скарлет захапел юздите, тя се превръща в могъща сила, която не е за пренебрегване.“ Той дълго се смя тихичко.

Както бе очаквал Рет, отношенията на Скарлет с майката-игуменка съвсем не бяха прости.

— Тя не казва нито „да“, нито „не“ и дори не ме слушаше, когато се опитвам да ѝ обясня колко разумна е тази продажба! — оплака се Скарлет след първото си посещение в манастира. Както и след второто, третото, петото посещение. Беше объркана и разстроена. Докато тя беснееше, Рет я слушаше внимателно и търпеливо и сдържаше смеха си. Знаеше, че тя няма с кого друг да говори.

Освен това упоритите усилия на Скарлет в атаките ѝ срещу Светата Църква му предлагаха нови забавления почти всеки ден. Тя започна да ходи на литургия сутрин с надеждата, че в манастира ще се чуе за нейната набожност. Посещаваше Карийн толкова често, че научи имената на всички други монахини и на половината ученички. След като цяла седмица получаваше кротки, уклончиви отговори от майката-игуменка, Скарлет бе толкова отчаяна, че дори започна да придружава лелите си на посещенията им у техни приятелки — също възрастни дами католички, изпаднали в затруднено положение.

— Направо си претърках зърната на броеницата, Рет — възкликна тя сърдито. — Как може тази старица да бъде толкова проклета?

— Може би мисли, че това ще спаси душата ти — предположи Рет.

— Дрън-дрън-шикалки! Душата ми си е много добре, благодаря. Само дето ми се повдига от миризмата на тамяна и от всичките тия църковни истории. И изглеждам като вещица, защото никога не мога да се наспя. Наистина ми се иска да нямаше бал абсолютно всяка вечер.

— Глупости. Сенките под очите ти придават одухотворен вид. И вероятно правят огромно впечатление на майката-игуменка.

— О, Рет, какви ужасни неща приказваш! Веднага трябва да ида да си сложа пудра.

Действително недоспиването започваше да личи по лицето на Скарлет. А осуетените ѝ намерения дълбаеха вертикални бръчки

между веждите ѝ. Всички в стария Чарлстън коментираха онова, което тълкуваха като някакъв религиозен плам. Скарлет беше нов човек. На приемите и баловете тя бе учтива, но разсеяна. Съблазнителната красавица се бе оттеглила. Вече не приемаше покани да играе вист и преустанови посещенията у дамите, от чиито салони по-рано рядко бе липсвала.

— Нямам нищо против да се почита Бога — каза Сали Брутън един ден. — За Велики пости дори се отказвам от някои неща, които наистина обичам. Но мисля, че Скарлет се увлича. Това действително е прекалено.

Ема Ансън не беше съгласна.

— Увлечение или не, то много я издигна в очите ми. Знаеш ли, мислех, че е глупаво да я покровителствуващ по този начин, Сали. Тя правеше впечатление на невежа и суетна кариеристка на дребно. Сега съм готова да си взема думите назад. Има нещо достойно за възхищение у всеки човек с дълбоки религиозни чувства. Дори и да са папистки.

През втората седмица от обсадата на Скарлет сряда сутринта беше мрачна, хладна и дъждовна. „Просто не мога да извървя целия път до манастира в този порой — изстена тя, — ще разваля единствените си боти.“ Помисли си с копнеж за някогашния кочияш на Бътлърви, Изикиъл. В двете дъждовни вечери, когато излизаха, той се бе появявал като омагьосания дух от бутилката. „Всички тези чарлстънски преструвки са откачени и отвратителни, но с радост бих се примирила с тях днес, само да можех да пътувам в една хубава и топла суха кола. Но не мога. А трябва да отида, така че няма как.“

— Рано тази сутрин майката-игуменка замина за Джорджия на събор в тамошното училище на ордена — каза монахинята, която ѝ отвори вратата на манастира. Никой не знаел колко ще продължи съборът. Може би един ден или няколко, или седмица и повече.

„Аз нямам седмица и повече — изкрещя Скарлет наум, — не мога да си позволя да изгубя нито ден.“

Повлече се обратно към къщи под дъжда.

— Изхвърли тези проклети боти — нареди тя на Панзи. — И ми извади сухи дрехи.

Панзи беше още по-измокрена от нея. Като кашляше жално, тя закуцука, за да изпълни заповедта. „Заслужава да я набия с камшик“ — каза си Скарлет, но беше по-скоро огорчена, отколкото ядосана.

Следобед дъждът спря. Мис Елинор и Розмари решиха да идат на покупки на Кингстрийт. На Скарлет дори и това не ѝ се правеше. Тя седя в стаята си, потънала в мрачни мисли, докато започна да ѝ се струва, че стените я притискат. После слезе в библиотеката. Може би там щеше да намери Рет и малко съчувствие. Не можеше да говори с никой друг за разочарованието си, защото само той знаеше с какво се занимава.

— Как върви реформацията на Католическата църква? — попита Рет и повдигна едната си вежда.

Тя ядосано му разказа за бягството на майката-игуменка. Той кимаше съчувствено, докато срязваше и палеше тънка пура.

— Ще изляза на верандата да я изпуша — каза той, когато огънчето беше достатъчно разпалено. — Ела навън да се разведриш. Бурята върна лятото — вече е много топло, облаците отминаха навътре в морето.

Слънчевата светлина беше ослепителна след полумрака в трапезарията. Скарлет заслони очи, вдъхна плажната миризма на зеленината в градината и усети соления лъх от пристанището, и тръпчивата мъжественост на дима от пурата. Тя изведнъж болезнено почувствува присъствието на Рет. Бе толкова обезпокоена, че се отдалечи на няколко крачки и когато той заговори, гласът му като че идеше от много далеч.

— Мисля, че училището, което сестрите имат в Джорджия, е в Савана. След Света Сесилия би могла да отидеш там за рождения ден на дядо си. Лелите ти достатъчно те убеждаваха да го направиш. Ако е важен църковен събор, епископът ще бъде там — може би с него ще имаш по-добър късмет.

Скарлет се опита да обмисли предложението на Рет, но не можеше да се съсредоточи. Не и докато той беше толкова близо. Странно, че почувствува такава свенливост, след като напоследък им беше толкова приятно заедно. Облегнат на една от колоните, той спокойно пушеше пурата си.

— Ще видя — каза тя и се втурна вътре, преди да се е разплакала.

„Какво ми става, за бога — мислеше си Скарлет, докато от очите ѝ бликаха сълзи. — Превръщам се в безхарактерна ревла — точно в създанието, което безкрай презирам. И какво толкова, ако ми трябва повече време, за да получа онова, което искам? Ще имам Тара... а и Рет, ако ще да ми трябват сто години.“

29.

— Никога не съм била по-ядосана през целия си дълъг живот — каза Елинон Бътлър. Ръцете ѝ трепереха, докато наливаше чая. На пода до краката ѝ лежеше смачкан лист хартия. Телеграмата беше пристигнала, докато тя и Розмари пазаруваха: братовчедът Таунзенд Елингтън и жена му пристигаха на гости от Филадельфия.

— И да ме предупредят само два дни по-рано! — възкликна Елинон. — Можете ли да повярвате? Човек би си помислил, че изобщо не са чували за войната.

— Те ще отседнат в апартамент в хотел „Чарлстън“, мамо — опита се да я успокои Рет. — А ние ще ги заведем на Бала. Няма да е чак толкова лошо.

— Ще бъде ужасно — каза Розмари. — Не виждам причина да си правим труда да бъдем мили с янки.

— Причината е, че са ни роднини — отговори майка ѝ строго. — И ти ще бъдеш изключително мила. Освен това братовчед ти Таунзенд изобщо не е янки. Той е воювал заедно с генерал Лий.

Розмари се намръщи и замълча.

Мис Елинон се разсмя.

— Трябва да престана да се оплаквам — каза тя. — В края на краищата, струва си човек да види срещата между Таунзенд и Хенри Раг. Таунзенд е кривоглед, а Хенри има перде на очите. Дали ще успеят да се ръкуват?

* * *

Семейство Елингтън не бяха неприятни чак дотам, мислеше си Скарлет, макар че човек не знаеше накъде да гледа, когато говори с братовчедата Таунзенд. Жена му Хана не беше толкова красива, колкото твърдеше мис Елинон, което не беше лошо. Но обшитата ѝ с перли бална рокля от рубиненочервен бродат и диамантената ѝ огърлица караха Скарлет да се чувства безнадеждно старомодна с

поовехтялото си винено кадифе и камелиите. Слава богу, това беше последният бал и краят на Сезона.

„Бих заклеила като лъжец всеки, който ми каже, че мога да се уморя от танци, но наистина ми дойде много. О, само да бяха се уредили нещата с Тара!“ Бе последвала съвета на Рет и бе помислила за едно пътуване до Савана. Но перспективата да прекара дни наред с лелите си бе повече, отколкото би могла да понесе, така че реши да изчака завръщането на майката-игуменка в Чарлстън. Розмари щеше да отиде на гости на мис Джулия Ашли, така че поне този трън нямаше да ѝ боде в очите. А мис Елинон винаги беше приятна компания.

Рет отиваше в Ландинг. Нямаше да мисли за това сега. Иначе нямаше да преживее вечерта.

— Наистина, братовчедо Таунзенд — поде Скарлет оживено. — Разкажете ми всичко за генерал Лий. Толкова ли е красив, колкото твърдят всички.

Изикиъл беше лъснал екипажа и натъкмил конете така, че те изглеждаха достойни да возят кралски особи. Той стоеше до стъпалото на колата и държеше вратата отворена, готов да помогне, ако стане нужда, докато Рет помагаше на дамите да се качат.

— Все пак смятам, че Елингтънови трябваше да пътуват с нас — тюхкаше се Елинон.

— Да, и да се задушим от теснотия — измърмори Розмари. Рет ѝ изшътка.

— Няма защо да се измъчваш, мамо — рече той. — Те са точно пред нас в най-хубавия екипаж, който Хана може да наеме с парите си. Когато стигнем до Мийтингстрийт, ще ги задминем, за да пристигнем първи и да ги въведем. Изобщо няма за какво да се тревожиш.

— Има за какво и ти го знаещ, Рет. Да, те са мили хора и Таунзенд ни е роднина, но това не променя факта, че Хана е сто процента янки. Страхувам се, че ще са вежливи до смърт с нея.

— До смърт? — попита Скарлет.

Рет ѝ обясни. Чарлстънци имали една особено лоша и коварна игра, измислена след войната. Отнасяли се към външните хора толкова мило и внимателно, че самата им учтивост се превръщала в оръжие.

— Накрая гостите се чувствуват така, като че ли за пръв път в живота си са обули обувки. Казват, че само най-силните успяват да се възстановят след това преживяване. Надявам се, че няма да ни се наложи да наблюдаваме такова нещо тази вечер. Дори китайците не са могли да изобретят мъчение, което да може да се сравни с това, въпреки че са изтънчен народ.

— Рет! Моля те, престани — помоли майка му.

Скарлет не каза нищо. „Ето значи как са се държали с мене! — помисли си тя мрачно. — Е, много им здраве. Още малко ми остава да търпя Чарлстън.“

След завоя към Мийтингстрийт екипажът се нареди на края на дълга редица други коли. Една след друга те спираха, за да слязат пътниците им, и след това бавно продължаваха. „С тази скорост всичко ще е свършило, докато стигнем“ — помисли си Скарлет. Гледаше през прозореца минаващите хора — след дамите вървяха техните прислужници и носеха балните им пантофки в чантичките. „Иска ми се и ние да бяхме тръгнали пеша. Би било чудесно да си навън, на открито, а не затворен в това задушно тясно пространство.“ Сепна се от резкия звън на трамваен звънец отляво.

„Как може сега да се движи трамвай? — учуди се тя. — Нали винаги спираха в девет часа.“

Чу камбаните на „Свети Михаил“ да отброяват девет и половина.

— Не е ли приятно да видиш трамвая, пълен само с хора, облечени за бал? — попита Елинон Бътлър. — Знаеше ли, Скарлет, че вечерта на Света Сесилия трамваите винаги спират по-рано, за да ги излъскат преди специалните курсове, с които завеждат хората на бала?

— Не знаех, мис Елинон. А как се прибират хората вкъщи?

— О, има още един специален трамвай в два часа, когато балът свършва.

— А ако иска да се качи някой, който не отива на бала?

— Не може, разбира се. Никой не би си и помислил такова нещо. Всички знаят, че трамваите не вървят след девет часа.

Рет се засмя.

— Мамо, говориш като херцогинята от „Алиса в страната на чудесата“.

Елинон Бътлър също се разсмя.

— Сигурно — пророни тя развеселена и се разсмя още по-силно.

Още се смееше, когато екипажът тръгна напред, спря и вратата се отвори. Това, което Скарлет видя, спря дъха ѝ. Точно такъв трябваше да е един бал! Върху високи стълбове от черно желязо бяха поставени два огромни фенера, ярко осветявани от няколко газови горелки. Те заливаха със светлина дълбоката галерия и елегантните бели колони на една голяма сграда, която приличаше на храм зад високата желязна ограда. Пътека от лъскав бял плат водеше от бялото мраморно стъпало за екипажите до входа. Над пътеката беше издигнат навес от бял плат.

— Боже Господи! — каза тя възхитена. — Човек може да стигне от екипажа си до бала в проливен дъжд, без капка да падне върху него.

— Точно това е идеята — съгласи се Рет. — Но никога не е била изпробвана. В нощта на Света Сесилия никога не вали. Господ не би посмял.

— Рет! — Елинор Бътлър наистина се стресна.

Скарлет се усмихна на Рет, доволна, че той може да се присмива на нещо, което приема толкова сериозно, като този бал. Беше ѝ разказвал много за него: от колко години съществува — всичко в Чарлстън изглежда съществуваше поне от сто години, как се организира — от мъже. Само мъже можели да членуват в Дружеството.

— Слез, Скарлет — каза Рет. — Тук трябва да се чувствуваш като у дома си. Тази сграда е Ирландският дворец. Вътре ще видиш арфата на Ирландия, нарисувана с най-хубавата златна боя.

— Не бъди груб — сгълча го майка му.

Скарлет пристъпи напред, вдигнала високо борческата си брадичка — също като баща си, ирландеца.

Какво правеха тук тези войници янки? Гърлото на Скарлет се сви от внезапен страх. Смятаха да създават неприятности, защото дамите ги бяха победили, така ли? После тя видя тълпите зад тях, развълнуваните хора, протягащи шии, за да видят тези, които слизаха от екипажите. „Ами да, янките задържат хората, за да ни направят път! Точно като слуги, като факлоносци или лакеи. Пада им се. Защо просто не се откажат и не си отидат? И без това никой не им обръща внимание.“

Тя погледна над главите на войниците и се усмихна ослепително на зяпналата тълпа, преди да слезе от стъпалото на екипажа. Само да

имаше нова рокля вместо този стар парцал. Е, нямаше как, трябваше да се задоволи с него. Пристъпи три крачки напред, след това ловко отметна шлейфа на роклята от ръката си, за да падне зад нея. Той се простря върху бялата пътека, недокоснат от праха, и се повлече царствено докато тя пристъпваше тържествено към Бала на Сезона.

Спря в преддверието, за да изчака другите. Очите ѝ бяха привлечени от елегантната дъга на стълбите към широката площадка на втория етаж и към блестящия кристален полилей с множество свещи над просторната зала. Изглеждаше като най-голямата, най-бляскавата скъпоценност на света.

— Ето ги Елингтънови — каза мисис Бътлър. — Елате насам, Хана, ще оставим наметките си в дамската гардеробна.

Но Хана Елингтън внезапно спря на прага и неволно отстъпи назад. Розмари и Скарлет трябваше да се дръпнат настрана, за да не се блъснат във фигурата в рубиненочервен брокат пред себе си.

Какво не беше наред? Скарлет се надигна на пръсти да види. Гледката ѝ бе станала толкова позната по време на Сезона, че не можеше да разбере защо Хана е така смаяна. На ниска пейка до стената седяха момичета и жени. Полите им бяха запретнати над коленете, а краката — потопени в легени със сапунена вода. Докато те клюкарствуваха и се смееха, прислужниците измиваха, изсушаваха и напудряха краката им, после обуваха кърпените им чорапи и балните им пантофки. Това беше обичайната процедура за всички жени, които идваха на баловете на Сезона пеша по прашните улици на града. Какво очакваше тази янки? Че хората ще танцуват с ботуши? Побутна мисис Елингтън.

— Застанали сте на вратата — каза ѝ тя.

Хана се извини и влезе. Елинон Бътлър стоеше пред огледалото и прикрепваше иглите в косата си. Обърна се към тях.

— Добре — рече тя. — Вече се страхувах, че съм ви загубила. — Не беше видяла реакцията на Хана. — Искам да ви запозная със Савската царица. Тя ще се погрижи, ако имате нужда от нещо тази вечер.

Мисис Елингтън послушно я последва до ъгъла на стаята, където на широка отоманка, тапицирана в износен, избелял брокат седеше най-дебелата жена, която бе виждала, и златистокафявата ѝ кожа беше

съвсем малко по-тъмна от златния брокат. Савската царица се надигна от трона си, за да бъде представена на гостенката на мисис Бътлър.

И на снахата на мисис Бътлър. Скарлет забърза в нетърпението си да види жената, за която бе слушала толкова много. Савската царица беше прочута. Всички знаеха, че е най-добрата шивачка в целия Чарлстън — когато била робиня на семейство Рътледж, учила при модистката, която мисис Рътледж довела от Париж, за да направи чеиза на дъщеря ѝ. Тя все още шиеше за мисис Рътледж, за дъщеря ѝ и за някои избрани от самата нея дами. Савската царица изработваше от парцали и брашнени чували тоалети, не по-малко елегантни от моделите в „Дамския журнал на Гоуди“. Кръстена така от баща си, който бил проповедник-мирянин, тя наистина бе царица в собствения си свят. Управляваше дамската гардеробна на Света Сесилия всяка година, като надзираваше собствените си две прислужници в спретнати униформи и всички други прислужници, придружаващи дамите, в бързите им и резултатни действия, с които се справяха при всякакви критични за дамите обстоятелства. Разпорени подгъви, петна и лекета, изгубени копчета, увиснали къдрици, припадъци, преяждане, натъртени стъпала, разбити сърца — Савската царица и нейните момичета имаха грижата за всичко. На всеки бал имаше стая, отделена за нуждите на дамите, и прислужници да ги обслужват, но само Света Сесилия имаше Савската царица. Тя учтиво отказваше да прави чудесата си на друг бал, освен на най-хубавия.

Можеше да си позволи да пробира. Рет бе казал на Скарлет това, което повечето хора знаеха, но никой не обсъждаше на глас. Савската царица беше собственичка на най-пищния и печеливш бардак на прословутата „Улица на мулатите“ — продължение на Чалмърстрийт, само на две пресечки оттук, където офицерите и войниците от окупационните военни части харчеха по-голямата част от заплатите си за евтино уиски, предварително скалъпени хазартни игри и жени на всяка възраст, с всякакъв цвят на кожата и за всякаква цена.

Скарлет погледна смаяното изражение на Хана Елингтън. „Обзалагам се, че е от онези аболиционисти, които никога не са виждали чернокож отблизо — помисли си тя. — Чудя се какво би направила, ако някой я осведоми за другите занимания на Савската царица. Рет каза, че тя имала над един милион долара в злато в трезора

на някаква банка в Англия. Съмнявам се, че Елингтънови имат толкова.“

30.

Когато Скарлет застана на входа на балната зала, дойде нейният ред да спре, забравила, че препречва пътя. Бе очарована от вълшебната красота — твърде прекрасна, за да бъде истинска.

Огромната зала бе осветена, ярко и все пак приглушено от свещи. Светлина идваше от четирите водопада кристал, които се спускаха отнейде високо над главата ѝ; от канделабрите с позлата и кристал по дългите странични стени; от високите огледала в позлатени рамки, които отразяваха пламъчетата; от тъмната нощ зад големите прозорци, също станали огледала; от стройните разклонени сребърни свещници върху дългите маси от двете страни на вратата и по които бяха поставени масивни сребърни купи с пунш, отразяващи върху закръглените си стени златистата светлина.

Скарлет радостно се засмя и прекрачи прага.

— Забавляваш ли се? — попита я Рет много по-късно.

— Господи, да! Това наистина е най-хубавият бал на Сезона. — Тя наистина мислеше така. Вечерта бе всичко, което трябва да бъде един бал — музика, смях и щастие. Скарлет не бе очарована, когато ѝ дадоха балното тефтерче, въпреки че ѝ го поднесоха с букет гардении, увит в сребриста хартия. Изглежда управителите на Дружеството попълваха балните тефтерчета на всички дами предварително. Но после се убеди, че разпределението беше направено майсторски. Кавалерствуваха ѝ мъже, които познаваше; мъже, които не бе срещала преди; възрастни мъже; младежи; чарлстънци-кореняци; гости на града; чарлстънци, които живееха другаде, но винаги си идваха за Света Сесилия. Така че всеки танц носеше гъделичкаща възможност за изненада и сигурно разнообразие. И никакви неудобни положения. В тефтерчето ѝ липсваше името на Мидълтън Кортни. Тя нямаше за какво да мисли, освен за удоволствието да танцува под звуците на прекрасната музика в тази изискана зала.

С всички беше същото. Скарлет се изкиска, когато видя как лелите ѝ не пропускат танц; дори обикновено скръбното лице на Юлали светеше от удоволствие. Тук никой не оставаше на сухо, без покана за танц. И нямаше неловкост. На ужасно младите дебютантки в свежи бели рокли кавалерствуваха мъже, опитни и в танците, и в разговора. Тя видя Рет с поне три от тях, но не и с Ан Хамптън. Скарлет се почуди за миг колко всъщност знаеха мъдрите стари управители. Не я беше грижа. Беше щастлива. А и ѝ беше смешно да наблюдава Елингтънови.

Хана очевидно се чувствуваше красавицата на бала. „Вероятно танцува с най-големите ласкатели в Чарлстън“ — помисли си Скарлет зловничко. „Не — реши тя миг по-късно, — Таунзенд изглежда се забавлява дори още повече от жена си. Някой сигурно му прави мили очи.“ Без съмнение те никога нямаше да забравят тази нощ. А всъщност и тя нямаше да я забрави. Скоро идваше шестнайсетият танц. Докато танцуваха валса, Джосая Ансън ѝ беше казал, че този танц е запазен за годеници и съпружески двойки. В деня на Света Сесилия съпрузите почти винаги са отново влюбени — така ѝ бе рекъл с шеговитата тържественост. Той беше председателя на Дружеството, значи знаеше. Това бе едно от правилата на Света Сесилия. Тя щеше да танцува с Рет.

Така че, когато той я взе в ръцете си и я попита дали се забавлява, тя каза „да“ от цялото си сърце.

В един часа оркестърът изсвири последния такт на валса „На хубавия син Дунав“ и балът свърши.

— Но аз не искам да свършва — заяви Скарлет. — Искам никога да не свършва.

— Чудесно — отговори Майлс Брутън, един от управителите. — Точно така искаме да се чувствуват всички. Сега слизаме долу на вечеря. Дружеството се гордее със задушените си стриди почти толкова, колкото и с пунша си. Надявам се, че сте опитали една чаша от прочутия ни еликсир?

— Наистина опитах. И главата ми се завъртя. — Пуншът на Света Сесилия се състоеше главно от отлично шампанско, смесено с превъзходно бренди.

— Ние, старите хора, го намираме полезен за такива вечери с танци. Отива право в краката ни, не в главите.

— Глупости, Майлс! Сали винаги казва, че сте най-добрият танцьор в Чарлстън, но аз мислех, че просто се хвали. Сега обаче знам, че е казвала чистата истина. — Усмивката ѝ с трапчинките, веселата закачка бяха толкова автоматични, че изобщо не трябваше да се замисля какво да говори. Къде се бавеше Рет? Защо говореше с Едуард Купър, вместо да я заведе на вечеря? Сали Брутън никога няма да ѝ прости, че задържа Майлс по този начин.

„О, слава богу, Рет идва.“

— Никога не бих ти върнал твоята очарователна съпруга, ако не беше толкова по-едър от мен, Рет. — Майлс се поклонил над ръката на Скарлет. — За мен бе голяма чест, госпожо.

— За мен бе удоволствие, сър — отговори тя с реверанс.

— Боже мой — проточи Рет. — Бих могъл да се примоля на Сали да избяга с мен. Тя ми отказа последните петдесет пъти, но късметът ми може да се е обърнал.

Развеселени, тримата тръгнаха да търсят Сали. Тя седеше на перваза на един прозорец и държеше пантофките си в ръце.

— Кой беше казал, че съвършеният бал се познава по това, че изтъкваш подметките на пантофките си? — попита тя жално. — Точно това направих и сега имам мазоли и на двата крака.

Майлс я вдигна на ръце.

— Ще те занеса долу, пакостнице, но после ще се obuеш като почтен човек и ще доуцукаш до вечерята.

— Грубиян! — смъмри го Сали.

Скарлет видя погледа, който си размениха, и сърцето ѝ се сви от завист.

— Какво толкова си говорехте с Едуард Купър? Умирам от глад. — Тя погледна Рет и болката стана по-силна. „Няма да мисля за това. Няма да разваля тази чудесна вечер.“

— Той ми съобщи, че Томи си е развалил бележките в училище в резултат на моето лошо влияние. За наказание продава лодчицата, която момчето толкова обича.

— Но това е жестоко! — възкликна Скарлет.

— Момчето ще си я получи. Аз я купих. Сега хайде да вечеряме, преди да са се свършили всички стриди. Поне веднъж в живота си,

Скарлет, ще видиш повече храна, отколкото ти можеш да изядеш. Дори и дамите се тъпчат. Такава е традицията. Сезонът свърши и идват Велики пости.

Малко след два часа вратите на Ирландския дворец се отвориха. Чернокожите факлоносци се прозяваха, докато заемаха местата си, за да осветят пътя на веселбарите. Те палеха факлите си, а тъмният трамвай, който чакаше на Мийтингстрийт, оживя върху релсите. Ватманът запали лампата със син глобус на покрива и фенерите с високи комини край вратите. Конете заудряха копита и разтърсиха глави. Човек с бяла престилка измете падналите върху бялата пътека листа, после дръпна дългото желязно мандало и широко отвори портите. Изчезна в сенките, точно когато откъм сградата рукна глъчката на гласовете. На три пресечки надолу по улицата се бяха подредили екипажи и чакаха да тръгнат един по един и да приберат пътниците си. „Събуждайте се, идват“ — изръмжа Изикиъл на заспалите момчета в лакейски ливреи. Смушка ги, те подскочиха, а после се захилиха и се свлякоха от мястото, където почиваха в краката му.

Хората заизлизаха от отворените врати, говореха, смееха се, спираха на верандата — не им се искаше празникът да свършва. Както всяка година казваха, че това е бил най-хубавият бал на Света Сесилия, най-добрият оркестър, най-вкусната храна, най-хубавият пунш, най-приятното забавление в целия им живот.

Ватманът заговори на конете си: „Ще ви прибера в конюшната, момчета, не се тревожете.“ Дръпна дръжката над главата си и излъсканият до блясък звънец до синята лампа призивно зазвъня.

— Лека нощ, лека нощ — извикаха послушните пътници на хората на верандата и първо една двойка, след това няколко души и накрая цяла лавина смеещи се млади хора изтичаха по бялата платнена пътека. По-възрастните се усмихваха и обсъждаха неуморимостта на младостта. Движеха се с по-бавна и отмерена крачка. В някои случаи достолепната походка не успяваше да скрие, че те не стоят много сигурно на краката си.

Скарлет дръпна Рет за ръкава.

— О, хайде да се повозим на трамвая, Рет. Въздухът е толкова свеж, а в екипажа ще бъде задушно.

— След като слезем, ще трябва доста да повървим пеша.

— Няма нищо. С удоволствие бих се разходила.

Рет дълбоко вдъхна свежия нощен въздух.

— И аз — каза той. — Ще кажа на мама. Качвай се в трамвая и ни запази места.

* * *

Не се возиха дълго. Една пресечка по-надолу трамваят зави на изток по Брудстрийт, после се понесе величествено из смълчания град до сградата на пощата на края на улицата. Беше весело и шумно продължение на празника. Почти всички в трамвая припяваха на песента, започната от трима засмени мъже, докато трамваят вземаше завоя с люлеене. „Рок айлънд, ей! Рок айлънд, ай! Любимият трамвай!“

В музикално отношение от изпълнението можеше да се иска още много, но певците нито знаеха това, нито ги интересуваше. Скарлет и Рет пееха като всички останали. Когато слязоха от трамвая, тя продължи да приглася на припева всеки път, когато той се повтаряше. „На спирката вземи билет и бързо се качи.“ Рет и още трима доброволци помогнаха на ватмана да разпрегне конете, да ги заведе на другия край на трамвая и да ги впрегне отново за обратния път по Брудстрийт и Мийтингстрийт до последната спирка. Двамата махаха с ръка и отговаряха на виковете „лека нощ“, докато трамваят с певците отмина.

— Мислиш ли, че знаят някоя друга песен? — попита Скарлет.

Рет се засмя.

— Те и тази не знаят, а честно казано, и аз не я знам. Но това като че не беше толкова важно.

Скарлет се изкиска. После закри устата си с ръка. Кикотът ѝ бе прозвучал твърде шумно сега, когато „Трамваят до Рок айлънд“ заглъхваше в далечината. Тя гледаше как осветеният трамвай се смалява, после спира, пак тръгва и изчезва зад ъгъла. Беше много тихо и много тъмно извън кръга светлина от уличната лампа пред пощата.

Един полъх на вятъра раздвижи ресните на шала ѝ. Въздухът бе мек и ухаен.

— Наистина е топло — прошепна тя на Рет.

Той промърмори нещо в знак на съгласие, извади джобния си часовник и го обърна към светлината на лампата.

— Слушай — каза тихо.

Скарлет се послуша. Всичко беше спокойно. Тя затаи дъх, за да чуе по-добре.

— Ето сега! — каза Рет. Камбаната на „Свети Михаил“ удари веднъж, после още веднъж. Звукът дълго отекваше в топлата нощ.

— И половина — одобрително каза Рет. Прибра часовника обратно в джоба си.

И двамата си пийнаха доста пунш. Сега бяха леко „на градус“ и всичко изглеждаше някак уголемено, подсилено. Тъмнината беше по-дълбока, въздухът — по-топъл, тишината — по-пълна, споменът за приятната вечер — по-хубав от самия бал. Сгръваше ги доволно вътрешно спокойствие. Скарлет се прозя щастливо, и мушна ръка под лакътя на Рет. Без да говорят, тръгнаха в мрака към къщи. Звукът от стъпките им по тухления тротоар отекваше силно и се удряше в стените на сградите. Скарлет неспокойно се озърна, погледна през рамо към заплашително издигащата се поща. Не можеше да разпознае нищо. „Толкова е тихо — помисли си тя, — сякаш сме единствените хора върху лицето на земята.“

Фигурата на Рет се бе сляла с мрака, бялата му риза не се виждаше под черната вечерна наметка. Скарлет по-силно притисна ръката му, над свивката на лакътя. Беше здрава и силна — силната ръка на един силен мъж. Притисна се до него. Усещаше топлината на тялото му, физическата му сила.

— Не беше ли чудесен бал? — попита тя прекалено високо. Гласът ѝ отекна и прозвуча странно в собствените ѝ уши. — Едва не се изсмях на глас на Хана с нейните превземки. Бог да ѝ е на помощ — като видя как южняците се отнасят с хората, главата ѝ така се завъртя, че очаквах всеки момент да тръгне с гърба напред, за да гледа къде стъпва.

Рет се засмя.

— Бедната Хана — каза той. — Вероятно никога в живота си няма пак да се почувствува толкова привлекателна и остроумна.

Таунзенд не е глупак. Каза ми, че иска да се върнат да живеят тук в Юга. Сегашното му посещение може би ще накара Хана да се съгласи. Във Филадельфия имало половин метър сняг.

Скарлет тихичко се засмя в уханния мрак, а после доволно се усмихна. Когато минаваха под следващата улична лампа, тя видя, че и Рет се усмихва. Вече нямаше защо да говорят. Беше достатъчно, че и на двамата им е добре, усмихват се, вървят заедно и не изпитват особено желание да са на друго място.

Пътят им минаваше покрай пристанището. Тротоарът опираше в дълга редица магазини, снабдяващи корабите — тесни сгради със спуснати кепенци на партера и тъмни прозорци на жилищата на горния етаж. Много прозорци бяха отворени, тъй като нощта беше топла почти като през лятото. Едно куче едва-едва пролая при звука от стъпките им. Рет го умири с приглушен глас. Кучето изскимтя веднъж, после млъкна.

Продължиха нататък покрай редките улични лампи. Рет машинално нагаждаше големите си крачки към по-ситните на Скарлет и тракането на токовете им по тротоара се сливаше в едно — свидетелство за свършената хармония между тях в този миг.

Една от уличните лампи беше изгаснала. В още по-дълбоката тъмнина Скарлет за пръв път забеляза, че небето изглежда много близко и звездите светят по-ярко от всеки друг път. Като че ли можеше да докосне някоя звезда с ръка.

— Рет, погледни небето — каза тихо тя. — Звездите са толкова близо.

Той спря, сложи ръката си върху нейната, за да спре и тя.

— Заради морето е — каза Рет и гласът му бе нисък и топъл. — Отминахме складовете и вече има само вода. Слушай, чува се как диша.

Те не помръдваха.

Скарлет напрегна слух. Дочу равномерното плискане на водата в невидимите подпори на дигата. Постепенно шумът ставаше по-силен, докато накрая тя се учуди, че не го е чувала през цялото време. После друг звук се сля с мелодията на прилива. Беше музика — тихи, високи, проточени тонове. Чистотата им неочаквано напълни очите ѝ със сълзи.

— Чуваш ли? — попита тя уплашено. Дали пък не започваха да й се причуват разни неща?

— Да, това е моряк, който тъгува за дома — на кораба, закотвен там. Песента е „През широката река Мисури“. Те сами си правят тези свирки, подобни на флейта. Някои имат истинска дарба. Този там сигурно е на вахта. Виж, на такелажата има фенер, ето там е корабът. Фенерът се слага, за да го видят от всеки движещ се кораб и да знаят, че са пуснали котва. Но винаги стои и моряк на вахта, за да внимава да не се приближи нещо. Може би дори двама в оживена река като тази. Винаги има малки лодки — хората, които познават реката, се движат през нощта, когато никой не може да ги види.

— Защо?

— Поради хиляди причини — всичките или безчестни, или благородни, в зависимост от това кой разказва историята. — Рет като че ли говореше по-скоро на себе си, отколкото на Скарлет.

Тя го погледна, но не можа да види лицето му в тъмнината. Пак се взря във фенера, който бе помислила за звезда, заслушана в прилива и в пълната с копнеж музика на непознатия моряк. Камбаните на „Свети Михаил“ отброиха без петнайсет.

Скарлет усети сол на устните си.

— Липсва ли ти пробиването на блокадата, Рет?

Той се изсмя.

— Да кажем просто, че ми се иска да съм с десет години по-млад. — Той пак се изсмя, малко иронично, сякаш се подиграваше на самия себе си. — Играя си с платноходки под предлог, че се грижа за объркани момчета. Прави ми удоволствие да съм във водата и да усещам волния порив на вятъра. Нищо друго не може да накара човек да се чувства като бог. — Той тръгна напред и дръпна Скарлет след себе си. Вървяха малко по-бързо, но все още в крак.

Скарлет вдишваше въздуха и си мислеше за подобните на крила платна на малките лодки, които се плъзгаха по водата, сякаш летяха.

— Искам да го направя — каза тя. — Искам да изляза с лодка повече от всичко на света. О, Рет, ще ме изведеш ли? Топло е като през лятото и не трябва непременно да се върнеш в Ландинг утре. Моля ти се, Рет.

Той се замисли за миг. Много скоро тя завинаги щеше да изчезне от живота му.

— Защо не? Срамота е да не използваме хубавото време — отговори той.

Скарлет го задърпа за ръката.

— Хайде, побързай. Късно е, а аз искам да тръгнем рано.

Рет я задържа.

— Няма да мога да те изведа с лодката, ако си счупиш врата, Скарлет. Внимавай къде стъпваш. Останаха ни само няколко пресечки.

Тя пак се изравни с него и се усмихна на себе си. Беше чудесно да има какво да очаква.

Малко преди да стигнат до къщата, Рет спря.

— Чакай малко.

Бе вдигнал глава и се заслушваше. Скарлет се учуди за какво ли се заслушва. О, за бога, това беше пак часовникът на „Свети Михаил“. Ударите му спряха и една-единствена отекваща камбана прокънтя три пъти. Далечен, но ясен в топлия мрак, гласът на пазача извика от камбанарията към спящия стар град: „Три... часът... и всичко е спокойно!“

31.

Рет погледна тоалета, който Скарлет бе подбрала толкова грижливо, и едната му вежда подскочи нагоре, а ъгълчето на устата му се дръпна надолу.

— Е, не исках пак да изгоря от слънцето — каза тя, готова да се отбранява. Бе сложила широкополата сламена шапка, която мисис Бътлър държеше близо до градинската врата, за да се пази от слънцето, когато излиза да подрязва цветята. Около нея бе навила метри яркосин тюл и бе завързала краищата под брадичката си на джувка, която според нея много ѝ отиваше. Носеше любимото си чадърче — дрзка бледосиня коприна на цветя с форма на пагода и с тъмносини ресни с пискюлчета. Всичко това правеше скучния и скромен кафяв пътнически костюм не чак толкова отегчителен.

И защо, в края на краищата, Рет смяташе, че може да критикува всички? „Той изглежда като ратай, — помисли си тя — с окъсаните си стари панталони и с тази проста риза, която няма дори яка, да не говорим за вратовръзка и сако, както му е редът.“ Скарлет стисна зъби.

— Ти каза девет часа, Рет, и сега е толкова. Тръгваме ли?

Рет направи дълбок поклон, после вдигна една стара платнена торба и я метна през рамо.

— Тръгваме — обади се той. Имаше нещо подозрително в гласа му. — „Намислил е нещо, — каза си Скарлет, — но номерът няма да мине“.

Нямаше представа, че лодката е толкова малка. Или че ще трябва да стигне до нея по тази стълба, която изглеждаше така хлъзгаво мокра. Погледна Рет с укор.

— Почти най-ниската точка на отлива — каза той. — Затова трябваше да сме тук преди девет и половина. В десет, когато започне приливът, ще ни е много трудно да излезем в пристанището. Разбира се, той ще ни помогне да се върнем обратно до пристана нагоре по реката... Ако си съвсем сигурна, че искаш да тръгнем.

— Напълно, благодаря ти. — Скарлет сложи ръката си в бяла ръкавица на перилото на стълбата и се обърна.

— Чакай — каза Рет. Тя го погледна с твърда решимост, изписана на лицето ѝ. — Няма да те оставя да си счупиш врата, за да ми спестиш усилията да те изведа за един час. Тази стълба е много хлъзгава. Ще слизам едно стъпало пред тебе, за да не паднеш с тези глупави градски боти. Чакай да се приготвя.

Той отвори торбата и извади платненки с гумени подметки. Скарлет го наблюдаваше с мълчалива упоритост. Рет не бързаше — свали ботушите си, obu платненките, прибра ботушите в торбата, дръпна вървите и ги завърза на сложен възел.

Погледна я с внезапна усмивка, която ѝ спря дъха.

— Стой тука, Скарлет, умният човек разбира кога е победен. Ще прибера тези такъми и ще се върна да те взема. — За миг той метна торбата през рамо и беше вече далеч надолу по стълбата, преди Скарлет да разбере за какво става дума.

— Движиш се нагоре-надолу по това нещо като светкавица — каза тя с искрено възхищение, когато Рет пак застана до нея.

— Или като маймуна — поправи я той. — Хайде, мила, времето и приливът не чакат никой мъж, не чакат даже и жена.

Скарлет не беше новак със стълбите и добре понасяше височините. Като дете се бе катерила по дърветата до най-високите им люлеещи се клони и бе подскачала из плевника, като че ли тясната подвижна стълба бе широко стълбище. Но сега изпита благодарност, че сигурната ръка на Рет бе около кръста ѝ, докато стъпваше по обвитите с водорасли пречки и се зарадва, когато най-послед стигна до относителната стабилност на малката лодка.

Седна кротко на широката пейка на кърмата, докато Рет ловко прикрепи платната към мачтата и провери въжетата. Бялото платно лежеше на купчини върху носа и откритата кабина.

— Готова ли си? — попита той.

— О, да!

— Тогава да отлепяме. — Той освободи въжетата, които ги придържаха към пристана, и с едно гребло оттласна лодката от покритата с рачета пристанищна стена. Бързо движещият се отлив веднага пое малката лодка и я изтегли в реката.

— Не мърдай от мястото си и дръж главата си приведена на коленете — нареди Рет. Вдигна кливера, завърза фала и шкота, тясното платно се изду и леко се обърна напъряно на вятъра.

— Готово — каза той, седна до нея и облегна лакътя си на румпела между тях. С двете си ръце започна да издърпва грота. Чу се шумно скърцане и тракане. Скарлет хвърли поглед, настрани, без да вдига глава. Очите на Рет бяха присвити срещу слънцето и той се мръщеше съсредоточено. Но изглеждаше щастлив — толкова щастлив, колкото никога не го бе виждала.

Гротът рязко изплющя и се изду, а Рет се разсмя.

— Браво! — каза той и Скарлет разбра, че не говори на нея.

— Искаш ли да се връщаме?

— О, не, Рет! Не искам изобщо да се връщаме! — Скарлет бе погълната от радостта на вятъра и морето, не усещаше пръските по дрехите си, водата напълнила ботите ѝ, пълното унищожение на ръкавиците ѝ и на шапката на мис Елинон, изгубеното чадърче. Тя вече нямаше мисли, само усещания. Платноходката беше дълга само пет метра, корпусът ѝ понякога се издигаше едва на няколко сантиметра над морето. Тя пореше вълни и течения като развълнувано младо животно, изкачваше се на върха на вълната, после хлътваше в падините със стремително гмуркане, което оставяше буца в гърлото на Скарлет и обливаше лицето ѝ с ликуващо отворена уста с дъжд от солени капки. Тя беше част от всичко това — от вятъра и водата, от солта и слънцето.

Рет погледна възторженото ѝ лице, усмихна се на подгизналата глупава джувка под брадичката ѝ.

— Наведи се — нареди той и завъртя румпела според посоката на вятъра. Щяха да останат в морето още малко. — Искаш ли да поемеш румпела? — предложи той. — Ще ти покажа как да управляваш лодката.

Скарлет поклати глава. Нямаше никакво желание да управлява, беше щастлива просто да е тук.

Рет знаеше какво означава за Скарлет да отхвърли възможност да управлява, разбираше колко дълбоко откликва тя на радостната свобода от излизането в морето. Той бе изпитвал същия възторг много пъти в младостта си. Дори и сега го изпитваше понякога — мигове, които го връщаха към водата с копнеж за още и още.

— Наведи се — каза той пак. И изтегли галса. Внезапно увеличената скорост заля остро скосения ръб на корпуса с разпенена вода. Скарлет нададе радостен вик. Високо горе викът ѝ бе подет от рееща се чайка — бяло петно в безоблачната синя небесна шир. Рет погледна нагоре и се ухили. Усещаше топлината на слънцето върху гърба си, острия солен вятър на лицето си. Завъртя румпела и се наведе напред да вземе платнената торба. Пуловерите, които извади от нея, бяха стари и развлечени, втвърдени от изсъхнала сол. Бяха изплетени от дебела вълна — толкова тъмносиня, че изглеждаше черна. Рет направи няколко крачки назад към кърмата и седна върху излъскания ръб на кабината. Скосеният корпус поддаде под тежестта му и подвижната малка лодка заповори водата почти без да се клатушка.

— Облечи това, Скарлет. — Той ѝ подаде единия пуловер.

— Не ми трябва. Днес е като летен ден.

— Въздухът наистина е топъл, но не и водата. Февруари е, независимо дали прилича на лято, или не. Ще настинеш от пръските, без да се усетиш. Облечи пуловера.

Скарлет направи физиономия, но взе пуловера.

— Ще трябва да ми държиш шапката.

— Ще ти държа шапката.

Рет нахлузи втория, по-мръсния пуловер през главата си. После помогна на Скарлет. Тя подаде глава и вятърът грабна разрошената ѝ коса, измъкна я от разхлабените гребени и игли и я развя на дълги черни вълни. Скарлет изпищя и трескаво размаха ръце, за да я прибере.

— Видя ли сега какво направи! — изкрещя тя. Вятърът напъха голям кичур коса в отворената ѝ уста и я накара да плюе и пръхти. Когато извади кичура от устата си, той се отскубна от ръката ѝ и се развя с другите.

— Дай ми шапката бързо, преди да остана без коса — викна тя. — Господи, на какво заприличах!

Никога в живота си не бе изглеждала толкова красива. Лицето ѝ бе светнало от радост, зачервено от вятъра, пламнало сред облака буйна черна коса. Тя здраво завърза смешната шапка и пъхна укротената си разрошена коса под пуловера.

— Предполагам, че нямаш нищо за ядене в торбата, а? — попита тя с надежда.

— Само моряшка дажба — отвърна Рет. — Сухари и ром.

— Звучи добре. И двете не съм ги опитвала.

— Едва мина единайсет, Скарлет. Ще си бъдем вкъщи за обяд. Опитай се да се въздържаш.

— Не можем ли да останем цял ден? Толкова ми е приятно.

— Още един час — имам среща с адвокатите си следобед.

— Много им здраве на твоите адвокати — измърмори Скарлет, но под носа си. Не искаше да се ядосва и да си разваля удоволствието. Погледна блестящата на слънцето вода и бялата пяна от двете страни на носа, после протегна ръце и изви гръб с доволно котешко движение. Ръкавите на пуловера бяха много по-дълги от ръцете ѝ и плющяха на вятъра.

— Внимавай, миличка — засмя се Рет. — Може да отлетиш.

Той освободи румпела и се приготви да обърне, като погледна машинално дали има друга лодка на пътя му.

— Виж, Скарлет — каза ѝ. — Бързо, откъм десния борд, надясно. Обзалагам се, че никога не си виждала такова нещо.

Очите на Скарлет се вгледаха в близкия блатист бряг. А после — по средата между лодката и брега — нещо блестящо сиво се изви над водата за миг, преда да изчезне под нея.

— Акула! — възкликна тя. — Не, две... три акули. Те идват право към нас, Рет. Да ни изядат ли искат?

— Глупаче, това са делфини, а не акули. Вероятно са се отправили навътре в океана. Дръж се здраво и се наведи. Рязко ще сменя посоката. Може би ще успеем да поплаваме заедно с тях. Най-очарователното нещо на света е да си в средата на пасаж делфини. Те обичат да си играят.

— Да си играят? Рибите? Ти сигурно ме имаш за много лековерна, Рет.

Тя се наведе, за да не я удари рангоутът.

— Те не са риби. Само гледай и ще видиш.

Делфините бяха седем. Докато Рет обърне платноходката в курса, който следваха лъскавите до блясък бозайници, делфините бяха отминали далеч напред. Рет се изправи и заслони очите си от слънцето.

— По дяволите! — каза той.

А после точно пред лодката един делфин изскочи от водата, изви гърба си и с плясък се гмурна обратно.

Скарлет удряше бедрото на Рет с юмрука си в ръкава на пуловера.

— Видя ли?

Рет седна.

— Видях. Той дойде да ни каже да побързаме. Другите сигурно ни чакат. Погледни!

Два делфина пореха водата напред. Грациозните им скокове накараха Скарлет да запляска с ръце. Тя дръпна ръкавите нагоре и пак запляска, този път успешно. На два метра надясно от нея първият делфин се показва на повърхността, проми носния си отвор със струя вода, после лениво се превъртя и изчезна под водата.

— О, Рет, никога не съм виждала нещо толкова мило. Той ни се усмихваше!

И Рет се усмихваше.

— Винаги ми се струва, че се усмихват, и аз също им се усмихвам. Обичам делфините, винаги съм ги обичал.

Делфините занимаваха Рет и Скарлет с нещо, което можеше да се нарече само игра. Те плуваха до, под и около носа, ту по един, ту на двойки или тройки. Гмуркаха се и излизаха на повърхността, изхвърляха вода, превъртаха се, скачаха, гледаха с досущ човешки очи, които сякаш се присмиваха над приятните, засмени устни на тромавите, приковани към лодката мъж и жена.

— Виж! — Рет посочи към мястото, където един от тях подскочи над повърхността, после Скарлет извика „Виж!“, когато друг скочи в противоположната посока: „Виж!“ и „Виж!“ — колкото пъти делфините изскачаха над водата. Всеки път беше изненада, всеки път на друго място, а не където гледаха Скарлет и Рет.

— Те танцуват — твърдеше Скарлет.

— Веселят се — предложи Рет.

— Перчат се — съгласиха се и двамата. Гледката беше захласваща.

И тъкмо заради това Рет се увлече. Не забеляза тъмния облак, който се разстилаше на хоризонта зад тях. Получи първото предупреждение, когато равномерният свеж вятър внезапно утихна. Опънатите издути платна увиснаха, а делфините изведнъж се скриха под водата и изчезнаха. Чак тогава — твърде късно — той погледна през рамо и видя бурята, която връхлиташе над водата и небето.

— Свий се на дъното на лодката, Скарлет, и се дръж. Ще има буря. Не се плаши, плавал съм и в много по-бурно море.

Тя се обърна назад и очите ѝ се разшириха. Как можеше да бъде толкова слънчево и синьо пред тях и толкова черно там отзад? Без да каже нито дума, тя се свлече надолу и се хвана за нещо под пейката, на която бяха седели с Рет.

Той бързо стягаше такелажа.

— Ще трябва да се движим пред нея — каза той, а после се ухили. — Ще се намокриш, но ще бъде страхотна разходка.

В този миг бурята нанесе първия удар. Денят се превърна в нещо като мокра нощ — облаците затъмниха небето и заваля пороен дъжд. Скарлет отвори уста да извика и тя моментално се напълни с вода.

„Господи, давя се“ — помисли си. Наведе се, плю и кашля, докато прочисти устата и гърлото си. Опита се да вдигне глава, да види какво става, да пита Рет какъв е този ужасен шум. Но лекомислената ѝ съсипана шапка се бе свлякла върху лицето ѝ и тя не виждаше нищо. „Трябва да се отърва от нея или ще се задуша.“ Задърпа тюлената джувка под брадичката си със свободната си ръка, а с другата стискаше металната дръжка, която бе напипала. Лодката се клатеше, въртеше се и скърцаше като че ли се разпада. Тя усещаше как се устремява надолу — „Сигурно се е изправила на носа си, ще потъне право надолу във водата, чак до дъното на морето. О, света Богородице, не искам да умирам.“

С потреперване лодката сякаш спря да потъва. Скарлет грубо издърпа тюла през брадичката си, през лицето си и се освободи от задушавачата я мокра сламена шапка. Вече виждаше!

Видя вода, после погледна нагоре — пак вода, и още... още по-нагоре. Имаше стена от вода, по-висока от върха на мачтата, която всеки момент щеше да падне и да разбие крехката дървена черупка на парчета. Скарлет се опита да изкрещи, но гърлото ѝ бе парализирано от страха. Платноходката се тресеше и стенеше, страховито се издигаше по стената, после увисваше на върха ѝ и се разтърсваше — безкрайно, ужасяващо дълго.

Очите на Скарлет бяха свити, защото дъждът се изливаше върху главата ѝ и силно я удряше, стичаше се по лицето ѝ. От всички страни се надигаха бесни гигантски вълни с разбиващи се върхове от пяна, които се сливаха с ожесточения вятър и дъжд. „Рет“ — опита се да

извика тя. О, Господи, къде беше Рет? Въртеше глава и се опитваше да се огледа в дъжда. И тогава, точно когато платноходката хлътна от другата страна на вълната, тя го откри.

Дано изгние в ада! Беше коленичил с изправен гръб и рамене, с високо вдигнати глава и брадичка и се смееше срещу вятъра, дъжда и вълните. Силната му ръка с изпъкнали жили се бе вкопчила в румпела, а дясната бе протегната и държеше въжетото, увито около лакътя и китката му, шкота, водещ към страховития натиск на огромния, издут от вятъра грот. На него това му харесваше! Борбата с вятъра, смъртната опасност. Това му харесваше.

Мразя го!

Скарлет погледна следващата надигаща се вълна и за един безумен, отчаян миг очакваше тя да връхлети, да я затисне, да я унищожи. После си каза, че няма от какво да се страхува. Рет можеше да се справи с всичко, дори и със самия океан. Вдигна глава високо като него и се отдаде на дивата възбуда от опасността.

Тя не познаваше необузданата сила на вятъра. Докато малката платноходка се катереше по деветметровата вълна, вятърът утихна. Само за няколко секунди — чудо в центъра на бурята — но гротът увисна и лодката се наклони настрани, тласкана хаотично и рисковано само от силата на водата. Скарлет виждаше, че Рет бързо измъква ръката си от хлабаво обвилото я въже, че прави нещо различно с въртящия се румпел, но не разбираше, че нещо не е наред, докато гребена на вълната не беше вече почти под кила и Рет не извика: „Дръпни се, дръпни се!“, като болезнено я прикова с тялото си.

Тя чу тракане и скърцане близо до главата си и усети бавното, после по-бързото и накрая стремителното завъртане на рангоута над нея. Всичко стана толкова бързо и все пак изглеждаше ужасно, неестествено бавно, като че целият свят бе спрял. Тя недоумяващо гледаше лицето на Рет, което бе близо до нейното, а после изчезна. Той пак бе коленичил и правеше нещо — тя не знаеше какво, зашеметена от падащото върху нея тежко размотано въже.

Не видя как насрещният вятър надипли, а после наду мокрия плат на грота и го тласна към обратната страна на безпомощната лодка със страхотна сила — толкова могъща, че се чу пукане като гръмотевичен удар, широката мачта се счупи и бе отнесена в морето под тежестта на платното. Корпусът на лодката подскочи, после се

повдигна надясно и бавно се прекатури, теглен от оплетения такелаж. Те бяха пленници на студеното, бурно море.

Никога не бе предполагала, че може да съществува такъв студ. Шибаше я леден дъжд, заобикаляше я и я всмукваше още по-ледена вода. Сигурно е замръзнало цялото ѝ тяло. Зъбите ѝ тракаха неудържимо и вдигаха такъв шум в главата ѝ, че тя не можеше да мисли, не можеше да разбере какво става, освен че сигурно се бе парализирала, защото не можеше да помръдне. И все пак се движеше — нещо я завърташе, после я тласкаше нагоре, а после я теглеше надолу, надолу.

„Умирам. О, Господи, не ме оставяй да умра! Искам да живея.“

— Скарлет! — Името ѝ прозвуча по-силно от тракането на зъбите ѝ и проникна до съзнанието ѝ.

„Скарлет“ Тя познаваше този глас, това бе гласът на Рет. А ръката на Рет я бе обгърнала, придържаше я. Но къде беше той? Не виждаше нищо във водата, която продължаваше да я удря, да брули очите ѝ.

Отвори уста да отговори и тя веднага се напълни с вода. Протегна шия колкото можеше по-нависоко и я изплю. Само да можеше да спре да трака със зъби!

— Рет — опита се да каже тя.

— Сега слушай внимателно, скъпа. Слушай по-внимателно, отколкото си слушала някога в живота си. Имаме един шанс и ще се възползуваме от него. Платноходката е тук — държа се за руля. Трябва да се пхнем под нея и да я използваме като заслон. Това означава, че трябва да се гмурнем под водата и да изплуваме под корпуса на лодката. Разбираш ли?

Цялото ѝ същество искаше да извика „не“. Ако се потопеше под водата, щеше да се удави. Водата вече я теглеше, завличаше я. Ако се потопеше, никога нямаше да изплува! Обхвана я паника. Не можеше да диша. Искаше да се хване за Рет и да пици, да пици, да пици...

„Овладей се!“ Думите бяха ясни. А гласът беше собственият ѝ глас. „Трябва да останеш жива, а това няма да стане, ако се държиш като разлигавена идиотка.“

— К-к-какво т-т-трябва да направя? — Проклети да са тракащите й зъби.

— Ще броя. На „три“ поemi дълбоко въздух и затвори очи. Аз те държа. Ще те изтегля. Всичко ще бъде наред. Готова ли си?

Той не я изчака да отговори, а започна веднага да брои: „Едно... две...“. Скарлет пое въздух на пресекулки. После започна да се спуска надолу, надолу и водата напълни носа, ушите, очите и съзнанието й. Всичко свърши за секунди. Тя облекчено си пое дъх.

— Държах ти ръцете, Скарлет, за да не ме сграбчиш и да ни удавиш и двамата.

Рет премести ръцете си на кръста й. Чудесно бе да се почувствуващ свободен. Само да не й бяха толкова студени ръцете. Тя започна да ги разтрива.

— Точно така — каза Рет. — Трябва да съживиш кръвообращението си. Но не още. Хвани се за тази скоба. Трябва да те оставя за няколко минути. Не изпадай в паника. Няма да е за дълго. Ще се върна обратно и ще отрежа заплетените въжета и мачтата, преди да повлекат лодката надолу. Ще отрежа и връзките на ботите ти, Скарлет. Не ритай, като усетиш нещо да хваща краката ти. Това ще съм аз. Ще трябва да прежалиш и тези тежки поли и фусты. Само се дръж здраво. Няма да се забавя.

Като че ли го нямаше цяла вечност.

Скарлет използва времето, за да прецени обстановката. Не беше чак толкова лошо — ако можеше да не обръща внимание на студа. Обърнатата платноходка служеше като покрив над главата й, така че дъждът не я брулеше. Кой знае защо и водата беше по-спокойна. Не я виждаше — под корпуса беше съвсем тъмно, но знаеше, че е така. Макар и вълните да издигаха и спускаха лодката в същия шеметен ритъм, повърхността на водата под заслона беше почти равна, в лицето й не се разбиваха вълни.

Тя усети, че Рет докосва левия й крак. „Добре! Значи не съм се парализирала.“ За пръв път след започването на бурята Скарлет си пое дълбоко дъх. Как странно усещаше краката си. Не бе имала представа колко тежки и неудобни са ботите. О! И допирът на ръката на кръста й бе особен. Тя усети рязкото движение на ножа. После изведнъж огромна тежест се свлече надолу по краката й и раменете й изскочиха над водата. Тя извика от учудване. Викът й отекна в кухнята

пространство под дървения корпус. Бе толкова силен, че тя се стресна и насмалко щеше да изпусне скобата, за която се държеше.

След това Рет изплува от водата. Беше много близо до нея.

— Как се чувствуваш? — попита той. Гласът му бе много силен, като че ли викаше.

— Шшт — каза Скарлет. — Не толкова силно.

— Как се чувствуваш? — попита той тихо.

— Премръзнала почти до смърт, ако наистина искаш да знаеш.

— Водата е студена, но не чак толкова. Ако бяхме на север в Атлантическия океан...

— Рет Бътлър, ако ми разкажеш някое от приключенията си, как си пробивал блокадата, ще... ще те удавя.

Смехът му изпълни въздуха и го направи някак си по-топъл. Но Скарлет още беше вбесена.

— Не мога да разбера как можеш да се смееш в такъв момент. Не е смешно да висиш в леденостудената вода посред ужасна буря.

— Когато нещата са най-зле, Скарлет, единственото нещо, което човек може да направи, е да намери за какво да се смее. Иначе би полудял... и зъбите му биха тракали от страх.

Тя бе твърде нервирана, за да отговори. И най-лошото бе, че той беше прав. Зъбите ѝ спряха да тракат, когато престана да мисли, че ще умре.

— Сега ще прережа връзките на корсета ти, Скарлет. Не можеш да дишаш свободно в тази клетка. Само не мърдай, за да не те порежа.

Имаше обезпокоителна интимност в движението на ръцете му под пуловера — разрязаха корсажа и ризата ѝ. Години бяха минали, откак бе докоснал тялото ѝ за последен път.

— Сега дишай дълбоко — каза Рет и измъкна разрязаните дрехи. — Днес жените изобщо не се научават как да дишат. Напълни целите си дробове. Отрязях малко от едно въже и ще го завържа така, че да ни държи. Ще можеш да пуснеш тази скоба, когато свърша, и да разтриеш ръцете си. Продължавай да дишаш дълбоко. Така ще си разгрееш кръвта.

Скарлет се опитваше да прави каквото ѝ казва Рет, но ръцете много ѝ тежаха, когато ги повдигаше. Беше далеч по-лесно да се

отпусне на подобното на хамут въже, опасващо я под мишниците, и безволно да се остави да я носят вълните. Много ѝ се спеше... Защо му трябваше на Рет да говори толкова много? Защо ѝ повтаряше непрекъснато да си разтрива ръцете?

— Скарлет! — Звукът беше много силен. — Скарлет! Няма да заспиваш! Трябва да се движиш. Ритай с крака. Ритай мене, ако искаш, но движи краката си.

Рет започна енергично да разтрива раменете ѝ, после ръцете ѝ — допирът му бе груб.

— Престани. Боли ме. — Думите ѝ се отронваха едва-едва, като мяукане на котенце. Скарлет затвори очи и тъмнината стана още по-дълбока. Не ѝ беше вече толкова студено, само бе уморена и ѝ се спеше.

Без предупреждение Рет ѝ удари такава плесница, че главата ѝ отскочи назад и се блъсна в дървения корпус с трясък, който изкънтя в затвореното пространство. Скарлет се разбуди напълно, шокирана и ядосана.

— Как смееш! Ще ти върна тъпкано за всичко, като се измъкнем оттука, Рет Бътлър, само почакай и ще видиш дали няма да го направя!

— Така е по-добре — каза Рет. Продължи грубо да разтрива ръцете ѝ, въпреки че Скарлет се опитваше да го отблъсне. — Продължавай да говориш, аз ще имам грижата за масажа. Дай ми пръстите си да ги разтрия.

— Нищо подобно няма да направя! Ще си държа ръцете за себе си и ще ти бъда благодарна, ако направиш същото. Ще ми смъкнеш кожата с твоите разтривки.

— По-добре аз да я смъкна, отколкото да я изглозгат раците — рече сурово Рет. — Слушай ме. Ако се оставиш на студа, Скарлет, ще умреш. Знам, че ти се спи, но това е сънят на смъртта. И Бог ми е свидетел — дори ако се наложи да те пребия, няма да ти позволя да умреш. Ще стоиш будна и ще дишаш, и ще се движиш. Говори, не спирай да говориш. Пет пари не давам каква казваш, само нека чувам заядливото ти скандалджийско гласче, за да знам, че си жива.

Скарлет пак усети сковаващия студ, докато ръцете на Рет връщаха живота в тялото ѝ.

— Ще се измъкнем ли оттук? — попита тя безстрастно. Опита се да раздвижи краката си.

— Разбира се.

— Как?

— Течението ни носи към брега — това е прилив. Ще ни върне там, откъдето тръгнахме.

Скарлет кимна в тъмнината. Спомни си всичките глупости за това, че трябвало да тръгнат, преди да е започнал приливът. Нищо в гласа на Рет не издаваше това, което той знаеше — че силата на вятъра в бурята обезсмисля цялото обичайно движение на прилива. Бурята можеше да ги отвее през излаза на пристанището навътре в огромните пространства на Атлантическия океан.

— Колко остава дотогава? — попита Скарлет недоволено. Усещаше краката си като дънери. И Рет разтъркваше раменете ѝ до кръв.

— Не знам — отвърна той. — Ще имаш нужда от целия си кураж, Скарлет.

„Говори тържествено като проповедник! Рет, който винаги се присмива на всичко. О, Господи!“ С усилие на волята Скарлет раздвижи безжизнените си крака и изтласка ужаса надалеч с желязна решимост.

— Нямам нужда толкова от кураж, колкото от нещо за ядене — каза тя. — Защо, по дяволите, не грабна онази торба, когато се преобърнахме?

— Тя е скътана под носа. За бога, Скарлет, твоята лакомия може да ни спаси. Съвсем бях забравил. Да се помолим още да е там.

Ромът пусна живителни пипалца топлина по бедрата и краката ѝ и Скарлет започна да ги движи насам-натам. Болката от възстановяването на кръвообращението беше мъчителна, но тя ѝ се зарадва. Това означаваше, че е жива — цялата. „Ами да, ромът май е по-добър от брeндитo — помисли си тя след втората глътка. — Наистина разгрива.“

Жалко, че Рет настоя да го раздели на дажби, но тя разбираше, че е прав. Щеше да бъде ужасно да изчерпят топлината в бутилката, преди да са в безопасност на сушата. Междувременно тя дори успя да приглася на Рет в песента, с която отдаваха почит на плячката си. „Йо-

хо-хо и бутилка ром!“ му припяваше тя на края на всеки куплет от моряшката песничка.

А след това Скарлет се сети за „Скъпа моя халбичке, колко те обичам“.

Гласовете им кънтяха толкова силно в корпуса на лодката, та можеха да се преструват, че не губят сили, докато студът отново не ги вцепенеше. Рет обгърна Скарлет с ръце и я притисна към тялото си, за да ѝ даде от топлината му. Изпяха всички любими песни, за които се сетиха, а глътките ром ставаха все по-чести, но с все по-малък ефект.

— Какво ще кажеш за „Жълтата роза на Тексас“? — предложи Рет.

— Вече два пъти я пяхме. Изпей онази песен, която татко обичаше толкова много, Рет. Спомням си как двамата залитахте по улицата в Атланта и квичахте като прасета.

— Ами да, и пеехме като ангелски хор — каза Рет, подражавайки на ирландския акцент на Джералд О'Хара. „Пазарен ден беше, когато за пръв път мярнах сладката Пеги...“. Той изпя първия куплет на „Пег в кабриолет“, после призна, че не я знае по-нататък. — Ти сигурно знаеш всичките ѝ думи, Скарлет. Изпей ми я.

Тя се опита, но нямаше сили.

— Забравила съм я. — Каза го, за да скрие слабостта си. Беше толкова уморена. Само да можеше да облегне глава на Рет и неговата топлина и да заспи. Толкова чудесно бе в прегръдките му. Главата ѝ клюмна. Вече ѝ тежеше прекалено много, за да я държи изправена.

Рет я разтърси.

— Скарлет, чуваш ли? Скарлет! Усещам промяна в течението, кълна ти се, вече сме много близо до брега. Не можеш да се предадеш сега. Хайде, скъпа, покажи ми още малко от куража си. Вдигни глава, миличка, почти свърши.

— ... Толкова е студено...

— Ти си проклета страхливка, Скарлет О'Хара! Трябваше да оставя Шърман да те пипне в Атланта. Не си струваше да те спасявам.

Думите бавно проникнаха в помътеното ѝ съзнание и предизвикаха само леко убождане от гняв. Но това бе достатъчно. Очите ѝ се отвориха и тя вдигна глава, за да посрещне смътно почувствуваното предизвикателство.

— Поеми дълбоко въздух — нареди Рет. — Тръгваме.

Той затисна носа и устата ѝ с голямата си ръка и се потопи във водата, като притискаше до себе си нейното бунтуващо се тяло. Излязоха на повърхността извън корпуса, близо до няколко големи островърхи вълни. Той обви с ръка врата на Скарлет и задържа главата ѝ повдигната, докато ловко се хвърли в една разбиваща се вълна и използва силата ѝ, за да се добере до плитчините.

Ситният дъжд падаше почти хоризонтално, навяван от бурния вятър. Рет притисна отпуснатото тяло на Скарлет до гърдите си, приведе се над него и коленичи в бялата пяна на брега. Една голяма вълна се надигна далеч зад него и се втурна към сушата. Издигна се високо, после се разби в сива пяна, люшна се напред и разливащата се, мътна вода блъсна Рет в гърба и изрева над свитото му тяло.

Когато вълната премина и утихна, той се изправи несигурно на крака и се запрепъва по брега, притиснал Скарлет до себе си. Голите му крака бяха нарязани на стотици места от начупените черупки в разбиващата се вълна, но той не усещаше това. Изтича тромаво по дълбокия лепнещ пясък до една долинка в огромните пясъчни дюни, на завет от вятъра и нежно положи там тялото на Скарлет.

Гласът му пресекваше, докато изричаше името ѝ — отново и отново, опитвайки се да върне живот в ледената ѝ белота и разтриваше всяка частица на тялото ѝ с двете си ръце. Нейната разрошена лъскавочерна коса бе разпиляна около главата и раменете ѝ, а черните вежди и мигли тъмнееха като петна върху преbledнялото мокро лице. Рет леко и настойчиво удряше бузите ѝ с опакото на ръката си.

Когато отвори очи, те блеснаха като смарагди. Рет нададе вик на първично тържество.

Пръстите на Скарлет се вкопчиха в хлъзгавия, втвърден от дъжда пясък.

— Земя — отрони тя. И се затресе в задъхани ридания.

Рет прихвана с едната си ръка раменете ѝ и я притисна към заслона на своето тяло, сведено над нея. Със свободната си ръка милваше косата ѝ, страните, устата, брадичката.

— Любов моя, живот мой! Мислех, че съм те загубил. Мислех... О, Скарлет, ти си жива. Не плачи, любима моя, всичко свърши. Ти си в безопасност, всичко е наред. Всичко... — Той целуваше челото ѝ, шията, бузите. Бледата кожа на Скарлет порозовя и тя обърна глава към него, за да отвърне на целувките му.

И вече нямаше студ, нямаше дъжд, нямаше отпадналост — само пламтящите устни на Рет върху нейните, върху тялото ѝ, горещите му ръце. И силата, която усещаше под пръстите си, когато ги впиваше в раменете му. И ударите на сърцето ѝ при неговите целувки, силното туптене на сърцето му под дланите ѝ, когато зарови пръсти в гъстите къдрави косми на гърдите му.

„Да! Наистина съм си го спомняла, не е било сън. Да, това е тайнствената вихрушка, която ме сграбчва и отдалечава света от мен, правейки ме жива, толкова жива и свободна, което ме тегли към сърцето на слънцето.“ „Да!“ викаше тя пак и пак, и посрещаше страстта на Рет със собствената си страст, желанието му — със собственото си желание. Докато накрая в необуздания, всеобемащ възторг вече нямаше думи, нямаше мисли, само сливане над разума, над времето, над целия свят.

32.

„Той ме обича! Каква глупачка съм била да се съмнявам в нещо, което знам.“ Подутите устни на Скарлет се разтегнаха в ленива сита усмивка и тя бавно отвори очи.

Рет седеше до нея. Бе обгърнал коленете си с ръце и привел лице над тях.

Скарлет доволно се протегна. Чак сега усети стърженето на пясъка по кожата си и видя къде се намира. „Ама, разбира се, вали като из ведро. Ще си навлечем някоя болест. Трябва да намерим къде да се скрием на сухо, преди да се любим пак. Трапчинките ѝ трепнаха и тя задуши смеха си. А може би не, съвсем не обръцахме внимание на времето преди малко.“

Тя протегна ръка и прокара нокти по гръбнака на Рет.

Той рязко се дръпна, като че ли го е изгорила, обърна лице към нея и скочи на крака. Скарлет не можеше да разгадае изражението му.

— Не исках да те будя — каза той. — Опитай се да си починеш още малко. Аз ще потърся къде да се изсушим и да запалим огън. По всички тези острови има хижи.

— Ще дойда с теб.

Скарлет се помъчи да стане. Пуловерът на Рет беше метнат върху коленете ѝ, а нейният бе още върху нея. Бяха напоени с вода и тежестта им я смазваше.

— Не. Стой тука.

Той се отдалечи, заизкачва се по стръмните дюни. Скарлет глупаво зяпна и не можеше да повярва на очите си.

— Рет. Не можеш да ме оставиш. Няма да ти позволя.

Но той продължи да се катери. Тя виждаше само широкия му гръб с прилепналата към него риза.

На върха на дюната той спря. Бавно се огледа. После приведените му рамене се изправиха. Обърна се и небрежно се хлъзна надолу по стръмния склон.

— Видях една вила. Знам къде се намираме. Стани.

Рет протегна ръка, за да помогне на Скарлет да стане. Тя нетърпеливо я сграбчи.

Някои чарлстънци строяха вили на близките острови, за да се порадват на по-хладния морски бриз през горещите влажни дни на дългото южно лято. Предназначени за убежище, далеч от града и неговите официалности, те бяха просто непретенциозни хижи с големи сенчести веранди и странични стени от потъмнели греди, кацнали върху обработени с креозот трупи, които ги повдигаха над нагорещените през лятото пясъци. В студения пороен дъжд заслонът, който Рет бе намерил, изглеждаше крехък и неспособен да устои на виещия вятър. Но той знаеше, че тези къщи по островите надживяваха много поколения и в кухните им имаше огнища, където се готвеше. Тъкмо убежище за оцелели корабокрушенци.

С един ритник той отвори вратата. Скарлет влезе след него. Защо бе толкова мълчалив? Почти не ѝ бе проговорил, дори когато я носеше на ръце през гъсталака от ниски храсти под пясъчните дюни. „Искам да ми говори — мислеше си тя. — Искам да чуя как ми казва колко ме обича. За бога, достатъчно дълго ме накара да чакам.“

В един шкаф Рет намери стар шарен юрган.

— Свали тези мокри дрехи и се увий с това — каза той и хвърли юргана в скута ѝ. — Ей сега ще запаля огън.

Скарлет захвърли разкъсаните си гащички върху подгизналия пуловер и се изсуши в юргана. Беше мек и приятен на пипане. Уви се с него като с шал и пак седна на твърдия кухненски стол. Юрганът завиваше дори и краката ѝ на пода. За първи път от часове ѝ стана топло, но при все това започна да трепери.

Рет донесе съчки от едно сандъче на верандата пред кухнята. След няколко минути в голямото огнище вече блесна пламъче. Почти веднага то обхвана купчината дърва и високи оранжеви пламъци се надигнаха с пращане. Те осветиха замисленото му лице.

Скарлет с куцукане прекоси стаята, за да се стопли до огъня.

— Защо и ти не съблечеш мокрите си дрехи, Рет? Ще ти дам юргана да се изсушиш, много е приятно.

Тя сведе очи, сякаш се е засрамила от дързостта си. Гъстите ѝ мигли запърхаха над бузите ѝ. Рет не откликна.

— Пак ще се намокря като изляза — каза той. — Ние сме само на няколко мили от Форт Моултри. Ще ида да потърся помощ.

Рет влезе в килерчето до кухнята.

— Мътните да го вземат Форт Моултри!

На Скарлет ѝ се искаше той да спре да се рови в килера. Как можеше да му говори, като той беше в друга стая?

Рет се появи с бутилка уиски в ръка.

— Рафтовете са доста празни — каза той и се усмихна за миг. — Но нещата от първа необходимост са налице. — Отвори един шкаф и извади две чаши. — Достатъчно чисти са — рече той. — Ще наляя по едно питие. — Остави чашите и бутилката на масата.

— Не искам питие. Искам...

Той я прекъсна, преди да чуе какво иска.

— Имам нужда да пийна.

Напълни чашата до половината, изпи я на една дълга глътка, после разтърси глава.

— Нищо чудно, че са го оставили тука. Наистина е боклук. И все пак...

Той пак си наля.

Скарлет го гледаше с нежно снизхождение. Бедното момче, толкова е нервен. Когато заговори, гласът ѝ бе пълен с любящо търпение.

— Не бъди така напрегнат, Рет. Не си ме компрометирал или нещо такова. Ние сме женени и се обичаме, това е всичко.

Рет втренчи очи в нея над ръба на чашата, после внимателно я сложи на масата.

— Скарлет, това, което се случи преди малко, няма нищо общо с любовта. Просто празнуваме оцеляването си и нищо повече. Същото става след всяка битка във време на война. Мъжете, които са оживели, се хвърлят върху първата срещната жена и доказват, че още са живи, като се възползват от тялото ѝ. В този случай и ти използва моето, защото едва се отърва от смъртта. Това няма нищо общо с любовта.

Дъхът на Скарлет секна от суровите му думи.

Но после си спомни дрезгавия му глас в ухото си, думите „любов моя“, „живот мой“, „обичам те“ — повторени сто пъти. Все едно какво казваше Рет, той я обичаше. Тя го знаеше в най-съкровено кътче на

душата си — там, където няма лъжи. Той все още се страхува, че не го обичам истински! Затова не иска да признае колко ме обича.

Тя тръгна към него.

— Можеш да говориш каквото си искаш, Рет, но това няма да промени истината. Аз те обичам и ти ме обичаш, и се любихме, за да го докажем един на друг.

Рет изпи уискито. После грубо се изсмя.

— Никога не съм мислил, че си глупава малка романтичка, Скарлет. Разочароваш ме. По-рано имаше малко разум в твърдата си главичка. Едно примитивно чифтосване набързо не бива да се смесва с любовта. Макар Бог да е свидетел, че се случва достатъчно често, за да пълни църквите със сватбени церемонии.

Скарлет продължи да се приближава към него.

— Можеш да си говориш, докато посинееш, но това нищо няма да промени. — Тя вдигна ръка и изтри сълзите, които се ронеха от очите ѝ. Вече беше много близо до него. Усещаше солта по кожата му, алкохола в дъха му. — Ти ме обичаш — проплака тя. — Наистина, наистина ме обичаш. — Юрганът се свлече на пода, когато тя вдигна ръце и ги протегна към Рет. — Прегърни ме и ми кажи, че не ме обичаш, и тогава ще повярвам.

Ръцете на Рет сграбчиха главата ѝ и той я целуна с нараняваща, копнееща мощ. Скарлет се вкопчи във врата му, докато дланите му се плъзгаха надолу по шията и раменете ѝ, и потъна в пълното отдаване.

Но изведнъж пръстите на Рет стегнаха китките ѝ, той отмести ръцете ѝ от врата си, от себе си, и устата му вече не се стремеше към нейната, тялото му се отдръпна.

— Защо? — изплака тя. — Ти ме искаш.

Той я отблъсна, пусна китките ѝ и залитна назад — за пръв път го виждаше загубил контрол.

— Да, за бога! Искам те и страдам по тебе. Ти си отрова в кръвта ми, Скарлет, мъка за душата ми. Виждам съм хора с глад за опиум — такъв е гладът ми за тебе. Знаем какво става с наркомана. Той е заробен, а после унищожен. Без малко така да стане и с мене, но избягах. Няма да рискувам отново. Няма да се самоунищожа заради тебе.

Той блъсна вратата и изчезна в бурята.

Вятърът нахлуваше през отворената врата и вледеняваше голата кожа на Скарлет. Тя вдигна юргана от земята и се уви в него. Тръгна

срещу вятъра в зейналия отвор, но не виждаше нищо от дъжда. С огромни усилия затвори вратата. Беше останала почти без сили.

Устните ѝ бяха още топли от целувката на Рет, но тялото ѝ трепереше. Сви се до огъня и се уви в юргана. Беше уморена, много уморена. Ще подремне, докато Рет се върне.

Тя потъна в сън — толкова дълбок, че беше почти кома.

— Изтощение — каза военният лекар, когото Рет доведе от Форт Моултри. — И измръзване. Цяло чудо е, че жена ви не е мъртва, мистър Бътлър. Да се надяваме, че няма да загуби краката си — кръвообращението ѝ е почти спряло. Завийте я в тези одеяла и ще я закараме във форта.

Рет бързо зави отпуснатото тяло на Скарлет и го взе в ръцете си.

— Не, дайте я на сержанта. Вие самият не сте в много добро състояние.

Очите на Скарлет се отвориха. Сините униформи около нея проникнаха до помътеното ѝ съзнание, после очите ѝ се изцъклиха. Лекарят затвори клепачите ѝ с пръсти, натрупали опит в медицината на бойното поле.

— Трябва да побързаме — каза той. — Тя си отива.

— Изпий това, гълъбче. — Беше глас на жена, мек и все пак повелителен — глас, който тя почти разпозна. Скарлет покорно отвори уста. — Браво, ти си добро момиче. Изпий още една глътчица. Не, не искам да гледам такова намръщено лице. Не знаеш ли, че ако така си мръщиш лицето, то може да си остане такова? И какво ще правиш тогава? Ако хубавото момиченце погрознее? Така е по-добре. Сега си отвори устата. По-широко. Ще изпиеш това хубаво горещо мляко и лекарството, ако ще да ни отнеме и цяла седмица. Хайде сега, агънцето ми. Ще му сложа още малко захар.

Не, не беше гласът на Мами. Много приличаше, бе почти същият, но не беше нейният. Две сълзи бавно се отрониха от ъгълчетата на затворените очи на Скарлет. За миг бе помислила, че си е вкъщи, в Тара, и Мами се грижи за нея. Тя застави очите си да се отворят, да се фокусират. Чернокожата жена, наведена над нея, се

усмихна. Усмивката ѝ бе красива. Съчувствена. Мъдра. Обичлива. Търпелива. Непреклонно властна. Скарлет отвърна на усмивката ѝ.

— Ето на, точно така им виках и аз! На това момиче му трябва само, викам им, гореща тухла в леглото и синапова лапа на гърдите, и старата Ребека да му разтърка кокалите и да изгони студа с млечен пунш и един разговор с Исус накрая. Докато те разтривах, поговорих с Исус, и той те върна — знаех си аз. Господи, викам му, това не е сериозна работа като Лазар, това тука е само едно малко момиче, на което му е зле. Няма да отнеме и една минута от твоето вечно време да хвърлиш око насам и да го върнеш обратно. Той го направи и аз ще му благодаря. Веднага щом си изпиеш млякото. Хайде, гълъбче, сложих му още две лъжички захар. Изпий го. Нали няма да караш Исус да чака Ребека да му благодари? Това няма да им хареса на тия на Небето.

Скарлет преглътна. После жадно отпи. Подсладеното мляко ѝ се стори най-хубавото нещо, което бе опитвала от седмици. Когато то свърши, тя избърса уста с опакото на ръката си.

— Страшно съм гладна, Ребека, ще ми дадеш ли нещо за ядене?

Едрата чернокожа жена кимна.

— Една секунда — каза тя.

После затвори очи и долепи дланите си за молитва. Устните ѝ безшумно мърдаха, а тялото ѝ се люлееше напред-назад, докато тя изказваше благодарността си в задушевен разговор със своя Господ.

Когато свърши, дръпна завивките нагоре и добре уви Скарлет с тях. Скарлет спеше. Лекарството в млякото бе лауданум.

Докато спеше, Скарлет се мятеше в леглото. Когато отметна завивките, Ребека пак я зави и гали челото ѝ, докато изглади бръчките на умората. Но тя не можеше да направи нищо със сънищата.

Това бяха несвързани, хаотични отломъци от спомените и страховете на Скарлет. Там беше гладът, постоянният отчаян глад от лошите дни в Тара. И войниците янки, които идваха все по-близо и по-близо до Атланта, издигаха се заплашително в сенките на верандата под прозореца ѝ, опипваха я и ѝ шепнеха, че ще трябва да ѝ отрежат краката, просваха се в локва кръв на пода в Тара, а кръвта бликваше, разливаше се, превръщаше се в червен поток, който се надигаше в гигантска вълна — все по-високо и по-високо над писъците на

смаляващата се Скарлет. Имаше го и студът, лед покриваше дърветата и посърналите цветя и я стягаше в черупка така, че тя не можеше да мръдне и никой не я чуваше как вика: „Рет, Рет, Рет, върни се“, изпод ледените висулки по устните си. Майка ѝ премина през съня и Скарлет усети дъха на лимон и върбинка, но Елен не продума. Джералд О'Хара прескочи една ограда, после друга, после ограда след ограда в безкрайността, възседнал наопаки лъскав бял жребец, който с човешки глас пееше заедно с Джералд „Скарлет в кабриолет.“ Гласовете се промениха, станаха женски гласове, станаха приглушени. Тя не чуваше какво казват.

Скарлет навлажни сухите си устни с език и отвори очи. Но това е Мели. О, изглежда толкова разтревожена, бедничката.

— Не се плаши — дрезгаво каза Скарлет. — Всичко е наред. Той е мъртъв. Аз го застрелях.

— Имаше кошмари — каза Ребека.

— Лошите сънища свършиха, Скарлет. Докторът каза, че ще се справиш много бързо. — Тъмните очи на Ан Хамптън искряха от загриженост.

Над рамото ѝ се показва лицето на Елинон Бътлър.

— Дойдохме да те заведем вкъщи, мила моя — каза тя.

— Но това е смешно — оплака се Скарлет. — Аз мога да ходя.

Ребека сграбчи рамото ѝ с ръка и продължи бавно да бута инвалидната количка по пътеката от натрошени мидени черупки.

— Чувствувам се като глупачка — измърмори Скарлет, но се отпусна в количката.

Остра като кама болка пулсираше в главата ѝ. След бурята времето отново бе станало типично за февруари. Въздухът бе хладен и все още духаше лек вятър. „Но мис Елинон поне ми е донесла кожената наметка — помисли си тя. — Сигурно съм била с единия крак в гроба, щом ми позволява да нося кожите, които смяташе за толкова претенциозни.“

— Къде е Рет? Защо той не дойде да ме прибере вкъщи?

— Не бих го пуснала пак да излезе — твърдо каза мисис Бътлър. — Изпратих да повикат нашия лекар и казах на Маниго веднага да сложи Рет да си легне. Беше посинял от студ.

Ан тихо заговори, наведена над ухото на Скарлет.

— Мис Елинор се разтревожи, когато бурята се разрази така внезапно. Излязохме от Конфедеративния дом и изтичахме на пристана. Като чу, че лодката не се е прибрала, тя обезумя. Изобщо не седна целия следобед, крачеше на верандата и гледаше в дъжда.

„Ама под здрав покрив“ — помисли си Скарлет раздражено. Много хубаво дете Ан е толкова загрижена за мис Елинор, само че нали не тя бе измръзнала до смърт!

— Моят син ми каза, че сте направили истинско чудо с грижите си за съпругата му — каза мис Елинор на Ребека. — Не знам дали някога ще мога да ви се отблагодаря.

— Не аз, мисис, а добрият Господ-Бог. Аз говорих с Исус за нея, горкото треперещо дете. Казах му — това не е като да е Лазар, Господи...

Докато Ребека повтаряше историята си на мисис Бътлър, Ан отговаряше на въпроса на Скарлет за Рет. Той чакал, докато докторът казал, че тя е извън опасност, а после взел ферибота за Чарлстън, за да успокои майка си, защото предполагал колко се е разтревожила.

— Всички се стреснахме, като видяхме един войник в униформата на янките да влиза през портата — засмя се Ан. — Беше взел сухи дрехи на заем от сержанта.

Скарлет отказа да напусне ферибота в инвалидната количка. Заяви, че е напълно в състояние да върви пеш до къщата и наистина вървя — пристъпваше тъй, като че нищо не се бе случило.

Но когато стигнаха, бе уморена — толкова уморена, че прие помощта на Ан, за да се качи по стълбите. И след като изяде една гореща бобена чорба с царевични кифлички, отново потъна в дълбок сън.

Този път нямаше кошмари. Лежеше в познатите ленени чаршафи върху пухения дюшек и знаеше, че Рет е само на няколко крачки от нея. Възстановителният ѝ сън продължи четиринайсет часа.

Видя цветята в мига, в който се събуди. Парникови рози. На вазата бе подпрян плик. Скарлет алчно протегна ръка към него.

Стремителният му остър почерк изпъкваше на кремавата хартия. Скарлет нежно я докосна, преди да започне да чете.

Нямам какво да кажа за това, което се случи вчера, освен че дълбоко съжалявам и се срамувам, че станах причина за толкова страдания и опасности за тебе.

Скарлет се размърда от удоволствие.

Куражът ти и смелият ти дух бяха наистина геройски и аз завинаги ще запазя възхищението и уважението си към теб.

Горчиво съжалявам за всичко, което се случи, след като се отървахме от тежкото изпитание. Казах ти неща, които никой мъж не трябва да казва на жена, и действията ми бяха осъдителни.

Не мога обаче да отрека истинността на всяка своя дума. Не бива и никога няма да те видя повече.

Съгласно нашето споразумение, ти имаш правото да останеш в Чарлстън в къщата на майка ми до април. Искрено се надявам, че няма да настояваш на това, тъй като аз не ще посещавам нито къщата в града, нито Дънмор Ландинг, преди да ми съобщят, че си се върнала в Атланта. Не можеш да ме намериш, Скарлет. Не се опитвай.

Паричното обезщетение, което обещах, ще ти бъде прехвърлено незабавно чрез чичо ти Хенри Хамилтън.

Моля те да приемеш искрените ми извинения за всичко в съвместния ни живот. Не исках да се получи така. Желая ти по-щастливо бъдеще.

Рет

Скарлет се взираше в писмото, отначало твърде смаяна, за да я заболи, а след това твърде ядосана.

Накрая го взе в двете си ръце и бавно накъса плътната хартия на парчета, като си говореше сама, докато унищожаваше тежките му думи.

— Този път няма да мине, Рет Бътлър. Ти вече избяга от мене веднъж в Атланта, след като ме люби. И аз креех, болна от любов, и те чаках да се върнеш. Е, сега знам много повече от тогава. Не можеш да ме избиеш от главата си, колкото и да се опитваш. Не можеш да живееш без мен. Никой мъж не може да люби една жена по този начин и след това да не я види вече никога. Ще се върнеш, както си се връщал и по-рано. Но аз няма да те чакам. Ще трябва да дойдеш да ме намериш. Където и да съм.

Тя чу камбаната на „Свети Михаил“ да отброява часа — шест... седем... осем... девет... десет. Всяка втора неделя в десет часа ходеше на литургия. Не и днес. Имаше по-важна работа.

Измъкна се от леглото и дръпна шнура на звънеца. „Само да посмее Панзи да не дойде веднага. Трябва да си приготвя багажа и да стигна на гарата навреме за влака до Огъста. Ще си ида вкъщи, ще проверя дали чичо Хенри е получил парите ми и веднага ще се заема с Тара.

... Но Тара още не е моя.“

— Добр’утро, мис Скарлет. Колко се радвам да ви видя толкова добре след случилото се...

— Престани да бърбриш и ми извади куфарите. — Скарлет млъкна за миг. — Отивам в Савана. За рождения ден на дядо ми.

Ще намери лелите си на гарата. Влакът тръгва в единайсет и десет. А утре ще намери майката-игуменка и ще я накара да говори с епископа. Няма смисъл да си ходи вкъщи в Атланта без нотариалния акт за Тара.

— Не искам тази противна овехтяла рокля — каза тя на Панзи. — Извади онези, които си донесох, когато дойдох тук. Ще се обличам с каквото си искам. Приключих с угаждането.

* * *

— Чудех се какъв ли е целият този шум — каза Розмари. Тя оглеждаше с любопитство модерния тоалет на Скарлет. — Да не би да

излизаш на всичкото отгоре? Мама каза, че сигурно цял ден ще спиш.

— Къде е мис Елинон? Искам да се сбогувам с нея.

— Тя вече тръгна за църква. Защо не ѝ оставиш бележка? Или пък аз мога да ѝ предам съобщението ти.

Скарлет погледна часовника. Нямаше много време. Наеният файтон чакаше отвън. Тя изтича до библиотеката и взе писалка и хартия. Какво да напише?

— Екипажът ви чака, мисис Рет — каза Маниго.

Скарлет надраска няколко изречения, като обясняваше, че отива на рождения ден на дядо си и съжалява, че не е могла да се види с мис Елинон, преди да тръгне. „Рет ще обясни всичко — добави тя. — Обичам ви.“

— Мис Скарлет — извика неспокойно Панзи.

Скарлет сгъна бележката и я запечати.

— Моля, предай това на майка си — каза тя на Розмари. — Трябва да бързам. Довиждане.

— Довиждане, Скарлет — отвърна сестрата на Рет.

Тя стоеше на прага и гледаше как Скарлет, прислужницата и багажът ѝ се отдалечават надолу по улицата. Рет не беше толкова добре подготвен, когато замина късно предишната нощ. Тя го бе молила да не тръгва, защото изглеждаше много зле. Но той я бе целунал за довиждане и бе поел пеша в тъмнината. Не бе трудно да се досети, че Скарлет го бе прокудила по някакъв начин. С преднамерено бавни движения Розмари запали клечка кибрит и изгори бележката на Скарлет.

— Отървахме се най-после — каза тя на глас.

НОВ ЖИВОТ

33.

Скарлет радостно плесна с ръце, когато файтонът спря пред къщата на дядо Робияр. Тя беше розова — точно както бе казала мис Елинор. „И като си помислиш, че дори не съм забелязала това, когато идвах тук! Е, няма значение, беше толкова отдавна — важно е само настоящето.“

Тя изтича нагоре по извитото двойно стълбище с железни перила и влезе през отворената врата. Панзи и лелите ѝ можеха да се погрижат за багажа, тя умираше от любопитство да види вътрешността на къщата.

Да, всичко беше розово — розово, бяло и златисто. Стените бяха розови, както и тапицерията на столовете, и драпериите. Лъскава бяла дървения и колони, украсени с блестяща позлата. Всичко изглеждаше чудесно, а не олющено и запуснато като боята и дамаските в повечето къщи в Чарлстън и Атланта. В какво чудесно място ще я намери Рет. Да види, че нейното семейство е не по-малко значимо и внушително от неговото.

А и богато. Очите ѝ бързо се плъзнаха наоколо и оцениха стойността на грижливо поддържаната мебелировка, която се виждаше през отворената врата на всекидневната. Ами да, тя би могла да боядиса всички стени на Тара, отвътре и отвън, с парите, които вероятно са похарчени само за варакосването на гипсовите ъгли на тавана.

„Какъв стар скъперник! Дядо досега не ми е изпратил и едно пени, за да ми помогне след войната, а и за лелите ми не си помръдва пръста.“

Скарлет се приготви за битка. Лелите ѝ ужасно се страхуваха от баща си, но не и тя. Страшната самота, която бе изпитвала в Атланта, я бе накарала да бъде плаха, неспокойна и готова да угажда в Чарлстън. Но сега пак бе поела живота си в собствените си ръце и пращеше от сила. Не можеше да я стресне никой, нито човек, нито звяр. Рет я обичаше и тя се чувствуваше като царица.

Невъзмутимо свали шапката и кожената си наметка и ги хвърли върху една масичка с мраморен плот в преддверието. После изхлузи ябълковозелените си ръкавици от ярешка кожа. Усети, че лелите ѝ са се ококорили. Това започваше да се превръща в постоянното им състояние. Но Скарлет бе много доволна, че е облечена в пътния си костюм на зелени и кафяви карета вместо в скучните тоалети, които носеше в Чарлстън. Тя оправи панделката от тъмнозелена тафта, която толкова отиваше на очите ѝ. Хвърли ръкавиците си върху шапката и наметката, посочи ги и каза:

— Панзи, занеси тези неща на горния етаж и ги прибери в най-хубавата спалня, която намериш. Престани да се свиваш в ъгъла, никой няма да те изяде.

— Скарлет, не можеш да... — Лелите ѝ кършеха ръце.

— Ако дядо не благоволява да излезе и да ни посрещне, ще трябва да се оправим сами. Дявол да го вземе, лельо Юлали! Вие сте израсли тука — и ти, и леля Полин, не можете ли да се почувствувате като у дома си?

Думите и държането на Скарлет бяха доста дръзки, но когато един басов глас изрева „Джероум!“ някъде отвътре, тя усети как дланите ѝ овлажняват. Изведнъж си спомни как очите на дядо ѝ проникваха през нея и я караха да желае да е на всяко друго място, само не и пред погледа му.

Внушителният на вид чернокож слуга, който ги бе въвел, сега им посочи отворената врата в другия край на преддверието. Скарлет пусна Юлали и Полин пред себе си. Спалнята бе преустроена просторна приемна с висок таван. Бе претъпкана с мебели — всички дивани, столове и маси, които са били в приемната, плюс огромно легло с балдахин и с позлатени орли, кацнали върху колонките му. В единия ъгъл на стаята се виждаше знамето на Франция и шивашки манекен без глава, облечен в окичената с медали униформа със златни еполети, която Пиер Робияр бе носил на младини като офицер от армията на Наполеон. Старият Пиер Робияр седеше в леглото си, облегал върху куп големи възглавници и впил свиреп поглед в посетителите си.

„Но той съвсем се е стопил. Беше толкова едър старец, а сега направо се губи в широкото легло, станал е кожа и кости.“

— Здравей, дядо — каза Скарлет. — Дойдох да те видя за рождения ти ден. Аз съм Скарлет, дъщерята на Елен.

— Не съм си загубил паметта — рече старецът. Гласът му беше невероятно силен за крехката му фигура. — Но очевидно твоята памет ти изневерява. В тази къща младите не говорят, ако не ги питат.

Скарлет прехапа устни, за да не отвърне. „Не съм дете, та да ми говориш по този начин. И би трябвало да си благодарен, че някой изобщо идва да те види. Нищо чудно, че майка е заминала с такава готовност с татко далеч от дома си!“

— Et vous, mes filles. Qu'est-ce-que vous voulez cette fois^[1]?

Юлали и Полин се втурнаха към леглото и заговориха едновременно.

„Мътните да ги вземат! Те говорят на френски! А аз какво правя тук, за бога?“ Скарлет се отпусна върху златистия бродат на един диван, прииска ѝ се да е на друго място — където и да е. „Дано Рет ме намери скоро, иначе ще се побъркам в тази къща.“

Навън се стъмваше и ъглите потъваха в тайнствени сенки. Безглавият войник като че ли беше готов да тръгне. Скарлет почувствува студени тръпки да полазват гърба ѝ и си каза, че това са глупости. Но се зарадва, когато Джероум и една яка чернокожа жена влязоха и донесоха лампа. Докато прислужницата спускаше пердетата, Джероум запали газовите лампи по стените. Той учтиво помоли Скарлет да се премести, за да може да мине зад дивана. Когато стана, усети очите на дядо си върху себе си и му обърна гръб. Намери се срещу една голяма картина в богато украсена позлатена рамка. Джероум запали първата лампа, после втора и картината оживя.

Беше портрет на баба ѝ. Скарлет я позна веднага от картината в Тара. Но тази беше съвсем различна. Тъмната коса на Соланж Робияр не бе вдигната нагоре както на портрета в Тара, а падаше като летен облак по раменете ѝ, по голите ѝ ръце чак до лактите, прихваната само с наниз блестящи перли. Надменният и тънък нос бе същият, но устните ѝ се разтваряха в лека усмивка, не иронично, а тъмните дръпнати очи гледаха Скарлет със засмяната, хипнотична интимност, предизвиквала и привличала всички, които са я познавали. На тази картина тя бе по-млада, но все пак жена, а не момиче. Предизвикателната закръглена гръд, полуоткрита в Тара, тук бе скрита под тънка бяла копринена рокля. Скрита, но видима под прозрачната коприна — блестяща бяла плът и розови зърна. Скарлет почувствува, че се изчервява. Но баба Робияр изобщо не изглежда като дама,

помисли си тя с машинално неодобрение — както я бяха учили. Неволно си спомни за прегръдките на Рет и за дивия си копнеж по допира на ръцете му. Баба ѝ сигурно е изпитвала същия копнеж, същия екстаз — личеше по очите и усмивката ѝ. Значи това, което съм чувствувала, не може да е било нередно. Или може? Дали не беше някаква зараза в кръвта, наследена от жената, усмихваща ѝ се от картината? Скарлет се взираше в портрета на стената като омагьосана.

— Скарлет — прошепна Полин в ухото ѝ. — Папа иска да излезем сега. Тихичко кажи „лека нощ“ и ела с мен.

Вечерята бе оскъдна. Според Скарлет съвсем недостатъчна дори само за една от фантастичните птици с ярки пера, нарисувани върху чиниите.

— Готвачката подготвя угощението за рождения ден на папа, та затова — обясни Юлали шепнешком.

— Четири дена по-рано? — попита Скарлет на висок глас. — И какво прави, гледа как растат билетата? — „Господи — измърмори си тя наум, — до четвъртък ще измършавя като дядо Робияр, ако я караме така.“

Когато всички в къщата заспаха, тя тихичко слезе до кухнята в сутерена и се наяде с царевичен хляб и мътеница от килера. „Слугите могат да погладуват за разнообразие“ — помисли си тя, доволна, че подозренията ѝ се бяха оказали основателни. Дъщерите му могат да останат лоялни към Пиер Робияр дори и с полупразни стомаси, но слугите не биха стояли, ако нямаше повечко храна.

На следващата сутрин нареди на Джероум да ѝ донесе яйца, бекон и бисквити.

— Видях доста в кухнята — добави тя.

И получи каквото искаше. Така се почувствува по-добре след покорството си предишната вечер. „Не ми прилича да прегъвам врат по този начин — каза си. — Няма смисъл да позволявам на стареца да ме плаши, само защото леля Полин и леля Юлали треперят от страх. Няма да допусна да се повтори.“

И все пак се радваше, че сега трябва да се разправя със слугите, а не с дядо си. Видя, че Джероум се засегна, и това доста я зарадва.

Отдавна не бе влизала в открит конфликт с никого, а наистина обичаше да побеждава.

— Другите дами също ще закусват бекон и яйца — каза тя на Джероум. — И това масло няма да ми стигне.

Джероум обидено излезе и отиде да докладва на другите слуги. Исканията на Скарлет бяха оскърбление за всички тях. И не защото това означаваше повече работа — тя всъщност искаше само това, с което самите слуги винаги закусваха. Не — самата ѝ младост и енергия дразнеха Джероум и останалите. Тя шумно разстройваше гробовната, приглушена атмосфера в къщата. Слугите можеха само да се надяват, че ще си замине скоро, преди да е направила много поразии.

След закуска Юлали и Полин я разведоха из стаите на първия етаж и развълнувано говореха за баловете и приемите от младостта си, като постоянно се прекъсваха и спореха за подробности отпреди десетилетия. Скарлет дълго стоя пред портрета на три млади момичета, опитваше се да различи спокойното изражение на майка си като възрастна в кръглобузото лице на петгодишното момиченце на картината. Бе се чувствувала изолирана от паяжината роднински връзки, установени между поколенията, която оплиташе цял Чарлстън. Приятно ѝ бе да е в къщата, където се бе родила и израсла майка ѝ, в град, в който и тя беше част от тази паяжина.

— Сигурно имате милион братовчеди в Савана — обърна се към лелите си. — Разкажете ми за тях. Мога ли да се запозная с тях? Те са и мои братовчеди.

Полин и Юлали изглеждаха смутени. Братовчеди? Прудомови, родът на майка им. Но в Савана бил останал само един много възрастен господин, вдовец, мъж на сестрата на майка им. Другите от рода се преместили в Ню Орлиънс преди много години.

— Всички в Ню Орлиънс говорят на френски — обясни Полин. А колкото до Робиярови, те били единствените. — Папа има много братовчеди във Франция, а и братя — двама. Но той единствен е дошъл в Америка.

— Ала ние имаме много, много приятели в Савана, Скарлет — намеси се Юлали. — И разбира се, ти можеш да се запознаеш с тях. Сестра ми и аз ще правим посещение и ще си оставяме картичките днес, ако папа не поиска да стоим вкъщи с него.

— Аз трябва да се прибера до три часа — каза бързо Скарлет. Не искаше да я няма, когато дойде Рет, нито пък искаше да изглежда зле. Имаше нужда от много време, за да се изкъпе и облече, преди да пристигне влакът от Чарлстън.

Но Рет не дойде и когато Скарлет стана от внимателно избраната пейка в безупречно поддържаната, симетрично подредена градина зад къщата, беше премръзнала. Бе отказала на лелите си да ги придружи на музикалната вечер, където бяха поканени. Ако и тя щеше да е като досадните спомени на възрастните дами, които посетиха сутринта, сигурно би се отегчила до смърт. Но злюбният поглед на дядо ѝ, приел семейството си за десет минути преди вечеря, я накара да промени решението си. Всичко беше за предпочитане пред това да остане сама в къщата с дядо Робияр.

Сестрите Телфеър бяха всепризнатите пазителки на културата в Савана и музикалната им вечер нямаше нищо общо с тези, на които Скарлет бе присъствувала по-рано. Обикновено просто няколко дами пееха, изтъквайки „съвършенствата“ си, а други дами им акомпанираха на пиано. Беше задължително дамите да пеят, да рисуват акварели и да бродират по малко. В къщата на семейство Телфеър на площад Сейнт Джеймс изискванията бяха много по-високи. От двете страни на портала на хубавата приемна бяха сложени редици позлатени столове, а пианото, арфата и шестте стола с пюпитри отпред в единия край обещаваха истински изпълнения. Скарлет си отбелязваше наум цялата подредба. Приемната с портал в къщата на Бътлъррови можеше лесно да се пригоди по същия начин и нейните вечеринки щяха да се различават от всички останали. За нула време щеше да си създаде репутация на елегантна домакиня. А и нямаше да е толкова стара и демодирано облечена като сестрите Телфеър. Или пък размъкната като по-младите жени тук. Защо в целия Юг хората смятаха, че трябва да изглеждат бедни и окърпени, за да докажат, че са почтени?

Струнният квартет я отегчи и ѝ се струваше, че арфистката никога няма да свърши. Певците ѝ харесаха, макар че никога не бе чувала за опера; поне пееха мъж и жена, а не две момичета. А след

песните на чужди езици изпяха няколко песни, които знаеше. Гласът на мъжа бе чудно романтичен в „Прекрасна мечтателко“ и затрепери от вълнение, когато запя „Върни се в Ирландия, миличка“. Трябваше да признае, че звучи далеч по-добре от Джералд О’Хара на градус.

„Чудя се какво ли би си помислил татко за всичко това? — Скарлет почти се изкиска на глас. — Вероятно би припявал и би доливал нещо в пунша от плоска бутилчица. После би поискал да чуе «Пег в кабриолет».“ Точно както тя бе поискала от Рет да я изпее...

Стаята, хората в нея и музиката изчезнаха и тя чу гласа на Рет да кънти в преобърнатата платноходка, почувствува ръцете му да я притискат до топлината на тялото му. „Той не може без мен. Този път той ще дойде при мен. Сега е мой ред.“

Скарлет не усети, че се усмихва по време на едно много трогателно изпълнение на „Сребърни нишки в златото“.

На следващия ден изпрати телеграма на чичо си Хенри, като даде адреса си в Савана. Поколеба се, а после добави един въпрос. Прехвърлил ли ѝ е Рет някакви пари.

Ами ако Рет пак играе някаква игра и спре да дава пари за издръжката на къщата на Прасковената улица? Не, разбира се, че няма да направи такова нещо. Точно обратното. В писмото си той пишеше, че изпраща онзи половин милион.

Не можеше да бъде вярно. Той само блъфираше, когато пишеше всички онези болезнени неща. Като опиум, така каза. Не можеше да живее без нея. Щеше да я потърси. Щеше да му бъде по-трудно да преглътне гордостта си, отколкото на всеки друг мъж, но щеше да дойде. Трябваше. Не можеше да живее без нея. Особено след това, което се случи на брега...

Скарлет усети томителна топлина да се разлива по тялото ѝ и с усилие си даде сметка къде се намира. Тя плати телеграмата и внимателно изслуша обясненията на телеграфистката как да стигне до манастира „Сестри на милосърдието“. После тръгна толкова бързо, че Панзи трябваше да тича, за да не изостава. Докато чакаше да дойде Рет, щеше да издири майката-игуменка на Карийн и да я накара да говори с епископа, както я бе посъветвал той.

Манастирът „Сестри на милосърдието“ в Савана беше голяма бяла сграда с кръст над високите си затворени врати, заобиколена с висока желязна ограда, със също затворени порти, и с кръстове върху шиповете. Скарлет забави бързата си крачка, после спря. Много се различаваше от хубавата тухлена къща в Чарлстън.

— Там вътре ли влизате, мис Скарлет? — Гласът на Панзи трепереше. — Аз по-добре да чакам вънка. Аз съм баптистка.

— Не бъди такава гъска! — Уплахата на Панзи даде кураж на Скарлет. — Това не е черква, това е дом за мили дами като мис Карийн. Портата се отвори още щом я докосна.

Да, каза възрастната монахиня, която отвори при позвъняването на Скарлет. Да, майката-игуменка от Чарлстън е тук. Не, тя не може да ѝ съобщи сега за мисис Бътлър. В момента се провежда съвещание на Събора. Не, не знае колко ще продължи, нито дали майката-игуменка ще може да приеме мисис Бътлър, когато съвещанието завърши. Може би мисис Бътлър би искала да разгледа класните стаи; манастирът много се гордее с училището си. Или пък да я разведат из строежа на новата катедрала. След това може би ще съобщят на майката-игуменка, ако съвещанието е свършило.

Скарлет се насили да се усмихне. „Последното нещо на този свят, което би ми хрумнало, е да се любувам на куп дечурлига — помисли си тя ядосана. — Или пък да разглеждам някаква черква“. Тъкмо щеше да каже, че ще дойде пак по-късно, когато думите на монахинята ѝ подсказаха една идея. Те строяха нова катедрала, нали? Това струва пари. Може би предложението ѝ да откупи дела на Карийн би се приело по-благоклонно тук, отколкото в Чарлстън, точно както бе казал Рет. В края на краищата, Тара беше в Джорджия и вероятно собствеността беше под контрола на епископа на Джорджия. А ако тя предложи да купи един витраж за новата катедрала като зестра на Карийн? Цената ще е много по-висока от стойността на дела на Карийн и тя ще се постарее да обясни, че витражът е в замяна, а не в допълнение. Епископът ще прояви разум и ще каже на майката-игуменка какво трябва да направи.

Усмивката на Скарлет стана по-топла, по-широка.

— За мен ще бъде чест да разгледам катедралата, сестро, ако сте сигурна, че не ви притеснявам.

Устата на Панзи зейна, когато погледна нагоре към извисяващите се два шпила на красивата катедрала в готически стил. Работниците по скелето, опасващо почти завършените кули, изглеждаха дребни и пъргави като катерички с ярки кожухчета, покатерили се високо на дърветата. Но Скарлет не виждаше какво става над главата ѝ. Пулсът ѝ се ускори от организираната глъчка на земята, от чукането и стърженето, от познатата миризма на смола от прясно нарязаните трупи. О, как ѝ липсваха дъскорезницата и складовете за дървен материал. Дланите ѝ засърбяха, искаше ѝ се да плъзне ръка по гладкото дърво, да се заеме с нещо смислено, да ръководи, вместо да отпива чай от изискани чашки в компанията на повехнали, изискани дами.

Скарлет не разбра почти нищо за чудесата, описвани от придружаващия я млад свещеник. Тя дори не забелязваше пълните с възхищение погледи, които тайно ѝ хвърляха яките работници, отдръпващи се, за да им направят път. Бе твърде потънала в мислите си, за да чува или вижда. От какви ли хубави дървета са дошли тези равни трупи? Това бе най-добрият чам, който някога бе виждала. Къде ли беше дъскорезницата, почуди се тя, какви ли бичкии използваха, каква енергия? О, защо не беше мъж? Тогава би могла да пита, да отиде да види дъскорезницата вместо тази черква. Скарлет потри крак в купа пресни дървени стърготини и вдиша ободряващата им остра миризма.

— Трябва да се върна в училището за обед — извинително каза свещеникът.

— Разбира се, отче, готова съм да тръгвам. — Не беше, но какво друго можеше да каже? Скарлет излезе след него от катедралата и после на тротоара.

— Много прощавайте, отче — заговори един огромен червендалест човек с червена риза, побеляла от хоросан. До него свещеникът изглеждаше дребничък и бледен. — Дали ще можете да кажете една благословийка за работата, отче? Нема и час, откак сложихме трегера на параклиса „Светото сърце“.

Но той говори точно като татко в най-ирландските му моменти. — Скарлет наведе глава за благословията на свещеника като всички работници. Очите ѝ пареха от острия дъх на нарязания чам и от внезапните сълзи за баща ѝ, които задържа с клепачи.

„Ще ида да видя братята на татко — реши тя. — Няма значение, че сигурно са на сто години, татко би искал поне да ида и да им кажа «добър ден».“

Върна се в манастира със свещеника и възрастната монахиня отново кротко ѝ отказа, когато поиска да се срещне с майката-игуменка.

Скарлет запази самообладание, но в очите ѝ се появи опасен блясък.

— Предайте ѝ, че следобед пак ще дойда — каза тя.

Високата желязна порта се затвори зад гърба ѝ и Скарлет чу биенето на черковни камбани през няколко пресечки.

— Дявол го взел! — каза тя. Щеше да закъснее за обед.

---

[1] А, вие, деца мои. Какво искате този път? (фр.) — Б.пр. ↑

34.

Замириса ѝ на пържено пиле, още щом отвори вратата на голямата розова къща.

— Прибери тези неща — каза тя на Панзи и свали наметката, шапката и ръкавиците си с рекордна скорост. Умираще от глад.

Когато влезе в трапезарията, Юлали я погледна с огромни нажалени очи.

— Папа иска да те види, Скарлет.

— Не може ли следобед? Ще припадна от глад.

— Той каза: „в секундата, в която се прибере“.

Скарлет си взе една димяща гореща кифла от панерчето за хляб и сърдито отхапа, докато ставаше. Изяде я още преди да стигне до стаята на дядо си.

Старият човек в голямото легло ѝ се намръщи над подноса в скута си. Скарлет видя, че в чинията му има само пюре от картофи и купчинка преварени моркови.

Ама че работа! Нищо чудно, че изглежда толкова свиреп. Върху картофите няма даже и масло. Дори и един зъб да не му е останал, биха могли да го хранят по-добре.

— Не търпя незачитане на реда в моята къща — каза старецът.

— Съжалявам, дядо.

— Именно дисциплината правеше армиите на Императора велики; без дисциплина остава само хаосът.

Гласът му бе дълбок, силен, страшен. Но Скарлет видя изострените стари кости да стърчат под дебелията му ленена пижама и не се уплаши.

— Казах, че съжалявам. Мога ли да тръгвам сега? Гладна съм.

— Не бъди безочлива, млада госпожо.

— Няма нищо безочливо в това да си гладен, дядо. Това, че ти не искаш да си изядеш обяда, не означава, че никой друг не трябва да яде.

Пиер Робияр с отвращение побутна подноса.

— Каша — изръмжа той. Не става и за свинете.

Скарлет отстъпи към вратата.

— Не съм те освободил, госпожичке.

Скарлет усети куркането на червата си. Кифлите сигурно вече са изстинали, а пилето може и да е изчезнало при този апетит на леля Юлали.

— Дявол да го вземе, дядо, аз не съм някой от твоите войници. Нито пък се страхувам от теб като лелите си. Какво толкова можеш да ми направиш? Да ме разстреляш за дезертъорство? Ако искаш да умреш от глад, това си е твоя работа. Аз съм гладна и отивам да изям каквото е останало от обяда.

Тя беше вече на прага, когато странен звук я накара да се обърне. „Боже мили, да не съм го докарала до апоплексия? Дано не ми умре на ръцете.“

Пиер Робияр се смееше.

Скарлет сложи ръце на кръста си и го загледа гневно. Изкара ѝ акъла.

Той махна с костеливата си ръка с дълги пръсти.

— Върви да ядеш — каза той. — Върви да ядеш.

После пак се разсмя.

— Какво стана? — попита Полин.

— Не чух да се стреля, а, Скарлет? — каза Юлали.

Те седяха на масата и чакаха десерта. Обядът беше изчезнал.

— Нищо не стана — отвърна Скарлет през зъби. Взе сребърното звънче от масата и яростно го разтърси. Когато дебелият чернокожа прислужница се появи с две малки чинийки пудинг, Скарлет застрашително се приближи до нея. Сложи двете си ръце на раменете на жената и я завъртя. — Сега бегом, казах бегом, а не едва-едва. Отиваш в кухнята и моментално ми донасяш обеда. Гледай да е топъл и да е много. Не ме интересува кой от вас се е готвел да го изяде, но ще трябва да се задоволите с гръбчето и крилцата. Искам кълка и бяло месо, много сос върху картофите и купичка масло, а кифлите да бъдат хубави и топли. Бегом!

Скарлет се обърна и седна, готова да влезе в битка с лелите си, ако кажат и една думичка. В стаята настъпи тишина, докато ѝ сервираха обеда.

Полин се сдържаше, докато храната на Скарлет бе почти изядена. А след това учтиво попита:

— Какво ти каза папа?

Скарлет изтри устата си със салфетката.

— Просто се опита да ме тероризира, както прави с теб и леля Лали. Така че се наложи да му кажа какво мисля. И го разсмях.

Двете сестри си размениха ужасени погледи. Скарлет се усмихна и поля още сос върху останалите в чинията ѝ картофи. Какви гъски били лелите ѝ! Не знаеха ли, че трябва да се опъваш на тиранин като баща им, иначе ще те стъпчат като едното нищо?

На Скарлет изобщо не ѝ хрумна, че може да се съпротивлява на терора, защото самата тя е тиранин, или че дядо ѝ се беше разсмях, защото бе видял приликата между тях.

Когато сервираха десерта, купичките с тапиока бяха станали някак си по-големи. Юлали се усмихна на племенницата с благодарност.

— Сестра ми и аз тъкмо си говорехме колко се радваме, че си с нас в някогашния ни дом, Скарлет. Савана е прекрасно градче, нали? Видя ли фонтана на площад Чипиуа? А театъра? Той е почти толкова стар, колкото чарлстънския. Спомням си как сестра ми и аз често наблюдавахме актьорите от прозорците на стаята, в която си учехме уроците. Не си ли спомняш, сестро?

Полин си спомняше. Тя си спомняше също, че Скарлет не им бе казала, че ще излиза тази сутрин, нито къде е ходила. Когато Скарлет обясни, че е била в катедралата, Полин сложи пръст на устните си. За съжаление, каза тя, папа силно се противопоставял на католицизма. Имало нещо общо с френската история, тя не знаела с какво точно, но много се ядосвал за църквата. Именно затова тя и Юлали винаги тръгвали от Чарлстън след литургия, за да дойдат в Савана, и заминавали от Савана за Чарлстън в събота. Тази година имало особено затруднение — тъй като Великден се падал толкова рано, те щели да бъдат в Савана за първия ден на Велики пости. Естествено трябвало да идат на литургия и можели да излязат незабелязано от къщата рано сутринта. Но как можели да попречат на баща си да види следите от пепел по челата им, когато се върнат в къщата?

— Измийте си лицата — каза Скарлет нетърпеливо, показвайки по този начин невежеството си и неотдавнашната дата на завръщането

си към религията. Тя остави салфетката си на масата.

— Трябва да тръгвам — каза енергично. — Аз... аз ще посетя чичовците и лелите си О'Хара. — Не искаше никой да знае, че се опитва да откупи дела на манастира. Най-малко лелите ѝ, тъй като прекалено много клюкарствуваха. Можеха дори да пишат на Сюелин. Тя сладко се усмихна.

— В колко часа трябва да тръгнем за литургия сутринта?

Непременно ще го спомене пред майката-игуменка. Няма нужда да се издава, че изобщо е забравила за първия ден на Великите пости.

Колко неприятно, че си бе забравила броеницата в Чарлстън. Е, можеше да си купи нова от магазина на чичовците си О'Хара. Ако си спомняше правилно, там имаше всичко — от бонета до плугове.

— Мис Скарлет, кога ще си ходим у дома, в Атланта? Не се разбирам много с хората в кухнята на дядо ви. Те всичките са такива стипци. И обувките ми съвсем се изтъркаха от цялото това ходене пеша. Кога ще си ходим къщи, където имате онези чудесни екипажи?

— Престани с вечните си оплаквания, Панзи. Ще ходиш, когато ти кажа и където ти кажа.

В тросването на Скарлет нямаше остро жило — в момента се мъчеше да си спомни къде е магазинът на чичовците ѝ и не успяваше. „Започнала съм да забравям като старите хора — сигурно ме е прихванало. Панзи е права. Всички, които познавам в Савана, са стари. Дядо, леля Юлали, леля Полин, техните приятелки. А братята на татко са най-стари от всички. Само ще кажа «добър ден», ще подам буза за по една противна суха старешка целувка, ще си купя броеница и ще си тръгна. Наистина няма смисъл да се виждам със съпругите им. Ако толкова ги беше грижа за мене, щяха да намерят как да поддържаме връзка през всичките тези години. Ами да, те не знаят дали междувременно не съм умряла и погребана, без съпругът и децата ми да са получили поне съболезнователна телеграма от тях. Страшно гаден начин да се отнасяш с кръвен роднина, според мене. Може би изобщо няма да отида при никого от тях. Те не заслужават никакви посещения, след като така ме изоставиха“ — мислеше си тя, забравяйки писмата от Савана, на които не бе отговаряла, докато накрая те спряха да пристигат.

Вече бе готова да предаде чичовците си и съпругите им на вечно забвение. Беше се съсредоточила върху две неща — да получи контрол над Тара и да удържи победа над Рет. Нямаше значение, че тези цели си противоречаха — щеше да намери начин да постигне и двете. „Няма да се влача да търся мухлясалия им стар магазин — реши Скарлет. — Ще ида да издиря майката-игуменка и епископа.“ О, иска ми се да не бях забравяла тая броеница в Чарлстън. Тя бързо огледа магазините от другата страна на Броутънстрийт — търговската улица на Савана. Наблизо непременно трябваше да има бижутерия.

Почти право срещу нея, на стената над пет блестящи витрини, с изпъкнали златни букви бе написано: О'ХАРА. „Виж ти, издигнали са се, откакто бях тук за последен път — помисли си Скарлет. — Изобщо не изглежда мухлясало.“

— Хайде — рече тя на Панзи и се втурна сред натовареното движение от фургони, двуколки и колички по оживената улица.

Магазинът на О'Хара миришеше на прясна боя и на току-що поръсени по пода стърготини. Знаме от зелен муселин, опънато пред тезгяха в дъното, обясняваше причината със златни букви: ГОЛЯМО ОТКРИВАНЕ. Скарлет се огледа завистливо. Магазинът беше двойно по-голям от нейния в Атланта и се виждаше, че стоките са по-нови и по-разнообразни. Рафтовете, стигащи до тавана, бяха пълни с кутии с четливо написани етикети и с топове платове в ярки цветове; около тумбестата печка в средата бяха наредени бурета с царевица и брашно; от високия тезгях мамеха бонбони в огромни стъкленици. Чичовците й определено се издигаха. Магазинът, който бе посетила през 1861 година, не бе в централната, модна част на Броутънстрийт и бе тъмен и разхвърлян като нейния в Атланта. Би било интересно да разбере колко им е струвало това разширение. Някои от техните идеи може случайно да се окажат полезни за собствения й бизнес. Тя решително се отправи към тезгяха.

— Бих искала да се видя с мистър О'Хара, ако може — каза тя на високия мъж с престилка, който отмерваше газ за лампа в стъклото на един клиент.

— Бъдете така любезна да почакате един момент, госпожо — каза човекът, без да я погледне. Имаше съвсем лек ирландски акцент.

„Много разумно — помисли си Скарлет. — В магазина на ирландец трябва да работят ирландци.“ Тя разглеждаше етикетите на

кутиите по лавиците пред себе си, докато продавачът завиваше стъклото с газта в кафява хартия и връщаше рестото. Хмм, и тя би трябвало да държи ръкавиците по този начин — според номера, а не според цвета. Беше много лесно да видиш цветовете, като отвориш кутията, а каква досада е да търсиш определен номер в кутия, пълна само с черни ръкавици. Защо не се бе сетила досега?

Човекът зад гишето трябваше да повтори два пъти, преди тя да го чуе.

— Аз съм мистър О'Хара — каза той още веднъж. — С какво мога да ви услужа.

О, не, оказва се, че това все пак не е магазинът на чичовците й! Те сигурно са си на старото място. Скарлет забързано обясни, че е сгрешила. Търси някой възрастен мистър О'Хара — мистър Андрю или мистър Джеймс.

— Можете ли да ме упътите до техния магазин?

— Но това е техният магазин. Аз съм им племенник.

— О... о, Господи. Тогава вие трябва да сте мой братовчед. Аз съм Кати Скарлет, дъщеря на Джералд. От Атланта. — Скарлет протегна и двете си ръце. Братовчед! Едър, силен, не стар, неин собствен братовчед. Тя се чувствуваше тъй, сякаш току-що са й поднесли неочакван подарък.

— А аз съм Джейми — засмя се братовчед й и взе ръцете й в своите. — Джейми О'Хара на вашите услуги, Скарлет О'Хара. А каква радост си ти за изморения търговец, наистина. Хубава като слънцето и падаш от небето като звезда. Каж ми сега, как се озова тук за голямото откриване на новия магазин? Ела, нека те сложа да седнеш.

Скарлет съвсем забрави за броеницата, която искаше да купи. Забрави и за майката-игуменка. И за Панзи, която седна на едно ниско столче в ъгъла и веднага заспа с глава върху купчина нагънати конски чулове.

Джейми О'Хара измърмори нещо под носа си, когато се върна от задното помещение със стол за Скарлет. Четирима клиенти чакаха да бъдат обслужени. През следващия половин час постоянно влизаха още, така че той нямаше възможност да й каже нито дума. От време на време я поглеждаше извинително, но тя се усмихваше и поклащаше глава. Нямаше защо да се извинява. Беше доволна просто да стои тук — в топлия, уреден магазин, който очевидно въртеше оживена

търговия, с новооткрития си братовчед. Бе удоволствие да наблюдава вещината му и умелото обслужване на клиентите.

Най-сетне за кратък миг единствените купувачи бяха майка и трите ѝ дъщери, които искаха да прегледат четири кутии с ръкавици.

— Ще говоря като бързей, докато мога — поде припряно Джейми. — Чичо Джеймс непременно ще иска да те види, Кати Скарлет. Той е възрастен господин, но все още много деен. Тук е всеки ден до обед. Може би не знаеш, но жена му почина. Бог да я прости, както впрочем и жената на чичо Андрю. Това сломи духа на чичо Андрю и след един месец и той я последва. Нека всички те почиват в мир в ръцете на ангелите. Чичо Джеймс живее вкъщи с мене, жена ми и децата. Не е далеч оттука. Ела на чай следобед и ще ги видиш. Моето момче Даниъл сега разнася поръчки, но скоро ще се върне и аз ще те заведа у дома. Днес празнуваме рождения ден на дъщеря ми Патриша. Ще дойдат всички роднини.

Скарлет каза, че с удоволствие ще дойде на чай. После свали шапката и наметката си и се приближи до дамите при дантелите. Не само един О'Хара знаеше как се ръководи магазин. Освен това бе прекалено развълнувана, за да седи на едно място. Рожден ден на дъщерята на братовчед ѝ! Макар че Скарлет бе израсла без обичайното за Юга сложно родословие с много разклонения, тя си беше истинска южнячка и можеше да назове точната връзка с братовчеди до десето коляно. Наслаждаваше се да наблюдава как работи Джейми, защото той бе живото потвърждение на онова, което ѝ бе разказал Джералд О'Хара. Имаше тъмната къдрава коса и сините очи на всички от рода му. Както и типичната широка уста, наред с малкия нос на кръглото, румено лице. И най-вече, беше едър човек — висок, с широк гръден кош и дълги силни крака като дънери, които можеха да издържат на всяка буря. Имаше внушителна фигура. „Твоят татко е изтърсакът на котилото — бе казал Джералд, без да се срамува от себе си, но с огромна гордост за братята си. — Майка ми роди осем деца — всичките момчета — аз съм последният и единственият, който не е голям като планина“. Скарлет се зачуди кой от братята е бащата на Джейми. Няма значение, ще разбере на чая. Не, не само чай, а рожден ден. На дъщерята на неин първи братовчед.

35.

Скарлет погледна братовчед си с внимателно прикрито любопитство. На дневната светлина на улицата бръчките и торбичките под очите му не се сливаха със сенките, както в магазина. Той бе на средна възраст, започнал да натежава и да се отпуска. Някак си бе приела, че е на нейна възраст, щом ѝ е братовчед. Когато се върна синът му, тя се смая, защото видя един възмъжал младеж, а не момче, което разнася поръчки. Възмъжал младеж, при това с пламтящо червена коса. Нужно ѝ бе време да свикне.

Както и с вида на Джейми на дневна светлина. Той... той не беше джентълмен. Скарлет не би могла да обясни как разбра това, но беше ясно като бял ден. Нещо куцаше в дрехите му — костюмът му бе тъмносин, но не достатъчно син, и прекалено тесен на гърдите и в раменете, пък прекалено широк на всички други места. Тя знаеше, че облеклото на Рет е резултат от труда на превъзходни шивачи и от настоящите изисквания за съвършенство от негова страна. Не можеше да очаква Джейми да се облича като Рет — никога не бе виждала мъж да се облича като него. Но все пак би могъл да направи нещо — каквото там правеха мъжете — за да не изглежда толкова... толкова прост. Джералд О'Хара винаги бе изглеждал като джентълмен — независимо колко износено или омачкано беше самото му. На Скарлет не ѝ хрумваше, че може би кратката власт и влияние на майка ѝ бяха преобразили баща ѝ в джентълмен-земевладелец. Тя знаеше само, че по-голямата част от радостта ѝ да открие съществуването на свой братовчед се е стопила. „Е, ще трябва само да изпия чаша чай и да изям парче торта и ще мога да си тръгна.“ Усмихна се ослепително на Джейми.

— Толкова се вълнувам, загдето ще се запозная със семейството ти, че съвсем оглупях, Джейми. Трябваше да купя подарък за рождения ден на дъщеря ти.

— А аз няма ли да ѝ донеса най-хубавия подарък като вляза с теб под ръка, Кати Скарлет?

„Наистина има блясък в очите — също като татко — каза си Скарлет. — И закачливия ирландски акцент на татко. Само да не беше с бомбе! Кой ходи сега с бомбе?“

— Ще минем покрай къщата на дядо ти — каза Джейми и всели ужас в сърцето на Скарлет. Ами ако я видеха лелите ѝ — а ако се наложи да ги запознава? Винаги бяха мислили, че майка ѝ е сключила унизителен брак, не им трябваше по-добро доказателство от Джейми. Какво казваше той? Трябваше да внимава.

— Остави прислужницата си тук. Тя ще се чувства неловко при нас. Ние нямаме прислужници.

Нямали прислужници? Боже мили! Всички имаха прислужници, всички! Но къде живееха те, в землянка ли? Скарлет стисна зъби. „Това е синът на собствения брат на татко, а чичо Джеймс е собственият брат на татко. Аз няма да опозоря паметта му, няма да се уплаша да изпия една чаша чай с тях, та ако ще по пода да тичат плъхове.“

— Панзи — каза тя. — Като стигнем до къщата, се прибири. Кажим им, че ще се върна подир малко... Ще ме изпратиш до вкъщи, нали, Джейми?

Достатъчно смела бе, за да понесе плъх да притича по крака ѝ, но не искаше завинаги да загуби репутацията си, като върви сама по улицата. Дамите просто не правеха така.

За облекчение на Скарлет, минаха по улицата зад къщата на дядо ѝ, а не през площада отпред, където лелите ѝ обичаха да се разхождат под дърветата за „поразтъркване“. Панзи с готовност влезе през портата на градината, като се прозяваше и предчувствуваше удоволствието отново да заспи. Скарлет се опитваше да скрие безпокойството си. Бе чувала Джероум да се оплаква на лелите ѝ, че кварталът запада. Само на няколко пресечки на изток изисканите стари къщи се превърнали в разнебитени пансионии за моряците от корабите, пристигащи и заминаващи от оживеното пристанище на Савана. И за тълпите имигранти, дошли с някои от корабите. Повечето били немити ирландци, според елегантния стар чернокож сноб.

Джейми я водеше право напред и тя тихичко въздъхна от облекчение. След малко завиха по хубав, поддържан булевард, наречен Саут Броуд, и пред една висока, солидна тухлена сграда той каза:

— Стигнахме.

— Колко е хубаво! — каза Скарлет от сърце.

Това бе последното нещо, което успя да каже. Вместо да се качат по стълбите до голямата врата на издигнатата площадка, Джейми отвори малка вратичка направо от улицата и я въведе в кухнята, където имаше страшно много хора — до един червенокоси и шумни. Той извика над глъчката от поздрави:

— Това е Скарлет, хубавата дъщеря на чичо ми Джералд О'Хара, която е дошла чак от Атланта да види чичо Джеймс.

„Толкова са много“ — помисли си Скарлет, когато те се втурнаха към нея. Най-малкото момиче и едно момченце се вкопчиха в коленете на Джейми, той избухна в смях и не се разбра какво им каза.

После една едра, пълна жена с още по-червена коса протегна към Скарлет загрубялата си ръка.

— Добре дошла — рече тя спокойно. — Аз съм жената на Джейми, Морийн. Не обръщай внимание на тези диваци, ела да седнеш до огъня и да изпиеш чаша чай. — Тя здраво хвана Скарлет за раменете и я дръпна навътре в стаята. — Тихо, езичници такива, оставете татко да си поеме дъх. После си измийте лицата и елате да се запознаете със Скарлет един по един. — Тя свали кожената наметка на Скарлет. — Прибери това на сигурно място, Мери Кейт, иначе бебето ще си помисли, че е котенце, и ще започне да си играе с него, толкова е меко.

По-голямото момиче направи реверанс пред Скарлет и развълнувано протегна ръце към наметката. Сините му очи бяха огромни от възхищение. Скарлет му се усмихна. Усмихна се и на Морийн, въпреки че жената на Джейми я буташе към някакво дървено кресло, сякаш си мислеше, че Скарлет е едно от децата ѝ, на което може да нарежда.

След миг в едната ръка на Скарлет се озова най-голямата чаша, която някога бе виждала, а с другата се ръкуваше с едно изумително красиво момиче, което прошепна на майка си: „Тя изглежда като принцеса“ и „Аз съм Хелън“ — на Скарлет.

— Трябваше да пипнеш кожената наметка, Хелън — важно каза Мери Кейт.

— Хелън ли е гостенката тук, та се обръщаш към нея? — каза Морийн. — Какъв позор за една майка — да има такава невъзпитана

дъщеря. — Но в гласа ѝ имаше обич и сподавен смях.

Бузите на Мери Кейт пламнаха от притеснение. Тя пак направи реверанс и протегна ръка.

— Братовчедке Скарлет, моля за извинение. Аз съвсем се забравих при вида на вашата елегантност. Чувствувам се горда, че съм сродница на такава благородна дама.

Скарлет искаше да ѝ каже, че няма за какво да се извинява, но не можа. Джейми бе свалил шапката и сакото си и разкопчал жилетката си. Под дясната си мишница държеше едно дете — доволно боричкащ се, риташ, пищящ, закръглен червенокос вързоп.

— А това дяволче е Шон, кръстен Джон като добър американец, защото се роди тук, в Савана. Викаме му Джеки. Кажи „добър ден“ на братовчедка си, Джеки, ако можеш да говориш.

— Добър ден — изкрещя момченцето, а после запищя от удоволствие, защото баща му го обърна с главата надолу.

— Какво става тук?

Като се изключат писъците на Джеки, шумът утихна веднага щом силният свадлив глас се чу сред врявата. Скарлет вдигна глава и видя висок старец, който сигурно беше чичо ѝ Джеймс. До него стоеше хубаво момиче с тъмна къдрава коса. Изглеждаше разтревожено и плахо.

— Джеки събуди чичо Джеймс от дрямката му — каза то. — Ударил ли се е, та вие така? Затова ли Джейми се е прибрал по-рано?

— Нищо подобно — отговори Морийн. Тя заговори по-силно. — Имаш гостенка, чичо Джеймс. Дошла е специално да те види. Джейми оставил в магазина Даниъл, за да я доведе при тебе. Ела до огъня, чайт е готов. И поздрави Скарлет.

Скарлет стана и се усмихна.

— Здравей, чичо Джеймс, помниш ли ме?

Старецът се втренчи в нея.

— Последния път, когато те видях, жалеше мъжа си. Намери ли си вече друг?

Скарлет се мъчеше да си спомни. Господи, чичо Джеймс беше прав. Бе идвала в Савана, след като роди Уейд, и тогава носеше траур за Чарлс Хамилтън.

— Да, намерих си — каза тя. „А какво би казал, ако знаеше, че съм си намерила двама оттогава, любопитен старец такъв?“

— Това е добре — доволно каза чичо й. — Вече има прекалено много неомъжени жени в тази къща.

Момичето изплака, после се обърна и изхвърча от стаята.

— Чичо Джеймс, не бива да я измъчваш така — каза Джейми строго.

Старият човек се приближи до огъня и потри ръце над топлината.

— А тя не трябва да бъде такава ревла — рече той. — О'Хара не плачат над неприятностите си. Морийн, ще изпия чая си сега, докато говоря с момичето на Джералд. — Той седна на стола до Скарлет. — Разкажи ми за погребението. Погреба ли баща си, както подобава? Погребението на брат ми Андрю беше най-хубавото, което този град е виждал от години.

Скарлет си спомни жалката групичка опечалени около гроба на Джералд в Тара. Толкова малко. А много от тези, които би трябвало да са там, бяха умрели преди него, преди да им дойде времето.

Скарлет впи поглед в избледнелите сини очи на стареца.

— За него имаше катафалка със стъклени прозорци, теглена от четири черни коня с черни пера на главите, покров от цветя върху ковчега и още по-голям върху покрива, и над двеста опечалени в екипажи зад катафалката. Той лежи в мраморна гробница, а не в гроб, и отгоре на гробницата е издълбан ангел — два метра висок. — Гласът ѝ бе студен и рязък. „На ти сега, дъртак такъв, и остави татко на мира.“

Джеймс потри сухите си ръце.

— Бог да го прости — каза той щастливо. — Винаги съм казвал, че Джералд беше най-изтънченият от нас, нали така, Джейми? Изтърсакът на котилото и пламваше най-бързо, ако го обидеха. Беше чудесен дребосък, този Джералд. А знаете ли как се сдоби с онази своя плантация? Като играеше покер с моите пари, ето как. И не ми предложи нито пени от печалбата.

Смехът на Джеймс бе топъл и силен — смях на млад човек. Бе пълен с жизненост и истинска радост.

— Разкажи защо се е наложило да напусне Ирландия, чичо Джеймс — каза Морийн и допълни чашата на стареца. — Може Скарлет да не е чувала тази история.

„Мътните да ги вземат! Бдение ли ще правим?“ Скарлет сърдито се размърда на стола си.

— Чувала съм я сто пъти — каза тя.

Джералд О'Хара обичаше да се хвали как избягал от Ирландия и за главата му била обявена награда, след като убил бирника на английския земевладелец с един удар с юмрук. Всеки в окръг Клейтън бе чувал тази история сто пъти и никой не я приемаше за истина. Джералд изпадаше в шумна ярост, но целият свят виждаше колко е благ всъщност.

Морийн се усмихна.

— Страшен мъж, въпреки дребния му ръст — всички са ми казвали това. Баща, с който една жена може да се гордее.

Скарлет почувствува, че я задавят сълзи.

— Точно такъв беше — рече Джеймс. — Кога ще разрежеш тортата за рождения ден, Морийн? И къде е Патриша?

Скарлет огледа червенокосите глави наоколо. Не, сигурна бе, че не се е запознала с Патриша. Може би това беше тъмнокосото момиче, което избяга.

— Тя приготвя угощението за празника си, чичо Джеймс — каза Морийн. — Нали знаеш колко е придирчива. Ще идем оттатък веднага щом Стивън дойде да каже, че е готова.

Стивън? Патриша? Оттатък?

Морийн видя въпроса на лицето на Скарлет.

— Джейми не ти ли каза, Скарлет? Тук има три семейства О'Хара. Ти едва започваш да се запознаваш с роднините си.

„Никога няма да се оправя — помисли си Скарлет отчаяно. — Поне да стоях на едно място!“

Но нямаше такива изгледи. Патриша празнуваше рождения си ден в двойната гостна на собствената си къща, а плъзгащите се врати бяха отворени докрай. Децата — а те бяха много — играеха на игри, които бяха свързани с много тичане, криеница и изскачане иззад столове и завеси. От време на време възрастните се спускаха след някое дете, което ставаше твърде буйно, или се навеждаха да вдигнат някой от малчуганите, който бе паднал и се нуждаеше от утеха. Като че нямаше значение чие дете е. Възрастните се държаха като родители на всички деца.

Скарлет бе благодарна за рижавата коса на Морийн. Нейните деца — тези, с които се бе запознала в съседната къща, плюс Патриша, плюс Даниъл — синът от магазина, плюс още едно пораснало момче, чието име не си спомняше — поне си приличаха. Останалите внасяха пълна бъркотия.

Както и родителите им. Скарлет знаеше, че един от мъжете се казва Джералд, но кой? Те всички бяха едри, тъмнокоси, синеоки и с очарователни усмивки.

— Човек се обърква, нали? — чу глас до себе си. Беше Морийн. — Не се притеснявай, Скарлет, ще ги разпознаваш с течение на времето.

Скарлет се усмихна и вежливо кимна. Но нямаше никакво намерение „да ги разпознава“. Щеше да помоли Джейми да я изпрати до къщи в първия удобен момент. Тук бе прекалено шумно с тези зверчета, които скачаха наоколо. Смълчаната розова къща на площада ѝ се струваше убежище. Там поне можеше да говори с лелите си. Тук нямаше на кого една дума да каже. Бяха твърде заети да тичат след децата или да прегръщат и целуват Патриша. И я питаха за бебето, Боже господи! Като че ли не знаеха, че единственото прилично нещо е да се преструваш, че не забелязваш, когато една жена е бременна. Чувствуваше се като чужденка. Изолирана. Незначителна. Както в Атланта. Както в Чарлстън. А това бяха собствените ѝ роднини! Затова нещата ставаха сто пъти по-лоши.

— Сега ще разрежем тортата — каза Морийн. Тя хвана Скарлет под ръка. — А после, малко музика.

Скарлет стисна зъби. Дявол да го вземе, аз вече изтърпях една музикална вечер в Савана. С нищо друго ли не могат да се занимават тези хора? Тя отиде с Морийн до един диван, тапициран с червен плюш, и седна сковано на ръба му.

Почукването на нож върху стъкло призова всички към внимание. Компанията успя да се поумири.

— Благодарен съм ви и за толкова — каза Джейми. Размаха заплашително ножа към смеещите се. — Събрали сме се да отпразнуваме рождения ден на Патриша, макар да се пада чак другата седмица. Днес е последният ден преди Велики пости — по-добро време за празник, отколкото наред Постите. — Той пак се намръщи по посока на смеха. — А имаме и друга причина да празнуваме. Една

красива, отдавна изгубена О'Хара се намери отново. От името на всички О'Хара вдигам тази наздравница за братовчедката Скарлет и ѝ казвам добре дошла в нашите сърца и домове. Джейми отметна глава и изля тъмното съдържание на чашата в гърлото си. — Носете угощението! — нареди той с широк жест. — И цигулката!

Откъм вратата се чува шъткания и кикот. Патриша се приближи и седна до Скарлет. После в ъгъла засвири цигулка. Хубавата дъщеря на Джейми, Хелън, влезе с поднос димящи банички с месо. Тя се наведе, за да ги покаже на Патриша и Скарлет, след това внимателно ги отнесе до солидната кръгла маса в средата на гостната и сложи подноса върху кадифената покривка. Подир Хелън влезе Мери Кейт, после миловидното момиче, което бе довело чичо Джеймс, после най-младата булка О'Хара. Всички показваха подносите си на Скарлет и Патриша, преди да ги прибавят към храната на масата. Печен говежди бут, шунка с подправки, тлъста пуйка. После Хелън се появи отново с огромен съд димящи картофи, а другите този път я последваха побързо с пюре от моркови, печен лук, варени сладки картофи. Процесията минаваше пак и пак, докато масата се покри с безброй ястия и мезета. Цигулката изпълни ликуващо арпеджо — Скарлет видя, че на нея свири Даниъл от магазина и Морийн влезе с огромна торта, щедро украсена с големи, ярки рози от крем.

— Купешка торта! — изкрещя Тимъти.

Джейми вървеше по петите на жена си. Бе вдигнал ръце над главата си. Във всяка ръка носеше по три бутилки уиски. Цигулката засвири темпераментна бърза мелодия и всички се засмяха и запляскаха с ръце. Дори и Скарлет. Човек не можеше да устои на жизнеността на процесията.

— А сега, Брайън — каза Джейми — ти и Били! Кралиците на трона им до огнището.

Преди Скарлет да разбере какво става, диванът, на който седяха, бе повдигнат, залюлян — тя се хвана за Патриша — и поставен близо до пламтящите въглени в камината.

— Сега чичо Джеймс! — нареди Джейми и смеещият се старец беше пренесен, заедно с високия си стол, от другата страна на камината.

Момичето, което бе довело Джеймс, отпъди децата като пилета в другата гостна, където Мери Кейт простря една покривка за маса на

пода, за да седнат пред втората камина.

Изненадващо бързо хаосът се превърна в спокойствие. Докато всички се хранеха и разговаряха, Скарлет се опита да разпознае възрастните.

Двамата сина на Джейми толкова си приличаха, та ѝ беше трудно да повярва, че Даниъл, на двайсет и една години, бе три години по-голям от Брайън. Когато се усмихна на Брайън и му го каза, той се изчерви така, както могат само червенокосите. Единственият друг младеж започна безмилостно да го дразни, но спря, когато момичето с розови бузки до него сложи ръката си на рамото му и каза:

— Престани, Джералд.

Значи това беше Джералд. Татко толкова би се радвал, че високото, хубаво момче е кръстено на него. То наричаше момичето Поли и двамата така светеха от любов, че сигурно бяха младоженци. А Патриша страшно командуваше този, когото Джейми наричаше Били, така че вероятно и те бяха мъж и жена.

Но Скарлет нямаше време да се ослушва за имената на другите. Изглежда всички искаха да говорят с нея. И всяка нейна дума предизвикваше възклицания, повторения, възхищение. Тя разказваше на Даниъл и Джейми за магазина си, на Поли и Патриша за шивачката си, на чичо Джеймс за янките, запалили Тара. Най-много говори за търговията си с дървен материал — как отначало от една малка дъскорезница направила две, после складовете, а сега цяло градче от нови къщи на края на Атланта. Всички шумно одобряваха. Най-сетне Скарлет бе намерила хора, които не смятаха разговорите за пари за табу. Бяха като нея — искаха да работят упорито и да забогатеят. Тя вече бе забогатяла и те ѝ казаха, че е чудесна. Не можеше да си представи защо бе искала да си тръгне от това прекрасно тържество и да се върне в убийствената тишина на дядовата си къща.

— Ще ни посвириш ли най-после, Даниъл, ако си приключил с унищожаването на тортата на сестра си? — каза Морийн, когато Джейми отвори бутилка уиски, и изведнъж всички, освен чичо Джеймс, станаха и се заеха с работа в явно добре отработен ред. Даниъл бързо заскрибуца на цигулката, шумно критикуван от останалите, жените чевръсто разчистиха масата, а мъжете издърпаха мебелите до стената, като оставиха Скарлет и чичо ѝ да седят в нещо

като остров. Джейми поднесе чаша уиски на Джеймс и, приведен, зачака преценката на стареца.

— Става — беше неговото заключение.

Джейми се засмя.

— Надявам се, старче, защото нямаме друго.

Скарлет се опита да привлече вниманието на Джейми и като не успя, накрая се принуди да му извика. Трябваше да си тръгне сега. Всички подреждаха столове в кръг около огъня, а по-малките деца заемаха местата си на пода в краката на възрастните. Очевидно се приготвяха за музикалната част, а след като започнеха, щеше да бъде ужасно невъзпитано да стане и да си тръгне.

Джейми прескочи едно момченце, за да стигне до Скарлет.

— Ето и за тебе — каза той.

За неин ужас ѝ подаде чаша с няколко пръста уиски. За каква я мислеше? Една дама не пие уиски. Тя не пиеше нищо по-силно от чай, освен шампанско или пунш на баловете, или съвсем малка чашка шери. Той не би могъл да знае за брендито, с което някога се наливаше. Но това беше обида! Не, не би го направил, сигурно е шега. Насили се да му се усмихне мило.

— Време е да си тръгвам, Джейми. Беше чудесно, но става късно...

— Не можеш да си тръгнеш точно, когато празникът започва, Скарлет. — Джейми се обърна към сина си. — Даниъл, ти май искаш да прогониш току-що намерената си братовчедка с това скрибуцане. Изsvири ни една песен, момче, стига с това котешко боричкане.

Скарлет се опита да каже нещо, но думите ѝ бяха удавени във виковете: „Свири като хората, Даниъл“, „Изsvири балада“ и „Рийл^[1], момче, искаме рийл“.

Джейми се ухили.

— Не те чувам — извика ѝ над глъчката. — Когато някой заговори за тръгване, оглушавам.

Скарлет усети, че започва да се ядосва. Когато Джейми пак ѝ предложи уискито, тя побесня и стана. И тогава, преди да успее да избие чашата от ръката му, позна мелодията, която свиреше Даниъл. Беше „Пег в кабриолет“.

Любимата на татко. Погледна руменото ирландско лице на Джейми и видя образа на баща си. О, ако можеше да е тук, толкова би

му харесало. Скарлет седна. Отрицателно поклати глава към предложеното ѝ питие и се опита да се усмихне на Джейми. Плачеше ѝ се.

Но музиката не те оставяше да тъгуваш. Мелодията бе толкова заразителна, толкова весела, че вече всички пееха и пляскаха с ръце. Скарлет неволно започна да потропва с крак под полите си.

— Хайде, Били — каза, или по-скоро изпя Даниъл. — Хайде да свирим заедно.

Били отвори капака на една ракла до прозореца и извади малък акордеон. Надипленият кожен мях се отвори с хриптене. После Били мина зад Скарлет, пресегна се над главата ѝ и взе нещо лъскаво от полицата над камината.

— Време е за истинска музика. Стивън... — Той подхвърли тънка блестяща тръба на мургавия мълчалив човек. — И за тебе, Брайън. — Друго сребърно нещо прелетя във въздуха. — А за милата ми тъща... — Ръката му пусна нещо в скута на Морийн.

Едно от момчетата буйно запляска.

— Кастанетите! Братовчедката Морийн ще удря кастанетите.

Скарлет зяпна. Даниъл бе спрял да свири и без музиката пак ѝ бе станало тъжно. Но вече не искаше да си ходи. Този празник нямаше нищо общо с музикалната вечер на семейство Телфър. Тук имаше естественост, топлота, смях. Толкова спретнато подредените гостни сега бяха обърнати с главата надолу, столовете и от двете стаи бяха нагласени в широк полукръг около огъня. Морийн вдигна ръка и се чу тракане. Скарлет видя, че „кастанетите“ всъщност бяха дебели парчета гладко дърво.

Джейми продължаваше да налива и раздава уиски. Я виж, жените също пият! Не тайно, не засрамено. Забавляват се също като мъжете. И аз ще пийна. За здравето на О'Хара. Тя понечи да викне на Джейми да ѝ налее, но после си спомни: „Ще се прибирам у дядо. Не бива да пия. Ще ме усетят по дъха. Няма нищо. В мене има топлина, като че ли току-що съм изпила цяла чаша. Нямам нужда от уиски.“

Даниъл плъзна лъка по струните.

— „Момичето зад тезгяха“ — каза той.

Всички се засмяха. Включително Скарлет, макар че не знаеше защо. След миг голямата стая заехтя от ирландския рийл. Акордеонът на Били силно застана, Брайън засвири мелодията на тенекиената си

свирка, а Стивън надуваше своята в ромолящ контрапункт на мелодията на Били. Джейми тактуваше с крак, децата пляскаха, Скарлет пляскаше, всички пляскаха. С изключение на Морийн. Тя вдигна ръката си с кастанетите и рязкото отсечено тракане заотмерва постоянния ритъм, който обединяваше всичко останало. „По-бързо!“ — настояваха кастанетите и другите се подчиняваха. Свирките засвириха по-високо, цигулката заскърца по-силно, акордеонът пъхтеше, за да не изостане. Пет-шест деца станаха, заскачаха и заиграха в средата на стаята. Ръцете на Скарлет пламнаха от пляскане, а краката ѝ се движеха, сякаш и на нея ѝ се искаше да скача с децата. Когато рийлът свърши, тя се облегна назад на дивана, изтощена.

— Я ела, Мат, и покажи на хлапетата как се танцува — извика Морийн и приканващо изтрака с кастанетите. По-възрастният мъж до Скарлет стана.

— Бог да ви поживи, чакайте малко — помоли Били. — Имам нужда да поотдъхна. Я по-добре ти ни попей, Кати. — Той изтръгна няколко ноти от акордеона.

Скарлет понечи да възрази. Тя не можеше да пее, не и тук. Не знаеше други ирландски песни, освен „Пег“ и другата любима на баща ѝ — „В зелено“.

Но видя, че Били няма предвид нея. Една грозновата мургава жена с големи зъби подаваше чашата си на Джейми и ставаше. „Пристигна в Америка буен младеж“ — запя тя с чист и нежен висок глас. Преди да завърши стиха, Даниъл, Брайън и Били вече ѝ акомпанираха. „Джек Дуган се казваше той“ — пееше Кати, — „роден и израсъл в Ирландия“. Включи се и свирката на Стивън, една октава по-високо, с особена, сърцераздирателна, сребриста печал.

„... в Касълмейн беше живял...“. Всички запяха, без Скарлет. Но не ѝ беше неприятно, че не знае думите. Нали бе част от музиката. Тя я обгръщаше. А когато тъжната, смела песен свърши, Скарлет видя, че много други очи бяха насълзени като нейните.

Последва една весела песен, подета от Джейми, а после друга, която накара Скарлет да се смее и да се изчервява едновременно, когато разбра двусмисленото значение на думите.

— А сега съм аз — каза Джералд. — Ще изпея „Въздухът на Лъндъндери“ на милата ми Поли.

— О, Джералд! — Поли скри пламналото си лице в ръцете си. Брайън извири първите няколко ноти. После Джералд запя и Скарлет затаи дъх. Бе чувала за ирландския тенор, но не предполагаше, че може да бъде такова нещо. Съименникът на татко ѝ пееше като ангел. Силната любов в неговото младо сърце се четеше по лицето му и се долавяше във високите чисти ноти, бликащи от пулсиращото му силно гърло. А гърлото на Скарлет се сви от цялата тази красота и от острия болезнен копнеж да изпита подобна любов — толкова искрена и открита. „Рет!“ — изплака сърцето ѝ, макар нейният ум да се присмиваше на идеята за простичка прямота при мрачния, сложен характер на съпруга ѝ.

Когато песента свърши, Поли обви врата на Джералд с ръце и скри лице в рамото му. Морийн вдигна кастанетите.

— А сега рийл! — обяви тя решително. — Краката направо ме сърбят.

Даниъл се засмя и засвири.

Скарлет бе танцувала вирджински рийл поне сто пъти, но никога не бе виждала нещо подобно на танците на рождения ден на Патриша. Започна Мат О'Хара. Когато тръгна напред с изправени рамене и изпънати ръце, приличаше на войник. После краката му затропаха и се заизвиваха, движеха се толкова бързо, че очите на Скарлет се премрежиха. Под токовете му, под заплетените му невъзможни стъпки напред и назад подът се превърна в кънтящ барабан, в излъскан лед. „Сигурно е най-добрият танцьор в целия свят“ — помисли си Скарлет. А после Кати се изправи срещу него, вдигнала поли с двете си ръце, за да не пречат на краката ѝ за стъпките. Следващата беше Мери Кейт, после Джейми се присъедини към дъщеря си. Стана и красивата Хелън с един от братовчедите си — момченце на не повече от осем години. „Не мога да повярвам — мислеше си Скарлет. — Те са вълшебни, всички. И музиката е вълшебна.“ Краката ѝ се раздвижиха, бързо както никога досега — опитваха се да повторят това, което виждаше, да изразят вълнението от музиката. „Трябва да се науча да танцувам като тях, просто трябва. Това е като... като да се понесеш нагоре, чак до слънцето.“

Едно от спящите под дивана деца се събуди от тропота на танцуващите и се разплака. Плачът се разпространи като зараза сред най-малките. Танците и музиката спряха.

— Сложете ги да легнат върху няколко сгънати одеяла в другата гостна — каза спокойно Морийн. — Ако са се подмокрили, подсушете ги. После ще затворим вратите хубаво и те веднага ще заспят. Джейми, свирачът с кастанетите ужасно ожадня. Мери Кейт, подай чашата ми на татко си.

Патриша помоли Били да отнесе тригодишния им син.

— Аз ще взема Бети — каза тя и се наведе до дивана. — Тихо, тихо. — Патриша притисна детето към себе си. — Хелън, дръпни пердетата. Луната свети ярко тази вечер.

Скарлет още бе замаяна от очарованието на музиката. Тя разсеяно погледна прозорците и изведнъж се сепна. Стъмваше се. Дойде на чай, а се застоя с часове.

— О, Морийн, ще закъснея за вечеря — изохка тя. — Трябва да се прибирам. Дядо ми ще побеснее.

— Нека побеснее старият перко. Остани на празника. Той едва започва.

— Бих искала да можех да остана — искрено каза Скарлет. — Това е най-хубавият празник в живота ми. Но обещах да се прибера.

— Е, добре тогава. Обещанието си е обещание. Ще дойдеш ли пак?

— С удоволствие. Ще ме поканите ли?

Морийн благо се засмя.

— Чувате ли го това момиче? — каза тя на цялата стая. — Ние тук не се каним. Всички сме едно семейство и ти си част от него. Идвай, когато поискаш. Вратата на кухнята ми няма ключалка, а в огнището винаги гори огън. Пък и Джейми добре се справя с цигулката... Джейми! Скарлет трябва да тръгва. Облечи си палтото, човече, и ѝ предложи ръката си.

Точно преди да завият зад ъгъла, Скарлет чу, че музиката започва отново. Бе приглушена от дебелите тухлени стени на къщата и затворените заради зимата прозорци. Но тя позна песента, която О'Хара пееха — „В зелено“.

„На тази ѝ знам всичките думи! О, иска ми се да не трябваше да си тръгвам!“

Краката ѝ направиха няколко танцови стъпки, Джейми се засмя и ги повтори.

— Следващия път ще те науча да танцуваш рийл — обеща той.

---

[1] Бърз шотландски танц. — Б.пр. ↑

36.

Скарлет понесе неодобрително стиснатите устни на лелите си със спокойно пренебрежение. Не се разтревожи дори от това, че дядо ѝ я извика да я мъмри. Спомни си колко безцеремонно го отписа Морийн. „Старият перко“ — помисли си тя и тайно се изкиска. Това я направи достатъчно дръзка и безочлива, за да изтича до леглото му и да го целуне по бузата, след като я освободи.

— Лека нощ, дядо — каза му жизнерадостно.

„Старият перко“ — прошепна си, след като бе в безопасност в коридора. Смееше се, когато се върна при лелите си на масата. Незабавно ѝ поднесоха вечерята. Чинията ѝ бе покрита с блестящ сребърен похлупак, за да не изстива храната. Скарлет бе сигурна, че е излъскан току-що. „В тази къща нещата наистина могат да вървят както трябва — помисли тя, — стига да има кой да строива слугите. Съвсем са се разпасали при дядо. Старият перко.“

— Какво толкова забавно има, Скарлет? — Тонът на Полин бе леден.

— Нищо, лельо Полин.

Когато Джероум церемониално повдигна сребърния похлупак, Скарлет видя планина от храна. Тя се изсмя на глас. За пръв път в живота си не беше гладна — не и след угощението у О'Хара. А пред нея имаше храна поне за пет души. Сигурно здравата ги е наплашила онези в кухнята.

* * *

На следващата сутрин на литургията за първия ден на Велики пости Скарлет зае мястото си до Юлали на пейката, предпочитана от лелите ѝ. Тя беше благовъзпитано дискретна — разположена доста назад и до нея се стигаше по една от страничните пътеки. Коленете ѝ тъкмо започваха да я болят от допира със студения под, когато видя братовчедите си да влизат в черквата. Те тръгнаха по централната

пътека — „естествено“ — помисли си Скарлет — и отидоха най-отпред, където заеха цели две пейки. „Какви страхотно едри хора са и толкова пълни с живот. И с цвят. Главите на момчетата са като пламтящи огньове на светлината, идваща през червения витраж, и дори шапките не могат да скрият ярката коса на Морийн и момичетата.“ Скарлет бе така потънала във възторг и в спомени за рождения ден, че без малко да изпусне пристигането на монахините от манастира. А пък беше накарала лелите си да дойдат рано на църква. Искаше да се увери, че майката-игуменка от Чарлстън все още е в Савана.

Да, тъкмо влизаше. Скарлет не обръщаше внимание на отчаяния шепот на Юлали да се обърне с лице към олтара. Тя изучаваше спокойното изражение на минаващата покрай нея монахиня. Днес майката-игуменка щеше да я приеме. Скарлет бе твърдо решена. По време на литургията мечтаеше за тържеството, което щеше да даде, когато върне на Тара цялата ѝ някогашна хубост. Ще има музика и танци — също като снощи — и всичко ще продължава с дни.

— Скарлет! — изсъска Юлали. — Престани да си тананикаш.

Скарлет се усмихна над требника. Не беше усетила, че си тананика. Наистина „Пег в кабриолет“ не беше много подходяща за в църква.

— Не вярвам! — каза Скарлет. Под петното от пепел на челото ѝ, в светлите ѝ очи се четяха объркване и болка, а пръстите ѝ болезнено стискаха броеницата, взета назаем от Юлали.

Възрастната монахиня повтори с безстрастно търпение:

— Майката-игуменка ще прекара целия ден в усамотение — в пост и молитва. — После очевидно съжали Скарлет и добави като обяснение. — Днес е първият ден на Велики пости.

— Знам това — почти изкрещя Скарлет. После се овладя. — Моля, предайте ѝ, че съм много разочарована — каза тихо тя. — И че утре пак ще дойда.

Веднага щом се прибра в къщата на Робияр, си изми лицето.

Юлали и Полин очевидно бяха шокирани, когато влезе при тях в салона, но не казаха нищо. Мълчанието бе единственото оръжие, което можеха да използват без риск, когато Скарлет беше в лошо

настроение. Но когато тя заяви, че ще поръча закуска, Полин просто беше длъжна да заговори:

— Ще се разкайваш за това само след няколко часа, Скарлет.

— Не виждам защо да се разкайвам — отвърна Скарлет. Челюстите ѝ бяха стиснати.

Но се отпуснаха, щом Полин ѝ обясни. Връщането на Скарлет към религията бе доста скорошно и ѝ се струваше, че постенето означава просто в петък да се яде риба вместо месо. Обичаше риба и изобщо не би възразила срещу това правило. Но онова, което ѝ каза Полин, предизвикваше много сериозни възражения.

Само по едно хранене на ден през четирийсетте дни на Великите пости и никакво месо. Неделите бяха изключение. Пак никакво месо, но се допускаше да се храниш три пъти.

— Не вярвам! — възкликна Скарлет за втори път през този един час. — Никога не сме правили така вкъщи.

— Били сте деца — каза Полин. — Но съм сигурна, че майка ти е постила както трябва. Не мога да разбера защо не ви е въвела в обредите на Постите, когато сте пораснали, но пък тя живееше откъснато в провинцията, без напътствията на свещеник, а не трябва да се забравя и влиянието на мистър О'Хара... — Гласът ѝ заглъхна.

Очите на Скарлет светнаха, готови за битка.

— Бих искала да знам какво по-точно имаш предвид под „влиянието на мистър О'Хара“?

Полин сведе поглед.

— Всеки знае, че ирландците си позволяват известна свобода спрямо законите на Църквата. Но човек не може да ги обвинява наистина, те са тъй бедна и невежа нация. — Тя се прекръсти благочестиво.

Скарлет тропна с крак.

— Няма да стоя тук и да търпя този надут френски снобизъм. Баща ми беше добър човек и неговото „влияние“ беше благодетелност и щедрост — неща, които са ви съвсем непознати. Освен това трябва да ви кажа, че вчера прекарах целия следобед с неговите роднини и те са прекрасни хора — до един. И сто пъти бих предпочела да ми влияят те, отколкото вашето безцветно религиозно лицемерие.

Юлали избухна в сълзи. Скарлет се намръщи. „Сега с часове има да ми подсмърча. Нетърпимо е.“

Полин силно изхлипа. Скарлет се обърна и я изгледа. Леля ѝ не заплака.

Скарлет безпомощно гледаше двете сведени посивели глави и прегърбените рамене — Полин изглеждаше толкова слаба и крехка.

Мътните ги взели! Тя пристъпи до Полин и докосна възлестия гръб на леля си.

— Съжалявам, леличко. Не исках да кажа това.

След като мирът бе възстановен, Юлали предложи на Скарлет да ги придружи с Полин за разходката им на площада.

— Сестра ми и аз смятаме, че човек винаги се ободрява, като се поразтъпче — каза тя оживено. После устните ѝ жално потрепнаха. — А и така по-малко мисли за ядене.

Скарлет незабавно се съгласи. Трябваше да излезе навън. Бе убедена, че долавя миризмата на пържен бекон от кухнята. Разходи се с лелите си около дърветата на площада пред къщата, после отидоха до друг наблизно, обиколиха го. Сетне — следващия площад, и още последващия. Когато се връщаха вкъщи, краката ѝ се влачеха почти като на Юлали и бе сигурна, че е минала през или около всеки един от над двайсетте площада, пръснати из Савана, които бяха основанието за претенциите на града за особен чар. Освен това беше сигурна, че е полуумряла от глад и отегчена до смърт. Но поне бе време за обяд... Не си спомняше да е яла по-вкусна риба.

Какво облекчение изпита, когато Юлали и Полин се оттеглиха на горния етаж за следобедната си дрямка. Дори малка част от спомените им за Савана бяха тежко изпитание, а по-голям откъс можеше да влуди човек. Тя неспокойно се разхождаше из голямата къща, вземаше сребърни и порцеланови предмети от масите и ги слагаше обратно, без дори да ги погледне.

Защо майката-игуменка ѝ създаваше такива затруднения? Защо поне не поговореше с нея? Защо, за бога, жена като нея трябваше да прекара цял ден в усамотение, та ако ще да е и свят ден като първия ден на Велики пости? Без съмнение майката-игуменка вече е толкова праведна, колкото може да бъде един смъртен. Защо ѝ беше да прекарва цял ден в пост и молитва?

Пост? Скарлет изтича до салона, за да погледне големия часовник. Не можеше да бъде само четири часът. Та дори без нещо. Беше четири без седем минути. И никакво ядене утре до обяд. Не, не беше възможно. Беше безсмислено.

Скарлет се приближи до шнура на звънеца и го дръпна четири пъти.

— Иди си вземи палтото — каза тя на Панзи, когато момичето дотича. — Излизаме.

— Мис Скарлет, как така ще ходиме в пекарницата? Готвачката — тя вика, че тия работи от пекарницата не стават за ядене. Тя сама си пече всичко.

— Не ме интересува какво казва готвачката. И ако продумаш една дума, че сме идвали тук, жива ще те одера.

В магазина Скарлет изяде две курабийки и една кифла. Напълни два плика с печива и под наметката си ги занесе вкъщи, а после ги качи в стаята си.

На средата на бюрото ѝ лежеше телеграма. Скарлет пусна пликите с хляб и сладкиши на пода и изтича да я вземе.

Беше подписана „Хенри Хамилтън“. По дяволите! Бе помислила, че е от Рет, който я моли да се върне или ѝ казва, че е тръгнал да я прибере вкъщи. Сърдито смачка тънката хартия в ръката си.

После я изглади. По-добре да види какво има да ѝ каже чичо Хенри. Докато четеше съобщението, Скарлет се усмихна.

„ТЕЛЕГРАМАТА ТИ ПОЛУЧЕНА СТОП И ГОЛЯМ
БАНКОВ ПРЕВОД ОТ СЪПРУГА ТИ СТОП КАКВА Е
ТАЗИ ГЛУПОСТ ВЪПРОСИТЕЛЕН ЗНАК РЕТ ПОМОЛИ
ДА ГО УВЕДОМЯ ЗА НАСТОЯЩИЯ ТИ АДРЕС СТОП
СЛЕДВА ПИСМО СТОП

ХЕНРИ ХАМИЛТЪН“

Значи Рет я търсеше. Точно както очакваше. Аха! Права беше да дойде в Савана. Надяваше се, че чичо Хенри ще бъде достатъчно

разумен незабавно да уведоми Рет, и то с телеграма, а не чрез писмо. Ами да, той може би я чете точно в тази минута, когато тя чете своята.

Тя затананика и затанцува валс из стаята, притиснала телеграмата до сърцето си. Той дори може да е вече на път. Влакът от Чарлстън пристигаше горе-долу по това време. Тя изтича до огледалото да приглади косите си и да разтърка бузите си, за да им върне цвета. Дали да не смени роклята си? Не, Рет ще забележи и ще си помисли, че тя не прави нищо друго, освен да го чака. Втърка одеколон на шията и слепоочията си. Ето. Беше готова. Видя, че зелените ѝ очи блестят като на дебнеща котка. Да не забрави да спусне миглите си над тях. Занесе едно столче до прозореца и седна така, че да е скрита зад пердетата, но да може да вижда.

Един час по-късно Рет все още не беше дошъл. Белите зъбки на Скарлет се впиха в една кифла от плика от пекарницата. Колко досадна беше цялата тая работа с Велики пости! Представи си — да се крие в стаята си и да няма дори масълце да намаже на кифлите. Беше в много лошо настроение, когато слезе долу.

И ето ти го Джероум с подноса с вечерята на дядо ѝ! Почти достатъчно, за да я превърне в хугенотка или презвитерианка като стареца.

Скарлет го спря в коридора.

— Тази храна изглежда ужасна — каза тя. — Върни я обратно и сложи големи парчета масло върху пюрето от картофи. И дебел резен шунка в чинията — знам, че има шунка долу, видях я да виси в килера. И добави кана сметана за пудинга. Както и купичка ягодов конфитюр.

— Мистър Робияр... той не може да дъвче никаква шунка. А докторът... той казва, че не трябва да яде сладко, нито пък сметана или масло.

— Но докторът не иска и да го умори от глад. Сега прави каквото ти казвам.

Скарлет сърдито гледаше скования гръб на Джероум, докато изчезна надолу по стълбите.

— Никой не трябва да стои гладен — каза тя. — Никога.

Настроението ѝ внезапно се оправи и тя се изкиска.

— Дори и старият перко.

В четвъртък, подкрепила се с кифлите, Скарлет весело си тананикаше, докато слизаше надолу по стълбите. Намери лелите си нервни, в трескава подготовка за обеди по случай рождения ден на дядо ѝ. Юлали се бореше с няколко клонки от магнолия с тъмнозелени листа за украса на бюфета и камината, а Полин ровеше в купчини ленени покривки за маса и салфетки, за да намери предпочитаните от баща ѝ.

— Какво значение има? — попита Скарлет нетърпеливо. Голямо чудо! Дядо ѝ дори нямаше да види масата в салона от леглото си. — Просто избери тази, на която най-малко ѝ личи кърпеното.

Юлали изпусна наръч шумолящи листа.

— Не те чух да влизаш, Скарлет. Добро утро.

Полин студено ѝ кимна. Като добра християнка, бе простила на Скарлет обидите, но по всяка вероятност никога нямаше да ги забрави.

— Няма кърпено по покривките на маман, Скарлет — каза тя. — Всичките са в отлично състояние.

Скарлет погледна купчините по дългата маса и си спомни износените, закърпени покривки, които лелите ѝ използваша в Чарлстън. Ако зависеше от нея, би опаковала всичко това и би го взела със себе си в Чарлстън, когато си тръгнеха в събота. Дядо ѝ не би и усетил, а на лелите ѝ щеше да върши работа. „Никога в живота си няма да се страхувам така, както те се страхуват от този стар тиранин.“ Но ако кажеше каквото мисли, леля Юлали щеше да започне да подсмърча, а леля Полин щеше цял час да ѝ чете лекции за задълженията към по-възрастните.

— Трябва да ида да му купя подарък — рече тя на глас. — Искате ли да ви купя нещо?

„И само да сте посмели — продължи наум — да ми предложите да ме придружите. Трябва да ида до манастира при майката-игуменка. Тя не може още да е в усамотение. Ако се наложи, ще чакам на портата и ще я пипна, когато излезе. Писна ми да ме връщат.“ Лелите ѝ казаха, че били прекалено заети, за да ходят на покупки, и се учудиха, че още

не е избрала и приготвила подарък за дядо си. Скарлет излезе, преди те да успеят да опишат своята заетост и дълбочината на изненадата си. „Стари перковци“ — промърмори тя под носа си. Не беше съвсем наясно какво точно значи тази ирландска фраза, но самият ѝ звук бе достатъчен, за да я накара да се усмихне.

Дърветата на площада изглеждаха някак си по-дебели, а тревата — по-зелена от предишния ден. И слънцето грееше по-силно. Скарлет усети как в нея се раздвижва оптимизмът, който винаги идваше още с първите признаци на пролетта. Днес щеше да бъде добър ден, бе сигурна в това — въпреки рождения ден на дядо ѝ.

— Побързай, Панзи — каза машинално тя. — Не се влачи като костенурка.

И пое с бърза крачка по тротоара от отъпкан пясък и мидени черупки.

Чукането и виковете на работниците от строежа на катедралата се чуваха ясно в неподвижния, огрян от слънцето въздух. На Скарлет за миг ѝ се прииска свещеникът пак да я разведе из строителната площадка. Но не беше тук за това. Тя зави към вратата на манастира.

На позвъняването ѝ отвори същата възрастна монахиня. Скарлет се приготви за бой. Но монахинята каза:

— Майката-игуменка ви очаква. Бихте ли ме последвали...

Скарлет бе почти зашеметена, когато излезе от манастира след десет минути. Бе се оказало толкова лесно! Майката-игуменка незабавно се съгласи да говори с епископа. Каза, че щяла да ѝ се обади много скоро. Не, не можела да каже кога точно, но със сигурност не след дълго. Тя самата щяла да се връща в Чарлстън следващата седмица.

Скарлет беше във възторг. Усмивката и очите ѝ така светеха, че бакалинът в магазинчето на Абъркорнстрийт без малко да забрави да ѝ вземе парите за завързаната с панделка кутия шоколадови бонбони, която избра за подарък за рождения ден на дядо си.

Доброто настроение ѝ помогна да понесе последните приготовления за обед, в които потъна, когато се прибра в къщата на Робияр. То леко се помрачи, когато научи, че дядо ѝ всъщност ще се яви на масата за шест от особено любимите си блюда. Настроението ѝ съвсем рухна, когато лелите ѝ съобщиха, че не ѝ е позволено да яде много от лакомствата.

— Месото е забранено през Великите пости — каза строго Полин. — И внимавай да няма никакъв сос по ориза или зеленчуците, които ядеш.

— Но бъди предпазлива, Скарлет. Не оставяй папа да забележи — добави Юлали шепнешком. — Той не одобрява постенето. — Очите ѝ скръбно се насълзиха.

„Мрачна е, защото няма да се наяде — помисли си Скарлет злобно. — Но пък не мога да я обвинявам.“ И на нея ѝ потичаха слюнките от благоуханията, носещи се от кухнята.

— За нас ще има супа. И риба — каза Юлали с внезапно оживление. — И торта, прекрасна торта. Истински пир, Скарлет.

— Не забравяй, сестро — предупреди я Полин. — Лакомята е грях.

Скарлет излезе — усещаше, че губи контрол над себе си. „Това е само един обед — каза си тя, — успокой се. Дори и с дядо при нас на масата не може да бъде чак толкова лошо. В края на краищата, какво може да направи един старец?“

Можеше, както Скарлет много бързо установи, да забрани да се говори друго, освен френски. Не обърна внимание на нейното „честит рожден ден, дядо“, сякаш изобщо не го бе казала. Отвърна на поздравленията на лелите ѝ със студено кимване и седна на огромния, подобен на трон стол начело на масата.

Пиер Огюст Робияр вече не беше крехкият старец с пижама. Безукорно облечено в старомоден редингот и колосана риза, тялото му изглеждаше по-голямо, а изправената му военна стойка беше внушителна дори и когато бе седнал. Бялата му коса приличаше на гривата на остарял лъв, очите му под белите вежди бяха като на ястреб, а големият му костелив нос изглеждаше като клюн на хищна птица. Увереността на Скарлет, че денят е добър, започна да се изпарява. Разгъна огромната изгладена ленена салфетка на скута си и се стегна — и тя не знаеше за какво.

Влезе Джероум с голям сребърен супник върху сребърен поднос с размерите на малка масичка. Очите на Скарлет се ококориха. В живота си не беше виждала такова сребро. Бе украсено с инкрустации. Основата на супника беше обградена от цяла гора от дървета, клоните и листата им се виеха нагоре към ръба. В гората имаше птици и животни — мечки, елени, глигани, зайци, фазани, даже бухали и

катерички по клоните. Капакът на супника беше във формата на дънер, покрит с гъсти лози, във всяка от които имаше миниатюрни, напълно узрели гроздове. Джероум постави супника пред господаря си и отвори капака с ръката си в бяла ръкавица. Вдигна се пара, която замъгли среброто и из цялата стая се разнесе приятната миризма на супа от стриди.

Полин и Юлали се наведоха напред, неспокойно усмихнати.

Джероум извади една супена чиния от бюфета и я доближи до супника. Пиер Робияр взе сребърен черпак и мълчаливо напълни чинията. После загледа през притворени очи как Джероум отнася супника и го слага пред Полин.

Церемонията се повтори за Юлали, после за Скарлет. Пръстите я сърбяха да грабне лъжицата. Но държа ръцете си в скута, докато дядо ѝ се обслужи и опита супата. Той вдигна рамене в многозначително недоволство и пусна лъжицата си в чинията.

От Юлали се откъсна задавено ридание.

„Дърто чудовище“ — помисли си Скарлет. Започна да яде супата си. Имаше кадифена гъстота и аромат. Опита се да привлече вниманието на Юлали, за да покаже на леля си, че супата ѝ харесва, но Юлали бе съкрушена. Лъжицата на Полин бе в супата ѝ, като на баща ѝ. Скарлет загуби всякакво съчувствие към лелите си. Щом толкова лесно се поддават на терора, заслужават да останат гладни. Тя нямаше да остави стареца да попречи на обедата ѝ!

Полин зададе някакъв въпрос на баща си, но понеже говореше на френски, Скарлет нямаше представа какво го бе запитала. Ала отговорът на дядо ѝ бе толкова кратък, а лицето на леля ѝ така преbledня, че той сигурно ѝ бе казал нещо обидно. Скарлет започна да се ядосва. Щеше да развали всичко, и то нарочно. „О, да можех да говоря френски. Нямаше просто да седя и да понасям гадостите му.“

Тя мълчеше, докато Джероум прибираше чиниите за супа и сребърните подложки и слагаше други чинии, ножове и вилици за риба. Отне му безкрайно дълго време.

Но се оказа, че печените херинги си струваха чакането. Скарлет погледна дядо си. Нямаше да посмее да се преструва, че не му харесват. Той изяде две малки хапчици. Шумът от докосването на ножовете и вилиците до чиниите изглеждаше много силен. Първо Полин, после и Юлали се отказаха и оставиха почти цялата риба в

чиниите си. Скарлет предизвикателно поглеждаше дядо си над всяка хапка, която поднасяше до устата си. Но дори и тя започваше да губи апетит. На всички им се отяждаше от явното неудоволствие на стария човек.

Апетитът ѝ се възвърна със следващото ястие. Задушените гълъби изглеждаха много крехки, а сосът беше като гъста кафява река върху пюреото от картофи и репичките, оформени в леки като въздуха гнезда за месото на птичките. Пиер Робияр потопи зъбците на вилицата си в соса, после ги допря до езика си. И толкова.

Скарлет едва се удържа да не избухне. Само отчаяната молба в очите на лелите ѝ я накара да замълчи. Как можеше човек да бъде толкова неприятен като дядо ѝ? Беше просто невъзможно да не му харесва храната. Не беше прекалено твърда за него, дори и да не му бяха останали много зъби. Всъщност и един да не му беше останал. А и тя знаеше, че вкусната храна му харесва. След като бе наредила да слагат масло и сос на кашата, която обикновено му сервираха, чинията му се връщаше в кухнята като че куче я е облизало. Не, сигурно имаше някаква друга причина да не яде. И я виждаше в очите му. Те блясваха, когато поглеждаха към лелите ѝ и виждаха нажаленото им разочарование. Той предпочиташе да ги кара да страдат, вместо да се порадва на обедата си. И то обедата в чест на рождения му ден.

Колко различен беше този рожден ден от празника на братовчедка ѝ Патриша!

Скарлет гледеше мършавото като върлина тяло на дядо си, самодоволното му безчувствено лице и го презираше за начина, по който измъчваше лелите ѝ. А още повече презираше тях, защото понасяха изтезанията. Нямаха капка кураж. Как можеха да се свиват така и да търпят? Тя седеше мълчаливо на масата на дядо си в елегантната розова стая, в хубавата розова къща и усещаше как я обзема отвращение към всичко и към всички. Дори и към самата нея. „Защо, за бога, просто не се обадя и не му кажа колко противно се държи? Не е необходимо да говоря френски, за да го направя, той разбира английски не по-зле от мен. Аз съм възрастен човек, не съм дете, което не бива да приказва без разрешение. Какво ми става? Това е направо глупаво.“

Но продължи да седи кротко, с изправен гръб, лявата ѝ ръка не помръдваше от скута ѝ. Също като дете, което се старее да се държи

добре пред гостите. Присъствието на майка ѝ бе невидимо, дори неподозирано, но Елен Робияр О'Хара беше тук — в къщата, където бе отраснала, на масата, където толкова често бе седяла, точно както сега седеше Скарлет, с лявата ръка върху колосаната ленена салфетка на скута ѝ. И от любов към нея, от желание да получи одобрението ѝ Скарлет бе неспособна да се противопостави на тиранията на Пиер Робияр.

Седя така цяла вечност и гледа как Джероум тържествено и бавно сервира. Прибираха се чинии, ножове и вилици и се слагаха нови — на Скарлет ѝ се струваше, че обедът никога няма да свърши. Пиер Робияр опитваше и отхвърляше поред всяко внимателно избрано и приготвено ястие, което му поднасяха. Когато Джероум донесе тортата, напрежението и мъкмата на лелите ѝ вече бяха съвсем осезаеми, а и самата Скарлет едва се сдържаше на стола си — толкова настойчиво бе желанието ѝ да избяга.

Тортата бе заляна с лъскава глазура от разбит белтък и щедро поръсена със сребристи дражета. Върху нея в една вазичка от сребърен филигран бяха поставени къдрави листенца папрат и миниатюрните копринени знамена на Франция, на Наполеоновата армия и на полка, в който бе служил Пиер Робияр. Старецът изръмжа, може би от удоволствие, когато я сложиха пред него. Обърна очи със смъкнати над тях клепачи към Скарлет.

— Нарези я! — рече на английски.

„Надява се, че ще съборя знаменцата — помисли си тя, — но няма да му направя това удоволствие.“ С дясната си ръка пое ножа от Джероум, а с лявата бързо взе блестящата вазичка от тортата и я остави на масата. Погледна дядо си право в очите и му се усмихна с най-милата си усмивка.

Устните му потрепнаха.

— И да не би да я изяде? — попита Скарлет драматично. — Нищо подобно! Старият проклетник успя да вземе не повече от две трохички на върха на вилицата си — след като изстърга хубавата глазура, като че е мухъл или нещо още по-ужасно — и ги сложи в устата си, сякаш прави най-голямото благодеяние на света. После каза,

че е твърде уморен, за да разгледа подаръците, и се прибра в стаята си. Искаше ми се да извия мършавия му врат!

Морийн О'Хара се залюля напред-назад и искрено се разсмя.

— Не виждам какво толкова смешно има — каза Скарлет. — Беше зъл и груб.

Бе разочарована от жената на Джейми. Очакваше да ѝ съчувствува, а не да се забавлява.

— Но разбира се, че виждаш, Скарлет. Цялата му дяволия. Бедните ти стари лели се пребиват да му доставят удоволствие, а той седи в пижамата си като мъничко беззъбо бебе и им крои този номер. Старият негодник. Винаги съм имала слабост към лошотиите на някой пакостник. Мога да си го представя — как няма търпение да дойде обедът и мъти плановете си. И да не мислиш, че слугата не му носи тайничко от всички тези чудесни блюда, за да се наяде до насита зад затворената си врата? Старият негодник! Наистина е смешно — такова лукавство.

Смехът на Морийн беше толкова заразителен, че накрая и Скарлет се разсмя. Добре направи, че дойде при винаги незаклучената кухненска врата на Морийн след злощастния обяд.

— Ами тогава и ние да хапнем торта — каза спокойно Морийн. — Ти имаш опит, Скарлет, нарежи я — ето я там под онази кърпа на бюфета. Нарежи повече парчета, малките ей сега ще се върнат от училище. Аз ще запаря още чай.

Скарлет едва се бе настанила край огъня с чаша и чиния в ръка, когато вратата с трясък се отвори и в тихата кухня нахлуха петима малки О'Хара. Тя позна червенокосите дъщери на Морийн — Мери Кейт и Хелън. Момченцето, както ѝ обясниха след малко, беше Майкъл О'Хара, а двете по-малки момиченца — сестричките му Клер и Пег. Те всички бяха с разрошена тъмна къдрава коса, със сини очи и тъмни мигли и с мръсни ръчички, които Морийн им каза да измият веднага.

— Но ние нямаме нужда от чисти ръце — възрази Майкъл. — Отиваме в краварника да си играем с прасенцата.

— Прасетата живеят в свинарника — важно каза мъничката Пег. — Нали, Морийн?

Скарлет бе изумена. В нейния свят децата не наричаха възрастните на малко име. Но Морийн изглежда не намираше нищо

нередно в това.

— Те живеят в свинарника, ако никой не ги пуска навън — каза тя и намигна. — Вие нали не си мислехте да пуснете прасенцата навън, за да си поиграете с тях?

Майкъл и сестричките му се разсмяха, като че шегата на Морийн беше най-смешното нещо на света. После изтичаха до задната врата на кухнята, която водеше към големия двор, общ за всички къщи.

Очите на Скарлет се плъзнаха по пламтящите въглени в огнището, блестящия меден чайник на куката и тенджерите, окачени над камината. Странно, беше се зарекла никога вече да не стъпва в кухня след тежките дни в Тара. Но тук беше различно. Това бе място за живеене, щастливо място, а не стая, където се приготвя храната и се мият съдовете. Искаше ѝ се да може да остане. Застиналата красота на салона на дядо ѝ я караше да потреперва, щом се сети за нея.

Но мястото ѝ беше в салон, а не в кухня. Тя бе дама, свикнала с прислуга и с лукс. Набързо допи чашата си и я остави в чинийката.

— Ти ми спаси живота, Морийн. Щях да полудея, ако трябваше да остана с лелите си. Но сега наистина трябва да тръгвам.

— Колко жалко! Дори не си изяде тортата. Казвали са ми, че сладкишите ми стават за ядене.

Хелън и Мери Кейт се промъкваха към стола на майка си с празни чинии в ръце.

— Е, добре, вземете си по едно парче, но не я изяждайте цялата. Малките скоро ще се приберат.

Скарлет сложи ръкавиците си.

— Трябва да тръгвам — повтори тя.

— Щом трябва, значи трябва. Надявам се, че ще можеш да останеш по-дълго на танците в събота, а, Скарлет? Джейми ми каза, че ще те научи да танцуваш рийл. А дотогава може и Кълъм да се е върнал.

— О, Морийн! Пак ли ще имате тържество в събота?

— Е, не чак тържество. Но винаги има музика и танци, когато работата за седмицата е свършена и мъжете донесат припечеленото вкъщи. Ще дойдеш ли?

Скарлет поклати глава.

— Не мога. Би ми било много приятно, но вече няма да съм в Савана.

Лелите ѝ очакваха тя да се върне с тях в Чарлстън със сутрешния влак в събота. Едва ли щеше да стане така, никога не бе имала такова намерение. Рет сигурно ще дойде да я вземе много преди това. Може би в този момент той вече е у дядо ѝ. Не биваше да излиза от къщата.

Тя скочи на крака.

— Трябва да бързам. Благодаря ти, Морийн. Ще се обадя пак, преди да замина.

Може би щеше да доведе Рет да се запознае със семейство О'Хара. Биха си допаднали — още един едър тъмнокос мъж сред всичките едри тъмнокоси О'Хара. Но можеше и да се облегне небрежно на стената по този негов изнервящо елегантен начин и да им се присмее. Винаги се бе присмивал на това, че е половин ирландка, подиграваше ѝ се, когато тя повтаряше онова, което сто пъти бе чувала от баща си: че О'Хара били големи, могъщи земевладелци в продължение на векове. До битката при Бойн.

„Не знам защо смята това за толкова смешно. Янките отнеха земята на почти всички, които познаваме. Какво чудно има, че някой друг — англичаните, предполагам — е отнел земята на роднините на татко по същия начин? Ще поразпитам Джейми или Морийн, ако успея. Ако преди това Рет не ме отведе отгук.“

38.

Обещаното от Хенри Хамилтън писмо пристигна в къщата на Робияр на смрачаване. Скарлет се вкопчи в него като удавник за сламка. Вече цял час слушаше лелите си да се карат коя е виновна за реакцията на баща им към рождения му ден.

— Става въпрос за имотите ми в Атланта — каза Скарлет. — Моля да ме извините, ще се кача в стаята си.

Не изчака да ѝ дадат съгласието си.

Заклучи вратата на стаята си. Искаше насаме да се наслаждава на всяка дума.

„Какво си забъркала този път?“ — започваше писмото, без поздрав. Старият адвокат очевидно е бил толкова развълнуван, че почеркът му едва се разчиташе. Скарлет се намръщи и приближи листа към лампата.

Какво си забъркала този път? В понеделник ме посети един надут глупак — от тези, които по принцип се стремя да избягвам. Той ми връчи изумително платечно нареждане до своята банка, платимо на твое име. Сумата възлиза на половин милион долара и е преведена от Рет.

Във вторник ме обезпокои друг стар глупак, този път адвокат, който ме попита къде си. Неговият клиент — твоят съпруг — искал да знае. Не му казах, че си в Савана...

Скарлет изпъшка. Кого наричаше чичо Хенри стар глупак, след като самият той беше такъв стар глупак? Нищо чудно, че Рет още не беше дошъл да я вземе. Тя пак се завзира в разкривените букви на писмото му.

... понеже телеграмата ти пристигна, след като той си тръгна, така че когато ме посети, не знаех къде се

намираш. Още не съм му казал, защото не знам какво си намислила и съм почти съвсем сигурен, че не искам да имам нищо общо с това.

Този съдебен адвокат ми предаде два въпроса от името на Рет. Първият се отнася до местонахождението ти. А вторият е дали искаш развод.

Сега виж какво, Скарлет. Не знам с какво държиш Рет, за да получиш толкова пари от него — и не искам да знам. Какво е направил, за да ти даде причина за развод, също не е моя работа. Никога не съм си цапал ръцете с бракоразводен процес и няма да започна сега. Освен това си губиш парите и времето — в Южна Каролина няма развод, а в момента местожителството на Рет е именно там според закона.

Ако смяташ да продължаваш с тези глупости, ще ти дам името на един адвокат в Атланта, който е горе-долу почтен, макар че вече се е занимавал с две бракоразводни дела, доколкото знам. Но те предупреждавам, че ще трябва да му повериш — на него или на някой друг — всичките си празни въпроси. Аз вече няма да се занимавам с твоите работи. А ако смяташ да се разведеш с Рет, за да си свободна да се омъжиш за Ашли Уилкс, трябва да ти кажа, че е по-добре да премислиш отново. Ашли се справя много по-добре, отколкото очакваха всички. Мис Индия и сестра ми осигуряват уютен дом за него и момчето му. Ако се натрапиш в живота им, ще развалиш всичко. Остави нещастния човек на мира, Скарлет.

Да остави Ашли на мира, виж ти! Интересно, ако го беше оставила, дали щеше да преуспява и да му е така уютно? Точно чичо Хенри трябваше да прояви повече разум, да не се суети като стара мома и да не прави прибързани неприятни заключения. Знае за строежа на новите къщи на края на града. Чувствата на Скарлет бяха дълбоко засегнати. Чичо Хенри Хамилтън беше единственият човек, когото можеше да приеме като баща — или поне като приятел — в Атланта, и обвиненията му силно я нараняваха. Тя бързо дочете

останалите няколко реда, после надраска отговор и накара на Панзи да го занесе до телеграфната станция.

АДРЕСЪТ В САВАНА НЕ Е ТАЙНА СТОП РАЗВОД
НЕЖЕЛАТЕЛЕН СТОП ПАРИТЕ В ЗЛАТО
ВЪПРОСИТЕЛЕН ЗНАК

Ако чичо Хенри, не се беше разкудкудякал като квачка, щеше да е спокойна, че е купил злато и го е прибрал в сейфа ѝ. Но човек, който няма достатъчно ум да даде адреса ѝ на Рет, току-виж няма ум и за друго. Скарлет хапеше кокалчето на левия си палец и се тревожеше за парите си. Може би трябваше да иде в Атланта и да говори с Хенри и с bankerите си. Може би трябваше да купи още земя на края на града, да построи още къщи. Всичко беше много евтино — последиците от Паниката бяха довели до застои в бизнеса.

Не! Всяко нещо по реда си. Рет се опитваше да я намери. Тя се усмихна и с пръстите на дясната си ръка поглади почервенялата кожа на кокалчето на палеца си. „Не може да ме измами с тези приказки за развод. Или като прехвърля парите, сякаш сделката между нас е в сила. Това, което има значение — единственото, което има значение — е, че иска да знае къде съм. Няма да се забави, след като чичо Хенри му каже.“

— Не ставай смешна, Скарлет — каза студено Полин. — Разбира се, че си тръгваш утре. Винаги си заминаваме за Чарлстън в събота.

— Това не означава, че и аз трябва да направя така. Реших да остана в Савана още малко.

Скарлет нямаше да позволи на Полин да я притеснява — нищо не можеше да я притеснява сега, когато знаеше, че Рет я търси. Ще го приеме тук, в тази елегантна стая в розово и златисто, и ще го накара да я моли да се върне. След като надлежно го е поставила на мястото му, ще се съгласи, а после той ще я вземе в ръцете си и ще я целуне...

— Скарлет! Ще бъдеш ли така любезна да отговориш на въпроса ми?

— Какво има, лельо Полин?

— Какво смяташ да правиш? Къде ще отседнеш?

— Как къде — тук, разбира се.

На Скарлет и през ум не ѝ беше минало, че може би няма да е удобно да остане в къщата на дядо си колкото си иска. В Юга традицията на гостоприемството все още се спазваше свято и бе нечувано гост да бъде помолен да си тръгне, преди сам да е решил, че му е време.

— Папа не обича изненадите — тъжно предупреди Юлали.

— Смятам, че мога да разясня на Скарлет навиците в тази къща и без твоята помощ, сестро.

— Разбира се, че можеш, сестро. Сигурна съм, че не съм казала противното.

— Просто ще ида да попитам дядо — каза Скарлет и стана. — Искате ли да дойдете с мен?

„Цвърчат — помисли си. — Точно това правят. Ужасени са, че ако го посетят без изричната му покана, дядо може да побеснее. Голяма работа! Няма гадост, която вече да не им е направил.“ Тя гордо прекоси коридора, следвана по петите от шепнещите, разтревожени лели, и почука на вратата на стареца.

— Entrez^[1], Джероум.

— Не е Джероум, дядо, аз съм — Скарлет. Може ли да вляза?

За миг настана тишина. После дълбокият силен глас на Пиер Робияр извика: „Влез“. Скарлет отметна глава и тържествуващо се усмихна на лелите си, преди да отвори вратата.

Дързостта ѝ се поизпари, когато погледна строгото ястребово лице на стария човек. Но вече не можеше да спре. Със самоуверен вид тя пристъпи към него по дебелия килим.

— Само исках да ти кажа, дядо, че ще остана известно време, след като леля Юлали и леля Полин си заминат.

— Защо?

Скарлет бе смаяна. Нямаше да му обяснява съображенията си. Не виждаше защо трябва да му обяснява.

— Защото така искам — каза тя.

— Защо? — пак попита старецът.

Решителният поглед на Скарлет срещна пълните му с подозрение избелели сини очи.

— Имам си причини — отговори тя. — Възражаваш ли?

— А ако възразявам?

Това беше непоносимо. Не можеше, нямаше да се върне в Чарлстън. Би било равносилно на капитулация. Трябваше да остане в Савана.

— Ако не ме искаш тук, ще отида у братовчедите си. Семейство О'Хара вече ме поканиха.

Устните на Пиер Робияр се изкривиха в пародия на усмивка.

— Да считам ли, че нямаш нищо против да спиш в гостната с прасето?

Бузите на Скарлет пламнаха. Винаги бе знаела, че дядо ѝ не одобрява брака на майка ѝ. Никога не бе приел Джералд О'Хара в къщата си. Искаше да защити баща си и братовчедите си от предубеждението му срещу ирландците. Само да нямаше това ужасно подозрение, че децата донсят прасенцата в къщата, за да си играят с тях.

— Добре, добре — каза дядо ѝ. — Остани, щом искаш. Този въпрос ми е абсолютно безразличен. — Той затвори очи и я отстрани от полезрението и вниманието си.

Скарлет с мъка се съдържа да не хлопне вратата на излизане. Какъв отвратителен старец! И все пак тя получи това, което искаше. Усмихна се на лелите си и каза:

— Всичко е наред.

До обяд и целия следобед Скарлет бодро придружаваше лелите си, докато те оставяха картичките си в къщите на всичките си приятели и познати. В долния им ляв ъгъл написваха „P.P.S.“ „Pour prendre congè — на сбогуване“. Този обичай никога не се бе спазвал в Атланта, но в по-старите градове по крайбрежието на Джорджия и в Южна Каролина бе задължителен ритуал. Скарлет смяташе за губивреме да съобщаваш на хората, че заминаваш. Още повече само преди няколко дни лелите ѝ се бяха изтощили да обикалят същите къщи и да оставят картичките си, за да известят на същите хора, че са пристигнали. Тя бе сигурна, че много от тях не са си направили труда да оставят своите картички в къщата на Робияр. Поне посещения не беше имало.

В събота тя настоя да изпрати лелите си на гарата и се погрижи Панзи да сложи куфарите им точно където искаха — пред очите им, за да не им ги открадне някой. Целуна повехналите им сбръчкани бузи,

върна се на оживения перон и им махаше с ръка, докато влакът с пухтене замина.

— Ще спрем в пекарницата на Броутънстрийт, преди да се приберем вкъщи — каза тя на кочияша на наетия екипаж. До обед имаше много време.

Изпрати Панзи в кухнята да поръча кафе, а после свали шапката и ръкавиците си. Колко прекрасна и спокойна беше къщата като ги нямаше лелите ѝ. Но на масата в преддверието определено имаше слой прах. Ще трябва да поприказва с Джероум. И с другите слуги, ако се наложи. Нямаше да допусне къщата да изглежда занемарена, когато пристигне Рет.

Като че ли прочел мислите ѝ, Джероум се появи иззад гърба ѝ. Скарлет подскочи. Защо, за бога, този човек не вдигаше поне малко шум, като върви?

— За вас дойде това съобщение, мис Скарлет.

Той държеше телеграма върху сребърен поднос.

Рет! Скарлет сграбчи тънката хартия с прекалено нетърпеливи, тромави пръсти.

— Благодаря, Джероум. Погрижи се за кафето ми, ако обичаш.

Икономът бе според нея далеч по-любопитен, отколкото се полагаше. Не искаше да ѝ наднича над рамото.

Веднага щом той се отдалечи, разкъса плика. По дяволите! Беше от чичо Хенри.

Обикновено пестеливият стар адвокат трябва да е бил дълбоко развълнуван, защото в телеграмата имаше разточително много думи.

НЯМАМ И НЯМА ДА ИМАМ НИЩО ОБЩО С
ВЛАГАНЕТО ИЛИ С РАЗПОРЕЖДАНЕТО ПО КАКЪВТО
И ДА Е НАЧИН С ПАРИТЕ ПРЕХВЪРЛЕНИ ОТ
СЪПРУГА ТИ СТОП ТЕ СА В СМЕТКАТА ТИ В
БАНКАТА СТОП ВЕЧЕ ИЗРАЗИХ ОТВРАЩЕНИЕТО СИ
ОТ ОБСТОЯТЕЛСТВАТА ОКОЛО ТАЗИ СДЕЛКА СТОП
НЕ ОЧАКВАЙ НИКАКВА ПОМОЩ ОТ МЕН СТОП.

След като я прочете, Скарлет се отпусна на един стол. Краката ѝ се подкосиха, сърцето ѝ заби учестено. Старият глупак! Половин

милион долара — това вероятно бяха повече пари, отколкото банката бе виждала от преди войната. Какво пречеше на служителите просто да си ги сложат в джоба и да затворят банката? Затваряха се банки из цялата страна, непрекъснато пишеха за такива неща във вестника. Незабавно трябва да замине за Атланта, да превърне парите в злато и да го прибере в сейфа си. Но това ще отнеме дни. Дори и да има влак днес, тя няма да се добере до банката преди понеделник. Достатъчно време, за да ѝ изчезнат парите.

Половин милион долара. Двойно повече от това, което би получила от продажбата на всичките си имоти. Повече пари, отколкото биха ѝ донесли магазинът, пивницата и новите къщи за трийсет години. Трябваше да ги опази, но как? О, искаше ѝ се да удуши чичо Хенри!

Когато Панзи се качи горе, гордо носейки тежкия сребърен поднос с блестящия сервиз, я намери пребледняла, с безумен блясък в очите.

— Остави това и си облечи палтото — каза Скарлет. — Излизаме.

Когато влезе в магазина на О'Хара, тя се беше овладяла, даже бузите ѝ бяха поруменели от разходката. Независимо че Джейми ѝ беше братовчед, не искаше той да знае прекалено много за делата ѝ. Затова с чаровно детински глас го помоли да ѝ препоръча банкиер.

— Толкова съм вятърничава — изобщо не обръщам внимание колко харча и сега, когато реших да поостана, искам банката ми у дома да ми прехвърли няколко долара, но не познавам никого тук, в Савана. Предположих, че ти, като преуспяващ търговец, би могъл да кажеш някоя добра дума за мене.

Джейми се ухили.

— За мен ще бъде чест да те заведа при председателя на банката и мога да гарантирам за него, защото двамата с чичо Джеймс са в делови отношения вече над петдесет години. Но за теб, Скарлет, ще бъде по-добре да му кажеш, че си внучка на стария Робияр, а не братовчедка на О'Хара. Говорят, че дядо ти е доста заможен възрастен господин. Нали той беше хитрецът, който изпрати всичките си пари във Франция, когато Джорджия реши да последва примера на Южна Каролина и да излезе от Съюза?

Но това означаваше, че дядо ѝ е предал Юга! Нищо чудно, че е запазил цялото това тежко сребро и къщата му е невредима. Защо не са го линчували? И как можеше Джейми да се смее на това? Скарлет си спомни, че и Морийн се смя за дядо ѝ, когато всъщност трябваше да бъде шокирана. Всичко беше много сложно. Не знаеше какво да мисли. Във всеки случай сега нямаше време да мисли за това, трябваше да иде в банката и да реши въпроса с парите си.

— Ще наглеждаш магазина, нали, Даниъл, докато съм навън с братовчедката Скарлет?

Джейми беше до нея и ѝ предлагаше ръката си. Скарлет го хвана при свивката на лакътя и махна на Даниъл за довиждане. Надяваше се банката да не е далеч. Беше почти обед.

— Морийн ще се радва, че ще останеш при нас още малко — каза Джейми, докато вървяха по Броутънстрийт, а Панзи ги следваше по петите. — Значи ще дойдеш у нас довечера, Скарлет? Мога да те взема от вас, като се прибирам.

— Много бих се радвала, Джейми — отвърна тя.

Щеше да полудее в голямата къща, като няма с кого да си говори, освен с дядо си, а и то само десет минути. Ако дойдеше Рет, винаги можеше да прати Панзи до магазина с бележка, че е променила решението си.

Но когато Джейми дойде, тя вече нетърпеливо го чакаше в предния хол. Дядо ѝ се бе държал изключително отвлечено, като чу, че ще излиза вечерта.

— Това не е хотел, където можеш да влизаш и излизаш, когато си искаш, госпожице. Ще съобразяваш програмата си с реда в моята къща — а това означава, че в девет часа трябва да си в леглото.

— Разбира се, дядо — скромно бе отговорила тя.

Беше сигурна, че по това време отдавна ще да се е прибрала. А и освен това го гледаше с по-голямо уважение след посещенията си при председателя на банката. Дядо ѝ вероятно беше много, много по-богат, отколкото бе смятала. Когато Джейми я представи като внучка на Пиер Робияр, човекът се втурна през глава да се покланя и подмазва. Скарлет се усмихна, като си спомни. „После, след като Джейми си тръгна и му казах, че искам да наема сейф и да прехвърля половин милион долара в

него, си помислих, че ще припадне в краката ми. Не ме интересува кой какво казва — да имаш много пари е най-хубавото нещо на света.“

— Не мога да стоя до късно — каза тя на Джейми, когато той се появи. — Надявам се, че няма да имаш нищо против да ме придружиш до вкъщи към осем и половина?

— За мен е чест да те придружавам навсякъде и по всяко време — обеща Джейми.

Скарлет наистина нямаше представа, че не ще се прибере преди зазоряване.

---

[1] Влез (фр.). — Б.пр. ↑

39.

Вечерта започна доста кротко. Всъщност толкова кротко, че Скарлет остана разочарована. Очакваше музика и танци и поне малко празничност, но Джейми я въведе във вече познатата кухня на къщата си. Морийн я целуна по двете бузи за поздрав и ѝ даде чаша чай, а после се върна към приготвянето на вечерята. Скарлет седна до чичо Джеймс, който дремеше. Джейми съблече палтото си, разкопча си жилетката, запали лулата си и седна в един люлеещ се стол да я изпуши спокойно. Мери Кейт и Хелън слагаха масата в съседната трапезария и си бърбеха сред тракането на приборите. Спокойна семейна сцена, но не особено вълнуваща. „И все пак — помисли си Скарлет, — поне ще вечеряме. Знаех си, че леля Полин и леля Юлали сигурно не са прави за всичките тия глупости с постенето. Никой не би живял доброволно с по едно ядене на ден цели седмици.“

След няколко минути срамежливото момиче с облака хубава черна коса влезе, хванало малкия Джеки за ръка.

— О, ето те и тебе, Катлийн — каза Джейми.

Скарлет си отбеляза името наум. Подхождаше на момичето — толкова младо и мило.

— Я доведи малкото мъжле при стария му татко.

Джеки издърпа ръката си, изтича при баща си и сложи край на спокойствието. Скарлет подскочи от радостните крясъци на момченцето. Чичо Джеймс изсумтя и се събуди. Вратата към улицата се отвори и влезе Даниъл с по-малкия си брат Брайън.

— Виж кого намерих да подсмърча пред вратата, мамо — каза Даниъл.

— О, значи си решил да ни удостоиш с присъствието си, Брайън — рече Морийн. — Трябва да кажем на вестниците, за да го сложат на първата страница.

Брайън сграбчи майка си през кръста в мечешка прегръдка.

— Нали си неспособна да изпъдиш човек и да го оставиш гладен?

Морийн се преструваше на ядосана, но се усмихваше. Брайън целуна гъстите ѝ рижи къдрици и я пусна.

— Виж сега на какво ми направи косата, див индианец такъв — оплака се Морийн. — И ме излагаш на всичкото отгоре, като не поздравяваш братовчедка си Скарлет. И ти, Даниъл.

Брайън наведе високата си фигура и се ухили на Скарлет.

— Нали ще ми простиш? — каза той. — Ти си толкова дребничка и така си мълчиш, че изобщо не те видях, братовчедке Скарлет. — Буйната му червена коса пламтеше на светлината на огъня, а сините му очи блестяха с увличаща веселост. — Нали ще се застъпиш за мене пред жестоката ми майка, та да ми даде няколко огризки от трапезата си.

— Хайде, заминавай, дивак такъв, иди да си измиеш ръцете — заповяда Морийн.

Щом Брайън се запъти към мивката, Даниъл зае мястото му.

— Ние всички се радваме, че си тук при нас, братовчедке Скарлет.

Скарлет се усмихна. Въпреки врявата, вдигана от Джеки, който подскачаше на коленете на баща си, тя също се радваше, че е тук. В тези нейни едри червенокоси братовчеди имаше толкова живот. В сравнение с него студеното съвършенство на дядовата ѝ къща изглеждаше като гробница.

Докато вечеряха на голямата маса в трапезарията, Скарлет научи какво се крие зад престорения гняв на Морийн към сина ѝ. Преди няколко седмици Брайън се изнесъл от стаята, която делил с Даниъл, и Морийн още не можеше напълно да се примири с този изблик на независимост. Вярно, че беше само на няколко крачки — в къщата на сестра си Патриша; и все пак си бе тръгнал. Това, че Брайън продължаваше да предпочита нейните гозби пред по-изисканото меню на Патриша, доставяше огромно удоволствие на Морийн.

— Ами да, как иначе — рече тя самодоволно. — След като Патриша се страхува рибата да не ѝ вмирише хубавите дантелени пердета. — Тя натрупа четири апетитни риби, изпържени в масло, в чинията на сина си. — Сигурна съм, че е трудно да бъдеш такава благородна дама по време на Великите пости.

— Я си дръж езика зад зъбите, жено! — каза Джейми. — Злословиш срещу собствената си дъщеря.

— А кой има по-голямо право на това от майка й?

Старият Джеймс се застъпи за нея.

— Морийн е права. Добре си спомням острия език на моята майка.

И той с удоволствие се впусна в несвързани спомени за младостта си. Скарлет напрегнато чакаше да спомене баща й.

— А пък Джералд — каза старият Джеймс и тя се наведе към него. — Обичаше Джералд като зеницата на окото си, нали й беше най-малкият. Той винаги се отърваваше само с леко сгълчаване.

Скарлет се усмихна. Точно, каквото можеше да се очаква от татко й — да бъде любимецът на майка си. Никой не устояваше на доброто му сърце, което се опитваше да скрие зад цялата си външна грубост. О, как й се искаше баща й да е тук при своите.

— У Матю ли ще ходим след вечеря? — попита старият Джеймс. — Или всички ще дойдат тук?

— Отиваме у Мат — отговори Джейми.

Мат беше онзи, който пръв започна да танцува на рождения ден на Патриша, спомни си Скарлет. Кракът й запотропва в такт.

Морийн й се усмихна.

— Виждам, че има готовност за рийл — каза тя.

Взе лъжицата си, пресегна се през Даниъл, взе и неговата; после ги хвана леко в едната си ръка и заудря с тях по дланта си, по китките си, по челото на Даниъл. Ритъмът напомняше кастанетите, но ударите бяха по-леки и самата нелепост на идеята да се прави музика с две супени лъжици накара Скарлет да се засмее радостно и непринудено. Без да се замисли, тя заудря по масата с разперените си ръце в такт с лъжиците.

— Време е да тръгваме — ухили се Джейми. — Ще си взема цигулката.

— Ние ще занесем столовете — каза Мери Кейт.

— Мат и Кати имат само два — обясни Даниъл на Скарлет. — Те са най-скоро пристигналите в Савана О'Хара.

Беше без значение, че в двойната гостна на Мат и Кати нямаше почти никакви мебели. Имаше топлина от камините, светлина от газените лампи на тавана и широк под от полирано дърво — за танци. Часовете, които Скарлет прекара в празните стаи тази събота, бяха сред най-хубавите в живота й.

В семейство О'Хара любовта и щастието се споделяха свободно и непринудено като въздуха. Скарлет почувствува, че в нея се надига нещо, което бе изгубила твърде отдавна, за да си го спомня. Тя стана като тях — естествена, спонтанна и готова за безгрижно веселие. Можеше да остави преструвките и пресметливостта, които се бе научила да използва в битките за завоевания и господство — част от положението на красавица в обществото на Юга.

Нямаше нужда да очарова или завоюва; беше добре дошла такава, каквата е. За пръв път в живота си бе съгласна да не бъде център на внимание, да отстъпи това място на някой друг. Хората около нея ѝ се струаха прекрасни, главно защото бяха отново намерените ѝ роднини, но и понеже никога в живота си не бе срещала други като тях.

Или почти никога. Скарлет погледна Морийн — зад нея Брайън и Даниъл свиреха, Хелън и Мери Кейт пляскаха с ръце в такт с кастанетите и за миг ѝ се стори, че жизнените младежи са младите Тарлтънови, отново оживели. Високите и красиви близнаци, момичетата с невинното им нетърпение да узнаят какво е следващото приключение, което им готви животът. Скарлет винаги бе завиждала на момичетата Тарлтън за непринудените им отношения с майка им. Сега виждаше същата естественост между Морийн и децата ѝ. И знаеше, че тя самата ще бъде добре дошла да се смее с Морийн, да участва в закачките, да споделя щедрата обич, която съпругата на Джейми раздаваше на всички около себе си.

В този момент преклонението на Скарлет пред спокойната ѝ, въздържана майка се разколеба и лекичко се пропука, тя започна да се освобождава от преследващата я вина, че не е оправдала надеждите ѝ. Може би не е чак толкова трагично, че не е свършена дама. Идеята беше прекалено пълна със значение, прекалено сложна. Щеше да мисли за това по-късно. Сега не искаше да мисли за нищо. Нито за вчера, нито за утре. Единственото нещо, което имаше смисъл, беше този миг и щастието в него, музиката, песните, пляскането с ръце и танците.

След официалните ритуали на чарлстънските балове това непретенциозно домашно забавление беше опияняващо. Скарлет дълбоко вдъхваше радостта и смеха около себе си и те я зашеметяваха.

Пеги, дъщерята на Мат, ѝ показа най-простите стъпки на рийла и в това, че се учеше от едно седемгодишно момиченце, имаше някаква особена справедливост. Както и в шумните насърчения и дори закачки на останалите — и възрастни, и деца, тъй като бяха еднакви за Пеги и за нея. Тя танцува, докато коленете ѝ се разтрепериха, а после със смях рухна на пода в краката на стария Джеймс, който я потупа по главата, сякаш беше кученце, а това я накара да се разсмее още по-силно и да извика задъхана: „Толкова ми е приятно!“

В живота на Скарлет не бе имало много приятни неща и ѝ се искаше това чисто, простичко веселие никога да не свършва. Гледаше едрите си, щастливи братовчеди и се гордееше с тяхната сила, жизненост и дарба за музика и за живот. „Ние, О’Хара, сме чудесна порода. Никой не може да се сравнява с нас“ — чуваше Скарлет хвалбите на баща си. Често ѝ бе казвал тези думи, но тя чак сега разбра какво бе имал предвид.

— Ах, Джейми, каква прекрасна вечер прекарахме — каза тя, когато той я изпращаше до вкъщи. Бе толкова уморена, че едва се влачеше, но бърбеше като сврака, прекалено въодушевена, за да приеме спокойната тишина на спящия град. — Ние, О’Хара, сме чудесна порода.

Джейми се засмя. Силните му ръце я хванаха през кръста, той я повдигна и шеметно я завъртя.

— Никой не може да се сравнява с нас — каза той, след като я пусна.

— Мис Скарлет, мис Скарлет! — събуди я Панзи със съобщение от дядо ѝ. — Той иска да слезете още сега.

Старият военен бе официално облечен и гладко избръснат. Седеше величествено в голямото кресло начело на масата в трапезарията и неодобрително погледна набързо сресаната коса и пеньоара на Скарлет.

— Закуската ми е незадоволителна — заяви той.

Тя го зяпна с отворена уста. Какво общо с нея имаше закуската му? Да не мисли, че тя я е приготвяла? „Сигурно си е загубил ума. Като татко. Не, не като татко. На татко му се беше събрало повече, отколкото можеше да понесе, и затова се пренесе във време и в свят,

където ужасните неща не се бяха случили. Той беше като объркано дете. Но в дядо няма нищо объркано или детско. Чудесно знае къде се намира и какво прави. Какво иска да каже, като ме буди само след няколко часа сън и ми се оплаква от закуската си?“

Когато заговори, гласът ѝ бе внимателен и спокоен.

— Какво не е наред със закуската ти, дядо?

— Безвкусна е и е изстинала.

— Защо не я върнеш в кухнята в такъв случай? Кажи им да ти донесат, каквото искаш, и да гледат да е топло.

— Ти им кажи. Кухнята е женска работа.

Скарлет сложи ръце на кръста си. Впери в дядо си поглед, не помалко непреклонен от неговия.

— Да не искаш да кажеш, че си ме събудил, за да предам нещо на готвачката ти? За какво ме вземаш, за някаква слугиня ли? Поръчай си закуска или стой гладен, все ми е едно. Аз отивам да си легна.

Скарлет се обърна с рязко движение.

— Това легло ми принадлежи, момиче, и ти го заемаш по моя милост и благоволение. От теб се очаква да се подчиняваш на нарежданията ми, докато си под моя покрив.

Тя вече побесняваше, всяка надежда за сън се бе изпарила. „Ще си приготвя багажа за една минута — помисли си. — Не е нужно да търпя това.“

Съблазнителният аромат на прясно кафе я спря, преди да каже нещо. Първо щеше да пие кафе, а после щеше да наругае стареца... И по-добре да помисли малко. Още не беше готова да замине от Савана. Рет сигурно вече знаеше, че тя е тук. А и майката-игуменка всеки момент щеше да ѝ се обади за Тара.

Скарлет отиде до звънеца край вратата и дръпна шнура. После седна отдясно на дядо си. Когато Джероум дойде, тя го изгледа свирепо.

— Дай ми чаша за кафето. После махни тази чиния. Какво е това, дядо, царевична каша ли? Каквото и да е, Джероум, кажи на готвачката тя да си го яде. След като приготви бъркани яйца, шунка, бекон, овесени ядки и бисквити. С много масло. А за кафето незабавно ми донеси кана гъста сметана.

Джероум погледна изправения стар човек и мълчаливо го призова да постави Скарлет на мястото ѝ. Пиер Робияр гледаше право

пред себе си и не срещна очите на иконома си.

— Не стой като статуя — срязва го Скарлет. — Прави каквото ти се казва.

Беше гладна.

Както и дядо ѝ. Макар че закуската мина в мълчание като обета за рождения му ден, този път той изяде всичко, което му поднесоха. Скарлет го наблюдаваше подозрително с ъгълчето на окото си. Какво беше намислила старата лисица? Не можеше да повярва, че зад тази гатанка не се крие нищо. Според нейния опит, да получиш каквото искаш от слугите, беше най-лесното нещо на света. Достатъчно бе да им креснеш.

„А Бог е свидетел, че дядо успява да наплаши хората. Я виж леля Полин и леля Юлали. Пък всъщност, виж ме и мене. Доста бързо се измъкнах от леглото, когато изпрати да ме повикат. Няма да се повтори.“

Старецът остави салфетката си до празната чиния.

— Очаквам в бъдеще да си подходящо облечена на масата — каза ѝ той. — Ще излезем от къщи точно след един час и седем минути, за да отидем на черква. Имаш достатъчно време да се приготвиш.

Скарлет изобщо не бе имала намерение вече да ходи на черква, след като лелите ѝ си заминаха и тя получи това, което искаше, от майката-игуменка. Но своеволията на дядо ѝ трябваше да бъдат прекратени. Според лелите ѝ, той бе яростен противник на католицизма.

— Не знаех, че ходиш на литургия, дядо — каза тя. Мед капеше от устата ѝ.

Гъстите бели вежди на Пиер Робияр заплашително се смръщиха.

— Надявам се, че не вярваш в тази папистка идиотщина като лелите си.

— Аз съм добра католичка, ако това имаш предвид. И ще ходя на литургия с братовчедите си, семейство О'Хара. Които — между другото — ме поканиха да им отида на гости и да остана у тях колкото си искам.

Скарлет стана и триумфално излезе от стаята. Вече се качваше нагоре по стълбите, когато се сети, че не трябваше да яде нищо преди литургия. Е, нямаше значение. Можеше да не се причестява, ако не

иска. Но поне даде на дядо си да разбере. Когато се прибра в стаята си, тя направи няколко от стъпките на рийла, които бе научила предишната вечер.

И за миг не вярваше, че старецът ще се хване за думите ѝ за гостуване у братовчедите. Колкото и да ѝ беше приятно да ходи у семейство О'Хара за музика и танци, там имаше прекалено много деца, за да остане за по-дълго. Освен това нямаха прислуга. Тя не можеше да се облича без Панзи, която ѝ стягаше корсета и се грижеше за косата ѝ.

„Чудя се какво ли наистина е намислил“ — помисли си пак тя. После сви рамене. Вероятно много скоро ще научи. Не беше кой знае колко важно. И без това Рет сигурно вече ще е дошъл, докато старецът се намъдрува.

40.

Един час и четири минути след като Скарлет се качи в стаята си, Пиер Огюст Робияр, офицер от армията на Наполеон, излезе от красивата си къща-гробница, за да отиде на черква. Носеше дебело палто и вълнен шал, а рядката му бяла коса бе скрита под висока самурена шапка, принадлежала някога на руски офицер, убит при Бородино. Въпреки яркото слънце и пролетния лъх във въздуха, слабото тяло на стария човек усещаше хлад. И все пак той вървеше изправен, рядко се подпираше на бамбуковия си бастун. Отвърщаше с кратък учтив поклон на поздравите на хората по улицата. Беше доста известен в Савана.

В черквата на независимите презвитерианци на площад Чипиуа зае мястото си на петия ред — това бе неговото място още от тържественото освещаване на черквата преди почти шейсет години. Джеймс Мънроу, тогавашният президент на Съединените щати, бе присъствувал на освещаването и бе помолил да го запознаят с човека, който е бил с Наполеон от Аустерлиц до Ватерло. Пиер Робияр се бе държал благовъзпитано с по-възрастния от него мъж, макар че един президент не можеше да направи особено впечатление на човек, който е воювал рамо до рамо с император.

Когато службата свърши, той размени няколко думи с хората, които откликнаха на жеста му и забързаха да го настигнат на стъпалата. Зададе няколко въпроса и изслуша много отговори. После се прибра вкъщи — строгото му лице почти се усмихваше — за да подремне, докато му донесат обеди в леглото. Ежеседмичната разходка до черквата ставаше все по-уморителна.

Той спа леко като всички много стари хора и се събуди преди Джероум да му е донесъл обеди. Докато чакаше, се замисли за Скарлет.

Не изпитваше никакво любопитство към живота или характера ѝ. Не се бе сещал за нея от много години и когато тя се появи в стаята му заедно с дъщерите му, не беше нито доволен, нито недоволен да я види. Привлече вниманието му чак, когато Джероум му се оплака от нея. Разстройвала установения ред в кухнята с претенциите си, каза

Джероум. И щяла да стане причина за смъртта на мосю Робияр, ако продължавала да настоява към яденето му да се прибавят масло, сос и подправки.

Тя беше отговорът на молитвите на стареца. Той нямаше какво да очаква от живота си, освен още месеци и години спане и ядене в неизменна последователност и ежеседмичния излет до черквата. Това, че животът му бе толкова безцветен, не го безпокоеше; пред очите му беше портретът на неговата любима съпруга и бе уверен, че когато му дойде времето, след смъртта, пак ще се събере с нея. Така минаваха дните и нощите му — сънуваше я, когато спеше, и потъваше в спомени за нея, когато беше буден. Това му стигаше. Почти напълно. Наистина, липсваше му добрата храна — в последните години храната му бе безвкусна и изстинала, ако не и прегоряла, и убийствено еднообразна. Той искаше Скарлет да промени това.

Подозренията ѝ към мотивите на стареца бяха неоснователни. Пиер Робияр веднага бе видял насилника в нея. Искаше този насилник да действа от негово име сега, когато той вече нямаше силата да изиска онова, което му трябва. Слугите знаеха, че е твърде стар и уморен, за да властвува над тях. Но Скарлет бе млада и силна. Той не се стремеше към приятелството или обичта ѝ. Искаше тя да ръководи домакинството му така, както сам го бе ръководил някога, което означаваше — според неговите стандарти и под неговото господство. Трябваше да намери начин да го постигне и затова се замисли за нея.

— Кажи на внучката ми да дойде тук — каза той, когато Джероум влезе.

— Тя още не се е прибрала — отговори възрастният иконом с усмивка. С удоволствие предвкусваше гнева на стария човек. Джероум мразеше Скарлет.

Скарлет бе на големия градски пазар със семейство О'Хара. След спречкването с дядо си се облече, освободи Панзи и изтича през градината, а после бързешком извървя двете пресечки до къщата на Джейми, тъй като бе без придружител.

— Дойдох, за да отидем заедно на литургия — каза тя на Морийн, но истинската причина беше, че искаше да е там, където хората са мили един с друг.

След литургията мъжете тръгнаха в една посока, а жените и децата — в друга.

— Ще се подстрижат и ще побъбрят в бръснарницата на хотел „Пуласки“ — каза Морийн на Скарлет. — И най-вероятно ще пийнат по една-две бири в кръчмата. Така най-лесно се научава какво се е случило — по-добро е от вестник. А ние ще научим новините на пазара, докато купувам стриди за един хубав пирог.

Градският пазар в Савана имаше същото предназначение и на него цареше същата възбуда като на чарлстънския. Докато не потъна отново в познатата глъчка на пазарлъци, покупки, поздравя между приятели, Скарлет не бе осъзнавала колко ѝ е липсвало всичко това, откакто Сезонът бе заел първо място във времето на дамите.

Сега ѝ се искаше да е взела Панзи със себе си; можеше да напълни една кошница с екзотичните плодове, пристигащи в оживеното пристанище на Савана, ако прислужницата ѝ беше тук, за да я носи. Мери Кейт и Хелън носеха покупки на жените О'Хара. Скарлет им позволи да вземат купените от нея няколко портокала. И настоя да плати кафето и кифлите с карамел, които изядоха при една от сергиите.

Все пак отказа, когато Морийн я покани да обядва с тях. Не беше предупредила готвачката на дядо си, че няма да се прибере. А и искаше да навакса пропуснатия сън. Не биваше да е бледа като смъртта, когато Рет дойде със следобедния влак.

Тя целуна Морийн за довиждане на робияровия праг и извика „довиждане“ на останалите. Те бяха почти цяла пресечка по-назад — бавеха се заради несигурните стъпки на малките деца и натежалата крачка на бременната Патриша. Хелън изтича с издут хартиен плик в ръка.

— Да не забравиш портокалите си, братовчедке Скарлет.

— Аз ще взема това, мис Скарлет.

Беше Джероум.

— Оо, добре. Ето. Не трябва да се промъкваш така, Джероум, стресна ме. Не чух да се отваря вратата.

— Чаках да се приберете. Мистър Робияр... той иска да ви види.

Джероум изгледа размъкнатата група на О'Хара с неприкрито презрение.

Скарлет упорито вдигна брадичка. Нещо трябваше да се направи с безочieto на иконома. Тя се запъти към стаята на дядо си, готова да се оплаче гневно.

Пиер Робияр не ѝ остави време да продума.

— Разрошена си — каза студено той. — И наруши реда в къщата ми. Докато се мотаеше с тези ирландски селяндури, часът за обяд мина.

Скарлет ядосано налага въдицата.

— Ще ти бъда благодарна, ако говориш учтиво, когато става въпрос за братовчедите ми.

Клепачите на стареца поприкриха блясъка в очите му.

— Как наричаш човек, който се занимава с търговия? — попита спокойно той.

— Ако имаш предвид Джейми О'Хара, наричам го преуспяващ, трудолюбив търговец и го уважавам за това, което е постигнал.

Дядо ѝ подръпна въдицата, засече.

— А, без съмнение, се възхищаваш и на вулгарната му съпруга.

— Разбира се! Тя е мила и великодушна жена.

— Предполагам, че хората в нейния занаят се опитват да създават такова впечатление. Нали знаеш, че е била барманка в една ирландска кръчма.

Скарлет се задъха като риба на сухо. Не можеше да е вярно! В главата ѝ нахлуха неприятни картини. Морийн подава чашата си за още уиски... удря кастанетите и юнашки пее всички думи на неприлични песни... отмята разрошената си рижка коса от зачервеното си лице, без да се опита да я прихване назад... вдига полите си до коленете, за да танцува рийл...

Проста. Морийн бе проста.

Те всички бяха някак прости.

Доплака ѝ се. Бе изпитала щастие със семейство О'Хара, не искаше да ги загуби. Но... тук, в къщата, където бе израсла майка ѝ, пропастта между Робияр и О'Хара бе прекалено дълбока, за да не ѝ се обръща внимание. Нищо чудно, че дядо се срамува от мене. Майка ми би била съкрушена, ако можеше да ме види да вървя по улицата с тайфа като тази, с която току-що се прибрах. Бременна жена на публично място, без да е сложила поне един шал да скрие корема си, и сто деца, които тичат нагоре-надолу като диви индианци, и дори без прислужница да носи покупките. Сигурно и аз съм изглеждала измет като тях. А мама толкова се старееше да ме възпита като дама. Би се

радвала, че е умряла, ако знаеше, че дъщеря ѝ е приятелка на жена, работила в кръчма.

Скарлет разтревожено погледна стария човек. Дали можеше да знае за сградата, която тя притежава в Атланта и дава под наем на един кръчмар?

Очите на Пиер Робияр бяха затворени. Изглежда бе потънал във внезапния сън на старостта. Скарлет излезе от стаята на пръсти. Когато вратата се затвори зад нея, старият пълководец се усмихна, после заспа.

Джероум ѝ донесе пощата на сребърен поднос. Беше с бели ръкавици. Скарлет взе пликите от подноса и благодари само с леко кимване. Не биваше да показва задоволството си, ако искаше Джероум да си знае мястото. Предишната вечер, след като цяла вечност чака Рет в салона и той не се появи, тя прочете на прислугата такова конско, че да я запомнят. Особено на Джероум. Нахалството на иконома беше дар божи за нея — имаше нужда от някого, върху чиято глава да излее гнева и разочарованието си.

Чичо Хенри Хамилтън беше бесен, че е прехвърлила парите в банката в Савана. Много лошо. Скарлет смачка краткото му писъмце и го пусна на пода.

Дебелият плик беше от леля Полин. Безкрайните ѝ оплаквания можеха да почакаат, а със сигурност бяха оплаквания. След това Скарлет отвори твърдия квадратен плик. Не позна почерка върху него.

Беше покана. Името не ѝ бе известно и трябваше доста да помисли, преди да се сети. Разбира се. Ходжсън беше името по мъж на една от онези възрастни дами, сестрите Телфеър. Канеха я на церемония за освещаването на Ходжсън хол и след това на прием. „Новият дом на Историческото дружество на Джорджия“. Звучеше още по-убийствено от онази ужасна музикална вечер. Скарлет направи гримаса и остави поканата настрана. Лелите ѝ обичаха да се отегчават до смърт, но не и тя.

Лелите ѝ. Защо пък да не приключи с това? Тя отвори писмото на Полин.

... дълбоко се срамуваме от безобразното ти поведение. Ако знаехме, че тръгваш с нас за Савана, без да си оставила на Елинон Бътлър поне една дума за обяснение, щяхме да настояваме да слезеш от влака и да се върнеш.

Какво, по дяволите, говореше леля Полин? Възможно ли бе мис Елинон да не е споменала бележката, която ѝ оставих? Или да не я е получила? Не, не беше възможно. Леля Полин само вдигаше шум.

Очите ѝ бързо се плъзнаха по оплакванията на Полин, че е било глупост Скарлет да пътува след изпитанието с преобърнатата лодка и, че е била тъй „неестествено сдържана“ — да не сподели с лелите си, че е претърпяла злополука.

Защо Полин не ѝ казваше това, което искаше да знае? Нямахше нито дума за Рет. Скарлет обръщаше страница след страница, изписани с острия почерк на Полин, и търсеше неговото име. Мътните я взели! Леля ѝ можеше да бъде по-досадно врънкало от всеки проклет проповедник. Ето. Най-сетне.

... милата Елинон естествено е много загрижена, че Рет е сметнал за необходимо да пътува чак до Бостън за срещата относно превозването на торовете. Не е трябвало да се излага на студения северен климат толкова скоро след изпитанието да прекара толкова дълго в ледената вода след прекатурването на лодката...

Скарлет отпусна ръката с писмото на скута си. Разбира се! О, слава богу. Ето защо Рет още не беше дошъл да я потърси. Защо чичо Хенри не ми каза, че телеграмата на Рет е изпратена от Бостън? Тогава нямахше да полудявам и да чакам да се покаже на прага всяка минута. Дали леля Полин съобщава кога ще се върне?

Скарлет зарови в пръснатите страници. Докъде беше стигнала? Намери мястото и нетърпеливо дочете писмото. Но не се споменаваше нищо за това, което искаше да знае. А сега какво да прави? Рет може да

отсъствува със седмици. Или може пък точно в тази минута да е тръгнал да се връща.

Скарлет пак взе поканата от мисис Ходжсън. Поне имаше къде да отиде. Щеше да започне да крещи, ако трябваше да стои в тази къща ден след ден.

Само да можеше да прескача до дома на Джейми от време на време, поне на чай. Не, немислимо беше.

И все пак не можеше да не мисли за семейство О'Хара. На следващата сутрин отиде с начумерената готвачка на градския пазар, за да следи какво купува и колко плаща. Като нямаше с какво друго да се занимава, Скарлет бе решила да сложи къщата на дядо си в ред. Докато пиеше кафе, чу един тих колеблив глас да произнася името ѝ. Беше прелестната, срамежлива млада Катлийн.

— Не мога да се оправя на американския пазар — каза тя. — Би ли ми помогнала да избира най-хубавите скариди?

Скарлет не разбра какво точно я пита, докато момичето не посочи към сергията със скаридите.

— Сигурно ангелите са те пратили, Скарлет — каза Катлийн, след като купи каквото трябваше. — Без тебе бях загубена. Морийн иска само най-хубавото. Очакваме Кълъм, нали разбираш.

„Кълъм — трябва ли да го познавам? Морийн или някой друг също спомена това име веднъж.“

— Защо Кълъм е толкова важен?

Сините очи на Катлийн се отвориха широко от учудване, че може да се задава такъв въпрос.

— Защо ли? Ами... защото Кълъм е Кълъм, затова. Той е... — Тя не можеше да намери думи. — Просто е Кълъм, това е. Той ме доведе тук, не знаеш ли? Той ми е брат, като Стивън.

Стивън. Мълчаливият мургав младеж. Скарлет не бе разбрала, че е брат на Катлийн. Може би затова е толкова мълчалив. Може би всички в това семейство са срамежливи като мишлета.

— Кой от братята на чичо Джеймс ти е баща? — попита тя Катлийн.

— А, моят баща почина, Бог да го прости.

Глуповато ли беше момичето?

— Как се казваше той, Катлийн?

— О, за името му ли питаш? Патрик, така се казваше, Патрик О'Хара. Патриша е кръстена на него, тъй като е първородната дъщеря на Джейми, и той я е кръстил на името на баща си Патрик.

Челото на Скарлет се сбърчи замислено. Значи и Джейми беше брат на Катлийн. А бе решила, че цялото семейство е срамежливо.

— Имаш ли други братя? — попита тя.

— О, да — отговори Катлийн с щастлива усмивка. — Братя, а също и сестри. Четиринайсет сме всичко. Живи, искам да кажа. — И тя се прекръсти.

Скарлет се дръпна от момичето. О, Господи, готвачката със сигурност слуша и това ще стигне до дядо й. „Представям си какво ще каже — католиците се множат като зайци.“

Но Пиер Робияр изобщо не спомена за братовчедите й. Той я повика преди вечеря, заяви, че храната му се е оказала задоволителна, и я освободи.

Тя спря Джероум, за да провери подноса с вечерята, погледна дали среброто блести и дали няма следи от пръсти. Като я оставяше, лъжичката за кафе се удари в супената лъжица. Зачуди се дали Морийн може да я научи да свири с лъжиците. Стресна се, че й идват такива мисли.

Тази нощ сънува баща си. Сутринта се събуди с усмивка на устните си, но по бузите й имаше засъхнали сълзи.

На градския пазар чу характерния поривист смях на Морийн О'Хара тъкмо навреме, за да изтича и се скрие зад една от дебелиите тухлени колони. Но тя самата виждаше Морийн и Патриша, огромна като къща, с тумба деца след тях. „Единствено баща ти не е в треска за пристигането на чичо ти — чу тя гласа на Морийн. — Той се радва на специалните лакомства, които всеки ден приготвям за вечеря в очакване на Кълъм.“

„И аз искам специални лакомства — помисли си Скарлет бунтарски. — Страшно ми писна от храна, достатъчно мека за дядо.“ Обърна се към готвачката.

— Купи и пиле — нареди тя. — И ми изпържи няколко парчета за обяд.

Но лошото й настроение се разведри много преди обета. Когато се върна в къщата, намери бележка от майката-игуменка. Епископът

щял да разгледа молбата на Скарлет да ѝ позволят да откупи зестрата на Карийн.

„Тара! Ще получа Тара!“ Умът ѝ бе толкова зает с плановете за възраждането на Тара, че тя не усещаше как минава времето, нито пък забелязваше какво има в чинията ѝ.

Толкова ясно си я представяше. Прясно боядисаната в бяло къща проблясва на върха на хълма; подрязаната ливада е зелена, толкова зелена, с гъсто израсла детелина; пасището е тучно зелено с дълбоката гладка трева, полегнала от лекия ветреца, и се простира като килим надолу по хълма към тайнствените тъмнозелени сенки на боровете, които растат край реката и я скриват от погледа. Пролетта с облаците нежни цветчета на кучия дрян и упоителния аромат на глициниите; после лятото, тънките колосани бели пердета се издуват от отворените прозорци и тежката сладка миризма на орловите нокти навлиза във всички стаи, а те са се върнали към мечтателното си спокойно съвършенство. Да, лятото беше най-хубаво. Дългото, лениво лято в Джорджия, когато здрачът продължава с часове, а светулките проблясват в бавно сгъстяващия се мрак. После звездите, едри и близки на кадифеното небе, или луната — кръгла и бяла, бяла като заспалата къща, която осветява на тъмния, полегат хълм.

Лятото... Скарлет широко отвори очи. Точно така! Как не се беше сетила досега? Разбира се. Лятото — когато най-много обичаше Тара — именно тогава Рет не можеше да ходи в Дънмор Ландинг заради треската. Чудесно. Ще живеят в Чарлстън от октомври до юни — Сезонът ще нарушава еднообразието на всички тези старомодни досадни гостувания на чай, а перспективата за лятото в Тара ще нарушава еднообразието на Сезона. Можеше да го изгърпява — сигурна беше, че можеше. Щом после идваше дългото лято в Тара.

О, дано епископът побърза.

41.

Пиер Робияр придружи Скарлет на церемонията за освещаването на Ходжсън хол. Той бе внушителен в старомодния си костюм — сатенени дворцови панталони до коленете и кадифен фрак, с мъничката червена розетка на Почетния легион в петлицата си и широк червен шарф напъряно през гърдите. Скарлет никога не бе виждала друг човек да изглежда толкова представителен и аристократичен като дядо ѝ.

И той можеше да се гордее с нея, мислеше си тя. Перлите и диамантите ѝ бяха първокласни, а роклята ѝ бе великолепна — бляскав водопад от златотъкана коприна, със златна дантела и шлейф от златист брукат, дълъг цели четири стъпки. Никога не бе имала повод да я облече, защото в Чарлстън трябваше да се носи толкова старомодно. Какъв късмет в крайна сметка, че си уши всички тези дрехи, преди да замине за Чарлстън. Ами да, имаше пет-шест рокли, които изобщо не беше обличала. Даже и без украсата, която Рет с подигравките си я бе накарал да махне, те бяха много по-хубави от дрехите, които носеха хората в Савана. Скарлет бе доволна от себе си, докато Джероум ѝ помагаше да се качи в наетия екипаж и да седне срещу дядо си.

Пътуването до южния край на града премина в мълчание. Белокосата глава на полузаспалия Пиер Робияр клюмаше, но се вдигна стреснато, когато Скарлет възкликна: „О, виж!“. На улицата пред железната ограда на сградата в класически стил се бяха събрали тълпи, за да наблюдават пристигането на отбраното общество на Савана. Също като на Света Сесилия. Скарлет високомерно вдигна глава, докато един прислужник в ливрея ѝ помагаше да слезе от екипажа на тротоара. Чуваше възторжения шепот на тълпите. Дядо ѝ бавно пристъпваше към нея, а тя вирна глава, та обещите ѝ да блеснат в светлината на лампите, и отметна шлейфа зад гърба си, за да се разпери зад нея, докато се качва по червения килим на стълбите към вратата на Ходжсън хол.

„Оооо“ се чу от тълпата, „ааа“, „красавица“, „коя е тя?“ Както протягаше ръката си в бяла ръкавица към кадифения ръкав на дядо си,

един познат глас звънко извика: „Кати Скарлет, скъпа, ослепителна си като Савската царица!“ В паника тя бързо погледна наляво, а после още по-бързо отвърна очи от Джейми и челядта му, като че ли не ги познаваше, и продължи да се качва по стълбите с бавната, тържествена крачка на Пиер Робияр. Но картината остана запечатана в главата ѝ. С лявата си ръка Джейми бе прегърнал засмяната си, червенокоса, размъкната съпруга, бомбето бе небрежно нахлупено на къдравата му глава. От дясната му страна, осветяван от уличната лампа, стоеше друг човек. Той стигаше само до рамото на Джейми и фигурата му беше яка и набита — приличаше на тъмна канара. Руменото му кръгло лице бе свежо, очите — яркосини, а непокритата му глава — ореол от посребрени къдрици. Като че ли беше отрязал главата на Джералд О'Хара, таткото на Скарлет.

Ходжсън хол имаше хубав, солиден интериор, подходящ за академичните му цели. Скъпа ламперия от полирано дърво покриваше стените, където в рамки бе изложена колекцията от стари карти и скици на Историческото дружество. От тавана висяха огромни месингови полилеи с газени лампи в глобуси от бяло стъкло. Те хвърляха ярка, ослепителна светлина върху бледите, набръчкани аристократични лица. Скарлет инстинктивно потърси някаква сянка. Стари. Всички изглеждаха толкова стари.

Почувствува, че изпада в паника, сякаш и тя някак бързо остаряваше, сякаш старостта беше зараза. Трийсетият ѝ рожден ден мина незабелязано, докато беше в Чарлстън, но сега тя болезнено усети възрастта си. Всеки знаеше, че след като една жена стане на трийсет години, може да се смята за умряла. Трийсет години бяха толкова много — не бе вярвала, че може да ги навърши. Не можеше да е вярно.

— Скарлет — каза дядо ѝ. Хвана ръката ѝ над лакътя и я насочи към опашката на пристигащите гости. Пръстите му бяха студени като на мъртвец; тя усещаше студа през тънката кожа на ръкавиците, които скриваха ръцете ѝ почти до раменете.

Пред нея възрастните членове на Историческото дружество посрещаха възрастните гости един по един. „Не мога — помисли си Скарлет отчаяно. — Не мога да стискам всички тия мъртвешки студени ръце и да се усмихвам, и да казвам колко съм щастлива, че съм тук. Трябва да се махна.“

Отпусна се на скованото рамо на дядо си.

— Не съм добре — каза тя. — Дядо, изведнъж ми стана зле.

— Не ти е позволено да си зле — отговори той. — Изправи се и прави това, което се очаква от тебе. Можеш да си тръгнеш след церемонията за освещаването, но не преди това.

Скарлет изправи гръб и пристъпи напред. Какво чудовище беше дядо й! Нищо чудно, че не бе чувала майка си да говори много за него — нямаше какво добро да се каже.

— Добър вечер, мисис Ходжсън — продума тя. — Толкова съм щастлива, че съм тук.

Пиер Робияр напредваше по дългата опашка много по-бавно от Скарлет. Той все още се покланяше сковано над ръката на една дама към средата, когато Скарлет вече бе свършила. Тя си проби път между хората и забърза към вратата.

Навън с отчаяние вдиша свежия въздух. После се затича. Шлейфът й блестеше под лампите на стълбите, по празничния червен килим и летеше след нея, сякаш се носеше във въздуха.

— Екипажът на Робияр. Бързо! — обърна се тя към един прислужник.

Той се отзова на настойчивостта й и се втурна към ъгъла. Скарлет тичаше след него, без да обръща внимание, че шлейфът й се влачи по неравните тухли на тротоара. Трябваше да се махне, преди някой да я спре.

Когато стигна на сигурно място в екипажа, на пресекулки си пое дъх.

— Закарайте ме до „Саут Брод“ — каза на кочияша, когато вече можеше да говори. — Ще ви покажа къщата.

„Майка ми е напуснала тези хора — мислеше си тя — и се е оженила за татко. Не може да ме обвинява, ако и аз избягам.“

Зад вратата на кухнята на Морийн се чуваха музика и смях. Заудря по нея с юмруци, докато Джейми отвори.

— Но това е Скарлет — каза той с радостна изненада. — Влез, Скарлет, влез, скъпа, и се запознай с Кълъм. Той е тук най-сетне, най-добрият от всички О'Хара, с изключение само на тебе.

Сега, когато бе близо до него, Скарлет видя, че Кълъм е с години по-млад от Джейми и не прилича чак толкова на баща й — само по кръглото лице и ниския ръст сред високите му братовчеди и

племенници. Сините очи на Кълъм бяха по-тъмни, по-сериозни, и в кръглата му брадичка имаше упоритост, която Скарлет бе виждала у баща си само когато бе на кон и му заповядваше да скочи по-високо, отколкото позволяваше разумът.

Кълъм се усмихна, когато Джейми ги запозна, и очите му почти се скриха в мрежата от бръчици. И все пак излъчваха топлота и Скарлет почувствува, че тази среща е най-приятното изживяване през целия ѝ живот.

— А не сме ли най-щастливото семейство на лицето на земята, щом това създание е едно от нас? — каза той. — Липсва ти само тиара, Скарлет скъпа, за да стане съвършен златният ти блясък. Ако кралицата на феите можеше да те види, щеше да разкъса обсипаните си със звезди крила на лентички от завист. Нека момиченцата я погледат, Морийн, така ще има към какво да се стремят — да станат чаровници като братовчедка си.

Скарлет порозовя от удоволствие.

— Струва ми се, че чувам прочутите ирландски ласкателства — каза тя.

— Нищо подобно. Само ми се иска да имах дарбата на поет, за да кажа това, което си мисля.

Джейми потупа брат си по рамото.

— Но въпреки това се справяш добре, немирнико. Мръдни сега и сложи Скарлет да седне. Аз ще ѝ донеса чаша... Кълъм намерил бъчонка истинска ирландска бира, докато пътешествувал, Скарлет скъпа. Трябва да опиташ.

Джейми изговори името ѝ и галовното обръщение по начина на Кълъм, като че ли бяха една дума: Скарлетскъпа.

— О, не, благодаря — машинално каза тя. А после добави:

— А защо не? Никога не съм опитвала бира.

Би приела шампанско, без да се замисли. Тъмната пенлива течност горчеше и тя разтърси глава. Кълъм взе халбата от ръцете ѝ.

— Тя подсилва съвършенството си с всяка изминала секунда — каза той. — Дотам, че оставя цялото пиене на тези, които са по-жадни. — Очите му ѝ се усмихваха над ръба на чашата, докато пиеше.

Скарлет отвърна на усмивката му. Беше невъзможно да не го направи. По-късно вечерта забеляза, че всички много се усмихваха на Кълъм, като че ли отразяваха неговото удоволствие. Той очевидно

страшно се забавляваше. Облягаше се на стола си, накланяше го назад към стената и с ръка дирижираше и насърчаваше цигулката на Джейми или тракането на кастанетите на Морийн. Бе свалил ботушите си и краката му, в чорапи, просто танцуваха по пречките на стола. Бе възплъщение на човек, който си почива — даже си беше свалил яката, горните копчета на ризата му бяха разкопчани и гърлото му трептеше от смеха.

— Кълъм, разкажи ни за пътешествията си — настояваше някой от време на време, но Кълъм все се измъкваше. Имал нужда от музика, казваше той, и от една чаша да ободри сърцето си и да отмие праха от гърлото си. Утре щяло да има достатъчно време за приказки.

Сърцето на Скарлет също се ободри от музиката. Но тя не можеше да остане дълго. Трябваше да си е вкъщи и в леглото, преди дядо ѝ да се върне. „Надявам се кочияшът да спази обещанието си и да не му каже, че ме е докарал дотук. Дядо няма да иска и да чуе колко важно беше за мен да се махна от онзи мавзолей и да се позабавлявам.“

Едва успя. Джейми още не се беше отдалечил, когато екипажът спря пред вратата. Тя изтича по стълбите с пантофките си в ръка и с шлейфа под мишница. Стисна устни, за да не се изкиска. Чудесно беше да се измъкнеш, ако може да ти се размине.

Но не ѝ се размина. Дядо ѝ изобщо не разбра какво беше направила, но тя знаеше, и съзнанието за това разбуждаше чувствата, които се бяха борили в нея през целия ѝ живот. Същността на Скарлет бе наследена от баща ѝ, също както името ѝ. Тя бе пламенна, имаше силна воля и същата груба, пряма жизненост и кураж, които го бяха пренесли през бурните води на Атлантическия океан до осъществяването на най-смелите му мечти — да бъде господар на голяма плантация и съпруг на благородна дама.

На кръвта на майка ѝ се дължаха деликатните кости и нежната кожа, говорещи за векове възпитание. Елен Робияр бе внушила на дъщеря си и правилата и догмите на аристокрацията.

А сега инстинктите и възпитанието ѝ воюваха. Семейство О'Хара я привличаше като магнит. Усецаше тяхната земна сила и пълнокръвно щастие с най-дълбоката и най-хубавата част на природата си. Но нямаше свободата да откликне. Всичко, на което я бе учила боготворената от нея майка, ѝ отричаше тази свобода.

Тази дилема я разкъсваше, а тя не можеше да разбере какво я прави толкова нещастна. Неспokoйно скиташе из смълчаните стаи на дядовата си къща, сляпа за строгата им красота, и си представяше музиката и танците у О'Хара. С цялото си сърце искаше да е с тях, а смяташе, както я бяха учили, че такава необузdana веселба е вулгарна и присъща на нисшите класи.

Всъщност не я беше грижа, че дядо ѝ презира братовчедите ѝ. С право считаше, че той е себелюбив старец, който презира всички, включително собствените си дъщери. Но благите увещания на майка ѝ я бяха белязали за цял живот. Елен би се гордяла с нея в Чарлстън. Въпреки подигравателните предсказания на Рет, там я признаваха и приемаха като дама. И на нея ѝ харесваше. Нали така? Разбира се, че ѝ харесваше. Тя искаше да бъде дама, беше отгледана за това. Защо тогава ѝ беше толкова трудно да спре да завижда на ирландските си роднини?

„Няма да мисля за това сега — реши тя. — Ще го оставя за покъсно. А сега ще мисля за Тара.“ И тя се оттегли в идилията за своята Тара — каквато беше и каквато щеше да я направи отново.

После пристигна писмо от секретаря на епископа и идилията се взриви пред очите ѝ. Нямало да удовлетвори молбата ѝ. Скарлет изобщо не се замисли. Притисна писмото към гърдите си и затича, раздърпана, без шапка и без придружител, към незаклучената врата на Джейми О'Хара. Те щяха да разберат какво чувства тя. О'Хара щяха да разберат. Татко толкова пъти ми е казвал: „Всеки с капка ирландска кръв в жилите си обича земята, на която живее, като майка си. Тя е единственото трайно нещо; единственото, за което си струва да работиш, за което си струва да се бориш...“

Нахлу в стаята с гласа на Джералд О'Хара в ушите си и видя пред себе си стегнатото набито тяло и посребрената глава на Кълъм О'Хара, същите като на баща ѝ. Изглеждаше естествено да види именно него — той сигурно би чувствувал това, което чувствуваше и тя.

Кълъм стоеше на прага и гледаше към трапезарията. Когато външната врата се отвори с трясък и Скарлет с препъване влезе в кухнята, той се обърна.

Беше облечен в тъмен костюм. Скарлет го погледна, зашеметена от болката си. Сепна се от неочакваната бяла черта на шията му — римска яка. Свещеник! Никой не ѝ бе казал, че Кълъм е свещеник. Слава богу. На свещеника човек може да каже всичко, дори най-съкровените тайни на сърцето си.

— Помогнете ми, отче — извика тя. — Имам нужда от помощ.

42.

— Значи това е положението — рече накрая Кълъм. — А сега да видим какво може да се направи. Това трябва да открием.

Той седеше начело на дългата маса в трапезарията на Джейми. Всички възрастни О'Хара от трите къщи бяха около масата. През затворената врата към кухнята се чуваха гласовете на Мери Кейт и Хелън, които хранеха децата. Скарлет седеше до Кълъм с лице, подуто от няколко вече отминали изблика на плач.

— Искаш да кажеш, Кълъм, че в Америка най-голямото дете не наследява цялата ферма? — попита Мат.

— Така изглежда, Матю.

— Ами тогава чичо Джералд е сглупил да не остави завещание.

Скарлет се раздвижи и го изгледа свирепо. Преди да успее да проговори, Кълъм се намеси:

— Бедният човек не е доживял до старост, не е имал време да мисли за смъртта си и за след това, Бог да го прости.

— Бог да го прости — повториха останалите и се прекръстиха.

Скарлет отчаяно гледеше сериозните им лица. Какво можеха да сторят? Не бяха нищо повече от ирландски имигранти.

Но скоро разбра, че греша. С напредъка на разговора надеждата ѝ се връщаше. Защото имаше доста неща, които тези ирландски имигранти можеха да направят.

Мъжът на Патриша, Били Кармоуди, беше бригадир на всички зидари на строежа на катедралата. Бе опознал епископа доста добре.

— За мой ужас — оплака се той, — този човек прекъсва работата по три пъти на ден, за да ми каже, че не върви достатъчно бързо.

Наистина било неотложно, обясни Били, понеже един истински римски кардинал щял да прави обиколка из Америка през есента и можел да дойде в Савана за освещаването.

Ако е готово, за да влезе в програмата му.

Джейми кимна.

— Амбициозен човек е нашият епископ Грос, а, какво ще кажете? Няма да му е неприятно, ако Курията го забележи.

Той погледна Джералд. Така направиха и Били, Мат, Брайън, Даниъл и старият Джеймс. А и жените — Морийн, Патриша и Кати. И Скарлет, макар че не знаеше защо всички гледаха него.

Джералд взе ръката на младата си булка.

— Не се срамувай, сладка Поли — каза той. — Ти вече си О'Хара, като всички останали. Кажи кой от нас избираш да говори с татко ти.

— Том Макмахън е предприемач за целия строеж — пошушна Морийн на Скарлет. — Една дума на Том, че работата може да се забави, ще накара епископ Грос да обещае всичко. Без съмнение, той трепери от страх пред Макмахън. Всички на този свят се боят от него.

Скарлет проговори:

— Нека Кълъм го направи.

Не се съмняваше, че той може най-добре да стори всичко, което трябва. Въпреки дребния му ръст и обезоръжаващата усмивка, у Кълъм О'Хара имаше сила и власт.

Всички О'Хара в един глас изразиха съгласието си. Кълъм беше човекът, който щеше да свърши каквото трябва.

Той се усмихна на хората около масата, а после само на Скарлет.

— Значи, ще ти помогнем. Не е ли голяма работа да имаш семейство, Скарлет О'Хара? Особено такава със сватове, които също могат да помогнат? Ще получиш своята Тара, само почакай и ще видиш.

— Тара? Какво беше това за Тара? — попита старият Джеймс.

— Така Джералд е нарекъл плантацията си, чичо Джеймс.

Старият човек се смя, докато се задави.

— Този Джералд — каза той, когато пак можеше да говори. — Такъв дребосък, а винаги имаше много високо мнение за себе си!

Скарлет се наежи. Никой нямаше право да се присмива на нейния татко, даже и брат му. Кълъм й прошепна съвсем тихо:

— Шшт, недей сега, той не иска да го обиди. После ще ти обясня всичко.

Коего и направи, докато я изпращаше до къщата на дядо й.

— Това е вълшебна дума за всички нас, ирландците, Скарлет, и вълшебно място. Това е бил центърът на цяла Ирландия, домът на благородните крале. Преди да е имало Рим или Атина, много, много отдавна, когато светът бил млад и пълен с надежда, в Ирландия

царували велики крале, които били справедливи и прекрасни като слънцето. Те издавали много мъдри закони, давали подслон и богатства на поетите. И били храбри великани, които наказвали злото със страховит гняв и се биели с враговете на истината, красотата и Ирландия с окървавени мечове и с чисти сърца. Стотици и хиляди години управлявали своя красив зелен остров и по цялата земя имало музика. Пет пътя водели от всеки край на страната до хълма Тара и всяка трета година хората се събирали в голямата зала, за да пируват и да слушат песните на поетите. Това не е само приказка, а е велика истина и може да се прочете в историята на всички други земи, а тъжните думи за края са записани в големите книги на манастирите. „В лето господне петстотин петдесет и четвърто бил последният пир в Тара.“

Гласът на Кълъм бавно затихна при последните думи и Скарлет усети очите си да се насълзяват. Бе омагьосана от разказа и от гласа му.

Известно време вървяха мълчаливо. После Кълъм рече:

— Благородна е била мечтата на баща ти да построи нова Тара в този нов свят, Америка. Той наистина трябва да е бил чудесен човек.

— О, такъв беше, Кълъм. Аз много го обичах.

— Когато пак отида на Тара, ще си мисля за него и за дъщеря му.

— Когато пак отидеш? Да не искаш да кажеш, че тя още съществува? Истинско място ли е?

— Истинско като улицата под краката ни. Това е красив зелен хълм — в него има вълшебство. По склоновете му пасат овце, а от върха във всички посоки се вижда същият прекрасен свят, който са виждали благородните крале. Не е далеч от селото, където живея, където са родени твоят и моят баща, в графство Мийд.

Скарлет бе зашеметена. Татко също трябва да е ходил там, стъпвал е, където са стъпвали благородните крале! Тя можеше да си представи как се пъчи и перчи, както правеше, когато беше доволен от себе си. Това я накара тихичко да се засмее.

Когато стигнаха до къщата на Робияр, тя неохотно спря. Искаше ѝ се да върви с часове и да слуша напевния глас на Кълъм.

— Не знам как да ти благодаря за всичко — обърна се тя към него. — Сега се чувствавам хиляди пъти по-добре. Сигурна съм, че ще накараш епископа да промени решението си.

Кълъм се усмихна.

— Всяко нещо по реда си, Скарлет. Първо страшният Макмахън. Но какво име да му кажа, Скарлет? Виждам халката на пръста ти. За епископа ти не си О'Хара.

— Не, разбира се, че не. Името ми по мъж е Бътлър.

Усмивката на Кълъм се изтри, после се върна.

— Това е могъщо име.

— Да, в Южна Каролина, но не виждам да ми е от особена полза тук. Съпругът ми е от Чарлстън, казва се Рет Бътлър.

— Учудвам се, че не ти помага в тези неприятности.

Скарлет се усмихна ведро.

— Би ми помогнал, ако можеше, но се наложи да замине на север по работа. Той е преуспяващ делови човек.

— Разбирам. Е, аз с удоволствие ще поема ролята на твой помощник, доколкото мога.

Искаше ѝ се да го прегърне, както някога прегръщаше баща си, когато ѝ даваше това, което иска. Но и се струваше, че не е редно човек да прегръща свещеници, даже и да са му братовчеди. Затова просто каза „лека нощ“ и влезе в къщата.

Кълъм си тръгна, като си подсвиркуваше „В зелено“.

— Къде беше? — запита я Пиер Робияр. — Вечерята ми беше съвсем незадоволителна.

— Бях у братовчед ми Джейми. Ще поръчам да ти донесат друг поднос.

— Ти се срещаш с тези хора? — Старецът се разтрепери от възмущение.

В Скарлет също се надигна гняв.

— Да, и смятам да продължа. Те много ми харесват.

Тя гордо излезе от стаята. Но се погрижи да занесат нов поднос на дядо ѝ, преди да се качи в стаята си.

— А вашата вечеря, мис Скарлет? — попита Панзи. — Дали ще искате да ви донеса нещо горе?

— Не, само ела сега и махни тези дрехи от мене. Не искам никаква вечеря.

„Странно, изобщо не съм гладна, а пих само чаша чай. Единственото, от което имам нужда сега, е малко сън. Всичките тези

сълзи ме измориха. Едва успях да разкажа на Кълъм за епископа, толкова силно плачех. Мисля, че бих могла да спя цяла седмица, никога в живота си не съм била дотам изтощена.“

Усещаше главата си олекнала, а тялото — тежко и отпуснато. Хлътна в мекото легло и потъна в дълбок освежителен сън.

През целия си живот Скарлет сама се бе справяла с кризите. Понякога отказваше да признае, че има нужда от помощ, но по-често нямаше към кого да се обърне. Сега беше различно и тялото ѝ почувствува разликата преди ума ѝ. Имаше кой да ѝ помогне. Роднините ѝ вдигнаха товара от раменете ѝ. Вече не беше сама. Можеше да си позволи да се отпусне.

Тази нощ Пиер Робияр спа малко. Беше обезпокоен от неподчинението на Скарлет. Точно така му се беше противопоставила майка ѝ преди толкова години, и той я загуби завинаги. Тогава сърцето му се разби — Елен бе любимото му дете, дъщерята, която най-много приличаше на майка си. Той не обичаше Скарлет. Цялата му любов бе в гроба, при съпругата му. Но нямаше да пусне Скарлет да си отиде без бой. Искаше да прекара последните си дни в удобство и тя можеше да се погрижи за това. Изправи се в леглото, светлината бавно гаснеше, докато газта в лампата се свърши, а той планираше стратегията си като генерал, изправен пред числено надмощие.

Малко преди зазоряване, след едночасов неспокоен сън, той се събуди с вече взето решение. Когато Джероум му донесе закуската, старецът подписваше писмото, което бе написал. Сгъна го и го запечати, преди да направи място за подноса на коленете си.

— Предай това — каза той и подаде писмото на иконома си. — И чакай за отговор.

Скарлет откряна вратата и подаде главата си през пролуката.

— Викал си ме, дядо?

— Влез, Скарлет.

Изненада се, че в стаята има още някой. Дядо ѝ никога не приемаше гости. Човекът се поклони и тя му кимна с глава.

— Това е моят адвокат, мистър Джоунс. Позвъни за Джероум, Скарлет. Той ще ви заведе в гостната, Джоунс. Чакайте там, докато ви повикам.

— Дръпни този стол по-близо, Скарлет. Имам да ти казвам много неща, а не искам да напрегам гласа си.

Скарлет бе озадачена. Старият човек почти бе казал „ако обичаш“. А и гласът му бе някак немощен. „Господи, надявам се, че не се готви да ми умре на ръцете. Не искам да се разправам с Юлали и Полин на погребението му.“ Тя дръпна един стол близо до възглавето на леглото. Пиер Робияр я изучаваше под спуснатите си клепачи.

— Скарлет — каза той тихо, когато бе вече седнала. — Аз съм на близо деветдесет и четири години. В добро здраве съм, като се има предвид възрастта ми, но според простата математика не е вероятно да живея още много. Искам от тебе, моята внучка, да прекараш с мен времето, което ми остава.

Скарлет понечи да заговори, но старият човек вдигна тънката си ръка, за да я спре.

— Не съм свършил — каза той. — Не се обръщам към чувството ти за семеен дълг, макар да знам, че от много години се отнасяш с отговорност към нуждите на лелите си. Готов съм да ти направя справедливо, дори щедро предложение. Ако останеш в тази къща като нейна домакиня, ако се грижиш за удобствата ми и се съобразяваш с желанията ми, ще наследиш цялото ми имущество, когато умра. То е значително.

Скарлет бе изумена. Той ѝ предлагаше истинско богатство! Сети се за раболепието на управителя на банката и се зачуди каква ли точно беше стойността на дядовите ѝ имоти.

Пиер Робияр погрешно изтълкува колебанието на Скарлет, докато тя разсъждаваше. Реши, че е обзета от благодарност. Сведенията му не включваха доклад на въпросния управител и той не знаеше за златото ѝ в трезора. В избелелите му очи проблесна задоволство.

— Не знам — каза той. — Нито пък искам да знам какви обстоятелства са те накарали да мислиш за разтрогване на брака си. — Стойката и гласът му бяха поукрепнали сега, когато смяташе, че победата клони към него. — Но ще се откажеш от всякакви намерения за развод...

— Ти си чел пощата ми!

— Всяко нещо, което се намира под този покрив, по право е моя работа.

Скарлет беше толкова разярена, че нямаше думи. Дядо ѝ продължаваше да говори. Точно. Студено. Думите му бяха като ледени иглички.

— Презирам прибързаността и глупостта, а ти си прибързала глупаво, като си напуснала мъжа си, без да помислиш за положението си. Ако беше проявила интелигентността да се консултираш с адвокат, както направих аз, щеше да научиш, че законът в Южна Каролина не допуска развод на никакво основание. В това отношение тя е уникална в Съединените щати. Ти си избягала в Джорджия, вярно е, но съпругът ти по закон е жител на Южна Каролина. Не може да има развод.

Скарлет все още страдаше от унижението, че лапите на чужди хора са пипали личните ѝ писма. „Сигурно е бил този подлец Джероум. Докосвал се е до моите неща, ровил е в бюрото ми. А моят собствен кръвен роднина, дядо ми, го е подучил.“ Тя стана и се наведе напред, юмруците ѝ натиснаха леглото до костеливата ръка на Пиер Робияр.

— Как смееш да пращаш слугата си в стаята ми? — кресна му тя и заудря по дебелите пластове юргани.

Ръката на дядо ѝ се стрелна нагоре като главата на змия. С дългите си тънки пръсти стисна двете ѝ китки.

— Няма да повишаваш глас в тази къща, момиче. Отвращавам се от шума. И ще се държиш с подобаващото приличие на моя внучка. Не съм някой от ирландските ти роднини в коптора.

Скарлет бе смаяна от силата му, а и малко уплашена. Какво бе станало с немощния стар човек, към когото беше изпитала почти съжаление. Пръстите му бяха като железни клещи.

Изтръгна се от ръцете му, после заотстъпва, докато столът я спря.

— Нищо чудно, че майка ми е напуснала тази къща и никога не се е върнала — каза тя.

Мразеше гласа си заради страхливото му потреперване.

— Престани с мелодрамата, момиче. Тя ме уморява. Майка ти напусна тази къща, защото беше твърдоглава и прекалено млада, за да бъде разумна. Изживя разочарование в любовта и взе първия мъж,

който я поиска. По-късно съжеляваше за това, но стореното — сторено. Ти не си момиче, каквото беше тя; достатъчно възрастна си да използваш главата си. Договорът е изготвен. Доведи Джоунс — ще го подпишем и ще продължим, все едно, че непристойното ти избухване изобщо не го е имало.

Скарлет му обърна гръб. „Не му вярвам. Няма да слушам тези приказки.“ Тя вдигна стола и го върна на обичайното му място. Много внимателно го постави така, че краката му да влязат във вдлъбнатините на килима, които се бяха получили с течение на годините. Вече не се страхуваше, не го съжеляваше, даже не я беше яд. Когато пак се обърна с лице към него, го видя като че ли за първи път. Той ѝ беше чужд. Деспотичен, подъл, досаден старец, когото не познаваше и не искаше да познава.

— Не са изсечени достатъчно пари, за да ме задържат тук — каза тя и говореше по-скоро на себе си, отколкото на него. — Парите не могат да направят живота в гробница поносим. — Погледна Пиер Робияр с блестящи зелени очи на смъртнобледото си лице. — На теб тук ти е мястото — ти вече си мъртъв, само че не искаш да го признаеш. Ще си тръгна още утре сутринта. — Тя бързо отиде до вратата и я отвори. — Предполагах, че си тук и подслушваш, Джероум. Влизай.

43.

— Не бъди такава ревла, Панзи, нищо няма да ти се случи. Влакът отива право в Атланта и там спира. Просто не слизай, преди да стигне дотам. Забодох с топлийка малко пари в една носна кърпа, а кърпата пъгнах в джоба на палтото ти. Вече дадох билета ти на кондуктора и той обеща да се грижи за тебе. Ама че работа! Откога подсмърчаш, че искаш да си ходиш вкъщи — ето, сега си тръгваш, така че престани да хленчиш.

— Ама, мис Скарлет, аз никога не съм била сама във влак.

— Дрън-дрън-шикалки! Изобщо не си сама. Във влака има много хора. Ти си гледай през прозореца, изяж храната от тази пълна кошница, която ти приготви мисис О'Хара, и ще си бъдеш вкъщи, преди да усетиш. Аз изпратих телеграма да те посрещнат на гарата.

— Но мис Скарлет, какво ще правя, като ви няма да се грижа за вас? Аз съм камериерка. Кога ще се приберете у дома?

— Когато се прибера. Зависи от много работи. Сега се качвай във вагона, влакът ще тръгне всеки момент.

„Зависи от Рет — помисли си Скарлет, — и е добре той да дойде много скоро. Не знам дали ще се оправя у братовчедите си.“ Тя се обърна и се усмихна на съпругата на Джейми.

— Не знам дали някога ще мога да ти се отблагодаря, че ме приютяваш, Морийн. На мен страшно ми харесва, но ти причинявам такива притеснения. — Това бе оживеният ѝ, женствен, светски тон.

Морийн хвана Скарлет под ръка и двете се отдалечиха от влака и от нещастното лице на Панзи на прашния прозорец на купето.

— Всичко е наред, Скарлет — каза тя. — Даниъл е във възторг да ти отстъпи стаята си, защото така ще се премести при Брайън у Патриша. Отдавна иска да го направи, но не смееше да си каже. А Катлийн е на седмото небе, че ще ти бъде камериерка. Тя и без това иска да се обучи и да стане камериерка, а и боготвори земята под краката ти. За пръв път, откакто пристигна тук, това глупаво момиче е щастливо. Твоето място е при нас, а не да тичаш по гайдата на онзи

стар перко. И какво безсрамие — да очаква ти да останеш там, за да му гледаш къщата. Ние те искаме, защото те обичаме.

Скарлет се почувствува по-добре. Беше невъзможно да устоиш на топлотата на Морийн. И все пак се надяваше да не бъде задълго. Всичките тези деца!

Също като подплашено жребче, помисли си Морийн. Под лекия натиск на ръката си усещаше напрежението на Скарлет. Това, от което има нужда, реши Морийн, е да излее сърцето си и вероятно да се наплаче хубавичко като хората. Не е естествено една жена да не казва нищо за себе си, а тя изобщо не споменава за съпруга си. Човек започва да се чуди... Но Морийн не си губеше времето в чудене. Като момиче, когато миеше чашите в бара на баща си, бе установила, че всеки рано или късно споделя неприятностите си, ако му се даде достатъчно време.

О'Хара имаха три високи тухлени къщи, допрени една до друга, с прозорци отпред и отзад и с общи вътрешни стени. Вътрешното разпределение беше еднакво. На всеки етаж имаше по две стаи: кухня и трапезария на приземния, двойна гостна на първия и по две спални на последните два етажа. Всяка сграда бе разделена по дължина от тесен коридор с голямо стълбище, а отзад имаше големи дворове и навеси за файтони.

Спалнята на Скарлет се намиреше на третия етаж в къщата на Джейми. В нея имаше две единични легла — тук бяха живели Даниъл и Брайън, преди Брайън да се премести у Патриша. Стаята бе много скромна, както подобава на двама младежи — единствените мебели, освен леглата, бяха гардероб, писалище и един стол. Но леглата бяха покрити с ярки шарени юргани, а лъснатият под — с проста черга в червено и бяло. На писалището Морийн бе сложила огледало с дантелена завеска, за да служи на Скарлет за тоалетка. Катлийн се справяше изненадващо добре с косата ѝ и проявяваше желание да се научи, а и беше съвсем наблизко. Спеше с Мери Кейт и Хелън във втората спалня на третия етаж.

Единственото малко дете в къщата на Джейми бе четиригодишният Джеки, но той обикновено бе в някоя от другите къщи, за да си играе с братовчедите на неговата възраст.

През деня мъжете бяха на работа, по-големите деца — на училище и редицата от къщи се превръщаше в царство на жените. Скарлет очакваше да ѝ е много неприятно. Но нищо в живота ѝ не я бе подготвило за жените О'Хара.

Между тях нямаше тайни, нямаше сдържаност. Казваха каквото мислеха, доверяваха си интимни неща, от които тя се изчервяваше, караха се, а после се сдобряваха и се прегръщаха разплакани. Разглеждаха трите къщи като една и по всяко време притичваха до някоя от кухните за чаша чай, разделяха си задълженията за пазаруването, печенето на хляба и грижите за животните на двора и в навесите за файтони, превърнати в свинарници и курници.

И най-вече се забавляваха — със смях, клюки, споделени тайни и безобидни сложни заговори срещу мъжете си. Включиха Скарлет от мига на идването ѝ и приемаха, че е една от тях. Само след няколко дни тя почувствува, че наистина е така. Всеки ден ходеше на градския пазар с Морийн или Кати, за да търси най-хубави продукти на най-ниски цени, кикотеше се с младата Поли и Катлийн за разни хватки с машата за къдрене и панделките, и ровеше в топовете платове за тапициране заедно с гордеещата се с къщата си Патриша, дълго след като Морийн и Кати се отчайваха от придирчивостта ѝ. Пиеше безбройни чаши чай и изслушваше разкази за успехи и тревоги; макар да не споделяше своите тайни, никой не настояваше за това и не се отказваше от собствените си искрени изповеди. „Не знаех, че на хората им се случват толкова интересни неща“ — каза Скарлет на Морийн с искрено учудване.

Вечерите протичаха по друг начин. Мъжете работеха много и когато се прибираха у дома, бяха уморени. Искаха да хапнат добре, да изпуснат една лула и да пийнат. Това винаги им се осигуряваше. А после вечерта сама потръгваше. Често цялото семейство се събираше в къщата на Мат, защото той имаше пет малки деца, които спяха на горния етаж. Морийн и Джейми можеха да оставят Мери Кейт да се грижи за Джеки и Хелън, а Патриша донасяше своите две деца — на две и на три години — без да ги събуди. Не след дълго започваше музиката. По-късно, когато дойдеше Кълъм, той ставаше душата на компанията.

Първият път, когато Скарлет видя баурана, го помисли за голямо дайре. Кръгът опъната кожа и метална рамка имаше диаметър над

шейсет сантиметра, но беше плитък и Джералд го държеше в ръка като дайре. После седна, опря го на коляното си и заудря по него с дървена палка, която държеше в средата, като я накланяше, за да удари първо в единия, а след това в другия край на кожата. Тя разбра, че това всъщност е барабанче.

Не кой знае какво барабанче, мислеше си, докато не го взе Кълъм. Лявата му ръка се разпери от долната страна на опънатата кожа, сякаш я галеше, а дясната му китка внезапно се раздвижи като вода. Тя заподскача отгоре, отдолу, в средата, в края на барабана, докато другата му ръка със странно, подобно на ласка движение удряше палката в постоянен ритъм, разгорещяващ кръвта. Звукът и силата му се меняха, но не и хипнотичният, настойчив ритъм. После постепенно се включиха цигулката, свирката и акордеонът. Морийн държеше кастанетите безжизнени в ръката си, прекалено увлечена от музиката, за да си спомни за тях.

Скарлет се унесе в удрянето на барабана. То я караше да се смее, да плаче, да танцува, както не бе предполагала, че може. Чак когато Кълъм остави баурана на пода до краката си и поиска питие, като каза: „Ожаднях от този барабан“, тя видя, че всички са опиянени като нея.

Погледна ниската му фигура и чипия му нос с тръпка на страхопочитание. Този човек не беше като другите хора.

— Скарлет скъпа, ти разбираш от стриди повече от мене — каза Морийн, когато стигнаха до градския пазар. — Ще избереш ли най-хубавите? Искам да ги задуша за чая на Кълъм днес.

— За чая? Задушениите стриди са достатъчно солидни за вечеря.

— Ами точна затова. Довечера ще говори на събрание и ще му трябва сила.

— Какво събрание, Морийн? Всички ли ще отидем?

— То е на „Джаспър Грийнс“ — Американската група на ирландските войници-доброволци — и няма да има жени. Няма да сме добре дошли.

— И какво прави Кълъм?

— Ами, първо им припомня, че са ирландци, независимо кога са станали американци, после ги докарва до сълзи на копнеж и любов към Старата родина и накрая ги убеждава да си изпразнят джобовете в

помощ на бедните в Ирландия. Той е страшен оратор, така казва Джейми.

— Представям си. Има нещо вълшебно в Кълъм.

— Тогава ни избери вълшебни стриди.

Скарлет се засмя.

— В тях няма да има перли — каза тя, като подражаваше на ирландския акцент на Морийн. — Но ще стане страхотна манджа.

Кълъм погледна пълната догоре купа, от която се вдигаше пара, и повдигна вежди.

— Морийн, много обилен чай поднасяш.

— Стридите изглеждаха толкова тлъстички днес на пазара — каза тя и се ухили.

— В Съединените американски щати не печатат ли календари?

— Шшт, Кълъм, изяж си задушеното, преди да е изстинало.

— Велики пости са, Морийн, знаеш правилата за постенето. Само по едно ядене на ден, и то на обед.

Значи лелите ѝ са били прави! Скарлет бавно остави лъжицата си на масата. Погледна към Морийн със съчувствие. Да се похаби такава хубава гозба. Сега ще трябва да се покае и да се чувства нещастна и виновна. Защо беше необходимо Кълъм да е свещеник?

С изненада видя Морийн да се усмихва и да бърка с лъжицата в стридите.

— Не се тревожа за ада, Кълъм — каза тя. — Имам специалното разрешение за О'Хара. И ти си О'Хара, така че си изяж стридите и да ти е сладко.

Скарлет се озадачи.

— Какво е разрешението за О'Хара? — попита тя Морийн.

Отговори ѝ Кълъм, но не с доброто настроение на Морийн.

— Преди трийсет години — каза той — в Ирландия настъпил глад. Цяла година, а после и на следващата, хората гладували. Нямамо храна, затова яли трева, а след това нямамо и трева. Било е ужасно нещо, наистина ужасно. Страшно много хора умрели и нямамо как да им се помогне. Свещениците в някои енории дали специално разрешение на оцелелите, за да не страдат повече от глад. Семейство

О'Хара живеели в такава енория. Те могат да не постят, трябва само да не ядат месо.

Той се взираше в гъстата, мазна течност в чинията си.

Очите на Морийн срещнаха погледа на Скарлет. Тя сложи пръст на устните си, за да ѝ каже да мълчи, а после с лъжицата и даде знак да започва да яде.

Дълго след това Кълъм взе лъжицата си. Не вдигаше очи, докато ядеше сочните стриди, и благодари разсеяно. После отиде у Патриша, където живееше в една стая със Стивън.

Скарлет погледна Морийн с любопитство.

— Ти там ли беше по време на глада? — попита тя предпазливо.

Морийн кимна.

— Да, там. Баща ми имаше кръчма, така че не бяхме толкова зле, колкото другите. Хората винаги намираха пари за пиене и ние можехме да си купуваме хляб и мляко. Бедните фермери бяха в най-лошо положение. О, беше ужасно. — Тя обгърна раменете си с ръце и потрепери. Очите ѝ бяха пълни със сълзи и гласът ѝ се задави, когато се опита да продължи. — Те имаха само картофи, така стояха нещата. Зърното, което сееха, кравите и млякото и маслото от тях винаги се продаваха, за да се плати арендата за фермите. Оставаше им малко масло, обезмасленото мляко и по някое пиле, така че от време на време имаха яйца в неделя. Но те се хранеха най-вече с картофи, само с картофи, а отглеждаха достатъчно. Но онази година картофите изгниха под земята и те нямаха нищо.

Замълча и се залюля напред-назад със скръстени ръце. Устните ѝ трепереха. После се свиха и тя заплака силно, измъчено, смазана от спомена.

Скарлет скочи и обгърна с ръце конвулсивно разтърсващите се рамене на Морийн.

— Не можеш да си представиш какво значи да няма храна — плачеше тя на гърдите на Скарлет.

Скарлет се загледа в тлеещите в огнището въглени.

— Знам какво значи — каза тя. Притисна Морийн към себе си и ѝ разказа как се е върнала у дома в Тара от горящата Атланта. В очите ѝ нямаше сълзи и гласът ѝ не трепна, докато говореше за разрушенията и за дългите месеци на неумолим гложещ глад и приближаващата се

гладна смърт. Но когато стигна до това, как е намерила майка си мъртва, а баща си загубил ума си, рухна.

Тогава Морийн я прегърна, а тя заплака.

44.

Кучият дрян цъфна като че за нощ. Една сутрин, когато Скарлет и Морийн тръгнаха на пазар, изведнъж видяха облачета от цветчета на тревната ивица в средата на улицата пред къщата.

— Ах, не е ли прекрасна гледка! — дълбоко въздъхна Морийн. — Утринната светлина прозира през нежните листенца и ги прави почти розови. До обяд ще станат бели като лебедови пера. Голяма работа е този град — садят така, че всички да се радват на разцъфналата красота! — Тя пое дъх с пълни гърди. — Ще идем на пикник в парка, Скарлет. За да усетим пролетната свежест във въздуха. Хайде, бързо, имаме да правим много покупки. Следобед ще сготвя, а утре след литургия ще идем в парка за цял ден.

Нима беше събота? Скарлет бързо започна да брои и пресмята. Но тя бе в Савана вече близо месец! Сърцето ѝ се сви като в менгеме. Защо не идваше Рет? Къде беше? Делата му в Бостън не можеха да отнемат толкова време.

— ... Бостън — каза Морийн и Скарлет спря на място. Сграбчи ръката на Морийн и подозрително се втренчи в нея. Откъде можеше да знае, че Рет е в Бостън? Как можеше да знае каквото и да било за него? Думичка не ѝ беше казвала.

— Какво има, Скарлет скъпа? Глезена ли си изкълчи?

— Какво каза за Бостън?

— Казах, че е жалко, дето Стивън няма да е с нас на пикника. Днес заминава за Бостън. Сигурна съм, че там няма да има цъфнали дървета. Но пък ще може да се види с Томас и семейството му и да ни донесе новини за тях. Старият Джеймс ще се зарадва. Само като си помислиш — всичките братя пръснати из Америка, чудесно е...

Скарлет кротко вървеше до Морийн. Срамуваше се от себе си. „Как можах да се държа толкова отвратително? Морийн ми е приятелка, най-близката приятелка, която някога съм имала. Тя не би ме шпионирала, не би си пъхала носа в личния ми живот. Просто е минало толкова време, а аз даже не съм забелязала. Сигурно затова съм

така нервна, затова изсъсках на Морийн по този начин. Защото мина толкова време, а Рет не дойде.“

Тя разсеяно се съгласяваше с предложенията на Морийн какви продукти да купят за пикника, а в главата ѝ като птици, затворени в клетка, се блъскаха въпроси. Сгреси ли, като не се върна в Чарлстън с лелите си? Сгреси ли, че изобщо замина?

Така ще полудея. Не мога да мисля за това, иначе ще закрепця!

Но умът ѝ не преставаше да се пита.

Може би трябваше да говори с Морийн за това. Морийн така добре умееше да утешава и наистина беше находчива за много неща. Тя щеше да разбере. А може би и да помогне.

„Не, ще говоря с Кълъм. Утре на пикника ще има много време. Ще му кажа, че искам да поговорим, ще го помоля да се разходим. Кълъм ще знае какво трябва да се направи.“ Кълъм някак приличаше на Рет. Беше цялостен като Рет и всички останали изглеждаха незначителни до него, мъжете сякаш се превръщаха просто в момчета и Рет беше единственият мъж в стаята. Кълъм успяваше да уреди нещата, пак също като Рет, а после обръщаше всичко на шега.

Скарлет се засмя, като си спомни как Кълъм говореше за бащата на Поли. „Ами да, той е огромен, самоуверен човек, големият строител Макмахън. Има ръце като ковашки чукове, които още малко и ще спукат шевовете на скъпия му костюм, без съмнение избран от мисис Макмахън, за да отива на гарнитурата в гостната ѝ, иначе защо щеше да бъде от такъв чудесен плюш? А е и набожен човек, с подobaваща почит към просветлението за душата му от това, че строи Божий дом тук, в Савана. Аз го благослових за това дело по моя си смирен начин. «Бога ми — казах му. — Вярвам, че сте толкова религиозен, че не вземате от енорията и едно пени над четиридесет процента печалба.» Да бяхте видели как пламнаха очите му и как мускулите му се издуха като на бик, и да бяхте чули как се пукат копринените конци по шевовете на плюшените му ръкави. «Сигурно е, майсторе — викам му, — че всеки друг би направил процентите петдесет, като види, че епископът не е ирландец.» И тогава добрият човек показва достойнствата си. «Грос!» — изрева той и аз се уплаших, че стъклата на прозорците ще звъннат на улицата. «Име ли е това за католик?» После ми разказа такива истории за безобразията на епископа, че санът ми забранява да повярвам. Аз споделих тревогите му и една-две

чашки с него, а след това му разказах за страданията на милата ми малка братовчедка. Той изпадна в праведен гняв, добродетелният човек. Едва го удържах да не разруши със собствените си силни ръце островърхата кула. Надявам се, че няма да изкара всичките си работници на стачка, но не мога да бъда напълно сигурен. Каза ми, че ще запознае епископа със своята загриженост за душевното спокойствие на Скарлет по начин, който нервният дребосък да не може да не разбере, и ще го повтаря колкото пъти е необходимо, за да го убеди в сериозността на проблема.“

Дочу гласа на Морийн:

— Бих искала да знам защо се усмихваш на зелките?

Скарлет обърна усмивката към приятелката си.

— Защото съм щастлива, че е пролет и че ще ходим на пикник — отговори тя.

И защото щеше да получи Тара, сигурна беше.

Скарлет никога не бе виждала парка Форсит. Ходжсън хол бе срещу него, през улицата, но когато ходи на церемонията за осветяването му, беше тъмно. Не очакваше такова нещо и ахна. От двете страни на входа имаше по един каменен сфинкс. Децата с копнеж погледнаха зверовете, по които не им позволяваха да се катерят, а после с всички сили хукнаха по централната пътека. Наложих им се да заобиколят Скарлет. Тя бе спряла на сред пътеката, вперила очи напред.

Фонтанът беше доста далеч от входа, но бе толкова огромен, че изглеждаше близък. От всичките му страни се издигаха и падаха струи вода като дъжд от диаманти. Скарлет бе очарована — никога не бе виждала нещо толкова грандиозно.

— Ела сега — подкани я Джейми. — Отблизо е още по-хубаво.

И наистина. Яркото слънце превръщаше танцуващата вода в небесна дъга; струите проблясваха, изчезваха и пак се появяваха с всяка стъпка на Скарлет. Варосаните дънери на дърветата край пътеката се белееха под шарената сянка на листата и я водеха към ослепителната светлина на фонтана. Когато стигна до желязната ограда около него, трябваше да наведе главата си толкова назад, за да види нимфата на върха, че ѝ се зави свят — статуята бе по-висока от нея, с гордо вдигната ръка, а от жезъла в нея бликаше вода, нагоре, нагоре в ясното синьо небе.

— А на мен ми харесват мъжете-змии — обясни Морийн. — Винаги ми се струва, че се забавляват.

Скарлет погледна какво сочи Морийн. Бронзовите тритони лежах в огромния басейн върху елегантно нагънатите си люспести опашки, едната им ръка бе на кръста, а другата поднасяше рог до устните им.

Мъжете простряха одеяла под избрания от Морийн дъб и жените оставиха кошниците. Мери Кейт и Катлийн пуснаха момиченцето на Катлийн и най-малкото момченце на Кати да пълзят на земята. По-големите деца тичаха и скачаха в някаква измислена от самите тях игра.

— Поизмориха ми се краката — каза Патриша. Били ѝ помогна да седне и да се облегне на дънера на едно дърво. — Хайде, върви — сопна му се тя. — Не е нужно цял ден да се държиш за полата ми.

Били я целуна по бузата, смъкна ремъците на акордеона от раменете си и го сложи до нея.

— Като се върна, ще ти изсвирия някоя чудесна мелодия — обеща ѝ той.

После се запъти към групата мъже, играещи бейзбол, в далечината.

— Върви и ти да си търсиш белята с него, Мат — предложи Кати на мъжа си.

— Да, тръгвайте всички — каза Морийн и ги отпъди с ръце. Джейми и високите му синове се затичаха. Кълъм и Джералд вървяха след тях с Мат и Били.

— Ще са изгладнели като се върнат — рече Морийн. От гласа ѝ бликаше удоволствие. — Добре че донесохме храна за цяла армия.

„Каква планина от храна“ — помисли си Скарлет отначало. После се сети, че след по-малко от час сигурно няма да е останало нищо. Така е с големите семейства. Тя с истинска привързаност погледна жените, щеше да изпитва същата обич и към мъжете, когато се върнеха, свалили палтата и шапките си, с разкопчани яки и навити ръкави. Беше захвърлила класовите си претенции, без дори да забележи, че вече ги няма. Даже не си спомняше притеснението, в което изпадна, когато чу, че братовчедите ѝ са били слуги в голямото имение близо до родното им село в Ирландия. Мат бил дърводелец там, Джералд му помагал и поправял десетките сгради и километрите

ограда. Кати била доячка, Патриша — камериерка. Нямахше значение. Скарлет бе щастлива, че е член на семейство О'Хара.

Коленичи до Морийн и започна да ѝ помага.

— Надявам се мъжете да не се шляят много — каза тя. — Страшно огладнях от чистия въздух.

Когато бяха останали две парчета торта и една ябълка, Морийн се зае да вари вода за чай на спиртника. Били Кармоуди взе акордеона и намигна на Патриша!

— Какво да бъде, Патси? Обещах да ти изсвирия нещо.

— Шшт, не още, Били — каза Кати. — Малките са почти заспали.

На едно одеяло под най-гъстата сянка лежаха пет мънички телца. Били тихичко засвири с уста, после подхвана мелодията с акордеона, съвсем приглушено. Патриша му се усмихна. Приглади с ръка косата над челото на Тимъти, после запя приспивната песен, която свиреше Били.

*На крилете на вятъра откъм морето
ангели идват да бдят над детето,
ангели идват да пазят детето —
чуй, вятърът духа откъм морето.
Чуй, вятърът духа, дете, чуй, вятърът духа,
спи, мое мило, заспи, чуй как вятърът духа.
Лодките плуват сред сини вълни.
сребърни херинги гонят със дни.
Сребърни херинги, сребърна шир,
вятърът духа под небе от сапфир.
Чуй, вятърът духа, дете, чуй, вятърът духа,
спи, мое мило, заспи, чуй как вятърът духа.*

За миг настъпи тишина, после Тимъти отвори очи.

— Още веднъж, ако може — каза той сънливо.

— О, да, моля ви, мис, изпейте я още веднъж.

Сепнати, всички погледнаха непознатия младеж, застанал наблизо. В грубите си мръсни ръце държеше парцалива шапка пред гърдите си, дрехата му беше кърпена. Изглеждаше колкото дванайсетгодишно момче, но имаше набола черна брада.

— Моля за извинение, дами и господа — каза скромно той. — Знам, че е нахално да се натрапвам на компанията ви и... нали разбирате. Но някога мама пееше тази песен на мене и на сестрите ми и като я чух, ми се сгръ сърцето.

— Сядай, момко — каза Морийн. — Тук има торта, а няма кой да я изяде, и чудесно сирене и хляб в кошницата. Как се казваш и откъде си?

Момчето коленичи до нея.

— Дани Мъри, милейди. — Той разроши гъстата черна коса над челото си, после изтри ръката си в ръкава и я протегна към хляба, който Морийн беше извадила от кошницата. — Конемара ми е домът, когато съм там.

Отхапа голяма хапка от хляба. Били започна да свири.

„На крилете на вятъра...“ — запя Кати. Гладното момче преглътна и запя с нея.

„... чуй как вятърът духа“ завършиха те, след като повториха цялата песен три пъти. Тъмните очи на Дани Мъри блестяха като черни скъпоценни камъни.

— Хайде, яж, Дани Мъри — каза Морийн. Гласът ѝ звучеше хрипкаво от вълнение. — Ще имаш нужда от сили след малко. Сега ще запаря чай, а после всички искаме да ни попееш. Ангелският ти глас е божи дар.

Така беше. Ирландският тенор на момчето беше чист като този на Джералд.

Семейство О'Хара си намери работа да подрежда чашите за чай, за да може момчето да яде, без да се притеснява.

— Научих една нова песен, която може да ви хареса — каза той, докато Морийн наливаше чая. — Аз съм моряк на един кораб, който спря във Филадельфия, преди да дойде тук. Да ви я изпея ли?

— Как се казва, Дани? Аз може да я знам — попита Били.

— „Ще дойдеш с мен“.

Били поклати глава.

— Ще се радвам да я науча от тебе.

Дани Мъри се ухили.

— Ще се радвам да те науча.

Той отметна косата от лицето си и пое дъх. После отвори уста и музиката се изля като блестяща сребърна струйка.

*Ще дойдеш с мен сега, Катлийн
във скъп и свиден роден край,
ще минем океана син,
за мен и теб там беше рай.
Цял в рози беше твоят лик —
видях ги как умряха,
и сълзи рониш всеки миг,
сълзи за родна стряха.
Но ще те върна там, Катлийн,
сред хълмове зелени,
и ще се смеем пак, Катлийн,
и вечно ще си с мене.*

Скарлет ръкопляскаше заедно с всички. Беше прекрасна песен.

— Толкова беше хубаво, че забравих да я уча — каза печално Били. — Изпей я пак, Дани, за да хвана мелодията.

— Не! — Катлийн О'Хара скочи на крака. Лицето ѝ се обливаше в сълзи. — Не мога да я слушам пак, не мога! — Тя изтри очите си с длани. — Простете ми — изхлипа тя. — Трябва да се махна.

Внимателно прескочи спящите деца и хукна.

— Съжалявам — каза момчето.

— Стига, не си виновен ти, момко — каза Кълъм. — Достави ни голямо удоволствие. Истината е, че бедното момиче тъгува за Ирландия и случайно се казва Катлийн. Каж ми, знаеш ли „Блатото Килдеър“. Тя е специалист на Били, тоя с детската латерничка. Ще му направиш голяма услуга, ако пееш, докато той свири — така ще заприлича на истински музикант.

Музиката продължи, докато слънцето се скри зад дърветата и ветрецьт стана хладен. Тогава си тръгнаха към дома. Дани Мъри не

можеше да приеме поканата на Джейми за вечеря. Трябваше да си е на кораба, когато паднеше мрак.

— Джейми, мисля, че трябва да взема Катлийн със себе си, когато си тръгна — каза Кълъм. — Тя е тук достатъчно отдавна, за да превъзмogne носталгията, но сърцето ѝ все още страда.

Скарлет без малко щеше да излее горещата вода върху ръцете си вместо в чайника.

— Къде ще ходиш, Кълъм?

— Обратно в Ирландия, скъпа. Аз съм само на гости.

— Но епископът още не е променил решението си за Тара. А искам да говоря с теб и за нещо друго.

— Ами аз не си тръгвам в тази минута, Скарлет скъпа. Има време за всичко. Как мислиш ти, с женското си сърце? Трябва ли Катлийн да си замине?

— Не знам. Питай Морийн. Тя беше с нея горе през цялото време, откакто се прибрахме.

Какво значение имаше какво ще прави Катлийн? Кълъм беше този, който бе важен за нея. Как така ще се вдигне и ще си отиде, точно когато тя има нужда от него? „О, защо седях там и пях с онова противно мръсно момче? Трябваше да накарам Кълъм да идем на разходка, както бях планирала.“

Тя едва клъвна от вечерята от препечено сирене и картофена супа. Плачеше ѝ се.

— Уфф — изпъшка Морийн, когато кухнята бе най-последно разтребена. — Тази вечер рано ще положи старите си кокали в леглото. Схванала съм се като дръжка на плуг от това седене на земята с часове. Хайде и вие, Мери Кейт и Хелън. Утре сте на училище.

И Скарлет се чувствуваше схваната. Протегна се пред огъня.

— Лека нощ — каза тя.

— Остани за малко — рече Кълъм. — Докато изпуша лулата си. Джейми така се прозява, че явно се готви да ме изостави.

Скарлет седна срещу Кълъм, а Джейми я потупа по главата на път към стълбите.

Кълъм си дръпна от лулата. Миризмата на тютюн беше сладка и парлива.

— Приятно е човек да седи и да си говори край тлеещия огън — каза той след известно време. — Какво тежи на сърцето и на ума ти, Скарлет?

Тя въздъхна дълбоко.

— Не знам какво да правя с Рет, Кълъм. Страхувам се, че може би съм разрушила всичко.

Кухнята бе топла и полутъмна — идеална обстановка да разкрие сърцето си. Освен това Скарлет имаше смътната представа, че щом Кълъм е свещеник, всичко, което му каже, ще остане в тайна от останалите в семейството, като че ли се изповядва в тясната затворена стаичка в черквата.

Тя започна отначало, с истината за женитбата си.

— Не го обичах, или поне не съм знаела, ако съм го обичала. Бях влюбена в друг мъж. А после, когато разбрах, че всъщност обичам Рет, той вече не ме обичаше. Поне така казваше. Но не вярвам, че е истина, Кълъм — просто не може да бъде.

— Напусна ли те?

— Да. А после аз го напуснах. Ето за какво се чудя — дали не беше грешка.

— Чакай да си изясня как стоят нещата...

С безкрайно търпение Кълъм разнищи заплетената история на Скарлет. Беше вече късно след полунощ, когато изтърси недопушения тютюн от отдавна изстиналата си лула и я прибра в джоба си.

— Направила си точно каквото трябва, мила — каза той. — Понеже ние носим яките си на обратно, някои хора си мислят, че свещениците не са мъже. Грешат. Разбирам съпруга ти. И дори силно му съчувствувам за неговия проблем, по-дълбок и по-болезнен от твоя, Скарлет. Той се бори със себе си, а за един силен мъж това е голяма битка. Ще дойде при теб и тогава ти трябва да бъдеш великодушна към него, защото ще носи рани от битката.

— Но кога, Кълъм?

— Това не мога да ти кажа. Ала знам нещо друго. Той трябва да те потърси, не можеш да свършиш това вместо него. Трябва сам да се пребори със себе си, да осмисли нуждата си от тебе и да признае, че тя е истинска.

— Сигурен ли си, че ще дойде?

— В това съм сигурен. А сега отивам да си легна. И ти направи същото.

Скарлет се сгуши на възглавницата си и се опита да се пребори с натежалите си клепачи. Искаше да удължи този миг, да се наслади на радостта от увереността на Кълъм. Рет щеше да дойде може би не толкова скоро, колкото ѝ се искаше, но тя можеше да чака.

45.

Скарлет не беше особено доволна, когато Катлийн я събуди на следващата сутрин. След като стоя толкова до късно с Кълъм, би предпочела да поспи повечко.

— Донесох ти чая — каза тихо Катлийн. — И Морийн пита искаш ли да идеш с нея на пазар тази сутрин?

Скарлет извърна глава и си затвори очите.

— Не, мисля, че пак ще заспя. — Усещаше, че Катлийн се колебае. Защо не излиза това глупаво момиче и не я остави да спи? — Какво искаш, Катлийн?

— Много се извинявам, Скарлет, чудех се дали ще се обличаш? Морийн иска аз да отида на твое място, ако няма да ходиш, и не знам кога ще се върнем.

— Мери Кейт може да ми помогне — измърмори Скарлет във възглавницата си.

— О, не. Тя много отдавна тръгна за училище. Вече е почти девет.

Скарлет с мъка отвори очи. Струваше ѝ се, че може да спи до безкрайност — ако я оставеха.

— Добре — въздъхна тя. — Извади ми нещата. Ще облека карето в червено и синьо.

— О, толкова прекрасна изглеждаш в тази рокля — каза Катлийн щастливо.

Казваше същото, каквото и да избере Скарлет. Катлийн считаше Скарлет за най-елегантната и красива жена на света.

Скарлет изпи чая си, докато Катлийн нагласяваше косата ѝ на голяма осморка на врата. „Изглеждам като гнева господен — помисли си. Под очите ѝ имаше леки сенки. — Може би трябваше да облека розовата рокля, по отива на лицето ми, но тогава Катлийн ще трябва пак да ми стяга корсета, розовата е по-тясна в кръста, а суетенето ѝ ме влудява.“

— Така е добре — каза тя, когато и последният фуркет бе вече сложен. — Тръгвай сега.

— Искаш ли още една чаша чай?

— Не. Тръгвай.

„Всъщност искам кафе. Може би в крайна сметка трябваше да отида до пазара... Не, твърде съм уморена, за да обикалям нагоре-надолу и да разглеждам всяко нещо поотделно.“ Сложи пудра под очите си и се изплези срещу огледалото, преди да слезе долу да си изрови нещо за закуска.

— Я гледай ти! — каза тя, като видя Кълъм да чете вестник в кухнята. Мислеше, че в къщата няма никой.

— Дойдох да те помоля за една услуга — каза той. Имал нужда от женски съвет при избора на неща, които да занесе на своите хора в Ирландия. — Мога сам да се оправя с момците и с бащите им, но момите са загадка. Скарлет сигурно знае, казах си, каква е последната мода в Америка.

Скарлет се засмя на смутеното му изражение.

— С удоволствие ще ти помогна, Кълъм, но ще трябва да си платиш — с чаша кафе и сладка кифла в пекарната на Броутънстрийт.

Вече изобщо не се чувствуваше уморена.

— Не знам защо ме помоли да дойда с теб, Кълъм! На теб не ти харесва нито едно от нещата, което ти предлагам.

Скарлет с раздражение погледна купчините ръкавици от ярешка кожа, дантелени кърпички, ажурни копринени чорапи, мънистени чанти, рисувани ветрила, топовете коприна, кадифе и сатен. Продавачите бяха извадили най-отбраните стоки в най-модния манифактурен магазин в Савана, а Кълъм поклащаше отрицателно глава на всичко.

— Извинявам се за притесненията, които ви причиних — каза той на сковано усмихващите се продавачи. Предложи ръката си на Скарлет. — Извинявам се и на теб, Скарлет. Страхувам се, че не съм ти обяснил достатъчно добре какво искам. Ела сега да платя дълга си, после ще опитаме още веднъж. Чаша кафе ще ни дойде добре.

Само с една чаша кафе нямаше да я накара да му прости, че я прати за зелен хайвер! Скарлет демонстративно не обърна внимание на предложената ѝ ръка, изфуча и излезе от магазина.

Настроението ѝ се оправи, когато Кълъм предложи да пият кафе в хотел „Пуласки“. Огромният хотел беше много модерен, а Скарлет никога не бе ходила там. След като седнаха на украсен с пискюлчета кадифен диван в една от претрупаните зали с мраморни колони, тя със задоволство се огледа наоколо.

— Хубаво е — рече щастливо, когато келнер с бели ръкавици донесе отрупан сребърен поднос и го сложи на мраморния плот на масата пред тях.

— Изглеждаш съвсем като у дома си с елегантния си тоалет сред целия този разкошен мрамор и палмите в саксии — каза той усмихнат. — Затова пътищата ни се пресякоха, а не вървяха един до друг.

Той ѝ обясни, че хората в Ирландия живеят по-просто, отколкото ѝ се струва. Може би дори по-просто, отколкото може да си представи. Живеят във фермите си, сред полето, и наблизко няма никакъв голям град, само село с черква, ковач и кръчма, където спира пощенската кола. Единственият магазин е една стая в ъгъла на кръчмата, където можеш да пуснеш писмо и да си купиш тютюн и малко хранителни продукти. Панделки, дрънкулки и игли се купуват от минаващите фургони. Хората се развличат като ходят в къщите на другите хора.

— Но това е също като живота в плантацията — възкликна Скарлет. — Ами да, Тара е на пет мили от Джоунсбъро, а като стигнеш дотам, няма нищо особено — само железопътна гара и един жалък магазин за хранителни стоки.

— О, не, Скарлет. В плантациите има замъци, а не прости варосани фермерски къщи.

— Ти не знаеш какво говориш, Кълъм О'Хара! „Дванайсетте дъба“ на семейство Уилкс беше единственият замък в целия окръг Клейтън. Повечето хора първо са имали само няколко стаи и кухня, а после са пристроили каквото им е трябвало.

Кълъм се усмихна и призна поражението си. Въпреки това, каза той, подаръците за роднините не можели да бъдат градски неща. На момичетата метър памучен плат щял да им свърши повече работа от метър сатен, а въобще нямало да знаят какво да правят с рисувано ветрило.

Скарлет решително издрънча с чашата върху чинийката.

— Американ! — каза тя. — Обзалагам се, че американът ще им хареса. Има го в най-различни ярки десени и от него стават хубави

рокли. Всички наши всекидневни домашни дрехи бяха от американ.

— И боти — каза Кълъм. Той извади няколко листа хартия от джоба си и ги разгъна. — Ето тук имам имената и размерите.

Скарлет се засмя на дължината на списъка.

— Наистина са те хванали за канарче, Кълъм.

— Какво?

— Няма значение. Така казваме в Америка. „Сигурно всички мъже, жени и деца в графство Мийд са се записали в списъка на Кълъм“ — помисли си тя. Също като леля Юлали: „Щом ще пазаруваш, дали би купила нещичко вместо мен?“ Някак си никога не се сещаше да плати, каквато и да беше покупката, и Скарлет бе сигурна, че ирландските приятели на Кълъм ще се направят на разсеяни по същия начин.

— Разкажи ми нещо повече за Ирландия — каза тя. В кафеника имаше още много кафе.

— А, това е рядко красив остров — тихо заговори Кълъм.

С любов в напевния си глас той ѝ описваше зелените хълмове и замъците по тях, буйните потоци и пляскащите рибки, цветята по бреговете им, разходките между уханните живи плетове в ръмящия дъжд, музиката навсякъде, небето — по-безбрежно и по-високо от всяко друго небе и със слънце, нежно и топло като майчина целувка...

— Май носталгията те мъчи не по-малко от Катлийн.

Кълъм се разсмя.

— Вярно е, че няма да се разплача, когато корабът отплува. Никой не се възхищава на Америка повече от мен и с нетърпение очаквам пътуванията си, но няма да пролея нито една сълза, когато корабът отплува към дома.

— Може би аз ще пролея. Не знам какво ще правя без Катлийн.

— Ами тогава не се разделяй с нея. Ела с нас да видиш дома на роднините си.

— Не бих могла да направя това.

— Ще бъде голямо приключение! Ирландия е красива по всяко време, но през пролетта нейната нежност ще съкруши сърцето ти.

— Нямам нужда от съкрушено сърце, благодаря, Кълъм. Това, от което имам нужда, е камериерка.

— Ще ти изпратя Бриджид, тя копнее да дойде. Предполагам, че още от самото начало трябваше да изпратим нея, а не Катлийн, само че

искахме да отстраним Катлийн.

Скарлет подуши клюка.

— И защо искахте да отстраните милото момиче?

Кълъм се усмихна.

— Жените с техните въпроси — каза той. — Вие сте еднакви и от двете страни на океана. Не одобрявахме мъжа, който искаше да я ухажда. Беше войник, и езичник на всичкото отгоре.

— Искаш да кажеш протестант. Тя обичаше ли го?

— Униформата му ѝ беше завъртяла главата, това беше цялата работа.

— Горкото момиче. Надявам се да я чака, когато се върне вкъщи.

— Слава богу, полкът му се върна с Англия. Той няма да я безпокои повече.

Лицето на Кълъм беше твърдо като гранит. Скарлет замълча.

— А какво ще правим със списъка? — попита тя, след като загуби надежда Кълъм да заговори. — По-добре е да се върнем към покупките. Знаеш ли, Кълъм, в магазина на Джейми има всичко, което ти трябва. Защо просто не отидем там?

— Не искам да го поставям в неловко положение. Той ще се чувства задължен да ми предложи неизгодна за себе си цена.

— Честно, Кълъм, що се отнася до бизнеса, умът ти е колкото на едно врабче. Дори и Джейми да ти продаде по костуема цена, това ще го издигне в очите на доставчиците му и при следващата поръчка те ще му дадат по-голяма отстъпка. — Тя се засмя на объркването на Кълъм. — Аз самата имам магазин, знам какво говоря. Чакай да ти обясня...

Докато вървяха към магазина на Джейми, тя му говореше припряно. Кълъм бе поразен и, видимо очарован, ѝ задаваше въпрос след въпрос.

— Кълъм! — изрева Джейми, щом влязоха. — Тъкмо си говорехме, че искаме да си тука. Чичо Джеймс, Кълъм дойде.

Старецът излезе от склада, натоварен с плат за знамена.

— Ти си отговорът на молитвите ми, човече — каза той. — Кой цвят ни трябва? — Разгъна топовете плат на тезгяха. Всичките бяха в зелено, но в четири различни отсенки.

— Ето този е най-хубавият — каза Скарлет. Джейми и чичо ѝ подканиха Кълъм да избере. Скарлет се начумери. Вече им беше казала

кой е най-добрият. Какво разбираше един мъж, та бил той и Кълъм?

— Къде ще го сложите? — попита той.

— Над витрината — отвън и отвътре — отвърна Джейми.

— Тогава да го погледнем там, на светлината — рече Кълъм.

Изглеждаше сериозен, като че ли избираше в какъв цвят ще се печатат пари. За какво беше цялата тази суетня?

Джейми забеляза, че тя се цупи.

— Това е за украсата за Деня на Свети Пади, Скарлет скъпа. Кълъм трябва да каже кое е най-близо до истинското зелено на ирландската детелина^[1]. Толкова време мина, откакто я видяхме за последен път — чичо Джеймс и аз.

Семейство О'Хара говореха за Деня на Свети Патрик още откакто се запозна с тях.

— Кога е? — попита Скарлет, по-скоро от учтивост, отколкото защото я интересуваше.

Тримата я зяпнаха.

— Нима не знаеш? — Старият Джеймс не можеше да повярва.

— Не бих питала, ако знаех, нали?

— Утре — отговори Джейми. — Утре. И, Скарлет скъпа, ще се забавляваш както никога в живота си.

Ирландците в Савана — като ирландците по целия свят — винаги празнуваха на седемнайсети март. Това беше празникът на светеца-покровител на Ирландия — празник и в светския, и в църковния смисъл. Макар да се падаше по време на Великите пости, никой не постеше в Деня на Свети Патрик. Вместо пост имаше храна, пиене, музика и танци. Католическите училища и предприятията на католиците бяха затворени, с изключение на кръчмите, които очакваха и получаваха най-голямата дневна печалба в годината.

В Савана бе имало ирландци от най-ранните ѝ дни — „Джаспър Грийнс“ за пръв път са се били по време на Американската революция — и Денят на Свети Патрик открай време беше основен празник за тях. Но през мрачното унило десетилетие след поражението на Юга целият град бе започнал да се включва в него. Седемнайсети март беше Празникът на пролетта в Савана и за един ден всички ставаха ирландци.

На всеки площад имаше ярко украсени сергии, където се продаваха лакомства и лимонада, вино, кафе и бира. Фокусници и дресьори на кучета събираха тълпи по уличните ъгли. На стъпалата пред Градския съвет и пред големите, олющени къщи по целия град свиреха цигулари. По клоните на разцъфналите дървета се вееха зелени панделки, предприемчиви мъже, жени и деца носеха от площад на площад кутии, пълни с направени от хартия или коприна детелини за продан. Витрините по Броутънстрийт бяха окичени със зелен плат, а между стълбовете на уличните лампи бяха опънати гирлянди от свежи зелени лози като балдахин над пътя на парадното шествие.

— Шествие?! — възкликна Скарлет, когато ѝ казаха. Тя опипа розетките от зелени копринени панделки, които Катлийн бе забола в косите ѝ. — Свършихме ли? Добре ли изглеждам? Време ли е да тръгваме.

Време беше. Първо рано на литургия, а после цял ден щеше да се празнува, чак до късно вечерта.

— Джейми ми каза, че ще пускат фойерверки в небето над парка, докато на човек му се завие свят от цялото великолепие — каза Катлийн.

Очите ѝ блестяха от вълнение.

Зелените очи на Скарлет внезапно станаха пресметливи.

— Хващам се на бас, че във вашето село няма шествия и фойерверки, Катлийн. Ще съжаляваш, че не си останала в Савана.

Момичето се усмихна лъчезарно.

— Ще го запомня завинаги и ще го разказвам край огнищата на всички къщи. Да се прибереш вкъщи и да си видял Америка е чудесно нещо. Да се прибереш вкъщи...

Скарлет се отказа да ѝ въздействува. Никой не можеше да разубеди това глупаво момиче.

Тротоарите на Броутънстрийт бяха пълни с хора, накичени със зелено. Скарлет се разсмя на глас при вида на едно семейство. Всичките тези чистички дечица със зелени панделки, шалчета или пера на шапчиците — изглеждаха досущ като семейство О'Хара. Само дето бяха чернокожи.

— Казвах ли ви аз, че днес всички са ирландци? — каза Джейми и се ухили.

Морийн я смушка с лакът.

— Даже и перковците са облечени в зелено — каза тя и посочи с глава една двойка наблизо. Скарлет протегна шия да види. Гледай ти! Надутият адвокат на дядо ѝ и едно момче, което сигурно му беше син. И двамата бяха със зелени шалчета около вратовете. Тя любопитно се огледа нагоре и надолу по улицата за други познати лица. Ето я Мери Телфеър с група дами, всичките със зелени панделки на шапките. И Джероум! Откъде, за бога, беше изровил това зелено сако? Сигурно дядо ѝ не беше тук — моля ти се, Господи, дано да не е. Той ще успее да накара слънцето да спре да свети. Не, Джероум беше с една чернокожа жена със зелен колан. Божичко, Джероум с това лице като сушена слива и с гадже! При това поне с двайсет години по-младо.

Уличен продавач раздаваше лимонада и кокосови сладкиши на всички О'Хара поред, като започна от нетърпеливите деца. Когато стигна до нея, Скарлет с усмивка прие и ухапа сладкиша. Ядеше на улицата! Никоя дама не би направила това, ако ще да умираше от глад. „На ти сега, дядо“ — помисли си тя, очарована от собствената си порочност. Кокосовият сладкиш бе пресен, мек, чудесен. На Скарлет много ѝ хареса, макар че вълнуващата я дързост поувежна, когато видя мис Телфеър да хруска нещо, което държеше между палеца и показалеца си в ръкавица от ярешка кожа.

— И все пак мисля, че каубоят със зелената шапка беше най-добрият — настоя Мери Кейт. — Правеше такива чудесни неща с въжетото и беше толкова красив.

— Говориш така, само защото ни се усмихна — каза презрително Хелън. Нейните десет години бяха твърде малко, за да съчувствува на романтичните мечти на петнайсетгодишните. — Най-хубава беше колата с танцуващите леприкони^[2].

— Това не бяха леприкони, глупаче. В Америка няма леприкони.

— Те танцуваха около голяма торба със злато. Никой не може да има торба злато, освен леприконите.

— Такова дете си, Хелън. Това бяха маскирани момчета, нищо повече. Не видя ли, че ушите им са изкуствени. Едно от тях се беше отлепило.

Морийн се намеси, преди спорът да се е разгорещил.

— Беше прекрасно шествие, от началото до самия край. Хайде сега, момичета, хванете Джеки за ръчичка.

Непознати предишния ден, непознати и на следващия ден, в Деня на Свети Патрик хората се хващаха за ръце и танцуваха, сливаха гласовете си в общи песни. Споделяха слънцето и въздуха, и музиката, и улиците.

— Чудесно е — каза Скарлет, докато дъвчеше пилешка кълка при една от сергиите. И пак каза: „Чудесно е“, когато видя нарисуваните със зелен тебешир детелини по площад Чатам. „Чудесно е“ — и за страшните гранитни орли на паметника „Пуласки“ със зелени панделки на шиите.

— Какъв чудесен, чудесен, чудесен ден! — извика тя и се завъртя, въртя се, докато се отпусна на току-що освободеното място на пейката до Кълъм.

— Виж, Кълъм, имам дупка в подметката на обувката си. Там, където съм родена, хората казват, че най-хубавите балове се познават по това, че си изтриваш подметките на пантофките от танци. А това дори не са пантофки, това са боти. Това сигурно е най-хубавият празник, който може да съществува!

— Прекрасен ден е — това е сигурно, а ни чака и вечерта с фойерверките и с всичко останало. Ще се изтъркаш също като обувката си, Скарлет скъпа, ако не си починеш малко. Почти четири часът е. Хайде да си отидем у дома за малко.

— Не искам. Искам още да потанцувам и да хапна още печено прасе, и да изям един от онези зелени сладоледи, и да опитам от тази ужасна зелена бира, която пиеха Морийн и Джейми.

— Точно това ще направиш довечера. Не видя ли, че Мат и Джейми спряха още преди час, час и нещо.

— Мамини синчета! — обяви Скарлет. — Но ти не си такъв. Ти си най-големият О'Хара, Кълъм. Джейми каза така и е прав.

Кълъм се засмя на пламналите ѝ бузи и блесналите ѝ очи.

— С изключение само на тебе — каза той. — Скарлет, сега ще сваля обувката ти, тази с дупката. — Той развърза кокетната черна дамска обувка, свали я и я обърна, за да изтърси пясъка и натрошените

мидени черупки. После вдигна една изхвърлена фунийка от сладолед и напъха плътната хартия в обувката.

— С това би трябвало да се добереш до дома. Предполагам, че там имаш други боти.

— Разбира се, имам. О, така е много по-добре. Благодаря, Кълъм, ти винаги знаеш какво да направиш.

— Това, което знам сега е, че си отиваме вкъщи, прием по чаша чай и си почиваме.

Скарлет не искаше да го признае, дори и пред себе си, но беше уморена. Бавно тръгна до Кълъм по Дрейтънстрийт, като се усмихваше на усмихнатите хора, изпълнили улицата.

— Защо Свети Патрик е светец-покровител на Ирландия? — попита тя. — Покровител ли е и на някое друго място?

Кълъм примигна, изумен от невежеството ѝ.

— Всички светии са свети за всеки човек и за всяко място на света. Свети Патрик е особено почитан от ирландците, защото ни е донесъл християнството, когато нас още са ни лъжели друидите, и е прогонил всички змии от Ирландия, за да я направи като Райската градина, но без змията.

— Измисляш си — засмя се Скарлет.

— Съвсем не. В цяла Ирландия няма нито една змия.

— Това е чудесно. Аз просто ненавиждам змиите.

— Наистина трябва да дойдеш с мен, когато си замина, Скарлет. Много ще ти хареса Старата родина. С кораба до Голуей е само две седмици и един ден.

— Много е бързо.

— Да, бързо е. Вятърът духа към Ирландия и носи затъжилите се за дома пътешественици със скоростта, с която облаците пробягват по небето. Прекрасна гледка е — вдигнал всичките си платна, големият кораб направо танцува по морето. Белите чайки летят с него, докато земята почти се изгуби от погледа, после се връщат обратно и плачат, че не могат да дойдат до края. Тогава делфините поемат ескорта, а понякога и някой огромен кит, който изхвърля вода като фонтан в удивлението си, че има такъв красив спътник с платна. Великолепно нещо е пътуването по море. Чувствуващ се толкова свободен, струва ти се, че можеш да летиш.

— Знам — каза Скарлет. — Точно така се чувствуващ — толкова свободен.

---

[1] Детелината е символ на Ирландия. — Б.пр. ↑

[2] Феи или малки духове в ирландския фолклор. — Б.пр. ↑

46.

Скарлет изпълни Катлийн с трепет, като за вечерното празненство в парка Форсит си облече роклята от зелено копринено моаре, но ужаси момичето, като настоя вместо боти да обуе тънките си пантофки от зелен марокен.

— Но пясъкът и тухлите са толкова грапави, Скарлет, ще изтъркат подметките на елегантните ти пантофки.

— Точно това искам. Искам веднъж в живота си да износя два чифта обувки на един бал. Само ми среши косата, ако обичаш, Катлийн, и я прихвани със зелената кадифена панделка. Искам да усещам как се разпилява и развява, докато танцувам.

Бе дремнала двацет минути и ѝ се струваше, че може да танцува до зори.

Танцуваше се върху гранитните плочи на широкия площад около фонтана, водата блестеше като скъпоценни камъни и ромолеше под веселия, увличащ ритъм на рийла и напевната красота на баладите. Тя изтанцува един рийл с Даниъл. Малките ѝ крачета в изящните пантофки се мятаха като зелени пламъчета в сложните фигури на танца.

— Ти си чудо, Скарлет скъпа — извика той.

Сложи ръце на кръста ѝ и я вдигна над главата си, после се завъртя и се въртя, въртя, а краката му тропаха в настойчивия ритъм на баурана. Скарлет широко разпери ръце и вдигна лице към луната, заслепена от сребърната мъгла на фонтана.

— Ето така се чувствавам тази вечер — каза тя на братовчедите си, когато първият фойерверк литна в небето и избухна в ярък блясък, накарал луната да изглежда бледа.

В сряда сутринта Скарлет куцаше. Краката ѝ бяха подути и натъртени.

— Не говори глупости — пресече тя възклицанията на Катлийн за състоянието на краката ѝ. — Прекарах чудесно.

Изпрати Катлийн да слезе долу, веднага щом ѝ стегна корсета. Още не искаше да обсъжда удоволствията от Деня на Свети Патрик; искаше спокойно да се порадва на спомена насаме. Всъщност нямаше значение, че щеше малко да закъснее за закуска — и без това днес нямаше да ходи на пазар. Просто не се налагаше да обува чорапи, щеше да стои с плъстените си домашни пантофи и нямаше да излиза.

Оказа се, че има страшно много стъпала от третия етаж до кухнята. Скарлет никога не бе забелязала колко са много, когато тичаше по тях. А сега всяко едно означаваше пронизваща болка, ако не разпределяше внимателно тежестта си. И какво от това? Струваше си да останеш вкъщи за ден-два, но след като си танцувал толкова радостно. Може би щеше да помоли Кати да затвори кравата в краварника. Скарлет се боеше от кравите — през целия си живот се беше страхувала от тях. Но ако Кати я затвореше, можеше да поседи навън, на двора. През отворените прозорци нахлуваше уханно свежий пролетен въздух и тя копнееше да е на открито.

Ето... вече е почти на етажа на гостната. „Минах половината. Искан ми се да можех да вървя по-бързо. Гладна съм.“

Скарлет предпазливо приближаваше десния си крак до първото стъпало след последната площадка, когато от кухнята я лъхна миризма на пържена риба. „По дяволите — помисли си тя, — пак се връщаме към безмесните дни. Това, което наистина ми се яде, е едно дебело парче бекон.“

Внезапно, без предупреждение, стомахът ѝ се сви и се надигна към гърлото ѝ. Скарлет в паника се обърна и залитна към прозореца. Отчаяно се хвана за пердетата, наведе се през перваза и повърна в гъстите зелени листа на младата магнолия в двора. И пак, и пак, докато едва се държеше на краката си, а лицето ѝ беше мокро от сълзи и лепкава пот. После безпомощно се свлече в окаяна купчинка на пода в коридора.

Изтри уста с опакото на ръката си, но немощното движение не премахна киселия, горчив вкус. „Да можех да пийна глътка вода“ — помисли си. — В отговор стомахът ѝ пак се размърда и тя отвори уста.

Преви се на две и се разплака. „Трябва да съм яла нещо развалено от горещината вчера. Така и ще си умра тука, като куче.“ Дишаше с мъка, на пресекулки. Поне да можеше да разхлаби корсета

— притискаше болния ѝ стомах, изкарваше ѝ въздуха. Твърдите банели я стягаха като безмилостна желязна клетка.

Никога в живота си не се бе чувствувала така зле.

Чуваше гласовете на семейството отдолу, Морийн питаше къде е тя, Катлийн казваше, че ще слезе всеки момент. После се хлопна врата и се чу гласът на Кълъм. И той питаше за нея. Скарлет стисна зъби. Трябваше да стане. Трябваше да слезе долу. Нямахше да позволи да я намерят така — да циври като бебе, защото се е веселила прекалено много. Изтри сълзите си с подгъва на полата си и се изправи.

— Ето я — каза Кълъм, когато Скарлет се показа на прага. После се втурна към нея. — Горкичката скъпа Скарлет, изглеждаш, като че ли вървиш по натрошено стъкло. Ето, сега ще ти помогна.

Той я взе на ръце, преди да може да каже и дума, и я занесе до стола, който Морийн бързо придърпа близо до огнището.

Всички се засуетиха около нея, забравили закуската си, и след миг под краката на Скарлет имаше възглавница, а в ръката ѝ — чаша чай. Тя примигна, за да скрие сълзите в очите си — сълзи на слабост и щастие. Толкова бе хубаво да се грижат за тебе, да те обичат. Сега се чувствуваше хиляди пъти по-добре. Внимателно отпи от чая, хубав беше.

Изпи втора чаша, после трета и изяде една препечена филийка, но отвърна очи от пържената риба и картофите. Изглежда, никой не забеляза. Такава врява кипеше — приготвяха учебниците и обяда на децата и ги изпращаха на училище.

Когато вратата се затвори след тях, Джейми целуна Морийн по устните, Скарлет — по темето, Катлийн — по бузата.

— Вече трябва да тръгвам за магазина — рече той. — Украсата трябва да се свали, а лекарството против главобол да се извади на тезгяха, за да могат всички страдалци да стигат до него лесно. Веселбата е хубаво нещо, но следващия ден може да бъде ужасна тежест.

Скарлет наведе глава, за да скрие пламналото си лице.

— Сега няма да мърдаш, Скарлет — нареди Морийн. — Катлийн и аз ще разчистим кухнята за нула време, после ще идем до пазара, докато ти си почиваш. Кълъм О'Хара, ти също няма да мърдаш; не

желая да ми се пречкат големите ти обуца. А и искам да те държа под око, достатъчно рядко те виждам. Ако не беше рожденият ден на старата Кати Скарлет, щях да те помоля да не заминаваш толкова скоро за Ирландия.

— Кати Скарлет? — попита Скарлет.

Морийн изпусна мокрия парцал от ръцете си.

— И никой ли не се сети да ти каже? — каза тя. — Баба ти, на която си кръстена, ще навърши един век другия месец.

— И все още има същия остър език, както когато е била момиче — засмя се Кълъм. — Това е нещо, с което всички О'Хара трябва да се гордеят.

— Ще си бъда у дома за празника — каза Катлийн. Светеше от щастие.

— О, иска ми се да можех да ида — рече Скарлет. — Татко толкова ми е разказвал за нея.

— Но ти можеш, Скарлет скъпа. И помисли, каква радост ще е за старицата.

Катлийн и Морийн се втурнаха към Скарлет, увещаваха, настояваха, повтаряха, докато на нея ѝ се зави свят. „А защо не“ — помисли си.

Когато Рет дойдеше, щеше да ѝ се наложи да се върне в Чарлстън. Защо да не го отложи още малко? Мразеше Чарлстън. Скучните дрехи, безкрайните посещения и комитети; стените на учтивостта, които я заключваха навън; стените на порутените къщи и занемарените градини, които я заключваха вътре. Мразеше говора на чарлстънци — отворените, провлечени гласни, тайния език на братовчеди и прадеди; думите и изразите на френски, латински и господ знае на какви други езици; това, че те познаваха места, в които тя никога не е била, и хора, за които тя никога не е чувала, и книги, които не е чела. Мразеше тяхното общество — балните тефтерчета и опашките на приемите, и неписаните правила, които тя трябваше да знае, а не знаеше, разврата, приеман от тях, и лицемерието, осъдило я за грехове, които не беше извършила.

„Не искам да нося безцветни дрехи и да отговарям «да, госпожо» на някакви стари кокошки, чийто дядо по майчина линия бил прочут чарлстънски герой или кой знае какво. Не искам да прекарвам всяка неделна сутрин, без изключение, като слушам как се заяждат лелите

ми. Не искам да мисля, че Балът на «Света Сесилия» е център на вселената. Денят на Свети Патрик ми харесва повече.“

Скарлет се разсмя на глас.

— Ще ида! — рече.

Изведнъж се почувствува много добре, мина ѝ даже стомахът. Стана да прегърне Морийн и почти не усети болката в краката си.

Чарлстън можеше да почака, докато се върне. И Рет можеше да почака. Бог е свидетел, че тя достатъчно често го беше чакала. Защо пък да не посети останалите си роднини О'Хара? С голям кораб до онази, другата Тара беше само две седмици и един ден. А тя ще бъде ирландка и ще бъде щастлива още известно време, преди да свикне с правилата на Чарлстън.

Болните ѝ, изранени крака затропаха в ритъма на рийла.

Само два дни по-късно тя можа да танцува с часове на тържеството по случай завръщането на Стивън от Бостън. И не след дълго се озова в открит файтон с Кълъм и Катлийн, на път към пристанището на Савана.

Въобщо не се оказа трудно да се приготви. Американците нямаха нужда от паспорти, за да стъпят на територията на Британските острови. Не им трябваша даже акредитиви, но Кълъм настоя тя да вземе едни от банкера си. „За всеки случай“ — бе казал. Не обясни какъв случай. Скарлет не я беше грижа. Беше опиянена от приключението.

— Сигурен ли си, че няма да изпуснем корабчето, Кълъм? — притесняваше се Катлийн. — Много късно дойде да ни вземеш. Джейми и другите тръгнаха преди цял час.

— Сигурен съм, сигурен съм — успокои я Кълъм. Намигна на Скарлет. — А ако малко съм се забавил, не съм виновен аз, тъй като Големият Макмахън искаше да потвърди обещанието си за епископа с една-две чашки, не можех да обидя човека.

— Ако изпуснем корабчето, ще умра — простена Катлийн.

— Хайде, стига си се тревожила, Катлийн миличка. Капитанът няма да отплува без нас — Шемъс О'Брайън ми е стар приятел. Но няма да е твой приятел, ако наричаш „Брайън Бору“ корабче. Това е

кораб, и то чудесен лъскав плавателен съд. Много скоро ще видиш със собствените си очи.

В този миг файтонът зави под една арка и те се понесоха, със занасяне и друсане, надолу по тъмния, хлъзгав калдъръм на някакъв склон. Катлийн изпищя. Кълъм се разсмя. На Скарлет от възбуда й секна дъхът.

После стигнаха на пристанището. Глъчката, цветовете и хаосът бяха още по-вълнуващи от рискованото пътуване дотам. Към издадените дървени кейове бяха завързани кораби от всякакъв вид и големина — повече кораби, отколкото някога бе виждала в Чарлстън. Натоварени фургони, теглени от тежки впрегатни коне, тракаха с дървените си или железни колела по широкия калдъръм и вдигаха непрекъснат шум. Крещяха мъже. По дървени улеи по палубите с оглушително тропане се търкулваха бурета. Един параход наду пронизителната си свирка, друг издрънча със звънеца си. По малко мостче се движеше редица босоноги товарачи, които носеха бали тютюн и пееха. Флагове в ярки цветове и крещящо украсени вимпели плющяха на вятъра. Спускаха се и кряскаха чайки.

Кочияшът се изправи и размаха камшика. Файтонът рязко отскочи напред и разпръсна тълпа зяпнали пешеходци. Скарлет се разсмя срещу поривистия вятър. Минаха покрай безброй строени бъчви, които чакаха да бъдат натоварени, изпревариха една бавно движеща се каруца и с друсане спряха.

— Надявам се, не очакваш да ти платя допълнително, че ми побеля косата заради тебе — каза Кълъм на кочияша. Скочи на земята и подаде ръка на Катлийн, за да ѝ помогне да слезе.

— Не си забравил сандъка ми, нали, Кълъм? — попита тя.

— Всички партушини са пристигнали тук навреме, скъпа. Иди сега да целунеш братовчедите си за довиждане. — Той посочи към Морийн. — Няма как да не видиш онази червена коса, дето свети като фар.

Когато Катлийн се затича натам, той тихо каза на Скарлет:

— Няма да забравиш какво ти казах за името, нали, Скарлет скъпа?

— Няма да забравя — усмихна се тя, развеселена от безобидния заговор. „Ще бъдеш Скарлет О’Хара и нищо друго по време на това пътуване и в Ирландия — бе ѝ казал той и бе намигнал. — Няма нищо

общо с теб и с близките ти, Скарлет скъпа, но Бътлър е страшно прочуто име в Ирландия и цялата му слава е зловеща.“

Скарлет нямаше нищо против. С удоволствие щеше да бъде О'Хара колкото може по-дълго.

Както ги бе уверил Кълъм, „Брайън Бору“ беше хубав, лъскав кораб. Корпусът му блестеше в бяло, с позлатена къдрава украса. Смарагдовозелените капаци на гигантските веслени колела също бяха украсени с позлата, а върху тях в кръг от златни стрели с шестнайсетсантиметрови златни букви бе написано името му. От флагщока се вееше знамето на Великобритания, но на предната мачта дръзко бе окачен зелен копринен флаг със златна арфа. Това беше луксозен пътнически кораб, обслужващ скъпите вкусове на богати американци, които пътуваха до Ирландия от сантименталност — да видят родните села на дядовците си — емигранти, или да се поперчат като посетят своите родни села с новите си труфила. Салоните и каютите бяха прекалено големи и претрупани. Екипажът бе обучен да задоволява всяка прищявка. Имаше несъразмерно голям трюм в сравнение с обикновените пътнически кораби, защото американците от ирландски произход носеха подаръци на всичките си роднини и се връщаха от посещенията си, натоварени с безброй сувенири. В багажното отделение към всеки куфар и всеки сандък се отнасяха, сякаш са пълни със стъкло. Често беше именно така. Случваше се съпругите на преуспяващи американци от ирландски произход, трето поколение, да осветяват всяка стая в новите си къщи с полилеи от уотърфордски кристал.

Над колелото беше направена широка платформа със здрави перила. Върху нея, сред няколко настроени за приключения пътници, стояха Кълъм и Скарлет и махаха на братовчедите си за довиждане. На пристанището имаше време да се сбогуват само съвсем набързо, защото „Брайън Бору“ трябваше да хване отлива. Скарлет развълнувано изпращаше въздушни целувки на скупчените си роднини. Тази сутрин децата не бяха отишли на училище и дори Джейми бе затворил магазина за един час, за да могат той и Даниъл да дойдат да ги изпратят.

Малко по-назад и встрани от другите стоеше мълчаливият Стивън. Той вдигна ръката си и направи знак на Кълъм.

Това означаваше, че куфарите на Скарлет са били отворени и прередени, преди да стигнат до кораба. Между пластове тънка хартия, фустите и роклите, вече лежах внимателно увитите, смазани пушки и кутиите с патрони, които бе купил от Бостън.

Подобно на своите бащи и деди, а и на много поколения преди тях, Стивън, Джейми, Мат, Кълъм и дори чичо Джеймс активно се противопоставяха на английското господство над Ирландия. Повече от двеста години О'Хара бяха рискували живота си, за да се борят с враговете си, понякога и да ги убиват, в безплодни, обречени на провал неголеми акции. Чак през последните десет години бе започнала да се изгражда организация. Дисциплинирани и опасни, финансирани от Америка, Финианците ставаха известни из цяла Ирландия. Те бяха герои за ирландските селяни, анатема за английските земевладелци, а за английските въоръжени сили — революционери, заслужаващи само смърт.

БАЛІХАРА

1.

„Брайън Бору“ се движеше бавно между бреговете на река Савана, теглен от парни влекачи. Когато най-сетне стигна до Атлантическия океан, неговата пронизителна сирена поздрави отдалечаващите се влекачи и големите му платна бяха отвързани. Щом носът на кораба се потопи в сивозелените вълни при устието на реката, а огромните веслени колела разпениха водата, пасажерите заръкопляскаха.

Застанали една до друга, Скарлет и Катлийн гледаха как равният бряг бързо се превръща в неясно зелено петно, а после съвсем се изгубва.

„Какво направих?“ — помисли си Скарлет и се вкопчи в парапета, изпаднала за миг в паника. След това извърна очи към безкрайната шир на блесналия от слънцето океан и сърцето ѝ заби учестено от възбудата на приключението.

— Ох! — извика Катлийн. После изстена: — Ооох!

— Какво има, Катлийн?

— Ооох! Бях забравила морската болест — изпъшка тя.

Скарлет сподави смеха си. Прегърна момичето през кръста и го заведе в каютата. Вечерта столът на Катлийн на масата на капитана остана празен. Скарлет и Кълъм отдадоха дължимото на поднесената им планина от ядене. По-късно Скарлет занесе купичка бульон на нещастната си братовчедка и я нахрани с лъжичка.

— Ще се оправя за ден-два — обеща Катлийн със слаб гласец. — Няма да се наложи да се грижиш за мен до безкрайност.

— Шшт, хапни сега още една лъжичка — каза Скарлет.

„Слава богу, че нямам слаб стомах — помисли си тя. — Вече ми мина и хранителното отравяне в Деня на Свети Патрик, иначе вечерята не би ми харесала толкова.“

Тя се събуди внезапно при първите проблясъци на зората на хоризонта и се втурна към малката тоалетна в каютата, като залиташе

тромаво. Свлече се на колене и повърна в порцелановата тоалетна чиния с нарисувани по нея цветя.

Не можеше да я е хванала морска болест, не и нея. Нали така обичаше да излиза в морето. Ами да, в Чарлстън, когато нищожната платноходчица се катереше по вълните в бурята или внезапно се хлъзваше надолу, дори не ѝ се гадеше. „Брайън Бору“ беше устойчив като скала в сравнение с онази лодка. Не можеше да разбере какво става с нея...

... Бавно-бавно немощно приведената глава на Скарлет се изправи. Откритието накара устата и очите ѝ да се отворят широко. В жилите ѝ се разля вълнение — горещо и ободрително, а дълбоко в гърлото ѝ се надигна смях.

„Бременна съм. Бременна съм! Спомням си — точно това е усещането.“

Облегна се на стената и се протегна доволно. „О, чувствавам се чудесно. Не ме е грижа колко ми е зле на стомаха, аз се чувствавам чудесно. Сега пипнах Рет. Той е мой. Нямам търпение да му кажа.“

Внезапно бузите ѝ се обляха в сълзи на щастие, а с ръце притискаше корема си, сякаш да защити новия живот, който набъбваше там. О, как искаше това дете! Детето на Рет. Тяхното дете. То щеше да бъде силно, знаеше това, вече усещаше напора на мъничкото същество. Храбро, безстрашно детенце — като Бони.

Заприиждаха спомени. Дребничката като на котенце главичка на Бони се побираше в дланта ѝ. Рет я люлееше в големите си ръце като кукла. Колко много я обичаше той! Привеждаше широкия си гръб над люлката и гукаше смешно с дебелия си глас — никога на този свят не е имало друг мъж, така заплепен от едно бебе. Толкова ще е щастлив, когато му каже. Виждаше как тъмните му очи светват от радост, как неговите бели зъби блясват в усмивка на пиратското му лице.

И Скарлет се усмихваше, докато си мислеше за това. „Аз също съм щастлива — каза си тя. — Така трябва да се чувствуваш, когато имаш бебе. Нали Мели все го повтаряше...“

„О, Господи! — почти прошепна тя. — Но Мели умря, когато реши да роди, а моите вътрешности са съвсем разбъркани след спонтанния аборт — така каза доктор Мийд. Значи затова не разбрах, че съм бременна, дори не забелязах отсъствието на месечното си неразположение, толкова отдавна е нередовно. Ами ако раждането ме

убие? О, Господи, моля ти се, моля ти се, Господи, не ме оставяй да умра точно когато най-сетне имам това, дето ми е нужно, за да бъда щастлива.“ Тя се прекръсти, пак и пак, в объркана суеверна молба за милост.

После ядосано тръсна глава. Какво правеше? Държеше се направо като някоя глупачка. Беше силна и здрава. Съвсем не като Мели. Ами да, Мами винаги казваше, че е просто срамота да изтърсва бебетата си като улична котка, без никаква суетня. Щеше да се справи много добре и бебето ѝ също щеше да бъде добре. И животът ѝ щеше да бъде наред, щом Рет я обича, щом обича и детето им. Щяха да бъдат най-щастливото, най-любящото семейство в целия свят. Божичко, дори не се беше сетила за мис Елинон. Като става дума за бебета! Мис Елинон щеше да се пръсне от гордост. „Мога да си я представя на пазара как разказва на всички, дори и на прегърбения старец, който мете боклука. Цял Чарлстън ще говори за това бебе, преди още да е изплакало за първи път... Чарлстън... Натам би трябвало да пътувам. Не към Ирландия. Искам да видя Рет, да му кажа. Дали «Брайън Бору» не може да се отбие там? Капитанът е приятел на Кълъм, той може би ще го убеди да спре там.“

Очите на Скарлет блестяха. Изправи се, изми си лицето и се опита да изплакне киселия вкус в устата си. Беше твърде рано да говори с Кълъм, така че се върна в леглото и се облегна на възглавниците, потънала в плановете си.

Когато Катлийн стана, Скарлет спеше, доволно усмихната. Бе решила, че няма защо да бърза. Нямахше нужда да се говори с капитана. Нека се запознае с баба си и със своите ирландски роднини. Нека изживее приключението да прекоси океана. Рет я бе накарал да го чака в Савана. Е, и той можеше да почака, преди да научи за бебето. До раждането оставаха още много месеци. Тя имаше право да се позабавлява малко преди да се завърне в Чарлстън. Без съмнение там нямахше да ѝ позволяват и носа си да покаже навън. Смяташе се, че дамите в деликатно положение не бива да помръдват дори пръстче.

Не, първо щеше да види Ирландия. Никога нямахше да има друга възможност.

Щеше да се порадва и на „Брайън Бору“. При другите бременности сутрешните повръщания не бяха продължавали повече от

седмица. Сигурно и този път те са вече към края си. И тя като Катлийн щеше да се оправи след ден-два.

Да прекосяваш Атлантическия океан с „Брайън Бору“ беше като безкрайна съботна вечер у семейство О’Хара в Савана, само че още по-хубаво. Отначало на Скарлет много ѝ харесваше.

Скоро всички места на кораба се заеха от пасажери, които се качиха в Бостън или Ню Йорк и които според Скарлет изобщо не приличаха на янки. Бяха ирландци и се гордееха с това. Завладяващо жизнени като цялото семейство О’Хара, те се възползуваха от всичко, което им предлагаше корабът. През целия ден имаше какво да се прави: турнири по игра на дама, разгорещени състезания по мятане на обръчи от корабни въжета на палубата, вълнуващи обзалагания колко мили ще изминат на следващия ден. Вечер пееха заедно с професионалните музиканти и неуморно танцуваха всички ирландски рийлове и виенски валсове.

Дори когато танците приключеха, забавлението продължаваше. В дамския салон за карти винаги имаше партия вист и често канеха Скарлет за партньорка. Като се изключат дажбите кафе в Чарлстън, залозите бяха най-високите, които бе виждала, и всяко раздаване носеше възбуда. Както и печалбите ѝ. Пасажерите на „Брайън Бору“ бяха живото доказателство, че Америка наистина е Страната на неограничените възможности — нямаха нищо против да харчат току-що спечелените си богатства.

Кълъм също извличаше полза от широките им джобове. Докато жените играеха карти, мъжете обикновено се оттегляха в бара на уиски и пури. Там Кълъм, един от най-изтъкнатите водачи на финианците, изтръгваше сълзи на състрадание и гордост от иначе сухите им, пресметливо присвити очи. Говореше им за угнетената под английско господство Ирландия, изреждаше мъчениците за каузата на свободата ѝ и приемаше щедри дарения за Финианското братство.

Прекосяването на океана на борда на „Брайън Бору“ бе доходно начинание и Кълъм предприемаше това пътуване поне два пъти годишно, макар че извънредният лукс на салоните и чревоугодническите ястия тайно го отвращаваха, когато ги сравняваше с мизерията и нищетата на ирландците в родината му.

Към края на първата седмица и Скарлет вече гледаше на спътниците си с неодобрение. И мъжете, и жените се преобличаха по четири пъти на ден, за да изтъкнат колко е скъп гардеробът им. Никога в живота си не бе виждала толкова драгоценности. Казваше си колко е хубаво, че бе оставила своите в трезора на банката в Савана — биха бледнели пред изобилието от накити в трапезарията всяка вечер. Но всъщност изобщо не се радваше. Бе свикнала да има повече от всичко в сравнение с познатите си — по-голяма къща, повече слуги, повече лукс, повече вещи, повече пари. Носът ѝ определено се провеси пред този парад, по-пищен, отколкото устройваните от нея когато и да било. В Савана Катлийн, Мери Кейт и Хелън бяха непресторено шумни в завистта си и всички О'Хара задоволяваха нейната потребност от възхищение. А тези хора на кораба нито ѝ завиждаха, нито ѝ се възхищаваха чак толкова. Скарлет изобщо не беше доволна от тях. Не би понесла цяла държава, пълна с ирландци, щом са все такива. Ако още веднъж чуеше „В зелено“, щеше да запищи.

— Тези американски новобогаташи просто не могат да те заблудят, Скарлет скъпа — успокой я Кълъм. — Защото си благородна дама.

Точно това трябваше да каже.

Именно в благородна дама трябваше да се превърне след края на тази ваканция. Щеше да се порадва на свободата за последен път, а после щеше да се върне в Чарлстън, да навлече безцветните дрехи и светските обноски и да бъде дама до последния си ден.

Но поне няма да се чувства толкова изолирана, когато мис Елинор и всички в Чарлстън говорят за своите пътувания до Европа преди войната. Пък и не би казала, че нейното сега не ѝ е харесало. Дамите не говорят такива неща. Без да усети, Скарлет въздъхна.

— Ах, Скарлет скъпа, не може да е чак толкова лошо — каза Кълъм. — Виж и хубавата страна. Ти изпразваш дълбоките им джобове на масата за карти.

Тя се засмя. Вярно беше. Трупаше цяло богатство — в някои вечери по цели трийсет долара. Чакай само да каже на Рет. Как ще се смее! В края на краищата нали е бил комарджия на корабите по Мисисипи. И като си помислиш всъщност, не е лошо, че пътува цяла седмица по море. Нямахше да ѝ се наложи да докосне дори цент от парите на Рет.

Отношението на Скарлет към парите представляваше сложна смесица от скъперничество и щедрост. Те толкова години бяха тъждествени на нейната мярка за сигурност, че тя охраняваше натрупаното си с мъка състояние с гневно подозрение към всекиго, проявил действителни или въображаеми претенции към някой долар от него. И все пак Скарлет безусловно приемаше отговорността да помага на лелите си и на семейството на Мелани. Бе се грижила за тях дори и когато не знаеше откъде ще намери средства за собствената си издръжка. Щеше да продължи да се грижи за тях и ако станеше жертва на непредвидено бедствие, та дори това да означаваше, че ще гладува. Не се замисляше по този въпрос — просто така стояха нещата.

Към парите на Рет се отнасяше със същата непоследователност. Като негова съпруга харчеше разсипнически за къщата на Прасковената улица — разноските по нея бяха изумителни, — както и за дрехи, за скъпи украшения. Но петстотинте хиляди, които ѝ бе дал, бяха нещо друго. Неприкосновени. Възнамеряваше да му ги върне непокътнати, когато отново станеха истински съпрузи. Бе ѝ ги предложил като компенсация за раздялата и тя не можеше да ги приеме, защото не приемаше раздялата.

Беше ѝ неприятно, че за това пътуване се наложи да изтегли част от парите от трезора на банката. Всичко бе станало толкова бързо, че нямаше време да чака да ѝ изпратят от Атланта средства от нейните собствени. Но в сандъчето с останалото в Савана злато бе сложила разписка за изтеглената сума, решена да харчи възможно най-малко от златните монети, които сега държаха гърба ѝ изправен, а кръста ѝ тънък, защото бяха запълнили процепите в корсета ѝ, обикновено обтяган от стоманени шини. Беше много по-добре да печелиш на вист и да харчиш собствените си пари. Ами да, след още една седмица с малко късмет ще може да прибере най-малко сто и петдесет долара в портмонето си.

Но все пак щеше да се радва, когато пътуването най-сетне завърши. Дори и с всички свои платна, издути от вятъра, „Брайън Бору“ беше прекалено солиден, за да ѝ осигури възбудата, която бе изпитала в надпреварата с бурята в чарлстънското пристанище. А не видяха и нито един делфин въпреки поетичните обещания на Кълъм.

— Ето ги, Скарлет скъпа! — Обикновено спокойният, звучен глас на Кълъм бе напрегнат от вълнение. Той хвана Скарлет за ръката и я дръпна към парапета. — Нашият ескорт е тук. Скоро ще зърнем сушата.

В небето над „Брайън Бору“ кръжаха първите чайки. Скарлет импулсивно прегърна Кълъм. Той ѝ посочи лъскавите сребристи гърбове в морето недалеч от тях. Най-сетне делфини.

Много по-късно тя стоеше между Кълъм и Катлийн и се опитваше да попречи на силния вятър да отвее шапката от главата ѝ. Навлизаха в пристанището с пълна пара. Скарлет изумено се взираше надясно, към скалистия остров. Изглеждаше невъзможно каквото и да било, та дори и онези извисяващи се огромни зъбери, да устои на бурните вълни, които се разбиваха в пръски от бяла пяна. Тя бе свикнала с ниските плоски хълмове на окръг Клейтън. Стръмната гола канара беше най-екзотичната гледка, която бе виждала.

— Никой не се опитва да живее тук, нали? — обърна се Скарлет към Кълъм.

— Нито педя земя не се хаби в Ирландия — отвърна той. — Но наистина трябва да си от жилав сой, за да наричаш Инишмор свой дом.

— Инишмор — повтори тя звучното странно име. Отекнало бе като музика. И не приличаше на никое друго, което бе чувала.

После замълча. Мълчаха и Кълъм, и Катлийн. Потънали в собствените си мисли, те се взираха в искрящите сини води на залива Голуей.

Кълъм гледаше напред към Ирландия и сърцето му се свиваше от любов към нея, от мъка за нейните страдания. Както бе правил хиляди пъти всеки ден, той повтори клетвата си да унищожи потисниците на своята родина и да я върне на нейния народ. Изобщо не се тревожеше за оръжието, укрито в сандъците на Скарлет. Митничарите в Голуей обръщаха внимание главно на корабните товари, за да се платят митата, дължими на правителството на Великобритания. Щяха да погледнат на „Брайън Бору“ с пренебрежение. Винаги правеха така. Преуспелите американци от ирландски произход гъделичкаха чувството за превъзходство, което те изпитваха и към ирландците, и към американците. Но дори и при това положение, мислеше си Кълъм, беше голям късмет, че успя да убеди Скарлет да дойде. Нейните фусты бяха много по-добро прикритие за пушките от десетките чифтове

американски ботуши и от басмите, които бе купил. А и тя може би щеше да поразпусне кесията си, като види мизерията на своите родственици. Не хранеше големи надежди — Кълъм бе реалист и от самото начало бе разбрал колко струва Скарлет. Лекомисленият ѝ егоцентризъм обаче не намаляваше привързаността му към нея. Бе свещеник и прощаваше човешките прегрешения: стига хората да не бяха англичани. Всъщност дори когато използваше Скарлет за своите цели, той я обичаше, както обичаше и всички потомци на семейство О'Хара.

Катлийн стискаше парапета. „Ако не се държах толкова здраво, щях да скоча във водата и да заплувам — мислеше си тя. — Толкова съм щастлива, че се завръщаме в Ирландия. Сигурна съм, че ще съм по-бърза от кораба. У дома! У дома! У дома...“

Скарлет шумно пое дъх. На онова ниско островче имаше замък. Замък! Не можеше да бъде нищо друго, на върха му личеше нещо като зъбци. Какво значение имаше, че беше полусрутен? Действителен, истински замък, като картинка в детска книжка. Нямахте търпение да открие тази Ирландия.

Когато Кълъм я съпроводи надолу по мостчето, тя разбра, че е навлязла в един напълно различен свят. Доковете бяха оживени като доковете в Савана — шумни, пълни с народ и опасности от забързаните фургони и от мъжагите, които товареха и разтоварваха бурета, щайги и бали. Но всички хора бяха бели и си подвикваха на език, който не ѝ говореше нищо.

— Това е келтски, древният ирландски език — обясни ѝ Кълъм. — Но не бива да се безпокоиш, Скарлет скъпа. Почти никой в Ирландия вече не знае келтски освен тук, на запад. Всички говорят английски, няма да имаш проблеми.

Като че за да го опровергае, един човек му заговори с толкова силен акцент, та Скарлет отначало не разбра, че приказва на английски.

Призна си го и Кълъм се засмя.

— Странно звучи, няма спор — съгласи се той. — Но със сигурност е английски. Такъв, какъвто го говорят англичаните — през носа си, сякаш се задушават от него. Това беше сержант от армията на Нейно величество.

Скарлет се изкикоти.

— Помислих, че е продавач на копчета.

На предницата на богато украсената, къса и стегната униформена куртка на сержанта имаше поне десет лентички дебел златен ширит между двойките излъскани месингови копчета. Приличаше ѝ на карнавален костюм.

Тя мушна ръката си под лакътя на Кълъм.

— Страшно се радвам, че дойдох.

И наистина се радваше. Всичко беше тъй различно, тъй ново. Нищо чудно, че хората толкова обичат да пътуват.

— Ще донесат багажа ни в хотела — каза Кълъм, завърнал се при пейката, където бе оставил Скарлет и Катлийн. — Всичко е уредено. А утре ще продължим към Мълинджър и към дома.

— Искан ми се да тръгнем още сега — каза с надежда Скарлет. — Още е рано, едва пладне.

— Но влакът е заминал в осем, Скарлет скъпа. Хотелът е хубав, а и кухнята там е добра.

— Спомням си — рече Катлийн. — Този път хубаво ще си хапна от онези чудесни пасти. — Бе светнала от щастие и Скарлет не можеше да познае момичето, което помнеше от Савана. — Когато тръгнахме отгук, бях толкова тъжна, че не можах и хапка да сложа в устата си. О, Скарлет, не можеш да си представиш какво значи за мене да стъпвам по ирландска земя. Искан ми се да коленича и да я целуна.

— Хайде, тръгвайте и двете! — рече Кълъм. — Трудно ще ни бъде да намерим файтон, днес е събота и пазарен ден.

— Пазарен ден? — повтори Скарлет.

Катлийн плесна с ръце.

— Пазарен ден в голям град като Голуей! О, Кълъм, сигурно е нещо великолепно.

Гледката наистина беше невъобразима, великолепна, вълнуваща и необичайна за Скарлет. Целият затревен площад пред Железопътния хотел кипеше от живот и ярки цветове. Когато файтонът ги остави пред стъпалата на хотела, тя помоли Кълъм да тръгнат веднага, нямало какво да разглеждат стаите си и да обядват. Катлийн ѝ пригласяше:

— Има достатъчно храна по сергиите, Кълъм, а и искам да занеса няколко чифта чорапи за подарък на момичетата вкъщи. В Америка ги няма, иначе вече да съм купила. Знаем, че Бриджит направо умира за такива.

Кълъм се ухили.

— Няма да се учудя, ако и Катлийн О'Хара умира за тях. Добре тогава. Аз ще се погрижа за стаите. Ти гледай братовчедката Скарлет да не се загуби. Имаш ли пари?

— Цяла шепа, Кълъм. Джейми ми ги даде.

— Това са американски пари, Катлийн. Не можеш да ги използваш тук.

Скарлет в паника се вкопчи в ръката на Кълъм. Какво искаше да каже? Да не би парите ѝ да не струват нищо на това място?

— Просто не са същите, Скарлет скъпа. Ще видиш, че английските пари са много по-забавни. Аз ще обменя пари за всички ни. Колко искаш?

— Имам цялата си печалба от виста. В зелени банкноти. — Тя го изрече с презрение. Всички знаеха, че зелените банкноти не струваха цифрите, написани върху тях. Трябваше да настоява губещите да ѝ плащат в сребро или злато. Отвори кесията си и извади нагънатата пачка банкноти от по пет, десет и един долар. — Обмени тези, ако можеш — каза и подаде парите на Кълъм.

Той повдигна вежди.

— Толкова много? Радвам се, че не ме покани да играя карти с тебе, Скарлет скъпа. Тук сигурно има поне двеста долара.

— Двеста четирийсет и седем.

— Погледни това, Катлийн, миличка. Друг път няма да видиш такова богатство на едно място. Искаш ли да го подържиш?

— О, не, не бих посмяла.

Тя се дръпна назад, с ръце зад гърба си, разширените ѝ очи бяха вперени в Скарлет.

„Човек би си помислил, че не парите, а аз съм зелена“ — помисли си Скарлет притеснена. Двеста долара не бяха кой знае колко много. Тя бе платила почти толкова за кожите си. Джейми сигурно си докарваше поне двеста долара на месец от магазина. Защо ли Катлийн се държи така?

— Ето. — Кълъм протегна ръка. — Ето по няколко шилинга и на двете. Можете да пазарувате, докато свърша работата в банката, а после ще се срещнем на онази сергия с баничките да хапнем нещо. — Той посочи към едно развяващо се жълто флагче в средата на оживения площад.

Скарлет погледна накъде сочи пръстът му и сърцето ѝ се сви. Улицата между стъпалата на хотела и площада се изпълваше с бавно движещ се добитък. Не би могла да си пробие път!

— Аз ще се оправя — каза Катлийн. — Вземи и моите долари, Кълъм. Хайде, Скарлет, хвани ме за ръка.

Свенливото момиче, което Скарлет познаваше от Савана, бе изчезнало. Катлийн си беше у дома. Бузите ѝ розовееха, очите ѝ светеха. А усмивката ѝ сияеше като слънцето над главите им.

Скарлет се опита да измисли нещо, да протестира, но Катлийн изобщо не я слушаше. Тя си проправи път през стадото крави, дърпаше Скарлет след себе си. След няколко секунди вече бяха на затревения площад. Скарлет нямаше време да изпищи от страх или от яд на Катлийн. А щом излязоха на площада, беше твърде очарована, за да си спомни и за страха, и за гнева. Обожаваше пазарите в Чарлстън и Савана заради кипежа, цветовете и купищата стоки. Но те изобщо не можеха да се сравнят с пазара в Голуей.

Накъдето и да погледнеше, гъмжеше от хора. Мъже и жени се пазаряха, купуваха, продаваха, спореха, смееха се, хвалеха, критикуваха, съвещаваха се — за овце, пилета, петли, яйца, крави, масло, сметана, кози, магарета. „Колко са сладки“ — рече си Скарлет, като видя кошниците с квичаци розови прасенца... мъничките космати магаренца с дълги розови уши... множеството млади жени и момичета в пъстри дрехи. Когато зърна първото момиче, тя реши, че е костюмирано. После срещна второ, трето, пето и забеляза, че почти всички са облечени по същия начин. Нищо чудно, че Катлийн толкова говореше за тези чорапи. Накъдето и да се обърнеше Скарлет, пред очите ѝ се изпречваха глезени в ярки ивици от синьо и жълто, червено и бяло, жълто и червено, синьо и бяло. Девоичките на Голуей носеха отворени обувки от черна кожа с ниски токове, не боти, а полите им бяха с десет-петнадесет сантиметра над глезените. Широки, надиплени, ярки като чорапите, все в наситено червено, синьо, зелено или жълто. Блузите им бяха в по-тъмни тонове, но също пъстри, с дълги ръкави с копчета и с колосани бели ленени шалчета, прихванати отпред и закопчани с игли.

— И аз искам чорапи, Катлийн! И една пола. И блуза, и кърпа. Просто трябва да си купя. Прекрасни са!

Катлийн се усмихна доволна.

— Значи ти харесват ирландските дрехи, Скарлет? Толкова се радвам. Ти имаш тъй елегантни рокли, та си мислех, че ще се изсмееш на нашите.

— Да можех всеки ден да се обличам така! Така ли ходите, когато сте си вкъщи? Щастливка! Нищо чудно, че искаше да се върнеш тук.

— Облеклото им е празнично за пазарни дни и за да хванат окото на младежите. Ще ти покажа и всекидневни дрехи. Ела!

Катлийн пак хвана Скарлет за китката и я поведе през людското множество, точно както я бе повела през стадото крави. Към средата на площада имаше маси — дъски, подпрени на дървени магарета и отрупани с женски труфила. Скарлет зяпна. Искеше да купи всичко пред очите си. „Я виж всичките тези чорапи... и чудесните шалове, толкова меки на пипане... мили боже, каква дантела! Ами да, моята шивачка в Атланта направо би си продала душата, за да се добере до такава великолепна плътна дантела. А, ето ги и полите! О, колко са сладки! Ще изглеждам страхотно в този оттенък на червеното — а и в онази там, синята. Но я чакай, на другата маса има още една синя, потъмна. Коя е най-хубавата? О, ми светлочервените ей там...“

Богатият избор я замая. Трябваше да пипне всичко — вълната бе толкова мека, дебела, ръката ѝ усещаше нейния цвят и топлина дори през ръкавицата. Бързо, небрежно тя я смъкна, за да докосне с пръсти вълнените тъкани. Бяха различни, от всички материи, който познаваше.

— Чаках ви при баничките и слюнките ми потекоха от глад — каза Кълъм. Сложи ръка на рамото ѝ. — Хайде, не се тревожи, после можеш да се върнеш, Скарлет скъпа. — Той повдигна шапката си и кимна на облечените в черно жени зад масите. — Да даде бог слънцето винаги да свети над прекрасните ви творения — заговори той. — Моля да извините американската ми братовчедка. Загуби ума и дума от възхищение. Сега ще я нахраня и ако е угодно на Света Бриджит, тя ще може да говори с вас, като се върне.

Жените се ухилиха на Кълъм, погледнаха още веднъж Скарлет изпод вежди и продумаха: „Благодарим ви, отче“, докато той я отвеждаше.

— Катлийн ми каза, че съвсем си изумяла — рече той през смях. — Бедното момиче те е дърпало за ръкава десет пъти, а ти си го

гледала, като че изобщо не си го виждала.

— Съвсем забравих за нея — призна Скарлет. — Никога не съм съзирала толкова много чудесни неща на едно място. Мислех да си купя един празничен костюм. Но не знам дали ще мога да го облека. Кажете ми истината, Кълъм: ще има ли нещо нередно, ако се обличам като ирландските момичета, докато съм тук?

— Мисля, че точно така трябва да се обличаш, Скарлет скъпа.

— Колко хубаво! Каква прекрасна ваканция, Кълъм! Толкова се радвам, че дойдох.

— И ние се радваме, братовчедке Скарлет.

Тя изобщо не можеше да се справи с английските пари. Лирата беше книжна и тежеше само няколко грама. Пенито бе огромно, голямо колкото сребърен долар, а онова нещо, дето го наричаха два пенса, което означаваше две пенита, бе по-малко от едното пени. Освен това имаше монети от половин пени и други, на които казваха шилинги... Всичко беше много забъркано. А и всъщност нямаше значение — беше й дошло даром, спечелено на вист. Единственото, което имаше значение, бе, че полите струвах по два шилинга, а чифт обувки — един. Чорапите вървяха по няколко за шилинг. Скарлет даде кесийката с монети на Катлийн.

— Накарай ме да спра, преди да съм ги свършила — каза тя и се впусна да пазарува.

Когато се отправиха към хотела, и тримата бяха натоварени. Скарлет си бе купила поли във всички цветове и с всякаква дебелина — Катлийн й каза, че тънките се носят и като фусты, и десетки чифтове чорапи — за себе си, за Катлийн, за Бриджит, за всички братовчедки, с които щеше да се запознае. Бе се снабдила и с блузи, и с купища дантела — широка, тясна, на якички, във вид на шалчета или на пленителни шапчици. Взе също дълга синя наметка с качулка плюс още една — червена, защото не можеше да реши коя й харесва повече, и плюс трета — черна, защото Катлийн каза, че в делнични дни повечето хора тук ходели в черно, както и черна пола по същата причина: можеше да я носи с цветни фусты отдолу. Ленени шалчета, ленени блузи и ленени фусты — никога не бе виждала такъв лен, — и шест дузини ленени кърпи. Купища шалове, вече не помнеше колко...

— Изтощена съм — изпъшка щастливо Скарлет, отпусайки се на плюшения диван в дневната на апартамента им. Катлийн положи торбичката с парите на скута ѝ. Все още бе пълна до над половината. — Боже мой! — възкликна Скарлет. — Наистина ще обикна Ирландия!

2.

Скарлет бе очарована от ярките си „костюми“. Тя направи опит да предума Катлийн да се „наконтят“ и да се върнат на площада, ала момичето вежливо, но твърдо отказа.

— Ще вечеряме късно, Скарлет, според английския обичай на хотела, а утре трябва да тръгнем рано. Има много пазарни дни — всяка седмица можем да ходим в града до нашето село.

— Но не е като в Голуей, ако съдя по приказките ти — отбеляза Скарлет подозрително.

Катлийн призна, че град Трим е много, много по-малък. Въпреки това обаче не пожела да излезе пак на площада. Скарлет неохотно спря да мрънка.

Ресторантът на Железопътния хотел бе известен с добрата си кухня и обслужване. Двама келнери в ливреи настаниха Катлийн и Скарлет на една голяма маса край висок прозорец с пищни завеси, после застанаха зад столовете им, за да им сервират. Кълъм трябваше да се задоволи с келнера, облечен във фрак, който се занимаваше с цялата маса. Семейство О'Хара си поръча вечеря от шест блюда и Скарлет тъкмо се наслаждаваше на пикантния сос към филето от прочутата голуейска съомга, когато от площада се чу музика. Тя отмести драпериите с тежки ресни, копринената завеса зад тях и накрая плътното дантелено перде.

— Знаех си! — заяви тя. — Знаех си, че трябваше да се върнем там. На площада танцуват. Хайде да тръгваме веднага.

— Скарлет скъпа, едва започнахме вечерята — възрази Кълъм.

— Дрън-дрън, шикалки! На кораба се тъпчехме до насита, за какво ни е още една безкрайна вечеря! Искам да си облека костюма и да танцувам.

Нищо не можеше да я разубеди.

— Изобщо не те разбирам, Кълъм — каза Катлийн.

Двамата седяха на една пейка на площада, до танцуващите, за да са наблизко, ако Скарлет се натъкне на неприятности. Със синя пола над червени и жълти фусти, тя танцуваше рийл тъй, сякаш цял живот не бе правила нищо друго.

— Кажи сега какво не разбираш.

— Какво изобщо правим в този изискан английски хотел, като че сме крале и кралици? А като сме в него, защо не си издохме разкошната вечеря? Знам, че тя ще ни е последната. Не можа ли да кажеш на Скарлет: „Не, няма да отидем“, както й казах аз?

Кълъм взе ръката ѝ в своята.

— Цялата работа, сестричке, е в това, че Скарлет още не е готова за истината за Ирландия и за мястото на О'Хара в нея. Искан ми се да ѝ бъде по-леко. По-хубаво е да смята, че да носиш ирландските одежди е весело приключение, отколкото да плаче, когато разбере, че лъскавите ѝ копринени фусти ще се покрият с кал. Тя танцува рийл с ирландци и те ѝ се струват приятни, въпреки тяхното недодялано облекло и мръсните им ръце. Това е голямо събитие, макар че бих предпочел да съм си в леглото.

— Но утре си отиваме вкъщи, нали? — Копнежът на Катлийн трептеше във въпроса ѝ.

Кълъм стисна ръката ѝ.

— Утре си отиваме вкъщи, това наистина ти обещавам. Но все пак във влака ще бъдем в първокласен вагон и не трябва да показваш, че ти прави впечатление. Освен това ще настаня Скарлет у Моли и Робърт и не искам да чуя дори една думичка от тебе.

Катлийн плю на земята.

— На им на Моли и нейния Робърт. Но щом Скарлет ще е у тях, а не аз, готова съм да си държа езика зад зъбите.

Кълъм се намръщи, ала не на сестра си. Партньорът на Скарлет се опитваше да я прегърне. Кълъм нямаше откъде да знае, че от петнайсетгодишна възраст тя безпогрешно можеше да привлече вниманието на мъжете, а после да им избяга. Още преди той да стигне до нея, Скарлет вече се бе изплъзнала от обожателя си. Притича до Кълъм.

— Идваш ли най-сетне да танцуваш с мен?

Той хвана протегнатите ѝ ръце.

— Идвам, за да те отведа. Отдавна е време за сън.

Скарлет въздъхна. Поруменялото ѝ лице изглеждаше тъмночервено под розовия книжен фенер, който висеше над главата ѝ. Из целия площад по широките корони на високите дървета се люлееха ярки цветни светлини. Цигулките свиреха, многобройната тълпа се смееше, хората си подвикваха сред танците и тя не чу какво точно каза Кълъм, но общият смисъл ѝ бе ясен.

Знаеше, че е прав, ала не ѝ се искаше да спре да танцува. Никога преди не бе изпитвала такова опияняващо чувство за свобода, дори и в Деня на Свети Патрик. Ирландският ѝ костюм нямаше нужда от корсет и Катлийн не бе пристегнала връзките, просто леко ги бе прихванала. Скарлет можеше да танцува до безкрайност, без да се задъха. Имаше чувството, че не я ограничава нищо, по никакъв начин.

Кълъм изглеждаше уморен въпреки розовата светлина от лампата. Скарлет се усмихна и кимна. Щеше да има още много танци. Тя щеше да остане в Ирландия две седмици, докато баба ѝ отпразнува стотния си рожден ден. „Първата Кати Скарлет. Не бих пропуснала това тържество за нищо на света!“

„Така е много по-разумно, отколкото във влаковете у нас“ — помисли си Скарлет, като видя отворените врати на купетата. Колко по-добре е да си имаш отделна стаичка само за себе си, вместо да седиш в един вагон с цял куп непознати. Няма нужда и да вървиш толкова дълго по пътеката, когато се качваш или слизаш, нито пък хората едва ли не да се гътват в скута ти, минавайки покрай тебе. Тя щастливо се усмихна на Кълъм и Катлийн.

— Ирландските влакове ми харесват. Всичко в Ирландия ми харесва.

Настани се удобно на меката седалка и нетърпеливо зачака влакът да тръгне, за да погледа пейзажа. Непременно щеше да е различен от американския.

Ирландия не я разочарова.

— Господи, Кълъм — отрони тя, когато вече бяха пътували един час. — Тази страна направо е осеяна със замъци. Има по един буквално на всеки хълм и още повече в равнината. Защо всички се рушат? Защо в тях не живеят хора?

— Повечето са много стари, Скарлет скъпа — по на четиристотин години и повече. Хората са открили по-удобен начин на живот.

Тя кимна. Сигурно! Доста стъпала е трябвало да катерят из кулите. И все пак те бяха страшно романтични. Пак притисна нос към прозореца.

— О! — каза тя. — Колко жалко! Край на наблюденията ми върху замъците. Заваля.

— Ще престане — успокой я Кълъм.

Така и стана още преди да стигнат до следващата гара.

— Балинаслоу — прочете Скарлет табелата на глас. — Какви красиви имена носят градовете ви! Как се казва мястото, където живеят О'Хара?

— Адамстаун — отвърна Кълъм и се засмя, като видя изражението на Скарлет. — Не, не звучи много ирландски. Бих го променил заради тебе, ако можех, бих го променил впрочем заради всички нас. Но собственикът е англичанин и такова нещо няма да му хареса.

— Някой притежава целия град?

— То не е град — в такъв го превръщат английските хвалби. Дори село не е. Наречено е на името на сина на англичанина, който го е построил: имението било просто подаръче за Адам. Оттогава насам са го наследили синовете и внуците му. Този, на когото принадлежи сега, не идва никога. Живее в Лондон. Управлява негов пълномощник.

В думите му имаше горчивина. Скарлет реши, че е по-добре да не задава въпроси. Загледа се през прозореца в очакване да види още някой замък.

Тъкмо когато влакът забави ход, за да спре на следващата гара, тя зърна огромен замък, който изобщо не беше порутен. Сигурно някой живееше там! Рицар? Принц? Нищо подобно, каза й Кълъм — това били военни казарми на един полк от армията на Великобритания.

„О, този път наистина сгазих лука“ — помисли си Скарлет. Бузите на Катлийн бяха пламнали.

— Ще купя по един чай — рече Кълъм, когато влакът спря. Дръпна прозореца надолу и се наведе.

Катлийн бе забола очи в земята. Скарлет се изправи до Кълъм. Колко хубаво беше да се раздвижиш!

— Сядай, Скарлет! — каза ѝ той строго.

Тя седна. Но още виждаше групите мъже с лъскави униформи на перона и как Кълъм поклати глава, когато го попитаха има ли свободни места в купето. Колко хладнокръвен бе! Раменете му запълваха прозореца и никой не можеше да види, че зад гърба му има три празни места. Добре беше да запомни това — можеше да ѝ потрябва следващия път, когато пътува с ирландски влак, ако Кълъм не е с нея.

Влакът вече тръгваше и той им подаде канчета с чай и нещо, вързано в кърпа.

— Опитай един ирландски специалитет — рече Кълъм и най-сетне се усмихна. — Казват му бармбрек.

В грубата ленена кърпа бяха увити три големи парчета вкусен лек сладкиш с плодова плънка. Скарлет изяде и парчето на Катлийн и попита Кълъм дали може да ѝ купи още, щом стигнат до следващата гара.

— Ще потърпиш ли още половин час? Тогава слизаме от влака и можем да се нахраним като хората.

Скарлет се съгласи с удоволствие. Приключенията във влака и гледката на замъците бяха започнали да ѝ омръзват. Би се радвала да пристигнат най-сетне.

Но на табелата на гарата пишеше „Мълинджър“, а не „Адамстаун“. Горкичкото дете, засмя се Кълъм, не са ли ѝ казали? Можели да пътуват само донякъде с влак. Останалата част от пътя трябвало да изминат с кола, след като обядват — били само около двайсет мили, щели да са у дома, преди да се стъмни.

Двайсет мили! Та това беше колкото от Атланта до Джоунсбъро. Щяха да пътуват цяла вечност, а и вече се бяха клатушкали шест часа във влака. Събра цялата си воля, за да се усмихне любезно, когато Кълъм ѝ представи своя приятел Джим Дейли. Дейли изобщо не изглеждаше внушително. За разлика от фургона си. Фургонът беше с големи яркочервени колела и лъскави сини странични стени с надпис ДЖ. ДЕЙЛИ с големи златни букви. „Какъвто и да е бизнесът му — помисли си Скарлет, — той очевидно преуспява.“

Бизнесът на Джим Дейли беше пивница и пивоварна. Макар да бе собственичка на кръчма, Скарлет никога не я беше посещавала. Когато влезе в голямата, пропита с мирис на малц зала, тя се почувствува вълнуващо порочна. С любопитство погледна дългия

тезгях от полиран дъб, но нямаше време да разгледа подробностите, защото Дейли отвори друга врата и ги поведе по коридора. О'Хара щяха да обядват с него и семейството му в тяхното жилище над заведението.

Обедът беше хубав, но по никой начин не се различаваше от обед в Савана. Нямаше нищо непознато или чуждоземно в агнешкия бут със сос от джоджен и пюре от картофи. И целият разговор се въртеше около семейство О'Хара от Савана — тяхното здраве и заниманията им. Оказа се, че майката на Джим Дейли е братовчедка, също О'Хара. По нищо не личеше, че Скарлет се намира в Ирландия, още по-малко пък над кръчма. А и никой Дейли като че не се интересуваше от нейното мнение за каквото и да било. Бяха прекалено заети да говорят помежду си.

Нещата се пооправиха следобед. Джим Дейли настоя да я придружи на разходка, за да разгледала Мълинджър. Кълъм и Катлийн ги последваха. „Не че има кой знае какво да се гледа“ — помисли си Скарлет. Сбутано градче — една улица и пет пъти повече пивници, отколкото магазини, но е хубаво човек да се поразтъпче. Площадът не беше и на половината на този в Голуей и беше пуст. Млада жена с черен шал на главата се приближи към тях с протегнатата ръка.

— Бог да ви благослови, господине и госпожо — изхленчи тя.

Джим пусна няколко монети в ръката ѝ, тя още веднъж ги благослови и се поклони. Скарлет се ужаси. Ами да, момичето просеше, и то посред бял ден! Тя самата със сигурност не би ѝ дала нищо — нямаше причина момичето да не работи, за да изкарва прехраната си, изглеждаше достатъчно здраво.

Чу се шумен смях и Скарлет се обърна да види какво става. От една странична уличка на площада бяха излезли група войници. Един от тях дразнеше просякинята — предлагаше ѝ монета, но я държеше прекалено високо и тя не можеше да я стигне. Животно! Но какво можеше да очаква тази нещастница, щом става за посмешище и проси наред площада, и то от войници. Всеки знае, че те са прости и груби... Въпреки че — трябваше да признае — човек не можеше сериозно да приеме тази тайфа за войнишка. Младежите изглеждаха по-скоро като големи детски играчки с глупашките си натруфени униформи. Очевидно цялото им войнствувание се свеждаше до

маршируване — парадно, по празници. Слава богу, че в Ирландия няма истински войници като янките. Няма змии и няма янки.

Войникът хвърли монетата в една кална локва, покрита с мръсна пяна, после се разсмя, разсмяха се и приятелите му. Скарлет видя как Катлийн се вкопчи в ръката на Кълъм. Той се изтръгна и пое към войниците и просякинята. О, Господи, ами ако започне да им чете проповед, че трябва да бъдат добри християни? Кълъм запретна ръкава си и тя притаи дъх. Толкова прилича на татко! Дали ще се сбие?

Кълъм коленичи на калдъръма и извади монетата от зловонната локва. Скарлет шумно, облекчено пое дъх. Не би се усъмнила и за секунда, че Кълъм е в състояние да се справи с всяко едно от тези войничета с префърцунени панталонки, но петима все пак бяха твърде много дори и за един О'Хара. Но все пак защо трябваше да се унижава заради затрудненията на една просякиня?

Кълъм се изправи с гръб към войниците. Те очевидно се притесниха от обрата, който бе взела шегата им. Когато Кълъм хвана жената под ръка и я отведе настрани, те се обърнаха и бързо закрачиха към ъгъла.

„Е, свърши се и не стана никаква беля — помисли си Скарлет. — Като изключим панталоните на Кълъм. Предполагам, че доста бързо се износват — нали е свещеник и все коленичи. Странно как забравям това. Ако Катлийн не ме беше измъкнала от леглото призори, нямаше да си спомня, че трябва да ходим на литургия, преди да хванем влака.“

Останалата част от обиколката на града беше много кратка. По Кралския канал не се виждаха лодки и Скарлет изобщо не се заинтересува от възторжените обяснения на Джим Дейли колко похубаво е да се пътува до Дъблин по този начин вместо с влак. Защо трябваше да я е грижа за пътуването до Дъблин? Искаше й се вече да е на път към Адамстаун.

Не след дълго желанието й се изпълни. Когато се върнаха, пред бара на Джим Дейли чакаше малък, олющен екипаж. Мъж по риза, препасан с престилка, товареше сандъците им. Куфарите бяха вече привързани отзад. Сега сандъкът на Скарлет тежеше много по-малко, отколкото на гарата, когато Джим и Кълъм го пренасяха във фургона на Дейли, но никой не спомена за това. Щом багажът бе натоварен, мъжът с престилката хлътна в пивницата. Върна се с пелерина и цилиндър на кочияш.

— И аз се казвам Джим — каза той кратко. — Хайде да тръгваме.

Скарлет се качи и седна в ъгъла. Катлийн зае мястото до нея, а Кълъм — отсреща.

— Бог да ви пази по пътя — извикаха семейство Дейли.

Скарлет и Катлийн размахаха кърпички през прозореца. Кълъм разкопча палтото си и свали шапката си.

— Не знам вие какво ще правите, но аз ще се опитам да поспя — рече той. — Надявам се, че дамките няма да имат нищо против краката ми.

Той събу ботушите си, изтегна се и изпъна нозе на седалката между Скарлет и Катлийн.

Двете се спогледаха, после се наведоха да развържат ботите си. След няколко минути и те се бяха настанили така, облегли глави в ъглите на екипажа и с крака, опънати от двете страни на Кълъм. „О, защо не съм с голуейския си костюм; щях да се чувствавам като в пухено легло“ — помисли си Скарлет. Една от пръчките на натъпкания ѝ със злато корсет я бодеше в ребрата, накъдето и да се обърнеше. Въпреки това тя се унесе много бързо.

Събуди се веднъж, когато по прозорците заплющя дъжд, но после монотонният му звук пак я приспа. При повторното ѝ събуждане грееше слънце.

— Стигнахме ли? — попита тя сънено.

— Не, имаме още път — отвърна Кълъм.

Скарлет погледна през прозореца и плесна с ръце.

— Я погледнете колко много цветя! Мога да си откъсна, ако протегна ръка. Кълъм, отвори прозореца. Ще си набера букет.

— Ще го отворим, когато спрем. Колелата вдигат много прах.

— Но аз искам да си набера от тези цветя.

— Това е просто жив плет, Скарлет скъпа. Има го същия по целия път до къщи.

— Има и от тази страна, виждаш ли? — каза Катлийн.

И наистина. Непознатото пълзящо растение с ярките си розови цветове беше на по-малко от една протегната ръка разстояние и от Катлийн. Какъв чудесен начин да пътуваш — между стени от цветя! Щом Кълъм затвори очи, тя бавно спусна прозореца.

3.

— Скоро ще стигнем в Ратарни — изясни Кълъм. — После още няколко мили, и сме в графство Мийд.

Катлийн въздъхна щастливо. Очите на Скарлет блеснаха. „Графство Мийд. Татко говореше за него като за рая и мисля, че разбирам защо.“ Тя вдъхна сладкия мирис на следобеда през отворения прозорец — смесица от нежния парфюм на розовите цветя, богатия полски аромат на стоплената от слънцето трева, долитащ от невидимите ниви отвъд гъстия жив плет, и острата миризма на билки от плета. „Ако можеше той да бъде тук с мен, би било съвършено. Просто ще трябва да се забавлявам двойно — и за него, и за себе си.“ Дълбоко пое дъх и усети леката влажна свежест във въздуха.

— Мисля, че пак ще вали — каза тя.

— Не за дълго — увери я Кълъм. — И когато престане, всичко ще мирише още по-хубаво.

Преминаха през Ратарни толкова бързо, че Скарлет не успя да види почти нищо. В един момент гледаше живия плет, после той изчезна, замести го някакъв зид и изведнъж пред лицето ѝ на прозореца на екипажа се изпречи друг отворен прозорец и друго лице втренчи поглед в нея. Тя още се опитваше да се отърси от шока, който изпита при вида на непознатите очи, изникнали сякаш изпод земята, когато екипажът изтрополи покрай последната редица сгради и живият плет пак се появи. Дори не бяха забавили ход.

Но много скоро и това стана. Пътят започна да се вие на чести остри завои. Скарлет подаде глава през прозореца и се опита да погледне напред.

— Вече в графство Мийд ли сме, Кълъм?

— Още малко.

Минаха край малка селска къщичка, движеха се не по-бързо от пешеходец, така че Скарлет успя добре да я разгледа. Тя се усмихна и помахна на червенокосото момиченце, което стоеше на вратата. Детето също ѝ отговори с усмивка. Предните му млечни зъби бяха паднали и празнината придаваше особен чар на усмивката му. Всичко в тази

къщичка очарова Скарлет. Бе направена от камък и стените бяха чисто бели, а черчеветата на малките правоъгълни прозорчета аленееха. Вратата също беше червена, разделена напъряко на две половинки, като горната част бе отворена навътре към къщата. Главата на детето едва се подаваше над долната половина. Зад него Скарлет видя сумрачна стая с ярко пламтящ огън. А най-хубавото беше сламеният покрив на къщата, стрехите приличаха на фестон. Истинска картинка от приказка. Тя с усмивка се обърна към Кълъм:

— Ако това момиченце беше с руса коса, щях да се огледам за трите мечета. — По израза му усети, че не разбира за какво му говори. — Златокоска, глупчо. — Той поклати глава. — Господи, Кълъм, това е приказка. В Ирландия нямате ли приказки?

Катлийн се разсмя.

Кълъм се ухили.

— Скарлет скъпа — рече той. — Не знам нищо за твоите приказки и твоите мечета, но ако търсиш феи, ти си дошла точно където трябва. Ирландия гъмжи от феи и леприкони^[1].

— Кълъм, дръж се сериозно.

— Но аз съм сериозен. И ще трябва да опознаеш феите, иначе може да си навлечеш страхотни неприятности. Трябва да знаеш, че повечето са чисто и просто малки досадници, но има и такива като леприкона обушар, с който всеки иска да се срещне...

Екипажът внезапно спря. Кълъм подаде глава през прозореца. Когато я прибра, вече не се усмихваше. Пресегна се през Скарлет и сграбчи кожената каишка. Дръпна я бързо и вдигна стъклото.

— Стойте мирно и не говорете с никого! — прошепна рязко. — Накарай я да кротува, Катлийн.

Напъха крака в ботушите си, пръстите му бързо затегнаха връзките.

— Какво става? — попита Скарлет.

— Тихо! — пресече я Катлийн.

Кълъм отвори вратата, грабна шапката си, слезе и затвори. Отдалечи се с каменносиво лице.

— Катлийн?

— Тихо! Важно е, Скарлет. Кротувай!

Изкънтя тъп глух звук и кожените стени на екипажа потрепераха. Дори и през затворените прозорци Скарлет и Катлийн чуваха как

някъде отпред мъжки глас вика силно и грубо: „Ей, ти! Кочияш! Мърдай! Какво зяпаш, това да не ти е представление! И ти! Свещеникът! Връщай се в екипажа и да те няма!“

Катлийн стисна ръката на Скарлет.

Екипажът се залюля на пружините си и бавно се отмести към дясната страна на тесния път. Стърчащите клони и храсти задраскаха дебелината на кожата. Катлийн се дръпна от прозореца и се притисна към Скарлет. Чу се още един тъп звук и двете подскочиха. Пръстите на Скарлет се впиха в ръката на Катлийн. Какво ставаше?

Екипажът бавно се придвижи напред и те видяха друга къщичка, абсолютно същата като онази, която се бе сторила на Скарлет идиличния дом на Златокоска. Пред зейналата врата войник в черна униформа със златни ширити слагаше две малки трикраки столчета върху една маса навън. Отляво на вратата видяха офицер, възседнал неспокоен дорест кон, а отдясно — Кълъм. Той тихо говореше на дребничка, разплакана жена. Черният шал се бе свлякъл от главата ѝ и рижата коса бе разпиляна на раменете и по бузите ѝ. В ръцете си държеше бебе. Скарлет виждаше сините му очи и червеникавия пух на кръглата му главичка. Едно момиченце, което можеше да е близначка на усмихнатото дете над разделената на две врата, хлипаше в престилката на майка си. И жената, и детето бяха босоноги. Насред пътя, около огромен триножник от греди, се бяха пръснали войници. На възета, закачени на върха на триножника, бе окачена и се люлееше четвърта греда.

— Давай, Пади — изкрещя офицерът.

Екипажът изскърца и задраска в плета. Скарлет усещаше треперенето на Катлийн. Тук ставаше нещо ужасно, „Бедната жена, изглежда като че ще припадне... или направо ще полудее. Дано Кълъм може да ѝ помогне.“

Жената се свлече на колене. „Господи, тя припада, ще изпусне бебето!“ Скарлет протегна ръка към дръжката на вратата, но Катлийн я сграбчи.

— Катлийн, пусни ме...

— Стой мирно. За бога, стой мирно!

Отчаяната настойчивост в шепота ѝ накара Скарлет да спре.

Какво ставаше, за бога? Скарлет гледаше и не можеше да повярва на очите си. Ридаещата майка стискаше ръката на Кълъм и я

целуваше. Той направи кръстния знак над главата ѝ. После я вдигна на крака. Докосна главата на бебето, след това на момиченцето, сложи двете си ръце върху раменете на майката и я обърна с гръб към къщичката.

Екипажът бавно тръгна и тъпият, тежък звук отново изкънтя зад гърба им. Започнаха да се отдалечават от плета, към средата на пътя.

— Кочияш, стоп! — изкрещя Скарлет, преди Катлийн да успее да я спре. Кълъм беше останал там, тя не можеше да допусне такова нещо.

— Недей, Скарлет, недей! — молеше я Катлийн, но Скарлет беше отворила вратата още преди колата да е спряла. Скочи на земята и затича назад към звука, без да забелязва, че полите на скъпата ѝ рокля се влачат в рядката кал.

Гледката и шумът, които се разкриха пред нея, я накараха да замръзне неподвижно и да нададе вик на отчаян протест. Люлеещата се греда отново се стовари върху стената на къщичката и фасадата хлътна, пръскайки чисти, лъскави парченца стъкло от счупените прозорци. Алените черचेвета паднаха в прахта, вдигната от свличащите се бели камъни, а двете крила на червената врата се олюляха и се долепиха. Шумът беше потресаващ — скърцане... трясък... писък като от живо същество.

За миг настъпи тишина, а после се чу друг звук — пращане, което се превърна в рев — и тежко, задушливо замириса на пушек. Скарлет видя факлите в ръцете на трима войници, пламъците, които лакомо ухапах сламения покрив. Спомни си армията на Шърман, обгорелите стени и комини на Дванайсетте дъба, на Дънмор Ландинг и изстена от скръб и ужас. Къде беше Кълъм? О, Боже Господи, какво бе станало с него?

Видя как фигурата му в тъмни дрехи бързо излиза от пушека, който се стелеше над пътя.

— Бягай! — извика ѝ той. — Бързо в колата!

И преди тя да успее да се отърси от ужаса, който я държеше прикована на едно място, Кълъм застана до нея, стиснал я за лакътя.

— Ела, Скарлет скъпа, не се бави! — прикани я той с овладяна настойчивост. — Сега трябва да си вървим у дома.

Екипажът отпраши по виещия се път с цялата бързина, на която бяха способни конете. Скарлет се люшкаше от затворения прозорец

към Катлийн и обратно, но не забелязваше нищо. Още трепереше от странното и ужасно изживяване. Чак когато екипажът намали ход и продължи със спокойно скърцане, сърцето ѝ спря да се блъска в гърдите и тя си пое дъх.

— Какво ставаше там? — попита и сама се изненада от гласа си.

— Изхвърляха бедната жена — остро каза Катлийн. — И Кълъм я утешаваше. Не биваше да се намесваш така, Скарлет. Можеше да докараш неприятности на всички ни.

— Хайде по-кратко, Катлийн, не трябва да се караш така! — рече Кълъм. — Скарлет нямаше как да знае, нали е от Америка.

На Скарлет ѝ се искаше да възрази, че е виждала и много, много по-страшни неща, но замълча. По-важно беше да разбере. Затова попита:

— Защо я изхвърляха?

— Нямали пари за наема — обясни Кълъм. — И най-лошото е, че мъжът ѝ оказал съпротива, когато милицията дошла за пръв път. Ударил войник и го откарали в затвора, а тя останала с малките и с притесненията си за него на всичкото отгоре.

— Колко тъжно! Изглеждаше толкова нещастна. Какво ще прави тя сега, Кълъм?

— Има сестра, която живее надолу по пътя, не много далеч. Там я изпратих.

Скарлет се поуспокои. Наистина тъжно! Бедната жена бе направо обезумяла. И все пак всичко щеше да се оправи. Сестра ѝ сигурно живееше в къщичката на Златокоска, а тя не беше далеч. Пък и в края на краищата хората трябва да си плащат наема. Тя моментално би си намерила нов кръчмар, ако наемателят ѝ се опита да задържа нейните пари. А това, дете мъжът ударил войник, е просто непростимо. Сто на сто е знаел, че ще го вкарат в затвора. Защо не е помислил за жена си, преди да направи такава глупост?

— Но защо разрушиха къщата?

— За да не позволят на наемателите да се върнат да живеят там.

Скарлет изрече първото нещо, което ѝ хрумна:

— Колко глупаво! Собственикът е можел да я даде под наем на друг.

Кълъм изглеждаше изморен.

— Не иска да я дава под наем на никого. Тя върви с малко парче земя и той прави това, което се нарича да си „окупняваш“ собствеността. Ще я превърне в пасище и ще изпраща угоения добитък на пазара. Тъкмо затова е увеличил всички наеми дотолкова, че никой да не може да ги плаща. Вече не е заинтересован от обработването на земята. Мъжът е знаел какво ги очаква — всички знаят, когато се стигне дотам. Минават месеци, докато най-после вече нямат какво да продадат, за да намерят пари за наема. Именно през тези месеци у човек се надига гневът и го тласка към опит да се защити с юмруци... А жените ги измъчва отчаяние, като гледат поражението на мъжете си. Онова бедно създание с бебето на гърдите си се опитваше да спре стенобойната машина със своето дребничко телце. Къщичката е била единственото, което помагало на съпруга ѝ да се чувства мъж.

Скарлет не знаеше какво да каже. Изобщо не си бе представяла, че може да се случи такова нещо. Беше толкова подло. Янките бяха лоши, но все пак ставаше въпрос за война. А не за унищожение, та за стадо крави да има повече трева. Бедната жена! Ами да, това можеше да е Морийн с Джеки на ръце, когато е бил бебе.

— Сигурен ли си, че ще иде при сестра си?

— Обеща, а не е от онези, които биха излъгали свещеник.

— Значи в такъв случай ще се оправи, нали?

Кълъм се усмихна.

— Не се тревожи, Скарлет скъпа. Ще се оправи.

— Докато окупнят и фермата на сестра ѝ — дрезгаво пророни Катлийн.

Заплющя дъжд, застича се по прозорците, прокапа и в колата, близо до главата на Катлийн, през един процепа, разкъсан от плета.

— Ще ми дадеш ли голямата си носна кърпа, за да запуша тази дупка, Кълъм? — попита Катлийн през смях. — И като свещеник ще помолиш ли слънцето пак да изгрее?

Как можеше да е толкова жизнерадостна след случилото се, че и мокра на всичкото отгоре? Я виж ти, и Кълъм се разсмя с нея.

Екипажът се движеше много, много по-бързо. „Кочияшът трябва да е полудял. Нищо не се вижда в този порой и пътят е толкова тесен, пък и пълен със завои. Ще протече от още десет хиляди дупки.“

— Усещаш ли как нетърпението обхваща прекрасните коне на Джим Дейли, Скарлет скъпа? Те мислят, че са на хиподрума. Но аз си знам, че такъв хиподром може да се намери само в графство Мийд. Вече наистина сме близо до дома. По-добре да ти разкажа за мъничкия народ, преди да срещнеш леприкон и да не знаеш с кого говориш.

Внезапно слънчевата светлина проникна през мокрите от дъжда прозорци и превърна капките вода в късчета дъга. Имаше нещо неестествено в това, че в един миг вали, в следващия миг грее слънце и после пак вали, мислеше си Скарлет. Тя отмести поглед от дъгата към Кълъм.

— Ти видя чучелата им на шествието в Савана — започна Кълъм. — И казвам ти, щастие е за всички, които гледаха, че в Америка няма леприконни, защото гневът им би бил ужасен и те биха повикали всичките си роднини феи да отмъстят. В Ирландия обаче, където им се отдава дължимото уважение, не безпокоят никого, ако никой не ги безпокои. Намират си приятно местенце и се установяват там, за да се занимават със занаята си на обуцари. Но не като група, забележи — леприконът е самотник, а един на едно място, друг на друго и така, докато — ако чуеш достатъчно приказки — можеш да си сигурен, че ще намериш по един край всеки поток и камък в страната. Разбираш, че е там, по лекото „чук-чук-чук“ на чукчето му върху подметката и тока на обувката. И после, ако се промъкнеш тихо като гъсеница, можеш да го изненадаш. Някои казват, че трябва да го хванеш за ръката или глезена, но общото мнение е, че за да го плениш, е достатъчно да втренчиш поглед в него. Той ще те моли да го пуснеш, но ти трябва да откажеш. Ще обещае да изпълни всичките ти желания, но не трябва да му вярваш, защото е прословут лъжец. Ще те заплаши с голяма беда, но не може да ти навреди, така че не обръщай внимание на заплахите му. И накрая ще бъде принуден да откупи свободата си със съкровището, което е скрил в някое сигурно скривалище наблизо. А пък какво съкровище, да знаеш! Съд със злато, който не изглежда кой знае какво за несведущото око, но е направен с тънкото и измамно лукавство на леприконите — няма дъно и от него можеш да вадиш злато до края на дните си, без да се свърши. Той ще ти даде всичко това само за да го пуснеш — не обича много да има хора наоколо. По нрав е саможив, наистина, но и страхотно лукав — дотолкова, че надхитря почти всички, които са го пленявали, като отвлича

вниманието им. И ако леко отпуснеш хватката на пръстите си или очите ти се отлепят, той изчезва в миг, а на теб не ти остава нищо друго, освен да разказваш за приключението сп.

— Не ми изглежда трудно човек да държи здраво или да гледа втренчено, ако това ще му донесе съкровище — каза Скарлет. — Тази история е безсмислена.

Кълъм се засмя.

— Ти си практична и делова, Скарлет скъпа, точно от онзи вид хора, които леприконите обичат да надхитрят. С теб могат да правят каквото си искат, защото никога няма да повярваш, че те са причината. Ако си вървиш по пътя и дочуеш почукване, дори няма да си направиш труда да спреш и да се огледаш.

— Бих го сторила, ако вярвах в тези глупости.

— Ето на. Не вярваш и няма да спреш.

— Дрън-дрън-шикалки, Кълъм! Виждам какво се опитваш да направиш. Обвиняваш ме, че не хуквам да гоня дивото.

Започваше да се ядосва. Игрите на думи и главоблъсканиците бяха прекалено объркани и не водех доникъде.

Не забеляза, че Кълъм бе отклонил вниманието ѝ от изхвърлената жена.

— Каза ли вече на Скарлет за Моли, Кълъм? — попита Катлийн. — Мисля, че има право да бъде предупредена.

Леприконите веднага излязоха от ума на Скарлет. Тя не пропускаше клюките и ги обичаше.

— Коя е Моли?

— Тя е първата О'Хара, с която ще се запознаеш в Адамстаун — отвърна Кълъм. — И ни е сестра, на мене и Катлийн.

— По баща — поправи го Катлийн. — Само наполовина. А и тази половинка ни е много, мен ако питаш.

— Разкажете ми — подкани ги Скарлет.

Разказът продължи толкова дълго, че пътуването почти свърши, но Скарлет не усещаше времето и изминатия път. Ставаше дума за собствените ѝ роднини.

Научи, че Кълъм и Катлийн също са брат и сестра само по баща. Патрик, един от по-големите братя на Джералд О'Хара, се женил три пъти. Децата от първата му жена били Джейми, който заминал за Савана, и Моли, която била голяма красавица по думите на Кълъм.

Може би когато е била млада според Катлийн.

След смъртта на първата си жена Патрик се оженил за втората — майката на Кълъм, а след като тя починала — за майката на Катлийн, която била майка и на Стивън.

„Мълчаливецът“ — отбеляза си Скарлет наум.

В Адамстаун щяла да се запознае с десет братовчеди О'Хара, някои вече с деца и внуци. На 11 ноември щели да станат петнайсет години, откак Патрик, мир на праха му, починал.

Освен тях щяла да види още живия чичо Даниъл и неговите деца и внуци. Мат и Джералд заминали за Савана, но шестима останали в Ирландия.

— Никога няма да се оправя — притеснено каза Скарлет. Все още бъркаше някои от децата О'Хара в Савана.

— Кълъм реши да започнеш от по-лесното — рече Катлийн. — В къщата на Моли няма друг О'Хара, освен нея, а и тя би се отрекла от името си.

Кълъм, прекъсван от жлъчните забележки на Катлийн, ѝ обясни за Моли. Тя се омъжила за Робърт Донахю, заможен човек с голяма процъфтяваща ферма от над сто акра. Той бил това, което ирландците наричат „земевладелец“. Навремето Моли работела като готвачка в кухнята на Донахю. Когато съпругата му починала, след съответната жалейка Моли станала негова втора жена и мащеха на четирите му деца. От този брак се родили пет деца — най-голямото било доста едро и здраво, въпреки че се пръкнало с три месеца по-рано, — но сега всички те, вече големи, живеели отделно.

Моли не била много привързана към роднините си О'Хара, спомена между другото Кълъм, а Катлийн изсумтя, но това вероятно се дължало на факта, че съпругът ѝ бил техен арендодател. Освен собствената си ферма Робърт Донахю вземал под аренда големи парцели, а семейство О'Хара обработвали една по-малка ферма като негови арендатори.

Кълъм захвана да изрежда децата и внуците на Робърт, но Скарлет вече се бе отказала да се бори със заливащия я водопад от имена и години и ги отписа всичките като „потомството“. Не слушаше внимателно, докато той не заговори за собствената ѝ баба.

— Старата Кати Скарлет още живее в къщата, която съпругът ѝ построил, когато се оженили през 1789 година. За нищо на света не

желае да се премести. Нашият баща се оженил за пръв път през 1815 година и завел невестата си в претъпканата къща. Когато дошли децата, построил наблизго голямо жилище с място за малките и с топло легло до огнището специално за старата. Но тя не ще и да чуе. Така че Шон живее в къщата с баба ни, а момичетата — като Катлийн например — се грижат за тях.

— Когато няма как да се измъкнем — добави Катлийн. — Всъщност баба няма нужда от много грижи, само да минеш стаите с метлата и парцала, но Шон винаги успява да окаля измития под. А какво кърпене пада с този човек! Едва успееш да му зашиеш копчетата на новата риза, и той вече я е разпрал. Шон е брат на Моли, на нас ни е брат само по баща. Не е свестен, не може да стъпи на малкото пръстче на Тимъти, нищо, че е с цели двайсет години по-голям.

На Скарлет ѝ бръмна главата. Не посмя да попита кой е Тимъти, защото се страхуваше, че ще я засипят с още десетина имена.

А нямаше и време. Кълъм отвори прозореца и извика на кочияша:

— Джими спри, ако обичаш, за да дойда да седна при теб на капрата. Трябва да завием на разклона малко по-надолу, ще ти показвам пътя.

Катлийн го дръпна за ръкава.

— О, Кълъм скъпи, кажи, че мога да сляза с теб и да си ида вкъщи пеша. Не мога да чакам повече. Скарлет няма да има нищо против да се вози до къщата на Моли, нали, мила? — Тя ѝ се усмихна с такава сияйна надежда, че Скарлет би се съгласила, дори и ако нямаше нужда няколко минути да остане сама.

Не възнамеряваше да се яви в къщата на красавицата на семейство О'Хара — все едно колко повехнала беше вече тази Моли, — без да плюе на кърпичката си и да избърше праха от лицето и ботите си. После малко тоалетна вода от сребърното шишенце в чантичката ѝ, малко пудра и може би съвсем, съвсем малко руж.

---

[1] Феи или малки духове в ирландския фолклор. — Б.пр. ↑

4.

Пътят към къщата на Моли пресичаше малка ябълкова градина. Здрачът обагреше нежните цветове във виолетово на фона на синьото притъмняващо небе. Подравнени и закръглени лехи с иглика смекчаваха ъгловатостта на четвъртитата къща. Всичко беше много подредено.

Както и вътре. Строгите мебели в приемната бяха в калъфи, на масите имаше колосани бели покривки с дантелени краища, в камината зад излъсканата месингова решетка нямаше никаква пепел.

Тоалетът и маниерите на самата Моли също бяха безупречни. Червената ѝ рокля бе украсена с десетки сребърни копчета и всичките блестяха. Тъмната ѝ коса бе лъскава и изпод елегантната бяла ажурена шапчица с дантели се подаваха кокетни къдрици. Тя предложи на Кълъм дясната си буза, после и лявата — за целувка, и каза „хиляди пъти добре дошла“ на още една О’Хара, когато той ѝ представи Скарлет.

„А дори не е знаела, че пристигам.“ Това направи добро впечатление на Скарлет въпреки безспорната красота на Моли. Тя имаше най-нежната кадифена кожа, която Скарлет някога бе виждала, и под ясните ѝ сини очи нямаше сенки или торбички. Почти не личаха и бръчки, за които би струвало да се говори, с изключение на линиите от носа към устата, но такива имат и някои момичета, бързо обобщил преценката си Скарлет. Кълъм сигурно грешеше, Моли не би могла да е на петдесет и няколко години.

— Толкова съм щастлива да се запозная с теб, Моли, и просто нямам думи да ти благодаря, че ме подслоняваш в прекрасната са къща — залюбезничи Скарлет. Не че къщата беше кой знае какво. Чиста като прясна боя — няма спор, но приемната не беше по-голяма от най-малката спалня в къщата ѝ на Прасковената улица.

— Господи, Кълъм! Как можа да си тръгнеш и да ме оставиш там сам-самичка? — оплака се тя на другия ден. — Този ужасен

Робърт е най-досадният човек на света. Като започна да говори за кравите си — представяш ли си — и колко мляко давала всяка от тях. Имах чувството, че и аз ще замуча, преди да сме свършили с яденето. С обеда, както ми казаха около петдесет и осем пъти, а не с вечерята. Каква разлика има, за бога?

— В Ирландия вечер англичаните обядват, а ирландците вечерят.

— Но те не са англичани.

— Имат претенции. Веднъж, когато си плащал арендата, Робърт изпил едно уиски в Големия дом с пълномощника на графа.

— Кълъм! Ти се шегуващ.

— Смя се, Скарлет скъпа, но не се шегувам. Не се тревожи за такива неща — това, което има значение, е удобно ли е леглото ти.

— Предполагам. Но можех да спя и на царевични кочани, толкова бях уморена. Трябва да ти кажа, че е приятно човек да се разтъпче. Вчера дълго пътувахме. Далеч ли е къщата на баба?

— Четвърт миля, не повече, по това друмче.

— „Друмче“. С какви хубави думи наричате нещата! У нас бихме казали „пътека“ за такава тясна малка уличка като тази. А и край нея нямаше да има жив плет. Мисля, че ще опитам да сменя някои от оградите в Тара с такива плетове. За колко време стават толкова гъсти?

— Зависи какво ще посадиш за основа. Какви храсти растат в окръг Клейтън? Или може би имате дърво, което може да се подрязва ниско?

За свещеник Кълъм беше учудващо добре запознат с отглеждането на растения, мислеше си Скарлет, докато той ѝ разясняваше и демонстрираше изкуството да се направи жив плет. Но трябваше доста да се старае, за да научи тукашните мерки. Тясната виеща се пътека беше много по-дълга от четвърт миля.

Внезапно излязоха на едно сечище. Пред тях изникна къщичка със сламен покрив, с чисто бели стени и малки прозорчета със сини черчевета. От ниския комин излизаше гъст дим и се виеше в озареното от слънцето синьо небе, а на перваза на един от отворените прозорци спеше шарена котка.

— Възхитително е, Кълъм! Как къщите си остават толкова бели? Дали е от целия този дъжд?

Скарлет бе забелязала, че през нощта валя три пъти и то още преди да заспи. А калта по пътеката ѝ подсказваше, че сигурно е

валяло и после.

— Влагата помага донякъде — отговори Кълъм с усмивка. Беше доволен, че тя не се оплаква от последиците за полите и ботите ѝ, които бе оставила разходката. — Но ти всъщност улучи най-доброто време за посещението си. Винаги правим ремонт два пъти годишно по едно и също време — за Коледа и за Великден. Отвътре и отвън варосване и боядисване. Ще идем ли да видим дали баба е будна?

— Нервна съм — призна си Скарлет. Не каза защо. В действителност се страхуваше да види как изглежда човек на почти сто години. Ами ако ѝ се догади от вида на собствената и баба? Какво ще прави тогава?

— Няма да стоим дълго — каза Кълъм, сякаш прочел мислите ѝ. — Катлийн ни е поканила на чай.

Скарлет го последва покрай къщата до синьо боядисаната врата. Горната част беше отворена, но вътре не се виждаше нищо, освен сенки. И имаше странна миризма — землиста и някак кисела. Такъв ли е дъхът на дълбоката старост?

— Торфения огън ли помирисваш, Скарлет скъпа? Усещаш миризмата на истинското домашно огнище на Ирландия. Въглищата в огъня на Моли не са нищо друго, освен още една англичанщина. Само горящият торф превръща къщата в роден дом. Морийн ми каза, че някои ноци го сънува и се събужда със сърце, пълно с копнеж. Смятам да ѝ занеса няколко парчета, като се връщаме в Савана.

Скарлет любопитно пое въздух. Странна миризма — като пушек, но не съвсем същата. Тя прекрачи ниския праг след Кълъм, запремигва, за да свикне с тъмнината.

— Дойде ли най-сетне, Кълъм О'Хара? И защо, питам, си ми довел на гости Моли, след като Брайди ми обеща щастието да видя момичето на любимия ми син Джералд?

Гласът ѝ бе тънък и свадлив, но не слаб или пресеклив. Облекчение и някакво учудване завладяха цялото същество на Скарлет. Това беше майката на татко ѝ, той ѝ бе разказвал толкова пъти за нея.

Тя отмести Кълъм и коленичи до старицата, която седеше в дървено кресло край огнището.

— Аз съм момичето на Джералд, бабо. Той ме е кръстил на тебе, Кати Скарлет.

Първата Кати Скарлет бе дребна и мургава, с кожа, потъмняла от почти цял век на открито, на слънце и дъжд. Лицето ѝ бе кръгло като ябълка и сбръчкано пак като ябълка, само че престояла цяла зима. Но избледнелите сини очи бяха ясни и пронизателни. Светлосин шал от дебела вълна загръщаше раменете ѝ, а краищата му падаха през гърдите на скута ѝ. Плетена червена шапчица покриваше нейните изтънели бели коси.

— Я да те погледна, момиче — каза тя.

Грапавите ѝ пръсти повдигнаха брадичката на Скарлет.

— В името на всички светии, истината е казал! Имаш зелени очи като на котка. — Тя бързо се прекръсти. — Откъде ли са се взели, питам се. Мислех си, че Джералд е бил пийнал, като ми е писал за тази история. Кажи ми, малка Кати Скарлет, милата ти майчица да не е била вещица?

Скарлет се засмя.

— Тя приличаше повече на светица, бабо.

— Така ли? И се е омъжила за моя Джералд? Колко е чудно всичко! Или може би е станала светица, защото се е омъжила за него — след всички изпитания. Я ми кажи, кавгаджия ли си остана до края на дните си, Бог да го прости.

— Страхувам се, че да, бабо.

Пръстите я отблъснаха.

— „Страхуваш се“ значи. А пък аз се радвам. Молах се Америка да не го развали. Кълъм, да запалиш една свещ в църквата за благодарствен молебен.

— Добре, бабо.

Очите на старицата пак се взряха в Скарлет.

— Не го каза с лошо сърце, Кати Скарлет. Прощавам ти.

Тя внезапно се усмихна, първо с очите си. Малката сбръчкана уста се разтегна в трогателно нежна усмивка. На розовите като листенце на цвете венци нямаше нито един зъб.

— Ще поръчам още една свещ за милостта, която ме споходи, та можах да те видя със собствените си очи, преди да вляза в гроба.

Очите на Скарлет се напълниха със сълзи.

— Благодаря ти, бабо.

— Няма защо, няма защо — рече старата Кати Скарлет. — Отведи я, Кълъм, сега вече мога да си почина.

Тя затвори очи и брадичката ѝ се опря на загърнатите с шала гърди.

Кълъм докосна рамото на Скарлет.

— Тръгваме.

Катлийн изтича от отворената, боядисана в червено врата на съседната къщичка, кокошките по двора се пръснаха с кудкудякане.

— Добре дошла къщи, Скарлет — извика радостно тя. — В чайника се запарва чай и специално за теб има пресен бармбрек.

Скарлет пак се учуди на промяната у Катлийн. Изглеждаше толкова щастлива! И толкова силна! Беше облечена в това, което тя все още считаше за карнавален костюм — кафява пола до глезените над сини и жълти фусты. Полата ѝ бе повдигната от едната страна и подпъхната в колана на домашно тъканата престилка така, че да се виждат ярките фусты. Скарлет нямаше толкова красива дреха. Но защо, зачуди се тя, Катлийн беше с боси крака, след като раираните чорапи щяха така да подхождат на тоалета?

Бе си мислила да помоли Катлийн да дойде да живее у Моли. Макар че Катлийн не скриваше своята неприязън към заварената си сестра, сигурно би могла да я изтърпи десет дни, а Скарлет наистина изпитваше необходимост от нея. Моли имаше прислужница, едновременно и камериерка, но момичето беше безнадеждно непохватно с прическите. Скарлет обаче разбираше, че тази Катлийн, щастлива в своя дом и сигурна в себе си, не ще притича, щом ѝ свирнеш. Нямаше смисъл дори да намеква за преместване, налагаше се да се задоволи с несръчно направения кок или да връзва косата си с лента. Тя сподави въздишката си и влезе в къщата.

Беше толкова малка! По-голяма от къщурката на баба ѝ, но все пак прекалено малка за цяло семейство. Къде спяха всичките? От външната врата се влизаше направо в кухнята — два пъти по-голяма от кухнята на баба ѝ, но на половината на спалнята на Скарлет в Атланта. Най-забележителното нещо бе голямата каменна камина в средата на дясната стена. Отляво на комина опасно стръмни стълби водеха към отвор в тавана, а отдясно имаше врата към друга стая.

— Седни до огъня — настоя Катлийн.

Направо на каменната плоча под комина гореше торфен огън. Целият под бе покрит със същите плочи от дялан камък. Те блестяха излъскани и миризмата на сапун се смесваше с острия аромат на горящия торф.

„Господи! — помисли си Скарлет. — Моите роднини наистина са много бедни. Защо ѝ беше на Катлийн да си изплаче очите, та да се върне тук?“ Тя се насили да се усмихне и седна в извитото дървено кресло, което Катлийн бе притеглила към огъня.

В следващите часове Скарлет сама разбра защо Катлийн бе счела простора и относителното охолство в Савана за неравностоен заместител на живота в жалката варосана къщичка със сламен покрив в графство Мийд. Семейство О’Хара в Савана си бяха създали нещо като островче щастие, населено от самите тях, възпроизвеждащо живота, който познаваха от Ирландия. А това тук бе оригиналът.

Непрекъснатата върволица глави се подаваха през отворената горна част на вратата, чуваше се „Бог да ви благослови“, после следваше покана да влязат и да поседнат край огъня и те влизаха. Жени, момичета, деца, момчета, мъже, бебета идваха и си отиваха сами, на застъпващи се двойки, на тройки. Мелодичните ирландски гласове поздравяваха Скарлет и я приветствуваха, поздравяваха Катлийн, честитяха ѝ завръщането у дома — и всичко това с топлота, толкова сърдечна, че Скарлет сякаш можеше да я докосне с ръка. Бе толкова различно от официалните фрази при светски посещения, колкото денят е различен от нощта. Хората ѝ обясняваха в какви точно роднински връзки се намират. Мъже и жени ѝ разказваха за баща ѝ — спомени, чути от по-възрастните, събития, разказани им от техните родители или дядовци и повтаряни от по-младите. Тя виждаше лицето на Джералд О’Хара в много от лицата около себе си, в гласовете им чуваше неговия глас. „Като че ли самият татко е тук“ — мислеше си тя. Сякаш го виждаше като млад, такъв, какъвто е бил, когато е живеел тук.

Хората влизаха и излизаха, разказваха и преразказваха клюките от селото и града, за да може Катлийн да навакса, така че не след дълго Скарлет имаше чувството, че познава и ковача, и свещеника, и човека, който държи кръчмата, и жената, чиято кокошка снася яйца с два жълтъка почти всеки ден. Когато плешивата глава на отец Дейнхър се появи на вратата, това ѝ се стори най-естественото нещо на света, а

щом той влезе, тя машинално погледна, заедно с всички други, дали расото му е закърпено там, където стърчащата от портата на църковния двор дъска го била скъсала.

„Както беше в нашия окръг — помисли си тя. — Всеки познава всекиго и се меси в работата на всички.“ Но по-малко, по-близко, някак си по-уютно. Това, което тя усещаше, без да разбира, бе, че в този мъничък свят имаше повече сърдечност, отколкото някога бе срещала. Знаеше само, че ѝ е приятно да е тук.

„Това е най-хубавата ваканция, която човек може да си представи. Толкова неща ще имам да разказвам на Рет. Може би някой ден ще дойдем тук заедно, той винаги е смятал, че не е кой знае какво да отпрашиш за Париж или Лондон ей така. Разбира се, няма да живеем по този начин, прекалено... прекалено селско е. Но това е така странно, очарователно и приятно. Утре, когато дойда пак на гости, ще си облека голуейските дрехи и няма да слагам корсет. Дали да сложа жълтата фуста със синята пола или може би червената?...“

В далечината изкънтя камбана и младото момиче с червената пола, което показваше на Катлийн първите зъби на бебето си, скочи от ниското трикрако столче.

— Молитвата! Кой би повярвал, че ще допусна моят Кевин да се прибере вкъщи, а на огъня да няма вечеря?

— Вземи от задушното, Мери Хелън, много ни е. Когато се прибрах, Томас ме посрещна с цели четири тлъсти заека.

Преди да мине и минута, Мери Хелън вече бе на път към дома си с детето в едната ръка и с покрит със салфетка съд в другата.

— Ще ми помогнеш ли да издърпам масата, Кълъм? Мъжете ще се приберат за вечеря. Не знам къде изчезна Брайди.

Един по един, през няколко минути, мъжете на къщата започнаха да се прибират от работата си на полето. Скарлет се запозна с брата на баща си, Даниъл — висок, енергичен, слаб и костелив мъж на осемдесет години, — и със синовете му. Те бяха четирима, на възраст между двайсет и четирийсет и четири години, плюс, спомни си тя, Мат и Джералд в Савана. „Къщата трябва да е изглеждала по същия начин, когато татко е бил млад — и той, и неговите едри братя.“ Кълъм изглеждаше така изумително нисък, дори и седнал на масата, сред огромните О'Хара.

Липсващата Брайди притича тъкмо когато Катлийн сипваше задушеното в чинии в синьо и бяло. Брайди бе мокра. Блузата бе залепнала за ръцете ѝ, а от косата по гърба ѝ се стичаше вода. Скарлет погледна през вратата. Навън грееше слънце.

— Да не си паднала в някой кладенец, а, Брайди? — попита най-младият брат, Тимъти.

Той се радваше, че може да отклони вниманието от себе си. Досега братята му го закачаха за слабостта му към някакво неизвестно момиче, което наричаха „Златокоска“.

— Къпах се в реката — отговори Брайди.

После започна да яде, без да обръща внимание на врявата, предизвикана от думите ѝ. Даже Кълъм, който рядко правеше забележки, повиши глас и удари по масата.

— Гледай мене, а не заешкото, Бриджит О'Хара. Не знаеш ли, че всяка година река Бойн отнема по един живот за всяка миля от дължината си?

Река Бойн!

— Това същата Бойн ли е от Битката при Бойн, Кълъм? — попита Скарлет. Цялата маса утихна. — Татко ми е разказвал за нея поне сто пъти. Казваше, че О'Хара загубили земята си заради нея.

Лъжиците отново затракаха по чиниите.

— Да, същата е и ние наистина загубихме земята си — отвърна Кълъм. — Но реката продължи да си тече. Тя бележи границата на тази земя. Ще ти я покажа, ако искаш да я видиш, стига да не я използваш като леген за пране. Бриджит, ти си разумно момиче. Какво става с тебе?

— Катлийн ми каза, че ще идва братовчедката Скарлет, а Айлийн, че камериерката на една дама трябва да се мие всеки ден, преди да докосва дрехите или косите на господарката си. Затова отидох да се изкъпя. — Тя за пръв път погледна Скарлет право в очите. — Искам да си доволна от мене, за да ме вземеш със себе си в Америка.

Сините ѝ очи гледаха сериозно, нежната ѝ закръглена брадичка бе вдигната решително. Скарлет я хареса. Тя нямаше да рони сълзи на носталгия, сигурна беше. Но можеше да я използва само по време на пътуването. Никой южняк никога не бе имал бяла камериерка. Чудеше се как да ѝ обясни.

Вместо нея го направи Кълъм.

— Вече е решено, че ще заминеш за Савана с нас, Брайди, така че нямаше нужда да рискуваш живота си...

— Урааа! — извика Брайди. После лицето ѝ пламна. — Няма да бъда толкова буйна, когато съм на служба — развълнувано каза тя на Скарлет. А на Кълъм рече: — Аз ходих само до брода, Кълъм, където водата стига едва до коленете. Не съм чак толкова глупава.

— Ще видим точно колко глупава си — отвърна Кълъм. Вече пак се усмихваше. — Скарлет ще поеме задължението да ти обясни от какво има нужда една дама, но няма да ѝ досаждаш да те учи, преди да стане време за заминаване. На кораба ще живеете заедно две седмици и един ден и това е достатъчно време, за да научиш всичко, което можеш да научиш. Почакай дотогава, грижи се за къщата и слушай Катлийн, тя е по-голяма.

Брайди унило въздъхна.

— Колко тежко е да си най-малката.

Всички шумно ѝ се присмяха. С изключение на Даниъл, който изобщо не продума по време на вечерята. Когато се нахраниха, той бутна стола си назад и стана.

— Най-добре е вадите да се копаят точно в такова сухо време — рече Даниъл. — Довършете вечерята и се хващайте на работа. — Той тържествено се поклони на Скарлет. — Млада Кати Скарлет О'Хара, ти направи чест на къщата ми и аз ти казвам добре дошла. Обичах баща ти силно и неговото отсъствие ми тежеше като камък на сърцето през всичките тези повече от петдесет години.

Тя бе твърде изненадана, за да каже каквото и да било. Докато измисли нещо, Даниъл вече бе тръгнал към нивата и бе свил зад хамбара.

Кълъм стана и премести стола си до огнището.

— Няма как да знаеш това, Скарлет скъпа, но ти се наложи в тази къща. За пръв път виждам Даниъл О'Хара да хаби думи за нещо, което не е свързано с фермата. Внимавай, или вдовиците и старите моми в околността ще платят да ти се направи магия. Знаеш ли, Даниъл е вдовец и една нова жена би му дошла добре.

— Кълъм! Той е възрастен човек!

— А майка му не е ли в цветущо здраве на сто години? Ще изкара още доста хубави години. По-добре му напомни, че си имаш съпруг у дома.

— Или може би да напомня на съпруга си, че той не е единственият мъж на света. Ще му кажа, че в Ирландия има съперник.

Мисълта я накара да се усмихне — Рет да ревнува от един ирландски фермер. Но всъщност защо не? Някой ден може просто да спомене за това, без да уточнява, че става въпрос за чичо ѝ и че той е стар като хълмовете. О, колко безкрайно ще се забавлява, когато пипне Рет и го държи в ръцете си! Неочаквано като физическа болка я прободеше копнеж. Няма да го дразни с Даниъл О'Хара или с каквото и да било. Всичко, което искаше, беше да е с него, да го обича и да роди това дете, за да му се радват и двамата.

— Кълъм е прав за едно нещо — рече Катлийн. — Даниъл ти даде благословията си като глава на семейството. Когато повече не можеш да търпиш Моли, за теб има място тук, стига да искаш.

Скарлет видя своя шанс. Умираще от любопитство.

— Къде спите всичките? — направо попита тя.

— Таванът е разделен на две. Едната страна е за момчетата, другата — за мен и Бриджит. А чичо Даниъл спи на леглото до огъня, откакто баба отказа да дойде при нас. Ще ти покажа. — Катлийн издърпа задната дъска на една дървена кушетка до стената зад стълбите, тя се разгъна и Скарлет видя дебел дюшек, покрит с вълнено одеяло. — Казва, че спял тук, за да ѝ покаже, че се е отказала от хубаво нещо, но аз мисля, че след смъртта на леля Тереза оттатък му е самотно.

— Къде оттатък?

— Ей там. — Катлийн посочи към вратата. — Подредихме я като гостна, нямаше смисъл да се хаби. Леглото в нея е на твое разположение, когато пожелаеш.

На Скарлет не ѝ се вярваше някога да пожелае. Според нея от седем души в една малка къщичка поне четири-пет бяха излишни. Особено такива едри хора. „Нищо чудно, че наричаха татко изтърсака на котилото — каза си тя. — И нищо чудно, че той се държеше, сякаш е висок три метра.“

Тя и Кълъм отново отидоха при баба си, преди да се върнат у Моли, но Старата Кати Скарлет спеше край огъня.

— Добре ли е, как мислиш? — прошепна Скарлет.

Кълъм само кимна. Заговори чак когато бяха вече навън.

— Видях тенджерата на масата и тя бе почти празна. Сигурно е приготвила вечерята на Шон и се е нахранила заедно с него, след като сме тръгнали. Винаги си дремва след ядене.

Във високите плетове покрай друмчето ухаеха цветовете на глога, а от клоните на половин метър над главата на Скарлет се изливаха птичи песни. Разходката беше приятна въпреки мократа земя.

— Има ли друмче до Бойн, Кълъм? Нали каза, че ще ме заведеш?

— Да, казах. Утре сутрин, ако искаш. А за тази вечер обещах на Моли, че ще те върна навреме. Тя е поканила гости на чай в твоя чест.

Гости! В нейна чест! Колко хубава беше тази идея — да дойде да се запознае с роднините си, преди да се установи в Чарлстън.

5.

„Храната я биваше, но това е единственото добро нещо, което мога да кажа — помисли си Скарлет. Усмихна се ослепително и се ръкува поред със сбогуващите се гости на Моли. — Дявол ги взел! Какви меки, отпуснати пръсти имат тези жени и говорят, като че нещо им е заседнало в гърлото. През целия си живот не съм виждала толкова противни хора.“

Преднамерената префърцуеност на провинциалните кандидат-благородници бе нещо, с което Скарлет никога не се беше сблъсквала. У земевладелците в окръг Клейтън имаше земна прямота, а в чарлстънското висше общество и в кръга, за който мислеше като за „приятелите на Мели“ — истински аристократизъм, презрение към преструвките. Извитото нагоре пръстче на ръката, хванала чаената чаша, и изтънчените миши хапчици от кифлите и сандвичите ѝ се сториха нелепи, каквито и бяха всъщност. Тя изяде чудесната храна с чудесен апетит и пренебрегна намеците, подканящи я да осъди вулгарността на хората, които си цапат ръцете със земеделска работа.

— А какво прави Робърт, Моли — през цялото време носи ръкавици от ярешка кожа, така ли? — попита тя и с удоволствие забеляза бръчките, прорязали съвършената кожа на Моли, когато тя се намръщи.

„Колко ли ще се цупи на Кълъм, че ме е довел тук — но хич не ме е грижа. Пада ѝ се, щом говори за мене, като че ли изобщо не съм О’Хара, а и за себе си също. И откъде ѝ хрумна, че плантацията е същото като — как го нарече — английското имение? Може би и аз ще трябва да си поприказвам с Кълъм. Лицата им обаче бяха истинска картинка, като им казах, че всичките ни слуги и полски работници винаги са били чернокожи. Не мисля, че някога са чували за тъмна кожа, а за виждане да не говорим. Много е странно това място.“

— Колко приятен прием, Моли — каза Скарлет. — Честно, толкова ядох, че ще се пръсна. Мисля да ида да си почина малко горе в стаята.

— Разбира се, можеш да правиш каквото си искаш, Скарлет. Казах на слугата да изкара двуколката, за да се поразходим, но ако предпочиташ да поспиш...

— О, не, с удоволствие бих излязла. Можем ли да отидем до реката, как мислиш?

Бе замислила да се отърве от Моли, но тази възможност не беше за изпускане. Истината бе, че по-скоро би се повозила до реката, отколкото да върви дотам. Ни най-малко не вярваше на Кълъм, когато ѝ казваше, че не било далеч.

И с право, както се оказа. С жълти ръкавици, в тон с жълтите спици на високите колела на двуколката, Моли подкара към главния път, после през селото. Скарлет с интерес разглеждаше унилите сгради.

Двуколката изтрополи през най-големите порти, които Скарлет някога бе виждала — огромно творение от ковано желязо със златни шипове отгоре, на двете крила изпъкваха плочи, обковани със злато, ярко боядисани и сложно изрисувани.

— Гербът на графа — верноподанически отрони Моли. — Ще идем до Големия дом и ще погледаме реката от градината. Всичко е наред, той не е тук, а Робърт има позволението на мистър Олдърсън.

— Той пък кой е?

— Пълномощникът на графа. Управлява цялото имение. Робърт го познава.

Скарлет се опита да си даде вид, че това ѝ прави впечатление. Очевидно се предполагаше, че трябва да е смаяна, макар да не можеше да си представи защо. Какво толкова важно има в един надзирател? Та нали той е прост наемен работник.

Получи отговор на въпроса си след дълго пътуване по един абсолютно прав, широк път, покрит с чакъл, сред широки площи подрязана трева, които за миг ѝ напомниха големите величествени тераси на Дънмор Ландинг. Но споменът избледня, когато за пръв път зърна Големия дом.

Беше огромен — сякаш не една сграда, а купчина назъбени покриви, кули и стени. Не приличаше на никоя от къщите, които бе виждала, а по-скоро на малък град. Разбра защо Моли бе така почтителна към пълномощника. Управлението на такова място сигурно изискваше повече хора и повече работа от която и да е плантация. Тя

вдигна глава, за да погледне нагоре към каменните стени и към цветните витражи над мраморните первази. Къщата, която ѝ бе построил Рет, беше най-голямото и според представите на Скарлет най-внушителното жилище в Атланта, но можеше да се побере цялата само в един ъгъл на този палат, без изобщо да се забележи. „Бих искала да видя и вътрешността...“

Моли бе ужасена, че Скарлет дори се осмелява да помисли такова нещо.

— Имаме разрешение да се разхождаме в градината. Ще вържа коня за този стълб и после ще влезем през онази порта.

Тя посочи една арка с остър връх. Желязната врата беше откряната. Скарлет скочи от двуколката.

Зад арката започваше тераса, покрита с чакъл. Скарлет за пръв път виждаше оформени с гребло шарки върху чакъл. Почти се страхуваше да стъпи върху тях. Следите от стъпките ѝ щяха да нарушат съвършенството на осморките. Тя уплашено погледна към градината под терасата. Да, пътеките бяха покрити с чакъл. И заравнени с гребло. Не на осморки, слава богу, но все пак не се виждаха стъпки. „Чудя се как ли го правят. Нали и човекът с греблото има крака?“ Тя дълбоко пое дъх, смело тръгна по терасата и после по мраморните стъпала към градината. Шумът от стъпките ѝ по чакъла ѝ се струваше силен като топовен гръм. Съжаляваше, че е дошла.

Но къде изчезна Моли? Скарлет се обърна възможно най-предпазливо. Моли вървеше внимателно, стъпваше в следите от стъпките ѝ. Почувствува се по-добре, като видя, че братовчедка ѝ — въпреки всичките си превземки — беше още по-уплашена от нея. Вдигна очи към къщата, докато чакаше Моли да я настигне. Оттук изглеждаше много по-човешки. Стаите към терасата бяха с френски прозорци. Затворени, със спуснати пердета, но не прекалено големи, за да може човек да влиза и да излиза, без да се чувства смазан както от вратите на фасадата. Почти повярва, че тук живеят хора, а не великани.

— Накъде е реката? — извика Скарлет на братовчедка си. Нямаше да позволи на една празна къща да я накара да шепне.

Но нямаше желание и да се бави. Отхвърли предложението на Моли да обиколят всички пътеки и всички градини.

— Просто искам да видя реката. До смърт ми е омръзнало от градини — съпругът ми се занимава с тях до безкрайност.

Тя отблъсна очевидното любопитство на Моли към брака ѝ, докато вървяха по централната алея към дърветата в края на градината.

И тогава внезапно я зърнаха през един процеп между две групи дървета, изкусно направен така, че да изглежда естествен. Кафяво-златиста, тя не приличаше на никоя друга вода, която Скарлет бе виждала. Слънчевата светлина падаше върху реката като разтопено злато и се завърташе в бавните водовъртежи на тъмната като коняк вода.

— Красиво е — каза тя с тих глас.

Не бе очаквала красота.

„Ако съдя по думите на татко, тя би трябвало да е червена от всичката пролята кръв, да е стремителна и буйна. Но тя като че ли изобщо не се движи. Значи това е Бойн.“ Беше слушала за нея цял живот, а сега бе толкова близо, че можеше да протегне ръка и да я докосне. Скарлет изпита непознато чувство — нещо, което не можеше да назове. Потърси някакво определение, някакво разбиране — имаше значение, само да можеше да го намери...

— Това е гледката — каза Моли с изкълчената си, най-префинена интонация. — Всички изискани домове имат гледка от градините си.

На Скарлет ѝ се дощя да я удари. Вече нямаше да намери това, което търсеше. Погледна накъде сочи Моли и от другата страна на реката видя кула. Беше като онези, край които минаха с влака — каменна, полуразрушена. В основата ѝ имаше мъх, нагоре се виеха пълзящи растения. Бе много по-голяма, отколкото човек би помислил от разстояние — близо десет метра широка и двойно по-висока. Трябваше да се съгласи с Моли, че гледката бе романтична.

— Хайде да тръгваме — каза тя след още едни наглед към реката. Изведнъж се почувствува много умерена.

— Кълъм, мисля, че ще убия милата си братовчедка Моли. Да можеше да чуеш този ужасен Робърт, снощи на вечеря ни обясни каква привилегия сме имали, като сме могли да стъпим на тъпите градински алеи на графа. Каза го сигурно седемстотин пъти и всеки път Моли зачуруликваше колко било вълнуващо. А днес сутринта направо припадна, като ме видя в голуейските дрехи. Но трябва да ти кажа, че този път изобщо не чуруликаше като дама. Чете ми конско, че я

излагам и поставям Робърт в неудобно положение. Робърт! Той трябва да се чувства неудобно винаги, когато види тъпото си тлъсто лице в огледалото. Как смее Моли да ме обвинява, че го опозорявам?

Кълъм потупа ръката на Скарлет.

— Тя не е най-добрата компания, която бих ти пожелал, Скарлет скъпа, но има и някои положителни качества. Виж как ни даде двуколката си за днес и ще си направим прекрасен излет, непомрачен и от мисъл за нея. Погледни как са цъфнали трънките в плетовите и дивите череша в онзи двор. Днес е твърде хубав ден, за да го хабим в злост. А ти приличаш на прекрасно ирландско момиче с тези раирани чорапи и червената фуста.

Скарлет протегна краката си и се засмя. Кълъм беше прав. Защо да оставя Моли да ѝ провали деня?

Отидоха в Трим — древен град с богата история, която не интересуваше Скарлет, както Кълъм добре знаеше. Затова ѝ разказа за пазарния ден всяка събота — също като в Голуей, само дето бил, трябвало да се признае, значително по-малък. Но пък почти винаги имало врачка — нещо рядко срещано в Голуей — и обещание за бляскаво бъдеще, ако платиш два пенса, умерено щастие за едно пени и предсказание за беди, ако извадиш от джоба си само половин пени.

Скарлет се разсмя — Кълъм винаги можеше да я накара да се смее — и попипа кесията, която висеше на гърдите ѝ, скрита под ризата на синьото ѝ голуейско наметало. Никой не би отгатнал, че носи двеста долара в злато вместо корсет. Свободата бе просто неприлична. Не бе излизала от къщи без корсет, откакто стана на единайсет години.

Кълъм ѝ показа прочутия замък на Трим и Скарлет се престори, че проявява интерес към развалините. После ѝ посочи магазина, където Джейми бил работил от шестнайсетгодишен, докато станал на четирийсет и две и заминал за Савана. Тук интересът на Скарлет бе искрен. Говориха с магазинера и, разбира се, нямаше как да не затворят магазина и да не придружат собственика на горния етаж, за да се видят с жена му, която иначе щяла да умре от мъка, че нямало да чуе новините от Савана направо от устата на Кълъм и да се запознае с гостуваща О'Хара, чиято красота и американски чар вече били прочути в цялата околност.

После трябваше да се каже на съседите какъв особен ден е днес и кой е дошъл, та да дотичат и те в стаите над магазина, докато накрая

Скарлет беше сигурна, че стените ще се пръснат.

А после:

— Семейство Махони ще бъдат дълбоко засегнати, ако дойдем в Трим, без да им се обадим.

Така каза Кълъм, когато най-сетне се разделиха с някогашния работодател на Джейми. Кой? Те били роднини на Морийн, разбира се, държали най-хубавия бар в цял Трим, а дали Скарлет някога е опитвала черна бира? Този път хората бяха дори повече, като всеки миг пристигаха още и още, накрая се появиха цигулари и ястия. Часовете летяха и когато тръгнаха по краткия път за Адамстаун, вече се спускаше здрач. Първият за деня дъжд — цяло събитие било да се радват на толкова много слънце, каза Кълъм — накара цветовете в плетовите да заухаят още по-силно. Скарлет вдигна качулката на наметалото си и двамата пяха по целия път до селото.

— Ще се отбия в кръчмата да попитам има ли писмо за мене — рече Кълъм и метна юздите на коня върху селската помпа. В миг през отворените горнища на всички врати се подадоха глави.

— Скарлет — извика Мери Хелън. — На бебето му е поникнал нов зъб. Ела да изпиеш чаша чай и да му се порадваш.

— Не, Мери Хелън, ти ела тук с бебе, съпруг и всичко останало — възрази Клеър О'Горман, по баща О'Хара. — Тя ми е първа братовчедка и моя Джим умира да се запознае с нея.

— И на мен ми е братовчедка, Клеър — изкрещя Пеги Монахан. — И в огнището ми се пече бармбрек, защото чух за нейната слабост към него.

Скарлет не знаеше какво да прави.

— Кълъм! — повика тя.

Нищо по-лесно, каза той. Просто ще се отбиват във всяка къща поред, като започнат с най-близката, а по пътя ще събират приятели. Когато цялото село се събере в една от къщите, ще постоят там повечко.

— Но не прекалено дълго, не забравяй, защото ще трябва да се преоблечеш в труфилата си за вечеря у Моли. Тя си има своите недостатъци като всички нас, ала не можеш да ѝ правиш напук под

нейния собствен покрив. Прекалено много се е старала да се отърве точно от тези фусты, за да ги търпи в трапезарията си.

Скарлет докосна ръката на Кълъм.

— Мислиш ли, че бих могла да се преместя у Даниъл? — попита го тя. — Наистина ми е неприятно да стоя у Моли... Защо се смееш, Кълъм?

— Тъкмо се чудех как да убедя Моли да ни даде двуколката за още един ден. Сега мисля, че мога да я убедя да ни я остави, докато си тук. Я влез да видиш новото зъбче, а аз ще ида да си поговоря с нея. Не ме разбирай погрешно, Скарлет, но Моли вероятно би обещала всичко, ако аз обещаю да те отведа. Никога няма да ти прости това, което си казала за елегантните ръкавици от ярешка кожа на Робърт, дето чистел на кравите с тях. Това е най-често повтаряната история във всяка кухня оттук до Мълинджър.

Настаниха Скарлет в стаята „оттатък“ още преди вечеря. Даже чичо Даниъл се усмихна, когато Кълъм му разказа за ръкавиците на Робърт. Тази забележителна случка беше прибавена към историята, за да я направи още по-интересна при следващото преразказване.

* * *

С изумителна бързина Скарлет свикна с простотата на двустайната къщичка на Даниъл. Със собствена стая, удобно легло и с неуморното ненатрапчиво чистене и готвене на Катлийн на Скарлет й оставаше само да се наслаждава на ваканцията си. Кое и направи — с огромно удоволствие.

6.

През следващата седмица Скарлет бе по-заета и в известен смисъл по-щастлива от когато и да било. Не си спомняше да се е чувствувала толкова силна физически. Освободена от тясно пристегнатите модни дрехи и от металната клетка на корсета, можеше да се движи бързо и да диша дълбоко за пръв път от много години. Освен това бе от жените, чиято жизненост се увеличава с бременността сякаш откликваше на потребностите на растящия в нея живот. Спеше дълбоко и се събуждаше по първи петли с вълчи апетит за закуска и за идващия ден.

А денят винаги носеше и спокойната наслада от привичните занимания, и вълнението на нови изживявания. Кълъм нямаше търпение да я води „по приключения“, както се изразяваше, с коня и двуколката на Моли. Но преди това трябваше да я откъсне от новите ѝ приятели. Те подаваха глава през вратата у Даниъл веднага след закуска. На гости, да я поканят на гости, да ѝ разкажат нещо, което тя можеше случайно още да не е чула, или с писмо от Америка, за да им обясни значението на някои думи или фрази. Тя бе авторитетът по американските въпроси и всеки път я караха да разказва как е там. Но беше и ирландка, макар че била страдала, горкичката, защото не знаела това и трябваше да ѝ се обяснят и покажат десетки неща.

В ирландските жени имаше обезоръжаваща непосредственост — сякаш бяха същества от друга реалност, непонятна като света, в който всички те вярваха, свят, населен от какви ли не феи, способни на всякакви вълшебства и чародейства. Скарлет открито се смееше всяка вечер, когато Катлийн изнасяше купичка мляко и чинийка с натрошен хляб на прага, за да имало какво да яде някой от „малкия народ“, ако минел и бил гладен. А когато на сутринта и купичката, и чинийката бяха празни, Скарлет даваше разумното обяснение, че сигурно е минала някоя котка. Скептицизмът ѝ не притесняваше Катлийн ни най-малко и вечерята за феите се превърна в едно от най-очарователните неща в живота на Скарлет със семейство О'Хара.

Другото беше времето, прекарано с баба й. Твърда е като камък, мислеше си Скарлет с гордост и си казваше, че сигурно кръвта на баба й в нейните собствени вени я е извела от трудните периоди на живота й. Често притичваше до къщичката и ако Старата Кати Скарлет бе будна и имаше ищах да говори, сядаше на столчето и започваше да я разпитва как е израснал баща й.

Накрая отстъпваше пред настояванията на Кълъм и се качваше в двуколката, за да потърсят приключението за деня. С топлата си вълнена пола, загърната в наметалото и качулката, тя за няколко дни се научи да не обръща внимание на силния западен вятър и често носения от него кратък ситен дъжд.

Точно такъв дъжд валеше, когато Кълъм я заведе в „истинската Тара“. Наметалото на Скарлет се издуваше, докато тя се изкачваше по неравните каменни стъпала до върха на ниския хълм, където Великите крале на Ирландия царували, слушали музика, обичали и мразели, пирували и воювали, а накрая били победени.

„Няма дори замък.“ Скарлет се огледа и не видя нищо, освен няколко пасящи овце. Руната им изглеждаха сиви на сивата светлина под сивото небе. Тя потръпна и сама се учуди. Какво ми става? Сети се за детските си страхове и се усмихна.

— Харесва ли ти? — попита я Кълъм.

— Тъхъ, да, много е хубаво.

— Не лъжи, Скарлет скъпа, и не търси красота в Тара. Ела с мен.

Той протегна ръка и Скарлет я хвана. Бавно тръгнаха по буйната трева към нещо, което изглеждаше като подутини по земята. Кълъм спря.

— Самият Свети Патрик е стоял тук, където сега стоим ние. Бил обикновен човек тогава — прост мисионер, вероятно не по-едър от мене. Светостта дошла по-късно и той израснал в представите на хората, станал великан — непобедим, въоръжен със священото Слово Божие. Но мисля, не бива да забравяме, че първо е бил човек. Сигурно се е страхувал — сам, по сандали и шаячена пелерина, изправен пред могъществото на Великия крал и неговите заклинатели. Патрик имал само своята вяра, своята мисия за истината и нуждата да я каже. Вятърът вероятно е бил студен, а нуждата му — като буен пламък. Той вече бил погазил закона на Великия крал, като запалил огън в една вечер, в която според закона всички огънове трябвало да се загасят.

Можело да го убият заради нарушението му, знаел това. Поел големия риск, за да привлече погледа на краля и да му покаже важността на посланието, което той, Патрик, носел. Не се боял от смъртта. Страхувал се само да не разочарова Бога. Но не станало така. От древния си, украсен със скъпоценни камъни трон крал Лийшеър дал на смелия мисионер правото да проповядва, без да му се пречи. И Ирландия станала християнска страна.

В спокойния глас на Кълъм имаше нещо, което принуди Скарлет да се вслуша и да се опита да разбере какво казва той, а и нещо повече. Никога не бе мислила за светците като за хора, които могат да се страхуват. Всъщност никога не бе мислила за светците изобщо — те бяха просто имена от Светото писание. А сега, като гледаше ниската набита фигура на Кълъм, обикновеното му лице и посивяващата, разрошена от вятъра коса, можеше да си представи лицето и фигурата на друг обикновен на вид човек, в същата поза на готовност. Той не се е страхувал да умре. Как може някой да не се страхува да умре? Как ли се чувства? Изпита човешка завист към Свети Патрик, към всички светци, дори някак си и към Кълъм. „Не разбирам и никога няма да разбера“ — помисли си тя. Съзнанието за това се избистри бавно и мъчително. Бе научила една велика, болезнена и вълнуваща истина. Има неща твърде дълбоки, твърде сложни, твърда противоречиви, за да ги обясни всекидневният разум. Скарлет се почувствува сама и беззащитна пред западния вятър.

Кълъм тръгна и я поведе. Направиха само няколко крачки и той пак спря.

— Ето — каза й. — Тази редица ниски могили, виждаш ли ги?

Скарлет кимна.

— Имаш нужда от музика и чаша уиски, които да отклонят вятъра и да събудят взора ти, но не мога да ти ги дам, затова може би трябва да затвориш очи, за да видиш. Това е всичко, което е останало от банкетната зала с хилядата свещи. Тук са пирували О'Хара, Скарлет скъпа, и момичетата на име Скарлет, и всички твои познати — Монахан, Махони, Макмахън, О'Горман, О'Брайън, Дейнхър, Донахю, Кармоди — и други, с които тепърва ще се запознаеш. Всички герои са били тук. Храната била прекрасна и изобилна, както и питиетата. И музиката, та сърцето просто литвало. Побирала хиляди гости и я осветявали хиляди свещи. Виждаш ли я, Скарлет? Пламъците

проблясват веднъж, два пъти, десет пъти, отразени в златните гривни на ръцете им и в златните чаши, поднасяни до устните им, и в дълбокото червено, зелено и синьо на прекрасните скъпоценности в златна обковка, с които закопчавали карминените си наметала. А какъв апетит имали — за печените елени, глигани и гъски, лъснали от мазнина; за медовината и ракията; за музиката, която карала юмруците им да удрят по масата, а златните чинии подскачали и се удряли една о друга. Виждаш ли татко си? Ами Джейми? А онзи негодник, младия Брайън, дето гледа жените под око? Ах, какъв пир! Виждаш ли го, Скарлет?

Тя се засмя в един глас с Кълъм. Да, татко ѝ би заревал „Пег в кабриолет“ и би поискал да му напълнят чашата още един път, защото от пеенето човек така страхотно ожаднява. Какво удоволствие би изпитвал!

— Сигурно е имало коне — убедено каза тя. — Татко просто не можеше без кон.

— Да, коне — силни и красиви като големите вълни, втурнали се към брега.

— И някой, който търпеливо да го сложи да си легне след това.

Кълъм се засмя. Обгърна я с ръце и я притисна до себе си, после я пусна.

— Знаех си, че ще усетиш бляскавата истинност на всичко това — рече той.

В думите му имаше гордост, гордееше се с нея. Скарлет му се усмихна, очите ѝ светеха като истински смарагди.

Вятърът свали качулката на раменете ѝ и топъл лъч докосна косата ѝ. Дъждът бе спрял. Тя погледна нагоре към чисто измитото небе: ослепително бели облаци се движеха като балерини пред поривите на вятъра. Изглеждаха толкова близо, ирландското небе беше тъй топло и уютно.

После сведе поглед и пред себе си видя Ирландия — зелените избуяли нивя, свежите млади листа и пълните с живот плетове. Нещо древно и езическо се раздвижи в дълбините на съществуването ѝ и едва укротеното буйство, което бе нейното стаено естество, се надигна в кръвта ѝ на горещи вълни. Именно това беше да си крал, тази издигнатост над света, тази близост до слънцето и небето. Тя широко

простря ръце, за да прегърне живота — тук, на този хълм, с целия свят в краката си.

— Тара — каза Кълъм.

— Толкова особено се чувствавах, Кълъм, както никога.

Скарлет стъпи върху една от жълтите спици на колелото и се качи в двуколката.

— Заради вековете е, Скарлет скъпа. Целият живот, изживян там, цялата радост и скръб, всички пирове и битки — те са във въздуха и в земята под краката ти. Това е времето — години, които ние не можем да изброим, то безтегловно тежи над земята. Човек не може да го види, да го помирише, да го чуе или да го докосне, но усеща повей му по кожата си и то му говори без звук. Време. И тайнственост.

Скарлет се загърна с наметалото си въпреки топлото слънце.

— Така беше и на реката — и тя някак ме накара да се почувствувам особено. Почти можех да го изрека с думи, но после те ми се изплъзнаха.

Тя му разказа за градината на графа и за реката, за гледката с кулата.

— „Най-изисканите домове си имат гледки“, така ли? — В гласа на Кълъм се надигна страхотен гняв. — Така ли рече Моли?

Скарлет се сви под наметалото. Какво пък толкова беше казала? Никога не бе виждала Кълъм такъв — дали беше някакъв непознат, а не Кълъм?

Той се обърна към нея, усмихна се и тя видя, че се е излъгала.

— Дали би ме насърчила в моята слабост, Скарлет скъпа? Днес в Трим конете ще тренират на хиподрума. Бих искал да ги огледам и да си избира на кого да заложа на състезанията в неделя.

С най-голямо удоволствие, каза му тя.

До Трим имаше около десет мили — не много според Скарлет. Но пътят се виеше, отклоняваше се, променяше посоката си, после пак криволичеше и пак се отклоняваше, докато най-сетне поемаше натам, където се бяха отправили. Скарлет възторжено се съгласи с предложението на Кълъм да спрат в едно село да пият чай и да хапнат.

После пак се качиха в двуколката, стигнаха до разклона и завиха по един по-широк и по-прав път. Под камшика на Кълъм конят затича в тръс. След няколко минути той пак заплющя с него, още по-силно, и колата полетя през някакво голямо село толкова бързо, че се заклатушка на високите си колела.

— Това място изглеждаше изоставено — поде тя, когато отново забавиха ход. — Защо, Кълъм?

— Никой не иска да живее в Балихара — има лоша слава.

— Колко жалко! Стори ми се чудесно селище.

— Ходила ли си на конни състезания, Скарлет?

— Само веднъж на истински, в Чарлстън, но вкъщи през цялото време си правехме домашни състезания. Татко беше неспасяем. Не можеше да понася просто да язди и да си говори с ездача до него. Превръщаше всяка миля от пътя в конно състезание.

— А защо не?

Скарлет се засмя. Понякога Кълъм толкова приличаше на татко й.

— Сигурно са спуснали кепенците в целия Трим — отбеляза Скарлет, като видя тълпите на хиподрума. — Всички са тук. — Видя доста познати лица. — Предполагам, че са спуснали кепенците и в Адамстаун.

Момчетата О'Хара и помахаха с ръце, усмихнати. Не им завиждаше, ако Стария Даниъл ги зърнеше отнякъде. Вадите още не бяха изкопани.

Обиколката на утъпканата елипса беше три мили. Работниците тъкмо издигаха последното препятствие — такова щеше да бъде състезанието. Кълъм върза коня за едно дърво по-далечко от хиподрума и двамата си запробиваха път през тълпата.

Всички бяха в добро настроение и всички познаваха Кълъм. А и искаха да се запознаят с „дамата, дете питала за навика на Робърт Донахю да носи ръкавици на нивата“.

— Чувствувам се като красавицата на бала — прошепна тя на Кълъм.

— А има ли по-подходяща от теб за тази роля?

С чести спирания те стигнаха до мястото, където жокеи и треньори развеждаха конете в кръг.

— Но, Кълъм, великолепни са! Откъде такива коне на някакво сбутано състезание в града?

Той ѝ обясни, че състезанието не е никак „сбутано“. За победителя имало награда от петдесет лири — повече от годишния доход на доста собственици на магазини и на фермери. Освен това препятствията били истинско изпитание. Един победител от Трим можел да се представи с чест и на по-известните състезания в Пънчистаун или Голуей, пък дори и в Дъблин.

— Или да победи с десет дължини на което и да е състезание в Америка — добави той и се ухили. — Ирландските коне са най-добрите в света, това е всепризнато.

— Също като ирландското уиски, предполагам — отвърна дъщерята на Джералд О'Хара.

През целия си живот бе слушала тези две твърдения. Кълъм беше прав. Състезанията щяха да бъдат вълнуващи. А преди тях беше пазарният ден в Трим. Наистина, кой можеше да иска по-хубава ваканция?

Сред бърещата, смееща се, кряскаща тълпа се понесе приглушен грохот. „Бой! Бой!“ Кълъм се покатери на оградата да види какво става. Ухили се широко и силно удари лявата си длан със стиснат юмрук.

— Искаш ли да се обзаложим, а, Кълъм? — подкани го човекът до него на оградата.

— На всяка цена. Пет шилинга за О'Хара.

Скарлет дръпна Кълъм за глезена и почти го събори.

— Какво става?

Тълпата се понесе към мястото на безредието. Кълъм скочи на земята, хвана Скарлет за китката и се затича.

Трийсетина или четирийсетина мъже, млади и стари, ръмжаха и крещяха в меле от юмурици, ботуши и лакти. Тълпата се бе събрала в неравен кръг около тях и подвикваше насърчително. Двете купчини палта отстрани свидетелствуваха за внезапното избухване на свадата. Много от палтата бяха изхлужени толкова бързо, че ръкавите им бяха наопаки. На ринга ризите почервеняха от пролятата кръв — на собственика или на ударения противник. Нямахте тактика, нямахте ред.

Всеки удряше най-близкия, после се оглеждаше за следващата цел. Ако някой биваше повален на земята, най-близкият до него го изправяше на крака и отново го бутваше в мелето.

Скарлет никога не бе виждала мъже да се бият с юмруци. Звукът на ударите и на шурналата от устите и носовете кръв я ужасяваше. Четиримата синове на Даниъл също бяха там и тя се замоли на Кълъм да ги спре.

— И да загубя петте шилинга? Ти луда ли си?

— Отвратителен си, Кълъм О'Хара, просто отвратителен.

По-късно тя повтори тези думи и на синовете на Даниъл, и на Майкъл и Джоузеф — двама от братята на Кълъм, които не познаваше по-рано. Всички седяха в кухнята в къщата на Даниъл. Катлийн и Бриджит спокойно промиваха раните, без да обръщат внимание на крещъците от болка и на обвиненията в грубост. Кълъм раздаваше чаши с уиски.

„Не смятам, че изобщо е смешно, независимо какво твърдят те“ — каза си Скарлет. Не можеше да повярва, че крамолите по панаирите и празниците са част от удоволствието за О'Хара и техните приятели. „Просто добро настроение!“ Виж ти! А момичетата бяха още по-лоши — измъчваха Тимъти, защото нямал по-сериозно нараняване от едно насинено око.

7.

На следващия ден Кълъм я изненада — появи се още преди закуска на кон, а водеше втори за юздата.

— Каза, че обичаш да яздиш — напомни ѝ той. — Взех на заем тези кончета. Но трябва да ги върна преди обедната молитва, така че грабвай каквото е останало от снощния хляб и тръгвай, преди къщата да се е напълнила с гости.

— Няма седло, Кълъм.

— Шт! Ти ездач ли си, или не? Вземай хляба, Скарлет скъпа, и Брайди ще ти подложи ръце, за да се качиш.

Не бе яздила без седло и по мъжки от дете. Беше забравила какво е да се чувствуваш едно цяло с коня. Но си спомни всичко, сякаш никога не бе преставала да язди по този начин, и скоро почти нямаше нужда от юздите — натискът на коленете ѝ казваше на коня какво ще правят.

— Къде отиваме?

Яздеха по някакъв непознат път.

— На Бойн. Искам да ти покажа нещо.

Реката! Пулсът на Скарлет се ускори. Там имаше нещо, което едновременно я привличаше и отблъскваше.

Заваля и тя се зарадва, че Брайди я бе накарала да си вземе шал. Покри главата си и мълчаливо пое след Кълъм, заслушана в шумоленето на дъжда върху листата на плета и бавното равномерно чаткане на копитата. Какво спокойствие! Не се изненада, когато дъждът спря. Сега птиците из плетове пак щяха да запеят.

Пътят стигаше до реката. Бреговете бяха толкова ниски, че водата почти ги обливаше.

— Това е бродът, където Брайди пере — каза Кълъм. — Искаш ли да се изкъпеш?

Скарлет многозначително потръпна.

— Не съм толкова храбра. Водата сигурно е ледена.

— Все пак ще трябва да се поизпръскаш. Ще пресечем. Дръж здраво юздите.

Конят му внимателно пристъпи във водата. Скарлет събра полите си, пъкна ги под бедрата си и го последва.

На отсрещния бряг Кълъм скочи от коня.

— Слез и ела да закусим — рече той. — Ще вържа конете за някое дърво.

Тук дърветата растяха почти до реката и хвърляха шарена сянка върху лицето на Кълъм. Скарлет се плъзна на земята и му подаде юздите. Намери място на слънце, седна и опря гърба си в един дънер. Брегът бе застлан с дребни жълти цветя със сърцевидни листенца. Затвори очи и се заслуша в тишината на реката, в шумоленето на листата над главата си, в птичите песни. Кълъм седна до нея и тя бавно отвори очи. Той разчупи половината самун на две и ѝ подаде по-голямото парче.

— Имам да ти разкажа една история, докато ядем — каза той. — Земята, на която сме, се казва Балихара. Допреди двеста години без малко тя е била домът на твоите роднини, на нашите роднини. Това е земята на О'Хара.

Скарлет рязко трепна, застана нащрек. Това? Това да е земята на О'Хара? И Балихара не беше ли това името на изоставеното село, през което бяха преминали толкова бързо? Тя нетърпеливо се обърна към Кълъм.

— Кротко сега, изяж си хлебеца, Кати Скарлет. Това е дълга история — рече той. Усмивката му спря въпроса на устните ѝ. — Преди две хиляди години, плюс няколко, първите О'Хара се заселили тук и направили земята своя. Преди хиляда години — виждаш колко бързо се движим — викингите или както сега бихме ги нарекли, скандинавците, открили буйната зеленина на Ирландия и решили да я присвоят. Ирландците — О'Хара също — наблюдавали реките, откъдето можело да дойде нашествието на големите лодки с глави на змейове отпред, и построили силни укрепления срещу врага.

Кълъм отчупи залък хляб и го сложи в устата си. Скарлет с нетърпение го чакаше да спре да дъвче. Толкова много години... умът ѝ не можеше да го побере. И какво ставаше след хиляда години?

— Викингите били отблъснати — продължи Кълъм. — И О'Хара обработвали земята си и гледали добитък още двеста години, че и малко повече. Построили непристъпен замък с много място за тях и за техните слуги, защото ирландците помнят дълго, и както вече били

идвали викингите, можело да ги сполети ново нашествие. Така и станало. Не викинги, а англичани, които някога били французи. Те завзели повече от половината Ирландия, но О'Хара удържали надмощие зад своите здрави стени и обработвали земята си още петстотин години. Докато дошла Битката при Бойн — ти знаеш тази трагична история. След две хиляди години земята, за която се грижели О'Хара, станала английска. Те били прогонени отвъд брода — оцелелите мъже, вдовиците и децата. Едно от тези деца пораснало и станало арендатор на англичанина отвъд реката. Внукът му, земеделец арендатор в същата ферма, се оженил за нашата баба, Кати Скарлет. Застанал до баща си, той гледал през кафявите води на Бойн как се руши замъкът на О'Хара и как на негово място се издига английска къща. Но името останало. Балихара.

И татко ѝ е виждал къщата, знаел е, че това е земята на О'Хара. Скарлет заплака за баща си, разбра яростта и скръбта, която бе виждала по лицето му и бе чувала в гласа му, разкъсван от гняв, за Битката при Бойн. Кълъм се приближи до реката и пи от шепите си. После пак в тях донесе вода и за Скарлет. Тя пи и той изтри сълзите ѝ с нежни мокри пръсти.

— Не исках да ти разказвам това, Кати Скарлет...

Скарлет гневно го прекъсна:

— Имам право да знам.

— И аз мисля така.

— Разкажи ми и останалото. Знаем, че има още. Личи по лицето ти.

Кълъм беше бледен като човек, страдащ от непоносима болка.

— Да, има още. Английската Балихара била построена за младия господар. Той бил рус и красив като Аполон, казват, и се смятал за бог. Решил да направи Балихара най-хубавото имение в цяла Ирландия. Неговото село — защото той притежавал Балихара до последния камък и листенце — трябвало да бъде по-прекрасно от всяко друго, по-прекрасно от самия Дъблин. Така и станало, макар че не достигнало съвсем Дъблин, но поне единствената му улица била по-широка от най-широката улица в столицата. Конюшните му приличали на катедрала, прозорците му искряли като диаманти, градините му спускали мек килим до Бойн. Пауни разпервали разкошните си опашки по ливадите му и прелестни дами, окичени със скъпоценности,

красели приемите му. Той бил господарят на Балихара. Единствената му тревога била, че имал само един син и нямал други деца. Но доживял раждането на внука си, преди да иде в ада. И този внук също нямал нито брат, нито сестра. Но бил рус и красив, станал господар на Балихара, на конюшната катедрала и на прекрасното село. После го наследил синът му. Аз си спомням младия господар на Балихара. Бях още дете и мислех, че той е възплъщение на всичко най-чудесно и удивително. Яздеше едър дорест кон и когато благородниците стъпкваха зърното ни с копитата си по време на лов за лисици, той винаги хвърляше монети на нас, децата. Изглеждаше толкова висок и строен в своето палто и бели опънати панталони с черни лъснати ботуши. Не можех да разбера защо баща ми ни вземаше монетите и ги чупеше, проклинайки господаря, че ни ги е дал.

Кълъм стана и закрачи край реката. Когато продължи разказа си, гласът му пресекваше от вълнение.

— Дойде Гладът, с него и смъртта. „Не мога да гледам арендаторите си да страдат така — заяви господарят на Балихара. — Ще купя два здрави кораба и ще им осигуря безплатно и сигурно пътуване до Америка, където има храна в изобилие. Не ме интересува, че кравите ми мучат, защото няма кой да ги дои, и че нивите ми обрастват с коприва, защото няма кой да ги обработва. За мен хората в Балихара значат повече от добитъка и зърното.“ Фермерите и селяните му целуваха ръка за добрината и мнозина се приготвиха за пътуването. Но не всички можеха да понесат болката от раздялата с Ирландия. „Ще останем, та дори да умрем от глад“ — казаха те на младия господар. Тогава той изпрати вестоносци в цялата околност и съобщи, че всеки, било мъж или жена, трябва само да каже, и ще получи безплатно място на някой от корабите. Баща ми отново го прокле. Той негодуваше срещу двамата си братя, Матю, и Брайън, че са приели предложението на англичанина. Но те наистина бяха решили да заминат... Удавиха се заедно с другите, когато прогнилите кораби потънали при първото вълнение в морето. Остана само горчивото им прозвище „кораби ковчези“. Един човек от Балихара се скрил в конюшните, без да го е грижа, че там било хубаво като в катедрала, и зачакал. И когато младият англичанин дошъл да се качи на високия си дорест кон, той го сграбчил и обесил златокосия господар на Балихара в кулата край

Бойн, откъдето някога О'Хара гледали дали не идват лодките със змейовете.

Скарлет притисна длан към устата си. Кълъм крачеше пред нея. Беше невероятно блед, гласът му бе чужд, непознат. Ръката ѝ още по-силно притисна устните ѝ. Не трябваше да продумва.

— Никой не знае — продължаваше Кълъм — кой е бил човекът в конюшната. Едни назовават едно име, други — друго. Когато дойдоха английските войници, мъжете, останали в Балихара, не казаха кой е бил. Англичаните ги обесиха до един, за да платят за смъртта на младия господар.

Лицето на Кълъм бе побеляло под шарената сянка на дърветата. От гърлото му се изтръгна вик. Беззвучен и нечовешки.

Обърна се към Скарлет и тя се сви, като видя неговите безумни очи и мъката, изписана по лицето му.

— ГЛЕДКА? — изкрещя той, сякаш гръмна оръдие.

Кълъм се свлече на колене в жълтите цветя на брега и наведен напред, скри лицето си. Целият трепереше. Скарлет протегна ръце към него, но после ги отпусна в скута си. Не знаеше какво да направи.

— Прости ми, Скарлет скъпа — проговори вече онзи Кълъм, когото познаваше, и повдигна глава. — Сестра ми Моли е позор за света — да каже такова нещо! Винаги е намирала начин да ме вбеси. — Той се усмихна и сякаш почти я убеди, че се е успокоил. — Имаме време да идем до Балихара, ако искаш да я разгледаш. Изоставена е от близо трийсет години, но не е имало вандалщини. Никой не се приближава до това място.

Той протегна ръка и усмивката на пепелявосивото му лице беше истинска.

— Хайде! Конете са готови.

Конят на Кълъм проправяше път през къпините и заплетената растителност. Скоро Скарлет видя пред себе си гигантските каменни стени на кулата. Той вдигна ръка да я предупреди, после дръпна юздите. Сложи ръцете си на фуния пред устата си.

— *Шахен* — извика той. — *Шахен*.

Странните срички отекнаха в камъните.

Извърна глава и очите му бяха весели. Цветът се връщаше на бузите му.

— Това е келтски, Скарлет скъпа, староирландски. Една *каля* магьосница има колиба някъде наоколо. Тя е магьосница, стара колкото Тара, ако слушаш едни, или съпругата на Пади О'Брайън от Трим, избягала от него преди двацет години, ако слушаш други. Извиках, за да я предупредя, че минаваме. Може да не ѝ хареса, ако я изненадаме. Виж, не казвам, че вярвам в магьосници, но не вреди да си почтителен.

Стигнаха до сечището зад кулата. Отблизо Скарлет видя, че между камъните нямаше хоросан, и все пак те не бяха помръднали от местата си. Какво бе казал Кълъм, колко стара беше? Хиляда години? Две хиляди? Нямаше значение. Тя не се страхуваше от нея — страх я беше, когато Кълъм говореше с онзи странен глас. Кулата беше просто сграда, най-хубавото творение, което бе виждала. Изобщо не беше страховита. Всъщност като че дори я приканваше. Тя се приближи и плъзна пръсти по камъните.

— Много си храбра, Скарлет скъпа. Предупредих те — някои хора казват, че в кулата витае духът на обесения.

— Дрън-дрън, шикалки! Призраци не съществуват. Освен това конят не би се приближил, ако тук има дух. Всички знаят, че животните усещат такива неща.

Кълъм се ухили.

Скарлет допря ръка до камъка. Той беше изгладен от вековна ерозия. В него се чувствуваха топлината на слънцето и студът на дъждове и ветрове. В душата ѝ настъпи необичаен покой.

— Личи, че е стара — рече тя. Знаеше, че думите са безсилни, но това нямаше значение.

— Оцеляла е — отвърна Кълъм. — Като могъщо дърво с дълбоки корени: чак до центъра на земята.

„Дълбоки корени“. Къде бе чувала това по-рано? Разбира се. Рет го бе казал за Чарлстън. Скарлет се усмихна и погали древните камъни. И тя вече имаше какво да каже за дълбоките корени. Нека само пак започне да се хвали колко стар бил Чарлстън!

Господарската къща в Балихара също бе построена от камък, дялан гранит — всеки блок беше свършен правоъгълник. Изглеждаше здрава, издръжлива. Счупените стъкла и олющените черчевета нелепо противоречаха на непокътнатата вечност на камъка. Бе голяма къща със странични крила, които сами по себе си представляваха

внушителни сгради. Строена, за да пребъде, каза си тя. Наистина беше срамота, че никой не живее тук — направо разхищение.

— Господарят на Балихара не е ли имал деца? — попита тя Кълъм.

— Не. — Сякаш беше доволен. — Мисля, че имаше съпруга, но тя се върнала при собствения си народ. Или е отишла в приют за душевноболни. Разправят, че полудяла.

Скарлет усети, че е по-добре да не се възхищава на къщата пред Кълъм.

— Хайде да разгледаме селото — рече тя.

Всъщност то по-скоро беше град — прекалено голямо бе за село, и нямаше нито един здрав прозорец или неразбита врата. Изглеждаше изоставено, низвергнато и Скарлет усети как я побиват тръпки. Ето какво правеше омразата.

— Кой е най-краткият път към къщи? — попита тя Кълъм.

8.

— Утре е рожденият ден на Старата — рече Кълъм, когато остави Скарлет пред къщата на Даниъл. — Всеки мъж със здрав разум ще си намери дотогава работа по-далечко, а аз се лаская, че съм един от тези мъже. Затуй кажи на семейството, че ще дойда утре сутринта.

Защо е толкова плашлив, чудеше се Скарлет. Какво толкова има да се приготвя за рождения ден на една възрастна жена? Торта, разбира се, но какво друго? Вече беше решила да подари на баба си чудесната дантелена яка, която донесе от Голуей. Щеше да има достатъчно време да си купи друга на път към къщи. Господи, в края на седмицата си заминаваше!

Още щом прекрачи прага, Скарлет разбра, че я чака тежък физически труд. Всичко в къщата на Старата Кати Скарлет трябваше да се изтърка и излъска, независимо че вече беше чисто, както и в къщата на Даниъл. После дворът около къщата трябваше да се изплев и измете, да се приготви за пейките и столовете, за да се поберат всички, които не можеха да се натъпчат вътре. А в плевника трябваше да се постели прясна слама за гостите, които щяха да преспят там. Щеше да бъде голямо тържество — не всеки доживява до сто години.

— Яжте и да ви няма — подвикна Катлийн на мъжете, когато се прибраха за вечеря.

Сложи кана мътеница, четири хляба и купа с масло на масата. Те бяха кротки като агънца, нахраниха се по-бързо, отколкото Скарлет можеше да си представи, и без да продумат, излязоха, привели глави под ниската врата.

— Започваме — обяви Катлийн, щом тръгнаха. — Скарлет, ще ми трябва много вода от кладенеца. Ведрата са си там, до вратата.

На Скарлет, както и на мъжете О'Хара, изобщо не ѝ хрумна да възразява.

След вечеря всички жени от селото дойдоха с децата си да помагат. Беше много шумно, Скарлет се изпоти и на нежната кожа на свивките между пръстите и дланите ѝ излязоха мазоли. Не беше предполагала обаче, че може да се забавлява така. С боси крака като

другите, със запретнати поли, препасана с голяма престилка, с навити до лактите ръкави, тя се чувствуваше пак като дете, което играе в кухненския двор и ядосва Мами, защото е изцапала рокличката си и е свалила обувките и чорапите си. Само че сега имаше с кого да си играе и не трябваше да се задоволява с хленчещата Сюелин и бебето Карийн, което беше твърде малко, за да се включи в общата галимация.

„Преди колко години беше това... не много, ако си помислиш за нещо толкова древно, колкото е кулата, предполагам. Дълбоки корени... Кълъм направо ме уплаши тази сутрин... и каква е ужасна историята с корабите... Удавили са се родните ми чичовци, братята на татко. Дявол да го вземе този английски земевладелец. Радвам се, че са го обесили.“

Тържеството за рождения ден на Старата Кати Скарлет беше невиджано. С магарешки каручки и фургони, на кон или пеша дойдоха О'Хара от цялото графство Мийд и от още по-далеч. Събра се половината население на Трим и цялото на Адамстаун. Носеха подаръци, разкази, храна, приготвена специално за празника, макар че според Скарлет вече имаше ядене за цяла армия. Фургонът на Махони от Трим пристигна натоварен с бъчонки бира, както и този на Джим Дейли от Мълинджър. Шеймъс, най-големият син на Даниъл, възседна впрегатния кон и замина за Трим, откъдето се върна с кутия глинени лули, вързани за гърба на коня като голяма ъгловата гърбица, а от двете му страни като дисаги висяха две торби тютюн. Защото на всеки мъж — а и на доста жени — трябваше да се даде нова лула по този изключителен случай.

Бабата на Скарлет приемаше потока от гости и подаръци като кралица, седнала в стола си с висока облегалка, с новата дантелена яка на празничната си рокля от черна коприна. Задрямваше, когато ѝ се приискваше, а през останалото време пиеше чай с уиски.

Когато удариха камбаните за вечерната молитва, в и около мъничката къщичка се бяха струпали над триста души, дошли да уважат Кати Скарлет О'Хара на стотния ѝ рожден ден.

Тя бе поискала да се спазят „старите обичаи“ и на почетното място до огъня срещу нея седеше възрастен мъж. С изкривените си пръсти той нежно разгърна една ленена кърпа и извади арфа. От триста гърла се изтръгна радостна въздишка. Това беше Маккормак, единственият истински наследник на музиката на бардовете сега,

когато великият О'Каролан бе мъртъв. Заговори и самият му глас бе като музика:

— Ще ви кажа с думите на майстора Търлърх О'Каролан: „Прекарвам времето си в Ирландия щастлив и доволен и пия с всеки силен мъж, който наистина обича музиката.“ А аз прибавям и своите думи: пия с всеки силен мъж и с всяка силна жена като Кати Скарлет О'Хара. — Той ѝ се поклони. — Искам да кажа, когато ми предложат питие. — Двайсет ръце заналиваха чаши. Той внимателно си избра най-голямата, повдигна я към Старата Кати Скарлет, после я пресуши. — А сега ще ви изпея баладата за идването на Фин Маккул — каза и докосна струните на арфата с изранените си свити пръсти. Въздухът се изпълни с вълшебство.

Музиката вече не секна. Бяха дошли двама гайдари с гайдите си, имаше безброй цигулари, десетки тенекиени свирки и акордеони, кастанети потракваха, телата потръпваха във вълнуващия, настоятелен ритъм на *баурана*, налаган от силното соло на Кълъм О'Хара.

Жените пълнеха чиниите с храна. Даниъл О'Хара председателствуваше над бървичките с бира и домашна ракия, в двора танцуваха и никой изобщо не спа, с изключение на старата Кати Скарлет, която потъваше в дрямка, когато ѝ се приискаше.

— Изобщо не съм знаела, че може да има такъв празник! — възкликна Скарлет. Дишаше на пресекулки и се опитваше да си поеме дъх, преди пак да се присъедини към танцуващите под розовата светлина на изгрева.

— Искаш да кажеш, че никога не си празнувала Първи май? — зяпнаха смаяни братовчедите.

— Ще трябва да останеш за Първи май, Млада Кати Скарлет — заяви Тимъти О'Хара. Подкрепи го хорова настоятелна покана.

— Не мога. Трябва да хванем кораба.

— Е, нали има и други кораби.

Скарлет скочи на крака. Бе успяла да си почине, а цигуларите засвириха нов рийл. Докато отново губеше дъх в танца, този въпрос се въртеше в главата ѝ под звуците на веселата мелодия. Сигурно има и други кораби. Защо да не остане и да не потанцува още рийл с раираните си чорапи? Чарлстън нямаше да се премести, докато се върне — все същите гости на чай в същите порутени къщи зад същите високи неприветни стени.

А и Рет нямаше да изчезне. Нека почака. Тя достатъчно го беше чакала в Атланта, но сега нещата стояха другояче. Бебето в нейната утроба щеше да ѝ върне Рет в мига, в който го повика.

Да, реши тя, би могла да остане за Първи май. Толкова се забавляваше тук!

На другия ден попита Кълъм дали има друг кораб след Първи май.

Да, наистина имало. Прекрасен кораб, който спирал първо в Бостън, където той трябвало да слезе при пристигането си в Америка. Тя и Брайди можели да се оправят и сами през останалата част от пътя до Савана.

— Той отплава на девети вечерта. Ще имаш само половин ден да пазаруваш в Голуей.

И толкова не ѝ трябваше, тя вече бе обмислила въпроса. Никой в Чарлстън не би носил голуейски чорапи или голуейски фусти. Бяха прекалено ярки и просташки. Щеше да си запази само няколко от тези, които вече бе купила. Щяха да ѝ бъдат чудесен спомен. А другите щеше да подари на Катлийн и на новите си приятелки от селото.

— Девети май. Доста по-късно, отколкото възнамерявахме да тръгнем, Кълъм.

— Само една седмица и един ден след Първи май, Кати Скарлет. По-малко от миг, ако вече си в гроба.

Така беше! Никога вече не би имала подобна възможност. Освен това такъв маршрут беше по-удобен за Кълъм. Пътуването от Савана до Бостън и обратно щеше доста да го затрудни. Той беше толкова мил с нея — това беше най-малкото, което можеше да направи за него...

На 26 април „Брайън Бору“ отплава от Голуей с две празни каюти. Бе пристигнал на двацет и четвърти, петък, с пътници и поща. В Голуей разпределиха пощата в събота. И тъй като неделя си беше неделя, малката чанта замина за Мълинджър в понеделник. Във вторник дилижансът от Мълинджър до Дроуеда остави една още по-малка чанта в Нейвън, а в сряда един пощенски пратеник тръгна към пощата в Трим с вързоп писма. В него имаше дебел плик за Кълъм О'Хара, изпратен от Савана, Джорджия. Доста писма получаваше този Кълъм О'Хара — О'Хара бяха голямо и задружно семейство и

пратеникът нямаше скоро да забрави своето прекарване на рождения ден на Старата. Отби се в кръчмата на Адамстаун, за да остави писмото.

— Помислих си, че няма смисъл да чака още двацет и четири часа — рече той на Мат О'Тул, който държеше пивницата, малкото магазинче и пощата в ъгъла на помещението. — В Трим просто ще го сложат в едно отделение с надпис „Адамстаун“, а утре друг човек ще трябва да го донесе дотук.

Той с готовност прие чашата черна бира, с която от името на Кълъм го почерпи Мат О'Тул. Нищо, че кръчмата на О'Тул беше малка и поолющена — затова пък там сервираха превъзходна бира.

Мат О'Тул извика жена си от двора, където тя простираше прането.

— Наглеждай кръчмата, Кейт. Аз ще прескоча до чичо Даниъл.

Бащата на Мат беше брат на починалата съпруга на чичо Даниъл, Тереза, Бог да я прости.

— Кълъм! Това е чудесно!

В писмото на Джейми до Кълъм имаше бележка от Том Макмахън, предприемача от строежа на катедралата. Епископът — след известно убеждаване — се бил съгласил да позволи на Скарлет да откупи зестрата на сестра си Карийн. „Тара! Моята Тара! Такива изумителни неща ще направя... Ах, чумата да го тръшне!“

— Кълъм, видя ли това? Този скъперник епископът иска пет хиляди долара за едната трета на Карийн от Тара! Дявол да го вземе! За пет хиляди долара можеш да купиш целия окръг Клейтън. Ще трябва да свали цената.

Епископите на Светата църква не се пазарели, каза й Кълъм. Ако искала зестрата и имала парите, трябвало да плати. А щяла да финансира и делата на Църквата, ако това би й помогнало по-лесно да преглътне условията на сделката.

— Знаеш, че няма да ми помогне, Кълъм. Мразя да ми се подиграват, та ако ще и Църквата да е. Съжалявам, ако това те обижда. И псе пак трябва да имам Тара, искам я от цялото си сърце. Ах, каква глупачка бях, че се съгласих да ме уговориш да остана. Вече да сме изменили половината път до Савана!

Кълъм не си направи труда да ѝ припомня как точно стояха нещата. Остави я да търси лист и писалка.

— Трябва да пиша на чичо Хенри Хамилтън още тази минута! Той ще уреди всичко, докато се върна.

В четвъртък Скарлет отиде в Трим сама. Беше ядосана, че Катлийн и Брайди имат работа във фермата, и вбесена, че Кълъм просто бе изчезнал, без да каже на никого къде отива или кога ще се върне. Но нямаше какво да се прави. А трябваше да свърши толкова много работа! Искаше да си купи от онези хубави керамични съдове, които Катлийн използваше в кухнята, и кошници — от всички видове и форми, а те бяха безброй, и десетки плътни ленени покривки и салфетки: в магазините в Щатите не се намираше такъв лен. Щеше да направи кухнята в Тара топла и уютна като ирландските кухни. В края на краищата нима имаше нещо по-ирландско от името Тара?

Колкото до Уил и Сюелин, щеше да бъде много щедра към тях — поне към Уил, той го заслужаваше. Окръгът разполагаше с много евтина хубава земя. Уейд и Ела щяха да дойдат да живеят с нея и Рет в Чарлстън. Рет наистина ги обичаше. Тя щеше да им намери добро училище с кратки ваканции. Рет вероятно щеше да се мръщи, както винаги се мръщеше на отношението ѝ към децата, но щеше да прекрати своите постоянни упреци, щом се родеше тяхното бебе, което толкова щеше да обича. А през лятото щяха да живеят в Тара — в преродената, красивата, незаменимата Тара.

Скарлет съзнаваше, че строи въздушни кули. Може би Рет никога няма да напусне Чарлстън и ще ѝ се наложи да се задоволи с редки посещения в Тара. Но защо пък да не си помечтае до насита в този хубав пролетен ден, в двуколката с хубавото конче и с чорапите на червени и сини райета? Защо не?

Тя се изкиска и леко плесна с камшика коня по врата. „Я ме виж — не съм ли истинска ирландка!“

Тържеството на Първи май наистина беше точно това, което ѝ бяха обещали. Имаше ядене и танци по всички улици на Трим плюс четири огромни майски дървета^[1] на поляната зад стените на разрушения замък. Скарлет носеше червена панделка и венец от цветя

в косите си, а когато един английски офицер я покани да се разходят край реката, тя без никакво колебание го разкара.

Тръгнаха си за вкъщи след изгрев-слънце. Скарлет извървя четирите мили заедно с цялото семейство, защото не искаше нощта да свършва, макар вече да бе ден. И защото братовчедите ѝ започваха да ѝ липсват, както и всички други, с който се бе сближила. Копнееше да се прибере у дома, да уреди подробностите около Тара и да се заеме с нея, но все пак се радваше, че остана за Първи май. Имаше само още една седмица. Изглеждаше съвсем кратко време.

В сряда Франк Кели, пощенският пратеник от Трим, се отби у Мат О'Тул да изпуши една лула и да изпие чаша бира.

— Има дебело писмо за Кълъм О'Хара — рече той. — За какво ли му пишат?

Те лениво се отдадоха на необуздани предположения. Всичко можеше да се окаже вярно за Америка, така че те не се ограничаваха, свободни в догадките си. Отец О'Хара беше дружелюбен човек — никой не би оспорил това — и омайваше с приказките си. Но колкото и да прехласваше с тях, в крайна сметка нищо не споделяше.

Мат О'Тул не занесе писмото на Кълъм. Нямаше нужда. Знаеше, че Клеър О'Горман ще ходи на гости при старата си баба следобед. Щеше да занесе писмото, ако Кълъм не се отбиеше преди това. Мат претегли плика с ръка. Сигурно само изключително добри новини са могли да накарат някого да похарчи толкова много пари, та да изпрати този тежък пакет. Или пък наистина голяма беда.

— Има поща за тебе, Скарлет. Кълъм я остави на масата. Има и чай, ако ти се пие. Добре ли прекара у Моли? — Гласът на Катлийн бе натезал от злобничко любопитство.

Скарлет не я разочарова. Задавяйки се от смях, тя разказа за посещението си.

— Моли седеше с жената на доктора и като влязох, чашата ѝ затрака върху чинийката, насмалко да се счупи. Не знаеше дали ще ѝ се размине, ако каже, че съм новата слугиня. Та тогава съпругата на доктора рече с тъничко гласче: „О, богатата американска братовчедка.

Каква чест!“ И не ѝ мигна окото от дрехите ми. Моли скочи като опърлена котка и се втурна да ме целуне по двете бузи, като чу това. Казвам ти, Катлийн, без малко да се разплаче, като разбра, че съм дошла само да си взема пътнически костюм от сандъка. Умираще да остана, все едно как изглеждам. Разцелувах я на тръгване. Разцелувах и жената на доктора за капак. Какво ще си играя!

Катлийн се превиваше от смях, ръкоделието ѝ се бе свлякло на купчина на пода. Скарлет пусна пътническия си костюм до него. Сигурна беше, че дрехата ще трябва да се отпусне в талията. Ако бебето не ѝ издуваше корема, значи се дължеше на свободните дрехи и на многото ядене. Каквото ще да е, нямаше никакво намерение през цялото дълго пътуване да се пристяга така, че да не може да диша.

Взе плика и го обърна към вратата на светло. Беше покрит с букви, с печати и дати. Наистина! Дядо ѝ беше най-противният човек на света. Или по-вероятно беше виновен онзи отвратителен Джероум. Писмото бе пристигнало у дядо ѝ и той не го беше препратил у Морийн с цели седмици. Отвори го нетърпеливо. Изпращаше го някакъв държавен орган от Атланта — първоначално на адреса на Прасковената улица. Дано не бе пропуснала да си плати някой данък или нещо такова. С парите за епископа и разходите по строежа на новите къщи резервите ѝ застрашително намаляваха, за да пръска пари по санкции за забавени плащания. А щяха да ѝ трябват доста и за работите в Тара. Да не говорим за покупката на парцел за Уил. Ръцете ѝ докоснаха кесийката под блузата. Не, парите на Рет си бяха на Рет.

Документът носеше дата 26 март 1875 година. Денят, в който бе заминала от Савана на борда на „Брайън Бору“. Очите на Скарлет се плъзнаха по първите няколко реда, после погледът ѝ се прикова там. Нещо не беше наред. Върна се в началото и зачете по-бавно. Лицето ѝ пребледня.

— Катлийн, знаеш ли къде е Кълъм?

„Виж ти, гласът ми звучи съвсем обикновено. Странно.“

— Мисля, че е при Старата. Клеър дойде да го извика. Бързо ли е? Аз съм почти готова — преправях тази рокля, за да я дам на Брайди за пътуването. Знам, че иска да я пробва пред тебе, за да ѝ кажеш какво мислиш.

— Не мога да чакам.

Трябваше да се види с Кълъм. Нещо страшно се беше случило. Трябваше да заминат днес, веднага. Трябваше да се прибере у дома.

Кълъм беше на двора пред къщата.

— Никога не е имало толкова слънчева пролет — рече той. — Котката и аз решихме да се попечем малко.

Неестественото спокойствие на Скарлет изчезна, щом го видя, и докато стигна до него, вече пищеше:

— Заведи ме у дома, Кълъм. Проклети да сте, ти и всички О'Хара, и Ирландия. Изобщо не трябваше да заминавам!

Ръката ѝ беше болезнено стисната, ноктите ѝ се впиваха в плътта. В нея стискаше смачкано удостоверение, издадено от суверенния щат Джорджия, че в официалните регистри е записано окончателното решение за развод, даден на Рет Киникът Бътлър на основание на това, че е бил напуснат от жена си, Скарлет О'Хара Бътлър, с постановление на военен окръг Южна Каролина, управляван от федералното правителство на Съединените американски щати.

— В Южна Каролина няма развод — изплака Скарлет. — Двама адвокати ми казаха.

Повтаряше го пак и пак, със същите думи, докато я заболя гърлото и вече не можеше да издаде нито звук. А после напуканите ѝ устни продължиха мълчаливо да ги изговарят и умът ѝ не можеше да се отърве от тях. До безкрайност.

Кълъм я заведе в едно отдалечено кътче на зеленчуковата градина. Седна до нея и започна да ѝ говори, но не можеше да я накара да слуша, затова взе стиснатите ѝ ръце в своите и млъкна. Дойде залезът със своите цветове. После здрачът със ситен дъждец. Накрая падна мрак. Брайди дойде да ги вика за вечеря, но Кълъм я отпрати.

— Скарлет е обезумяла, Брайди. Кажи им вкъщи да не се тревожат, просто ѝ трябва малко време да излезе от шока. Получи вест от Америка — съпругът ѝ е тежко болен. Тя се страхува, че може да умре, като я няма край него.

Брайди изтича да им обясни. Каза им, че Скарлет се моли. И семейството се помоли. Когато най-сетне започнаха да ядат, вечерята беше изстинала.

— Занеси един фенер навън, Тимъти — рече Даниъл.

Светлината се отрази в безжизнените очи на Скарлет.

— Катлийн й праща и шал — прошепна Тимъти.

Кълъм кимна, загърна раменете й и махна на Тимъти да си върви.

Мина още един час. На небето нямаше луна, но блещукаха звезди — бяха по-ярки от светлината на фенера. От близката нива с пшеница се чу писък и после почти безшумно изпърхаха крила. Кукумявката бе хванала жертвата си.

— Какво ще правя? — Дрезгавият глас на Скарлет разцепи мрака.

Кълъм тихо въздъхна и благодари на Бога. Най-лошото беше отминало.

— Ще тръгнем, както бяхме решили, Скарлет скъпа. Нищо непоправимо не се е случило. — Гласът му бе спокоен, уверен, успокояващ.

— Разведена! — В пресекливия звук обезпокоително се надигаше истерия.

Кълъм енергично разтри ръцете й.

— Това, което е направено, може да се поправи, Скарлет.

— Не трябваше да заминавам. Никога няма да си простя!

— Недей така. „Трябваше, не трябваше“ — това нищо не решава. Мисли какво се налага да направиш оттук нататък.

— Той никога няма да се върне при мен. Щом сърцето му се е ожесточило дотолкова, че да се разведе. А аз през цялото време чаках да ме потърси, Кълъм, бях толкова сигурна, че ще дойде. Как съм могла да бъда такава глупачка? Ти не знаеш всичко. Бременна съм, Кълъм. Как мога да имам бебе, като нямам съпруг?

— Хайде, хайде — спокойно каза Кълъм. — А това не решава ли въпроса? Трябва само да му кажеш.

Скарлет притисна корема си с ръце. Ама разбира се! Как може да е такава глупачка? В гърлото й се надигна плах смях. Нямаше парче хартия, което да накара Рет Бътлър да се откаже от детето си. Той можеше да анулира развода, да го изтрие от всички регистри. Рет бе в състояние да стори всичко. Току-що пак го беше доказал. В Южна Каролина нямаше развод. Освен ако Рет Бътлър не бе решил твърдо да получи развод.

— Искам да тръгна веднага, Кълъм. Сигурно има кораб, който отплава по-рано. Ще полудея, ако трябва да чакам.

— Ще тръгнем още в петък, Скарлет скъпа, а корабът отплава в събота. Ако тръгнем утре, ще трябва да чакаме цял ден, преди да отпътуваме. Не е ли по-добре да го прекараш тук?

— О, не, трябва да знам, че съм тръгнала. Дори и да е само част от пътя, ще се приближавам към Рет. Всичко ще се оправи, трябва да се оправи. Всичко ще бъде наред, нали, Кълъм? Кажи, че всичко ще бъде наред.

— Ще бъде, Скарлет скъпа. Сега трябва да ядеш или поне да изпиеш чаша мляко. Може би с нещичко в него. Имаш нужда и да поспиш. Трябва да пазиш силите си за доброто на бебето.

— О, да! Ще се грижа прекрасно за себе си. Но първо трябва да видя какво става с роклята ми, а и сандъкът ми трябва да се пререди. И, Кълъм, как ще намерим кола, за да стигнем до гарата?

Гласът ѝ отново изтъняваше. Кълъм стана и я изправи на крака.

— Аз ще се погрижа за това, а момичетата ще ти помогнат за сандъка. Но само ако хапнеш нещо, докато оглеждаш роклята си.

— Да! Да, точно така ще направим.

Вече бе малко по-спокойна, но все още твърде напрегната. Той щеше да се погрижи да изпие млякото с уиски веднага щом влязат в къщата. Бедното създание! Не би се тревожил толкова, ако знаеше повечко за жените и бебетата. Напоследък бе спала малко, а танцуваше като дервиш. Това можеше ли да накара бебето да се появи преждевременно? Опасяваше се, че ако го загуби, Скарлет няма да запази разсъдъка си.

---

[1] майско дърво — прът, украсен с цветя и ленти, около което се танцува на Първи май. — Б.пр. ↑

9.

Подобно на много други преди него Кълъм подценяваше издръжливостта на Скарлет О'Хара. Тя настоя нейният багаж да бъде донесен от къщата на Моли същата вечер и нареди на Брайди да опакова вещите ѝ, докато Катлийн ѝ пробваше роклята.

— Гледай как се пристягат връзките, Брайди — каза остро тя, когато си сложи корсета. — Ще трябва да ме обличаш на кораба, а аз нямам очи на гърба си, за да ти казвам какво да правиш.

Нейната трескава възбуда и дрезгав глас вече бяха хвърлили Брайди в ужас. Силният вик на болка, който Скарлет нададе, когато Катлийн стегна връзките, изтръгна вик и от Брайди.

„Няма значение, че боли — напомни си Скарлет. — Винаги боли, винаги ме е боляло. Просто бях забравила. Скоро пак ще свикна. Това няма да навреди на бебето. Винаги носех корсет възможно най-дълго, когато чаках дете, и то в много по-напреднала бременност. Сега няма още и десет седмици. Трябва да се напъхам в дрехите си, просто трябва. Жива или мъртва утре ще се кача на влака.“

— Дърпай, Катлийн — изпъшка тя. — Дърпай по-силно.

Кълъм отиде до Трим и уреди да вземат екипажа с един ден порано. После обиколи всички и разпространи новината за голямото нещастие на Скарлет. Когато свърши, беше станало късно и той изпитваше умора. Ала сега поне никой нямаше да се чуди защо американската О'Хара се е измъкнала като крадец, без да се сбогува.

Тя се справи добре с раздялата със семейството. Шокът предния ден я бе обвинил в черупка от вцепенение. Разплака се само веднъж, когато се сбогуваше с баба си. Или по-скоро, когато баба ѝ се сбогуваше с нея.

— Бог да те пази — рече старицата. — И светците да ти сочат пътя. Щастлива съм, че беше на рождения ми ден. Момичето на моя Джералд! Жалко само, че няма да бъдеш тук за бдението след смъртта ми. Защо плачеш, момиче? Не знаеш ли, че за живите няма по-голям

празник от бдението над мъртвите? Срамота е да пропуснеш такова нещо.

Скарлет мълча в екипажа до Мълинджър и във влака до Голуей. Брайди беше твърде нервна, за да говори, но щастливото ѝ вълнение личеше по пламналите бузи и светналите очи. Беше вече на петнайсет години, ала не се бе отдалечавала на повече от десет мили от дома си.

Когато пристигнаха в хотела, Брайди зяпна пред великолепието му.

— Ще ви придружа до стаите ви, мили дами — каза Кълъм. — И ще се върна навреме, за да ви заведе на вечеря. Само ще отскоча до пристанището и ще уредя товаренето на сандъците ни. Искам да видя и какви каюти са ни дали. Сега е моментът да ги сменим, ако не са най-хубавите.

— Ще дойда с теб — за пръв път проговори Скарлет.

— Няма нужда, Скарлет скъпа.

— За мен има нужда. Искам да видя кораба, иначе няма да съм сигурна, че наистина е тук.

Кълъм отстъпи. А Брайди попита дали може да дойде и тя. Хотелът ѝ се струваше прекалено величествен и не искаше да остава сама.

Ранният вечерен бриз откъм водата ухаеше на сол. Скарлет дишаше дълбоко; спомни си, че в Чарлстън въздухът винаги беше солен. Не усещаше стичащите се по бузите ѝ сълзи. Защо не можеха да отплават сега, веднага? Дали капитанът би се съгласил? Тя опипа кесийката със злато на гърдите си.

— Търся кораба „Вечерница“ — обърна се Кълъм към един от докерите.

— Ей го там — посочи човекът с палец. — Пристигна преди по-малко от час.

Кълъм прикри изненадата си. Корабът трябваше да е в пристанището отпреди трийсет часа. Нямаше смисъл Скарлет да знае, че закъснението може да означава неприятности.

Около „Вечерница“ се трудеха хамали. Корабът превозваше и товари, и пътници.

— Точно сега тук не е място за жени, Скарлет скъпа. Хайде да се върнем в хотела, а аз пак ще дойда по-късно.

Скарлет стисна зъби.

— Не. Искам да говоря с капитана.

— Той е твърде зает сега, не може да разговаря с никого, та дори и с толкова прекрасна дама като теб.

Тя не беше в настроение за комплименти.

— Ти го познаваш, нали, Кълъм? Ти познаваш всички. Уреди ми да говоря с него сега.

— Не го познавам. Никога не съм го виждал. Откъде да го познавам? Това е Голуей, а не графство Мийд.

По мостчето на „Вечерница“ слезе човек с униформа. Двата големи платнени чувала на раменете му като че ли изобщо не му тежаха. Походката му бе бърза и лека — нещо необичайно за такъв висок и едър мъж.

— Не е ли това самият отец Кълъм О’Хара? — изрева той, щом се приближи до тях. — Какво те води толкова надалеч от кръчмата на Мат О’Тул, Кълъм? — Той пусна един от чувалите на земята и свали шапка пред Скарлет и Брайди. — Не съм ли казвал винаги, че всички О’Хара имат дяволски късмет с дамите? — закрещя той, като сам се смееше на шегата си. — Каза ли им, че си свещеник, Кълъм?

Скарлет механично се усмихна, когато я представиха на Франк Махони, и не обърна никакво внимание на сложната плетеница от братовчеди, които го сродяваха със семейството на Морийн. Тя искаше да говори с капитана!

— Тъкмо нося пратките от Америка в пощата да ги разпределят утре — обясни Махони. — Искаш ли да погледнеш, Кълъм, или ще изчакаш да се прибереш вкъщи, за да си прочетеш парфюмираните любовни писъмца? — Той гръмогласно се разсмя на остроумието си.

— Много мило от твоя страна, Франк. Ще погледна, ако не възразяваш. — Кълъм развърза чувала в краката си и го дръпна поблизо до високата газова лампа, осветяваща кея. Лесно намери пакета от Савана. — Днес нося късмета в джоба си — рече той. — Знаех от последното писмо на брат си, че скоро трябва да пристигне още едно, но вече бях загубил надежда. Благодаря ти, Франк. Ще ми позволиш ли да те почерпя една бира? — Ръката му бръкна в джоба.

— Няма нужда. Направих го заради удоволствието да наруша правилника на англичаните. — Франк пак метна чувала на гърба си. — Проклетият надзирател сигурно вече си гледа златния часовник. Не мога да се бавя повече. Приятна вечер, госпожи.

* * *

В пакета имаше пет-шест писма. Кълъм ги прерови, за да открие характерния почерк на Стивън.

— Ето едно за теб, Скарлет — каза той.

Подаде ѝ синия плик, намери писмото от Стивън и го отвори. Тъкмо бе започнал да го чете, когато чу висок проточен вик и усети как нещо се свлича до него. Преди да успее да я задържи, Скарлет се простря в краката му. Синият плик и тънките листове хартия паднаха от отпуснатата ѝ ръка и вятърът ги разпръсна по калдъръма. Докато Кълъм повдигаше раменете на Скарлет и опипваше пулса на гърлото ѝ, Брайди изтича да ги събере.

Наемната кола подскачаше и се клатушкаше, бързаше обратно към хотела. Главата на Скарлет безсилно се люшкаше, въпреки че Кълъм се опитваше да я държи здраво. Той бързо я пренесе през фойето.

— Извикайте лекар — кресна Кълъм на облечените в ливреи прислужници. — Дайте път де!

Щом стигнаха в стаята на Скарлет, той я сложи на леглото и се обърна към Брайди:

— Хайде, помогни ми да ѝ свалим дрехите. Трябва да си поеме дъх.

Измъкна нож от кожения калъф под палтото си. Пръстите на Брайди чевръсто разкопчаваха копчетата на гърба на роклята.

Кълъм преряза връзките на корсета.

— А сега ми помогни да повдигна главата ѝ на възглавниците и я завий с нещо топло — каза той, грубо разтри ръцете на Скарлет и леко я заудря по бузите. — Имаш ли амонячна сол?

— Нямам, Кълъм, и мисля, че и тя няма.

— Докторът сигурно ще донесе. Да се надяваме, че е само припадък.

— Припаднала е, това е всичко, отче — каза лекарят, като излезе от стаята на Скарлет. — Но е сериозен припадък. Дадох на момичето лекарство за ободряване — да го изпие, като се свести. Тези дами!

Спират си цялото кръвообращение заради модата. Но няма защо да се тревожите. Ще се оправи.

Кълъм благодари, плати му и го изпрати. После тежко се отпусна на стола до лампата на масата и подпря главата си с ръце. Имаше защо да се тревожи и не беше сигурен, че Скарлет О'Хара някога ще се „оправи“. Смачканите влажни страници на писмото бяха пръснати на масата до него. Между тях имаше една изрезка от вестник. Тя гласеше: „Снощи на частна церемония в Конфедеративния дом за вдовици и сираци бе извършено бракосъчетанието на мис Ан Хамптън и мистър Рет Бътлър.“

10.

Умът на Скарлет сякаш изкачваше стъпала, въртеше се и се усукваше — нагоре, нагоре от черната дупка към проблясъка на съзнанието, но някакъв инстинкт го тласкаше отново надолу, хлъзваше го обратно в мрака, далеч от непоносимата истина, която я чакаше. И пак, и пак, докато борбата я измори толкова много, че тя лежеше изтощена, неподвижна и бледа в голямото легло — като мъртва.

Сънуваше натрапчив, пълен с движение и настойчивост сън. Беше в Дванайсетте дъба и имението отново бе непокътнато и красиво както преди факлите на Шърман.

Изящната стълба се извиваше във въздуха, сякаш увиснала там чрез вълшебство, и краката ѝ меко я носеха по стъпалата. Пред нея вървеше Ашли, качваше се и не чуваше виковете ѝ да спре. „Ашли — викаше тя. — Ашли, чакай ме.“ И тичаше след него.

Колко дълга бе стълбата! Не помнеше да е толкова висока. И като че ставаше все по-висока, докато тя тичаше, а Ашли бе така далеч над нея. Трябваше да го настигне. Не знаеше защо, но знаеше, че трябва, и тичаше — по-бързо, все по-бързо, а сърцето ѝ направо щеше да изскочи. „Ашли! — викаше тя. — Ашли.“ Той спря, тя откри в себе си нови, неподозирани сили и затича още по-бързо.

Тялото и душата ѝ намериха покой, когато пръстите ѝ докоснаха ръкава му. После той се обърна към нея и тя беззвучно изпищя: нямаше лице, само бледо безформено петно...

След това падаше, търкаляше се във въздуха, а очите ѝ с ужас се взираха във фигурата над нея, гърлото ѝ бе стегнато за писък. Но единственият звук бе смях някъде отдолу, надигаше се като облак, за да я задуши и да се подиграе с немотата ѝ.

„Ще умра — помисли си тя. — Ужасната болка ще ме смаже и ще умра.“

Но изведнъж силни ръце нежно я обгърнаха и спряха падането ѝ. Тя ги познаваше, познаваше рамото, на което опря глава. Това беше Рет. Рет я бе спасил. В прегръдките му се намираще на сигурно място. Тя се обърна и го погледна в очите. Леден ужас скова цялото ѝ тяло.

Лицето му беше безформено, като мъгла или дим, подобно на това на Ашли. После пак се чу смехът — от празнотата, където трябваше да бъде лицето на Рет.

Скарлет внезапно дойде в съзнание, за да избяга от ужаса, и отвори очи. Наоколо имаше само мрак и неизвестност. Лампата бе догоряла, а Брайди спеше в креслото, невидима в ъгъла на огромната стая. Скарлет протегна ръце в широкото непознато легло. Пръстите ѝ напипаха само меки чаршафи, нищо друго. Не можеше да стигне краищата на дюшека. Сякаш бе изоставена в някаква огромна мека неопределеност. Може би тя продължаваше до безкрайност в мълчанието на мрака... Гърлото ѝ се сви от страх. Беше сама и изгубена в мрака.

Стига! Умът ѝ изтласка паниката, наложи ѝ да се овладее. Внимателно подгъна крака и се опита да се изправи на колене. Движеше се бавно, за да не вдига шум. Кой знае какво я дебнеше в мрака. С мъчителна предпазливост запълзя, докато ръцете ѝ напипаха ръба на леглото, после твърдата стабилност на дървената рамка.

„Каква страхливка си, Скарлет О’Хара — каза си тя и сълзи на облекчение обляха бузите ѝ. — Естествено, леглото е непознато, стаята също. Припаднала си като някакво глупаво празноглаво момиченце и Кълъм и Брайди са те прибрали в хотела. Стига с тия глупости, държиш се като подплашена котка.“

После си спомни и болката я връхлетя като физически удар. Рет бе загубен за нея... разведен... женен за Ан Хамптън. Не можеше да повярва, но трябваше, това беше истината.

Ала защо? Защо беше сторил такова нещо? Тя бе толкова сигурна, че я обича. Не можеше да го е направил, не можеше.

Но го беше направил.

„Никога не съм го познавала. — Скарлет чу тези думи, сякаш ги бе произнесла на глас. — Изобщо не съм го познавала. Кого съм обичала? Чие дете нося? Какво ще стане с мен?“

Тази нощ, в ужасяващата тъмнина на непознатата хотелска стая в страна на хиляди мили от родината ѝ, Скарлет О’Хара направи най-смелото нещо, което някога ѝ се бе налагало да извърши. Изправи се с лице срещу провала си.

„Аз съм виновна за всичко. Трябваше да се върна в Чарлстън веднага щом разбрах, че съм бременна. Предпочетох да се забавлявам и тези седмици на забавления ми струваха единственото щастие, за което наистина ме е грижа. Изобщо не помислих как ще тълкува Рет моето бягство. Не мислех по-далече от следващия ден, от следващия рийл. Изобщо не мислех. Никога не съм мислила.“

Всички прибързани действия и грешки в живота ѝ се стовариха върху Скарлет в черното мълчание на нощта и тя си наложи да се изправи срещу тях. Чарлс Хамилтън — бе се омъжила за него напук на Ашли, въобще не го обичаше. Франк Кенеди — бе се държала отворително с него, излъга го за Сюелин, за да се ожени за нея и да ѝ даде парите да спаси Тара. Рет... О, не можеше да изброи всички грешки, които бе направила. Омъжи се за него, без да го обича, и дори не се опита да го направи щастлив, просто не я интересуваше, че не е щастлив — докато не стана твърде късно.

„О, Господи, прости ми. Нито веднъж не помислих какво им причинявам, какво чувствуват. Наранявах, наранявах и наранявах всички, защото въобще не се замислях. Мелани също, особено Мели. Не мога да се понасям, като си спомня колко гадна бях с нея. Капка благодарност не изпитвах за това, че ме обича и ме брани. Никога не ѝ казах дори, че я обичам, пак защото не помислих за това до края, когато вече нямаше как да го сторя. Обръщала ли съм някога внимание на това как постъпвам в живота си? Помисляла ли съм — поне един път — за последствията?“

Сърцето на Скарлет се сви от отчаяние и срам. Как е могла да бъде такава глупачка? А уж презираше глупците.

После ръцете ѝ се свиха в юмруци, тя стисна зъби и изправи гръб. Нямаше да се въргаля в миналото и да се самосъжалява. Нямаше да хленчи — пред никого, дори пред себе си.

Взираше се в мрака със сухи очи. Нямаше да плаче, не и сега. Щеше да има цял живот за плач по-късно. Сега трябваше да мисли, да мисли внимателно, за да реши какво да прави.

Трябваше да мисли за бебето.

За миг почувствува омраза към него — мразеше наедриящата си талия и тежкото тромаво тяло, което скоро щеше да носи. Трябваше да ѝ върне Рет, а не го бе сторило. Имаше неща, които една жена може да направи — бе чувала за жени, отървали се от нежелани бебета...

... Рет никога не би ѝ простил, ако посегне на него. А какво значение имаше? Рет бе загубен, завинаги.

Въпреки силната воля на Скарлет от устните ѝ се откъсна забранено ридание.

„Загубих. Загубих го. Победена съм. Рет спечели.“

Внезапен гняв я прониза, притъпи болката ѝ и вля енергия в нейното изтощено тяло и дух.

„Победена съм, но ще ти го върна, Рет Бътлър — помисли си тя с горчиво тържество. — Ще те нараня по-дълбоко, отколкото ти ме нарани!“

Скарлет нежно сложи ръце на корема си. О, не, нямаше да махне това бебе. Щеше да се грижи за него повече, отколкото някой се е грижил за което и да е бебе в историята на човечеството.

Заляха я образи на Рет и Бони. „Той винаги е обичал Бони повече от мен. Би дал всичко... би дал живота си, за да я върне. Аз ще си имам нова Бони, само моя. И когато стане достатъчно голяма — когато обича мене и само мене, повече от всичко друго или от всекиго друг на земята, ще позволя на Рет да я види, да види от какво се е лишил... Но какви са тези мисли? Трябва да съм полудяла. Нали само преди миг осъзнавах каква болка съм му причинила и се мразех. А сега мразя него и кроя каква по-голяма болка да му причиня. Не искам да бъда такава, няма да си позволя да мисля такива неща, няма! Рет го няма, признах това. Не мога да се отдавам на съжаления или на отмъщение — това е пилеене, щом трябва да си изградя нов живот, да започна от нулата. Трябва да намеря нещо друго, нещо важно, нещо, заради което да живея. Мога да го направя, ако се заема сериозно.“

През останалата част от нощта Скарлет методично прехвърляше в ума си възможните пътища. Стигаше до задънени улици, срещаше и преодоляваше пречки, откриваше изненадващи кътчета на спомени, извори на въображение и зрялост.

Върна се към младостта си в окръг Клейтън, в дните преди Войната. Спомените бяха някак безболезнени, далечни и тя разбра, че вече не е онази Скарлет, че може да се раздели с нея и да остави старите времена и техните мъртъвци да почиват в мир.

Съсредоточи се върху бъдещето, върху реалностите, върху последствията. Слепоочията ѝ започнаха да пулсират, после сякаш

нещо заблъска в тях, цялата глава нетърпимо я заболя, но тя продължи да мисли.

Когато на улицата отвън се чуха първите шумове, всичко в ума ѝ се подреди и Скарлет вече знаеше какво ще прави. И щом през спуснатите пердета на стаята се процеди достатъчно светлина, тя извика:

— Брайди?

Момичето скочи от стола и премина, за да прогони съня от очите си.

— Благодаря на Бога, че се оправи! — възкликна тя. — Докторът остави това лекарство. Само да намеря лъжицата, тук е някъде, на масата.

Скарлет послушно изгълта горчивото лекарство.

— Готово — решително каза тя. — Никакви болести повече. Дръпни пердетата. Вече е светло. Имам нужда от нещо за закуска. Боли ме главата, а трябва да възстановя силите си.

Валеше. Истински дъжд, а не обичайният ситен ръмеж. Скарлет изпита някакво мрачно удоволствие.

— Трябва да кажем на Кълъм, че си добре, той толкова се тревожеше. Да го викна ли?

— Не сега. Кажи му, че искам да го видя по-късно, трябва да поговорим. Но не сега. Върви. Кажи му. И го накарай да ти покаже как да ми поръчваш закуска.

11.

Скарлет се насили да преглъща храната хапка след хапка, макар че не усещаше какво яде. Както бе казала на Брайди, имаше нужда от сили.

След закуска отпрати момичето и му каза да се върне след два часа. После седна на писалището до прозореца, намръщи се съсредоточено и бързо заизписва лист след лист от плътната кремава хартия без монограм.

След като свърши, тя сгъна и запечата две писма, дълго загледана в празния лист пред себе си. Бе планирала всичко в тъмните часове на нощта, знаеше какво ще напише, но не можеше да си наложи да вземе писалката и да започне. Цялото ѝ същество се противеше на това, което трябваше да направи.

Скарлет потрепера и извърна очи от хартията. Очите ѝ се спряха на хубаво порцеланово часовниче върху една масичка наблизко и тя смаяно се сепна. Толкова късно! Брайди щеше да се върне след четиридесет и пет минути.

„Не мога да отлагам повече. Нищо не мога да променя, колкото и да се бавя. Няма друг начин. Трябва да пиша на чичо Хенри, да си посипя главата с пепел и смирено да го помоля да ми помогне. Той е единственият, на когото мога да се доверя.“ Скарлет изскърца със зъби и посегна към писалката. Обикновено равният ѝ почерк бе разкривен от огромното усилие да напише думите, които прехвърляха управлението на имотите ѝ в Атланта и на скъпоценното ѝ злато в банката на Хенри Хамилтън.

Беше като да отрежеш клона, на който седиш. Физически страдаше, зави ѝ се свят. Не се страхуваше, че възрастният адвокат ще я измами, но нямаше никаква надежда той да бди над всеки цент така, както винаги бе правила тя. Едно беше той да събира и внася в банката приходите от магазина и наема от кръчмата. Съвсем друго — да му се даде контролът върху стоките запаси и цените, върху определянето на наема.

Контролът! Тя се отказваше от контрола над парите си, над сигурността си, над успеха си. Точно когато такъв контрол беше най-необходим. Откупуването на дела на Карийн от Тара щеше сериозно да накърни натрупванията ѝ в злато, но вече беше много късно да спре сделката с епископа, а и не би я спряла, дори да можеше. Мечтата ѝ да прекарва летата с Рет в Тара бе угаснала, но Тара си беше Тара и тя бе решена да я направи своя.

Строежът на къщите в края на града също гълташе доста от средствата ѝ, но трябваше да продължи. Ех, поне да не беше сигурна, че чичо Хенри ще се съгласява с всичко, което Сам Коултън предложи, без дори да пита за цената.

И най-лошото от всичко — нямаше да знае какво става, било то добро или зло. Всичко би могло да се случи.

— Не мога да го сторя! — изохка Скарлет на глас.

Но продължи да пише. Трябваше да го направи. Пишеше, че щяла да прекара една дълга ваканция, да пътешествува. Нямало да има връзка с нея, нито адрес, където да ѝ се препраща пощата. Загледа се в думите. Те се замъглиха и тя премигна, за да прогони сълзите. Никакви сълзи, каза си. Най-важното беше да прекъсне всички връзки, иначе Рет щеше да я намери. А той не трябваше да знае за бебето, докато тя сама не реши да му каже.

Но как можеше да понесе това, че нямаше да знае какво прави чичо Хенри с парите ѝ? Или дали паниката се разраства и заплашва спестяванията ѝ? Или ако избухне пожар в къщата ѝ? Или, още по-зле, в магазина ѝ?

Трябваше да го понесе, така че нямаше какво повече да се вайка. Писалката бързо заскърца по хартията, изливайки подробни инструкции и съвети, които Хенри Хамилтън вероятно щеше да пренебрегне.

Когато Брайди се върна, всички писма лежаха върху попивателната, сгънати и запечатани. Скарлет седеше в едно кресло с похабения корсет в скута си.

— О, забравих — изплака Брайди. — Но трябваше да го срежем, за да поемеш въздух. Какво да направя? Може би наблизко има магазин, та да ида...

— Няма значение, не е важно — отвърна Скарлет. — Нахлузи ми някоя рокля и ще сложа наметка, за да не се виждат шевове на гърба.

Хайде, става късно, а имам много работа.

Брайди погледна през прозореца. Късно ли? Свикналите ѝ с полето очи познаваха, че още няма девет сутринта. Тя послушно отиде да извади от куфара шивашките принадлежности, които Катлийн ѝ беше приготвила за нейната нова роля на камериерка.

След трийсет минути Скарлет почука на вратата на Кълъм. Очите ѝ бяха хлътнали от безсъние, но тоалетът ѝ бе безупречен и самообладанието ѝ — пълно. Изобщо не се чувствуваше изморена. Най-лошото бе минало, сега имаше да върши работа. Това ѝ връщаше силите.

Тя се усмихна на братовчед си от прага.

— Санът ти ще защити ли репутацията ти, ако вляза? Искам да ти говоря за неща, които са поверителни.

Кълъм се поклони и широко отвори вратата.

— Хиляди пъти добре дошла — каза той. — Радвам се, че пак те виждам да се усмихваш, Скарлет скъпа.

— Надявам се, че не след дълго ще мога и да се смея... Загуби ли се писмото от Америка?

— Не. У мене е. Скрих го. Разбрах какво се е случило.

— Така ли? — усмихна се Скарлет отново. — Тогава си помъдър от мен. Аз знам, но вероятно никога няма да го разбера. Ала това нищо не значи. — Тя сложи трите писма на масата. — След малко ще ти обясня какво пише в тях. Първо трябва да ти кажа, че няма да замина с теб и Брайди. Ще остана в Ирландия. — Вдигна предупредително ръка. — Не, не казвай нищо. Всичко съм обмислила. Вече нямам какво да правя в Америка.

— А, не, Скарлет скъпа, прибързваш. Нали ти казах, че всяко направено нещо може да се поправи? Съпругът ти е получил развод веднъж, ще получи и втори път, когато се върнеш и му кажеш за бебето.

— Грещиш, Кълъм. Рет никога няма да се разведе с Ан. Тя е от неговия кръг, от Чарлстън. Освен това прилича на Мелани. Това не ти говори нищо, ти не познаваше Мели. Но Рет я познаваше. И знаеше колко е изключителна дълго преди аз да разбера. Той уважаваше Мели. Тя беше единствената жена, която някога е уважавал, с изключение може би на майка си, и ѝ се възхищаваше, защото тя го заслужаваше. Това момиче, за което се е оженил, струва колкото десет като мене,

също подобно на Мели, и Рет го знае. Тя струва и колкото десет като Рет, но го обича. Нека той си носи този кръст.

Думите ѝ бяха пълни със сурова горчивина.

„Ах, как страда — мислеше си той. — Сигурно има начин да ѝ се помогне.“

— Сега притежаваш Тара, Кати Скарлет, нали толкова мечтаеше за нея! Това няма ли да те утеши, докато зараснат раните в сърцето ти? Сигурно би построила мечтания свят за детето, което носиш — прекрасна плантация, създадена от неговия дядо и от майка му. Ако е момче, можеш да го наречеш Джералд.

— Не казваш нищо, за което вече да не съм мислила. Благодаря ти, но ти не си в състояние да намериш отговор, ако аз самата не съм, повярвай ми, Кълъм. Първо, аз вече имам един син, за когото не знаеш, ако става въпрос за наследство. Но главното е това бебе. Не мога да се върна да го родя в Тара, не мога да го заведа в Тара и след като се роди. Хората никога няма да повярват, че е законнородено. Винаги са смятали — и в окръга, и в Атланта, че не струвам пет пари. А аз заминах от Чарлстън на другия ден, след като... след като бебето беше заченато. — Лицето на Скарлет побеля от болезнен копнеж. — Никой не би повярвал, че е от Рет. От години спяхме в отделни стаи. Ще ме нарекат уличница, а детето ми копеле и ще примлясват от удоволствие.

Грозните думи сякаш се отпечатаха на изкривените ѝ устни.

— Не е така, Скарлет. Съпругът ти знае истината. Той ще признае детето.

Очите на Скарлет пламнаха.

— О, ще го признае, разбира се, и ще ми го вземе. Кълъм, не можеш да си представиш какъв е Рет с децата, своите деца. Като луд е от любов. И трябва да притежава детето, да бъде най-обичаният, да бъде всичко. Ще вземе това бебе, преди да е изплакало за пръв път. И не мисли, че не може да го направи. Получи развод там, където развод няма. Ще измени който и да е закон или ще прокара нов. Няма нищо, което той да не може да направи.

Тя шепнеше дрезгаво, като че се страхуваше. Лицето ѝ беше сгърчено от омраза и от див, безумен ужас.

След това върху него сякаш изведнъж се спусна воал ѝ то се промени. Стана гладко и спокойно, с изключение на пламтящите ѝ

зелени очи. На устните ѝ цъфна усмивка — Кълъм го побиха студени тръпки.

— Това е мое дете — каза Скарлет. Спокойният ѝ нисък глас приличаше на мъркането на гигантска котка. — Само мое. Той няма да знае за съществуването му, преди аз да поискам, а тогава ще бъде твърде късно за него. Ще се моля да е момиче. Красиво синеоко момиче.

Кълъм се прекръсти.

Скарлет грубо се изсмя.

— Бедният Кълъм! Сигурно си виждал изоставени жени, не се шокирай толкова. Не се тормози, няма да те плаша повече.

Тя се усмихна и той беше почти готов да повярва, че си е въобразил това, което видя на лицето ѝ преди малко. Усмивката на Скарлет бе искрена и нежна.

— Знам, че се опитваш да ми помогнеш, и съм ти благодарна, Кълъм. Наистина съм ти благодарна. Ти беше толкова добър с мене — такъв добър приятел ми беше, може би най-добрият, който някога съм имала, с изключение на Мели. Ти си ми като брат. Винаги съм искала да имам брат. Надявам се, че ще останеш мой приятел.

Кълъм побърза да я увери в това. Но си каза, че никога не е виждал друга душа, която да има такава нужда от помощ.

— Искам да занесеш тези писма в Америка, ако обичаш, Кълъм. Това е за леля ми Полин. Искам да знае, че съм получила писмото ѝ, за да изпита цялото възможно удоволствие от слабостта си да натяква на хората: „Нали ти казвах.“ А това е за адвоката ми в Атланта — имам дела, които трябва да уредя. И двете трябва да се изпратят от Бостън, не желая никой да знае къде се намирам в действителност. Това искам да предадеш на ръка. Знам, че означава да пътуваш повече, но е страшно важно. То е до банката в Савана. В трезора им държа куп злато и скъпоценностите си, разчитам на теб да ми ги донесеш здрави и читави дотук. Брайди даде ли ти торбичката, която носех на врата си? Добре. Това ще ми стигне като начало. Сега искам да ми намериш адвокат, на когото да мога да се доверя, ако изобщо съществува такава нещo. Ще използвам парите на Рет Бътлър. Ще купя Балихара, нали нашият род е оттам. Това дете ще има наследство, което той не би могъл да му предложи. Ще му дам аз едни дълбоки корени!

— Скарлет скъпа, умолявам те. Чакай малко. Можем да постоим известно време в Голуей, Брайди и аз, и да се грижим за теб. Ти не си се възстановила от шока. Много неща ти се струпаха едно след друго, много ти се събра и не бива да вземаш такива важни решения точно сега.

— Мислиш, че съм полудяла, нали? Може и така да е. Но това е моят път, Кълъм, и възнамерявам да го поема. Със или без твоята помощ. И няма никаква причина ти и Брайди да не заминавате. Смятам утре да се върна у Даниъл и да ги помоля да ме приютят отново, докато Балихара стане моя. Ако мислиш, че имам нужда от грижи, сигурно можеш да се довериш на Катлийн и останалите. Хайде, Кълъм — подкани го Скарлет. — Признай, че те победих.

Той разпери ръце и призна.

Към обед я заведе в кантората на един английски адвокат, известен с това, че довеждал до успешен завършек всичко, с което се захванел, и търсенето на собственика на Балихара започна.

На другия ден Кълъм отиде на пазара още щом отвориха първите сергии. Занесе в хотела покупките, които Скарлет му беше поръчала.

— Ето, мисис О'Хара — рече той. — Черни поли и блузи, шал, наметало и чорапи за бедната млада вдовица. Освен това казах на Брайди, че именно тази новина те е накарала да припаднеш. Болестта отнесла мъжа ти, преди да успееш да идеш при него. И заповядай също едно мъничко подаръче от мене. Мисля, че когато вдовишкият траур ти развали настроението, ще се почувствуващ по-добре, като си спомниш какво носиш отдолу.

И Кълъм сложи купчина фусты в ярки цветове в скута на Скарлет.

Тя се усмихна. В очите ѝ бликна благодарност.

— Как разбра, че се проклинах, дето подарих всичките си ирландски дрехи на братовчедките в Адамстаун? — Посочи към сандъка и куфарите си. — Нямам вече нужда от тези неща. Вземи ги със себе си и ги занеси на Морийн да ги раздаде.

— Това е разсипничество и прибързаност, Скарлет.

— Дрън-дрън, шикалки! Извадих си ботите и ризите. Роклите не ми трябват. Никога вече няма да се стягам в корсет, никога. Аз съм Скарлет О'Хара, ирландско девойче със свободно развята пола и червена фуста отдолу. Свободна, Кълъм! Ще изградя своя свят според

собствените си правила, а не според правилата на другите. Не се тревожи за мене. Ще се науча да бъда щастлива.

Кълъм извърна очи пред мрачната решителност, изписана на лицето ѝ.

12.

Отплаването на кораба беше отложено с два дни, така че Кълъм и Брайди можаха да изпратят Скарлет на гарата в неделя сутринта. Преди това отидоха на литургия.

— Трябва да поговориш с нея, Кълъм — прошепна Брайди на ухото му и посочи Скарлет с очи. Бяха в коридора.

Кълъм сподави усмивката си в кашлица. Скарлет се бе облякла като селска вдовица, чак дотам, че беше загърната с шал, а не с наметало.

Няма да ѝ противоречим, Брайди — каза твърдо той. — Тя има право да скърби както намери за добре.

— Но, Кълъм, този разкошен английски хотел — всички ще я зяпат и ще шушукат.

— А нямат ли и те права? Нека зяпат и шушукат каквото си искат. Не ще им обръщаме внимание.

Хвана здраво Брайди под ръка и предложи другата си ръка на Скарлет. Тя елегантно сложи своята върху нея, сякаш той я въвеждаше в бална зала.

Настаниха я в купето на първа класа. Кълъм гледаше развеселен, а Брайди ужасена как пътници англичани едни след друг отваряха вратата на купето и после се отдръпваха.

— Властите не бива да позволяват на тези хора да си купуват билети първа класа — каза високо една жена на съпруга си.

Ръката на Скарлет се стрелна и хвана вратата, преди англичанката да успее да я затвори. Тя се провикна към Кълъм, който стоеше на перона:

— Божичко! Забравих си кошницата с варените яйца, отче. Ще кажете ли една молитва пред Светата Дева, та дано се намери някой амбулантен търговец в този влак, който да продава ядене.

Ирландският ѝ акцент бе толкова преувеличен, че Кълъм едва я разбра. Все още се смееше, когато един железничар затвори вратата и влакът тръгна. С удоволствие видя, че двойката англичани забравиха всякакво достойнство и панически се втурнаха към друго купе.

Скарлет им махаше за довиждане и се усмихваше, докато се изгубиха от погледа ѝ.

После се облегна на седалката и позволи на лицето си да се отпусне, на една сълза да се отрони. Беше смъртно уморена и се страхуваше от завръщането си в Адамстаун. Двустайната къщичка на Даниъл изглеждаше странна и приятно различна от всичко, с което бе свикнала, докато беше във ваканция. Но сега ѝ се виждаше тясна и претъпкана, без никакви удобства, а бе единственото, което можеше да нарече дом — и един Господ знаеше докога. Адвокатът можеше да не успее да издири собственика на Балихара. Или пък той да не иска да продава. Цената можеше да се окаже по-висока от всички пари, които ѝ бе дал Рет.

Внимателно обмисленият ѝ план беше пълен с дупки като решето и тя нямаше как да е сигурна в нещо.

„Не ще мисля за това сега, нищо не мога да направя. Поне никой няма да ми се вре тука и да иска да бърбим.“ Скарлет вдигна облегалките за ръцете, разделящи трите меки седалки, изтегна се с въздишка и заспа. Билетът ѝ лежеше на пода, за да го види кондукторът. Бе направила план и щеше да го следва доколкото можеше. Щеше да ѝ е много по-лесно, ако не беше изморена до смърт.

Първата стъпка мина без засечки. В Мълинджър купи кон и двуколка и с тях се прибра до Адамстаун. Екипажът не беше елегантен като този на Моли — двуколката беше направо мизерна. Но конят бе по-млад, по-едър и по-силен. И бе поставила началото.

Семейството се смая, като я видя да се връща, и ѝ съчувствуваше за загубата по най-добрия възможен начин. Но щом изказаха съболезнованията си, сякаш ги забравиха. Попитаха я дали могат да направят нещо за нея.

— Можете да ме научите — отговори Скарлет — Искам да науча всичко за ирландската ферма.

Ходеше с Даниъл и синовете му, докато си вършеха работата. Дори стисна зъби и се научи да се справя с добитъка, включително да дои кравата. След като овладя всичко, което можа, във фермата на Даниъл, Скарлет положи усилия да очарова Моли, после отвратителния ѝ съпруг, Робърт. Неговата ферма беше пет пъти по-

голяма от тази на Даниъл. След Робърт идваше ред на неговия господар — мистър Олдърсън, управителя на цялото имение на графа. Дори и по времето, когато пленяваше всеки мъж в окръг Клейтън, Скарлет не бе използвала чара си тъй ловко. И не се бе старала толкова. И не бе постигала такива успехи. Нямаше време да забелязва бедността в къщата. Имаше значение само мекият дюшек в края на предългия летен работен ден.

След един месец тя знаеше за Адамстаун не по-малко от Олдърсън и бе намерила поне шест начина да се внесат подобрения. Горедолу по това време получи писмо от адвоката си в Голуей.

Вдовицата на починалия собственик на Балихара се омъжила повторно само година след смъртта му и също починала преди пет години. Нейният наследник и най-голям син, сега на двайсет и седем години, живеел в Англия и щял да наследи и имението на все още живия си баща. Бил казал, че ще разгледа всяко предложение над петнайсет хиляди лири. Скарлет изучи приложената към писмото топографска карта на Балихара. Беше много по-голяма, отколкото си бе представяла.

Ами да, и от двете страни на пътя за Трим. И имаше още една река. Границата е Бойн от тази страна и — тя се вторачи в дребните буквички — река Найтсбрук от другата. Какво изискано име! Найтсбрук. Две реки. Трябва да я имам. Но... петнайсет хиляди лири!

Вече знаеше от Олдърсън, че десет лири е цената, която се плаща само за първокласна обработваема земя, и то най-високата цена. Осем беше по-вероятно, пък ако умееш да се пазариш — седем и половина. А в Балихара имаше и големичко блато. Полезно заради горивото — имаше достатъчно торф за няколко века. Но в блатата нищо не растеше, а почвите около тях не ставаха за пшеница. А и земята бе запустяла за трийсет години. Трябваше да се разчисти от израслите храсталаци и коренища. Не биваше да плаща повече от четири, четири и половина. За 1240 акра това правеше 4960 или 5580 лири най-много. Оставаше къщата, разбира се — бе огромна. Не че за нея имаше значение. Постройките в селището бяха по-важни. Четирийсет и седем всичко плюс две църкви. Пет от къщите бяха доста внушителни, двайсетина — прости селски къщички.

Но всички бяха запуснати. Вероятно щяха да си останат такива, щом никой не се грижеше за имението. Като се пресметнеше всичко,

десет хиляди лири изглеждаха повече от достатъчни. Онзи щеше да има голям късмет, ако някой му ги дадеше. Десет хиляди лири — това правеше петдесет хиляди долара! Скарлет се ужаси.

„Трябва да започна да смятам в истински пари, иначе ставам непредпазлива. Десет хиляди не е кой знае какво, но петдесет хиляди долара са друго нещо. Това е направо богатство. С цялото това цепене на косъма на две, с пестенето, с пазарлъците около дъскорезницата и в магазина... и без да харча един цент, ако не е абсолютно необходимо, година след година — за десетилетие успях да събера само малко над трийсет хиляди долара. А не бих имала и половината, ако Рет не плащаше почти всичко през последните седем години. Чичо Хенри казва, че съм богата жена с моите трийсет хиляди, и предполагам, че е прав. Къщите, които строя, не струват повече от по сто долара всяка. Какви, за бога, са тези хора, които имат петдесет хиляди долара, за да ги дадат за някакъв порутен призрачен град и запустяла земя? Хора като Рет Бътлър — да, точно такива. А аз имам петстотин хиляди от неговите долари. За да откупя земята, отнета на рода ми.“ Балихара не беше просто земя, това беше земята на О'Хара. Как изобщо можеше да мисли какво трябва или не трябва да плати? Скарлет предложи петнайсет хиляди лири — твърдо, да или не.

След като остави писмото в пощата, тя потрепери цялата, от глава до пети. Ами ако Кълъм не успееше да се върне навреме? Никой не знаеше какъв срок ще му трябва на адвоката, нито кога щеше да си дойде Кълъм. Без малко да не каже довиждане на Мат О'Тул, след като му даде писмото. Бързаше.

Втурна се по неравната земя, искаше ѝ се да завали. Високите и гъсти живи плетове задържаха юнската жега на тясната пътека. Скарлет нямаше шапка, която да предпазва главата и кожата ѝ от слънцето. Почти никога не носеше шапка — честите валежи и облаците преди и след тях правеха шапките ненужни. А слънчобраните в Ирландия бяха просто за фасон.

Щом стигна до брода на Бойн, тя запретна поли, нагази във водата и стоя там, докато тялото ѝ се охлади. После отиде при кулата.

През месеца след завръщането ѝ у Даниъл кулата бе станала много важна за нея. Винаги идваше тук, когато бе разтревожена, отегчена или тъжна. Големите камъни излъчваха едновременно топлина и студ. Прилепваше ръце или буза до тях и във вековечната им

трайност намираше спокойствието и утехата, от които се нуждаеше. Понякога говореше на кулата, сякаш говореше на баща си. По-рядко простираше ръце над камъните и плачеше. Никога не чу друг звук, освен собствения си глас, песента на птиците и шепота на реката. Никога не усети присъствието на очите, които я следяха.

Кълъм се върна в Ирландия на осемнайсети юни. Изпрати телеграма от Голуей: ПРИСТИГАМ ДВАЙСЕТ И ПЕТИ ЮНИ СЪС СТОКИТЕ ОТ САВАНА. Селото се обърна с главата надолу. Дотогава в Адамстаун не беше пристигала телеграма. Не бяха виждали и пратеник от Трим, който да е толкова безразличен към черната бира на Мат О'Тул и да има толкова бърз кон.

Когато след два часа друг пратеник долетя на още по-бърз кон, възбудата на хората излезе извън всякакви граници. Още една телеграма за Скарлет. ПРЕДЛОЖЕНИЕТО ПРИЕТО СТОП СЛЕДВАТ ПИСМО И ДОГОВОР.

След кратко съвещание селяните решиха да направят единственото разумно нещо. Щяха да затворят кръчмата на О'Тул и ковачницата. Докторът щеше да заключи вратата си. Отец Дейнхър щеше да е говорител и всички щяха да идат у Даниъл О'Хара, за да разберат какво става.

Научиха само, че Скарлет е излязла с двуколката, защото и Катлийн не знаеше повече от тях. Но всички можаха да пипнат и да прочетат телеграмите. Скарлет ги беше оставила на масата, пред погледа на целия свят.

Скарлет караше по лъкатушещия път към Трим с ликуващо сърце. Сега вече наистина можеше да започне. Планът ѝ бе ясен, всяка стъпка логично следваше предходната. Това пътуване до Тара не бе предвидено — хрумна ѝ да го направи, когато пристигна втората телеграма, по-скоро като необходимост, отколкото като импулс. В този прекрасен слънчев ден просто трябваше да погледне красивата зелена земя, която си бе избрала за дом, от хълма на Тара.

Днес имаше много повече овце от друг път. Тя се загледа в широките им гърбове и се замисли за вълната. Никой не пасеше овце в Адамстаун — ще трябва да проучи проблемите и печалбата от отглеждането на овце от страничен източник.

Скарлет спря и замръзна. На могилите, където някога е била банкетната зала на Тара, имаше хора. Бе очаквала да е сама. А на всичкото отгоре бяха англичани — проклетите натрапници. Неприязънта към англичаните бе част от живота на всеки ирландец и Скарлет я бе погълнала с хляба, който ядеше, и с музиката, на която танцуваше. Тези излетници нямаха право да простират одеяла и покривки там, където някога са пирували Великите крале на Ирландия, нито да говорят с кресливите си гласове там, където мелодично са отеквали арфи.

Особено пък на това място, където Скарлет О'Хара възнамеряваше да застане, за да се порадва на родната си земя на спокойствие. В безсилен гняв тя кръвнишки изгледа натруфените мъже със сламени шапки и жените с копринени слънчобрани на цветчета.

„Няма да ги оставя да ми развалят деня. Ще ида някъде, където няма да ми се пречкат пред очите.“ Отправи се към могилата с двоен пръстен — някога заградения със стени дом на крал Кормак, същия, който построил банкетната зала. Тук бе Лайа Фейл, камъкът на съдбата. Скарлет се облегна на него. Кълъм бе изумен първия път, когато я доведе в Тара и тя бе направила същото. Лайа Фейл бил изпитанието при коронясването на древните крале. Ако камъкът изплачел на глас, мъжът, подложен на изпитание, бил признаван за Велик крал на Ирландия.

В този ден тя така ликуваше, че нищо не би я учудило, дори ако потъмнелият гранитен стълб я извикаше по име. Което, разбира се, не стана. Бе висок почти колкото нея, можеше удобно да опре шия до върха му. Тя замечтано се вгледа в гонещите се в синьото небе над нея облаци и усети как вятърът развява къдриците на челото и слепоочията ѝ. Гласовете на англичаните вече бяха само приглушен фон на тихо прозвънващите звънчета на овцете. „Какво спокойствие! Може би затова имах нужда да дойда в Тара. Бях толкова заета, че забравих за щастieto, а това е най-важната част от моя план. Мога ли да бъда щастлива в Ирландия? Мога ли да я превърна в свой истински дом? Тук, в свободния живот, който водя, има щастие. А колко още ще има, когато осъществя плана си! Трудното мина — това, което зависеше от други хора. Сега всичко зависи от мен, така както го искам. И има толкова неща да се правят!“ Тя се усмихна на вятъра.

Слънцето се скриваше и подаваше зад облаците, а тучната гъста трева ухаеше на живот. Скарлет плъзна гръб по камъка и седна на поляната. Може би щеше да намери детелина — Кълъм казваше, че детелините растат по-нагъсто тук, отколкото където и да било в Ирландия. Тя бе преровила безброй ливади, но още не бе виждала неповторимата ирландска детелина. Изведнъж Скарлет нави черните си чорапи и ги свали. Колко бели изглеждаха краката ѝ! Уф! Запретна пола, за да стопли коленете си на слънцето. Жълтите и червените фусти под черната пола пак я накараха да се усмихне. Кълъм излезе прав.

Скарлет размърда пръстите на краката си на повее на вятъра.

Какво беше това? Главата ѝ трепна.

Мъничкото същество отново се раздвижи в утробата ѝ. „О! — прошепна тя и после пак: — О!“ Нежно сложи ръце на леката издутината под полата си. Единственото нещо, което напипваше, беше дебелият нагънат вълнен плат. Нищо чудно, че мърдането не можеше да се усети с ръка. Скарлет знаеше, че ще минат много седмици, преди ръцете ѝ да почувствуват ритането.

Тя се изправи с лице към вятъра и издаде корема си напред. Докъдето стигаше погледът ѝ, се простираха златисти поля и потънали в лятна зеленина дървета.

— Всичко това е твое, малко ирландско бебче — продума тя. — Твоята майка ще ти го даде. Сама, без чужда помощ!

Скарлет усещаше хладната полегнала трева под краката си и топлата земя под стръковете ѝ.

После коленичи и откъсна снопче трева. Лицето ѝ сякаш бе озарено от нещо неземно, когато заби нокти в земята и размаза влажната ароматна пръст върху корема си, когато прошепна: „Твоя, твоя е зелената велика Тара!“

В къщата на Даниъл говореха за Скарлет. Това не беше нещо ново — откак пристигна от Америка, Скарлет стана основната тема за разговор. Катлийн не се засягаше, а и как би могла? Скарлет омайваше и озадачаваше дори нея. Тя веднага си обясни решението ѝ да остане в Ирландия.

— А не капеше ли кръв и от моето сърце — казваше тя на всеки и на всички, — когато ми липсваха мъглите и меката земя, и всичко останало в онзи горещ тесен град? Веднага видя кое е по-хубаво и да не е луда да го остави?

— Ами вярно ли е, Катлийн, че мъжът ѝ страшно я биел и тя избягала, за да опази бебето?

— Изобщо не е вярно, Клеър О'Хара, кой разпространява такива ужасни лъжи? — възмущаваше се Пеги Монахан. — Всеизвестен факт е, че болестта, дете накрая го отнесе, вече го била хванала и той я отпратил надалеч, за да не проникне в утробата ѝ.

— Страшно нещо е да си вдовица и да си трудна, сам-самичка на този свят — въздъхна Кейт О'Тул.

— Не чак толкова — отвърна Катлийн като най-осведомена. — Не и когато си по-богата от английската кралица.

Всички се размърдаха, за да се настанят по-удобно на столовете си край огъня. От всички вълнуващи предположения относно Скарлет — най-приятно беше да се говори за парите ѝ.

— А и не беше ли прекрасно нещо поне веднъж да видиш богатство в ирландски, а не в английски ръце?

Никой от тях не допускаше, че най-хубавото от клюките тепърва предстои.

Скарлет дръпна юздите на коня.

— Дай крачка — подкани го тя. — Бебето бърза за къщи.

Най-сетне се бе запътила за Балихара. Докато не беше сигурна, че ще може да я купи, не си беше позволила да стигне по-далече от кулата. Сега можеше да погледа отблизо, да знае какво притежава.

„Моите къщи в моя град... моите църкви и моите кръчми, и моята поща... моето блато и моите ниви, и моите две реки... Колко много чудесни неща трябва да се извършат!“

Беше решила бебето да се роди там, където щеше да бъде домът му. Големият дом на Балихара. Но трябваше да се направи и всичко останало. Нивите бяха най-важни. И ковачницата в града, за да поправя брави и да изработва плугове. Да се спрат течовете, да се остъклят прозорците, вратите да се закачат на пантите. Разрухата трябваше да се спре незабавно, след като имотът вече беше неин.

И на бебето, разбира се. Скарлет се послуша за живота в утробата си, но нямаше никакво движение.

— Умно дете — каза тя на глас. — Спи, докато можеш. Ще имаме много работа оттук нататък.

Имаше само двацет седмици за работа до раждането. Не беше трудно да изчисли датата. Девет месеца от 14 февруари, Деня на Свети Валентин. Скарлет сви устни. Каква смешка... Нямаше да мисли за това сега... или когато и да било. Трябваше да мисли за 14 ноември и за работата, която трябва да се свърши преди това. Усмихна се и запя:

*За пръв път зърнах Пегги един пазарен ден,
тя караше кабриолета си пред мен
и беше седнала на купчина сено и пролетни цветя,
красиво беше всяко цвете, но най-красивата бе тя в
кабриолета.
На бариерата дори
не ѝ поискаха пари —
пазачът просто спря да дреме,
почеса голото си теме
и се загледа в Пег
в кабриолета.*

Колко хубаво беше да си щастлив! Това развълнувано очакване и обзелото я добро настроение определено помагаха за щастието. Нали тогава в Голуей бе казала, че ще бъде щастлива — и беше щастлива.

— И още как — добави Скарлет на глас и се засмя.

13.

Кълъм се изненада, че Скарлет го чака на гарата в Мълинджър. А пък Скарлет се учуди, че той слиза от багажното отделение, не от пътническия вагон. Както и на спътника му, който се смъкна след него.

— Това е Лиам Райън, Скарлет скъпа, брат на Джим Райън.

Лиам бе грамаден мъж, висок колкото мъжете О'Хара — с изключение на Кълъм, — и бе облечен в зелената униформа на кралската ирландска полиция. „Как, за бога, е могъл Кълъм да се сприятели с един от тях?“ — помисли си тя. Полицаяте бяха дори още по-презирани от английската милиция, защото надзираваха, арестуваха и наказваха собствения си народ по заповед на англичаните.

Скарлет искаше да знае дали Кълъм носи златото. Да, носеше го и Лиам Райън го охраняваше с пушката си.

— Придружавал съм много пратки навремето — рече Кълъм. — Но никога досега не съм се притеснявал така.

— Довела съм хора от банката да го вземат — обясни Скарлет. — За по-сигурно използвавам мълинджърската, там има най-голям военен гарнизон.

Бе се научила да ненавижда войниците, но когато ставаше дума за сигурността на златото ѝ, ги използваше с радост. За удобство щеше да използва банката в Трим — за дребни суми.

Щом видя златото прибрано на сигурно място в трезора и подписа документите за покупката на Балихара, Скарлет хвана Кълъм под ръка и го задърпа към улицата.

— С двуколка съм, можем да тръгнем веднага. Има толкова работа, Кълъм. Трябва бързо да намеря ковач и да отворя ковачницата. О'Горман не го бива, прекалено е мързелив. Ще ми помогнеш ли да намеря свестен майстор? Ще му се плати добре, за да се премести в Балихара, а и после ще взема добри пари, защото ще има много поръчки. Купила съм сърпове и брадви, и лопати, но трябва да се наточат. О! Трябват ми и работници — да разчистят нивите, и дърводелци да стегнат къщите, ѝ стъклари, и бояджии — всичко, което можеш да си представиш!

Страните ѝ розовееха от удоволствие, очите ѝ блестяха. Беше невероятно красива с черните си селски дрехи.

Кълъм се изтръгна от стисналите го пръсти, после я хвана под ръка.

— Всичко ще се направи, Скарлет, и почти толкова бързо, колкото ти се иска. Но не на празен стомах. Сега отиваме у Джим Райън. Той рядко се вижда с брат си, който живее в Голуей, а и мисис Райън е прекрасна готвачка.

Скарлет нетърпеливо тропна с крак. Но после си наложи да се успокои. Гласът на Кълъм бе тих, но властен. Освен това тя се опитваше да не забравя да се храни редовно и да пие много мляко заради бебето. Вече усещаше леките му движения по много пъти всеки ден.

Но следобеда не съдържа гнева си, когато Кълъм ѝ каза, че не може веднага да тръгне с нея. Имаше да му показва толкова неща, да говори, да прави планове и искаше всичко това да стане незабавно!

— Длъжен съм да свърша някои неща в Мълинджър — рече ѝ той със спокойна, но окончателна неумолимост. — След три дни ще си бъда у дома, давам ти дума. Дори ще ти кажа в колко часа. В два следобед ще се срещнем у Даниъл.

— Ще се срещнем в Балихара — отвърна Скарлет. — Вече се нанесох. В жълтата къща към средата на улицата.

Обърна му гръб и гневно се запъти към двуколката си.

Късно вечерта, когато кръчмата на Джим Райън беше вече затворена, оставиха вратата отключена за мъжете, които един по един се промъкваха към стаята на горния етаж. Кълъм подробно им обясни какво трябва да направят.

— Господ ни изпраща тази възможност — говореше пламенно той. — Да си имаме цял град! Всички членове на Финианското братство с всичките им умения, събрани на едно място, където англичаните никога няма да се сетят да ни търсят. Целият свят вече мисли, че братовчедка ми е луда да плати такава цена за имот, който би могла да получи за половината пари, просто за да не му плаща данъците собственикът. А е и американка — от нация, известна със странностите си. Англичаните са твърде заети да ѝ се смеят, така че

няма да заподозрат какво става в имението ѝ. Отдавна имаме нужда от сигурна главна квартира. Скарлет просто ни моли да си я устроим, макар че самата тя не знае това.

Кълъм се появи на обраслата с бурени улица на Балихара в два и четирийсет и три. Скарлет стоеше пред къщата си с ръце на кръста.

— Закъсня! — рече тя обвинително.

— А, да, но ти сигурно ще ми простиш, Скарлет, като ти кажа, че след мене по пътя идва твоят ковач с фургона с духалото, меховете и всичко останало.

Къщата на Скарлет беше неин точен портрет — първо работата, а удоволствието после, ако има време. Привидно разсеяният поглед на Кълъм забелязваше всичко. Счупените прозорци на гостната бяха покрити с парчета намаслена хартия, залепена за рамките. В ъглите на стаята имаше купища нови земеделски сечива от блестяща стомана. Подовете бяха измити, но нелъснати. В кухнята имаше просто тясно дървено легло с дебел сламеник, покрит с ленени чаршафи и вълнено одеяло. В голямата каменна камина гореше торфен огън. Нов железен чайник и малка тенджерка бяха единствените кухненски съдове. Над камината имаше полица с тенекии, пълни с чай и овесени ядки, две чаши, чинии, лъжици и един кибрит. Единственият стол в стаята бе поставен край масата до прозореца. На масата беше разтворена голяма счетоводна книга и се виждаше писаното с равния почерк на Скарлет. В края на масата имаше две газени лампи, мастилница, кутия пера за писане и бърсалки за перата, както и купчина хартия. Отпред имаше друга, по-голяма купчина листове, изписани с бележки и изчисления, затиснати с голям чист камък. На стената бе закована топографската карта на Балихара. Имаше и огледало над една лавица, където бяха сребърният гребен и четките на Скарлет, и кутийки със сребърни капачета с фиби, пудра, руж и крем с глицерин и розова вода. Кълъм едва не се усмихна, като ги видя. Но щом зърна пистолета до тях, гневно се обърна.

— Можеш да идеш в затвора заради това оръжие — повиши тон той.

— Дрън-дрън, шикалки! — отвърна тя. — Капитанът на милицията ми го даде. Сама жена, за която се знае, че има много злато,

трябва да има някаква защита, така ми каза. Щеше да сложи един от войниците си с префърцунените панталонки на пост пред вратата ми, ако му бях позволила.

Смехът на Кълъм я накара да повдигне вежди. Не разбираше какво толкова забавно е казала.

В килера имаше масло, мляко, захар, етажерка с две чинии, съд с яйца, бут шунка, закачен на тавана, и един стар хляб. В тъгла бяха подредени ведра с вода, тенекия газ за лампите и мивка с леген, кана, сапунерка със сапун и една кърпа. Дрехите на Скарлет висяха на пирони по стените.

— Значи не използваш горния етаж — отбеляза Кълъм.

— Защо да го използвам? Тук имам всичко необходимо.

— Направил си чудеса, Кълъм, направо съм смаяна.

Скарлет стоеше в средата на прочутата широка улица на Балихара и се любуваше на кипящата дейност. Отвсякъде се чуваше чукане, миришеше на прясна боя, по десетина сгради блестяха нови прозорци, а пред нея един човек се беше качил на стълба и поставяше златни букви над вратата на мястото, което според Кълъм трябвало да стане готово първо.

— Наистина ли трябваше първо да завършим крѝчмата? — попита Скарлет. Задаваше му все същия въпрос, откакто ѝ го бе заявил.

— Работниците ще се трудят с повече усърдие, ако има къде да изпият по една бира в края на деня — нетърпеливо повтори отговора си той.

— Така казваш всеки път, щом си отвориш устата, но все пак не съм сигурна, че няма да станат по-лоши. Ами да, ако не им ходя по петите, нищо няма да свършат навреме. Ще бъдат като онези там. — Скарлет посочи с прѝст групите развеселени зяпачи по улицата. Те би трябвало да се хванат да вършат работа, а не да гледат, докато другите се бѝхтят.

— Скарлет скѝпа, националният характер изисква първо да се приемат удоволствията, които предлага животът, и чак след това да се мисли за задълженията. Именно в това е чарът и щастието на ирландците.

— Е, аз не мисля, че е толкова очарователно, и ни най-малко не ме прави щастлива. Август тропа на вратата, а още нито една нива не е разчистена. Как мога да засея през пролетта, ако нивите не се разчистят и наторят през есента?

— Имаш цели месеци, Скарлет скъпа. Я погледни колко много успя да направиш за няколко седмици.

Скарлет се огледа. Смръщеното ѝ лице се отпусна, тя се усмихна.

— Прав си.

И Кълъм се усмихна. Не каза нищо за това, колко трябваше да успокоява и увещава работниците, за да не захвърлят инструментите и да не си тръгнат. Не им харесваше да ги командува жена, особено такава вискателна като Скарлет. Ако тайното им членство във Финианското братство не ги обвързваше с възраждането на Балихара, той не знаеше колко щяха да останат, въпреки че Скарлет плащаше надници над средните.

Той също плъзна очи по оживената улица. Когато възстановят Балихара, животът на тези хора, а и на други щеше да бъде хубав. Още двама кръчмари вече искаха да дойдат, а и един собственик на процъфтяващ галантериен магазин в Бектив също мислеше да се премести. Къщите, дори и най-малките, бяха по-добри от копторите, в които живееха подбраните от него земеделски работници. Те чакаха с не по-малко нетърпение от Скарлет да се поправят покривите и прозорците, за да напуснат господарите си и да дойдат да обработват полята на Балихара.

Скарлет се втурна в къщата и пак излезе с ръкавици и кана за мляко в ръка.

— Надявам се, че ще внимаваш всички да си гледат работата, а не да направят голямо тържество, за да открият кръчмата, докато ме няма — рече тя. — Ще отскоча до Даниъллови за хляб и мляко.

Кълъм обеща да се погрижи работата да не спира. Не спомена колко е глупаво да препуска на неоседлано пони в нейното състояние. Веднъж без малко да му откъсне главата, като ѝ каза, че може би не е съвсем разумно да язди сега.

— За бога, Кълъм, едва влизам в шестия месец. Това изобщо не е напреднала бременност!

Тя се безпокоеше много, но нямаше да му го покаже. Никое от предишните ѝ деца не ѝ беше създавало такива неприятности. Постоянно я болеше кръстът и понякога по бельото и чаршафите си виждаше капки кръв, от които сърцето ѝ се свиваше. Търкаше ги с най-силния сапун — оня за пода и стените, — като че заедно с тях можеше да отмие и причината. Доктор Мийд я бе предупредил след спонтанния аборт, че падането е сериозно, и макар да мина безкрайно дълго време, докато оздравее, тя отказваше да признае, че нещо наистина може да не е наред. Бебето нямаше да рита толкова силно, ако не беше здраво. А и тя нямаше време за оплаквания.

Често излизаше и беше прокарала истинска пътека през обраслите нивя на Балихара, чак до брода. Понито си знаеше пътя и Скарлет можеше да се отдаде на своите мисли. Скоро трябваше да си намери кон, ставаше много тежка за понито. И в това отношение не беше като по-рано. Никога не бе наедрявала толкова в предишните си бременности. Ами ако са близнаци! Нямаше ли да е страхотно нещо? Така наистина щеше да си върне на Рет. Вече имаше две реки в имението си срещу едната в Дънмор Ландинг. Нищо не би я зарадвало повече от това да има две бебета, просто за всеки случай — ако Ан имаше едно. Мисълта Рет да направи дете на Ан бе непоносимо мъчителна. Скарлет насочи погледа и мислите си към нивите. Трябва да се започне работата по тях, просто трябва, все едно какво казва Кълъм.

Както винаги спря при кулата, преди да продължи към брода. Какви добри строители са били някогашните О'Хара и колко хитри. Старият Даниъл бе говорил почти цяла минута, когато тя спомена колко съжалява, че стълбите ги няма. Никога не е имало стълби отвън, каза той, само отвътре. Хората използвали подвижна стълба, за да стигнат до входа на три метра и половина от земята. При опасност се скривали в кулата, издърпвали стълбата след себе си и мятали стрели и камъни или изливали горещо масло върху нападателите от тесните прорези на прозорците, недостижими за ударите на враговете.

„Някой ден ще си донеса стълба и ще видя какво има вътре. Надявам се, че няма прилепи. Страшно мразя прилепите. Защо Свети Патрик не ни е отървал и от тях, когато е прогонил змиите?“

Скарлет надзърна у баба си, намери я заспала, после подаде глава през вратата у Даниъл.

— Скарлет! Колко хубаво, че си дошла. Хайде, влез и ни разкажи какви нови чудеса си направила в Балихара. — Катлийн посегна към чайника. — Надявах се, че ще дойдеш. Има топъл бармбрек.

С нея седяха три жени от селото. Скарлет придърпа един стол до тях.

— Как се чувствава бебето? — попита Мери Хелън.

— Превъзходно — каза Скарлет.

Огледа познатата кухня. Беше уютна и удобна, но тя нямаше търпение да настани Катлийн в новата ѝ кухня в най-голямата къща в Балихара.

Скарлет вече беше определила къщите, които щеше да даде на роднините си. Всички щяха да имат прекрасни, просторни домове. За Кълъм беше най-малката, една от вратарските къщички на границата между имението и града, но той сам си я избра, така че тя не можеше да спори. А и без това никога нямаше да има семейство — нали беше свещеник. Но в града имаше много по-големи къщи. За Даниъл избра най-хубавата, защото Катлийн живееше с него и може би щяха да вземат и баба ѝ със себе си, пък трябваше да има място и за семейството на Катлийн, когато се омъжи, а това тя лесно щеше да направи със зестрата, приготвена ѝ от Скарлет, включително и къщата. После по една къща за всеки от синовете на Даниъл и Патрик, дори и за заваяния Шон, който живееше с бабата. И ниви — колкото искат, за да могат и те да се оженят. Скарлет смяташе за ужасно, че младежите и девойките не могат да се женят, защото нямат земя, а нямат и пари, за да си купят. Английските земевладелци действително бяха безсърдечни — как само потискаха ирландците. Ирландците се трудеха, за да отгледат пшеницата или овеса, да угоят добитъка и овцете, а после трябваше да ги продават на англичаните по цени, определени от тях, а зърното и добитъкът се изнасяха в Англия, за да донесат печалба и на други англичани. За никой фермер не оставаше кой знае какво, след като си платеше арендата, докато англичаните можеха да я повишат, когато пожелаят. Беше по-лошо от изполица, беше като под гнета на янките след Войната, когато те вземаха каквото си искаха, а после вдигнаха данъците за Тара до небето. Нищо чудно,

че ирландците толкова мразеха англичаните. Тя самата щеше да мрази янките до последния си дъх.

Но скоро семейство О'Хара щеше да се освободи от всичко това. Така щяха да се изненадат, като им го кажеше. Още малко оставаше. Когато къщите и нивите станеха готови — нямаше намерение да дава недовършени подаръци, всичко трябваше да бъде изпипано. Бяха толкова добри с нея. А и ставаше дума за роднини.

Подаръците бяха нейната най-скъпоценна тайна, дори с Кълъм не я беше споделила. Пазеше я за себе си от онази нощ в Голуей, когато обмисли плана си. Още по-приятно ѝ ставаше всеки път, когато погледнеше улицата на Балихара, защото знаеше точно кои къщи ще бъдат на О'Хара. Тогава щеше да има къде да ходи на гости, къде да придърпва стол до огнището — много домове с братовчеди, с които да си играе детето ѝ, с които да ходи на училище, и големи тържества за празниците в Големия дом.

Защото, естествено, тя и детето щяха да живеят там. В огромния, невероятно елегантен Голям дом. По-голям от къщата на Ийст Батъри, по-голям от къщата в Дънмор Ландинг, даже и преди янките да изгорят девет десети от нея. И земя, която е била на О'Хара още преди някой изобщо да е чувал за Дънмор Ландинг и за Чарлстън, Южна Каролина или Рет Бътлър. Очите му щяха да изскочат, сърцето му щеше да се пръсне, като видеше красивата си дъщеря — о, дано бъде момиче — в красивия ѝ дом, но с име О'Хара и дете само на майка си.

Скарлет лелееше мечтата си за голямото отмъщение. Ала за това трябваше да минат години, а къщите на О'Хара щяха да бъдат готови скоро. Веднага щом успееше да ги стъкми.

14.

В края на август, една сутрин, когато небето още розовееше от зората, Кълъм застана на прага на Скарлет. Зад него в мъгливия полумрак се виждаха десетина яки мъже.

— Ето ти работници за разчистването на нивите — каза той. — Доволна ли си най-последно?

Тя изпищя от радост.

— Влажно е. Само да си взема шала, и веднага идвам. Заведи ги на първата нива, отвъд портата.

Още не се беше облякла, косата ѝ беше разрошена, а краката ѝ боси. Опита се да побърза, но вълнението я правеше несръчна. Откога ги чакаше! А и с всеки изминал ден ѝ ставаше все по-трудно да си обува ботите. „За бога, вече съм огромна колкото къща. Сигурно ще родя близнаци.“

Дявол да го вземе! Скарлет нависна несресаната си коса на кок, набучи няколко фиби да я придържат, грабна шала си и затича боса по улицата.

Мъжете мрачно се бяха скупчили около Кълъм на потъналата в бурени алея пред отворената порта. „Никога не съм виждал такова нещо... — чу тя. — ... това са дървета, а не плевели... всичко е само коприва... човек цял месец трябва да разчиства един акър...“

— Ама че пасмина сте — рече звънко Скарлет. — Какво, да не ви е страх да си изцапате ръцете?

Те я погледнаха с пренебрежение. Всички бяха чували за дамичката, дете обичала да се разпорежда, изобщо не приличала на жена.

— Говорехме откъде да започнем най-напред — каза успокоително Кълъм.

Скарлет не беше склонна да се успокоява.

— Изобщо няма да започнете, ако говорите толкова много. Сега ще ви покажа откъде.

Тя подпря издутия си корем с лявата ръка, наведе се и с дясната сграбчи при основата голям сноп коприва. Изпъшка и с усилие го

изтръгна от земята.

— Ето — отрони презрително. — Вече сте започнали.

Хвърли копривата в краката на мъжете. От охлузената ѝ ръка потече кръв. Скарлет плю на дланта си, отри я в черната си вдовишка пола и бавно се отдалечи с бледите си крехки крачета.

Мъжете сепнато се взираха в гърба ѝ. Първо един, а след това всички свалиха шапки.

Не бяха единствените, които вече уважаваха Скарлет О'Хара. Бояджиите бяха установили, че тя ще се качи и на най-високата им стълба, при това заднишком, заради корема си, за да им покаже недогледани места или неравни мацвания с четката. Дърводелците, които се опитваха да пестят гвоздеите, я намираха да ги забива с чука, когато идваха на работа. Хлопаше новите врати така, „че и мъртвите да се събудят“, за да провери пантите, и пъхаше свещи в комините, за да търси сажди и да види дали теглят добре. Работниците, които поправяха покривите, със страхопочитание разказваха, че „само силната ръка на отец О'Хара я спря да не се качи на билото да брои плочите“. Караше всички да се трудят здравата, сама се бъртеше още повече.

А когато ставаше прекалено тъмно, в кръчмата имаше по три безплатни бири за всекиго, останал на работа толкова до късно, и дори като свършеха с пиенето, хвалбите и оплакванията, те я виждаха през кухненския прозорец как седи приведена над книгата си и пише на светлината на лампата.

— Изми ли си ръцете? — попита Кълъм, щом влезе в кухнята.

— Да, и им сложих малко мехлем. Страшна работа беше! Понякога така се вбесявам, че не мисля какво правя. Сега приготвям закуска. Искаш ли да хапнеш?

Кълъм подуши въздуха.

— Овесена каша без сол? Бих предпочел варена коприва.

Скарлет се ухили.

— Набери си я сам. Ще минавам без сол известно време, за да не ми се подува толкова глезените. Напоследък ми създават неприятности... Не че това ще ги оправи. Вече не виждам ботите си, за да им завържа връзките. След една-две седмици няма да мога да

стигам до тях. Сигурна съм, Кълъм — ще родя не едно бебе, а цяло котило.

— И аз „съм сигурен“, както казваш. Имаш нужда от жена да ти помага.

Очакваше Скарлет да възрази — нали автоматично отхвърляше всеки намек, че не може да свърши всичко сама. Но тя се съгласи. Кълъм се усмихна и каза, че имал наум точно жената, която ѝ трябва — можела да помага във всичко, дори и в сметките, ако се наложи. По-възрастна жена, но не прекалено възрастна, за да не приеме командването на Скарлет, и не толкова безгръбначна, та да не ѝ се противопостави, когато е необходимо. Имала опит в работата и с хора, и с пари. Всъщност била икономка в едно имение близо до Ларакор, оттатък Трим. Знаела нещичко и за ражданията, макар да не била акушерка. Била родила шест деца. Можела да се премести при Скарлет и да се грижи за нея и за тази къща, докато стане готов Големият дом. А тогава щяла да наеме жените, които да я поддържат, и да ги ръководи.

— Трябва да признаеш, Скарлет скъпа, че в Америка нямате нищо подобно на господарските къщи в Ирландия. Те имат нужда от опитна ръка. Ще са ти необходими също управител, за да ръководи икономка и лакеите, плюс главен коняр, който да надзирава другите коняри, и десетина градинари с един началник...

— Стига! — Скарлет яростно тръсна глава. — Нямам намерение да правя кралство. Имам нужда от жена, която да ми помага, признавам, но като начало ще използвам само няколко стаи в тази купчина камъни. Така че попитай твоето съкровище дали иска да се откаже от подобно високопоставено положение. Съмнявам се, че ще каже да.

— Ще я попитам.

Кълъм беше сигурен, че жената ще се съгласи, та дори да трябва да мие подове. Розалийн Мери Фицпатрик бе сестра на финианец, екзекутиран от англичаните, дъщеря и внучка на мъже, които се бяха удавили в корабите ковчези на Балихара. Бе пламенна и предана членка на организацията.

Скарлет извади три варени яйца от клокочещата тенджерка, после сложи вода за чая.

— Можеш да изядеш едно-две яйца, ако се мръщиш на овесената ми каша — предложи му тя. — Без сол, разбира се.

Кълъм отказа.

— Добре, но аз съм гладна.

Тя си сипа овесена каша в една чиния, после обели яйцата и прибави и тях. Жълтъците потекоха. Кълъм извърна очи.

Скарлет ядеше лакомо и бързо, продължаваше да бърбори между хапките. Изложи му плана си за цялото семейство — да доведе всички роднини да живеят в умерен лукс в Балихара.

Кълъм я изчака да свърши с яденето.

— Няма да го направят. Обработвали са земята, където живеят, почти двеста години.

— Разбира се, че ще дойдат. Всеки иска повече от това, което има, Кълъм.

В отговор той само поклати глава.

— Ще ти докажа, че грешиш. Ще ги поканя още сега! Не, това не влиза в плановете ми. Първо искам всичко да стане готово.

— Скарлет, доведох ти фермерите. Тази сутрин.

— Тези мързеливци!

— Ти не ми каза какви са плановете ти. Наел съм тези хора. Жените и децата им са тръгнали насам, за да се нанесат в къщичките на края на улицата. Напуснали са земевладелците, за които са работили досега.

Скарлет прехапа устни.

— Това няма значение — каза след миг. — Аз така и така няма да настанявам роднините в тези къщички, а в просторни домове. Пък работниците могат да работят за братовчедите.

Кълъм отвори уста, после я затвори. Нямахше смисъл да спори. А и беше сигурен, че Даниъл никога не ще се премести.

В ранния следобед Кълъм извика на Скарлет да слезе от стълбата, където се беше качила, за да провери току-що направената мазилка.

— Искам да видиш какво са свършили твоите „мързеливци“ — рече ѝ той.

Скарлет бе толкова зарадвана, че се просълзи. Там, където бе яздила понито си, имаше прокаран път, достатъчно широк, за да минава двуколката. Сега пак можеше да посещава Катлийн и да си носи мляко за чая и за овесената каша. През последната седмица се чувствуваше твърде натежала, за да язди.

— Тръгвам още сега — каза тя.

— Дай да ти вържа обуцата.

— Не, стягат ми глезените. Ще ида боса — вече си имам път за двуколката. Но можеш да впрегнеш коня.

Кълъм с облекчение я видя да се отдалечава. Върна се във вратарската си къщичка при книгите, лулите и чашата хубаво уиски с чувството, че си е заслужил почивката. Скарлет беше най-изморителната личност от който и да е пол, възраст или националност, която някога бе срещал.

— „И защо ли — зачуди се той — винаги добавям «бедното дете» към всяко свое мнение за нея?“

Тя наистина приличаше на нещастно дете, когато влетя в стаята му малко преди да падне късният летен мрак. Роднините — много любезно, но непреклонно — бяха отхвърлили първо поканата ѝ, а след това нейните молби да дойдат да живеят в Балихара.

Кълъм бе започнал да смята, че Скарлет не може да плаче. Не бе плакала, когато получи съобщението за развода, не плака и при последния удар — новината, че Рет се е оженил повторно. Но в тази топла дъждовна августовска вечер плака и рида с часове, докато накрая заспа на меката му кушетка — лукс, непознат в двете ѝ спартански стаи. Той я зави с леко одеяло и се прибра в спалнята си. Радваше се, че е изляла мъката си, но се страхуваше, че няма да вижда своя изблик в същата светлина. Така че реши да я остави на мира — може би нямаше да иска да го вижда няколко дни. Силните хора не обичат да имат свидетели в моменти на слабост.

Грешеше. И не за първи път, помисли си той. Щеше ли някога наистина да опознае тази жена? На сутринта намери Скарлет да седи на масата в неговата кухня и да яде единствените му яйца.

— Знаеш ли, прав си, Кълъм. Много по-хубави са със сол... И можеш да започнеш да търсиш наематели за къщите ми. Трябва да са

заможни, защото искам приличен наем.

Скарлет бе дълбоко наранена, макар че не го показваше и никога вече не спомена за това. Продължи да ходи с двуколката до Даниъллови по няколко пъти седмично и работеше все така усилено в Балихара, макар че бременността ѝ пречеше все повече. Към края на септември градът беше готов. Всяка сграда бе прясно боядисана отвън и отвътре, имаше здрави врати, хубави покриви и комини. Населението се умножаваше на вълни.

Имаше още две кръчми, обуцар и сарач. Галантерийният магазин се бе преместил от Бектив, в малката католическа църква служеше възрастен свещеник, в училището — двама учители, които щяха да започнат да преподават веднага щом пристигнеше разрешението от Дъблин. Нервен млад адвокат се надяваше да започне практика, а неговата още по-нервна съпруга надзърташе иззад дантелените си пердета към хората на улицата. Децата на фермерите играеха на пътя, а жените им седяха на праговете и клюкарствуваха. Пощенският пратеник от Трим идваше всеки ден и оставяше пощата при учения господин, който отвори магазин за книги, хартия и мастило в едностайната пристройка към галантерийния магазин. Имаше обещание за откриването на официална поща на първо число следващата година, а един лекар беше наел най-голямата къща и щеше да се настани през първата седмица на ноември.

За Скарлет последното беше най-добрата новина. Единствената болница в областта се намираще в приюта за бедни в Дъншолин, на четиринайсет мили от Балихара. Тя никога не бе виждала приют — последното убежище за разорените, и се надяваше никога да не види. Твърдо вярваше, че човек трябва да работи, а не да проси, но би предпочела да не вижда нещастниците, които стигаха дотам. А и това със сигурност не беше мястото, където едно дете да започне живота си.

Собствен лекар. Това беше в нейния стил. И щеше да бъде подръка, когато дойдеха крупът, варицелата и всички онези болести, които децата вечно прихващат. Сега ѝ оставаше само да даде обява, че към средата на ноември ще има нужда от дойка. И да подготви къщата.

— Къде е свършената ти госпожа Фицпатрик, Кълъм? Нали преди месец ми каза, че се съгласила да дойде?

— Наистина се съгласи преди един месец. И даде едномесечно предизвестие, както постъпва всеки човек с чувство за отговорност. Ще бъде тук на първи октомври, това е идният четвъртък. Предложих ѝ да се настани в моята къща.

— Така ли? Мислех, че ще домакинствува на мен. Защо не се настани тук?

— Защото, Скарлет скъпа, твоята къща е единствената сграда в Балихара, която не е ремонтирана.

Скарлет изненадана огледа своята кухня кабинет. Досега изобщо не бе обръщала внимание как изглежда, нали бе само временно удобно местенце, откъдето да наблюдава работата в града.

— Отвратително е, нали? — рече тя. — Най-добре е бързо да оправим къщата, за да мога да се преместя. — Усмихна се, но малко насила. — Истината е, че съм съвсем изтощена, Кълъм. Ще се радвам, като свърша цялата работа, за да си почина най-после.

Това, което не каза бе, че след като братовчедите ѝ отказаха да се преселят, работата се превърна просто в работа. Цялото ѝ удоволствие от възстановяването на земята на О'Хара угасна, щом О'Хара нямаше да ѝ се радват. Тя се мъчеше да си обясни защо отхвърлиха предложението ѝ. Единственият убедителен отговор беше, че не искат да са толкова близо до нея, че не я обичат истински, въпреки сърдечността и вниманието, което ѝ засвидетелствуваха. Сега се чувствуваше самотна — дори когато бе с тях, дори когато беше с Кълъм. Мислеше, че ѝ е приятел, а ѝ каза, че няма да дойдат. Той ги познаваше — беше един от тях.

Гърбът вече я болеше през цялото време. Както и краката, а глезените ѝ така се подуваха, че ходенето се превръщаше в мъчение. Искаше ѝ се да не трябва да ражда. Бебето я караше да се чувствува зле, а нали именно заради него ѝ хрумна идеята да купи Балихара. Трябваше да търпи още шест — не, шест и половина седмици.

„Ако имах сила, щях да се разрева“ — помисли си унило тя. Но успя да се усмихне уморено на Кълъм още веднъж.

„Изглежда тъй, сякаш иска да каже нещо, а не знае какво. Е, не мога да му помогна. Не ми се водят разговори.“

На външната врата се почука.

— Аз ще ида — рече Кълъм.

„Точно така, затичай се като заек.“

Той се върна в кухнята с пакет в ръка и с неубедителна усмивка.

— Беше мисис Фланаган от магазина. Пристигнал тютюнът, който си поръчала за баба, и тя го донесе. Ще ида да ѝ го дам.

— Не. — Скарлет с мъка се изправи на крака. — Тя ме помоли да ѝ го купя. Това е единственото, което някога ми е искала. Ти впрегни коня и ми помогни да се кача в двуколката. Искам аз да ѝ го занеса.

— Ще дойда с теб.

— Кълъм, на седалката едва има място за мене, да не говорим пък за двама души. Само докарай двуколката и ме качи в нея. Моля ти се.

„А само Господ знае как ще сляза.“

Скарлет не беше особено щастлива, когато от къщата на баба ѝ излезе братовчедът Шон. Беше я чул да пристига. Наум го наричаше „завеяния Шон“, както винаги мислеше за братовчед си Стивън от Савана — „завеяния Стивън“.

От тях я побиваха тръпки, защото гледаха мълчаливо, докато другите О'Хара разговаряха и се смееха. Не обичаше хората, които не говорят и не се смеят. Както и хората, които сякаш имат тайни мисли. Когато Шон ѝ подаде ръка, за да ѝ помогне да влезе в къщата, тя тромаво се отдръпна от него.

— Няма нужда — каза весело. — Мога да се оправя чудесно.

Шон я изнервяше дори повече от Стивън. Провалът винаги изнервяше Скарлет, а Шон беше провалилият се О'Хара. Той бе третият син на Патрик. Най-големият умрял, Джейми работел в Трим вместо на полето, така че когато Патрик починал през 1861 година, Шон наследил фермата. Тогава бил „само“ трийсет и шест годишен и това „само“ според него обяснявало всичките му неприятности. Така оплескал работите, че се появила реална възможност да им отнемат арендата.

Даниъл, като най-стар, събрал децата на Патрик. Макар да бил на шейсет и седем години, Даниъл имал повече вяра в себе си, отколкото в Шон или в собствения си син Шеймъс, който също бил „само“ трийсет и две годишен. Работил рамо до рамо с брат си цял живот, а сега, когато Патрик вече бил починал, нямал намерение да мълчи и да

гледа как си отива нахалост трудът на целия им живот. Вместо него трябвало да си иде Шон.

Шон си отишъл. Но не много надалеч. Живееше с баба им вече дванайсет години и я оставяше да се грижи за него. Отказваше да работи във фермата на Даниъл. Скарлет настръхваше от него. Отдалечи се с цялата скорост, на която бяха способни босите ѝ подутти крака.

— Момичето на Джералд! — рече баба ѝ. — Как се радвам да те видя, Млада Кети Скарлет!

Скарлет ѝ повярва. Винаги вярваше на баба си.

— Донесох ти тютюна, Стара Кати Скарлет — каза тя с искрена радост.

— Какво прекрасно нещо си направила! Ще изпушиш ли една лула с мене?

— Не, благодаря, бабо. Все още не съм чак дотам ирландка.

— А, срамота! Е, аз пък съм толкова ирландка, колкото Господ ни е направил. Напълни ми лулата тогава.

Къщичката утихна, чуваха се само тихите всмуквания на старицата. Скарлет качи крака на едно столче и затвори очи. Спокойствието ѝ подействува като балсам.

Когато чу викове навън, кипна. Не можеха ли да я оставят на мира поне половин час? Втурна се към двора, готова да закрепци на тези, които вдигаха гюрултията.

Но навън видя нещо толкова страшно, че забрави гнева си, болката в гърба, подутите си крака — всичко, освен страха си. В двора на Даниъл имаше войници и полицаи, и офицер на неспокоен кон с гола сабя в ръка. Войниците издигаха триножник от греди. Тя закуцука към Катлийн, която плачеше на прага.

— Ето още една — каза някой от войниците. — Погледнете я. Тия нещастни ирландци се множат като зайци. Защо не вземат да се научат да носят обувки?

— Не им трябва обувки в леглото — подвикна друг. — Или пък в храстите.

Англичаните се разсмяха, а полицаите сведоха поглед към земята.

— Ей, вие! — звънко извика Скарлет. — Вие на коня! Какво правите с грубияните си в тази ферма?

— Към мен ли се обръщаш, момиче? — погледна я офицерът отвисоко.

Тя повдигна брадичка и впери студените си зелени очи в неговите.

— Аз не съм момиче, господине, а вие не сте джентълмен, макар да претендирате, че сте офицер.

Той зяпна. Вече не се виждаше навиреният му нос. „Сигурно защото рибите нямат носове, а той прилича на риба на сухо.“ Горещата радост от битката я изпълни с енергия.

— Вие май не сте ирландка — каза офицерът. — Да не сте онази американка?

— Коя съм аз, не е ваша работа. Но какво правите тук, е моя работа. Обяснете!

Офицерът си спомни кой е. Устата му се затвори и гърбът му се изправи. Скарлет забеляза, че войниците са се стегнали и се вглеждат ту в нея, ту в офицера. Полицайте ги попоглеждаха крадешком.

— Изпълнявам заповедта на правителството на Нейно величество хората, живущи в тази ферма, да бъдат изхвърлени за неплатена аренда.

И размаха някакъв свитък.

Сърцето на Скарлет се качи в гърлото ѝ. Тя повдигна брадичка още по-високо. Зад гърбовете на войниците виждаше Даниъл и синовете му да тичат през полето с вили и сопи, готови за бой.

— Очевидно е станала грешка — каза тя. — За каква неплатена сума става въпрос?

„Побързай — мислеше си тя. — За бога, побързай, дългонос глупако! Ако някой от мъжете О’Хара удари войник, ще го изпратят в затвора, а може и по-лошо да стане.“

Всичко като че тръгна по-бавно. Измина цяла вечност, докато офицерът разгъне свитъка. Тя сякаш под вода виждаше как се приближават Даниъл и Шеймъс, и Томас, и Патрик, и Тимъти. Скарлет разкопча блузата си. Усещаше пръстите си като кебапчета, а копчетата като топчета лой.

— Трийсет и една лири, осем шилинга и девет пенса — каза офицерът.

Скарлет беше сигурна, че минава цял час, докато успее да изговори една дума. После от полето чу викове, видя огромните

О'Хара да се приближават, размахали юмруци и тояги. Панически задърпа връвчицата на врата си, напипа кесията с парите и я развърза.

Пръстите ѝ докоснаха монетите, сгънатите банкноти и тя мълчаливо отправи благодарствена молитва. Носеше надниците на всички работници в Балихара. Над петдесет лири. Сега беше хладнокръвна и спокойна като топящ се сладолед.

Свали връвчицата през главата си и раздрънка парите с ръка.

— Ето ти нещо отгоре за труда, невъзпитан простак такъв — каза тя. Ръката ѝ беше силна, а мерникът точен. Кесията удари офицера в устата. По куртката му и по земята се разпиляха шилинги и пенита. — Разчистете кочината, която сте направили тук — продължи Скарлет. — И си вземете боклука, дето сте го донесли!

После обърна гръб на войниците и прошепна на Катлийн:

— За бога! Тичай на полето и спри мъжете, преди да е станала бяля.

След малко Скарлет се изправи срещу Даниъл. Беше посиняла от яд. Ами ако не беше донесла тютюна? А ако не беше пристигнала днес? Тя кръвнишки изгледа чичо си, после избухна:

— Защо не ми каза, че имате нужда от пари? Аз с радост щях да ви дам.

— О'Хара не приемат милостиня — отвърна Даниъл.

— „Милостиня“? Не е милостиня, когато идва от собствените ти роднини, чичо Даниъл.

Даниъл я погледна със стари, мъдри очи.

— Всичко, което не си изкарал с ръцете си, е милостиня — рече той. — Ние чухме твоята история, Млада Скарлет О'Хара. Когато брат ми Джералд загуби ума си, ти защо не си се обърнала към братята му в Савана? Те нали са ти роднини.

Устните на Скарлет потрепериха. Прав беше, не бе искала и не бе приемала помощ от никого. Сама бе носила товара си. Гордостта ѝ не ѝ позволяваше никакво огъване, никаква слабост.

— А по време на Глада? — Трябваше да разбере. — Татко би ви изпратил всичко, което имаше. Както и чичо Джеймс, и чичо Андрю.

— Тогава сгрехихме. Мислехме, че ще отmine. Когато стана ясно какво е, вече беше много късно.

Скарлет погледна слабите изправени рамене на чичо си, гордо вдигнатата му глава. И разбра. Тя би постъпила точно по този начин.

Разбра също, че не е била права да му предлага Балихара като заместител на земята, която е обработвал цял живот. Това обезсмисляше целия му труд, труда на синовете му.

— Робърт е вдигнал арендата, нали? Защото направих онази остроумна забележка за ръкавиците му. Иска да си го върне на мене чрез вас.

— Робърт е алчен човек. Не може да се каже, че това има нещо общо с тебе.

— Ще ми позволиш ли да помогна? За мен ще бъде чест.

В очите на Даниъл Скарлет прочете одобрение. После в тях блесна веселост.

— Ами ето Майкъл, момчето на Патрик. Работи в конюшните на Големия дом. Има чудесни идеи за отглеждането на коне. Би могъл да стане чирак в Мочурищата, ако може да плати таксата.

— Благодаря ти — тържествено каза Скарлет.

— Някой ще си яде ли вечерята, или да я хвърля на свинете! — попита Катлийн с престорен гняв.

— Толкова съм гладна, че чак ми се плаче — отвърна Скарлет. — Трябва да знаеш, че наистина съм ужасна готвачка.

„Щастлива съм — помисли си тя. — Боли ме всичко от главата до петите, но съм щастлива. Ако това дете не се гордее, че е О’Хара, ще му извия врата.“

15.

— Имате нужда от готвачка — каза мисис Фицпатрик. — Аз самата не готвя добре.

— И аз — рече Скарлет. Мисис Фицпатрик я погледна. — И аз не готвя добре — добави бързо Скарлет.

Не смяташе, че ще се привърже към тази жена, все едно какво казваше Кълъм. „Още от първия миг, като я попитах как се казва, тя ми отговори «мисис Фицпатрик». Знаеше, че имам предвид първото ѝ име. Никога не съм наричала прислугата «мисис» или «мистър», или «мис». Но пък и никога не съм имала бели слуги. Катлийн като камериерка и Брайди не се броят. Те са братовчедки. Радвам се, че мисис Фицпатрик не ми е роднина.“

Мисис Фицпатрик беше висока жена, най-малко с една глава по-висока от Скарлет. Не беше слаба, но по нея нямаше тлъстини — изглеждаше солидна като дъб. Не можеше да се отгатне на колко години е. Кожата ѝ беше съвършена като кожата на повечето ирландски жени — резултат на постоянната мека влага във въздуха. Приличаше на гъста сметана. Цветът на бузите ѝ бе наситен — тъмнорозови петна вместо равномерна руменина. Носът ѝ беше топчест — селяшки нос, но с изпъкнала кост, а устните ѝ представляваха дълга тънка резка. Най-смайващи и характерни бяха тъмните ѝ, учудващо нежни вежди. Оформяха съвършена тънка пухкава дъга над сините очи, в странен контраст с бялата ѝ като сняг коса. Бе облечена в строга сива рокля с обикновена яка и ръкавели от бял лен. Силните ѝ ръце лежаха на скута. На Скарлет ѝ се прииска да седне върху собствените си загрубели ръце. Ръцете на мисис Фицпатрик бяха гладки, ноктите равни, кожичките около тях оформени в правилни полумесеци.

В ирландския ѝ глас имаше някакъв английски примес. Все още мек, но загубил част от мелодичността си заради изядените съгласни.

„Знам каква е тя — осъзна Скарлет, — делова е.“ Тази мисъл я накара да се почувствува по-добре. Можеше да върши работа с една делова жена, независимо дали я харесва, или не.

— Сигурна съм, че ще бъдете доволна от услугите ми, мисис О'Хара — каза мисис Фицпатрик и не можеше да има съмнение, че тя е сигурна във всичко, което прави или казва. Скарлет се подразни. Предизвикваше ли я тази жена? Да не би да възнамеряваше тя да командува?

Мисис Фицпатрик още говореше:

— Бих искала да изразя удоволствието си да се запозная с вас и да работя за вас. За мен е чест да бъда икономка на старейшината на рода О'Хара.

Какво искаше да каже?

Тъмните вежди се вдигнаха.

— Не знаете ли? Всички само за това говорят. — Тънките устни на мисис Фицпатрик се отвориха в блестяща усмивка. — Никоя жена не го е постигала през нашия живот, а може би и от стотици години. Наричат ви старейшината на рода О'Хара, главата на фамилията О'Хара с всичките ѝ линии и разклонения. Във времената на Великите крале всяка фамилия имала свой предводител, представител, защитник. Някой ваш далечен праядо е бил старейшина на рода О'Хара и е символизирил храбростта и гордостта на всички други О'Хара. Днес тази титла е възродена за вас.

— Не разбирам. Какво трябва да направя?

— Вие вече сте го направили. Уважават ви и ви се възхищават, вярват ви и ви почитат. Титлата се дава, не се наследява. Просто трябва да сте такава, каквато сте. Вие сте старейшината на рода О'Хара.

— Мисля, че бих изпила един чай — каза Скарлет със слаб глас.

Не знаеше за какво говори мисис Фицпатрик. Шегуваше ли се? Или се подиграваше? Не, виждаше се, че не е жена, която се шегува. Какво означаваше това „старейшината на рода О'Хара“? Скарлет го произнесе наум. Старейшината на рода О'Хара. Беше като удар на барабан. Дълбоко в нея припламна нещо скрито, погребано, първично. Старейшината на рода О'Хара. В изморените ѝ очи блесна светлина и ги превърна в зелени огнени смарагди. Старейшината на рода О'Хара!

„Ще трябва да помисля за това утре... и всеки ден през останалата част от живота си. О, чувствуваше се толкова различна, толкова силна. «... просто трябва да сте такава, каквато сте...» — каза тя. Какво означава това? Старейшината на рода О'Хара!“

— Чаят ви, мисис О'Хара.

— Благодаря ви, мисис Фицпатрик. — По някакъв начин заплашителната самоувереност на по-възрастната жена бе станала достойна за възхищение и не я дразнеше. Скарлет взе чашата и погледна икономката си в очите. — Моля ви, седнете да пиете чай с мен. Трябва да поговорим за готвачката и за други неща. Имаме само шест седмици и много работа.

Скарлет никога не бе ходила в Големия дом. Мисис Фицпатрик прикри изненадата си и собственото си любопитство. Бе работила като икономка в богато семейство — ръководеше много голямо домакинство, но то изобщо не можеше да се сравнява с великолепието на Големия дом на Балихара. Помогна на Скарлет да превърти огромния ключ от потъмнял месинг в ръждясалата ключалка и подпря вратата с рамо.

— Плесен — каза, като усети миризмата. — Ще ни трябва цяла армия жени с ведра и четки. Нека първо огледаме кухнята. Никоя сваятна готвачка няма да дойде в къща, където няма първокласна кухня. Тази част от сградата може да се оправи по-късно. Просто не обръщайте внимание на разлепените тапети и на боклука от животните по пода. Готвачката няма дори да види тези помещения.

Извити колони сдвояваха двете странични крила с централния корпус на къщата. Тръгнаха първо през източното и се намериха в голяма ъглова стая. Врати водеха към вътрешни коридори и към други стаи, после имаше стълба и още стаи.

— Тук ще бъде кабинетът на управителя ви — каза мисис Фицпатрик, когато се върнаха в ъгловата стая. — Другите стаи са за слугите и за складове. Управителите не живеят в Големия дом, трябва да му дадете жилище в града — просторно, отговарящо на неговото положение. Тук очевидно ще бъде канцеларията му.

Скарлет не отговори веднага. Спомняше си една друга канцелария, крилото на един друг Голям дом. „Гостуващите ергени“ използвали онова крило в Дънмор Ландинг, бе казал Рет. Е, тя не възнамеряваше да пълни десет стаи с гостуващи ергени или с каквито и да било гости. Но със сигурност можеше да си има канцелария също като Рет. Щеше да накара дърводелеца да й направи голямо бюро, два пъти по-голямо от онова на Рет, и щеше да окачи картите на имението

по стените и да гледа през прозореца също като него. Само че щеше да вижда равните камъни на Балихара, а не купчина обгорели тухли, и да има ниви с пшеница, а не глупави цветни лехи.

— Аз ще съм управителят на Балихара, мисис Фицпатрик. Няма да допусна чужд човек да ръководи имота ми.

— Не искам да съм непочтителна, мисис О'Хара, но вие не знаете какво говорите. Това са задължения за пълно работно време. Трябва не само да се поддържат складовете и да се поръчват доставките, но да се изслушват оплаквания, да се уреждат спорове между работниците, фермерите и жителите на града.

— Аз ще се занимавам с това. Ще сложим пейки в преддверието и ще приемам всички, които имат проблеми, всяка първа неделя на месеца след литургия.

Стиснатата челюст на Скарлет подсказа на икономката, че няма смисъл да спори.

— Освен това, мисис Фицпатрик — никакви плювалници, ясно ли е?

Мисис Фицпатрик кимна, макар никога да не бе чувала тази дума. В Ирландия тютюнът се пушеше с лула, а не се дъвчеше.

— Добре — каза Скарлет. — Хайде сега да намерим кухнята, за която толкова се безпокоите. Сигурно е в другото крило.

— Можете ли да извървите толкова път? — попита мисис Фицпатрик.

— Работата трябва да се свърши — отвърна Скарлет. Ходенето беше истинско мъчение за краката и гърба ѝ, но и дума не можеше да става да се откаже. Бе ужасена от състоянието на къщата. Как щяха да успеят за шест седмици? Трябваше — и толкова. Бебето непременно трябваше да се роди в Големия дом.

„Великолепна“ бе присъдата на мисис Фицпатрик за кухнята. Приличаше на пещера — на два етажа, с остъклен таван с изпочупени стъкла. Дори балните зали, които Скарлет бе виждала, не бяха толкова големи. Огромна зидана печка заемаше почти цялата стена отсреща. Вратата от едната ѝ страна водеше към килер с каменна мивка, а от другата — към някаква празна стая.

— Идеално, готвачката може да спи тук, а това там — мисис Фицпатрик посочи нагоре — е най-интелигентното разпределение, което съм виждала. — На равнището на втория етаж по цялата

дължина на къщата минаваше галерия с колони. — Стайте над спалнята на готвачката и килера ще бъдат моите. Прислужниците в кухнята и готвачката никога няма да са сигурни дали не ги гледам. Това ще ги държи нащрек. Галерията вероятно е свързана и с вашите стаи. Така че ще можете да я използвате, за да гледате какво става долу в кухнята. Няма да се помайват.

— А защо просто да не вляза в кухнята и да видя какво става?

— Защото ще прекъснат работата си, за да направят реверанс и да чакат заповедите ви, а яденето ще загори.

— Вие постоянно говорите за „тях“ и „прислужниците“, мисис Фицпатрик. Какво стана с готвачката? Мислех, че обсъждаме назначението на една жена.

Мисис Фицпатрик направи широк жест към пода, към стените и прозорците.

— Една жена не може да се справи с всичко това. Разумните дори не биха опитали. Искам да видя складовете и пералнята, може би са в сутерена. Ще слезете ли?

— Всъщност не. Ще ида да седна отвън, по-далеч от миризмата.

Отвори някаква врата, която водеше към обрасла, оградена със зид градина. Върна се в кухнята. Друга врата я отведе на колонадата. Тя се свлече на постлания с плочи под и се облегна на една колона. Налегна я тежка умора. Не бе очаквала, че в къщата ще има нужда от толкова много работа. Отвън изглеждаше почти непокътната.

Бебето започна да рита и тя разсеяно побутна крачето му — или може би беше друго? — надолу.

— Хей, бебче — измърмори Скарлет, — какво ще кажеш? Майка ти вече е „старейшината на рода О’Хара“. Надявам се, че си изпълнено със страхопочитание. Аз със сигурност съм.

И затвори очи, за да помисли.

Мисис Фицпатрик излезе, заизтупва дрехите си от паяжините.

— Ще стане — каза тя. — Сигурно и двете имаме нужда от едно хубаво ядене. Да идем в кръчмата на Кенеди.

— В кръчмата? Но дамите не ходят в кръчми без придружител!

Мисис Фицпатрик се усмихна.

— Ала кръчмата е ваша, мисис О’Хара. Можете да ходите там, когато си искате. Можете да ходите навсякъде, когато си искате. Вие сте старейшината на рода О’Хара.

Скарлет запрехвърля тази мисъл наум. Тук не беше Чарлстън или Атланта. Защо да не иде в кръчмата? Не беше ли заковала половината дъски на пода там сама? Пък и не разправяха ли, че мисис Кенеди, жената на кръчмаря, правела чудесно тесто за пирого с месо — направо ти се топяло в устата.

Завая — не кратките ръмежи или мъгливите дъжделиви дни, с които Скарлет вече бе свикнала, а истински порои, продължаващи понякога по три-четири часа. Фермерите се заоплакваха, че почвата се слягала, като стъпвали по току-що разчистените ниви, за да хвърлят тоновете тор, купени от Скарлет. Но тя самата си налагаше да ходи всеки ден до Големия дом, за да види докъде е стигнала работата, и благославяше калта по алеята без чакъл, защото не подбиваше подутите ѝ крака. Окончателно се отказа от обувката си и държеше ведро с вода до вратата, за да изплаква краката си, преди да влезе. Като го видя, Кълъм се разсмя.

— Ирландското в тебе се засилва с всеки изминал ден, Скарлет скъпа. От Катлийн ли научи това?

— От братовчедите. Когато се прибират от полето, винаги си измиват краката от калта. Защото Катлийн ще побеснее, ако ѝ изцапат измития под, нали така?

— Не, правят го, защото ирландците — и ирландките — са го правили толкова отдавна в миналото, колкото стигат спомените на прядодото на всеки един от нас. Викаш ли *шахен*, преди да изхвърлиш водата?

— Стига глупости! Разбира се, че не. Нито пък слагам купичка мляко на прага всяка вечер. Не вярвам, че ще измокря някоя фея или пък ще я нахраня. Това са детински суеверия.

— Ти го казваш. Но един ден някоя пуука ще те накаже за нахалството ти.

Той уплашено провери под възглавницата и под леглото ѝ. Скарлет се разсмя.

— Добре, Кълъм. Ще налапам въдицата. Какво е пуука? Втора братовчедка на леприкона, предполагам.

— Леприконите биха потръпнали от отвращение, ако те чуят. Пууката е страховито създание, злобно и коварно. Тя ще ти пресече

млякото или ще разбърка косата ти със собствената ти четка.

— Или ще накара глезените ми да се подуют. Това е най-злобното нещо, което някой ми е сторил.

— Бедното дете! Колко остава?

— Около три седмици. Казах на мисис Фицпатрик да ми изчисти една стая и да ми поръча легло.

— Смяташ ли, че ти помага, Скарлет?

Да, трябваше да го признае. Мисис Фицпатрик не се главозамайваше от положението си и нямаше нищо против да работи здравата. Много пъти Скарлет я бе заварвала сама да търка каменния под и каменните мивки в кухнята, за да покаже на прислужниците как се прави.

— Но, Кълъм, тя харчи пари, като че нямат свършване. Вече имам три прислужници просто за да подредят нещата достатъчно добре, та готвачката да благоволи да дойде. И печка, каквато не съм виждала, всякакви видове пещи и фурни, и нещо като кладенец за гореща вода. Струваше почти сто долара плюс още десет, за да ги докарат от гарата. И не стига това, ами ковачът трябваше да направи куп подложки, лопати и куки за огнището. Просто за всеки случай — ако на готвачката не ѝ харесва фурната на печката за някои гозби. Готвачките, изглежда, са по-разглезени от кралицата.

— И по-полезни. Ще видиш, като седнеш да изядеш първото прилично ядене на собствената си маса.

— Така си мислиш ти. На мен ми стигат и печивата на мисис Кенеди. Снощи изядох три парчета. Едно за мен и две за този слон в корема ми. Ох, ще се радвам, когато всичко свърши... Кълъм? — Не бяха се виждали доста дълго и Скарлет вече не се чувствуваше така непринудена с него, както по-рано, но все пак трябваше да го попита. — Чу ли за тази работа със „старейшината на рода О’Хара“?

Чул бил и се гордеел с нея, смятал, че тя го заслужава.

— Ти си забележителна личност, Скарлет О’Хара. Всички, който те познават, мислят така. Справи се с удари, които биха повалили една по-слаба жена, пък и мъж. Изобщо не изхленчи и не потърси състрадание. — Той се усмихна закачливо. — А направи и истинско чудо: накара всичките тези ирландци да работят както трябва. Пък и плю в лицето на английския офицер — ами да, казват, че си избила окото му от сто крачки.

— Не е вярно!

— А защо да разваляме прекрасната приказка с истината? Стария Даниъл беше първият, който те нарече „старейшината на рода О’Хара“, а той е бил там, нали?

Стария Даниъл? Скарлет поруменя от удоволствие.

— Ако слушаше хорските приказки, тези дни ще си бърбиш с духа на Фин Маккул. Цялата околност е щастлива, че си тук. — Тонът на Кълъм стана по-сериозен. — Искам да те предупредя за едно нещо, Скарлет. Не си вири носа пред вярванията на хората, това ги обижда.

— Но аз не го правя! Ходя на литургия всяка неделя, макар че отец Флин изглежда така, сякаш аха-аха да заспи.

— Не говоря за църквата. Говоря за феите и за пууката — тях имам предвид. Най-важното, за което ти се възхищават, е, че си се заселила на земята на О’Хара, след като всички знаят, че тук витае призракът на младия господар.

— Шегуваш се!

— Изобщо не се шегувам. Няма значение дали ти вярваш. Ирландският народ вярва. Ако се подиграваш на това, в което вярват, им плюеш в лицето.

Скарлет го разбираше, независимо че всичко ѝ се струваше прекалено глупаво.

— Ще си държа езика зад зъбите и няма да се смея, освен пред тебе, но няма да стигна и дотам да кряскам, преди да си лисна легена.

— Не е и нужно. Разправят, че си била толкова почтителна, та шепнеш съвсем тихичко.

Скарлет се смя, докато бебето се размърда и я изрита жестоко.

— Виждаш ли какво направи, Кълъм? Ще ми посинее коремът. Но си струваше. Не съм се смяла така, откак замина. Постой си малко вкъщи, а?

— Непременно. Искам пръв да видя това твоє дете слонче. Надявам се да му стана кръстник.

— Искаш ли? Разчитам на теб да направиш и кръщавката — та ако ще и три да са.

Усмивката на Кълъм изчезна.

— Не, Скарлет, само това не. Всичко друго, което пожелаеш — та дори да ти сваля луната за играчка. Аз не извършвам тайнствата.

— Защо пък не? Нали това ти е работата.

— Не, Скарлет, това е работа на енорийския свещеник или в специални случаи на епископ, архиепископ или на още по-висок сан. Аз съм свещеник мисионер, който се мъчи да облекчи страданията на бедните. Не извършвам тайнствата.

— Можеш да направиш изключение.

— Не мога — и край. Но ако ме поканиш, ще бъда най-прекрасният кръстник и ще се погрижа отец Флин да не изпусне бебето в купела или на пода. А по-късно ще го уча на катехизиса с такава красноречие, че ще му се струва като набор от хумористични петостишия. Хайде, покани ме, Скарлет скъпа, иначе ще разбиеш копнеещото ми сърце.

— Разбира се, че те каня.

— Значи получих това, за което дойдох. Сега мога да ида да си изпрося ядене в някоя къща, където слагат сол.

— Тръгвай тогава. Аз ще си почина, докато спре дъждът, а после ще ида да видя баба и Катлийн, докато още мога. Бойн е толкова придошла, че вече трудно се минава бродът.

— Още едно обещание, и ще престана да ти досаждам. Стой си у дома в събота вечер със залостени врати и спуснати пердета. Тогава е вечерта преди Все светии и ирландците вярват, че излизат всички феи, съществували още открай време. Както и таласъмните, призраците и духовете, дето си носят главите под мишница, и още куп свръхестествени същества. Преклони се пред обичаите и се заключи на сигурно място, за да не ги видиш. И никакъв пирог с месо у мисис Кенеди. Свари си няколко яйца. Или пък, ако наистина се чувствуваш ирландка, вечеряй с уиски, прокарано с бира.

— Нищо чудно, че виждат привидения! Но ще направя както казваш. Защо не дойдеш при мене?

— И да прекарам цяла нощ с прелъстителна жена като теб? Ще ме разпопят.

Скарлет му се изплези. Прелъстителна, как ли не. За някой слон може би.

Двуколката застрашително се клатушкаше, докато пресичаше брода, и тя реши да не стои дълго у Даниъл. Баба ѝ изглеждаше сънлива, така че Скарлет не седна.

— Отбивам се само за секунда, бабо. Няма да ти преча да си дремнеш.

— Ела да ме целунеш за довиждане, Млада Кати Скарлет. Ти наистина си прекрасно момиче.

Скарлет нежно прегърна изсъхналото телце и целуна бузата на старицата. Почти веднага брадичката на баба ѝ падна на гърдите.

— Катлийн, не мога да стоя дълго, реката много е придошла. А като спадне, едва ли вече ще мога да се качвам в двуколката. Виждала ли си такова великанско бебе?

— Да, виждала съм, ама ти няма да искаш да ме чуеш. Всяко бебе е неповторимо за майката — така знам аз. Нали имаш една минутка да хапнеш и да изпиеш чаша чай?

— Не, но ще постоя. Може ли да седна в стола на Даниъл? Той е най-големият.

— Разбира се. Даниъл никога не е обичал никой от нас така, както обича тебе.

„Старейшината на рода О’Хара“ — помисли си Скарлет. Това я стопли повече от чая и миришещия на пушек огън.

— Имаш ли време да видиш баба, Скарлет? — Катлийн сложи до стола на Даниъл малко столче с чаша чай и сладкиш.

— Минах първо оттам. Тя си дремва сега.

— Чудесно. Щеше да е жалко, ако не успееше да се сбoguва с теб. Извади си покрова от кутията, където си държи съкровищата. Скоро ще умре.

Скарлет зяпна спокойното лице на Катлийн. Как можеше да говори такива неща със същия тон, с който говореше за времето и за всяка дреболия? А след това невъзмутимо да пие чай и да яде сладкиш?

— Надяваме се поне на няколко сухи дни преди това — продължи Катлийн. — Пътищата са така разкаляни, че на хората ще им е трудно да дойдат за бдението. — Тя забеляза ужаса на Скарлет и го изтълкува погрешно. — На всички ще ни липсва, Скарлет, но тя е готова да ни напусне, а хората, които доживяват до възрастта на Старата Кати Скарлет, познават кога им е дошло времето. Дай да ти долея чашата, чаят ти изстина.

Чашата изтрака, когато Скарлет я остави на чинийката.

— Наистина не мога, Катлийн, трябва да мина брода, ще тръгвам.

— Нали ще пратиш да ни кажат, като почнат болките? Ще се радвам да постоя при тебе.

— Да, благодаря ти. Ще ми помогнеш ли да се кача в двуколката?

— Искаш ли малко сладкиш за после? Мога веднага да ти завия.

— Не, не, благодаря ти, наистина, но се тревожа за водата.

* * *

„Повече се тревожа да не полудея — мислеше си Скарлет, докато пътуваше. Кълъм беше прав, главите на всички ирландци бяха пълни с привидения. — Кой би очаквал това от Катлийн? И собствената ми баба да си приготви покрива! Господ знае какви ги измислят на Все светии. Ще залостя вратата, направо ще я закова. Тръпки ме побиват от тези неща.“

В един ужасен миг, докато минаваха брода, конят се подхлъзна.

„Крайно време е да се укротя, няма да излизам повече, докато не родя. Поне да бях взела сладкиша!“

ΚΥΛΙΑΤΑ

16.

Трите селски момичета стояха пред широката врата на спалнята в Големия дом, която Скарлет беше избрала за себе си. И трите носеха дълги домашно тъкани престилки и набрани бонета, но само това бе еднакво у тях. Ани Дойл беше дребна и закръглена като кученце, Мери Моран — висока и несръчна като плашило, Пеги Куин — спретната и хубава като скъпа кукличка. Държаха се за ръце и се притискаха една о друга.

— Ще тръгваме сега, ако нямате нищо против, мисис Фицпатрик, докато не е заваляло силно — каза Пеги. Другите момичета закимаха енергично.

— Много добре — отвърна мисис Фицпатрик. — Но в понеделник елате по-рано да си го отработите.

— О, да, госпожо — извикаха те в един глас, тромаво се поклониха и обувките им затрополиха надолу по стълбите.

— Понякога се отчайвам — въздъхна мисис Фицпатрик. — Но съм правила добри прислужници и от по-лош материал. Тези поне искат да се научат. А дъждът не би ги притеснил, ако днес не беше Все светии. Сигурно си мислят, че ако небето притъмнее от облаци, все едно е паднала нощта. — Тя погледна закачения на гърдите ѝ златен часовник. — Едва минава два... Но да се върнем на въпроса. Страхувам се, че тази влага ще ни попречи да завършим, мисис О'Хара. Иска ми се да не беше така, ала няма да ви лъжа. Свалихме старите тапети от стените и ги изгъркахме добре, но на някои места трябва да се измаже наново, а това означава сухи стени. После пък е нужно известно време, докато хоросанът изсъхне, преди стената да се боядиса или облепи. Две седмици просто няма да е стигнат.

Скарлет стисна зъби.

— Ще родя детето си в тази къща, мисис Фицпатрик. Казах ви от самото начало.

Гневът ѝ не успя да пробие невъзмутимостта на икономката.

— Имам едно предложение — каза тя.

— Стига да не е да се местя някъде.

— Напротив. Мисля, че с един пламтящ огън в камината и с весели плътни пердета на прозорците голите стени няма да са чак толкова неприятни.

Скарлет мрачно погледна сивия, напукан от влагата хоросан.

— Изглежда ужасно — отрони тя.

— Килимът и мебелите ще променят нещата. Имам една изненада за вас. Намерихме я на тавана. Елате да погледнете.

Тя отвори вратата към съседната стая. Скарлет тежко се довлече дотам, после избухна в смях.

— Господи! Какво е това?

— Казват му Господарското легло. Не е ли великолепно?

Тя се разсмя със Скарлет, докато разглеждаха невероятния предмет в средата на стаята. Бе огромно — поне три метра дълго и два широко. Четири дебели дъбови стъбла във формата на гръцки богини с увенчани с лаврови венци глави крепяха рамката на балдахина. На таблите при главата и краката релефно бяха гравирани мъже в тоги, заели героични пози в беседки под преплетени гроздове и цветя. Над главата се мъдреше олющена варакосана корона.

— Кой ли великан е спял в него? — попита Скарлет.

— Вероятно е направено специално за посещението на вицекраля.

— А той кой е?

— Главата на правителството в Ирландия.

— Е, мога да кажа само, че е достатъчно голямо за това мое дете слонче, дето трябва да го родя. Стига докторът да може да се пресегне и да го хване, като се покаже.

— В такъв случай да поръчам ли дюшека? В Трим има човек, който може да го направи за два дни.

— Да, поръчайте го. Поръчайте и чаршафи или ги ушийте. За бога, мога да спя в това легло цяла седмица и да не попадна два пъти на едно и също място.

— С балдахин и пердета то ще стане като отделна стая.

— Като стая ли? Ще стане като къща. Но сте права — легна ли в него, изобщо няма да забелязвам отвратителните стени. Вие сте истинско чудо, мисис Фицпатрик. За пръв път от месеци се чувствавам добре. Представяте ли си какво означава едно дете да започне живота си в такова легло? Сигурно ще стане три метра високо.

Смееха се приятелски, докато бавно слизаха по излъсканата гранитна стълба към първия етаж. „Тук незабавно трябва да се сложи килим — мислеше си Скарлет. — Или може би просто ще заключа втория етаж. Стаите са толкова големи, че къщата е огромна и само с единия етаж. Ако мисис Фицпатрик и готвачката ми позволят. А защо пък не? Какъв е смисълът да си старейшината на рода О’Хара, ако не можеш да правиш каквото си искаш?“ Скарлет се дръпна, за да може мисис Фицпатрик да отвори тежката предна врата. Пред очите им се изправи стена от вода.

— По дяволите — каза Скарлет.

— Това не е дъжд, а истински порой — рече икономката. — Няма да продължи дълго. Искате ли един чай? В кухнята е топло и сухо — печката горя цял ден, за да я изпробвам.

— Няма да е лошо.

Тя последва замислената мисис Фицпатрик в кухнята.

— Тук всичко е ново — подозрително забеляза Скарлет. Не обичаше да се харчи без нейно одобрение. А меките столове край печката изглеждаха прекалено удобни за готвачки и прислужници, които би трябвало да работят. — Колко струва това? — Тя потупа тежката дървена маса.

— Няколко калъпа сапун. Беше в един от складовете край конюшните, потънала в мръсотия. Столовете са от къщата на Кълъм. Той предложи да примамам готвачката с удобства, преди да е видяла останалата част от къщата. Направила съм списък на мебелите за нейната стая. Ето го там на масата — чака вашето одобрение.

Скарлет се почувствува виновна. После се сети, че точно такава е била идеята, и се ядоса.

— А какво стана с всички онези списъци, които одобрих миналата седмица? Кога ще пристигнат нещата?

— Вече са тук, в килера. Мислех да ги разопаковам идната седмица заедно с готвачката. Повечето жени си имат свой начин да подреждат съдовете и всичко останало.

Скарлет пак се ядоса. Гърбът я болеше повече от друг път. Притисна болката с ръце. После я прониза нова болка, спусна се по крака ѝ и я накара да забрави гърба си. Тя сграбчи ръба на масата, за да не падне, и безмълвно загледа течността, стичаща се на локва в краката ѝ край босите ѝ стъпала, на излъскания каменен под.

— Водата тръгна — продума тя най-сетне — и е червена. — Погледна поройния дъжд през прозореца. — Съжалявам, мисис Фицпатрик, ще трябва да се измокрите. Помогнете ми да се кача на масата и ми дайте нещо да попивам водата... или кръвта. После тичайте с всичка сила до кръчмата или магазина и пратете някой да препусне презглава за лекар. Ще раждам.

Пронизващата болка не се повтори. Подложила възглавниците от столовете под главата и кръста си, Скарлет лежеше доста удобно. Пиеше ѝ се нещо, но реши, че е по-добре да не слиза от масата. Ако болката се върнеше, можеше да падне и да се нарани.

„Може би не трябваше да изпращам мисис Фицпатрик да плаши хората до смърт. Само три пъти имах болки, откак тръгна, и то съвсем леки. Щях да се чувствавам чудесно, стига да нямаше толкова много кръв. При всяка болка и щом бебето зарита, започва направо да шурти. Не ми се е случвало по-рано. Когато водата тръгне, обикновено е чиста, а не кървава. Нещо не е наред. Къде е докторът? Още една седмица, и щеше да има лекар на две крачки. А сега сигурно ще бъде някой непознат от Трим. Ех, докторе, вие не знаете, но всичко трябваше да бъде съвсем различно. Аз трябваше да бъда в легло със златна корона, а не върху маса от склада при конюшните. Какво начало може да бъде това за едно дете? Ще трябва да го кръстя «Жребче» или «Кобилка», изобщо нещо конско. Пак кръв! Не ми харесва тази работа. Защо не се връща мисис Фицпатрик — поне да ми даде чаша вода, гърлото ми е съвсем пресъхнало. Стига си ритало, бебче, не се дръж като кон само защото сме на маса от склада при конюшните. Стига! Караш ме да кървя. Почакай, докато дойде докторът, тогава можеш да излезеш. Честно казано, с радост ще се отърва от тебе. Наистина беше по-лесно да те зачена, отколкото да те родя... Не, не трябва да мисля за Рет, иначе ще полудея. Защо не спира да вали? Такъв порой! А и вятърът се засилва. Това си е направо буря. Хубаво време си избрах да раждам, да ми тръгне водата... защо е червена? За бога, нима ще ми изтече цялата кръв на тая мръсна маса, без да пийна поне един чай? О, как ми се пие кафе! Понякога така ми липсва кафето, че ми се иска да крещя или да плача... о, Господи, още кръв! Поне не боли. И никакви напъни, само нещо като трепване... Но защо тогава блика толкова

кръв? Какво ще стане, като почнат истинските болки? Мили Боже, ще потекат реки от кръв по целия под. Всички ще трябва да си мият краката. Чудя се дали мисис Фицпатрик си държи ведро с вода за краката? Чудя се дали кряска, преди да я изхвърли? Чудя се къде, по дяволите, изчезна тя? Само да свърши това, и ще я уволня — и няма да ѝ дам никакви препоръки, поне не такива, които да може да покаже на когото и да било. Да избяга и да ме остави да умра от жажда, сам-самичка! Не ритай така. Ти май си муле, а не кон. О, Господи, кръвта... Няма да губя самообладание, няма. Няма! Една О'Хара не може да прави такива неща. Старейшината на рода О'Хара. Това много ми харесва... Какво става? Дали е докторът?"

Влезе мисис Фицпатрик.

— Добре ли сте, мисис О'Хара?

— Съвсем добре — каза старейшината на рода О'Хара.

— Донесох чаршафи и одеяла, и меки възглавници. Идват хората с дюшека. Мога ли да ви помогна с нещо?

— Искам малко вода.

— Веднага.

Скарлет се подпря на лакът и жадно отпи.

— Кой ще доведе доктора?

— Кълъм. Опита се да прекоси реката, за да извика лекаря от Адамстаун, но не можа. Отиде в Трим.

— Така и предполагам. Искам още малко вода, ако може, и нов парцал. Този съвсем подгизна.

Мисис Фицпатрик се опита да прикрие ужаса по лицето си, като видя потъналата в кръв кърпа между краката на Скарлет. Сви я на топка и забърза към една от каменните мивки. Скарлет гледеше ярките капки кръв на пода. „Това е част от мене“ — каза си, но не можеше да повярва. Много пъти се беше порязвала през живота си — в игрите като дете, когато копаеше памука в Тара, даже като отскубна копривата. Но цялата кръв от всички рани, взети заедно, беше нищо в сравнение с кръвта в тази кърпа. Вътрешностите ѝ се свиха и на масата пак бликна кръв. „Глупава жена, нали ти казах, че имам нужда от нова кърпа?"

— Колко е часът по вашия часовник, мисис Фицпатрик?

— Пет и шестнайсет.

— Предполагам, че се движат бавно заради бурята. Искам още вода и друга кърпа, моля ви. Не, всъщност предпочитам чай с много захар.

„Дано, като намеря на тази жена работа, престане да ми виси над главата като чадър. Лошо ми е и се уморих да водя разговор и да се усмихвам храбро. Всъщност истината е, че съм обезумяла от страх. Напъните не са по-силни, нито пък по-чести. Доникъде не стигам. Поне на дюшека е по-удобно, отколкото на масата, но какво ще стане, като и той подгизне? Бурята усилва ли се, или просто съм се побъркала?“

Вятърът бушуваше, дъждът блъскаше в прозорците. В гората близо до къщата един клон се отчупи и почти повали Кълъм О'Хара. Той го прескочи и продължи, наведен срещу вятъра. После се сети, върна се, без малко да се строполи върху клона, успя да намери опора в гъстата кал на алеята, изтегли клона настрани и пак наведен срещу вятъра, забърза към къщата.

— Колко е часът? — попита Скарлет.

— Почти седем.

— Кърпа, моля ви.

— Скарлет скъпа, много зле ли си?

— О, Кълъм! — Скарлет се изправи на лакти. — Доведе ли доктора? Бебето не рита както по-рано.

— Намерих акушерка в Дъншолин. Не може да се стигне до Трим, реката е заляла пътя. Отпусни се сега като добра майка. Не се изморявай повече, отколкото трябва.

— Къде е тя?

— На път е. Моят кон е по-бърз, но тя ме следваше по петите.

— Аз съм раждала и друг път, Кълъм. Сега е различно. Нещо не е наред.

— Тя ще знае какво да прави, детето ми. Успокой се сега.

Акушерката нахълта малко след десет. Колосаната ѝ престилка беше увиснала от водата, но тя се държеше компетентно и

хладнокръвно, сякаш въобще не я бяха извикали за спешен случай.

— Раждане, така ли? Успокойте се, госпожо, знам всичко, което има да се знае за това как малките милички създания се появяват в тази долина на скръбта. — Тя свали наметката си и я подаде на Кълъм. — Прострете я край огъня да изсъхне — каза с глас, свикнал да командува. — Сапун и топла вода, госпожо, да си измия ръцете. Ето тук е добре.

Тя бързо се приближи до каменната мивка. Като видя потъналите в кръв кърпи, трепна и трескаво замаха на мисис Фицпатрик да дойде при нея. Засъветваха се шепнешком.

Светлината, блеснала в очите на Скарлет, угасна. Тя сведе клепачи, за да скрие бликналите сълзи.

— Я да видим какво имаме тук — каза акушерката е престорена веселост. Повдигна полата на Скарлет и опипа корема ѝ. — Хубаво силно бебче. То току-що ме поздрави с ритниче. Я да видим можем ли да го поканим да излезе сега и да остави мама да си почине малко. — Тя се обърна към Кълъм: — А вие по-добре ни оставете с женските ни работи, господине. Ще ви извикам, като се роди синът ви.

Скарлет се изкиска.

Кълъм свали палтото си и яката му се бялна на светлината от лампата.

— О! — продума акушерката. — Извинете ме, отче.

— Защото съгреших — добави Скарлет с писклив глас.

— Скарлет! — тихо рече Кълъм.

Акушерката го дръпна към мивката.

— Може би трябва да останете, отче — за последното причастие.

Тя го каза прекалено високо. Скарлет я чу.

— О, мили Боже! — извика тя.

— Помогнете ми — нареди акушерката на мисис Фицпатрик. —

Ще ви покажа как да ѝ държите краката.

Скарлет изпищя, когато жената бръкна с ръка в утробата ѝ.

— Спрете! Исусе, спри болката, накарай я да спре!

Когато прегледът свърши, тя стенеше. Кръв покриваше дюшека и бедрата ѝ, бе опръскала роклята на мисис Фицпатрик, престилката на акушерката и пода на по един метър от двете страни на масата. Акушерката запретна левия си ръкав. Ръката ѝ бе окървавена почти до лакътя.

— Ще трябва да опитам с двете ръце — рече тя.

Скарлет изпъшка. Мисис Фицпатрик се изправи пред жената и каза:

— Аз имам шест деца. Махайте се оттук! Кълъм, разкарай тази касапка от къщата, преди да е убила мисис О'Хара и аз да убия нея. Господ да ни е на помощ, точно така ще стане.

Внезапно блеснала светкавица освети стаята през остъкления покрив и прозорците, а по стъклата заплющя още по-проливен дъжд.

— Не мога да изляза в такова време — зави акушерката. — Тъмно е като в рог.

— Заведи я някъде, Кълъм, махни я оттук. И щом се оправяш с нея, иди да доведеш ковача. Той лекува животни — една жена не може да е чак толкова по-различна.

Кълъм държеше изплашената акушерка за рамото. Светкавица разцепи небето и тя изпищя. Той я разтърси като парцал.

— Стига де! — Погледна мисис Фицпатрик с безжизнени безнадеждни очи. — Той няма да дойде, Розалийн, никой няма да дойде по тъмно. Забрави ли какъв ден е днес?

Мисис Фицпатрик избърса слепоочията и бузите на Скарлет с натопена в хладка вода кърпа.

— Ако не го доведеш, ще го направя аз, Кълъм. Държиш в бюрото си нож и пищов. Трябва само да му покажеш, че има от какво да се страхува — по-сигурно е от призраците.

Кълъм кимна.

— Ще ида.

Джоузеф О'Нийл, ковачът, се прекръсти. Лицето му лъщеше от пот. Черната му коса беше прилепнала към главата от дъжда, но потта избиваше чак сега.

— Оправих веднъж една кобила в такова положение, но не мога да извърша подобно насилие над жена. — Той погледна надолу към Скарлет и поклати глава. — Противоестественно е, не мога.

Светкавиците проблясваха една подир друга. В огромната кухня бе светло като ден, само ъглите бяха потънали в сенки. Бушуващата навън буря сякаш се нахвърляше върху каменните степи на къщата.

— Трябва да го направиш, човече, иначе тя ще умре.

— Ами да, ще умре, както и бебето, ако вече не е умряло. Не мърда.

— Какво чакаш тогава, Джоузеф? За бога, човече, това е единствената надежда — говореше Кълъм с потрепващ, повелителен глас.

Скарлет трескаво се раздвижи на окървавения дюшек. Розалийн Фицпатрик навлажни устните ѝ и изцеди няколко капки вода в устата ѝ. Клепачите на Скарлет трепнаха, после се отвориха. Очите ѝ горяха от треската. Тя жално изстена.

— Джоузеф! Заповядавам ти!

Ковачът потрепера. Повдигна едрите си мускулести ръце над издутия корем. Острието на ножа в ръката му блесна на светлината от една светкавица.

— Кой е този? — ясно попита Скарлет.

— Свети Патрик да ме пази! — извика ковачът.

— Коя е тази прекрасна дама с бялата рокля, Кълъм?

Ковачът изпусна ножа на земята и заотстъпва. Ръцете му бяха протегнати напред, с дланите навън, сякаш да спрат ужаса. Вятърът задуха още по-силно, откърши един клон и го блъсна в прозореца над мивката. Стъклата се посипаха по ръцете на Джоузеф О'Нийл — беше ги вдигнал да скрие главата си. Ковачът се свлече на пода и застана, вятърът през счупения прозорец запищя дори по-силно от него. Писъци се чуваха отвсякъде — навън виенето на вятъра, вътре стенанията на ковача. Бурята бушуваше.

Пламъчетата на лампите заподскачаха, затрепераха, започнаха да гаснат. Посред напъна на бурята вратата тихо се отвори и пак се затвори. Едра, загърната с шал фигура прекоси кухнята, мина край ужасените хора и се приближи до прозореца. Беше жена с набръчкано кръгло лице. Бръкна в мивката и изви една от кърпите, за да изцеди кръвта.

— Какво правите? — Розалийн Фицпатрик успя да надмогне ужаса си и пристъпи към жената. Кълъм протегна ръка и я спря. Бе познал старата *каля* — магьосницата, която живееше край кулата.

Магьосницата затъкна дупката в стъклото с окървавените кърпи. След това се обърна.

— Запалете пак лампите — каза тя. Гласът ѝ беше дрезгав, прегракнал.

Свали мокрия си черен шал, сгъна го внимателно и го остави на един стол. Под него имаше кафяв шал. Свали и него, сгъна го и го сложи на стола. После тъмносин с дупка на рамото. И червен — с повече дупки, отколкото вълна.

— Не си направил каквото ти казах — сгълча тя Кълъм. После пристъпи към ковача и го срита в ребрата. — Пречиш, ковачо, отивай си в ковачницата.

Пак погледна Кълъм. Той запали една лампа, огледа се за друга, запали и нея и двете засветиха с равен пламък.

— Благодаря ти, отче — каза му тя вежливо. — Отпрати О'Нийл да си върви вкъщи, бурята утихва. После ела да ми държиш две лампи високо до масата. Ти — обърна се тя към мисис Фицпатрик — прави същото. Аз ще подготвя старейшината на рода О'Хара.

На възенце около кръста ѝ висяха десетина торбички, ушити от разноцветни парцали. Тя бръкна в една от тях и извади мускал с тъмна течност. Повдигна главата на Скарлет с лявата си ръка, а с дясната изля течността в устата ѝ. Скарлет облиза устните си с език. Магьосницата тихичко се засмя и положи главата ѝ на възглавницата.

Хрипливият глас затананика някаква мелодия — всъщност изобщо не приличаше на мелодия. Възлестите изкривени пръсти докоснаха гърлото на Скарлет, после челото ѝ, сетне дръпнаха и пуснаха клепачите ѝ. Старицата извади сгънато листо от една торбичка и го сложи на корема ѝ. От друга измъкна тенекиена кутийка за енфие и я остави до листото. Кълъм и мисис Фицпатрик държаха лампите и не помръдваха, очите им следяха всяко нейно движение.

В сгънатото листо имаше някакъв прах. Жената го посипа по корема на Скарлет. После го втри в кожата и с мехлем от кутийката за енфие.

— Ще я завържа, за да не се нарани — каза тя, свали възетата от кръста си и върза коленете и раменете на Скарлет за масивните крака на масата.

Малките ѝ очички се взряха първо в мисис Фицпатрик, после в Кълъм.

— Тя ще вика, но няма да усеща болка. — Не мърдайте. Светлината е много важна. — И преди да успеят да ѝ отговорят, тя извади тънък нож, изтри го с нещо от торбичките си и го заби в корема на Скарлет. Писькът на родилката беше като плач на изгубена душа.

Преди викът да секне, старата каля вече държеше с две ръце обляно в кръв бебе. Тя изплю нещо на пода, после задуха в устата на бебето — веднъж, два пъти, три пъти. Ръчичките на бебето трепнаха, след това и крачетата.

Кълъм зашепна „Аве Мария“.

С едно замахване на ножа пъпната връв беше прерязана. Жената остави бебето върху сгънатите чаршафи и се върна при Скарлет.

— Дръжте лампите по-близо — каза им тя.

Пръстите ѝ пипаха бързо, ножът блясваше от време на време и на пода до краката ѝ падаха кървави парчета плацентата. Тя изля още тъмна течност в устните на Скарлет, сипа нещо безцветно върху страшната рана на корема ѝ. Нейното пресежливо тананикане отмерваше точните движения на ръцете ѝ, докато зашиваше раната.

— Превържете я с лен, отгоре с вълнен плат, докато изкърпа бебето — каза магьосницата. Ножът ѝ разряза въжетата, овързали Скарлет.

Когато Кълъм и мисис Фицпатрик свършиха, жената се върна с бебето на Скарлет, повито в меко бяло одеялце.

— Акушерката го забрави — рече тя.

Бебето отговори на хихикането ѝ с гърлен звук и отвори очи. Беше момиченце. Ирисите около черните му, нефокусирани зеници бяха бледосини. Имаше дълги черни мигли и две чертички за вежди. Не беше червено и безформено като повечето новородени, защото не бе минало по обичайния им път. Нослето, ушите, устата и мекото туптящо черепче бяха свършени. На фона на бялото одеяло мургавата му кожа изглеждаше почти черна.

17.

Скарлет се стремеше към гласовете и светлината, които достигаха упоеното ѝ съзнание като през мъгла. Имаше нещо... нещо важно... въпрос... Здрави ръце подхванаха главата ѝ, нежни пръсти разтвориха устните ѝ, по езика и гърлото ѝ потече разхлаждаща сладка течност и тя отново заспа.

Когато пак се помъчи да се свести, си спомни какъв беше въпросът — важният, изпепеляващия я въпрос. Бебето. Мъртво ли беше? Ръцете ѝ потърсиха корема и при допира я преряза болка. Прехапа устни със зъби, притисна ръцете си по-силно, после ги отпусна вяло. Нямаше ритане, нямаше я закръглената бучица на напирещото краче. Бебето беше умряло. Скарлет изстена отчаяно, но стенанието ѝ бе тихо като въздишка и спасителното сладко лекарство се изля в устата ѝ. От упойката заспа, но от затворените ѝ очи бавно се стичаха сълзи.

В полусъзнание за трети път тя се опита да задържи мрака, да задържи съня, да отблъсне света. Но болката се засили, дърпаше я, караше я да се движи, за да избяга от нея, а движението утрои силата ѝ и тя безпомощно проплака. Хладното стъклено шишенце пак се наклони и я спаси. По-късно, когато отново изплува до ръба на съзнанието, тя с готовност отвори уста, за да се върне тъмнината без сънища. Но този път някой попи устните ѝ с влажна кърпа и ѝ проговори с глас, който си спомняше, но не можеше да познае.

— Скарлет скъпа... Кати Скарлет О'Хара... отвори очи...

Умът ѝ затърси, изгуби се, накрая го намери — Кълъм. Беше Кълъм. Братовчед ѝ. Приятелят ѝ... Защо не я оставяше да спи, щом беше неин приятел? Защо не ѝ даваше от лекарството, преди болката да се върне?

— Кати Скарлет...

Тя плахо отвори очи. Светлината я стресна и клепачите се затвориха.

— Бъди добро момиче, Скарлет скъпа. Отвори очи, искам да ти покажа нещо — настояваше ласкавият му глас.

Очите ѝ се отвориха. Някой беше преместил лампата и полумракът не ги дразнеше.

„Ето го моя приятел Кълъм.“ Направи опит да се усмихне, но споменът нахлу и тя избухна в безутешни детински ридания.

— Бебето е мъртво, Кълъм. Нека заспя отново. Помогни ми да забравя. Моля те. Моля те, Кълъм.

Влажната кърпа погали бузите ѝ, попи устните ѝ.

— Не, не, не, Скарлет, не — бебето е тук, бебето не е мъртво.

Бавно осъзна значението на думите. „Не е мъртво“ — повтори умът ѝ.

— Не е мъртво? — пророни Скарлет.

Виждаше лицето на Кълъм, усмивката на Кълъм.

— Не е мъртво, миличка, не е мъртво. Ето, погледни.

Скарлет извърна глава на възглавницата. Защо ѝ беше толкова трудно да извърне глава? Видя светло вързопче в нечий ръце.

— Дъщеря ти, Кати Скарлет — каза Кълъм.

Той отгърна одеялото и тя зърна спящото личице.

— Оо! — въздъхна Скарлет.

„Толкова мъничко, толкова съвършено и толкова безпомощно. Ами кожата му, като листенце на роза, като мляко — не, по-тъмна от мляко, а розовото е само намек за розово. Изглежда изгоряла от слънцето, като... като пиратче е. Прилича досущ на Рет! Рет! Защо не си тук да видиш детето си? Красивото си мургаво дете. Моето красиво мургаво дете! Нека те погледам.“

Обзе я странна, ужасна слабост, топлина заля тялото ѝ като силна, пълноводна, огнена река.

Бебето вдигна клепачи и я погледна право в очите. И Скарлет изпита любов. Без условия, без изисквания, без причини, без въпроси, без граници, без резерви, без егоизъм.

— Хей, бебенце — продума тя.

— Сега си изпий лекарството — каза Кълъм.

Мургавото личице вече го нямаше.

— Не! Не, искам детето си. Къде е тя?

— Ще я видиш, като се събудиш. Отвори уста, Скарлет скъпа.

— Не искам — опита се да каже тя, но капките вече бяха на езика ѝ и след миг тъмнината я обгърна. Заспа усмихната, а под смъртната ѝ бледност напираше живот.

Това се дължеше на факта, че детето приличаше на Рет, или на наклонността на Скарлет винаги да оценява най-високо онова, за което се беше борила пряко сили, а може би и на обстоятелството, че бе прекарала толкова месеци сред ирландците, които обожаваха децата. Или по-вероятно бе просто едно от чудесата, които човешкото съществуване дарява без някаква особена причина. Ала какъвто и да беше произходът ѝ, чистата всеобемаща любов бе дошла при Скарлет О'Хара след години на празнота, изживени без осъзнаване на онова, което е изпускала.

Скарлет отказа да взема повече лекарство. Дългият червен белег на тялото ѝ бе като допир на нажежена до бяло стомана, но тя го забравяше в огромната радост, която изпитваше, щом се докоснеше до дъщеричката си или щом само я погледнеше.

— Отпратете я! — рече, когато доведоха здравата млада дойка. — Толкова пъти трябваше да стягам гърдите си и да понасям мъчения, докато пресъхне млякото, за да бъда дама и да не си разваля фигурата. Ще кърмя това бебе, ще го притискам до себе си. Ще го храня, за да стане силно, и ще го гледам как расте.

Когато момиченцето намери гърдата ѝ за пръв път и жадно засмука със съсредоточено смръщено челце, Скарлет му се усмихна тържествуващо.

— Ти наистина си дъщеря на майка си — гладна като вълк и твърдо решена да получиш това, което искаш.

Кръстиха бебето в спалнята на Скарлет, защото тя бе твърде слаба, за да излиза. Отец Флин застана до вицекралското легло, а Скарлет седеше в него, облежната на украсени с дантели възглавници, и държеше детето в ръцете си, преди да го даде на Кълъм, който беше кръстник. Кръстници бяха Катлийн и мисис Фицпатрик. Бебето беше облечено в бродирана ленена рокличка, изтъняла от пране, носена от стотици бебета О'Хара поколение след поколение. Кръстиха я Кати Кълъм О'Хара. Когато усети пръските вода, тя размаха ръчички и зарита с крачета, но не проплака.

Катлийн беше облечена в най-хубавата си синя рокля с дантелена яка, въпреки че би трябвало да бъде в траур. Старата Кати Скарлет

беше починала. Но всички решиха да не казват на Скарлет, докато не укрепне.

Розалийн Фицпатрик зорко наблюдаваше отец Флин, готова да сграбчи бебето, ако той трепне за миг. Когато Скарлет я помоли да стане кръстница, тя загуби ума и дума. А щом способността ѝ да говори се върна, попита:

— Откъде знаете какво чувствавам към това дете?

— Не знам — отговори Скарлет, — но знам, че нямаше да го имам, ако вие не бяхте попречили на онази чудовищна жена да ме убие. Помня доста неща от онази нощ.

Когато церемонията свърши, Кълъм взе Кати от отец Флин и я сложи в протегнатите ръце на Скарлет. После наля по един пръст уиски на свещеника и на кръстниците и вдигна тост:

— За здравето и щастието на майката и детето — старейшината на рода О'Хара и най-младата О'Хара.

След това придружи треперещия от старост свят човек до кръчмата на Кенеди, където купи по няколко питиета за всички, за да отпразнуват повода. Надяваше се на чудо — това да спре слуховете, които вече се бяха разпространили из цялото графство Мийд.

Джо О'Нийл, ковачът, се бе свивал в един ъгъл на кухнята цяла нощ, а на зазоряване беше притичал до ковачницата да си върне смелостта с пиене.

— Макар че и на самия Свети Патрик не биха му стигнали всичките молитви през онази нощ — разказваше той на всекиго, който искаше да слуша, а такива не бяха малко. — Тъкмо се бях приготвил да спася живота на старейшината на рода О'Хара, когато вещицата мина през каменната стена и със страшна сила ме хвърли на земята. После ме ритна — и аз усетих, че това не беше човешки крак, а разцепено копито. Тя омагьоса старейшината и изтръгна детето от утробата ѝ. Цялото беше в кръв и имаше кръв по пода, по стените, във въздуха. По-слаб човек би затворил очи, за да не вижда тази ужасна гледка. Но Джоузеф О'Нийл видя здравето тяло на детето под кръвта и ви казвам, че беше момче — мъжеството му ясно се виждаше между крайниците. „Ще измия кръвта“ — вика демонката, обръща се с гръб и после подава на отец О'Хара едно тъничко, крехко, почти безжизнено създание — женско и кафяво като пръстта в гроб. Сега какво ще кажете? Ако не съм видял подменено дете, какво тогава съм видял в

онази страшна нощ? Нищо хубаво няма да донесе то — нито на старейшината на рода О'Хара, нито на човека, върху когото падне сянката на детето на феите, дете го оставиха на мястото на откраднатото момче О'Хара.

* * *

След седмица до Балихара стигнаха и приказките от Дъншолин. Акушерката каза, че старейшината на рода О'Хара умираше и можела да бъде спасена само като се извади от утробата ѝ мъртвото бебе. А кой знаел повече за тези неща, колкото и тъжни да били, от една акушерка, видяла толкова раждания? Изведнъж страдащата майка се изправила на смъртното си легло. „Виждам го — каза тя. — Виждам духа на смъртта! Висок, облечен в бяло, с красиво като на фея лице.“ После дяволите хвърлили копие от ада през прозореца и духът на смъртта излетял с писък. Викал душата на умрялото дете, но то се върнало при живите, като взело душата на добрата старица, дете била баба на старейшината на рода О'Хара. Дяволска била тази работа, така си било, а детето, дете старейшината го мислела за свое, било вампир, истински вампир.

— Мисля, че трябва да предупредя Скарлет — рече Кълъм на Розалийн Фицпатрик. — Но какво да ѝ кажа? Че хората са суеверни? Че навечерието на Все светии е опасен рожден ден за едно дете? Не знам какъв съвет да ѝ дам, няма как да опазим бебето от приказки.

— Аз ще се погрижа за безопасността на Кати — отвърна мисис Фицпатрик. — Никой и нищо не влиза в тази къща, ако аз не го пусна, така че лошо няма да сполети детенцето. Приказките ще се забравят след време, Кълъм, знаеш това. Ще се появи нещо друго, за което да се говори, и всички ще разберат, че Кати е просто момиченце като всички останали момиченца.

Седмица по-късно мисис Фицпатрик занесе поднос с чай и сандвичи в стаята на Скарлет и търпеливо изслуша същите

оплаквания, които слушаше дни наред.

— Не разбирам защо трябва да стоя затворена в тази стая цял живот. Чувствувам се достатъчно добре, за да излизам. Погледнете какво чудесно слънце има днес, бих искала да изведа Кати на разходка с двуколката, а мога само да седя до прозореца и да гледам как падат листата. Сигурна съм, че и тя гледа. Поглежда нагоре, а после ги следи как падат... О, вижте! Вижте! Елате да видите! Погледнете очите на Кати тук, на светлината. Синьото се променя. Мислех, че ще станат кафяви като на Рет, защото направо му е одрала кожата. Но виждам първите петънца и те са зелени. Ще има моите очи!

Скарлет завря нос във врата на бебето.

— Ти си момичето на мама, нали така, Кати О'Хара? Не, не Кати! Всеки може да се казва Кати. Ще ти викам Кити Кет^[1] заради зелените очи.

Тя обърна сериозното личице на момиченцето към икономката.

— Мисис Фицпатрик, искам да ви представя Кет О'Хара. — Усмивката на Скарлет беше като слънчев лъч.

Розалийн Фицпатрик потрепера — никога през живота си не бе изпитвала такъв страх.

---

[1] Кет (англ.): котка; Кити Кет: писенце. — Б.пр. ↑

18.

Докато оздравяваше и по принуда бездействуваше, Скарлет имаше много време да мисли, тъй като детето прекарваше по-голямата част от деня и нощта в сън като всички бебета. Скарлет се опитваше да чете, но никога не бе обичала това занимание и навиците ѝ не се бяха променили.

Променили се бяха мислите ѝ.

Преди всичко идваше любовта ѝ към Кет. Бебето беше само на няколко седмици — прекалено малко, за да откликва, като изключим неговата реакция към собствения му глад и към удоволствието от топлата гръд и млякото на Скарлет. „Щастлива съм, защото обичам някого — осъзна Скарлет. — Съвсем различно е от това да си обичан. Искане ми се да мисля, че Кет ме обича, но истината е, че тя обича да яде.“

Дори успя да се засмее на шегата, макар да бе за нейна сметка. Скарлет О'Хара, която някога караше мъжете да се влюбват в нея заради спорта, заради забавлението, сега не беше нищо повече от източник на храна за единственото същество, което обичаше повече, отколкото някога бе обичала.

Защото всъщност не беше обичала Ашли, отдавна го знаеше. Просто бе искала това, което не можеше да има, и го бе нарекла любов.

„И пропилях повече от десет години за тази фалшива любов и загубих Рет — човека, когото наистина обичах... А обичам ли го?“

Въпреки страданието тя се ровеше в спомените си. Винаги я болеше да мисли за Рет, за загубата, за провала си. Болката ѝ донякъде се притъпяваше от омразата, бликваща, щом се сетеше как се бе отнесъл към нея. Все пак като цяло успяваше да не мисли за него — така бе по-спокойна.

Но през тези дълги дни на бездействие изживя отново живота си и нямаше как да прескочи Рет.

Обичала ли го беше?

„Сигурно — мислеше си тя. — И сигурно още го обичам, иначе сърцето не би ме боляло така, когато си спомням усмивката му, когато

чувам гласа му.“

Но десет години бе мечтала за Ашли по същия начин, бе си представяла усмивката и гласа му.

„И най-силно исках Рет, след като ме напусна“ — напомни ѝ нейната дълбоко вкоренена честност.

Всичко беше толкова объркано. Заболяваше я главата, а сърцето още повече. Нямаше да мисли за това. Много по-хубаво беше да мисли за Кет, да мисли колко е щастлива.

Да мисли за щастие?

„Бях щастлива още преди да се появи Кет. Бях щастлива от деня, в който отидох в къщата на Джейми. Не като сега — не съм и сънувала, че някой може да се чувства толкова щастлив като мен, когато поглеждам Кет, когато я държа или я кърмя. Но въпреки това бях щастлива, защото семейство О’Хара ме приеха такава, каквата съм. Не очаквах да бъда като тях, не ме караха да се променям, не ме караха да се чувствам виновна.

Дори и когато бях виновна. Нямах никакво основание да карам Катлийн да ми реши косата, да се грижи за дрехите ми и да ми оправя леглото. Правех се на много важна. Пред хора, които никога не биха направили такова противно нещо — да се правят на важни. Но те не казаха: «О, я престани да важничиш, Скарлет.» Не, оставиха ме да правя каквото си искам и ме приеха, с важниченето и с всичко останало. Точно каквато си бях.

Бях виновна, когато карах Даниъл и всички други да се преместят в Балихара. Исках да се перча с тях — да ги накарам да живеят в просторни къщи и да бъдат големи фермери с много земя и с наемни работници, които да работят за тях. Исках да ги променя. Изобщо не се замислях какво искат те. Не ги приемах такива, каквито са.

О, никога няма да правя така с Кет. Никога няма да се опитвам да я направя различна от това, което е. Винаги ще я обичам, както я обичам сега — с цялото си сърце, каквото и да става.“

* * *

„Майка ми никога не ме е обичала, както аз обичам Кет. Нито пък е обичала така Сюелин или Карийн. Тя искаше да съм различна от себе си, искаше да бъда точно като нея. И от трите — това искаше и от трите ни. Не беше права.“

Скарлет се ужаси от мислите си. Винаги бе вярвала в съвършенството на майка си. Бе немислимо, че Елен О’Хара може да не е права за нещо.

Но мисълта не искаше да си отиде. Връщаше се пак и пак, когато Скарлет не беше готова да я отблъсне. Връщаше се с друга маска, уж малко по-различна. Не я оставяше на мира.

„Майка не беше права. Да си дама като нея не е единственото, което можеш да бъдеш. Не е дори най-доброто, което можеш да бъдеш. Не и ако това не те прави щастлива. Най-доброто е да си щастлив, защото така оставяш и другите да са щастливи. По техния собствен начин.“

Майка не беше щастлива. Бе мила, търпелива, грижовна — към нас, децата, към татко, към негрите. Но не и любяща. Не и щастлива. О, бедна мамо! Да можеше и ти да се почувствуваш така, както аз се чувствавам сега. Да можеше да бъдеш щастлива.

Какво каза дядо? Че дъщеря му Елен се омъжила за Джералд О’Хара, за да избяга от разочарование в любовта. Дали затова никога не можа да бъде щастлива? Дали копнееше по някого, когото не можеше да има, както аз копнеех по Ашли? Както копнея по Рет сега, когато нищо не може да се направи.“

Какво разхищение! Какво ужасно, безсмислено разхищение. Та щастие то е толкова прекрасно — как може човек да държи на любов, която го прави нещастен? Скарлет се закле, че няма да допусне това. Знаеше какво значи да си щастлив и нямаше да погуби щастие то си.

Взе спящото момиченце на ръце и го прегърна силно. Кет се събуди и безпомощно размаха ръчички в знак на протест.

— О, Кити Кет, извинявай. Просто трябваше да те прегърна.

„Всички те не бяха прави! — Мисълта бе толкова внезапна, че събуди Скарлет от дълбок сън. — Не бяха прави! Всички онези, които ме срязваха в Атланта, леля Юлали и леля Полин, и почти всички в Чарлстън. Те искаха да съм същата като тях и понеже не съм, не ме

одобряваха, караха ме да се чувствавам тъй, сякаш нещо ужасно не е наред в мен, караха ме да мисля, че съм лош човек, че заслужавам да бъда презирана. А аз не бях извършила нищо толкова страшно. Те ме наказваха, защото не обръщах внимание на правилата им. Работех повече от всеки ратай — печелех пари, а една дама не бивало да мисли за пари. Нищо, че спасих Тара и не оставих лелите си да умрат от глад или че издържах Ашли и семейството му, че плащах почти всяка троха на масата на леля Пити и ѝ давах покрив над главата, пълнех ѝ сандъка с въглища, за да не студува. Всички те смятаха, че не бивало да си цапам ръцете със сметките в магазина или да се усмихвам, когато продавам дървен материал на янките. Правила съм достатъчно неща, които не е трябвало да правя, но печеленето на пари не е сред тях, а те ме обвиняваха най-много именно за това. Не, не точно за него. Обвиняваха ме, че го правя успешно. И че дръпнах Ашли и не го оставих да си счупи врата, като се хвърли в гроба на Мели. Ако беше обратното — ако бях спасила нея на погребението на Ашли, всичко щеше да е наред. Лицемери! Какво дава право на хора, чийто цял живот е лъжа, да ме съдят? Какво лошо има да работиш с всички сили, че и повече? Какво толкова ужасно има в това да се намесиш и да не позволиш да се случи беда на когото и да било, а особено на приятел? Не бяха прави. Тук в Балихара работех с всички сили и ми се възхищаваха за това. Не оставих чичо Даниъл да загуби фермата си и започнаха да ме наричат старейшината на рода О'Хара. А това ме кара да се чувствавам толкова особено и едновременно така щастлива. Защото почитат старейшината на рода О'Хара за същите неща, които през всичките тези години аз самата считах за лоши. Старейшината на рода О'Хара би стояла до късно над сметките на магазина. Старейшината на рода О'Хара не би пустила Ашли да скочи в гроба. Какво каза мисис Фицпатрик? «Не е нужно да правите нищо, трябва просто да сте това, което сте.» Това, което съм, е Скарлет О'Хара, която понякога прави грешки и понякога постъпва правилно, но вече никога не се преструва, че е нещо, което не е. Аз съм старейшината на рода О'Хара, а никога не биха ме нарекли така, ако бях толкова лоша, колкото ме изкарват в Атланта. Изобщо не съм лоша. Бог е свидетел, че не съм и светица. Но искам да си бъда различна, искам да съм тази, която съм, а не да се преструвам, че съм нещо, дето не съм.

Аз съм старейшината на рода О'Хара и се гордея с това. То ме прави щастлива и цяла.“

Кет изгука, за да покаже, че и тя е будна и е готова за хранене. Скарлет я вдигна от кошчето и я взе в леглото. Подложи длан под беззащитната главичка и я доближи до гърдата си.

— Давам ти честна дума, Кет О'Хара. Можеш да станеш каквато си искаш, та дори да се различаваш от мене колкото деня от нощта. Ако ти хрумне да бъдеш дама, аз дори ще те науча как. В края на краищата знам всички правила, макар да не мога да ги понасям.

19.

— Излизам, и толкова.

Скарлет упорито изгледа Фицпатрик.

Икономката стоеше пред отворената врата като непоклатима скала.

— Не, няма да излезете.

Скарлет промени тактиката.

— Моля ви, позволете ми — заувещава я тя с най-сладката усмивка в арсенала си. — Свежият въздух ще ми подействува чудесно, а и ще ми отвори апетит. Нали знаете какви грижи ви създавам, като не се храня достатъчно.

— Това ще се оправи. Готвачката пристигна.

Скарлет забрави, че се опитваше да се измъкне.

— Крайно време беше! Благоволи ли нейно високоблагородие да обясни защо се забави толкова?

Мисис Фицпатрик се усмихна.

— Тръгнала навреме, но хемороидите ѝ я измъчвали толкова много, та се налагало да спира и да пренощува на всеки десет мили от пътя. Изглежда, няма защо да се тревожим, че ще се излежава в люлеещ се стол, когато би трябвало да е на крак и да работи.

Скарлет се опита да не се разсмее, но не успя. А и всъщност не можеше дълго да се сърди на мисис Фицпатрик — бяха станали твърде близки за такова нещо. По-възрастната жена се бе нанесла в апартамента си на икономка в деня подир раждането на Кет. Докато Скарлет боледуваше, неотлъчно ѝ правеше компания. А след това бе винаги подръка.

В дългите седмици на възстановяването ѝ след раждането на Кет идваха много хора. Кълъм почти всеки ден, Катлийн почти през ден, едрите ѝ братовчеди О'Хара всяка неделя след литургия, Моли често, отколкото Скарлет би искала. Но мисис Фицпатрик беше винаги до нея. Поднасяше чай и сладкиши на гостите — уиски и сладкиши на мъжете, а след като си тръгнаха, оставаше при Скарлет да чуе новините, донесени от посетителите, и да дояде закуските. Самата тя

носеше новини — какво се е случило в Балихара, в Трим и клюките, чути по магазините. Не позволяваше на Скарлет да се чувства прекалено самотна.

Скарлет прикани мисис Фицпатрик да я нарича „Скарлет“ и попита:

— А как е вашето малко име?

Мисис Фицпатрик така и не ѝ каза. Заяви твърдо, че няма да допусне никакви неофициалности, и разясни строгата йерархия в ирландските господарски домове. Положението ѝ като икономка щяло да бъде подкопано, ако дължимото му уважение се нарушавало от фамилиарности от чиято и да е страна, та било то и от страна на господарката. Може би особено на господарката.

Беше твърде сложно за Скарлет, но вежливата неотстъпчивост на мисис Фицпатрик ясно ѝ показва, че е важно. Тя се съгласи с обръщенията, предложени от икономката. Скарлет можела да я нарича „мисис Фиц“, а тя щяла да нарича Скарлет „мисис О“. Но само насаме. Пред хората трябвало да се спазват всички официалности.

— Дори и пред Кълъм? — поиска да узнае Скарлет.

Мисис Фицпатрик помисли и отстъпи. Кълъм бил специален случай.

Сега Скарлет се опита да се възползува от слабостта на мисис Фиц към него.

— Ще се разходя само до къщата на Кълъм. Не е идвал да ме види цяла вечност и ми липсва.

— Той замина по работа и вие знаете това. Чух го да ви казва, че заминава.

— По дяволите! — измърмори Скарлет. — Печелите. — Върна се на стола си до прозореца и седна. — Идете да говорите с мис Хемороиди.

Мисис Фиц се разсмя на глас.

— Между другото — каза тя на излизане — името ѝ е мисис Кийн. Но можете да я наричате мис Хемороиди, ако искате. Вероятно изобщо няма да я виждате. Това е моя работа.

Скарлет изчака, за да е сигурна, че мисис Фиц няма да я пипне, и се приготви да излезе. Достатъчно дълго беше послушна. Всепризнат факт бе, че след раждането жената трябва да се възстановява един месец — повечето време в леглото, и тя го изпълни. Ала не виждаше

смисъл към този срок да се прибавят още три седмици само защото раждането на Кет не било минало нормално. Лекарят в Балихара, доктор Делвин, ѝ се стори добър човек, даже малко ѝ напомняше доктор Мийд. Но нали призна, че нямал опит с оперативните раждания. Защо тогава да го слуша? Особено когато имаше нещо, което наистина беше длъжна да направи.

Мисис Фиц ѝ бе казала за старицата, която се появила като по вълшебство, за да акушира при раждането на Кет посред бурята на Все светии. Кълъм ѝ каза коя е жената — *калята* от кулата. Скарлет дължеше на магьосницата собствения си живот и живота на Кет. Трябваше да ѝ благодари.

Студът я изненада. През октомври бе толкова топло, как можеше да има такава разлика само след един месец? Тя загърна увитото в одеяло бебе в диплите на наметалото си. Кет беше будна. Големите ѝ очи се взираха в лицето на Скарлет.

— Миличка — тихичко прошепна Скарлет. — Толкова си добричка, Кет, и никога не плачеш, нали?

Прекоси настлания с тухли двор при конюшните и тръгна по пътя, който толкова често бе изминавала с двуколката.

— Знам, че си някъде тук — извика Скарлет към гъстия храсталак под дърветата покрай сечището. — По-добре излез да говориш с мене, защото иначе ще стоя тук, докато замръзна. Докато замръзне и бебето, ако това има някакво значение за тебе.

Зачака спокойно. Жената, която бе довела Кет на този свят, нямаше да я остави изложена на студената влага в сянката на кулата.

Очите на Кет се отлепиха от лицето на Скарлет и се огледаха наоколо, сякаш търсеха нещо. След няколко минути Скарлет чу шумолене в гъстите храсти бодлива зеленика отдясно. Показа се магьосницата.

— Насам — каза тя и отстъпи назад.

Когато се приближи, Скарлет видя, че има пътека. Никога не би я открила, ако магьосницата не придържаше бодливите клони на

зелениката с един от шаловеите си. Скарлет пое по пътеката, но след време тя се изгуби в горичка с надвиснали клони.

— Предавам се — рече тя. — А сега накъде?

Зад гърба ѝ се чу хрипкав смях.

— Насам — каза магьосницата.

Заобиколи Скарлет и се наведе ниско под клоните. Скарлет направи същото. След няколко крачки вече можеше да се изправи. На поляната в средата на горичката видя глинена колиба с покрив от тръстика. От комина ѝ се виеше тънка струйка дим.

— Влез — рече жената и отвори вратата.

— Тя е хубаво дете — каза магьосницата. Бе разгледала всяка частичка от тялото на Кет, до ноктите на краката ѝ. — Как я нарече?

— Кати Кълъм О'Хара.

Скарлет проговаряше едва за втори път. Още на вратата бе започнала да благодари на магьосницата, но тя я бе прекъснала.

— Дай ми бебето — нареди тя с протегнати ръце. Скарлет веднага ѝ подаде Кет и мълчаливо гледеше подробния преглед.

— Кати Кълъм — повтори жената. — Това е слаб и нежен звук за такова силно дете. Аз се казвам Грейн — силно име.

Изречено от грубия ѝ глас, келтското име прозвуча като предизвикателство. Скарлет се размърда на столчето. Не знаеше как трябва да отговори.

Жената пови Кет в пеленките и одеялцата. После я повдигна и зашепна в ушенцето ѝ толкова тихо, че Скарлет не чуваше, макар да напрягаше слуха си. Пръстите на Кет сграбчиха косата на Грейн. Магьосницата облегна Кет на рамото си.

— Не би разбрала, и да можеше да чуеш, О'Хара. Говорех на староирландски. Това беше заклинание. Чувала си, че познавам магиите, както и билките.

Скарлет призна, че е чувала.

— Може би е вярно. Познавам старинните думи и старинните обичаи, но не казвам, че са магии. Гледам, слушам и се уча. На някои им се струва магия, ако друг вижда това, за което те са слепи, или чува онова, за което са глухи. Всичко е във вярата. Не се надявай, че ще направя магия за тебе.

— Не съм казала, че съм дошла да ми правиш магия.

— А само да ми благодариш? Това ли е всичко?

— Да, това е. Вече го сторих и трябва да тръгвам, преди да забележат отсъствието ми от къщи.

— Моля те да ми простиш — каза магьосницата. — Малко хора са ми благодарни, когато вляза в живота им. Чудно ми е, че не ми се сърдиш за това, което сторих на тялото ти.

— Ти спаси живота ми и живота на моето дете.

— Но отнех живота на всички други деца. Един доктор щеше да знае как да направи повече.

— Е, не можех да намеря доктор, иначе щях да разчитам на него!

Скарлет здраво стисна устни след изплъзналите ѝ се думи. Бе дошла да благодари, а не да обижда магьосницата. Но защо нижеше гатанки с този дрезгав и страшен глас? На човек кожата му настръхваше.

— Извинявай — каза Скарлет. — Бях груба. Сигурна съм, че никой лекар не би могъл да направи повече. По-вероятно и половината не би направил. И не знам какво искаш да кажеш за другите деца. Искаш да кажеш, че съм имала близнаци и другото е умряло ли?

Това наистина беше възможно, помисли си Скарлет. Толкова бе наедряла като бременна. Но сигурно мисис Фиц или Кълъм щяха да ѝ кажат. А може би не. За смъртта на Старата Кати Скарлет ѝ казаха чак след две седмици.

Сърцето на Скарлет се сви от усещане за непоносима загуба.

— Имаше ли още едно бебе? Трябва да ми кажеш!

— Шшт, безпокоиш Кати Кълъм — каза магьосницата Грейн. — В утробата ти нямаше второ дете. Не знаех, че ще ме разбереш така. Жената с бялата коса изглеждаше осведомена — мислех, че е разбрала и че ще ти каже. Заедно с бебето извадих и утробата ти и не знаех достатъчно, за да я оправя. Няма да имаш други деца.

В думите и в тона на старицата имаше ужасна окончателност и Скарлет разбра, че тя ѝ казва истината. Но не можеше да повярва, не искаше да повярва. Да няма повече деца? Сега, когато най-сетне бе открила огромната радост от майчинството, когато бе научила — толкова късно — какво е да обичаш? Не можеше да бъде. Беше прекалено жестоко.

По-рано Скарлет не разбираше как Мелани може съзнателно да подложи живота си на риск, за да роди дете, но сега вече знаеше. И тя би направила същото. Би изтърпяла сто пъти болката и страха, и кръвта заради момента, в който за пръв път ще види лицето на детето си.

Кет тихичко измърка. Предупреждаваше, че огладнява. Скарлет усети как в отговор млякото ѝ потича. „За какво се кося? Нали вече имам най-прекрасното бебе на света? Няма да позволя да ми секне млякото от тревоги по въображаеми деца, след като моята Кет е истинска и има нужда от майка си.“

— Трябва да тръгвам — каза Скарлет. — Става време да храня бебето.

Тя протегна ръце към Кет.

— Още една дума — рече Грейн. — Едно предупреждение.

Скарлет се уплаши. Искаше ѝ се да не бе довеждала Кет. Защо не ѝ я връщаше тази жена?

— Внимавай за детето. Има хора, които казват, че е донесено от магьосница и затова е омагьосано.

Скарлет потръпна.

Възлестите пръсти на Грейн нежно разтвориха пръстчетата на Кет. Тя нежно целуна покритата ѝ с мъх главичка и промърмори:

— Добър път, Дара. — После подаде детето на Скарлет. — Ще я наричам „Дара“ в спомените си. Това значи „дъб“. Благодарна съм ти за тоя дар — че ми я доведе да я видя, и за благодарността ти. Но не я води друг път. Не е разумно тя да има нещо общо с мене. Сега тръгвай. Някой идва и не бива да те вижда... Не, пътеката, по която върви, не е твоята. Идва по северната — по нея минават глупавите жени, които купуват церове за любов, за красота или за да навредят на онези, които мразят. Тръгвай! Пази бебето.

Скарлет с радост се подчини. Забърза под рукналия студен дъжд, привела глава и рамене, за да заслони детето. На топло под наметалото на Скарлет Кет издаваше звуци, сякаш бозаеше.

Мисис Фицпатрик погледна мократа наметка на пода до огъня, но не направи никаква забележка.

— Мис Хемороиди, изглежда, я бива в тестото — каза тя. — Донесох и кифли за чая ви.

— Добре, умирам от глад.

Бе нахранила Кет, после поспа, а сега слънцето отново грееше. Скарлет бе сигурна, че разходката ѝ се е отразила много добре. Повече нямаше да иска позволение, за да излезе.

Мисис Фиц не се опитваше да я спира. Бе разбрала, че е безполезно.

Когато Кълъм се върна, Скарлет отиде до къщата му за чай и съвет.

— Искам да си купя малка затворена кола, Кълъм. Много е студено да излизам с двуколката, а трябва да върша разни неща. Ще ми избереш ли?

С удоволствие, отвърна Кълъм, но тя можела и сама да си избере, ако предпочита. Коларите щели да ѝ докарат стоката си. Както и майсторите на всичко, което ѝ хрумне. Тя била господарката на Големия дом.

— Как не се сетих? — възкликна Скарлет.

След една седмица вече караше спретната черна кола с тънка жълта ивица отстрани, теглена от приличен сив кон, който, точно както бе обещал продавачът, нямаше нужда и от намек за камшик.

Сдобила се и с „гарнитура за гостната“ — лъскави дъбови мебели със зелена дамаска, с десет допълнителни стола, които можеха да се придърпат край камината, и с кръгла маса с мраморен плот, достатъчно голяма, за да побере шест души за вечеря. И всичко това върху дебел пухкав килим в стаята, съседна на спалнята ѝ. Все едно какви скандални истории разправяше Кълъм за францужойките, които приемали цели тълпи, изтегнати в леглата си — тя трябваше да има подходяща стая за приемане на гости. И все едно какво казваше мисис Фиц — не виждаше никаква причина да приема на долния етаж, щом имаше куп празни стаи на горния, на две крачки от нейната.

Още не бяха пристигнали голямото бюро и столът — изработваше ги дърводелецът в Балихара. Какъв бе смисълът да имаш свой собствен град, ако не си достатъчно умен да насърчаваш занаятите в него? Може да си сигурен, че ще си събереш наема само ако наемателите печелят пари.

Където и да ходеше Скарлет, кошчето и пеленките на Кет бяха винаги на седалката до нея. Момиченцето гукаше и пускаше мехури, а Скарлет бе убедена, че двете пеят дует. Тя с гордост показваше Кет във всеки магазин и къща в Балихара. Като виждаха мургавото дете със

зелените очи, хората се кръстеха, но Скарлет се радваше. Мислеше, че го благославят.

С приближаването на Коледа Скарлет загуби много от въодушевлението, което бе изпитала при освобождаването си от пленничеството на оздравяването.

— Не бих заминала за Атланта за целия чай на Китай, ако ще да ме поканят на всички вечеринки, нито пък за Чарлстън с глупавите им бални тефтерчета и с опашките по приемите — каза тя на Кет. — Но ми се ще да съм някъде, където не е непрекъснато толкова влажно.

Мислеше си колко хубаво би било да живее в селска къщичка, за да може да я варосва и да боядисва первазите, както правеха Катлийн и братовчедите. А и всички други — в Адамстаун и в крайпътните къщи. На 22 декември се разходи до кръчмата на Кенеди и подскочи от радост, като видя, че отново варосват и боядисват почти новите магазини и жилища. Удоволствието от процъфтяването на града ѝ заличи леката тъга, която често изпитваше, търсейки компания в собствената си кръчма. Понякога ѝ се струваше, че разговорите замираха, щом влезеше.

— Трябва да украсим къщата за Коледа — заяви тя на мисис Фиц. — Как го правят ирландците?

Клонки от чимшир на камината, над вратите и прозорците, каза икономката. И голяма свещ — обикновено червена — на един от прозорците, за да осветява пътя на детето Христос. „Ще сложим по една на всеки прозорец“ — реши Скарлет, но мисис Фиц бе непоколебима. На един прозорец. Скарлет можела да си запали колкото иска свещи на масата — или на пода, ако това щяло да я направи щастлива, но колкото до прозорците — само на един щяла да свети свещ. И тя можела да се запали чак на Бъдни вечер, като ударят камбаните за молитва. Икономката се усмихна.

— По традиция най-малкото дете в къщата запалва намаслена тръстика от въглените в огнището веднага щом ударят камбаните за молитва, после запалва свещта с пламъка на тръстиката. Може би малко ще трябва да ѝ помогнете.

Скарлет и Кет прекараха Коледа у Даниъл. Проявеният към Кет възторг беше почти достатъчен, за да задоволи дори Скарлет. Освен това през отворената врата влизаха достатъчно хора, за да я отвличат от спомените ѝ за някогашните Коледи в Тара, когато след закуска се чуваше вик: „Коледните подаръци“ — и семейството и прислугата се събираха на широката веранда. Тогава Джералд О’Хара черпеше с чаша уиски и тютюн за дъвчене всеки полски работник, докато им раздаваше нови дрехи и нови обуца, а Елен О’Хара произнасяше кратка молитва за всяка жена и дете и им раздаваше метри басма и вълнен плат, портокали и захарни пръчки. Понякога на Скарлет толкова ѝ липсваха топлите завалени думи и блестящите усмивки на чернокожите, че чак ѝ се плачеше.

— Трябва да си ида вкъщи, Кълъм — каза Скарлет.

— А сега не си ли си вкъщи, на своята земя, която отново превърна в земята на О’Хара?

— О, Кълъм, не ми се прави на ирландец! Знаеш какво имам предвид. Домъчняло ми е за южняшките гласове и за южняшкото слънце, за южняшката храна. Яде ми се царевичен хляб и пържено пиле, кусва ми се и варено жито. Никой в Ирландия дори не знае какво е царевица — за хората тук това е просто някакво зърно.

— Разбирам, Скарлет, и съчувствувам на мъката ти. Защо не идеш там на гости, щом дойде хубавото време за пътуване по море? Можеш да оставиш Кет тук. Мисис Фицпатрик и аз ще се грижим за нея.

— В никакъв случай! Никога няма да оставя Кет.

Нямаше какво да говорят повече. Но от време на време Скарлет се връщаше към тази мисъл: океанът се прекосяваше само за две седмици и един ден, а и делфините си играеха край кораба с часове.

На Нова година Скарлет се сблъска с първия намек за това, какво значи да си старейшината на рода О’Хара. Вместо да изпрати Пеги Куин с подноса със закуската, мисис Фиц влезе със сутрешния ѝ чай.

— Всички светци да благословят майката и детето за Новата година — каза весело тя. — Чуйте сега какво задължение трябва да

изпълните преди закуска.

— Честита Нова година и на вас, мисис Фиц, но за какво говорите?

Традиция, ритуал, необходимост, отговори мисис Фиц. Без това цяла година нямало да има късмет. Скарлет можела да пийне чай, но нищо повече. Нищо не трябвало да се яде в къщата преди специалния новогодишен бармбрек на подноса. Трябвало да се отхапят три хапки в името на Светата Троица.

— Но преди да започнете — продължи мисис Фиц, — елате в стаята, която съм приготвила. Защото след като поемете хапките за Светата Троица, трябва да хвърлите сладкиша с всички сили в стената, та да се разчупи на парчета. Вчера изтърках стената и пода.

— Това е най-откаченото нещо, което съм чувала. Защо пък трябва да развалям хубавия сладкиш? И защо изобщо да се яде сладкиш на закуска?

— Защото така се прави. Елате да изпълните задължението си на старейшина на рода О'Хара, преди останалите хора в тази къща да са умрели от глад. Никой не може да яде, преди да се разчупи бармбрекът.

Скарлет облече вълнената си роба и се подчини. Отпи глътка чай, за да навлажни гърлото си, после отхапа три пъти от крайчето на дебелия плод сладкиш, което ѝ посочи мисис Фиц. Трябваше да го държи с две ръце — толкова голям беше. После повтори след мисис Фиц молитвата срещу глад през годината и с всички сили запрати сладкиша срещу стената. Из цялата стая се разхвърчаха парчета.

Скарлет се разсмя.

— Страхотна кочина! Не го плоснах лошо.

— Радвам се, че ви хареса — отвърна икономката. — Чакат ви още пет. Всеки мъж, жена и дете в Балихара трябва да получи по едно парче за късмет. Чакат отвън. Прислужниците ще занесат парчетата на подноси, щом свършите.

— Господи! — рече Скарлет. — Трябваше да отхапвам по-малки хапки.

След закуска Кълъм я придружи в града за следващия ритуал. Носеше късмет за цялата година, ако тъмнокос човек дойдеше в

къщата на Нова година. Но традицията налагаше човекът да влезе, после да излезе и пак да влезе.

— И да не си посмяла да се смееш — нареди Кълъм. — Всеки тъмнокос човек носи късмет. Старейшината на рода носи десет пъти повече късмет.

Когато всичко свърши, Скарлет се препъваше.

— Слава богу, че все още има толкова много празни сгради — изпъшка тя. — Вкиснах се от толкова чай и ще се пръсна от толкова сладкиши. Защо трябваше да ядем и да пием във всяка къща?

— Скарлет скъпа, какво гости е това, ако не се предложи и приеме гостоприемство? Ако беше мъж, щеше да бъде уиски, а не чай.

Скарлет се ухили.

— На Кет може би щеше да ѝ хареса.

В Ирландия първи февруари се считаше за начало на земеделската година. Заедно с всички, които работеха и живееха в Балихара, Скарлет застана в средата на една голяма нива и след като прочете молитва за успешна реколта, заби лопата в земята, повдигна я и обърна първата буца пръст. Годиinata вече можеше да започне. Но не преди угощението с ябълков сладкиш и мляко, защото първи февруари беше и празникът на Света Бриджит, другата светица закрилница на Ирландия, покровителка и на мандрите.

След церемонията, докато всички пируваха и разговаряха, Скарлет коленичи край разроханата земя и взе шепя от мазната глина.

— Това е за теб, татко — каза тихичко тя. — Виждаш ли, Кати Скарлет не е забравила какво си ѝ казал: че земята на графство Мийд е най-хубавата на света, по-хубава дори от земята на Джорджия, на Тара. Искам да се грижа за нея, татко, и да я обичам както си ме учил. Това е земята на О'Хара и пак е наша.

* * *

Във вековната последователност на оран и брануване, сеитба и молитва имаше просто, трудолюбиво достойнство, което спечели възхищението и почитта на Скарлет към всички, които живееха от

земята. Бе изпитвала същото, когато живееше у Даниъл, изпитваше го и сега към фермерите в Балихара. А и към себе си, защото по някакъв начин и тя бе една от тях. Нямаше силата да оре с ралото, но можеше да го осигури. Както и конете, които да го теглят. И семето, което поникваше в браздите.

Чувствуваше се у дома си в канцеларията на имението повече, отколкото в стаите си в Големия дом. До бюрото ѝ имаше още една люлка за Кет — същата като онази в спалнята, и тя я люлееше с крак, докато работеше над счетоводните книги и сметките. Споровете, за които мисис Фицпатрик я бе предупреждавала така мрачно, се оказаха лесни за уреждане. Особено ако човек беше старейшината на рода О'Хара и думата му се считаше за закон. На Скарлет винаги се бе налагало да насилва хората, за да направят това, което искаше. Сега беше достатъчно да каже нещо тихо, каквото и да било — и нямаше възражения. Много ѝ харесваше първата неделя от месеца. Дори започна да признава, че понякога си струва да изслушаш мнението на хората. Фермерите наистина знаеха повече от нея за земеделието и тя можеше да научи много от тях. Имаше нужда. Бе отделила триста акра от земята на Балихара за собствената си ферма. Фермерите я обработваха и ѝ плащаха само половината аренда за земята. Скарлет познаваше изполицата — така бяха уредени нещата в Юга. Но положението на господарка с имение бе все още ново за нея. Беше решила да стане най-добрият земевладелец в цяла Ирландия.

— А и селяните се учат от мене — каза тя на Кет. — Изобщо не бяха чували за фосфатни торове, преди да им раздам онези чували. Нищо не ми пречи да оставя Рет да си върне няколко цента от собствените си пари, ако това означава по-добра реколта пшеница за нас.

Никога не споменаваше думата „баща“ пред Кет. Кой можеше да каже колко разбира и запомня едно детенце? Особено пък детенце, което очевидно във всичко превъзхождаше всички останали деца по света.

Дните станаха по-дълги, а ветровете и дъждът — по-меки и топли. Кет О'Хара ставаше все по-чаровна, вече изграждаше характер.

— Наистина съм те нарекла правилно — каза и Скарлет. — Ти си най-независимото същество, което съм виждала някога.

Докато ѝ говореше, Кет внимателно я гледаше с големите си зелени очи, после се връщаше към вгълбеното съзерцание на собствените си пръстчета. Момиченцето никога не създаваше грижи, имаше неизчерпаеми възможности да се забавлява само. Отбиването ѝ беше тежко за Скарлет, но не и за Кет. Тя се развличаше, като проучваше овесената си каша с ръце и с уста. Всяко изживяване, изглежда, ѝ се струваше безкрайно интересно. Бе силно дете с изправено гръбче и високо вдигната глава. Скарлет я обожаваше. И по някакъв особен начин я уважаваше. Обичаше да я сграбчва и да покрива с целувки меката ѝ коса, вратлето, бузите, ръчичките и крачетата ѝ. Копнееше да подържи Кет в скута си и да я полюее. Но детето понасяше само няколко минути милувки, после размахваше крака и юмручета, за да се освободи. А на малкото му мургаво личице се появяваше такова възмутено изражение, че Скарлет биваше принудена да се разсмее, макар че я отхвърляха.

Най-приятното време и за двете бе в края на деня, когато се къпеха заедно. Кет пляскаше във водата и се смееше, а Скарлет я вдигаше, подхвърляше я нагоре и ѝ пееше. После я чакаше удоволствието от изсушаването на съвършените крайници, всяко пръстче поотделно, и от напудрянето на копринената кожа на Кет и всяка бебешка гънка.

Когато Скарлет бе двайсетгодишна, Войната я принуди да се откаже от младостта си за една нощ. Нейната воля и издръжливост укрепнаха и това се отрази на лицето ѝ. През пролетта на 1876 година, вече на трийсет и една години, тя постепенно си върна нежната мекота на надеждата, на младостта и обичта. Не го усещаше: заниманията с фермата и с детето бяха изместили някогашната ѝ единствена грижа — собствената ѝ суета.

— Имате нужда от дрехи — каза веднъж мисис Фиц. — Чух, че една шивачка иска да наеме къщата, в която живеете, ако я боядисате отвътре. Тя е вдовица и е доста заможна, така че ще плаща приличен наем. На жените в града това ще им хареса, а и вие имате нужда, освен ако не сте решили да си намерите шивачка в Трим.

— Какво му е на вида ми? Нося свестни черни дрехи, както подобава на вдовица. Фустите ми никога не се показват.

— Изобщо не са свестни. Това са изцапани с пръст селски дрехи с навити ръкави, а вие сте господарката от Големия дом.

— О, дрън-дрън, мисис Фиц. Как бих могла да отпраша с коня да видя дали е израсла тимотейката, ако бях с господарски дрехи? Освен това обичам да ми е удобно. Щом се върна към цветните поли и блузи, ще започна да се тревожа дали са изцапани. Винаги съм мразила траура, не виждам причина да се мъча да освежавам черното. Каквото и да правиш с него, черното си остава черно.

— Значи не ви интересува шивачката?

— Разбира се, че ме интересува. Още един наем винаги ме интересува. А и някой ден все ще си поръчам няколко рокли. Като мине сеитбата. Тази седмица нивите трябва да се подготвят за пшеницата.

— Има още един възможен наем — предпазливо каза икономката. Неведнъж я бе изненадвала неочакваната прозорливост на Скарлет. — Брендан Кенеди смята, че ще се замогне, ако отвори странноприемница до кръчмата си. Може да се използва съседната сграда.

— Кой, за бога, би отседнал в странноприемницата на Балихара? Глупости! Освен това, ако Брендан Кенеди иска да наема нещо, нека си вземе шапката и дойде да говори с мен, а не да кара вас.

— Е, добре. Сигурно само така приказваше.

Мисис Фицпатрик даде на Скарлет домакинските сметки за седмицата и за момента се отказа от по-нататъшно обсъждане на въпроса. Щеше да се наложи Кълъм да се потруди — в случая бе много по-убедителен от нея.

— Имаме повече прислуга от английската кралица — каза Скарлет. Всяка седмица казваше същото.

— Ако ще имате крави, трябва да имате и доячки — отговори икономката.

Скарлет сама довърши:

— ... и работници, които да отделят сметаната и да правят маслото — знам, знам. А маслото се продава. Предполагам, че просто не обичам крави. Ще ги прегледам по-късно, мисис Фиц. Сега искам да заведа Кет да погледа как режат торфа на блатото.

— По-добре ги прегледайте сега. В кухнята свършихме парите, а утре трябва да се плаща и на момичетата.

— По дяволите! Ще трябва да изтегля пари от банката. Ще ида до Трим.

— Ако бях banker, никога не бих дала пари на същество, облечено като вас.

Скарлет се засмя.

— Мрън-мрън-мрън. Кажете на шивачката, че ще наредя да боядисат къщата.

„Но не и да се отвори странноприемницата“ — помисли си мисис Фицпатрик. Довечера трябваше да говори с Кълъм.

* * *

Из цяла Ирландия Финианското братство укрепваше и множеше членовете си. В Балихара вече имаха това, от което се нуждаеха най-много — сигурно място, където да се събират ръководителите от всички графства, за да планират стратегията, а преследваните от милицията да се укрият. Само че в един град, малко по-голям от село, новодошлите се набиваха в очи. Нямаше много милиция и полицейски патрули от Трим, ала един човек с остър поглед можеше да провали и най-внимателно замислените планове.

— Наистина имаме нужда от странноприемница — настойчиво каза Розалийн Фицпатрик. — Разбираемо е човек, който има работа в Трим, да отседне тук, защото е близо, но по-евтино, отколкото в града.

— Права си, Розалийн — успокояваше я Кълъм, — ще говоря със Скарлет. Но не веднага. Твърде схватлива е. Нека мине малко време. После, като заговоря за това, тя няма да се зачуди защо и двамата настояваме.

— Кълъм, не бива да губим време.

— Но не трябва и да провалим всичко от бързане. Ще го направя, когато намеря подходящ момент.

Мисис Фицпатрик трябваше да се примири. Нали Кълъм бе ръководителят. Тя се утеши, като си спомни, че поне е успяла да настани Маргарет Сканлън. Дори без да измисля лъжи. Скарлет наистина имаше нужда от дрехи. И беше срамота да настоява да живее по този начин — с най-евтините дрехи, в две от двайсетте стаи. Ако Кълъм не беше Кълъм, мисис Фицпатрик не би му повярвала, че съвсем доскоро Скарлет е била много изискана дама.

„... а ако огледалцето се счупи, веднага мама пръстен ще ти купи“ — пееше Скарлет. Кет енергично пляскаше в разпенената вода на ваната.

— Мама ще ти купи хубави роклички — каза Скарлет, — а и на себе си ще купи. После ще се качим на един прекрасен голям кораб.

Нямаше защо да отлага. Трябваше да замине за Америка. Ако тръгнеше веднага след Великден, щеше да се върне навреме за жътвата.

Взе окончателно решение, когато видя нежната зелена мараня над нивата, където бе обърнала първата буца пръст. В нея буйно се надигнаха вълнение и гордост и й се прииска да извика: „Това е мое — моята земя, моите покълнали семена.“ Разглеждаше едва поникналите млади растения и си представяше как стават по-високи, по-силни, после цъфват, разнасят уханието си във въздуха и упояват пчелите така, че да не могат да летят. Тогава мъжете ще започнат да косят, косите ще блестят като сребро, ще се издигнат високи купи златно сено. Цикълът ще се повтаря година след година — сеитба и жътва — вечното чудо на раждането и растежа. Тревата ще расте и ще се превръща в сено. Пшеницата ще расте и ще се превръща в хляб. Овесът ще расте и ще се превръща в брашно. Кет ще расте — ще запълзи, ще проходи, ще заговори, ще яде овесената каша и хляба и ще скача от плевника върху купите сено, както бе правила и Скарлет като дете. Балихара беше нейният дом.

Скарлет присви очи срещу слънцето, видя бързащите към него облаци и разбра, че скоро ще завали, а малко след това пак ще се проясни и слънцето ще огрява полето до следващия дъжд, а след него пак ще изгрее слънце.

„Още веднъж ще усетя изгарящата жар на слънцето в Джорджия — реши тя. — Имам право на това. Понякога така ужасно ми липсва. Но Тара е някак си повече сън, отколкото спомен. Тя принадлежи на миналото — като онази Скарлет, която някога бях. Онзи живот и онова момиче вече нямат нищо общо с мен. Аз направих своя избор. Тази Тара, която принадлежи на Кет, е ирландската Тара. Тя ще бъде и моята. Аз съм старейшината на рода О’Хара от Балихара. Ще запазя дяловете си от Тара като наследство за Уейд и Ела, но ще продам всичко в Атланта и ще прекъсна тези връзки. Балихара е моят дом сега.

Ние имаме дълбоки корени тук — Кет, аз и татко. Ще взема шепа от земята на О'Хара със себе си, за да я смеся с пръстта на Джорджия над гроба на Джералд О'Хара.“

Замисли се за работите, които трябваше да уреди. Можеха да почакат. Най-важното беше как да разкаже на Уейд и Ела за чудесния им нов дом. Нямахше да повярват, че ги иска — как биха могли? Порано наистина не ги искаше. Докато не откри какво значи да обичаш детето си, да бъдеш истинска майка.

„Ще бъде много трудно — често си казваше Скарлет. — Но мога да се справя. Ще изкупя миналото. У мен има толкова любов, че просто прелива. Искам да дам от нея на сина си и на дъщеря си. Може би Ирландия отначало няма да им хареса, толкова е различна, ала като идем няколко пъти на пазара и на конните състезания и като им купя собствени понита... Ела ще изглежда много сладка с полите и фустите. Всички момиченца обичат да се контят... Ще имат милион братовчеди — я колко О'Хара живеят наоколо, и ще си играят с децата от Балихара...“

20.

— Не можеш да тръгнеш преди Великден, Скарлет скъпа — каза Кълъм. — На Велики петък има церемония, която може да извърши само старейшината на рода О'Хара.

Скарлет не възрази. Това, че е старейшината на рода О'Хара, беше твърде важно за нея. Но се ядоса. Какво значение имаше кой ще засади първия картоф? Дразнеше я и че Кълъм не искаше да дойде с нея. И че напоследък толкова често отсъствуваше. „По работа“ — казваше той. Ами добре тогава, не можеше ли да събира пари в Савана като по-рано, а не по тия места, където ходеше сега?

Истината беше, че всичко я дразнеше. Сега, когато вече бе решила да замине, ѝ се искаше нещата да тръгнат по-бързо. Сопваше се на Маргарет Сканлън, шивачката, защото се бавеше с роклите. И защото мисис Сканлън изглеждаше толкова озадачена, когато Скарлет си поръча рокли от цветна коприна и лен, освен траурните.

— Ще ходя при сестра си в Америка — безгрижно каза Скарлет. — Цветните са подарък за нея.

„И хич не ме е грижа дали вярваш, или не — помисли си тя сърдито. — Не съм истинска вдовица и нямам намерение да се появя в Атланта опърпана и старомодна.“

Внезапно удобните ѝ черни дрехи: пола, чорапи, блуза и шал, ѝ се сториха невъобразимо потискащи. Нямаше търпение да облече зелената ленена рокля с широките меки дантели. Или коприната на розови и сини райета... Ако Маргарет Сканлън изобщо успееше да ги довърши.

— Ще се изненадаш, като видиш колко е хубава мама в новите си рокли — каза Скарлет на Кет. — Поръчах чудесни дрешки и за теб.

Бebето се усмихна и показа малките си зъбчета.

— Много ще ти хареса големият кораб — увери го Скарлет.

Бе резервирала най-голямата и хубава каюта на „Брайън Бору“, който отплаваше от Голуей в петъка след Великден.

На Цветница застудя, завая силен дъжд, който не спря и на Велики петък. След дългата церемония на полето Скарлет бе

премръзнала и мокра до кости.

Веднага щом успя да се измъкне, тя забърза към Големия дом с копнеж за гореща баня и чаша чай. Но нямаше време дори да се преоблече в сухи дрехи. Намери Катлийн да я чака със спешно известие.

— Стария Даниъл те вика, Скарлет. Болят го гърдите и умира.

Скарлет ахна, като видя Стария Даниъл. Катлийн се прекръсти.

— Отива си — отрони тихо тя.

Очите на Даниъл О'Хара бяха хлътнали, а бузите така изопнати, че лицето му изглеждаше като череп, покрит с кожа. Скарлет коленичи до скромното сгъваемо легло и хвана ръката му. Тя бе гореща, суха като хартия и отпусната.

— Чичо Даниъл, аз съм, Кати Скарлет.

Даниъл отвори очи. Усилието на волята му бе толкова голямо, че на Скарлет ѝ се доплака.

— Искам да те помоля за една услуга — каза той.

Дишаше с мъка.

— Всичко, което поискаш.

— Погребни ме в земята на О'Хара.

На Скарлет ѝ се искаше да каже: „Не говори глупости, далече си от погребението“, но не можеше да лъже стареца.

— Ще го направя — потвърди тя.

Очите на Даниъл се затвориха. Скарлет заплака. Катлийн я отведе до един стол край огъня.

— Ще ми помогнеш ли да запаря чай, Скарлет? Всеки момент ще започнат да пристигат.

Скарлет кимна, не можеше да продума. Досега не бе осъзнавала какво значение имаше чичо ѝ за нея. Той говореше рядко, почти никога не разговаряха, просто беше тук — солиден, спокоен, постоянен и силен. Главата на семейството. За нея старейшината на рода О'Хара беше чичо Даниъл.

Катлийн я изпрати да си ходи още по светло.

— Трябва да се погрижиш за бебето, а и тук няма какво повече да се прави. Утре ела пак.

В събота вечер беше същото. През целия ден имаше постоянен поток от хора, дошли да отдадат последната си почит. Скарлет приготвяше чайник след чайник, режеше донесените от гостите сладкиши, мажеше масло за сандвичи.

В неделя тя и Катлийн останаха при чичо си, а мъжете отидоха на литургия. Когато се върнаха, тя се прибра вкъщи. Старейшината на рода О'Хара трябваше да присъствува на великденската служба в църквата на Балихара. Струваше ѝ се, че отец Флин никога няма да свърши с проповедта си, че никога няма да се отърве от жителите на града, които се интересуваха за чичо ѝ и се надяваха да оздравее. Дори и след четирийсет дни строг пост — в Балихара нямаше специално разрешение за О'Хара — Скарлет не усещаше никакъв апетит за големия великденски обяд.

— Занесете го у чичо си — предложи мисис Фицпатрик. — Там има големи мъже, които трябва да вършат работата във фермата. Имат нужда от храна, а бедната Катлийн е толкова заета със Стария Даниъл.

Скарлет прегърна и целуна Кет, преди да тръгне. Кет потупа облените в сълзи бузи на майка си с ръчичките си.

— Каква умна Кити Кет! Благодаря ти, съкровище. Мама скоро ще е по-добре и тогава ще си играем и ще пеем в банята. А после ще се качим на големия кораб.

Презираше се, че мисли за това, но се надяваше да не изпуснат „Брайън Бору“.

Този следобед Даниъл се оживи малко. Разпознаваше хората и произнасяше имената им.

— Слава богу — каза Скарлет на Кълъм.

Благодареше на бога и че Кълъм най-сетне бе тук. Защо пътуваше толкова много? Бе ѝ липсвал по тези дълги празници.

Именно Кълъм в понеделник сутринта ѝ каза, че Даниъл е починал през нощта.

— Кога ще бъде погребението? Бих искала да замина в петък.

Толкова удобно беше да има приятел като Кълъм — можеше да му каже всичко, без да се страхува, че той ще я разбере погрешно или ще я осъди.

Кълъм бавно поклати глава.

— Няма да стане, Скарлет скъпа. Много хора, които уважаваха Даниъл, както и много О'Хара ще пътуват отдалеч по разкаляните

пътища. Бдението ще продължи поне три дни, най-вероятно четири. А след това ще бъде погребението.

— О, не, Кълъм! Кажи, че не трябва да ходя на бдението — твърде болезнено е, не мога да го понеса.

Трябва, Скарлет. Аз ще бъда с теб.

Още преди да види къщата, Скарлет чу нарежданията на оплаквачките. Отчаяно погледна към Кълъм, но лицето му беше неумолимо.

Пред ниската врата се беше събрала тълпа. Толкова хора бяха дошли на жалейката за Даниъл, че нямаше място за всички. Скарлет чу думите „старейшината на рода О’Хара“ и пред нея се отвори път. Сега ѝ се искаше да не носи тази почетна титла. Но наведе глава и влезе, решена да направи каквото трябва за Даниъл.

— Той е в гостната — каза Шеймъс.

Скарлет се стегна. Страховитият вой идваше именно оттам. Тя пристъпи напред.

На масите край главата и краката на голямото легло горяха големи свещи. Даниъл лежеше върху покривката, облечен в бяла дреха с черна украса. Отрудените му ръце бяха скръстени на гърдите и държаха броеница.

„Защо ни остави? Очон!

Очон, очон, улагон о!“

Докато нареждаше, жената се люлееше. Скарлет позна братовчедка си Пеги, която живееше в селото. Коленичи до леглото да каже една молитва за Даниъл. Но стенанията на оплаквачката така я объркваха, че не можеше да мисли.

„Очон, очон.“

Жалният първобитен вик разкъсваше сърцето ѝ, плашеше я. Изправи се на крака и отиде в кухнята.

Изумено се вгледа в мъжете и жените, които изпълваха стаята. Те ядяха, пиеха и си говореха, сякаш не се беше случило нищо необичайно. Въздухът бе задушлив от дима на глинени лули въпреки отворените врати и прозорци. Скарлет се приближи към групата около отец Дейнхър.

— Да, събуди се, назова хората по име и пречисти душата си преди края. Хубав човек беше Даниъл О'Хара. Няма скоро да има друг като него.

Тя се отдръпна.

— Ами помниш ли оня път, Джим, когато Даниъл и брат му Патрик, мир на праха му, взеха наградената свиня на англичанина и я отнесоха в торфеното блато да се опраси? Дванайсет прасенца, и всичките грухтяха, а свинята побесня като див глиган. Пълномощникът се беше разтреперал, англичанинът проклинаше, а всички останали се смееха.

Джим О'Горман се разсмя и стовари тежката си ръка на ковач върху рамото на разказвача.

— Не помня, Тед О'Хара, и ти не помниш, това е истина. Никой от нас не е бил роден, когато е станало приключението със свинята, и ти много добре го знаеш. Чул си го от баща си, както аз съм го чул от моя.

— Но нямаше ли да е хубаво да си го видял, Джим? Твоят братовчед Даниъл беше прекрасен човек, това е истината.

„Да, прекрасен човек беше“ — помисли си Скарлет. Тя постоя малко и чу десетки разкази от живота на Даниъл. Някой я забеляза.

— Я ни разкажи, моля ти се, Кати Скарлет, как чичо ти отказа фермата със стоте глави добитък, дето искаше да му я дадеш?

Скарлет бързо разсъди.

— Ето как стана — започна тя. Десетина нетърпеливи слушатели се наведоха към нея. „Какво да им кажа?“ — Аз... Аз му викам: „Чичо Даниъл!“... викам: „Искам да ти направя подарък.“ — Е, защо пък да не раздуе историята? — Та викам: „Имам една ферма от сто акра... и с буен поток, и със собствено блато и... сто вола и петдесет млечни крави, и триста гъски, и двайсет и пет свине, и... шест впряга коне.“ — Слушателите ахнаха пред великолепието. Скарлет се вдъхнови. —

„Чичо Даниъл — викам му аз, — всичко това е за тебе, с една торба злато отгоре.“ Но гласът му така загърмя срещу мен, че се разтреперах. „Няма да го пипна това, Кати Скарлет О’Хара!“

Кълъм я сграбчи за ръката и я изведе навън през тълпата, та зад плевника. После се разсмя.

— Винаги ме изненадваш, Скарлет скъпа. Току-що направи от Даниъл великан — обаче дали великански глупак или великан, твърде благороден, за да се възползува от глупачка, това не знам.

Скарлет се разсмя с него.

— Тъкмо загорях, Кълъм, трябваше да ме оставиш да продължа.

Изведнъж скри устата си с ръка. Как можеше да се смее на бдението над чичо Даниъл?

Кълъм я хвана за китката и свали ръката ѝ.

— Всичко е наред — рече той. — Бдението трябва да бъде чествуване на живота на човека и на значението му за всички, които са дошли. И смехът, и оплакването са част от него.

Погребаха Даниъл О’Хара в четвъртък. Погребението беше почти толкова голямо, колкото това на Старата Кати Скарлет. Скарлет заведе траурната процесия до гроба, изкопан от синовете на Даниъл в древното, оградено със стени гробище в Балихара, което тя и Кълъм бяха открили и разчистили.

После напълни една кожена кесия с пръст от гроба на Даниъл. Когато я пръснеше върху гроба на баща си, щеше да бъде все едно, че е погребан до брат си.

След като погребението свърши, целият род отиде в Големия дом. Готвачката на Скарлет бе доволна, че има повод да покаже уменията си. По дължината на неизползуваната приемна и библиотеката бяха опънати дълги дървени маси, отрупани със свински бутове, гъски, пилета, говеждо, планини от хляб и сладкиши, бира, бурета уиски, реки от чай. Въпреки разкаляните пътища бяха дошли стотици О’Хара.

Скарлет доведе Кет да се запознае с роднините си. Не би могла да мечтае за повече възхищение!

После Кълъм извади цигулка и барабан, трима братовчеди намериха тенекиени свирки и музиката продължи с часове. Кет махаше с ръчички на музиката, докато се измори и заспа в скута на Скарлет.

„Радвам се, че изпуснах кораба — помисли си тя. — Това е чудесно. Само поводът да беше друг, а не смъртта на Даниъл.“

Двама от братовчедите се приближиха и наведоха широките си гърбове, за да не трябва да викат.

— Имаме нужда от старейшината на рода О'Хара — рече ѝ синът на Даниъл, Томас.

— Ще дойдеш ли у нас утре след закуска? — попита синът на Патрик, Джо.

— За какво става дума?

— Ще ти кажем утре, за да мислиш на спокойствие.

Въпросът беше кой трябва да наследи фермата на Даниъл. Поради някогашната криза след смъртта на стария Патрик сега двамата братовчеди предявяваха правото си. Също като брат си Джералд, Даниъл не бе оставил завещание.

„Тара се повтаря още веднъж“ — помисли си Скарлет, но решението беше лесно. Синът на Даниъл, Шеймъс, бе работил упорито на фермата трийсет години, докато синът на Патрик, Шон, бе живял със Старата Кати Скарлет и не бе похващал работа. Скарлет даде фермата на Шеймъс. „Както татко трябваше да ми даде Тара.“

Тя бе старейшината на рода О'Хара, така че нямаше възражения. Скарлет бе въодушевена и уверена, че е отдала повече справедливост на Шеймъс, отколкото някой бе отдал на самата нея.

На другия ден една доста възрастна жена оставила кошница с яйца пред вратата на Големия дом. Мисис Фиц установи, че била годеницата на Шеймъс. Чакала вече почти двайсет години да ѝ предложи женитба. Един час след решението на Скарлет той го направил.

— Много мило — каза Скарлет. — Но се надявам, да не се женят чак толкова скоро. Така никога няма да стигна до Америка.

Сега имаше запазена каюта на борда на кораб, който отплаваше на двайсет и шести април, точно една година след датата, първоначално определена за край на „ваканцията“ ѝ в Ирландия.

Корабът не беше луксозният „Брайън Бору“. Даже не беше пътнически. Но и Скарлет имаше своите суеверия — ако пак отложеше за след първи май, сигурно никога нямаше да замине. Освен това

Кълъм познаваше кораба и капитана. Беше товарен кораб наистина, но превозваше само бали от най-хубавия ирландски лен, нищо мръсно. А съпругата на капитана винаги пътуваше с него, така че Скарлет щеше хем да се радва на женска компания, хем да има по-възрастна придружителка. И най-хубавото — корабът нямаше веслени колела, нито пък парна машина. През целия път щяха да пътуват с платна.

21.

Времето се задържа хубаво повече от седмица. Пътищата бяха сухи, живите плетове — пълни с цветя, а трескавото безсъние на Кет се оказа предизвикано от ново зъбче. В деня преди заминаването Скарлет изтича с танцова стъпка до града, за да прибере последната рокличка на Кет от шивачката. Беше сигурна, че вече нищо не може да ѝ попречи.

Докато Маргарет Сканлън завиваше роклята в тънка хартия, Скарлет гледеше през прозореца към опустелия в обедния час град и видя Кълъм да влиза в изоставената протестантска църква от другата страна на широката улица.

„Чудесно — помисли си тя. — Най-сетне ще го направи. Мислех, че никога няма да го накарам да разбере кое е разумно. Изобщо няма смисъл целият град да се тъпче в онова жалко параклисче за литургия всяка неделя, а тази хубава голяма църква да стои празна. Голяма работа, че е строена от протестанти, какво пречи на католиците да я превземат? Не знам защо упорствуваше толкова дълго, но няма да му натяквам. Само ще му кажа колко се радвам, че е променил мнението си.“

— Ей сега ще се върна — каза тя на мисис Сканлън.

Забърза по обраслата с бурени пътека към тесния страничен вход, почука на вратата и я отвори. Чу се гръм, после още веднъж и Скарлет усети нещо остро да пробива ръкава ѝ, в краката ѝ се посипаха камъчета и цялата църква отекна.

Лъч светлина от отворената врата падаше право върху някакъв странен човек, който се бе обърнал към нея. Лицето му с набола брада беше изкривено в гримаса, потъналите му в сенки очи гледаха с погледа на диво животно.

Той стоеше полуприведен, насочил към нея пистолет, стискаше го с двете си мръсни и твърди като камък ръце, долепени до облеченото му в дрипи тяло.

„Той стреля срещу мене. — Тази мисъл заля съзнанието на Скарлет. — Вече е убил Кълъм, а сега ще убие и мен. Кет! Никога вече

няма да видя Кет.“ Неистовият гняв освободи Скарлет от физическото вцепенение на шока. Тя вдигна юмруци и се хвърли срещу непознатия.

Следващият изстрел изкънтя оглушително под сводестия каменен таван и екотът сякаш нямаше край. Скарлет се хвърли на пода и запищя.

— Ще те помоля да млъкнеш, Скарлет скъпа — каза Кълъм.

Тя позна гласа му и все пак това не беше неговият глас. В този глас имаше стомана и лед.

Скарлет вдигна очи. Видя дясната ръка на Кълъм да стиска гърлото на мъжа, а лявата китката му — пистолетът сочеше нагоре. Бавно се изправи на крака.

— Какво става тук? — произнесе внимателно тя.

— Затвори вратата, ако обичаш — каза Кълъм. — От прозорците идва достатъчно светлина.

— Какво... става... тук?

Кълъм не й отговори.

— Хвърли го, Дейви, моето момче — каза той на мъжа.

Пистолетът изтрака на каменния под. Кълъм бавно пусна ръката му. После отслаби и хватката си около гърлото му, а с двата си юмрука му нанесе силен удар. Непознатият се свлече в безсъзнание на земята.

— Ще се оправи — каза Кълъм.

Бързо мина покрай Скарлет, тихо затвори вратата и дръпна резето.

— Сега, Скарлет скъпа, ние с теб трябва да си поговорим.

Кълъм протегна ръка зад гърба й и я сложи на рамото й. Тя се дръпна и се обърна към него.

— Не „ние“, Кълъм, а ти. Ти трябва да ми кажеш какво става тук.

Топлотата и мелодичността се бяха върнали в гласа му.

— Безспорно това е неприятен случай, Скарлет скъпа...

— Я стига с това „Скарлет скъпа“! Няма да ме омаеш, Кълъм. Този човек се опита да ме убие. Кой е той? И защо се криеш, за да се срещнеш с него? Какво става тук?

Лицето на Кълъм беше като бледо петно в сенките. Виждаше се само бялата му яка.

— Ела на светло — каза кротко той, направи няколко крачки и застана на едно място, където през закованите с дъски прозорци се процеждаше слънчева светлина.

Скарлет не можеше да повярва на очите си — Кълъм ѝ се усмихваше.

— Ах, тъжното е, че ако имахме странноприемница, това никога нямаше да се случи. Не исках да те забърквам, Скарлет скъпа, тази работа създава много неприятности.

Как можеше да се усмихва? Как смееше? Тя го гледаше, твърде ужасена, за да говори.

Кълъм ѝ разказа за Финианското братство.

Когато той свърши, способността ѝ да говори се върна.

— Юда! Мръсен, лъжлив предател! А аз ти се доверявах, мислех те за приятел.

— Казах ти, че тази работа създава много неприятности.

Беше твърде наранена, за да се ядоса на усмихнатия му печален отговор. Всичко беше предателство. Беше я използвал и мамил от момента, в който се срещнаха. Както и всички други — Джейми и Морийн, братовчедите ѝ в Савана и Ирландия, фермерите на Балихара, жителите на града ѝ. Дори и мисис Фиц. Щастieto ѝ е било заблуда. Всичко е било заблуда.

— Хайде, изслушай ме сега, Скарлет! — Тя мразеше гласа на Кълъм, мелодичността му, очарованието му. „Няма да слушам!“ Опита се да запуши ушите си с ръце, но думите му проникваха през пръстите и. — Спомни си за твоя Юг, стъпкан от ботушите на завоевателите, и помисли за Ирландия, за нейната красота и за страданията ѝ под жестокия пестник на врага. Те ни откраднаха езика. В тази страна се счита за престъпление да учиш едно дете да говори на ирландски. Не виждаш ли, Скарлет, я помисли: ами ако вашите янки говореха на език, който ти не разбираш, език, който трябва да учиш на върха на меча, защото си длъжен да знаеш думата „спри“, иначе ще те убият, че не си спряла. А ако после детето ти се учи да говори от същите тези янки и езикът на детето ти не е твоят, така че то не разбира думите на обич, които му казваш, а ти не разбираш какво ти казва то на езика на янките и не можеш да му дадеш това, което иска... Англичаните ни ограбиха езика и така ни отнеха децата. Взеха ни земята, нашата майка. А като загубихме децата и земята си, не ни остана нищо. В нашите души нахлу поражението. Само си помисли, Скарлет, какво направи ти,

когато ти отнеха Тара. Води битка за нея — сама си ми казвала как. С цялата си воля, с цялото си сърце, с целия си ум, с цялата си сила. Ако се е налагало, щяла си да лъжеш, да мамиш, да убиваш. Така е и с нас, които водим битка за Ирландия. И все пак ние имаме повече късмет от тебе. Защото все още намираме време за сладостта на живота. За музика, танци и любов. Ти знаеш какво значи да обичаш, Скарлет. Аз видях как покълна и разцъфна любовта ти към дъщеря ти. Не разбираш ли, че любовта не е алчна, че любовта е винаги препълнена чаша и колкото повече пиеш от нея, толкова повече я пълниш? Така е и с нашата любов към Ирландия и към народа ѝ. Аз те обичам, Скарлет, всички те обичаме. Любовта ни към Ирландия е над всичко, но това не отнема от любовта ни към теб. Нима преставаш да обичаш приятелите си, защото обичаш детето си? Едното не отрича другото. Мислела си, че съм твой приятел, казваш, твой брат. Такъв съм, Скарлет, и ще остана такъв до края на дните си. Твоето щастие е радост за мене, твоята скръб е моя скръб. Ирландия е моята душа — за мен нищо не е предателство, щом го правя в името на освобождението ѝ от робството. Но Ирландия не намалява любовта ми към теб — напротив, прави я по-голяма.

Ръцете на Скарлет се отпуснаха, Кълъм я бе запленил както винаги, когато говореше по този начин, макар че тя не разбираше и половината от думите му. Сякаш я оплиташе в паяжина, която я стопляше и едновременно я обвързваше.

Човекът на пода изохка. Скарлет уплашено погледна Кълъм.

— Тон финианец ли е?

— Да. Преследват го. Човек, когото смятал за свой приятел, го предал на англичаните.

— Ти си му дал пистолета. — Това не беше въпрос.

— Да, Скарлет. Както виждаш, вече нямам тайни от тебе. В тази английска църква е скрито много оръжие. Аз съм оръжейникът на Братството. Когато дойде денят, а това ще стане скоро, хиляди ирландци ще бъдат въоръжени за въстанието и оръжието ще дойде от тази сграда, построена от англичаните.

— Кога? — Скарлет с ужас зачака отговора.

— Датата още не е определена. Имаме нужда от още пет пратки, ако може, и шест.

— Значи това правиш в Америка?

— Да. Събирам пари с помощта на много хора, после други намират начин да купят оръжие с тях и аз го донасям в Ирландия.

— С „Брайън Бору“.

— Не само.

— И ще убивате англичаните.

— Да. Но ще бъдем по-милостиви от тях. Те убиваха жените и децата ни, не само мъжете. Ние ще убиваме само войници. На войника му плащат, за да умре.

— Но ти си свещеник — каза тя. — Не можеш да убиваш.

Няколко минути Кълъм мълча. На светлината, процеждаща се през прозореца, личеше как пращинките мързеливо се спускат към наведената му глава. Когато я повдигна, Скарлет видя, че очите му са потъмнели от мъка.

— Когато бях осемгодишно момче — заговори той, — гледах фургоните с пшеница и стадата добитък по пътя от Адамстаун към Дъблин и към трапезите на англичаните. Гледах и как сестра ми умира от глад, защото беше само на две години и нямаше сили, за да издържи без храна. Брат ми беше на три години и също нямаше сили. Най-малките винаги умираха първи. Плачеха, защото бяха гладни, и бяха твърде малки, за да разберат, че няма храна. Аз разбирах, защото бях осемгодишен и помъдрял. И не плачех, защото знаех, че плачът отнема силата, която ти е нужна, за да оцелееш без храна. Още един мой брат умря, седемгодишен, после шестгодишното и накрая петгодишното дете, а за мой вечен срам съм забравил кое беше момиче и кое — момче. Тогава си отиде и майка ми, но винаги съм смятал, че тя умря от болката на своето разбито сърце, а не от празния си стомах. Минават много месеци, докато умреш от глад, Скарлет. Това не е милостива смърт. И през всичките тези месеци фургоните с храна минаваха покрай нас. — Гласът на Кълъм беше безжизнен. После се оживи. — Аз бях буден момък. Станах на десет години, времето на Глада отмина и вече имаше храна. Учех бързо, вървеше ми в науките. Нашият свещеник смяташе, че съм много схватлив, и каза на баща ми, че ако съм упорит, след време сигурно ще ме приемат в семинарията. Баща ми ми даде всичко, което можеше. По-големите ми братя работеха повече във фермата, та аз да не превивам гръб там, а да седя над книгите. На никой не му се свидеше, защото за всяко семейство е чест да има син свещеник. А аз приемах това, от което се лишаваха,

защото имах чиста, всепоглъщаща вяра в добротата на Бога и в мъдростта на Светата Майка Църква и мислех, че това е призвание. — Гласът му се повиши. — Мислех, че ще намеря отговора. Вярвах, че в семинарията има много свещени книги, много свети хора и че там е цялата мъдрост на Църквата. Учех, молах се и търсех. Намирах екстаз в молитвите и познание в книгите. Ала не познанието, към което се стремях. „Защо? — питах учителите си. — Защо трябва малки деца да умират от глад?“ Но единственият отговор, който ми даваха, беше: „Довери се на Божията мъдрост и имай вяра в Неговата любов.“

Кълъм вдигна ръце над изтерзаното си лице и гласът му се извиси във вик:

— Господи, Отче мой, аз чувствавам Твоето присъствие и Твоята всемогъща сила. Но не мога да видя Твоето лице. Защо си отвърнал лице от своите чеда в Ирландия? — Той отпусна ръце и продължи отчаяно. — Няма отговор, Скарлет. Никога не е имало отговор. Но имах видение и му повярвах. Във видението гладуващите деца се събраха и техният брой им даде сили. Надигнаха се с хиляди, протегнаха слабите си ръчички, преобърнаха отрупаните с храна коли и не умряха. Сега призванието ми е да преобърна тези коли, да прогоня англичаните от трапезите им, да дам на Ирландия любовта и милостта, които Бог ѝ е отказал.

Скарлет ахна пред богохулството му.

— Ще отидеш в ада.

— Аз съм в ада! Да виждам войници да се подиграват на майката, която трябва да проси, за да купи храна на децата си, е за мен адска гледка. Да виждам как блъскат старци в калта, за да минат войниците по тротоара, е за мен ад. Когато виждам изхвърляне от дома, бой с бич, скърцащата каруца с жито, която минава край семейство с един квадратен метър картофи между него и смъртта, казвам, че Ирландия е адът, и с радост бих умрял и бих се пържил вечно в задгробния свят, за да спестя на Ирландия един час от пъкъла на земята.

Скарлет бе потресена от неговия плам. Помъчи се да разбере. Ами ако не беше там, когато англичаните дойдеха със стенобойната си машина в къщата на Даниъл? Ами ако загуби всичките си пари и Кет гладува? Ами ако английските войници наистина бяха като янките и откраднаха добитъка ѝ, запалеха нивите ѝ?

Знаеше какво значи да си безсилен, изправен пред армия. Знаеше какво е да си гладен. Имаше спомени, които никакво злато не можеше да заличи.

— Как мога да ти помогна? — попита тя.

Той се бореше за Ирландия, а Ирландия беше домът на нейните роднини и на детето ѝ.

22.

Съпругата на капитана бе едра, червендалеста жена. Погледна Кет и веднага протегна ръце.

— Дали ще дойде при мен?

В отговор и Кет протегна ръчички. Скарлет бе сигурна, че Кет е заинтригувана от очилата, окачени на верижка на шията на жената, но не каза нищо. Обичаше хората да се възхищават на Кет, а съпругата на капитана правеше точно това.

— Каква малка красавица е... не, миличка, те се слагат на носа, а не в устата... и каква чудесна мургава кожа. Баща ѝ испанец ли е?

Скарлет бързо премисли.

— Баба ѝ — отвърна тя.

— Колко интересно!

Жената изтръгна очилата от пръстите на Кет и ги замени с бисквита.

— Аз имам четирима внуци — това е най-прекрасното нещо на света. Започнах да пътувам с мъжа си, когато децата отраснаха, защото не можех да понасям празната къща. Но сега имам двойното удоволствие от внуците. След Савана ще отидем за товар във Филадельфия и там ще прекарам два дни с дъщеря ми и с нейните две дечица.

„Тя ще ме умори с приказки, преди да сме напуснали залива — помисли си Скарлет. — Няма да мога да я издържа цели две седмици!“

Но много скоро откри, че не е било нужно да се безпокои. Съпругата на капитана толкова често повтаряше едни и същи неща, че Скарлет трябваше само да кима и да казва „Божичко“ на равни интервали, без изобщо да слуша. А и по-възрастната жена се държеше чудесно с Кет. Скарлет можеше да се разхожда на палубата, без да се тревожи за бебето.

Тогава, докато соленият вятър духаше в лицето ѝ, тя обмисли всичко. Кроеше планове. Имаше много работа. Трябваше да намери купувач за магазина. И за къщата на Прасковената улица. Рет плащаше

поддръжката ѝ, но беше нелепо да я държи празна, след като никога вече нямаше да я използва...

Така че щеше да продаде къщата на Прасковената улица и магазина. И кръчмата. Това не ѝ харесваше. Кръчмата носеше доста добър доход и не ѝ създаваше никакви неприятности. Но бе решила да скъса връзките си с Атланта, а те включваха и кръчмата.

Ами строежът на къщите? Не знаеше как върви този проект. Трябваше да провери дали строителят още използва дървения материал на Ашли.

Ще провери също дали Ашли е добре. Както и Бо. Бе обещала на Мелани.

А после, след като приключеше в Атланта, щеше да иде в Тара. Тара трябваше да остане за накрая. Защото щом Уейд и Ела чуеха, че ще заминат с нея, нямаше да имат търпение да тръгнат. Нямаше да е честно да ги кара да чакат. Пък и сбогуването с Тара беше най-трудното нещо, което ѝ предстоеше. Най-добре бе да го направи бързо — така нямаше да боли толкова много. О, как копнееше да я види!

Милите от морето до града по река Савана изглеждаха безкрайни. Корабът трябваше да бъде теглен срещу течението от парен влак. Скарлет нетърпеливо крачеше от единия до другия край на палубата с Кет на ръце, опитваше се да се забавлява с развълнуваната реакция на детето към внезапните бягства на блатните птици. Толкова близо бяха вече, кога щяха да стигнат? Искаше да види Америка, да чуе американски гласове.

Най-сетне. Ето го града. И пристанището.

— О, слушай, Кет, слушай как пеят. Това са песни на чернокожите, това е Югът, усещаш ли слънцето? Така ще бъде дни наред. О, миличка Кет, мама си е вкъщи.

Кухнята на Морийн си беше същата, нищо не се бе променило. И семейството беше същото. Топлотата. Тълпите деца О'Хара. Бебето на Патриша беше момче, почти на една година, а Кати беше бременна. Кет незабавно бе погълната от всекидневния ритъм на дома.

Разглеждаше другите деца с удоволствие, дърпаше им косите, позволяваше им да дърпат нейната, превърна се в една от тях.

Скарлет ревнуваше. „Изобщо няма да ѝ липсвам, а аз не мога да понеса раздялата, но трябва. Твърде много хора в Атланта познават Рет и може да му кажат за нея. Ще го убия, но няма да го оставя да ми я отнеме. Не мога да я взема със себе си. Нямам избор. Колкото по-скоро тръгна, толкова по-скоро ще се върна. И ще ѝ доведа за подарък брат и сестра.“

Изпрати телеграми на чичо Хенри Хамилтън в кантората му и на Панзи в къщата на Прасковената улица и на дванайсети май взе влака за Атланта. Беше и развълнувана, и нервна. От толкова отдавна отсъствуваше, всичко би могло да се случи. Нямахме смисъл да се тревожи сега, скоро ще научи всичко. Междувременно щеше просто да се порадва на жаркото слънце на Джорджия и на удоволствието да е добре облечена. На кораба трябваше да носи траур, но сега сияеше в смарагдовозелена рокля от ирландски лен.

Бе забравила обаче колко мръсни са американските влакове. Плювалниците в двата края на вагона скоро потънаха във вонящ тютюнев сок. Пътеката се превърна в мръсно бунцище, преди да са изминали и двацет минути. Един пиан залитна към седалката и тя внезапно осъзна, че не е трябвало да пътува сама. „Ами да, всеки може да премести ръчната ми чанта и да седне до мене! В Ирландия сме уредили нещата далеч по-добре. Първа класа наистина означава първа класа. Никой не ти се натрапва в отделното купе.“ Тя отвори вестника, който бе купила в Савана, като щит. Хубавият ѝ ленен костюм вече беше омачкан и пращен.

Глъчката на гарата в Атланта и кряскащите безразсъдни кочияши във водовъртежа на Петте ъгъла накараха сърцето на Скарлет да забие от вълнение и тя забрави мръсотията във влака. Как всичко кипеше от живот, как постоянно се променяше! Имаше сгради, които не бе виждала преди, нови имена над стари витрини, шум, бързана и енергия.

Нетърпеливо разглеждаше през прозореца на екипажа къщите на Прасковената улица, спомняше си за собствениците им и забелязваше признаците на по-добри времена. Семейство Мериуедър имаха нов

покрив, къщата на семейство Мийд беше прясно боядисана. Градът не изглеждаше така занемарен, както преди година и половина.

А ето и нейната къща! „О! Не си спомням да е заемала толкова място на парцела. Няма почти никакъв двор. Винаги ли е била толкова близо до улицата? За бога, това са глупости. Какво значение има? Нали така и така вече реших да я продам.“

* * *

Не било време да се продава, каза чичо Хенри Хамилтън. Депресията си била все така тежка, бизнесът не вървял. Най-силно засегнатият пазар бил този на недвижима собственост, а най-силно засегнатата недвижима собственост — големите къщи като нейната. Хората не се замогвали, а обеднявали.

Виж, малките къщи като онези, дето ги строяла на края на града, се продавали веднага. Там печелела цяло богатство. Защо изобщо ѝ било да продава. Къщата не ѝ струвала нищо. Рет плащал всички сметки, че и отгоре.

„Гледа ме тъй, сякаш му мириша на лошо или нещо такова — помисли си Скарлет. — Обвинява ме за развода.“ За миг ѝ се прииска да възрази, да му изложи нещата от своята гледна точка, да му каже какво всъщност се беше случило. „Чичо Хенри единствен остана на моя страна. Всички освен него в Атланта ме презират. Но няма никакво значение.“ — Мисълта се пръсна в главата ѝ като фойерверк. — „Хенри Хамилтън няма право да ме съди, както нямат право и всички други в Атланта. Не съм като тях и не искам да бъда като тях. Аз съм различна. Аз съм си аз. Аз съм старейшината на рода О’Хара.“

— Ако не искаш да се занимаваш с продажбата на имотите ми, Хенри, няма да ти се разсърдя — каза тя. — Просто ми кажи.

В държането ѝ имаше скромно достойнство.

— Аз съм стар човек, Скарлет. Може би ще е по-добре да си намериш по-млад адвокат.

Скарлет стана от стола, протегна ръка и му се усмихна с истинска привързаност.

Чак след като тя си тръгна, той можа да изрази с думи каква промяна бе видял в нея. „Скарлет е пораснала. Не ме нарече «чичо

Хенри».“

— Мисис Бътлър вкъщи ли е?

Скарлет веднага позна гласа на Ашли. Изтича от всекидневната в преддверието и с кратък жест отпрати прислужницата, която бе отворила вратата.

— Ашли, скъпи, толкова съм щастлива да те видя. — Тя му протегна и двете си ръце.

Той здраво ги стисна и се загледа в нея.

— Скарлет, никога не си изглеждала по-хубава. Климатът в чужбина ти понася. Каж ми къде беше, как си. Чичо Хенри каза, че си заминала за Савана, а после ти загуби дирите. Всички се чудехме.

„Обзалагам се, че всички сте се чудили, особено оная усойница, сестра ти“ — помисли си Скарлет.

— Влез и седни — рече тя. — Умирам да чуя новините.

Прислужницата се навърташе наблизко. На минаване Скарлет ѝ подхвърли:

— Донеси ни кафе и сладкиши.

Заведе го във всекидневната, седна в ъгъла на един диван и потупа мястото до себе си.

— Седни тук до мен, Ашли, хайде. Искам да те погледам.

„Слава богу, вече не гледа виновно като по-рано. Хенри Хамилтън сигурно е бил прав, като казваше, че Ашли се справя добре.“ Скарлет го изучаваше през сведените си клепачи, докато разчистваше място за кафето на една масичка. Ашли Уилкс все още бе красив мъж. С възрастта тънките му аристократични черти бяха станали още по-изтънчени. Но изглеждаше по-стар от годините си. „Не може да е на повече от четирийсет — мислеше си Скарлет, — а в косата му има повече сребро, отколкото злато. Вероятно прекарва много по-дълго време в дъскорезницата, отколкото преди — кожата му има хубав цвят, не онова чиновническо сиво.“ Тя го погледна с усмивка. Приятно ѝ беше да го види. Особено като изглеждаше толкова добре. Сега задължението към Мелани не ѝ се струваше толкова обременително.

— Как е леля Пити? А Индия? А Бо? Той сигурно е вече голямо момче!

Пити и Индия си били както по-рано. Ашли сви устни. На Пити ѝ прилошавало от всяка минаваща сянка, а Индия била много заета с работата в комитета за подобряване на моралната атмосфера в Атланта. Безобразно го глезели — две стари моми, обзети от надпревара коя е по-добрата квачка. Опитвали се да глезят и Бо, но той не им позволявал. Сивите очи на Ашли светнаха от гордост. Бо бил вече истински мъж. Скоро щял да навърши дванайсет години, но изглеждал на петнайсет. Бил председател на някакъв клуб на момчетата в квартала. Построили дървена къща в задния двор на Пити, при това от най-хубавия материал в дъскорезницата. Бо уредил всичко — вече знаел за работата в дъскорезницата повече от баща си, каза Ашли със смесица от печал и възхищение. Освен това, продължи той с още по-голяма гордост, Бо май имал заложи на учен. Вече спечелил награда за съчинение по латински в училище и четял книги далеч над равнището на възрастта си...

— Но ти сигурно си отегчена от всичко това, Скарлет. Гордостта на бащите може да бъде много досадна.

— Ни най-малко, Ашли — излъга Скарлет.

Книги, книги, книги — точно това не им беше наред на семейство Уилкс. Живееха само с книгите, а не с живота. Но може би момчето щеше да се оправи. Ако вече разбира от дървен материал, има надежда. А сега, стига Ашли да не се заинати, трябваше да изпълни още едно обещание към Мели. Скарлет сложи ръка на ръкава му.

— Искам да те помоля за една голяма услуга — каза тя. Очите ѝ го умоляваха.

— Всичко на този свят, Скарлет, знаеш го. — Ашли покри ръката ѝ със своята.

— Искам да ми обещаеш, че ще ми позволиш да изпратя Бо най-напред в университета, а после с Уейд — на голямо пътешествие в Европа. Това означава много за мен: в края на краищата мисля за него като за свой син, нали присъствувах на раждането му. А напоследък наистина се сдобих с много пари, така че това не е проблем. Не може да си толкова лош, та да ми откажеш.

— Скарлет... — Усмивката на Ашли изчезна. Изглеждаше много сериозен.

„О, Господи, започва се! Слава богу, ето го това мудро момиче с кафето. Той не може да говори пред нея, а аз ще настоявам пак, преди

да е успял да каже «не».

— Колко лъжички захар, Ашли? Аз ще ти приготвя кафето.

Ашли взе чашата и я остави на масата.

— Кафето може да почака малко, Скарлет. — Той взе ръката ѝ в своята. — Погледни ме, скъпа.

В очите му имаше нежен блясък. Мислите на Скарлет се разсеяха. Виж ти, изглеждаше почти като някогашния Ашли, Ашли Уилкс от Дванайсетте дъба.

— Знам как си се сдобила с тези пари, Скарлет. Чичо Хенри се изпусна. Разбирам какво ти е. Но не бива. Той никога не е бил достоен за теб. Добре, че се отърва от Рет, все едно как. Можеш да оставиш всичко това зад гърба си, все едно че никога не се е случвало.

Мътните да го вземат, Ашли ще прави предложение!

— Ти си свободна от Рет. Кажи, че ще се омъжиш за мен, Скарлет, и аз ще отдам целия си живот, за да те направя така щастлива, както заслужаваш.

„Имаше време, когато бих продала душата си за тези думи — помисли си Скарлет. — Не е честно, че сега ги чувам и не чувствавам нищо.“ О, защо му беше на Ашли да прави това? Още преди да формулира въпроса в главата си, вече знаеше отговора. Заради старите клюки — изглеждаше толкова отдавна. Ашли беше решен да я реабилитира в очите на обществото в Атланта. Точно това можеше да се очаква от него! Да постъпи като джентълмен, та дори това да означава, че ще разбие целия си живот.

„А и моя между другото. Предполагам, че дори не си е направил труда да помисли за това.“ Скарлет прехапа устни, за да не излее гнева си върху него. Бедният Ашли! Не беше виновен, че е такъв. Рет го бе казал: Ашли принадлежи на времето преди Войната. „Той няма място в днешния свят. Не мога да му се сърдя или да се ядосвам. Не искам да губя никого, който е бил част от прекрасните дни. Всичко, което ми е останало от онзи свят, са спомените и хората, които ги споделят.“

— Скъпи мой Ашли — каза Скарлет, — не искам да се омъжвам за теб. Това е. Нямам намерение да ти разигравам игри на красавица, да те лъжа и да те карам да тичаш след мен. Твърде стара съм за това, а и те обичам прекалено много. Ти винаги си бил една голяма част от живота ми и така ще бъде. Нека запазим това.

— Разбира се, скъпа. Тези твои чувства са чест за мен. Няма да те притеснявам повече, като споменавам за женитба.

Той се усмихна и изглеждаше толкова млад, толкова приличаше на Ашли от Дванайсетте дъба, че сърцето ѝ се сви. Милият Ашли! Никога нямаше да му покаже, че ясно е чула облекчението в гласа му. Всичко беше наред. Не, повече от наред. Сега вече наистина можеха да бъдат приятели. Миналото бе приключено.

— Какви са плановете ти, Скарлет? Надявам се, че се прибра окончателно у дома.

Тя се бе подготвила за този въпрос още преди да отплава от Голуей. Трябваше да е сигурна, че никой в Атланта не знае как да я намери, иначе ставаше уязвима пред Рет, можеше да загуби Кет.

— Продавам всичко, Ашли, известно време не искам да се обвързвам. След гостуването в Савана посетих някои от роднините на татко в Ирландия, после пътувах. — Трябваше да внимава какво говори. Ашли бе пътувал в чужбина и щеше да я пипне в мига, в който кажеше, че е била някъде, където не е била. — Някак си така и не стигнах до Лондон. Мисля, че бих могла временно да се установя там. Посъветвай ме, Ашли. Мислиш ли, че Лондон е добра идея?

Скарлет знаеше от Мелани, че той считал Лондон за свършения град. Така щеше да се впусне в обяснения и нямаше да задава повече въпроси.

— Толкова ми беше приятно този следобед, Ашли. Ще се отбиеш пак, нали? Аз ще съм тук известно време, докато уредя нещата.

— Винаги когато мога. За мен е изключително удоволствие. — Ашли взе шапката и ръкавиците си от прислужницата. — Довиждане, Скарлет.

— Довиждане. О... Ашли, ще ми направиш услугата, за която те помолих, нали? Ще бъда нещастна, ако ми откажеш.

— Не мисля, че...

— Кълна ти се, Ашли Уилкс, ако не ми позволиш да учредя малък фонд на името на Бо, ще плача, докато прелея извън бреговете си като река. А ти знаеш не по-зле от мен, че никой джентълмен не би накарал една дама да плаче.

Ашли се приведе над ръката ѝ.

— Мислех си колко си се променила, Скарлет, а съм сбъркал. Все още можеш да въртиш мъжете на малкото си пръстче и да ги накараш това да им харесва. Ще бъда лош баща, ако откажа на Бо подарък от теб.

— О, Ашли, наистина те обичам и винаги ще те обичам. Благодаря ти.

„Тичай в кухнята и разкажи това — мислеше си Скарлет, докато гледаше прислужницата да затваря вратата след Ашли. Защо да не даде храна за клюките на старите кокошки? — Освен това наистина обичам Ашли и винаги ще го обичам — по начин, който те никога няма да разберат.“

Делата в Атланта отнеха на Скарлет много повече време, отколкото очакваше. Замина за Тара чак на десети юни.

„Вече цял месец далеч от Кет! Не мога да го понеса. Тя може да ме забрави. Сигурно съм пропуснала едно зъбче, а може би и две. Ами ако е била неспокойна и никой не е знаел, че ще се почувствува по-добре, ако може да попляска във водата? А е и толкова горещо. Може да се е изприщила от горещината. Едно ирландско бебче не знае нищо за горещините.“

През последната седмица в Атланта Скарлет бе толкова изнервена, че не можеше да спи. Защо поне не завали? Всичко отново се покриваше с червен прахоляк само половин час след като го забършеха.

Но щом се качи на влака за Джоунсбъро, се успокои. Въпреки забавянето бе успяла да свърши всичко, което искаше, и то по-добре, отколкото и Хенри Хамилтън, и новият ѝ адвокат смятаха, че може да се справи.

С кръчмата, естествено, беше най-лесно. Обратът и стойността ѝ се бяха повишили от депресията. Мъчно ѝ беше за магазина. Той струваше повече заради земята, отколкото като бизнес — новите собственици щели да го разрушат и да издигнат сграда на осем етажа. Но Петте ъгъла поне си бяха Петте ъгъла, със или без депресия. Тя бе спечелила достатъчно от тези две продажби, за да купи още петдесет акра и да построи още стотина къщи на края на града. Това щеше да осигури работа на Ашли за няколко години. А пък и предприемачът ѝ

бе казал, че и други били почнали да купуват само от Ашли. Били сигурни, че няма да им продаде суров дървен материал — нещо, което не можело да се каже за другите дъскорезници в Атланта. Наистина изглеждаше, че Ашли въпреки всичко ще забогатее.

А тя щеше да забогатее много. Хенри Хамилтън беше прав в това отношение. Къщичките се продаваха като топъл хляб.

Бяха й донесли печалба. Много печалба. Направо се изуми, като видя колко пари са се натрупали в банковата й сметка. Достатъчно, за да покрийт всички разходи, които толкова я тревожеха в Балихара през последните месеци, когато само плащаше, а не печелеше нищо. Сега беше на нула. Реколтата щеше да бъде чист доход, а щеше да осигури и семената за идващата година. Пък и сто на сто щеше да събира повече наеми от града. Преди да тръгне, някакъв бъчвар бе поискал една от празните къщички, а Кълъм каза, че имал предвид и шивач.

Щеше да направи същото, дори и да не беше натрупала толкова пари, но сега бе много по-лесно. Нареди на предприемача да изпраща всички бъдещи печалби на Стивън О'Хара в Савана. Така той щеше да има достатъчно пари, за да изпълнява инструкциите на Кълъм.

„Колко странно се получи с къщата на Прасковената улица — помисли си Скарлет. — Очаквах да ме заболи от раздялата с нея. Та нали там живях с Рет, там се роди Бони и там прекара ужасно краткия си живот. Но единственото, което изпитах, бе облекчение. Когато девическото училище ми направи предложение, идеше ми да целуна старата директорка с лице като сушена слива. Сякаш вериги паднаха от мене. Сега съм свободна. Нямам вече задължения към Атланта. Нищо не ме обвързва.“

Скарлет се усмихна наум. Също като с корсетите. Не се беше пристягала, откакто Кълъм и Катлийн прерязаха връзките в Голуей. Сега талията ѝ бе с няколко сантиметра по-широка, но все още беше много по-тънка от талиите на повечето жени, които срещаше по улиците — пристегнати така, че едва дишаха. И се чувствуваше удобно — поне доколкото човек можеше да се чувствува удобно в такава горещина. А и можеше да се облича сама, да не зависи от камериерка. Можеше без затруднения да прави стегнатия си кок. Беше чудесно сам да се грижиш за себе си. Беше чудесно да не те е грижа какво правят или не правят другите хора, какво одобряват или не одобряват. А най-чудесното беше да си отиваш вкъщи в едната Тара, а после да заведеш

децата си у дома в другата Тара. Скоро щеше да бъде при своята скъпа Кет. А не след дълго щеше да се върне в свежия, ухаен, дъждовен хлад на Ирландия. Скарлет погали с ръка меката кожа на кесията в скута си. Първо щеше да занесе земята от Балихара на гроба на баща си.

„Виждаш ли оттам, където си, татко? Знаеш ли? Толкова би се гордял със своята Кати Скарлет, татко. Аз съм старейшината на рода О'Хара.“

23.

Уил Бентийн я чакаше на гарата в Джоунсбъро. Скарлет погледна неговото загоряло лице и измамно отпуснато тяло и се ухили до уши. Уил сигурно беше единственият човек с изкуствен крак, който можеше да изглежда небрежно отпуснат. Прегърна го здраво.

— За бога, Скарлет, внимавай! Без малко да ме събориш на земята. Радвам се да те видя.

— И аз се радвам, Уил. Мисля, че ти си най-приятният човек, когото виждам по време на това пътуване.

Така беше. Уил ѝ беше по-мил даже от семейство О'Хара от Савана. Може би защото заедно бяха изживели трудните времена, може би защото той обичаше Тара колкото нея. А може би просто защото беше наистина честен и добър човек.

— Къде е камериерката ти, Скарлет?

— О, вече не се занимавам с такива глупости като камериерки, Уил. Не се занимавам и с много други глупости за разлика отпреди.

Уил премести сламката в устата си.

— Забелязах — рече той лаконично.

Скарлет се засмя. Преди не се беше замисляла какво означава за един мъж да прегърне момиче без корсет.

— Вече не искам никакви клетки, Уил, никога и никакви — каза тя.

Да можеше да му каже защо е толкова щастлива, да му разкаже за Кет, за Балихара. Ако ставаше въпрос само за Уил, не би се поколебала и за миг — вярваше му. Но той беше съпруг на Сюелин, а тя не би доверила на сестра си дори какво мисли за времето. Уил може би смяташе, че е задължен да казва на жена си всичко. Така че Скарлет трябваше да си държи езика зад зъбите. Тя се качи на седалката на фургона. Никога не бе виждала Уил да използва колата им. Просто съчетаваше отиването до гарата с покупките в Джоунсбъро. Фургонът бе натоварен с чували и сандъци.

— Разкажи ми новините, Уил — каза Скарлет, когато вече пътуваха. — Толкова отдавна не съм получавала никакви известия.

— Чакай да видя. Предполагам, че първо искаш да чуеш за децата. Ела и нашата Сюзи са неразделни, Сюзи е малко по-малка, така че Ела води и това ѝ се отразява много добре. Няма да познаеш Уейд, като го видиш. Започна да се източва, откак стана четиринайсетгодишен миналия януари и май няма да спре скоро, въпреки че изглежда слабичък, е силен като муле. А и работи като муле. Благодарение на него тази година засяхме още двацет акра.

Скарлет се усмихна. Какъв помощник щеше да ѝ бъде в Балихара и колко щеше да му хареса! Виж ти, роден фермер — никога не би предположила. „Сигурно се е метнал на татко.“ Тя усети топлината на кожената кесия в скута си.

— Нашата Марта вече е на седем години, а Джени, бебето, навърши две миналия септември. Сюелин загуби едно дете миналата година, пак момиченце.

— О, Уил, колко съжалявам!

— Решихме да не се опитваме повече — рече Уил. — Сюелин никак не беше добре и докторът ни посъветва така. Имаме три здрави момичета, а това е по-голямо щастие, отколкото е отредено на повечето хора. Разбира се, искаше ми се момче както на всеки мъж, но не се оплаквам. Освен това Уейд е най-добрият син, за какъвто бих могъл да мечтая. Чудесно момче е той, Скарлет.

Тя се радваше да го чуе. И бе изненадана. Уил беше прав, нямаше да познае Уейд. Особено ако наистина е такъв, какъвто ѝ го описва. Тя си го спомняше като боязливо, свито и бледо момченце.

— Толкова съм привързан към Уейд, че се съгласих да говоря с тебе, въпреки че по принцип не обичам да си пъхам носа в чужди работи. Той винаги някак си се е страхувал от теб, Скарлет, знаеш го. Както и да е, това, което ме помоли да ти кажа, е, че не иска повече да ходи на училище. Този месец завърши годината и законът не го задължава да учи повече.

Скарлет поклати глава.

— Не, Уил. Можеш да му кажеш или пък аз ще му кажа. Татко му е бил в университета, така ще направи и той. Не се обиждай, Уил, но човек не може да стигне много далече без образование.

— Не се обиждам. И ти на свой ред не се засягай, но мисля, че грешиш. Уейд може да чете, да пише и да прави всички сметки, от които има нужда един фермер. А той иска точно това. Ферма. И то

Тара, за да бъде по-точен. Казва, че дядо му е изградил Тара, без да има по-високо образование от него, и че не вижда защо той трябва да бъде по-различен. Момчето не е като мене, Скарлет. По дяволите, едва мога да се подписвам. А той изкара три години в онова лъскаво училище в Атланта, после още три тук, в окръга, и на полето. Знае всичко, от което има нужда едно селско момче. Точно това е той, Скарлет — селско момче, и е щастлив. Ще ми бъде много неприятно, ако го объркаш.

Скарлет се наежи. Какво си въобразяваше Уил Бентийн? Тя беше майката на Уейд и следователно тя знаеше какво е най-доброто за него.

— Както те гледам, че кипваш, по-добре да ти кажа всичко, което имам да ти казвам — продължи Уил с бавния си, повлечен говор на бял бедняк. Гледаше право напред към червения пращен път. — Показаха ми новите книжа за Тара в окръжния съд. Изглежда, си се докопала до дела на Карийн. Не знам какво замисляш, Скарлет, и не те питам. Но ще ти кажа едно нещо — ако някой дойде да ми размахва документи и да се опитва да ми вземе Тара, ще го посрещна още на пътя с пушка в ръка.

— Уил, мога да се закълна върху цял куп библии, нямам намерение да правя нищо с Тара.

Скарлет беше благодарна, че това е истината — мекият, носов и повлечен говор на Уил беше по-страшен от най-силния вик.

— Радвам се да го чуя. Според мен тя трябва да бъде на Уейд. Той е единственият внук на татко ти, а земята трябва да си е на семейството. Надявам се, че ще го оставиш тук, Скарлет, да ми бъде дясна ръка и като роден син — какъвто е сега. Разбира се, ти ще постигнеш каквото си искаш. Винаги си правила така. Дадох дума на Уейд да поговоря с тебе — така и сторих. Да спрем дотука, ако нямаш нищо против. Казах каквото имах да казвам.

— Ще помисля — обеща Скарлет.

Фургонът скърцаше по познатия път и тя видя, че много от някога обработваните ниви са обрасли с шубраци и високи бурени. Доплака ѝ се. Уил видя приведените ѝ рамене и увисналите ъгълчета на устните ѝ.

— А ти къде ходи тези две години, Скарлет? Да не беше Карийн, изобщо нямаше да знаем къде изчезна, ала после и тя ти загуби дирите.

Скарлет се насили да се усмихне.

— Имах разни приключения, Уил, пътувах къде ли не. Посетих и роднините си О'Хара. Някои от тях са в Савана — най-приятните хора, които можеш да си представиш. Останах у тях много дълго. А после отидох в Ирландия да се запозная и с другите. Не можеш да си представиш колко много О'Хара има.

Сълзите я задавиха. Тя притисна кесията до гърдите си.

— Уил, донесох нещо за татко. Моля те, остави ме на гробището и нека никой не ми пречи.

— Дадено.

Коленичи под слънцето до гроба на Джералд О'Хара. Черната пръст на Ирландия се изсипа от ръката ѝ и се смеси с червената глинеста прах на Джорджия.

— Ах, татко — прошепна тя, — графство Мийд наистина е прекрасно място. Всички те помнят, татко, всички. Тогава не знаех, татко, съжалявам. Не знаех, че трябва да има голямо бдение и разкази за времето, когато си бил момче.

Вдигна глава и слънчевите лъчи проблеснаха в обляното ѝ в сълзи лице. Гласът ѝ пресекваше от плача, но тя овладя скръбта си.

„Защо ме остави? Очон!
Очон, очон, улагон о!“

Радваше се, че не беше казала на никого в Савана за намеренията си да вземе Уейд и Ела със себе си в Ирландия. Сега не ѝ се налагаше да обяснява защо ги бе оставила в Тара. Толкова уничително щеше да бъде да каже истината — че собствените ѝ деца не я искаха, че ѝ бяха чужди, че и тя им беше чужда. Не можеше да признае пред никого, дори и пред себе си, колко я болеше и колко много се обвиняваше. Чувствуваше се дребна и жалка — дори не можеше да се радва заради Ела и Уейд, които бяха толкова очевидно щастливи.

Всичко в Тара я нараняваше. Чувствуваше се като чужденка. С изключение на портрета на баба Робияр всичко в къщата беше ново. Сюелин бе използвала месечните суми, за да купи нови мебели и

обзавеждане. В очите на Скарлет неиздрасканото дърво на масите изглеждаше противно лъскаво, цветовете на килимите и пердетата — прекалено ярки. Мразеше всичко това. А от прежурящата жегла, за която толкова мечтаеше под ирландските дъждове, я заболя главата и я боля през цялата седмица на гостуването ѝ.

Приятно ѝ беше да види Алекс и Сали Фонтейн, но новороденото им бебе само ѝ напомни колко ѝ липсва Кет.

Прекара чудесно единствено у Тарлтънови. Фермата им вървеше добре и приказките на мисис Тарлтън за жребната ѝ кобила и за перспективите на тригодишното конче, което настоя да покаже на Скарлет, нямаха край.

Съседските посещения без специална покана си бяха най-хубавото нещо в окръг Клейтън.

Но се радваше, че си тръгва от Тара — и от това също я заболя. Ако не знаеше колко много обича плантацията Уейд, сърцето ѝ щеше да се разбие от мисълта, че точно тя няма търпение да я напусне. Поне синът ѝ заемаше нейното място. След посещението си в Тара Скарлет се срещна с новия си адвокат в Атланта и направи завещание, с което остави двете трети от Тара на своя син. Нямахте да постъпи като баща си и чичо си Даниъл и да остави бъркотия след себе си. А ако Уил умреше пръв, на Сюелин изобщо не можеше да се вярва. Тя подписа документа със замах — и след това беше свободна.

Да се върне при своята Кет. А тя за миг излекува всичките ѝ рани. Лицето на детето светна, като я видя, ръчичките му се протегнаха към нея. Кет поиска да я гушнат и дори изтърпя десетина целувки.

— Изглежда толкова загоряла и здрава! — възкликна Скарлет.

— И какво чудно? — попита Морийн. — Тя толкова обича слънчевата светлина, сваля си шапчицата в момента, в който ѝ обърнеш гръб. Истинско циганче е и създава радост във всеки час на деня.

— На деня и нощта — допълни Скарлет, притиснала Кет до гърдите си.

Стивън даде на Скарлет инструкции за обратния път до Голуей. Те не ѝ харесаха. Честно казано, и той не ѝ харесваше. Но Кълъм ѝ бе

казал, че Стивън отговаря за всичко, така че тя навлече траурните си дрехи и скри недоволството си.

Корабът се казваше „Златното руно“ и беше последният вик на модата. Скарлет нямаше основание да възразява срещу големината или удобствата в кабината си. Но корабът не прекосяваше океана направо. Цяла седмица се мота край брега, а тя нямаше търпение да се върне в Балихара и да види как върви събирането на реколтата.

Съзря голямото табло с маршрута на кораба чак когато стъпи на мостчето, иначе би отказала да тръгне напук на упорството на Стивън. „Златното руно“ щеше да качва пътници в Савана, Чарлстън и Бостън, а да ги сваля в Ливърпул и Голуей.

Скарлет изпадна в паника и се обърна, готова да се върне на пристанището. Не можеше да ходи в Чарлстън, просто не можеше! Рет щеше да научи, че е на кораба — Рет винаги успяваше да научи всичко, — и просто щеше да дойде в нейната каюта и да ѝ отнеме Кет.

„Ще го убия, ако посмее!“ Гневът ѝ изтласка паниката и Скарлет продължи пътя си към палубата. Рет Бътлър нямаше да я накара да бяга с подвита опашка. Нейният багаж вече беше на кораба и тя бе сигурна, че Стивън е скрил пушки за Кълъм в сандъците ѝ. Разчитаха на нея. А и тя искаше да се върне в Балихара и нямаше да позволи на нищо и на никого да ѝ се изпречва на пътя.

Докато вървеше към каютата си, Скарлет изпита страхотна ярост срещу Рет. Беше изминала повече от година, откак той се разведе с нея и после веднага се ожени за Ан Хамптън. През тази година тя бе толкова заета, изживя такива житейски превратности, че успяваше да не мисли за болката, която ѝ бе причинил. Сега тази болка разкъсваше сърцето ѝ, а заедно с нея тя изпитваше и дълбок страх от непредвидимото могъщество на Рет. Превърна тези чувства в ярост. А яростта ѝ даваше сили.

Брайди щеше да пътува с нея донякъде. Братовчедите О'Хара от Бостън ѝ бяха намерили добро място на камериерка. Докато научи, че корабът ще спира в Чарлстън, Скарлет се радваше на перспективата да си правят компания. Но мисълта за престоя в Чарлстън така я изнерви,

че постоянното бърборене на младата ѝ братовчедка я подлудяваше. Защо Брайди не я оставеше на мира? Под ръководството на Патриша Брайди бе научила всички задължения на бъдещата си работа и сега искаше да ги упражнява върху Скарлет. Гласно изрази изумлението си, че Скарлет е престанала да носи корсет, както и разочарованието си, че нито една от роклите ѝ няма нужда от кърпене. На Скарлет ѝ идваше да ѝ каже, че първото задължение на една камериерка е да не си отваря устата, ако не я питат, но беше привързана към Брайди, пък и момичето не беше виновно, че ще спират в Чарлстън. Така че се насили да се усмихва и да се държи тъй, сякаш нищо не я притеснява.

* * *

Корабът се бе приближил към брега през нощта и навлезе в пристанището на Чарлстън при зори. Скарлет изобщо не спа. Излезе на палубата да види изгрева. Върху водата в широкото пристанище се стелеше розова мъгла. Градът изглеждаше неясен и нереален като насън. Бялата камбанария на църквата „Свети Михаил“ съвсем лекичко червенееше. На Скарлет ѝ се струваше, че чува далечния познат камбанен звън през пухтенето на парната машина. Сигурно сега разтоварват рибарските лодки на пазара; или не — още е много рано, сега се прибират. Тя се взря към брега, но мъглата скриваше лодките, ако изобщо бяха там.

Мъчеше се да си спомни различните видове риба, зеленчуците, имената на продавачите на кафе, на човека с надениците — каквото и да е, за да отблъсне спомените, от които се плашеше.

Но слънцето проясни хоризонта зад гърба ѝ, цветната мъгла се вдигна и тя видя грапавите стени на форт Съмтър. „Златното Руно“ навлизаше във водите, където бяха плавали с Рет и се бяха забавлявали с делфините, преди да ги застигне бурята.

„Проклет да е! Мразя го — него и проклетия му Чарлстън...“

Каза си, че трябва да се върне в каютата и да се заключи с Кет, но не можеше да се отлепи от палубата. Градът бавно се приближаваше, ставаше по-ясен, светеше в бяло, розово и зелено, пастелен в трептящия утринен въздух. Тя чуваше камбаните на „Свети Михаил“, усещаше тежкия тропически аромат на цъфналите цветя, виждаше

палмите на градината „Уайт пойнт“, матовия блясък на пътеките от натрошени мидени черупки. После корабът мина край алеята за разходки на Ийст Батъри. От палубата се виждаше всичко. Ето ги високите като дървета колони на къщата на Бътльрови, сенчестите веранди, предната врата, прозорците на гостната, на спалнята й... Прозорците! И телескопът в стаята за карти. Тя събра поли и побягна.

Поръча да им донесат закуската в каютата и настоя Брайди да остане с нея и Кет. Само тук бяха на сигурно място — заключени, невидими. Тук Рет не можеше да намери Кет и да я отведе.

Стюардът простря искряща бяла покривка в дневната в апартамента на Скарлет, после докара количка с две редици чинии със сребърни похлупаци. Брайди се изкиска. Докато внимателно подреждаше приборите и вазата с цветя, той говореше за Чарлстън. Скарлет едва се сдържаше да не го поправа, така беше объркал нещата. Но пък той бе шотландец, на шотландски кораб, защо трябваше да знае каквото и да било?

— Ще отплаваме в пет часа — каза стюардът, — след като натоварят и се качат новите пасажери. А вие, госпожи, може би искате да разгледате града? — Той започна да сервира чиниите и да вдига похлупациите. — Има хубава кола с кочияш, който знае всички интересни места. Само за петдесет пенса или два долара и половина в американски пари. Чака долу на края на мостчето. Ако искате похладен въздух, на съседния кей има лодка, която пътува нагоре по реката. Преди около десет години в Америка имаше голяма гражданска война. Можете да видите развалините на големите къщи в именията, изгорени от армиите, които са се сражавали за тях. Но трябва да побързате, лодката потегля след четирийсет минути.

Скарлет се опита да изяде една препечена филийка, ала тя й заседна на гърлото. Позлатеният часовник на бюрото отмерваше отлитането на минутите. Тиктакането му й се струваше прекалено силно. След половин час тя скочи.

— Брайди, излизам, но ти да не си посмяла да помръднеш оттук. Отвори люковете, използвавай онова палмово ветрило, но ти и Кет ще стоите тук със заключена врата, независимо колко е горещо. Поръчай си нещо за ядене или за пиене, ако искаш.

— Къде отиваш, Скарлет?

— Няма значение. Ще се върна, преди да отплава корабът.

Увеселителната лодка имаше задно вселено колело и беше боядисана в яркочервено, бяло и синьо. Със златни букви бе написано името ѝ — „Ейбрахам Линкълн“. Скарлет си я спомняше много добре. Бе я виждала да минава край Дънмор Ландинг.

През юли малко хора пътуваха из Юга. Имаше само десетина пътници. Тя седеше под един навес на горната палуба и проклинаше траурната си рокля с дълги ръкави и висока яка, защото умираше от горещина в южняшката лятна жега.

Екскурзоводът с цилиндър на червени и бели райета и мегафон в ръка лаеше обяснения.

„Я ги виж всички тези янки с тлъсти лица — мислеше си тя с омраза. — Как налапват тия лъжи. Жестоки робовладелци, как ли не! Хора, продавани надолу по реката — хайде де! Ние обичахме чернокожите като членове на собствените ни семейства, а някои от тях ни притежаваха повече, отколкото ги притежавахме ние. «Чичо Томовата колиба», така ли? Дрън-дрън, шикалки! Никой свестен човек не би прочел такъв боклук.“

Искаше ѝ се да не се беше поддавала на импулса да тръгне. Само щеше да се разстрои. Вече се разстройваше, а още бяха в пристанището и не бяха навлезли в река Ашли.

За щастие екскурзоводът се изчерпа и дълго време единственият звук беше скърцането на буталата и плясъкът на водата под колелото. Блатната трева бе зелено-златиста, а зад нея на брега се издигаха покрити с мъх дъбове. В трептящия въздух над тревата се стрелкаха водни кончета. От време на време някоя риба изскачаше над водата, после цопваше обратно. Скарлет седеше кротко, далече от другите пасажери, и подхранваше зLOBата си. Плантацията на Рет беше съсипана, а той не правеше нищо, за да я спаси. Камелии! В Балихара сега имаше стотици засети акри там, където бе намерила бурени до кръста. И беше възстановила цял град, докато той седеше и се взираше в обгорелите си комини.

„Затова се качих на лодката“ — каза си тя. Щеше да ѝ е приятно да види с колко го е задминала. Напрягаше се пред всеки завой, после

се отпуснаше, защото къщата на Рет все не се появяваше.

Беше забравила Ашли Баръни. Голямата четвъртата тухлена къща на Джулия Ашли изглеждаше величествено мрачна в средата на огромната морава.

— Това е единствената плантация, която героичните войски на Съюза не са разрушили — излая човекът с нелепата шапка. — Нежното сърце на командира не му позволило да направи зло на беззащитната стара мома, която лежала болна.

Скарлет се изсмя на глас. „Беззащитна стара мома“, как не! Мис Джулия сигурно го е изплашила до смърт! Другите пътници я изгледаха любопитно, но Скарлет не забеляза интереса им. Сега идваше Дънмор Ландинг...

Да, ето я фосфатната мина. Толкова се е разраснала! Тъкмо товареха пет катера. На дока стоеше мъж. Тя се вгледа в лицето му под широкополата шапка. Беше онзи бял голтак — не си спомняше името му, нещо като Хокинс — нямаше значение. Сега, след този завой, зад големия вечнозелен дъб...

Слънчевата светлина превръщаше огромните затревени тераси на Дънмор Ландинг в гигантски стъпала от зелено кадифе и пръскаше пайети по пеперуденото езеро край реката. Неволният вик на Скарлет се загуби сред възклицанията на янките, които се стълпиха до перилата около нея. На върха на терасите обгорелите комини стърчаха като часовои на фона на болезнено яркото синьо небе. На тревата между езерата се изтягаше алигатор. Дънмор Ландинг беше като собственика си — изтънчен, наранен, опасен. И недостижим. Капаците в оцелялото крило, което Рет използваше за канцелария и жилище, бяха спуснати.

Очите ѝ жадно поглъщаха гледката и я сравняваха със спомените ѝ. По-голямата част от градината вече беше разчистена и всичко изглеждаше процъфтяващо. Зад къщата нещо се строеше — миришеше ѝ на суров дървен материал, виждаше върха на някакъв покрив. Капаците на прозорците бяха поправени — или може би бяха нови. Вече не висяха, бяха прясно боядисани със зелена боя. Доста работа бе свършил Рет през есента и зимата.

Или двамата с Ан. Скарлет отвърна поглед. Не искаше да вижда разчистените градини. „Ан обича тези цветя толкова, колкото и Рет. А поправените капаци означават уреден дом, където двамата живеят заедно. Дали Рет ѝ прави закуска?“

— Добре ли сте, мис?

Скарлет отмина разтревожения непознат.

— От горещината е... — каза тя. — Ще ида ей там, на сянка.

А после се взираше само в грубо боядисаната палуба. Денят сякаш нямаше край.

24.

Беше вече пет часът, когато Скарлет изтича презглава по наклонената дъска от „Ейбрахам Линкълн“. Проклетата глупава лодка! Спря на кея да си поеме дъх. Виждаше, че мостчето на „Златното руно“ още е спуснато. Значи всичко беше наред. Но все пак трябваше да нашибат капитана на увеселителната лодка с камшик. Беше започнала да се притеснява още от четири часа.

— Благодаря, че ме изчакахте — каза тя на корабния офицер, застанал на горния край на мостчето.

— О, чакаме още хора — отговори ѝ той и Скарлет прехвърли гнева си върху капитана на „Златното руно“.

Щом е казал пет, трябва да отплава в пет. Колкото по-рано се махнеше от Чарлстън, толкова по-щастлива щеше да бъде. Това сигурно беше най-горещото място на земята. Тя заслони очите си с ръка и погледна към небето. Не се виждаше нито едно облаче. Никакъв дъжд, никакъв вятър. Само жегга. Тръгна по палубата към каютата си. Горкичката Кет вероятно направо се бе сварила. Щом излязат от пристанището, ще я изнесе на палубата, за да я духне ветрецът.

Тропот на копита и женски смях привлякоха вниманието ѝ. Може би чакаха именно тези хора. Тя погледна надолу към откритата карета. В нея седяха три жени с приказни шапки. Никога не бе виждала такива шапки и дори отдалеч можеше да прецени, че са скъпи. Широкополи, украсени със снопчета пера, придържани от блестящи скъпоценни камъни, с мрежести воалетки от въздушен тюл. Приличаха ѝ на чудесни слънчобрани, на фантастични пасти върху голям поднос.

„Бих изглеждала просто вълшебно с такава шапка.“ Тя се облегна на перилото, за да разгледа жените. Бяха елегантни дори и в жегата с роклите си от светъл муселин, украсени с нещо като широка копринена панделка или може би с рюш и — Скарлет премига — изобщо без турнюр, дори без намек за турнюр, а и без шлейф. Не бе виждала такава нещо в Савана или в Атланта. Кой ли бяха? Очите ѝ поглъщаха ръкавиците от светла ярешка кожа и сгънатите чадърчета — сториха ѝ се дантелени, но не беше сигурна. Които и да бяха, очевидно

се забавляваха — смееха се като луди и изобщо не бързаха да се качат на кораба, който чакаше само тях.

Придружаващият ги мъж с панамена шапка стъпи на кея. Свали шапката си с лявата си ръка. Протегна дясната, за да помогне на първата жена да слезе.

Ръцете на Скарлет се впиха в перилото. „Мили боже, това е Рет. Трябва да се скрия вътре. Не. Не. Ако той пътува с този кораб, трябва да сваля Кет, да намеря къде да я скрия, да намеря друг кораб. Но не мога да направя това! В трюма имам два сандъка с хубави рокли и пушките на Кълъм под тях. Какво да правя, за бога?“ Умът ѝ прехвърляше една невъзможна идея след друга, докато тя се взираше с невиждащи очи в групичката на улицата.

Видяното бавно проникна в ума ѝ. Рет се покланяше, целуваше грациозно протегнатите му ръце една по една. До ушите ѝ стигна повтаряното от жените „Довиждане и благодаря“. Кет беше в безопасност.

Но тя не беше. Защитната ѝ ярост се бе изпарила и сърцето ѝ беше оголено.

„Той не ме вижда. Мога да го гледам колкото си искам. Моля те, моля те, не си слагай шапката, Рет!“

Колко добре изглеждаше. Кожата му бе загоряла, усмивката — бяла като ленения му костюм. Беше единственият човек на света, който не мачкаше лена. Ах, тази къдрица, която толкова го дразнеше — пак беше паднала на челото му. Рет я отметна назад с два пръста — жест, който Скарлет познаваше така добре, че коленете ѝ се разтрепераха от спомена. Какво казваше той? Нещо безкрайно очарователно, сигурна беше, и говореше с ниския интимен глас, който пазеше специално за жените. „Проклет да е! Проклети да са и тези жени.“ Искаше този глас да шепне на нея, само на нея. Капитанът на кораба слезе по мостчето, придърпа украсената си със златни еполети дреха. „Не ги карай да бързат — почти извика тя. — Чакай, чакай още малко. Това е последният ми шанс. Никога вече няма да го видя. Нека го запомня добре... Сигурно тъкмо се е подстригал, над ушите му има тъничка по-светла черта. По-сиви ли са станали слепоочията му? Толкова изискано изглежда — сребърни нишки в гарвановочерната му коса. Спомням си каква беше под пръстите ми — твърда и едновременно

изненадващо мека. А мускулите на раменете и на ръцете му — как опъваха кожата, когато се стегнеха. Искам...“

Корабната сирена изсвири пронизително. Скарлет трепна. Чуваше бързи стъпки, тропот по мостчето, но не отместваше очи от Рет. Той се усмихваше, гледаше някъде надясно от нея, нагоре. Виждаше тъмните му очи, строгите му вежди и безукорно подрязаните мустаци. „Любими мой — прошепна тя. — Любов моя!“

Рет се поклони още веднъж. Корабът се отдалечаваше от кея. Той си сложи шапката, обърна се, повдигна периферията с пръст.

„Не си отивай!“ — изплака сърцето на Скарлет.

Рет погледна през рамо, сякаш бе чул звук. Очите му срещнаха нейните и гъвкавото му тяло се скова от изненада. Двамата се взираха един в друг в безкраен миг, разстоянието помежду им растеше. После лицето на Рет се отпусна и той допря два пръста до шапката си за поздрав. Скарлет вдигна ръка.

Рет все още стоеше на кея, когато корабът зави в канала към морето. Щом изчезна от погледа ѝ, тя вцепенено се отпусна на един шезлонг.

— Стига глупости, Брайди, стюардът ще стои пред вратата. Ако Кет заплаче, веднага ще дойде да ни извика. Няма причина да не дойдеш в трапезарията. Не можеш да ядеш тук всяка вечер.

— Имам достатъчно причини, Скарлет. Не ми е удобно да седя между изискани господа и дами и да се преструвам, че съм една от тях.

— Ти струваш точно колкото тях, казах ти.

— Чух, Скарлет, но ти не чуваш мен. Предпочитам да ям тук, със съдовете със сребърни похлупаци, и обноските ми да са си моя работа. Много скоро ще трябва да ходя където ми каже господарката и да правя каквото ми кажат. Със сигурност няма да ми нареждат да ям прекрасни ястия на спокойствие. Така че искам да го правя сега, докато мога.

Скарлет трябваше да се съгласи с Брайди. Но за нея самата бе невъзможно да остане в апартамента си. Не и тази вечер. Трябваше да разбере кои са тези жени и защо бяха с Рет, иначе щеше да полудее.

Бяха англичанки — разбра това още щом влезе в трапезарията. Характерният акцент господствуваше на масата на капитана.

Каза на стюарда, че иска да си смени мястото и да седне на малката масичка до стената. Освен че беше до стената, тази масичка бе и до масата на капитана.

На неговата маса вечеряха четиринайсет души: десетина пътници англичани, капитанът и помощник-капитанът. Скарлет имаше остър слух и веднага забеляза, че акцентът на пасажерите беше различен от този на офицерите, въпреки че за нея те до един бяха англичани и следователно трябваше да бъдат презирани от всекиго с капка ирландска кръв в жилите.

Говореха за Чарлстън. Скарлет разбра, че не им беше направил особено впечатление.

— Мили мои — заяви една от жените, никога в живота си не съм виждала толкова скучен град. Как можа моята мила майчица да ми каже, че това било единственото цивилизовано място в Америка. Започвам да се тревожа — сигурно е изкуфяла, без да забележим.

— Е, хайде, Сара — каза мъжът от лявата ѝ страна, — наистина не трябва да забравяш тази тяхна война. Мъжете ми се сториха съвсем прилични. Останали са без петак, сигурен съм, но изобщо не се оплакват, а и питиетата бяха първокласни. Чисто малцово в бара на клуба.

— Джефри, скъпи, ти би признал и Сахара за цивилизована, ако има клуб с поносимо уиски. Бог е свидетел, че не можеше да е по-горещо. Отвратителен климат.

Всички в един глас потвърдиха.

— От друга страна — чу се гласът на някаква млада жена, — онзи страхотно привлекателен господин Бътлър каза, че през зимата било много приятно. Покани ни да дойдем пак.

— Сигурна съм, че е поканил теб да дойдеш пак, Фелисити — каза една по-възрастна жена. — Ти се държа безобразно.

— Нищо подобно, Франсес — възрази Фелисити. — Аз просто се забавлявах за пръв път през това отегчително пътуване. Не мога да разбера защо татко ме изпрати в Америка. Такова нещастно място!

Някакъв мъж се засмя.

— Изпрати те, мила сестро, за да те спаси от ноктите на онзи зестрогонец.

— Но той беше толкова привлекателен! Не виждам какъв е смисълът да имаш богатство, ако трябва да отблъскваш всеки

привлекателен мъж в Англия просто защото не е богат.

— Поне се предполага, че трябва да ги отблъскваш, Фелисити — обади се една девойка. — Това е лесна работа. А я помисли за нещастния ни брат. Роджър трябва да привлича американските наследници като мухи и да се ожени за пари, за да напълни семейните ковчежета.

Роджър изпъшка и всички се разсмяха.

„Говорете за Рет“ — помоли ги Скарлет мълчаливо.

— Просто няма пазар за благороднически титли — каза Роджър. — Не мога да го набия в главата на татко. Наследниците искат тиари.

По-възрастната жена, която наричаха Франсес, каза, че според нея всичките се държали безобразно и че не можела да разбере днешните младежи.

— Когато аз бях девойка... — започна тя.

Фелисити се изкиска.

— Франсес, мила, когато ти си била „девойка“, не е имало младежи. Вашето поколение се е родило четирийсетгодишно и не е одобрявало нищо на света.

— Фелисити, нахалството ти е непоносимо. Ще говоря с баща ти.

Настъпи кратко мълчание. „Защо, за бога, тази Фелисити не каже още нещо за Рет?“ — помисли си Скарлет.

Каза го Роджър. Бътлър, почна той, обещал много хубав лов, ако дойдели пак през есента. Изглежда, имал чудесни оризища и патиците направо ти кацали на цевта.

Скарлет чупеше кифлата си на парченца. Какво я интересуваха патиците? Но пък очевидно интересуваха останалите англичани. Те си говориха за лов през цялото време на основното ястие от вечерята. Вече си мислеше, че би било по-добре да бе останала с Брайди, когато до ушите ѝ достигна полугласен разговор между Фелисити и сестра ѝ, която, както разбра, се казваше Марджори. И двете считаха Рет за един от най-интересните мъже, които били срещали. Скарлет слушаше със смесица от любопитство и гордост.

— Жалко, че е толкова предан на съпругата си — каза Марджори и сърцето на Скарлет се сви.

— А тя е толкова безцветна — отвърна Фелисити.

Скарлет се почувствува малко по-добре.

— Чух, че се е възползувала и го пипнала, когато се чувствувал нещастен. Никой ли не ти каза? Бил женен по-рано за някаква невероятна красавица. Тя избягала с друг мъж и зарязала Рет Бътлър. Още не го бил преживял.

— Господи, Марджори, представяш ли си какъв трябва да е бил другият, за да остави мъж като Бътлър заради него?

Скарлет се усмихна наум. Достави ѝ огромно удоволствие, че според клюките тя е зарязала Рет, а не обратното.

Сега се чувствуваше много по-добре, отколкото когато седна да вечеря. Можеше дори да си изяде десерта.

На другия ден англичаните я откриха. Тримата младежи се съгласиха, че тя е изключително романтична фигура — тайнствена млада вдовица. „А и доста добре изглежда“ — добави Роджър. Сестрите му казаха, че е глупак. С тази бяла кожа, с тази тъмна коса и тези зелени очи тя била фантастична красавица. Единственото нещо, което ѝ липсвало, били прилични дрехи и щяла да завърти главите на всички, които я видят. Решиха да я вземат „под покровителството си“. Марджори направи първата стъпка, като изказа възхищението си от Кет, когато Скарлет я изнесе на въздух на палубата.

Скарлет с радост се съгласи да бъде „взета под покровителство“. Искаше да чуе всяка подробност за всеки час, който са прекарвали в Чарлстън. Не и беше трудно да измисли една трагична история за брака и тежката си загуба и да задоволи жаждата им за мелодрама. Роджър веднага се влюби в нея.

Майката на Скарлет я беше учила, че благородната дискретност по семейните въпроси е един от отличителните знаци на истинската дама. Фелисити и Марджори я изумиха — те разкриваха семейните си тайни съвсем небрежно. Разказаха ѝ, че майка им била хубава и хитра жена и успяла да хване баща им в капан, за да се ожени за нея. Хвърлила се в краката на коня му, когато излязъл на езда.

Бедният татко е толкова занесен — разсмя се Марджори, — та си помислил, че я бил опозорил, защото роклята ѝ била разкъсана и зърнал голите ѝ гърди. А ние сме сигурни, че тя сама я е разкъсала още преди да тръгне от къщи. Оженила се за него, без да губи нито миг, преди той да се усети какво е намислила.

Объркването на Скарлет се усилваше от факта, че Фелисити и Марджори бяха „лейди“. Не просто „лейди“ в смисъл госпожици. Те бяха лейди Фелисити и лейди Марджори, а „занесеният“ им татко бил граф.

Франсес Стърбридж, по-възрастната им недоволна придружителка, също била „лейди“, обясниха те, но лейди Стърбридж, а не лейди Франсес, защото не се била родила „лейди“, а се оженила за човек, който бил „само баронет“.

— Докато аз мога да се оженя за някой от лакеите или Марджори да избяга с ваксаджийчето, ние пак ще си останем лейди Фелисити и лейди Марджори при мръсните мивки в Бристъл, където съпрузите ни ще ограбват кутии за милостиня, за да ни издържат.

Скарлет можа само да се засмее.

— Твърде сложно е за мен — призна тя.

— О, но мила моя, може да бъде и много по-сложно от нашето скучно малко семейство. Като се стигне до вдовиците и ужасните виконтчета, и съпругите на третия син и така нататък, става истински лабиринт. На мама ѝ се налага да наема съветник всеки път, когато дава вечеря, иначе непременно ще обиди някой страшно важен човек. Просто не можеш да поставиш дъщерята на по-младия син на някой граф, като Роджър например, по-долу от някоя като милата Франсес. Просто нямаме думи.

Дамите Каупъртуейт бяха доста лекомислени и празноглави, а Роджър сякаш бе наследил малко от занесеността на баща си, но иначе бяха весело и добросърдечно трио, което искрено харесваше Скарлет. Направиха пътуването ѝ приятно и тя съжаляваше, когато слязоха от кораба в Ливърпул.

До Голуей имаше още почти цели два дни и тя не можеше повече да отлага мислите си за срещата с Рет в Чарлстън, която всъщност не беше никаква среща.

Дали той бе изпитал същото чувство, когато стояха очи в очи? За нея целият свят сякаш бе изчезнал тогава и те бяха сами, на някакво място и в някакво време, различни от всичко съществуващо. Не беше възможно тя да се почувствува толкова свързана с него чрез този поглед, а той да не усети същото. Или беше?

Вълнуваше се и изживяваше онзи миг пак и пак, докато накрая ѝ се струваше, че го е сънувала или даже си го е въобразила.

Когато „Златното руно“ влезе в залива Голуей, тя прибра спомена при другите скъпоценни спомени за Рет. Балихара я очакваше и жътвата приближаваше.

Но първо трябваше да се усмихва и да прекара сандъците си покрай митническите инспектори. Кълъм чакаше оръжието.

Трудно ѝ беше да си припомни, че всички англичани са лоши хора, след като Каупъртуейтови бяха толкова чаровни.

25.

Кълъм беше на кея. Не очакваше да го види, знаеше само, че някои ще дойде да я посрещне и да се погрижи за сандъците ѝ. При вида на набитата му фигура в износени свещенически дрехи и на усмихнатото му ирландско лице Скарлет почувствува, че се е прибрала у дома. Багажът ѝ мина през митницата без други въпроси, освен „Е, как е в Америка?“, на което тя отвърна! „Страшна жега“, и „Колко е голямо това прекрасно бебе, а?“, на което Скарлет с гордост отговори: „На годинка без три месеца, ала вече се опитва да ходи.“

Отне им почти цял час, за да стигнат с файтона от пристанището до гарата. Скарлет никога не бе виждала такива задръствания, даже и на Петте ъгла.

Заради конните състезания в Голуей, каза ѝ Кълъм. Преди Скарлет да си спомни какво бе видяла миналата година в Голуей, той бързо добави подробностите. Надбягвания с препятствия и без препятствия — пет дни всеки юли. Което означавало, че милицията и полицията били твърде заети в града, за да си губят времето в мотаене по кейовете. И също, че не можело да се наеме стая в хотел на никаква цена. Затова щели да вземат следобедния влак до Балинаслоу и да преспят там. На Скарлет ѝ се искаше да има влак чак до Мълинджър. Нямаше търпение да се прибере вкъщи.

— Как са нивите, Кълъм? Узря ли пшеницата? Окосиха ли вече сеното? Имаше ли достатъчно слънце? А какво стана с торфа, дето го нарязаха? Достатъчно ли беше? Изсъхна ли както трябва? Добре ли гори?

— Почакай и ще видиш, Скарлет. Ще останеш доволна от своята Балихара, сигурен съм.

Скарлет беше повече от доволна. Беше смаяна. Жителите на града бяха издигнали арки, покрити със свежа зеленина и златни панделки по целия ѝ път. Те самите стояха извън арките и ѝ махаха с кърпички и шапки, приветствуваха завръщането ѝ. „О, благодаря ви, благодаря ви, благодаря ви“ — викаше тя с просълзени очи.

В Големия дом мисис Фицпатрик, трите толкова различни прислужници, четирите доячки и конярите се бяха подредили да я поздравят. Скарлет едва се сдържа да не прегърне мисис Фиц, но спази правилата, наложени от икономката, и зачете достойнството ѝ. Ала Кет не признаваше никакви правила. Тя се засмя, протегна ръчички и мисис Фицпатрик веднага нежно я взе в прегръдките си.

След по-малко от час Скарлет бе облечена в своите голуейски селски дрехи и бързо крачеше из нивите си с Кет на ръце. Толкова приятно е да се движиш, да се разтърпчеш. Бе седяла толкова часове, дни, седмици. Във влакове и на кораби, в кантори и кресла. Сега искаше да върви, да язди, да се навежда, да се протяга, да тича, да танцува. Беше старейшината на рода О'Хара, отново у дома, а между леките, хладни, бързо отминаващи ирландски дъждове грееше топло слънце.

В ливадите имаше купи ароматно сено, високи по два метра. Скарлет направи пещера в една от тях и двете с Кет влязоха вътре да си играят на къща. Кет изпищя от удоволствие, когато Скарлет събори „покрива“. А после закиха от прахта. Вземаше изсъхналите цветове и ги пъхаше в устата си. После ги плюеше с отвращение. Скарлет се разсмя. Смехът накара Кет да се намръщи, а смръщването ѝ разсмя Скарлет още повече.

— Добре е да свикнеш да ти се смеят, мис Кет О'Хара — каза тя. — Защото си едно чудесно глупаво момиченце и правиш мама много, много щастлива, а когато хората са щастливи, те се смеят много.

Щом Кет започна да се прозява, двете се прибраха вкъщи.

— Извади ѝ сеното от косата, докато спи — каза Скарлет на Пеги Куин. — Аз ще се върна навреме, за да ѝ дам да вечеря и да я изкъпя.

Прекъсна бавното, съзерцателно преживяне на един от впрегнатите коне в конюшната и се метна върху него — без седло, по мъжки, — за да обиколи Балихара в дългия, бавно притъмняващ здрач. Нивите с пшеница бяха златистожълти дори и на синкавата светлина. Жътвата щеше да е богата. Скарлет доволна се отправи към къщи. Балихара вероятно никога нямаше да ѝ носи печалбите, които получаваше от строежа и продажбата на евтините къщи, но ѝ даваше удовлетворение, което не можеше да се сравни с парите. Земята на О'Хара отново раждаше плод — тя я бе възстановила, поне отчасти,

идната година щяха да обработват повече акри, а следващата — още повече.

— Колко е хубаво да се прибереш у дома — каза Скарлет на Катлийн на другата сутрин. — Нося милион известия от всички в Савана.

Настани се удобно край огнището и пусна Кет да изучава пода. Не след дълго главите започнаха да се подават през отворената врата и всички нетърпеливо заразпитваха за Америка, за Брайди и останалите.

Когато удари камбаната за молитва, жените забързаха към селото, а мъжете О'Хара се върнаха от полето да обядват. Всички с изключение на Шеймъс и, разбира се, на Шон, който по-рано винаги се хранеше със Старата Кати Скарлет в къщата ѝ. Скарлет отначало не обърна внимание. Беше прекалено заета да поздравява Томас, Патрик и Тимъти и да убеждава Кет да не изяде голямата лъжица, която бе сложила в устата си.

Чак след като мъжете се върнаха на работа, Катлийн ѝ обясни колко много са се променили нещата, докато я е нямало.

— Съжалявам, че трябва да го кажа, Скарлет, но Шеймъс много се засегна, че не остана за сватбата му.

— Искях да остана, но не можех. Той сигурно го знае. Имах работа в Америка.

— Лошото чувство е по-скоро от страна на Пигийн, така си мисля. Не забеляза ли, че не беше сред гостите сутринта?

Всъщност, призна Скарлет, изобщо не бе забелязала. Бе виждала Пигийн само веднъж, просто не я познаваше. Какъв човек беше тя? Катлийн внимателно подбираше думите си. Каза, че Пигийн била грижовна жена, чистела къщата, готвела добре и осигурявала всички удобства на Шеймъс и Шон в малката къщичка на бабата. Щяло да бъде услуга за цялото семейство, ако Скарлет си направела труда да я посети и да изкаже одобрението си за дома, който е създала. Била толкова чувствителна към собственото си достойнство, че чакала първо да я посетят, преди тя самата да направи посещение.

— Господи! — рече Скарлет. — Каква глупост! Ще се наложи да събудя Кет.

— Остави я, ще я наглеждам, докато кърпя. По-добре да не идвам с теб.

Значи Катлийн не харесва особено булката на братовчед си, помисли си Скарлет. Интересно. И Пигийн домакинствуваше отделно, вместо да ходи при Катлийн в по-голямата къща, поне за обед. Чувствителна към собственото си достойнство, виж ти! Такава загуба на енергия — да се готвят две гозби вместо една. Предполагаше, че няма да се привърже към Пигийн, но реши да бъде любезна. Вероятно не беше лесно да влезеш в семейство, което е преживяло толкова години заедно — тя самата много добре знаеше какво значи да си аутсайдер.

Пигийн не можа да ѝ стане симпатична. Имаше проклет характер. „И изглежда, като че ли е пила оцет“ — каза си Скарлет. Жената на Шеймъс ѝ наля чай, който се беше запарвал прекалено дълго. „Иска да ми припомни, че съм я накарала да чака, предполагам.“

— Съжалявам, че не бях тук за сватбата ви — рече смело Скарлет. По-добре беше веднага да хване бика за рогата. — Нося най-добри пожелания от всички О’Хара в Америка, в допълнение към моите. Надявам се, че ти и Шеймъс ще бъдете много щастливи.

Беше доволна от себе си. „Колко мило го казах“ — помисли си.

Пигийн кимна сковано.

— Ще кажа на Шеймъс за любезността ти — рече тя. — Той искаше да говори с тебе. Казах му да се навърта около къщи. Сега ще го викна.

„Е — каза си Скарлет, — чувствувала съм се и по-добре приета през живота си.“ Въобще не беше сигурна, че иска Шеймъс „да говори“ с нея. Едва ли беше разменила и десет думи с най-големия син на Даниъл през цялото време, откакто живееше в Ирландия.

А като го чу, вече беше съвсем сигурна, че не е трябвало да „си говорят“. Шеймъс очаквал тя да му плати арендата за фермата и смятал, че е съвсем справедливо той и Пигийн да живеят в по-голямата къща, защото бил заел мястото на Даниъл като собственик.

— Мери Маргарет е готова да готви и да пере и братята ми, и мен. Катлийн може да се грижи за Шон тук, нали му е сестра.

— С радост ще платя арендата — каза Скарлет. Все пак би предпочела да я помолят, а не да ѝ наредят. — Но не виждам защо

говориш с мене кой къде да живее. Ти и Пигийн... искам да кажа Мери Маргарет, трябва да обсъдите това с братята ти и с Катлийн.

— Ти си старейшината на рода О'Хара — почти изкрещя Пигийн. — Ти трябва да се разпоредиш.

* * *

— Тя е права, Скарлет — рече Катлийн, когато Скарлет ѝ се оплака. — Ти си старейшината. — И преди Скарлет да успее да си отвори устата, Катлийн се усмихна и ѝ обясни, че нямало никакво значение. Скоро щяла да напусне къщата на Даниъл, щяла да се ожени за едно момче от Дънсейни. Той ѝ направил предложение миналата събота, на пазарния ден в Трим. — Още не съм казала на другите, исках първо ти да знаеш.

Скарлет я прегърна.

— Колко вълнуващо! Ще ми позволиш аз да направя сватбата, нали? Ще направим чудесен празник.

— И така се отървах — каза тя на мисис Фиц същата вечер. — Но за малко. Не съм много сигурна, че положението на старейшина на рода О'Хара е точно това, което си мислех.

— А какво по-точно си мислехте, мисис О?

— Не знам. Че е по-приятно, предполагам.

През август извадиха картофите. Фермерите казваха, че това било най-добрата реколта, която са имали някога. После започнаха да жънат пшеницата. Скарлет обичаше да ги гледа. Блестящите сърпове проблясваха на слънцето, а златните стъбла падаха като шумоляща коприна. Понякога заставаше зад жътваря. Вземаше тоягата със закривен край — нещо като дълга паламарка — и трупаше ожънатите класове на малки снопи. Не можа да овладее бързото въртеливо движение, с което всяка ръкойка се връзваше само с един клас, но се научи да борави с куката доста добре.

— Много по-хубаво е, отколкото да береш памук — каза тя на Кълъм.

И все пак имаше мигове, когато я изненадваха остри пристъпи на носталгия. Разбирал нейните чувства, каза ѝ той, и Скарлет бе сигурна, че е вярно. Той наистина бе братът, когото винаги бе искала.

Кълъм изглеждаше замислен, но каза, че просто се ядосвал, дето трябвало първо да се ожъне пшеницата и чак тогава да се завърши работата по странноприемницата, която Брендън Кенеди правел в съседната на кръчмата му сграда. Скарлет си спомни отчаяния човек в църквата, за когото Кълъм бе казал, че „го преследват“. Чудеше се много ли са хората като него и какво прави Кълъм за тях. Но всъщност предпочиташе да не знае, така че не го попита.

По-приятно бе да си мисли за весели неща, като сватбата на Катлийн. Кевин О'Конър не беше мъжът, когото Скарлет би избрала за нея, но той очевидно беше влюбен до уши, а имаше и хубава ферма с двайсет крави, така че се считаше за добра партия. Катлийн разполагаше със значителна зестра в пари, събирани от продажбата на масло и яйца, всички кухненски прибори от къщата на Даниъл също бяха нейни. Тя съвсем разумно прие подарък от Скарлет — сто лири. Не било необходимо да се прибавят към зестрата, каза тя и намигна затворнически.

За голямо разочарование на Скарлет сватбата не можеше да се вдигне в Големия дом. Традицията налагала да я направят в къщата, където щели да живеят младоженците. Единственият принос на Скарлет бяха няколко гъски и бурета с бира. Дори и това било прекалено, предупреди я Кълъм. Роднините на младоженеца били домакините.

— Е, щом е прекалено, мога съвсем да прекаля — каза му тя. Предупреди и Катлийн, за да възрази, ако има нещо против. — Свалям траура. До смърт ми омръзна да ходя в черно.

На сватбата танцува всички рийлове, облечена в яркосини и червени фусти под тъмнозелена пола, с чорапи на жълти и зелени райета.

После плака по целия път до Балихара.

— Толкова ще ми липсва, Кълъм. И къщата ще ми липсва, и всичките гости. Няма да стъпя вече там, тази отвратителна Пигийн да ми поднася отвратителен стар чай.

— Дванайсет мили не е край светата, Скарлет скъпа. Намери си хубав кон за езда, вместо да ходиш с колата, и за нищо време ще

стигаш до Дънсейни.

Скарлет се съгласи, че предложението му е разумно, макар че дванайсет мили все пак бяха голямо разстояние. Това, за което отказа и да чуе, бе кроткият намек на Кълъм да започне отново да мисли за женитба.

Понякога се будеше нощем и тъмницата в стаята ѝ приличаше на тъмната загадка в очите на Рет, когато корабът ѝ заминаваше от Чарлстън. Какво бе почувствувал?

Сама в тишината на нощта, сама в огромното натруфено легло, сама в чернотата на неосветената стая, Скарлет се чудеше и мечтаеше за невъзможни неща, а понякога плачеше от болката на копнежа си по него.

— Кет — каза ясно Кет, когато видя отражението си в огледалото.

— О, слава богу! — извика Скарлет. Бе започнала да се страхува, че детето ѝ никога няма да проговори. Кет рядко гукаше и бърбореше като другите бебета и гледаше хората, които ѝ се глезеха, с дълбоко учудване. Проходи на десет месеца, което беше рано — Скарлет го разбираше, — но дори след още един месец беше практически няма, с изключение на смеха.

— Кажи „ма-ма“ — молеше я Скарлет. Безрезултатно.

Кажи „ма-ма“ — опита се тя отново, след като Кет проговори, но момиченцето се измъкна от ръцете ѝ и безразсъдно се отправи на пътешествие по пода. Вървеше по-скоро възторжено, отколкото умело.

— Самомнително чудовище — извика Скарлет след нея. — Всички деца произнасят първо думата „ма-ма“, а не собственото си име.

Кет залитна и спря. Погледна Скарлет с усмивка, която Скарлет по-късно нарече „определено сатанинска“.

— Мама — каза небрежно и се запрепъва по-нататък.

— Сигурно е могла да го каже през цялото време — похвали се Скарлет на отец Флин. — Подхвърли ми го, както се хвърля кокал на куче.

Старият свещеник се усмихна с разбиране. През дългия си живот бе изслушвал много горди майки.

— Днес е прекрасен ден — каза той любезно.

— Прекрасен ден във всяко отношение, отче! — възкликна Томи Дойл, най-младият фермер в Балихара, — казвам ви — това е жътвата на жътвите.

Той напълни чашата си, после и чашата на отец Флин. Човек имаше право да се отпусне и да се забавлява на Празника на жътвата.

Скарлет му позволи да налее чаша черна бира и за нея. Скоро щяха да започнат поздравите и ако не пийнеше една глътчица с тях, това щеше да донесе лош късмет. След добрия късмет, изсипвал се над Балихара цяла година, тя нямаше намерение да рискува с нещо, което можеше да донесе лош.

Огледа дългите отрупани маси по цялата широка улица на Балихара. Всяка беше украсена с превързан с панделка сноп пшеница. Около тях бяха насядали усмихнати хора и се веселяха. Това беше най-хубавото на положението ѝ на старейшина. Всички бяха работили — всеки по свой начин, а сега цялото население на града се бе събудило, за да отпразнува резултатите на труда си.

Имаше ядене и пиене, сладкиши и малка въртележка за децата, дървена площадка за танците пред недовършената странноприемница. Въздухът трептеше като тънък лист злато на следобедната светлина, пшеницата бе като злато по масите и всички изпитваха златно чувство на щастие и доволство. Точно както трябваше да бъде на Празника на жътвата.

Шумът от приближаващи се копита накара майките да се огледат за най-малките си деца. Сърцето на Скарлет спря да тупти — къде беше Кет? После я видя да седи на коленете на Кълъм на другия край на масата. Той говореше с човека до себе си. Кет кимаше, сякаш разбираше всяка дума. Скарлет се ухили. Какво странно момиченце бе дъщеря ѝ!

Зададе се отряд на милицията. Трима мъже, трима офицери с излъскани месингови копчета, по-златни от пшеницата. Те забавиха конете си до ходом и шумът край масите замря. Някои от мъжете се изправиха на крака.

— Поне проявяват приличието да не минават в галоп и да вдигат прах — каза Скарлет на отец Флин.

Но когато конниците спряха пред изоставената църква, и тя млъкна.

— Откъде се минава за господарската къща? — попита един от офицерите. — Дошъл съм да говоря със собственика.

Скарлет стана.

— Аз съм собственикът — каза тя.

Учуди се, че внезапно пресъхналата ѝ уста изобщо успява да издаде звук.

Офицерът погледна разрошената ѝ коса и ярките ѝ селски дрехи. Устните му подигравателно се свиха.

— Много забавно, момиче, но не сме дошли тук да си правим шеги.

Скарлет изпита чувство, което почти беше забравила — див, необуздан гняв. Стъпи на пейката, на която бе седяла, и сложи ръце на кръста си. Изглеждаше безочлива и го знаеше.

— Никой не ви е канил тук да си правите шеги или за каквото и да било. Казвайте какво искате! Аз съм мисис О'Хара.

Втори офицер излезе напред на коня си. Скочи на земята и пристъпи към пейката. Застана пред Скарлет и я погледна — наложи му се да вдигне глава.

— Трябва да ви предадем това, мисис О'Хара. — Той си свали шапката и едната от белите ръкавици, подаде ѝ свитък хартия. — Гарнизонът ще изпрати отделение войници за охрана на Балихара.

Скарлет усещаше напрежението — като пред буря в горещ августовски ден. Разви свитъка и го прочете бавно два пъти. Когато пълното значение на документа ѝ стана ясно, раменете ѝ се отпуснаха. Вдигна глава и се усмихна така, че да я видят всички. После обърна цялата мощ на усмивката си към офицера, който гледаше нагоре към нея.

— Много мило от страна на полковника — каза тя. — Но наистина не съм заинтересувана, а той не може да изпрати войници в моя град без моето съгласие. Бихте ли му предали това? Нямам никакви смутове в Балихара. Много добре се разбираме. — Тя подаде листа на офицера. — Изглеждате жаден, искате ли чаша бира?

Възторженото изражение на лицето ѝ бе запленивало мъже като този офицер от деня, в който бе навършила петнайсет години. Той пламна и запелтечи също като десетките младежи, чиито глави бе завъртяла в окръг Клейтън, Джорджия.

— Благодаря ви, мисис О'Хара, но... правилникът... искам да кажа, че аз лично с удоволствие... Обаче полковникът не би... той би помислил...

— Разбирам — мило каза Скарлет. — Тогава някой друг път?

Първата наздравица на Празника на жътвата беше за старейшината на рода О'Хара. Тъй и тъй това щеше да си бъде първата наздравица, но сега я приветствува истински рев.

26.

През зимата Скарлет стана неспокойна. Нямахме друго активно занимание, освен ездата, а не можеше да бездействува. Новите ниви бяха разчистени и наторени към средата на ноември и вече нямаше никаква работа. Дори нямаше много оплаквания или спорове в канцеларията ѝ през първата неделя от месеца. Вярно, Кет вече можеше сама да прекоси стаята, за да запали коледната свещ на прозореца, минаха новогодишните церемонии с разчупването на бармбрека и с чернокосия гост в града, но дори с тях кратките дни ѝ се струваха прекалено дълги. Беше добре дошла в кръчмата на Кенеди сега, когато знаеха, че поддържа финианците, но бързо се измори от песните за благословените мъченици за свободата на Ирландия и от шумните заплахи, че ще прогонят англичаните. Ходеше в кръчмата само когато не можеше да стои сама дори минута. Беше безкрайно доволна, когато на първи февруари дойде Денят на Света Бриджит и започна земеделската година. Обърна първата буца пръст с такъв възторг, че тя се разлетя в широк кръг около нея.

— Тази година ще бъде още по-добра от миналата — предрече дръзко тя.

Но новите ниви бяха непосилна тежест за фермерите. Времето не стигаше да се свърши всичко, което трябваше. Скарлет мърмореше на Кълъм да доведе още работници в града. Оставаха много празни къщи. Той отказваше да пусне чужди хора. Скарлет отстъпваше — разбираше необходимостта от потайност за финианците. Накрая Кълъм намери компромис. Щели да наемат хора само за лятото. Да идат на панаира за наемане на работници в Дроуета. Пак тогава имало и конски панаир, така че можела да си купи и конете, които смятала, че ѝ трябват.

— „Смятам“, как не, Кълъм О’Хара! Трябва да съм била сляпа и полуумна, та да платя толкова пари за тия кранти. Бързи са като костенурки на каменист път. Няма да се оставя пак да ме измамат.

Кълъм се усмихна. Скарлет бе изключителна жена, разбираше от много неща. Но никога нямаше да успее да надхитри ирландски търговец на коне, сигурен беше.

— Скарлет скъпа, изглеждаш като селска мома, а не като благородна земевладелка. Никой няма да повярва, че можеш да си платиш билетчето за въртележката, да не говорим за кон.

Тя се намръщи заплашително. Не разбираше, че наистина изглежда като момиче, пременило се за панаира. Зелената ѝ блуза правеше зелените ѝ очи още по-зелени, а синята ѝ пола бе с цвета на пролетното небе.

— Ще ми направиш ли удоволствието, *отче* Кълъм О'Хара, да накараш тази кола да тръгне? Знам какво правя. Ако изглеждам богата, търговецът ще си помисли, че може да ми пробута всеки боклук, който му е подръка. Много по-добре ще се справя със селски дрехи. Хайде, тръгвай сега. От седмици чакам. И не виждам защо не правят панаира в Деня на Света Бриджит, когато всъщност започва работата.

Кълъм ѝ се усмихна.

— Някои от младежите все пак ходят на училище, Скарлет скъпа. Той дръпна юздите и потеглиха.

— И за какво им е да си развалят очите с книги, като могат да са на открито и да печелят добра надница при това?

Бе изнервена от нетърпение.

Милите се изнизваха, цъфналите трънки ухаеха в живите плетове. Щом се увери, че са вече на път, на Скарлет ѝ стана приятно.

— Никога не съм била в Дроуеда, Кълъм. Дали ще ми хареса?

— Мисля, че да. Панаирът е много голям — по-голям от всички, които си виждала.

Знаеше, че когато Скарлет пита за Дроуеда, няма предвид града. Тя обичаше възбудата на панаирите. Вълнуващите възможности на една виеща се улица в древен град бяха неразбираеми за нея. Скарлет предпочиташе всичко да е очевидно и лесноразбираемо. Тази нейна черта често го караше да се притеснява. Знаеше, че тя всъщност не разбира на каква опасност се излага със съпричастността си към Финианското братство, а невежеството можеше да доведе до трагедия.

Но днес той се занимаваше с нейните работи, а не тя с неговите. Кълъм имаше намерение да се забавлява на панаира не по-малко от Скарлет.

— Погледни колко е огромен, Кълъм!

— Дори прекалено голям според мен. Първо младежите ли ще избереш или конете? Те са на две различни места.

— О, по дяволите! Ще откъснат най-добрите още в началото, винаги е така. Виж какво — ти избери момчетата, а аз отивам направо при конете. Ще ме намериш там, като свършиш. Сигурен ли си, че момчетата ще се оправят сами до Балихара?

— Те са дошли да си намерят работа и са свикнали да вървят пеша. Някои от тях вероятно са вървели цяла нощ, за да стигнат дотук.

Скарлет се усмихна.

— Ами тогава им огледай краката, преди да подписваш каквото и да било. А аз ще гледам зъбите. Накъде да вървя?

— Ей там, където са знамената. На панаира в Дроуеда могат да се видят най-добрите коне. Чувал съм за цени от по сто гвинеи и повече.

— Дрън-дрън, шикалки! Какви ги приказваш, Кълъм? Ще купя три чифта за по-малко, ще видиш.

Конете бяха в големи шатри. „Ха — каза си Скарлет, — никой няма да успее да ми продаде кон на такава светлина.“ Проби си път през шумната тълпа, която се блъскаше в шатрите.

„Господи, никога в живота си не съм виждала толкова коне на едно място! Браво на Кълъм, че ме доведе тук! Ще мога спокойно да си избира.“ Пробиваше си път с лакти, разглеждаше кон след кон и казваше на търговците: „Не, засега не!“ Изобщо не й харесваше системата в Ирландия. Човек не можеше просто да иде при собственика и да го попита колко иска за животното. Не, това им се струваше прекалено просто. В мига, в който някой проявеше интерес, се включваше трети — всъщност истинският търговец — и казваше някаква абсолютно невъзможна цена, а после започваше да дразни и купувача, и продавача, докато ги докара до споразумение. Беше научила някои от номерата им на свой гръб. Сграбчваха ти ръката и я пляскаха толкова силно, че те заболяваше; това означаваше, че може да си си купил кон, ако не внимаваш.

Харесаха й чифт дорести. Търговецът твърдеше, че били тригодишни и идеално обучени, само за седемдесет лири двата. Скарлет скръсти ръце на гърба си.

— Изведете ги навън да ги разгледам на светло — каза тя.

Собственикът и хората наоколо запротестираха шумно.

— Това убива цялото удоволствие — каза някакъв дребен човек с панталони за езда и пуловер.

Скарлет настоя, но много мило. „С мед се ловят повече мухи“ — напомни си тя. Погледна лъскавите гърбове на конете, прокара ръка по тях — по дланта ѝ остана мазнина. После ловко хвана главата на единия и прегледа зъбите му. Избухна в смях. Тригодишен, как не!

— Приберете ги — каза тя и намигна на търговеца. — По-стари са и от дядо ми.

Забавляваше се безкрайно.

Но след цял час бе открила само три коня, които ѝ харесваха и като животни, и като добра сделка. Всеки път трябваше да ухажва и омайва търговеца, за да ѝ позволи да види коня на светло. Гледаше със завист хората, които купуваха ловджийски коне. На едно открито пространство бяха издигнати препятствия и купувачите можеха да видят стоката добре — дали конят можеше да прави това, заради което го купуваха. А и конете бяха толкова красиви. За впрегатния кон красотата не беше от значение. Тя обърна гръб на препятствията. Трябваша ѝ още три впрегатни коня. Докато очите ѝ свикнат със сенчестия полумрак в шатрата, Скарлет се опря на един от стълбовете. Започваше да се уморява. А беше стигнала само до половината.

— Къде е този твой Пегас, Барт? Не виждам нищо да лети над препятствията.

Скарлет вкопчи ръце в стълба, за да не се строполи. „Полудявам. Стори ми се, че чувам гласа на Рет.“

— Ако си ме довел тук да си губя времето...

„Но това е гласът на Рет! Той е! Не може да греша. Никой друг на света не говори като Рет.“ Тя бързо се обърна и погледна към слънчевата площадка, светлината я заслепи.

„Това е неговият гръб. Той е! Сигурна съм. Защо не каже още нещо, защо не се обърне? Не може да бъде Рет. Защо ще идва в Ирландия? Но пък аз не мога да сбъркам гласа му.“

Той се обърна и каза нещо на слабичкия русокос човек до себе си. Рет беше. Кокалчетата ѝ бяха побелели, толкова здраво се държеше за стълба. Цялата трепереше.

Русокосият му отговори, посочи нанякъде с камшика си и Рет кимна. После другият се отдалечи, изгуби се от погледа ѝ и Рет остана сам. Скарлет стоеше в сянката и гледаше към светлината.

„Не мърдай“ — каза си тя, когато той тръгна нанякъде. Но не можа да се спре. Изскочи от палатката и затича след него.

— Рет.

Той тромаво спря — Рет, който никога не беше несръчен — и се обърна. По лицето му пробягна изражение, което тя не можа да определи. Тъмните очи блестяха под периферията на шапката му. После се усмихна с подигравателната усмивка, която тя познаваше толкова добре.

— Наистина изникваш на най-невероятни места, Скарлет — каза той.

„Присмива ми се, но не ме е грижа! За нищо не ме е грижа, стига да произнася името ми и да е близо до мен.“ Чуваше как бие сърцето ѝ.

— Здравей, Рет — пророни тя. — Как си?

Знаеше, че е глупаво, недостатъчно, но трябваше да каже нещо.

Рет изкриви устни.

— Изненадващо добре за мъртвец — рече той провлечено. — Или греша? Стори ми се, че зърнах една вдовица на кея в Чарлстън.

— Ами да. Трябваше да кажа нещо. Не бях омъжена. Искам да кажа, че нямах съпруг...

— Не се опитвай да обясняваш, Скарлет. Това не е твоето амплоа.

— Пола? За каква пола говориш?

Подиграваше ли ѝ се? „Моля ти се, не ми се подигравай, Рет!“

— Няма значение. Какво те води в Ирландия? Мислех, че си в Англия.

— Какво те кара да мислиш така?

„Защо стоим и си говорим за глупости? Защо не мога да мисля? Защо му говоря така?“

— Защото не си слязла от кораба в Бостън.

Сърцето на Скарлет подскочи, когато осъзна значението на думите му. Значи си е направил труда да разбере къде отива, не му е безразлично, не е искал да я остави да изчезне. Щастие заля сърцето ѝ.

— Да разбирам ли от жизнерадостното ти облекло, че вече не скърбиш за смъртта ми? — попита Рет. — Срамота, Скарлет, още не

съм изстинал в гроба.

Тя с ужас погледна селяшките си дрехи, после прекрасно скроеното му сако и съвършения възел на бялата му връзка. Защо винаги я караше да се чувствава глупачка? Защо поне не можеше да му се ядоса?

Защото го обичаше. Все едно дали той вярваше, или не, това беше истината.

Без план или мисъл за последствията Скарлет погледна мъжа, който бе неин съпруг през толкова години на лъжи.

— Обичам те, Рет — каза тя с просто достойнство.

— Колко неприятно за теб, Скарлет. Изглежда, вечно си влюбена в съпруга на някоя друга жена. — Той вежливо повдигна шапка. — Имам друг ангажимент, моля да ме извиниш, но трябва да тръгна.

Обърна ѝ гръб и се отдалечи. Скарлет се загледа след него. Чувствуваше се тъй, сякаш ѝ бе ударил шамар. Без причина. Тя не искаше нищо от него, дари му най-прекрасното нещо, което се бе научила да дарява. А той го стъпка в калта. Направи я на глупачка.

Не, тя се направи на глупачка.

Скарлет остана неподвижна безкрайно дълго — шарена, дребничка, самотна фигурка сред шума и глъчката на конския панаир. После светът пак се върна пред очите ѝ и тя видя Рет и приятеля му край друга шатра, сред кръг разпалени зяпачи. Някакъв човек, облечен в костюм от туид, държеше за юздите неспокоен дорест кон, а червендалест мъж с вълнена жилетка размахваше дясната си ръка в познатия жест на търговците на коне. Стори ѝ се, че чува пляскането на дланите, докато той изнудваше приятеля на Рет и собственика, за да ги докара до сделка.

Краката ѝ сами тръгнаха и прекосиха разделящото ги разстояние. По пътя ѝ сигурно имаше хора, но тя не ги забелязваше, те някак си се стопиха.

Гласът на търговеца беше като ритуален напев, мелодичен и хипнотизиращ: „... сто и двацет, сър, знаете, че е евтино за прекрасно животно като това тука... и вие, сър, можете да вдигнете с двацет и пет, нали така, за да имате такава благородно животно в конюшните си... сто и четирийсет? Сигурно и вие можете да проявите малко добра воля — господинът качи с двацет и пет, така върви светът, включете се и вие, свалете цената от сто четирийсет и две на сто и четирийсет и

веднага приключваме сделката... Да, сто и четирийсет е вече. Вижте сега щедрата природа на човека — покажете, че и вие сте от същото тесто, нали така? Кажете сто и трийсет вместо сто и двайсет и пет, то си е просто едно и също — не повече от стойността на една-две бири...“

Скарлет пристъпи в триъгълника между продавач, купувач и търговец. Лицето ѝ бе смайващо бяло над зелената блуза, очите ѝ — по-зелени от смарагди.

— Сто и четирийсет — каза ясно тя.

Търговецът спря да нарежда и я зяпна объркан. Скарлет плю на дясната си ръка и шумно я плесна в неговата. После пак плю и погледна продавача. Той вдигна ръка и плю на дланта си, после удари нейната веднъж, втори път — в извечния знак за сключена сделка. На търговеца не му оставаше нищо друго, освен и той да плюе и да плесне ръка в знак на съгласие.

Скарлет погледна приятеля на Рет.

— Надявам се, че не сте много разочарован — каза тя сладко.

— Ами не, разбира се, че не... Искам да кажа...

— Барт, искам да те запозная с... — намеси се Рет и млъкна.

Скарлет не го погледна.

— Мисис О'Хара — рече тя на озадачения му познат. Протегна наплюнчената си ръка. — Вдовица съм.

— Джон Морланд — отвърна той и пое мръсната ѝ ръка. Наведе се, целуна я, после се усмихна тъжно на пламтящите ѝ очи. — Сигурно е интересно да види човек как прескачат препятствие на кон, мисис О'Хара. Няма да ви се опре! Ловувате ли в тази област?

— Ами...

Мили Боже, какво беше направила? Какво можеше да каже? Какво щеше да прави с чистокръвен ловджийски кон в конюшните на Балихара?

— Признавам си, че просто се поддадох на женски каприз, мистър Морланд. Трябваше да имам този кон.

— И аз чувствавах същото нещо. Но изглежда, не бях достатъчно бърз — отвърна ѝ изтънченият глас на англичанина. — За мен ще бъде чест, ако се присъедините към мен, искам да кажа към лова в моето имение. То е близо до Дънсейни, ако познавате тази част от графството.

Скарлет се усмихна. Бе ходила в тази част на графството съвсем наскоро, на сватбата на Катлийн. Нищо чудно, че името Джон Морланд ѝ се бе сторило познато. Толкова много бе слушала за „сър Джон Морланд“ от съпруга на Катлийн.

— Той е прекрасен човек, нищо, че е земевладелец — ѝ бе обяснил Кевин О’Конър поне десетина пъти. — Лично ми каза да му платя пет лири по-малко аренда, било подарък за сватбата ми.

„Пет лири“ — помисли си тя. Колко щедро! От човек, който е готов да плати трийсет пъти повече за един кон.

— Познавам Дънсейни — каза Скарлет. — Гостувам у едни приятели наблизо. С удоволствие бих дошла на лов с вас някой път — в който ден кажете.

— Следващата събота?

Скарлет палаво се усмихна. Плю на дланта си и я вдигна.

— Готово!

Джон Морланд се засмя. Плю на своята и удари нейната веднъж, после още веднъж.

— Готово! По чаша преди тръгване в седем, закуската после.

За пръв път, откак се бе приближила до тях, Скарлет се обърна към Рет. Той я гледаше така, сякаш през цялото време не бе откъсвал очи от нея. В очите му имаше смях и нещо друго, което тя не можеше да определи. „Все едно, че ме вижда за пръв път!“

— Мистър Бътлър — продума вежливо тя и грациозно му протегна мръсната си ръка.

Рет свали ръкавицата си, за да я поеме.

— Мисис О’Хара — отвърна той с поклон.

Скарлет кимна на зяпналия търговец и на ухиления бивш собственик на новия ѝ кон.

— След малко ще дойде конярят ми, за да уреди каквото трябва — каза безгрижно тя и запретна поли, за да извади пачката банкноти, пъхната под жартиера на шарените ѝ чорапи.

— В гвинеи става, нали? — И отброи парите в шепата на продавача.

Разлюля пола, обърна се и се отдалечи.

— Изключителна жена — каза Джон Морланд.

Рет се усмихна само с устни.

— Невероятна! — съгласи се той.

— Кълъм! Уплаших се, че си се загубил — рече Скарлет, като зърна братовчед си в тълпата до палатките.

— Нищо подобно, Скарлет. Огладнях. Ти яде ли?

— Не, забравих.

— Доволна ли си от конете си?

Скарлет го погледна. Седеше на оградата и гледаше към препятствията. Засмя се.

— Мисля, че си купих слон. Никога не си виждал толкова голям кон, Кълъм. Трябваше да го купя, но не знам защо.

Кълъм сложи ръка на рамото ѝ, за да я успокои. Скарлет се смееше насила, очите ѝ пламтяха от болка.

27.

— Кет ще излезе — обади се гласчето.

— Не, миличка, не днес. Скоро, но не днес.

Скарлет се чувствуваше страшно уязвима. Как можа да прояви такава безразсъдност? Как можа да пренебрегне опасността за Кет? Дънсейни не беше чак толкова далеч или поне не достатъчно далеч, за да не се разбере за новата О'Хара и нейното мургаво дете. Денонощно държеше Кет при себе си в двете стаи на горния етаж и тревожно поглеждаше през прозореца над алеята.

Мисис Фиц беше нейната посредничка за работата, която трябваше да се свърши, и то възможно най-бързо. Шивачката тичаше за допълненията към тоалета за езда, обуцарят, също като елф в образа на дребно старче, работеше до късни нощи, за да направи ботушите, конярят се трудеше с парцали и масло върху напуканото и изсъхнало седло, престояло в склада за сбруята трийсет години преди пристигането на Скарлет, а едно чевръсто ратайче със спокойна ръка упражняваше силния и голям червеникавокафяв ловджийски кон. Когато дойде съботата, Скарлет беше напълно готова.

Конят ѝ беше скопен, червеникавокафяв и се казваше Полумесец. Беше много голям, както го описа на Кълъм, висок почти метър и седемдесет, с широк гръден кош, издължен гръб и силни, мускулести крака. Кон за едър човек — върху него Скарлет изглеждаше мъничка, крехка и много женствена. Страхуваше се, че е дори смешна.

Освен това беше почти сигурна, че ще се изложи. Не познаваше характера и навиците на Полумесец и нямаше как да ги разбере, защото яздеше странично, както всички дами. Като младо момиче обичаше да язди така. Полите изящно се спускаха надолу и подчертаваха тънката ѝ талия. Пък и в онези времена яздеше съвсем бавно, което беше удобно за флиртове с другите ездачи по пътя.

Сега обаче страничната езда се оказа голямо затруднение. Не можеше да командува коня с притискане на коленете, понеже едното

коляно опираше до лъка на седлото, а другото не можеше да се движи, защото натискът само върху едното стреме можеше съвсем да наруши и без това нестабилното равновесие на язещата дама. „Сигурно ще падна още преди да съм стигнала до Дънсейни — помисли тя отчаяно, — пък и бездруго ще си счупя врата, щом се озова пред първото препятствие.“ От баща си знаеше, че най-вълнуващата част от лова е прескачането на огради, канавки, храсталаци и плетове. Кълъм изобщо не я успокои с обяснението, че дамите по принцип избягвали да участвуват активно в лова. Светската част била закуската и изисканите тоалети за езда. При страничното яздене опасността от сериозни произшествия се увеличавала и никой не укорявал дамите, загдето проявяват благоразумие.

Скарлет беше убедена, че Рет ще се зарадва, ако я види уплашена и слаба. Но тя предпочиташе по-скоро да си счупи врата, отколкото да му достави подобно удоволствие. Докосна шията на Полумесец с късия камшик.

— Хайде да опитаме сега в тръс и да видим дали ще мога да се задържа на това глупаво седло — шумно въздъхна тя.

Кълъм беше описал на Скарлет лова на лисици и все пак тя се оказа неподготвена за първите впечатления. Морланд Хол беше сграда на повече от два века с какви ли не крила, комини, стени и прозорци, безразборно долепени едни о други около оградения с каменни зидове вътрешен двор — сърцето на укрепения замък, построен от първия баронет Морланд през 1615 година. Квадратният двор беше пълен с ездачи и възбудени хрътки. При тази гледка Скарлет забрави опасенията. Кълъм бе пропуснал да й каже, че мъжете обличат яркочервени сака, наричани погрешно „розовите дрехи“. Никога не беше виждала по-великолепно зрелище.

— Мисис О'Хара. — Сър Джон Морланд приближи с коня си до нея, като държеше лъскавия си цилиндър в ръка. — Добре дошли. Не вярвах, че ще дойдете.

Скарлет присви очи.

— Рет ли ви каза това?

— Напротив. Той каза, че буйните коне няма да ви спрат.

У Морланд нямаше лукавство.

— Харесва ли ви Полумесец? — Баронетът потупа гъвкавата шия на големия ловджийски кон. — Истински красавец.

— Хмм. Да, да, наистина — отговори Скарлет.

Погледът ѝ бързо се плъзгаше наоколо, за да открие Рет. Колко много хора! По дяволите воалетката, всичко изглежда замъглено. Скарлет беше облечена във възможно най-консервативния костюм за езда, който позволяваше модата. Чисто черна вълна без украса, затворено деколте и невисока черна шапка с воалетка, здраво опъната и завързана над големия, нисък кок в мрежичка. „По-лошо е от траур — мина ѝ през ума, — но пък е съвсем благоприлично, истинска противоотрова срещу ярките поли и раираните чорапи.“ Скарлет се разбунтува само против едно нещо: отказа да сложи корсет под костюма. Дамското седло беше достатъчно мъчение.

Рет я гледаше. Скарлет бързо отмести поглед, когато най-накрая го забеляза. „Иска му се да се изложи. Ще видиш, мистър Рет Бътлър. Мога да си изпотроша кокалите, но никой няма да ми се присмива, най-малкото ти.“

— Ще яздиш спокойно по-назад и ще гледаш какво правят другите — беше ѝ казал Кълъм.

Сега Скарлет последва съвета му. Усещаше как дланите ѝ се изпотяват под ръкавиците. Ездачите отпред ускоряваха темпото, после една жена до нея се засмя, шибна коня си и препусна в галоп. Скарлет хвърли бегъл поглед на панорамата от червени и черни гърбове, спускащи се по склона пред нея, и към конете, които без усилие прескачаха ниската каменна ограда в основата на възвишението.

„Това е — помисли тя, — късно е да се плаша.“ Повдигна се на седлото да намали тежестта, без дори да знае, че се постъпва точно така, и усети как Полумесец започва да препуска все по-бързо и по-бързо със сигурната стъпка на ветеран от стотици ловувания. Оградата вече беше зад Скарлет, а тя почти не почувствува скока. Нищо чудно, че Джон Морланд толкова искаше Полумесец. Скарлет се засмя на глас. Нямахше значение, че никога в живота си не беше ловувала и не беше яздила на дамско седло повече от петнайсет години. Чувствувахе се добре, дори много добре. Забавляваше се. „Сега разбирам защо татко никога не отваряше портите. Не си струва труда, щом оградата просто може да се прескочи.“

Образите на баща и Бони, които я преследваха, бяха изчезнали. Страхът също. Испитваше единствено възбудата от допира на мъгливия въздух до кожата си и силата на животното, което ѝ се подчиняваше.

А също и възобновената решителност да настигне Рет Бътлър, да го изпревари и да го остави далеч зад себе си.

* * *

Скарлет стоеше права, изкаляният шлейф на костюма за езда беше прехвърлен през лявата ѝ ръка, с дясната държеше чаша шампанско. Джон Морланд ѝ каза, че спечелената от нея лисича лапа ще се монтира на сребърна плочка.

— Ще бъде чудесно, сър Джон.

— Моля, наричайте ме Барт. Така ми казват моите приятели.

— Моля, наричайте ме Скарлет. Така ме наричат всички, все едно дали са приятели, или не.

Беше опиянена, бузите ѝ розовееха от вълнуващото ловно преживяване и от успеха.

— Никога не съм прекарвала по-чудесен ден — сподели тя с Барт и това беше почти вярно.

Останалите ездаци я поздравиха, в мъжките очи тя прочете възхита, която не можеше да се сбърка с нищо друго, а в женските — ревност. Навсякъде около нея се мяркаха красиви мъже и жени, сребърни подноси с шампанско, прислуга, богатство — хора, които се забавляваха и живееха добре. Точно както преди Войната, но сега тя беше пораснала, можеше да говори и прави каквото пожелаеше и беше Скарлет О'Хара — провинциално момиче от Северна Джорджия в замъка на баронет в компанията на лейди еди-коя си, лорд еди-кой си и дори една графиня. Също като в роман. Скарлет беше замаяна.

Почти беше готова да забрави присъствието на Рет, дори да изличи спомена за обидата и презрението.

И все пак не напълно. Предателската памет непрекъснато прескачаше към видяното и чуто по пътя на връщане: Рет се държи, сякаш не го интересува, че го е победила съкрушително... шегува се с графинята като с най-обикновен човек... изглежда толкова самоуверен,

спокоен и ни най-малко впечатлен... толкова... същински Рет. Проклет да е дано!

— Поздравления, Скарлет! — Рет стоеше до нея, въпреки че не беше усетила кога се е приближил.

Ръката на Скарлет трепна, по полата ѝ се разля шампанско.

— По дяволите, Рет, защо се промъкваш така?

— Извинявай. — Рет ѝ подаде кърпичка. — Съжалявам също за грубото си държане на конския пазар. Единственото ми извинение е, че не очаквах да те видя там.

Скарлет пое кърпичката и се наведе да избърше влажното петно на полата си. Беше безсмислено — така или иначе, костюмът беше изпръскан с кал от препускането през гората. Но поне можеше да събере мислите си и за миг да си скрие лицето. „Няма да му покажа колко ме боли — закле се мислено тя. — Няма да се издам колко ме е наранил.“

Тя погледна нагоре с искрящи очи и усмивка на уста.

— Беше потресен — съгласи се тя. — Можеш да си представиш как се почувствувах аз. Какво, за бога, правиш в Ирландия?

— Купувам коне. Твърдо съм решил да спечеля състезанията догодина. Конюшните на Джон Морланд са известни с едногодишните си жребчета. Във вторник отивам в Париж да търся още. Какво те доведе в Дроуета в местна носия?

Скарлет се засмя.

— О, Рет, нали знаеш колко обичам да се костюмирам. Взех на заем дрехите от една камериерка в къщата, където съм на гости.

Тя се огледа за Джон Морланд.

— Не бива да забравям доброто възпитание, трябва да тръгвам — подхвърли Скарлет през рамо. — Приятелите ми ще побеснеят, ако не се върна скоро.

За миг спря поглед върху Рет, после забързано отмина. Не смееше да остане. Не и толкова близо до него. Дори не в една и съща стая... в един и същи дом.

Беше на малко повече от пет мили от Балихара, когато заваля. Скарлет обвини дъжда за мокрите си бузи.

В сряда заведе Кет в Тара. Древните могили бяха толкова високи, че Кет да се почувствува победителка като се изкачи по тях. Скарлет я наблюдаваше как безразсъдно се спуска надолу по склона и с усилие се въздържаше да не я предупреди, че може да падне.

Разказа на Кет за Тара, за рода и кралските банкети. Преди да тръгнат, Скарлет вдигна детето нависоко колкото ѝ стигаха силите, за да огледа родното ѝ място.

— Ти си малко ирландско котенце, корените ти са дълбоко в тази земя... Разбираш ли нещо от това, което ти говоря?

— Не — отговори Кет.

Скарлет я спусна на земята, момиченцето се затича. Силните крачета никога не ходеха, само тичаха. Кет често падаше. Под тревата се криеха възвишения от древността. Но детето изобщо не се разплака. Изправяше се на крака и затичваше отново.

Тази гледка беше целебна за Скарлет. Тя се възстанови.

— Кълъм, кой е този Парнел? Говореха за него на закуската в деня на лова, но не разбрах какво казват.

Протестант, беше отговорът на Кълъм, и англичанин освен това. Не представлявал никакъв интерес за тях.

Скарлет искаше да възрази, но вече беше научила, че спорът е само загуба на време. Кълъм никога не обсъждаше англичаните, особено английските земевладелци в Ирландия, наричани англоирландци. Успяваше да смени темата още преди Скарлет да се усети. Упоритият му отказ да признае, че някои англичани може да са добри хора, я тревожеше. Сестрите на кораба от Америка ѝ бяха допаднали, на лова всички бяха любезни с нея. Неотстъпчивостта на Кълъм някак я отблъскваше. Защо не поговореше с нея за тези неща, вместо да прекратява разговора?

Скарлет зададе другия въпрос, който я измъчваше, на мисис Фиц. Кой бяха ирландските Бътлъррови и защо всички ги мразеха така силно?

Икономката ѝ показа картата на Ирландия.

— Виждате ли това? — направи тя широк жест с ръка над цяло графство, не по-малко от Мийд. — Нарича се Килкени. Земята на

Бътльрови. Те са Ормъндските херцози, може би най-могъщото английско семейство в Ирландия.

Скарлет внимателно разгледа картата. Недалеч от град Килкени забеляза името Дънмор Кейв. А плантацията на Рет се казваше Дънмор Ландинг. Трябваше да има някаква връзка.

Избухна в смях. Досега беше чувствувала превъзходство, защото семейство О'Хара владееше хиляда и двеста акра, а излизаше, че Бътльрови притежават цяло графство. Рет пак беше спечелил, без да помръдне и малкия си пръст. Винаги печелеше. Коя жена можеше да бъде обвинявана за любовта си към него?

— Какво е толкова забавно, мисис О'Хара?

— Самата аз, мисис Фиц. Слава богу, че поне мога да се смея.

Мери Моран подаде глава иззад вратата, без да почука. Скарлет предпочете да не казва нищо. Длъгнестото нервно момиче щеше да стане съвсем непоносимо в продължение на цели седмици, ако някой му направеше забележка. Слуги. Проблем дори и за човек, който почти не е държал прислуга преди.

— Какво има, Мери?

— Един джентълмен иска да ви види.

Камериерката ѝ подаде картичка. Очите ѝ бяха още по-кръгли от обикновено.

„Сър Джон Морланд, Барт“

Скарлет хукна надолу по стълбите.

— Барт! Каква изненада! Влизай, ще седнем на стъпалата, нямам никакви мебели.

Наистина ѝ беше приятно да го види, но не можеше да го заведе в дневната на горния етаж. Кет спеше в съседната стая.

Барт Морланд седна на каменните стъпала, сякаш на този свят най-естественото беше да нямаш мебели. Каза ѝ, че я намерил страшно трудно, но най-накрая открил пощальона в кръчмата. Това било единственото му извинение за голямото закъснение с нейния трофей от лова.

Скарлет разгледа сребърната плочка, където беше гравирано нейното име и датата на лова. Лисичата лапа вече не беше окървавена, изглеждаше по-добре, но в никакъв случай не можеше да се нарече красива.

— Отвратително, нали? — весело подхвърли Барт.

Скарлет се засмя. Джон Морланд ѝ харесваше, все едно какво говореше Кълъм.

— Искаш ли да видиш Полумесеца?

— Мислех си, че изобщо няма да ми предложиш, и се чудех как да направя прозрачен намек. Как е той?

Скарлет направи гримаса.

— Страхувам се, че му липсва движение. Чувствувам се виновна, но бях много заета. Сега е коситба.

— Как върви реколтата?

— Дотук добре. Ако не завали силно.

Двамата преминаха под колоната и излязоха при конюшната. Скарлет се канеше да я подмине и да отидат направо на пасището да видят Полумесеца, но Барт я спря. Можел ли да влезе? Конюшните ѝ били прочути, а той никога не ги бил виждал. Скарлет се озадачи, но се съгласи с готовност. Конете бяха или на работа, или на пасището, затова вътре нямаше нищо за гледане, само празната конюшня, но щом проявяваше желание...

Преградите между отделенията представляваха гранитни колони с дорийски капители. Високият каменен свод над тях изглеждаше лек и безтегловен като въздуха и небето.

Джон Морланд изпука с пръсти, после се извини, че когато истински се вълнувал, го правел несъзнателно.

— Не смяташ ли, че е необичайно конюшната да прилича на катедрала? Тук бих сложил орган и цял ден бих свирил на конете Бах.

— Това сигурно ще ги поболее от катар.

Гърленият смях на Морланд прозвуча толкова комично, че разсмя и Скарлет. Тя напълни торбичка с овес и му я подаде да нахрани Полумесеца.

Вървеше до госта си и се мъчеше да измисли начин да прекъсне възхитеното му бърбене за конюшните, да подхвърли нещо уж случайно, за да насочи разговора към Рет.

Нямаше нужда.

— Наистина имам късмет, че сте приятели с Рет Бътлър — възкликна Барт. — Ако не ни беше запознал, никога нямаше да видя твоите конюшни.

— Много се изненадах, като го видях — припряно заговори Скарлет. — Откъде го познаваш?

Барт отговори, че всъщност не познавал добре Рет. Преди месец стари приятели му писали, че го пращат, за да разгледа неговите коне. После Рет пристигнал с препоръчително писмо от същите приятели.

— Забележителен човек и истински се интересува от коне. Освен това знае много неща. Жалко, че не може да остане по-дълго. А вие отдавна ли се познавате? С него така и не стана дума за тебе.

„Слава богу“ — помисли Скарлет.

— Имам роднини в Чарлстън — отговори тя. — Срегнах го, когато бях на гости при тях.

— Тогава сигурно познаваш моите приятели Брутънови! Когато учех в Кеймбридж, ходех в Лондон по време на сезона на баловете с едничката надежда, че може да се появи Сали Брутън. Бях луд по нея, както всички останали.

— Сали Брутън! Маймунското лице? — изгърва се Скарлет, преди да се усети.

Барт широко се засмя.

— Именно. Не е ли чудесна? Толкова е оригинална.

Скарлет кимна въодушевено и се усмихна, но вътрешно не разбираше как мъжете могат да са луди по такива грозни жени.

Джон Морланд предполагаше, че всеки, който познава Сали Брутън, със сигурност я обожава, и поне половин час, докато се навеждаше над оградата на пасището и се мъчеше да примамва Полумесец с овес, не говори за нищо друго.

Погълната от собствените си мисли, Скарлет почти не го слушаше. Изведнъж името на Рет я накара да застане нащрек. Барт се смееше на клюката, която Сали била написала в писмото. Рет, изглежда, бил попаднал в най-древната клопка, която човешката история познава. Някакъв приют за сираци организираше излет край неговото имение и когато дошло време да тръгват, се оказало, че едно от сирачетата липсва. Затова той се принудил да отиде с учителката да го потърсят. Всичко завършило благополучно, детето било намерено, но чак след като мръкнало. А това, разбира се, означавало, че

учителката, стара мома, била компрометирана и Рет трябвало да се ожени за нея.

Най-смешното било, че преди години бил прогонен от града, защото отказал да превърне в почтена дама друго момиче, с което си бил позволил недискретност.

— Човек би предположил, че си е извлякъл поука от първия път — хихикаше Барт. — Явно е много по-разсеян, отколкото изглежда. Не ти ли се струва смешно, Скарлет? Скарлет?

Тя възвърна самообладанието си.

— Като жена трябва да кажа, че мистър Бътлър си е получил заслуженото. Има вид на мъж, който е причинявал много неприятности на не едно и две момичета, когато не е бил разсеян.

Джон Морланд се заля в смях. Звукът привлече Полумесец, който предпазливо се приближи до оградата. Барт разтърси торбата с овеса.

Скарлет се чувствуваше възбудена и в същото време ѝ се плачеше. „Затова значи Рет толкова бързаше да се разведе и да се ожени повторно. Каква хитруша е тази Ан Хамптън. Добре ме изигра. Или греша. Може би просто е лош късмет за мене, че заблуденото сираче е намерено толкова късно. Също и че Ан е любимката на мис Елинор. И че толкова прилича на Мели.“

Полумесец се дръпна от овеса. Джон Морланд бръкна в джоба си и извади ябълка. Конят изцвили нетърпеливо.

— Виж, Скарлет — почна Барт, докато разрязваше ябълката, — трябва да ти кажа нещо деликатно.

Той подаде на Полумесец резенче ябълка на разтворената си длан.

„Нещо деликатно!“ Да знаеше само колко деликатна беше темата на разговора досега! Скарлет се засмя.

— Нямам нищо против да разглезиш окончателно животното, ако това имаш предвид.

Не, за бога! Сивите очи на Барт се разшириха. Как можело да ѝ хрумне такова нещо?

Било наистина неудобно, обясни Барт. Алис Харингтън — „едрата жена на лова, която накрая се озова в канавката“ — събирала гости в дома си вечерта на най-късата лятна нощ и искала да покани

Скарлет, но не смеела. Морланд бил натоварен с дипломатическата мисия на посредник.

Скарлет имаше стотици въпроси, които се свеждаха главно до това кога, къде и какво да облече. Кълъм щеше да побеснее, сигурна беше, но не я интересуваше. Искаше да се облече в красиви дрехи, да пие шампанско и пак да язди вихрено над потоци и огради след хрътките и лисицата.

28.

Харингтънови имаха огромна къща от портландски камък. Имението не беше далече от Балихара, трябваше само да се мине покрай едно село на кръстопътя, казваше се Пайк Корнър. Не беше лесно да се намери входът — нямаше порта и ограда, само две каменни колони без украса или какъвто и да било знак. Чакълена пътека вървеше покрай голямо езеро, после излизаше на покритото също с чакъл пространство пред каменната къща.

При звука от пристигащата двуколка предната врата се отвори и се показа лакей. Той помогна на Скарлет да слезе и я придружи до една камериерка, която чакаше в коридора.

— Казвам се Уилсън, мис — каза тя с реверанс. — Искате ли малко да отдъхнете след пътя, или предпочитате да се присъедините към останалите?

Скарлет реши да избере второто и лакеят я преведе през дългия коридор до отворена врата, която излизаше на моравата.

— Мисис О'Хара! — извика Алис Харингтън.

„Озова се в канавката“ не беше кой знае колко точно описание, също както определението „едра“. Алис Харингтън веднага можеше да се опише с две други думи — „дебела“ и „шумна“. Тя се приближи до Скарлет с изненадващо лека походка и изрева, че много се радва да я види.

— Надявам се, че обичате да играете крокет, аз съм ужасна и моят отбор с удоволствие ще се лиши от мене.

— Никога не съм играла — призна Скарлет.

— Толкова по-добре! Ще имате късмет, както се случва с всички новаци. — Тя ѝ подаде дървения чук. — На зелени ивици, тъкмо за вас. Имате толкова необикновени очи. Искам да ви запозная с останалите, после можете да заемете моето място и да помогнете на отбора.

Отборът на Алис, който сега стана отбор на Скарлет, се състоеше от възрастен мъж в костюм от туид, който се представи като генерал Смит-Бърнс, и една двойка малко над двайсетте, и двамата с очила,

Ема и Чизи Фулуич. Генералът ѝ представи противниковия отбор: Шарлот Монтагю, висока, слаба жена с посивели коси в красива прическа, братовчедка на Алис Дезмънд Грантли, не по-малко закръглен от нея, и елегантна двойка на име Дженъвийв и Роналд Бенет.

— Внимавайте с Роналд — каза Ема Фулуич, — той хитрува.

Скарлет хареса играта, а дъхът на прясно окосена морава ѝ се стори по-приятен от уханието на цветя. Състезателният ѝ инстинкт се разгърна напълно още преди да ѝ дойде редът за трети път, когато заслужи „Браво!“ и потупване по рамото от генерала, защото успя да запрати топката на Роналд Бенет далеч по моравата.

Играта свърши, Алис Харингтън ги повика да пият чай. Масата беше сложена под огромен бук, чиято сянка беше добре дошла, също както и присъствието на Джон Морланд. Той внимателно слушаше младата жена, която седеше до него на пейката, но помахаше с пръсти да поздрави Скарлет. Останалите гости също бяха там. Скарлет се запозна със сър Франсис Кинсмън, красавец с вид на женкар, и съпругата му, а освен това се престори убедително, че помни съпруга на Алис, Хенри, от лова у Барт.

Събеседничката на Барт очевидно се подразни, че трябва да прекъснат разговора, за да се запознаят, но прояви ледена учтивост.

— Луиза Фърнклиф — каза Алис някак прекалено весело и прошушна на ухото на Скарлет: — Има благородническа титла, обръщението към нея е „почитаема“.

Скарлет се усмихна, каза „Приятно ми е“ и не добави нищо повече. Беше ѝ ясно от хладното държане, че младата жена няма да погледне благосклонно на обръщението „Луиза“ още от самото начало, но пък не можеше да се обръща към някого с „почитаема“. Особено когато въпросната дама изглеждаше така, сякаш се надяваше Джон Морланд да не прояви толкова голяма почитателност и да я целуне зад някой храст.

Дезмънд Грантли задържа стола на Скарлет да седне и я попита дали има нещо против да ѝ предложи сандвичи и сладкиши. Скарлет великодушно му позволи. Огледа околните — Кълъм презрително ги наричаше „древното дворянство“ — и пак помисли, че не бива да е толкова твърдоглав. Тези хора наистина бяха приятни. Беше сигурна, че ще се позабавлява добре.

След чая Алис Харингтън заведе Скарлет на горния етаж да ѝ покаже определената за нея спалня. Дълго вървяха през доста овехтели гостни, нагоре по широка стълба с протрита пътека и по широк непокрит коридор. Стаята беше просторна, но според Скарлет — с оскъдна мебелировка, а тапетите бяха съвсем избелели.

— Сара е разопаковала багажа. В седем часа ще дойде да приготви банята и да ти помогне при обличането, ако желаш. Вечерята е в осем.

Скарлет я увери, че всичко е чудесно.

— На писалището има листове за писане, на масата има книги, но ако предпочиташ нещо друго...

— За бога, не, Алис. Не искам да ти отнемам повече време, ти си толкова заета с другите гости.

Грабна напосоки една книга.

— Нямам търпение да прочета тази, търся я цяла вечност.

Всъщност искаше час по-скоро да се отърве от безкрайните шумни хвалебствия на Алис за нейния дебел братовчед Дезмънд. „Нищо чудно, че се е притеснявала да ме покани — помисли Скарлет, — няма как да не знае, че братовчед ѝ Дезмънд по никакъв начин не може да накара едно женско сърце да се разтупка. Вероятно е разбрала, че съм богата вдовица, и иска да му помогне да се докопа до мене, преди някой друг да се е сетил. Жалко, Алис, няма никакъв шанс, за нищо на света.“

Веднага щом Алис си тръгна, определената за Скарлет камериерка почука на вратата, влезе и усмихната направи реверанс.

— Викат ми Сара — обясни тя. — Имам честта да обличам старейшината на рода О'Хара. Кога ще дойдат куфарите?

— Куфарите? Какви куфари? — изненада се Скарлет.

Камериерката закри уста с ръка и изпъшка сподавено.

— Я по-добре седни — каза Скарлет. — Май трябва да ти задам няколко въпроса.

Момичето с радост се съгласи. Скарлет помрачняваше с всяка изминала минута — разбра колко много неща не е знаела.

Най-лошото беше, че нямаше да има никакъв лов. Ловният сезон бил през есента и зимата. Единствената причина Джон Морланд да

организира лов било желанието му да покаже конете си на богатия американски гост.

Не по-добра беше новината, че дамите се обличат за закуска, сменят тоалета за обяд, после още веднъж следобед, преобличат се за вечеря и изобщо не се появяват в един и същ тоалет два пъти. Скарлет имаше две дневни рокли, една вечерна и костюм за езда. Нямаше смисъл да праща някого в Балихара да донесе нещо. Мисис Сканлън, шивачката, не беше спала, за да приготви дрехите, които бе донесла. Целият гардероб, приготвен за пътуването до Америка, беше безнадеждно демодиран.

— Май ще трябва да си тръгна веднага след закуска — каза Скарлет.

— О, не — проплака Сара, — не бива да правите това. Вие сте старейшината на рода О'Хара. Какво ви интересуват другите? Те са само англичани.

Скарлет се усмихна на момичето.

— Значи ние сме срещу тях, Сара, така ли? Откъде знаеш, че съм старейшината на рода О'Хара?

— Всички в графство Мийд знаят — гордо заяви момичето, — всички ирландци.

Скарлет се усмихна. Вече се чувствуваше по-добре.

— Сега, Сара, ще ми разкажеш всичко за англичаните, които са тук.

Беше сигурна, че домашната прислуга трябва да знае всичко за всички. Винаги беше така.

Сара не я разочарова. Когато Скарлет слезе за вечеря, беше подготвена за всяка снобска проява, с която можеше да се сблъска. Знаеше за гостите повече, отколкото родните им майки.

Въпреки всичко се чувствуваше като беднячка. Освен това беше ужасно сърдита на Джон Морланд. Беше ѝ казал, че ѝ трябва „само леки рокли за през деня и нещо поразголено за вечер“. Останалите жени бяха с тоалети и бижута като кралици, а тя беше оставила перлите и диамантените обици у дома. Пък и роклята ѝ — нямаше и сянка от съмнение, че е шита от селската шивачка.

Стискаше зъби и си повтаряше, че каквото и да стане, ще се забавлява. „Може обаче да стане така, че да не ме канят вече никъде.“

Всъщност много неща ѝ харесаха. Имаше не само крокет, но също и разходка с лодки по езерото, състезание по стрелба с лък и някаква нова игра, наречена тенис — това било последният вик на модата, както я увериха.

В събота след вечеря всички започнаха да ровят в големите кутии с костюми, които бяха донесени в дневната. Имаше шеги, неудържим смях и свободно държане — Скарлет направо завидя. Хенри Харингтън я загърна с дълго копринено наметало с блестящи украшения, сложи на главата ѝ корона с фалшиви бижута и обяви:

— Тази вечер си Титания.

Останалите мъже и жени се наметнаха или облякоха извадените от кутиите дрехи. Всички викаха кого изобразяват и тичаха из голямата зала в безгрижна гоненица, криеха се зад столовете.

— Зная, че е много глупаво — извини се Джон Морланд през огромната лъвска маска от папиемаше. — Но в най-късата лятна нощ можем да си позволим да полудуваме малко.

— Доста ме подведе, Барт — каза му Скарлет. — Изобщо не можеш да помогнеш на една дама. Защо не ми каза, че ми трябва десетки рокли?

— Господи, така ли? Никога не забелязвам как са облечени дамите. Не разбирам защо толкова се суетят около тоалетите си.

Когато игрите им омръзнаха, дългата ирландска привечер вече беше свършила.

— Стъмни се — извика Алис. — Хайде да погледаме огньовете.

Скарлет изпита угризения. Трябваше да е в Балихара. Празникът беше почти толкова важен за земеделците, колкото Денят на Света Бриджит. В най-късата нощ, повратната точка в годината, се палеха огньовете — вълшебно средство за закрила на добитъка и реколтата.

Когато веселието се пренесе на тъмната морава, видяха отблясъка на далечен огън и чува звуците на ирландски рийл. Скарлет знаеше, че мястото ѝ в този момент е в Балихара. Старейшината на рода О'Хара не биваше да отсъства от церемонията по паленето на огньовете. Тя трябваше да е там и когато при изгрев-слънце добитъкът се прекарва през почти угасналите въглени. Кълъм я беше предупредил, че не бива да ходи на празненството на англичаните. Древните традиции имали голямо значение за ирландците, все едно дали тя вярвала в тях, или не. Скарлет как му се беше ядосала. Не

искаше да подчини живота си на суеверия. Но сега подозираше, че е сбъркала.

— Защо не си на празненството в Балихара? — попита Барт.

— А ти защо не си на твоето? — ядосано се сопна Скарлет.

— Защото не ме искат — отговори Джон Морланд и гласът му прозвуча много тъжно в мрака. — Веднъж отидох. Мислех, че зад поверието добитъкът да се прекарва през пепелта се крие някаква здрава селска мъдрост. Цяр за копитата или нещо подобно. Искях да го изпробвам на конете.

— Помогна ли?

— Така и не разбрах. Когато пристигнах, цялото веселие помръкна, затова си отидох.

— Аз трябваше да си ида оттук — промърмори Скарлет.

— Пълен абсурд. Ти си единственият истински човек тук. И при това американка. Ти си екзотичното цветче сред плевелите, Скарлет.

Не се беше замисляла за нещата от тази гледна точка. Звучеше разумно. Хората винаги се радват на гости отдалеч. Настроението ѝ се подобри, но само до мига, когато чу „почитаемата“ Луиза да казва:

— Нали са забавни? Обожавам ирландците, когато се държат езически и примитивно. Да не бяха толкова мързеливи и глупави, нямаше да имам нищо против да живея в Ирландия.

Скарлет мислено се закле да се извини на Кълъм, щом се прибере у дома. Не биваше да напуска имението си и своя народ.

— Та нали всеки човек греша понякога, Скарлет миличка? Трябваше сама да ги видиш, как иначе щеше да разбереш? Избърши си очите и обиколи с коня полето. Ратаите започнаха да пластят сеното.

Скарлет целуна братовчед си по бузата. Не беше заявил: „Нали ти казвах!“

През следващите седмици получи още две покани от хора, с които се беше запознала в дома на Алис Харингтън. Написа строго учтиви откази и на двете. Ратаите направиха сеното на купи и тя ги прехвърли да работят върху съсипаната морава зад къщата.

Следващото лято тревата щеше да се оправи и крокетът щеше да се хареса на Кет. Играта беше забавна.

Пшеницата вече беше узряла, почти готова за жътва, когато един ездач ѝ донесе бележка и се самопокани в кухнята на чаша чай „или нещо по за мъже“, докато я изчака да напише отговора.

Шарлот Монтагю искаше да я посети, ако е удобно.

Коя, за бога, беше Шарлот Монтагю? Скарлет се мъчи да се сети почти десет минути и най-накрая си спомни приятната, ненатрапчива по-възрастна жена у Харингтънови. Мисис Монтагю, както си припомни Скарлет, не се беше разлудувала като индианка по време на празненството. Май беше изчезнала някъде след вечеря. Но това едва ли я правеше по-малко англичанка.

Какво обаче искаше тя? Любопитството зачовърка Скарлет. В бележката пишеше „въпрос от голямо значение и за двете ни“.

Скарлет лично отиде до кухнята да предаде на пратеника на мисис Монтагю покана за чай същия следобед. Знаеше, че навлиза в територията на мисис Фиц. В кухнята можеше да поглежда само от коридора горе. Но нали кухнята беше нейна собственост? И ако Кет можеше да прекарва там часове наред, защо да не може тя да прави същото?

Скарлет отначало реши да облече розовата рокля за посещението на мисис Монтагю. С нея ѝ беше по-прохладно, отколкото в обичайните дрехи, а следобедът бе неочаквано топъл за Ирландия. После остави роклята обратно в гардероба. Нямахме смисъл да се преструва на такава, каквата всъщност не беше.

За чая поръча бармбрек вместо любимите си обикновени кифлички.

Шарлот Монтагю беше облечена със сиво ленено сако, пола и дантелено жабо — Скарлет умираше от любопитство да го докосне. Никога през живота си не беше виждала толкова плътна и богата дантела.

Възрастната жена свали ръкавиците си от сива ярешка кожа и сивата шапка с перо, преди да седне на тапицирания с плюш стол до масичката за чай.

— Благодаря ви, че ме приехте, мисис О'Хара. Съмнявам се, че имате желание да бъбрим за времето. Предпочитате да разберете защо съм дошла, нали така? — В гласа и усмивката на мисис Монтагю се долавяше някаква особена невеселост.

— Умирам от любопитство — отговори Скарлет. Началото ѝ бе допаднало.

— Разбрах, че сте преуспяваща делова жена както тук, така и в Америка... Не се тревожете. Не разпространявам това, което знам — то е едно от най-ценните ми предимства. Друго, както можете да се досетите, е възможността ми да научавам неща, които са недостъпни за останалите. Аз също съм делова жена. Бих искала да ви разкажа за моята работа, с ваше позволение.

Скарлет успя само безмълвно да кимне. Какво знаеше тази жена за нея? И откъде?

Мисис Монтагю обясни, че уреждала различни неща, ако трябвало да се изрази най-общо. Била най-малката дъщеря на малкия син на едно добро семейство, съпругът ѝ също бил малкият син в семейството. Още преди смъртта му при нещастен случай по време на лов тя се била уморила винаги да е на втори план, да се мъчи да спазва условностите, да живее както всички добре възпитани дами и джентълмени и винаги да страда от безпаричие. След като овдовяла, изпаднала в положението на бедната роднина, което ѝ се сторило непоносимо.

Разполагала само с жив ум, образование, вкус и достъп до най-добрите семейства в Ирландия. Използувала тези начални предимства и добавила към тях дискретност и информираност.

— Аз съм, как да кажа, професионална гостенка и приятелка. Щедро раздавам съвети — за дрехи, за посрещане на гости, за подредбата на дома, за уреждане на бракове и тайни срещи. И за това получавам щедри комисионни от мъжки и дамски шивачи, обуцари, бижутери, мебелисти и търговци на килими. Аз съм опитна и тактична. Едва ли някой се съмнява, че ми плащат за услугите. Но дори да подозират, или не искат да знаят или са толкова доволни от резултата, че не ги интересува, особено когато това не им струва нищо.

Скарлет беше шокирана и очарована. Защо тази жена признаваше всичко, защо точно пред нея?

— Разказвам ви всичко това, защото съм сигурна, че не сте глупачка, мисис О'Хара. Вие бихте се учудили, и то с пълно право, ако ви предложех да ви помогна само от добро сърце, както се казва. Проявявам добросърдечност само дотолкова, доколкото помага за личното ми благополучие. Имам делово предложение за вас. Вие заслужавате повече от малкото празненство на бедната и незначителна Алис Харингтън. Притежавате красота, ум и пари. Можете да сте много оригинална. Ако се оставите в моите ръце, под моето ръководство, ще направя от вас най-възхитителната и най-търсената жена в Ирландия. За това ще потрябват две-три години. После целият свят ще е отворен за вас и ще правите каквото пожелаете. Ще бъдете прочута. А аз ще имам достатъчно пари, за да изживея старините си в охолство. — Мисис Монтагю се усмихна. — Почти два̀йсет години съм чакала да се появи някоя като вас.

29.

Скарлет забърза по коридора над кухнята към стаите на мисис Фицпатрик веднага щом Шарлот Монтагю си тръгна. Не я интересуваше, че трябва да повика икономката при себе си — искаше да поговори с някого.

Мисис Фиц излезе от стаята си, преди Скарлет да е почукала на вратата.

— Трябваше да пратите да ме повикат, мисис О'Хара — каза тихо тя.

— Зная, зная, но така се губи време, а това, което искам да кажа, не търпи нито миг! — Скарлет беше извънредно възбудена.

Студеният поглед на мисис Фицпатрик бързо я охлади.

— Налага се да потърпите — каза тя. — Прислужничките в кухнята ще чуят всяка ваша дума и ще я повторят с куп преувеличения. Последвайте ме и вървете бавно.

Скарлет се почувствува като наказано дете. Изпълни всичко точно.

На половината път по коридора над кухнята мисис Фицпатрик спря. Скарлет спря до нея и овладя нетърпението си, докато мисис Фиц описваше направените в кухнята подобрения. Хрумна ѝ, че широкият парапет е удобен за сядане, но продължи да стои изправена като мисис Фиц и да гледа надолу към кухнята и засуетилите се прислужнички.

Мисис Фицпатрик вървеше напред много бавно, но все пак се движеше. Скарлет заговори веднага щом затвори вратата към коридора.

— Смешно е, разбира се — обобщи тя, след като преразказа думите на мисис Монтагю, — и на нея казах същото. Казах ѝ, че съм ирландка и нямам желание да ме търсят англичаните.

Скарлет говореше забързано, беше се зачервила.

— Права сте били, мисис О. Тази жена не е по стока от една крадла, ако се съди по думите ѝ.

Яростта на мисис Фицпатрик накара Скарлет да млъкне. Тя не повтори отговора на мисис Монтагю, която бе казала:

— Ирландското у вас е много заинтригуващо. Един ден раирани чорапи и варени картофи, на следващия — яребици и коприна. Можете да запазите и двете, така ще се доукраси легендата около вас. Пишете ми, когато решите.

Разказът на Розалийн Фицпатрик за посетителката при Скарлет вбеси Кълъм.

— Защо изобщо я е допуснала да влезе? — гневеше се той.

Розалийн се помъчи да го успокои.

— Самотна е, Кълъм. Няма други приятели, освен теб и мен. Едно дете може да значи всичко за майка си, но не може да й бъде компания. Смятам, че ще й се отрази добре, ако общува малко повече. Пък и на нас, като помислиш. Странноприемницата на Кенеди е почти готова. Скоро ще почнат да идват най-различни хора. Не виждам нищо по-добро от новите посетители, които да отвлекат вниманието на англичаните.

— От пръв поглед прецених онази Монтагю. Хладно пресметлива, алчна жена. Помни ми думата, първото, което ще каже на Скарлет, ще бъде, че Големият дом се нуждае от нови мебели и ремонт. Монтагю ще хитрува с цените на всяко нещо, но Скарлет може да си позволи да плаща. Пък и през Трим за Балихара ежедневно ще минават и заминават търговци с разни бои, кадифета и френски моди. Никой няма да обърне внимание на още един-двама души по същия път.

— Вече се носят приказки за хубавичката американска вдовица. Защо не си търси съпруг? Според мене по-добре да я пращаме при англичаните на гости. Иначе английските офицери, току-виж, почнали да идват тук да я ухаждат.

Кълъм обеща „да помисли“. Вечерта излезе и ходи пеша цели мили. Мъчеше се да реши кое е най-добро за Скарлет, кое е най-добро за братството и как могат да се съчетаят двете.

Напоследък беше толкова разтревожен, че разсъдъкът му се замъгляваше. До него стигаха приказки, че някои хора губят предаността си към Финианското движение. Богатата реколта две години подред караше хората да се чувствуват спокойни, а спокойствието пречеше да поемат рискове. Освен това финианците, които бяха проникнали в полицията, дочуваха слухове за доносител в

братството. Нелегалните групи винаги бяха изложени на опасността от доносничество. В миналото въстанието на два пъти бе осуетявано заради предателство. Но сега то беше толкова внимателно, толкова бавно подготвено. Бяха взети всички предпазни мерки. Нищо не беше оставено на волята на случайността. Не биваше да се допуска объркване сега. Беше съвсем приближило. Върховните съвети бяха взели решение да дадат сигнал за действие през зимата, когато три четвърти от англичаните в доброволните отряди щяха да са далеч от гарнизоните си, на лов за лисици. Но вместо паролата дойде нареждане: да се изчака, докато доносникът бъде разкрит и обезвреден. Чакането го измъчваше.

Слънцето изгря, той се върна през обагрената в розово ниска мъгла до Големия дом, отключи със своя ключ и отиде право в стаята на Розалийн.

— Смятам, че си права — каза ѝ той. — Сега заслужих ли чаша чай?

Още същия ден мисис Фицпатрик любезно се извини на Скарлет — призна, че е говорила прекалено прибързано и предубедено. Настоя пред Скарлет да намери мястото си в светския живот с помощта на Шарлот Монтагю.

— Реших, че е глупаво — отговори Скарлет. — Прекалено заета съм.

Когато Розалийн предаде думите ѝ на Кълъм, той се разсмя. На тръгване от неговата къща тя тръшна вратата.

Жътва, празненства по случай прибирането на реколтата, златните есенни дни, началото на златния листопад. Скарлет се радваше на богатата жътва и скърбеше, че дните почват да намаляват. Септември беше месецът за плащане на наемите за полугодieto и тя знаеше, че на арендаторите ще им остане печалба след разплащането. Беше много вълнуващо да се чувства старейшина на рода О'Хара.

За втория рожден ден на Кет организира голямо празненство. Всички деца в Балихара под десетгодишна възраст играха в големите празни зали на партера, може би за пръв път през живота си опитаха сладолед, ядоха бармбрек с късметчета, пъхнати между стафидите. Всяко дете се върна у дома с лъскава монета. Скарлет се погрижи да се

приберат рано заради суеверията около празника Все свети. После заведе Кет на горния етаж да спи.

— Хареса ли ти рожденият ден, миличко?

Кет сънено се усмихна.

— Да. Спи ми се, мамо.

— Зная, гълъбче. Отдавна трябваше да си в леглото. Хайде... лягай... можеш да спиш в голямото легло на мама, защото рожденият ден е голям празник.

Кет се изправи веднага щом Скарлет я сложи да легне.

— Къде е подаръкът на Кет?

— Ей сега, пиленце.

Скарлет донесе голямата порцеланова кукла от кутията, където я беше оставила Кет. Детето поклати глава.

— Другият.

Кет се обърна по корем, свлече се по пухения юрган на пода и тупна долу. После пропъзля под леглото и се измъкна с едно жълто коте на ивици.

— За бога, Кет, откъде дойде това коте? Дай ми го, преди да те е одраскало.

— Ще го върнеш ли?

— Разбира се, ако го искаш. Но то живее навън и може да не иска да остане в къщата.

— То ме харесва.

Скарлет се предаде. Котето не беше одраскало Кет, детето изглеждаше много доволно. Какво щеше да й пречи, ако го оставеше? Сложи и двете да си легнат. „Е, леглото ще потъне в бълхи, но какво да се прави — рожден ден!“

Кет се сгуши на възглавниците. Премрежените очички изведнъж се отвориха.

— Ани като ми донесе млякото — каза тя, — приятелката ми може да го изпие.

Зелените очи се затвориха, детето заспа спокоен сън.

Ани почука на вратата и влезе с чаша топло мляко. После в кухнята разказа на останалите, че мисис О'Хара много се смяла, но тя не разбрала защо. Била казала нещо за котките и млякото. „Ако някой иска да знае какво мисля аз — обади се Мери Моран, — много по-

добре е детето да има прилично християнско име, да го закрилят светците.“ Трите прислужнички и готвачката се прекръстиха три пъти.

Мисис Фицпатрик ги видя и чу отгоре. Тя също се прекръсти и каза наум молитва. Кет скоро щеше да порасне и нямаше да може да е под закрила непрекъснато. Мнозина се страхуваха от сменени от феите деца, а хората се мъчат да унищожат онова, от което се боят.

През това време в град Балихара майките търкаха децата си с вода, в която цял ден беше престоял корен от ангелика — известен цяр против вещици и духове.

За решението в крайна сметка натежа рогът. Скарлет упражняваше Полумесец, когато чува рога и после хрътките. Някъде наблизо имаше ловци. Помисли, че даже Рет може да е сред тях. Препусна с Полумесец над три канавки и четири плета по пътя до Балихара, но не беше същото. На следващия ден написа писмо на Шарлот Монтагю.

След две седмици по алеята се показаха три коли. Пристигаха мебелите за стаите на мисис Монтагю. Дамата идваше отзад в елегантен екипаж заедно с камериерката си.

Тя посочи как да подредят мебелите в спалнята и дневната близо до стаите на Скарлет, после остави камериерката да се погрижи за разопаковането на багажа.

— Започваме — обърна се тя към Скарлет.

— Все едно, че ме няма — оплака се Скарлет. — Единственото, което правя, е да подписвам банкови сметки за скандални суми.

Говореше на Окрас, котката на Кет. Името означаваше „гладница“ на ирландски и ѝ беше дадено от готвачката в момент на гняв. Окрас не обръщаше внимание на Скарлет, но тя нямаше на кого друго да говори. Шарлот Монтагю и мисис Фицпатрик рядко питаха за нейното мнение по какъвто и да е въпрос. И двете знаеха какво трябва да представлява Големият дом, а тя не знаеше.

Нито пък я интересуваеше особено. През по-голямата част от живота ѝ къщата беше даденост, за която не се налагаше да се замисля. Тара беше Тара, къщата на леля Питипат беше на леля Пити, въпреки

че половината ѝ принадлежеше. Скарлет се беше занимавала само с къщата, която ѝ построи Рет. Беше купувала най-модните и най-скъпите мебели и украшения, те ѝ допадаха, защото доказваха колко е богата. Самата къща не ѝ доставяше удоволствие, тя почти не я забелязваше. Така както всъщност не забелязваше Големия дом в Балихара. Шарлот казваше, че бил истински дворец от осемнайсети век, но какво от това в края на краищата? За Скарлет имаха значение земята заради плодородието и реколтата и градът заради наемите и услугите, а и още защото никой, даже Рет, не притежаваше собствен град.

Но тя разбираше съвсем ясно, че приемането на покани я задължава да връща жеста, а не можеше да кани гости в къща, където бяха обзаведени само две стаи. Смяташе, че има късмет с Шарлот Монтагю, която пожела да преобрази Големия дом вместо нея. Имаше по-интересни неща, с които да запълва времето си.

Скарлет твърдо държеше на две неща: стаята на Кет да е точно до нейната, а не някъде в отделно крило с бавачка, и тя сама да се справя със сметките, без да предоставя деловата работа на управител. Иначе Шарлот и мисис Фиц можеха да правят каквото поискат. От разходите ѝ се завиваше свят, но се беше съгласила да даде пълна свобода на Шарлот и беше твърде късно да се откаже от договореното. Пък и парите вече не бяха толкова важни за нея, както преди.

И така, Скарлет се оттегли да управлява имението, Кет се разпореждаше в кухнята, а през това време работниците вършеха някакви неизвестни, скъпи, шумни и миризливи работи из къщата в продължение на цели месеци. Но тя поне се занимаваше със стопанството и изпълняваше задълженията си към рода О'Хара. Освен това купуваше коне.

— Не зная нищо или почти нищо за конете — сподели Шарлот Монтагю.

Признанието накара Скарлет да повдигне изненадано вежди. Беше повярвала, че няма нищо на този свят, за което Шарлот да не твърди, че е специалистка.

— Ще ти трябват най-малко четири ездитни коня и шест ловджийски, по-добре осем, и трябва да помолиш сър Джон Морланд да ти помогне при подбора.

— Шест ловджийски! Господи, Шарлот, та това са над петстотин лири! — изкрещя Скарлет. — Ти си полудяла!

После снижи тона, беше разбрала, че да се крещи на мисис Монтагю е чисто хабене на нерви, тя беше невъзмутима.

— Ще те просветя малко по въпроса за конете — каза тя с хаплива любезност. — Не можеш да яздиш повече от един кон. Впрягове ти трябват само за екипажи и за оран.

И все пак загуби спора. Както обикновено. Затова нямаше смисъл да възразява срещу помощта на Джон Морланд. Но всъщност знаеше, че се е надявала да намери повод да се срещне с Барт. Той можеше да има вести от Рет. На следващия ден отиде в Дънсейни. Морланд беше възхитен от нейната молба. Щял, разбира се, да ѝ помогне да намери най-добрите ловджийски коне в цяла Ирландия...

— Имаш ли новини от твоя американски приятел, Барт?

Скарлет се надяваше, че въпросът звучи непринудено, беше изчакала достатъчно дълго, преди да го зададе. Джон Морланд беше в състояние да говори за коне по-дълго даже от Биатрис Тарлтън.

— За Рет ли питаш?

Сърцето на Скарлет трепна, щом чу името му.

— Да, той е много по-внимателен в кореспонденцията си от мене. — Джон посочи разхвърляната купчина писма и сметки на писалището.

Нямаше ли да продължи този човек? Какво щеше да каже за Рет?

Барт сви рамене и обърна гръб на писалището.

— Решил е да пусне на чарлстънските състезания кобилката, която купи от мене. Казах му, че тя е учена да прескача препятствия, а не да бяга на скоростни състезания, но той е сигурен, че бързината ѝ ще компенсира другото. Страхувам се, че ще бъде разочарован. След три-четири години може да се окаже прав, но като се има предвид, че майка ѝ беше от...

Скарлет престана да го слуша. Джон Морланд можеше да проследи родословията чак до Потопа! Защо не ѝ казваше онова, което тя искаше да научи? Щастлив ли беше Рет? Беше ли споменал нещо за нея?

Погледна въодушевеното, напрегнато лице на младия баронет и му прости. По някакъв своеобразен начин той беше един от най-чаровните мъже на света.

Животът на Джон Морланд беше здраво свързан с конете. Той беше съвестен земевладелец, грижеше се за имението и арендаторите. Но истинската му страст бяха отглеждането и подготовката на състезателни коне и на второ място — зимният лов на лисици с прекрасните ловджийски коне, които държеше за себе си.

Вероятно така компенсираше своята романтична трагедия, всеотдайността си към една жена, спечелила сърцето му още в ранните младежки години. Тя се казваше Грейс Хейстингс. Беше съпруга на Джулиан Хейстингс от близо двайсет години. И Джон Морланд, и Скарлет страдаха от несподелена любов.

Шарлот ѝ беше разказвала това, което „всички в Ирландия“ знаели — Джон бил сравнително добре защитен от нападателни кандидатки за женитба, защото разполагал с малко пари. Титлата и имението му били стари, впечатляващо стари, но нямал друг доход, освен наемите и харчел всичко почти до последния шилинг за коне. Въпреки това беше много красив — някак разсеян, висок, рус, сивоок, с жив поглед и обезоръжаваща мила усмивка, която изцяло разкриваше добродушния му характер. Бил необичайно наивен за човек, прекарал целия си живот, над четирийсет години, в светските кръгове на британското общество. От време на време в него се влюбвала някоя богата жена като почитаемата Луиза и почвала упорито да го преследва, което притеснявало Морланд и забавлявало всички останали. Тогава ставал още по-голям особняк — разсеяността му почвала да граничи с неразумност, жилетките си закопчавал накриво, заразителният му бурен смях бил понякога неуместен. Освен това пренареждал колекцията си от картини на Джордж Стъбс толкова често, че стените в къщата му ставали целите на дупки.

Скарлет забеляза, че на една купчина книги е опрян портрет на прочутия кон Затъмнение. Но за нея това нямаше никакво значение, нали жадуваше да научи нещо за Рет. „Ще го попитам направо — реши тя. — Барт, така или иначе, няма да запомни.“

— Рет каза ли нещо за мене?

Морланд премигна, все още потънал в мисли за предците на кобилката. После осъзна въпроса.

— О, да, попита ме дали можеш да му продадеш Полумесец. Смята да възобнови лова в Дънмор. Помоли ме да търся и други коне като него.

— Тогава значи ще трябва да дойде за покупката — каза Скарлет, душата ѝ се молеше за утвърдителен отговор. Но от думите на Барт помръкна.

— Не, ще трябва да ми се довери. Разбираш ли, жена му чака бебе и той няма да я остави сама. Но сега, като ще търся най-доброто за тебе, не бих могъл да помогна на Рет. Ще му пиша веднага щом намеря време.

Скарлет така дълбоко се замисли върху чутото, че Барт трябваше да я дръпне за ръката, за да привлече вниманието ѝ. Питаше я кога иска да започне да търси ловджийски коне за нея.

— Още днес — отговори тя.

През цялата зима ходеше всяка събота с Джон Морланд на лов на различни места в графство Мийд и разглеждаше ловджийските коне за продан. Не беше лесно да намери подходящи, защото тя настояваше конете да са безстрашни като самата нея. Яздеше, сякаш я преследваха демони, и най-накрая само ездата ѝ помогна да се отърси от мисълта, че не може да си представи Рет като баща на друго дете, освен на Кет.

Когато оставаше къщи, Скарлет се мъчеше да обгради момиченцето с допълнителни грижи и любов. Както обикновено, Кет се мръщеше на прегръдките, но беше готова да слуша истории за коне, докато Скарлет не се умореше да говори.

Дойде февруари, Скарлет направи символичната първа копка за годината със същото щастливо вълнение както преди. Беше успяла да остави Рет в миналото и рядко се сецаше за него.

Започнала бе нова година, изпълнена с приятни обещания за бъдещето. Ако Шарлот и мисис Фиц някога успееша да завършат започнатото по къщата, щеше може би да покани и гости. Липсваха ѝ Катлийн и останалите от семейството. Пигийн толкова затрудняваше посещенията, че тя вече съвсем рядко се виждаше с братовчедите си.

Но всичко това можеше да почака, трябваше да почака. Идваше време за сеитбата.

През юни Скарлет прекара един дълъг, изтощителен ден с шивачката, която Шарлот Монтагю беше докарала от Дъблин. Мисис Симс беше безжалостна. Скарлет трябваше да стои с ръце, вдигнати нагоре, встрани, напред, отпуснати надолу, едната нагоре, другата

надолу, едната напред, другата назад — във всякаква поза, която можеше да си представи, и няколко, които далеч надхвърляха въображението ѝ. Стори ѝ се, че това продължава часове. После същото се повтори в седнало положение, а накрая във всички възможни стъпки на кадрила, валса и котилъона.

— Само за саван не ме премери — изпъшка Скарлет.

На лицето на Шарлот Монтагю се появи една от редките ѝ усмивки.

— Може и да го е направила, без да усетиш. Дейзи Симс е много старателна.

— Не мога да повярвам, че тази ужасна жена се казва Дейзи — възкликна Скарлет.

— Никога не се обръщай към нея на малко име, освен ако тя не ти предложи. Никоя жена, ако е по-малко от херцогиня, не може да фамилиарничи с Дейзи. Тя е най-добрата в своя занаят, никой не смее да я обиди.

— Ти я наричаш Дейзи.

— Аз също съм най-добрата в моя занаят.

Скарлет се засмя. Харесваше Шарлот Монтагю и я уважаваше. Но едва ли би казала, че е много удобно да е нейна приятелка.

Преоблече се в селските дрехи, хапна за вечеря — Шарлот ѝ напомни, че се казва „слизам за вечеря“ — и тръгна към хълма до река Нйтсбрук за запалването на огъня в чест на най-късата лятна нощ. Там танцува под познатите звуци на цигулките, гайдите и баурана на Кълъм и си мислеше какъв късмет има. Ако обещанията на Шарлот се окажеха верни, тя щеше да притежава и двата свята — ирландския и английския. Горкият Барт, хрумна ѝ изведнъж, не беше добре дошъл на огъня в своето собствено имение.

Скарлет пак се сети за добрия си късмет, когато седна на почетното място на банкета по случай приключването на жътвата. Реколтата в Балихара пак беше богата, не чак толкова, колкото предишните две години, но все пак достатъчна, за да подрънкват джобовете на всички. Нямаше човек в Балихара, който да не се зарадва на добрия късмет. Всъщност Кълъм правеше изключение, както забеляза Скарлет.

Изглеждаше така, сякаш не беше спал цяла седмица. Искаше ѝ се да го попита какво му е, но от няколко седмици той беше груб с нея като мечка. А според мисис Фиц май вече изобщо не се доближавал до кръчмата.

Е, нямаше да допусне той да помрачи доброто ѝ настроение. Нали празнуваха края на жътвата.

Пък и ловният сезон щеше да почне съвсем скоро, а новият ѝ костюм за езда имаше най-възхитителната кройка, която беше виждала. Мисис Симс напълно отговаряше на описанието на Шарлот.

— Ако си готова, можем да обиколим — каза Шарлот Монтагю.

Скарлет остави чаената чаша. Изпитваше по-голямо нетърпение, отколкото ѝ се искаше да признае.

— Много любезно от твоя страна, Шарлот, след като почти цяла година всички врати, освен на моите стаи, са заключени.

Мъчеше се гласът ѝ да прозвучи колкото е възможно по-раздразнено, но подозираше, че Шарлот е прекалено умна, за да се подведе.

— Само да намеря Кет, да отидем с нея.

— Както искаш, Скарлет, но тя видя всичко, докато се работеше. Забележително дете, появява се винаги, когато остане отворен прозорец или врата. Доста изнерви бояджиите, като се катереше на стълбите им.

— Не ми разказвай такива неща, ще ми стане лошо. Като майmunка е, катери се навсякъде.

Скарлет повика Кет, потърси я, но безуспешно. Понякога самостоятелността на момиченцето я ядосваше, както сега. Обикновено се гордееше с нея.

Сигурно ще ни настигне, ако ѝ е интересно — каза най-накрая тя. — Да вървим, умирам от любопитство.

Можеше да си признае, нямаше кого да заблуждава.

Шарлот я поведе към горния етаж първо по дългите коридори със спални за гости от двете страни, после пак надолу към първия етаж над партера, който Скарлет все още не можеше да свикне да не нарича по американски втори етаж. Шарлот я заведе в другия край на къщата, далеч от стаите, които в момента използваше.

— Твоята спалня, банята, будоарът, тоалетната стая, стаята за игри на Кет, нейната спалня и занималнята ѝ.

Вратите се разтвориха и резултатът от труда на Шарлот блесна. Скарлет се възхити от женствената мебелировка в бледозелено и златисто в нейните стаи и от животинчетата, изрисувани да илюстрират букви от азбуката в стаята за игри на Кет. Плесна с ръце, като видя столчетата и масичките с детски размери. Защо досега не се беше сетила за това? Имаше дори детски сервиз за чай на масичката на Кет и детско столче до камината.

— Твоите стаи са във френски стил — обясни Шарлот, — Луи Шестнайсети, ако те интересува. Те са Робияровата част от тебе. Твоето вътрешно О'Хара преобладава в приемните на партера.

Единствената партерна стая, която Скарлет познаваше, беше залата с мраморния под. Минаваше през нея към алеята и широкото каменно стълбище за горните етажи. Шарлот Монтагю бързо я преведе оттам. Отвори високите двойни врати встрани и покани Скарлет в трапезарията.

— Божичко — възкликна Скарлет, — не познавам толкова хора, че да се заемат всички столове.

— Ще се запознаеш — каза Шарлот и я поведе към друга висока врата. — Това е стаята за закуска и сутрешни занимания. Тук може също да се вечеря, ако сте малко на брой.

Прекося стаята, разтваряйки още врати.

— Големият салон и балната зала — обяви тя. — Трябва да призная, че съм много доволна от тях.

Покрай едната дълга стена имаше двойни врати на голямо разстояние една от друга и високи позлатени огледала помежду им. В средата на отсрещната стена имаше камина, а над нея — друго огледало в позлатена рамка. Всички огледала бяха съвсем леко наклонени така, че отразяваха не само залата, но и високия таван. По него бяха изрисувани сцени от героичните легенди за ирландската история. Скарлет остана възхитена.

— На целия етаж мебелите са направени в Ирландия, ирландски са също материалите — вълнените платове, ленът, среброто, порцеланът, стъклото, почти всичко. Тук домакиня е старейшината на рода О'Хара. Ела, остава да видиш само библиотеката.

Скарлет хареса тапицираните с кожа столове и честърфилдското канапе, призна също, че книгите в кожени подвързии изглеждат много красиви.

— Свършила си чудесна работа, Шарлот — каза искрено тя.

— Да, всъщност не беше толкова трудно, колкото се опасявах отначало. Хората, които са живели тук, са планирали добре градините, затова там трябваше само подкастриране и почистване. Зеленчуковата градина още догодина ще произвежда големи количества, въпреки че овошките ще почнат да дават плод може би след две години. Трябваше да се подкастрият чак до главната издънка.

Скарлет изобщо не разбираше какво говори Шарлот, но така или иначе, не я интересуваше. Прииска ѝ се Джералд О'Хара да можеше да види тавана и балната зала, а Елен О'Хара — мебелите в будоара.

Шарлот разтваряше още врати.

— Ето, пак излизаме в коридора — каза тя. — Отлично кръгово движение за големи празненства. Архитектите от времето на крал Джордж са си знаели работата... Ела през входната врата, Скарлет.

Тя придружи Скарлет до горната площадка на стълбата, после двете слязоха надолу към настланата с нов чакъл алея.

— Прислугата, мисис О'Хара.

— Божичко! — въздъхна Скарлет.

Пред нея в две редици стояха униформени слуги. От дясната ѝ страна беше застанала мисис Фицпатрик, малко пред готвачката, четири кухненски прислужнички, две камериерки за посрещане на гостите, четири камериерки за горния етаж, три доячки, главната перачка и още три перачки.

Отляво видя високомерен на вид мъж, който не можеше да бъде нищо друго, освен иконом, две пъргави момчета, познатия вече коняр и шест негови помощници, както и петима мъже, чиито изцапани с пръст ръце издаваха заниманието им с градинарство.

— Струва ми се, че трябва да седна — прошепна Скарлет.

— Първо се усмихни и ги поздрави с добре дошли в Балихара — каза Шарлот.

Тонът ѝ не търпеше никакви възражения. Скарлет я послуша.

Като се върнаха обратно в къщата, която вече наистина приличаше на господарски дом, Скарлет се закиска.

— Те са по-добре облечени от самата мен — каза тя и погледна безизразното лице на Шарлот Монтагю. — Напушва те смях, Шарлот, не можеш да ме заблудиш. Двете с мисис Фиц добре сте се позабавлявали, докато сте измисляли всичко това.

— Така е — призна Шарлот.

Скарлет не можа да изтръгне от нея нищо повече от усмивка като израз на онова, което бе нарекла „напушва те смях“.

Скарлет покани всички от Балихара и Адамстаун да видят възродения Голям дом. Дългата маса в трапезарията бе отрупана с ястия, Скарлет притичваше от стая в стая да кани гостите да хапнат и да ги води да видят изрисувания таван. Шарлот Монтагю стоеше тихо до голямото стълбище и безмълвно изразяваше неодобрение, но тя не обърна внимание. Мъчеше се също да не обръща внимание на неудобството и притеснението на братовчедите си и хората от селото, но половин час след пристигането им беше готова да се разплаче.

— Това противоречи на традицията, мисис О'Хара — шепнеше ѝ Розалийн Фицпатрик. — Тук не е за тях. Никой фермер не е престъпвал прага на който и да е господарски дом в Ирландия. Ние се придържаме към старите обичаи и не сме готови за промени.

— Но аз мислех, че финианците искат да променят всичко.

Мисис Фиц въздъхна.

— Така е. Но промяната означава връщане към още по-стари обичаи от онези, които забраняват на селяните да влизат в господарските домове. Не мога да се изразя по-ясно.

— Не се тревожете, мисис Фиц. Просто сбърках, това е всичко. Няма да повтора грешката.

— Грешка от щедрост на сърцето. Това е похвално.

Скарлет се насили да се усмихне, но се чувствуваше объркана и разстроена. Какъв смисъл имаше да поддържа зали, подредени по ирландски, ако в тях ирландците не се чувствуваха удобно? И защо братовчедите ѝ се отнасяха към нея като към пришълка в собствената ѝ къща?

Всички си отидоха, прислугата отстрани следите от гостите и Скарлет тръгна да обикаля сама от стая в стая.

„Все пак ми харесва — реши тя. — Много ми харесва.“ Стори ѝ се много по-хубаво, отколкото би могъл да е или някога е бил Дънмор Ландинг.

Стоеше изправена сред отразените кралски образи и си представяше, че до нея е Рет, изпълнен със завист и възхищение. Щяха да са минали години, Кет да е пораснала и той да тъжи, че е пропуснал да види как дъщеря му расте като красивата наследница на семейния дом О'Хара.

Скарлет затича нагоре по стълбите и коридора към стаята на Кет.
— Здравей — каза Кет.

Тя седеше до масичката и внимателно наливаше чаша мляко за голямата котка. Окрас не я изпускаше от очи, заела командна позиция в средата на масата.

— Седни, мамо — покани я Кет и Скарлет се сви на малко столче.

Да можеше само Рет да се присъедини към тях на чаша чай. Но той не беше тук, никога нямаше да бъде и тя трябваше да се примири с положението. Той щеше да пие чай с друго дете, други деца — на Ан. Скарлет едва устоя на порива да сграбчи Кет в прегръдките си.

— Две бучки захар, ако обичате, мис О'Хара — каза тя.

През нощта не можа да заспи. Седеше в средата на изящното френско кресло, загърнатата отвсякъде с пухения юрган в копринена калъфка, за да се топли. Копнееше обаче за топлина и утеха от ръцете на Рет, искаше да усети неговата прегръдка, да чуе дълбокия му глас, който се подиграва на несполучливото канене на гости, докато тя се разсмее на хрумването и допуснатата грешка.

Нуждаеше се от утеха за разочарованието. Искеше любов, зряла обич и разбиране. Сърцето ѝ се беше научило да обича, беше преизпълнено с любов, но нямаше къде да я излее.

Защо, по дяволите, Рет пак ѝ се беше изпречил на пътя? Защо не можеше да обича Джон Морланд? Той беше мил и привлекателен, Скарлет харесваше неговата компания. Ако го поискаше, нямаше и сянка от съмнение, че щеше да го накара да забрави Грейс Хейстингс.

Но тя не го искаше, там беше проблемът. Не искаше никого друго, освен Рет.

„Не е честно!“ — помисли детински тя. И пак като дете плака, докато не се унесе.

Когато се събуди, беше възвърнала самообладанието си. Какво от това, че никой не хареса поканата? Какво от това, че Кълъм стоя не повече от десет минути? Имаше и други приятели и щеше да се сприятели с още много. Къщата беше завършена и Шарлот вече плетеше планове за бъдещето, както паяк плете мрежата си. Пък и времето беше много подходящо за лов, а мисис Симс ѝ беше ушила чудесен костюм за езда.

30.

Скарлет изглеждаше много стилно на лова, организиран от Джон Морланд. Пристигна на ездитен кон, придружена от две конярчета, които водеха Полумесец и Комета — една от новите ѝ придобивки. Полите на специално ушития тоалет елегантно се спускаха от новото дамско седло. Беше много доволна от себе си. Трябваше да се бори с мисис Симс като тигрица, но беше спечелила битката. Никакви корсети. Шарлот беше смаяна. Никой не бил противоречал на Дейзи Симс, каза тя, и не бил успявал да надделее. „Никой преди мене може би — помисли Скарлет. — Освен това спечелих в спора с Шарлот.“

Шарлот твърдеше, че ловът на Барт Морланд не бил мястото, където Скарлет би навлязла в света на ирландското общество. Самият той бил безукорен и като се изключи липсата на пари — един от най-подходящите ергени в околността. Но домакинството му изобщо не било впечатляващо. Лакеите, които сервирали закуската, всъщност били коняри, преоблечени в ливреи за няколко часа. Шарлот била осигурила много по-важна покана за Скарлет. Най-подходящата подготовка за истинския ѝ дебют. Скарлет не можела да отиде първо в Морланд Хол, вместо в избраното от Шарлот място.

— Мога и ще ида — отсече Скарлет. — Барт ми е приятел.

Повтаряше все същото, докато Шарлот не се предаде. Премълча пред нея останалото. Искаше ѝ се да иде там, където щеше да се чувства поне малко удобно. Колкото повече приближаваше времето, толкова повече перспективата за навлизане в „обществото“ сякаш я плашеше, вместо да я примамва. Все си мислеше какво каза веднъж за нея Мама: „Просто едно муле в конски впряг.“ Започна да се сеца за тези думи още по-често след пристигането на вдъхновения от парижката мода гардероб, ушит от мисис Симс. Представяше си как ще си ги прошушват един на друг стотиците лордове, лейди, графове и графини при първата ѝ поява на важно място.

— Барт, радвам се да те видя.

— И аз също, Скарлет. Полумесец изглежда готов да препуска хубавичко. Ела да прием по чаша за изпроводяк на специалния ми гост. Сякаш съм бил на лов за лъвове. Горд съм като Луцифер.

Скарлет се усмихна любезно на младия депутат в парламента от графство Мийд. Видя ѝ се много красив, въпреки че обикновено не харесваше мъже с бради, макар и така добре поддържани, както тази на мистър Парнел. Беше чувала името му някъде. А, да, на закуската у Барт. Спомни си. Кълъм ненавиждаше този Парнел. Трябваше да внимава да разкаже на Кълъм всичко за него. След лова. Защото сега Полумесец изгаряше от нетърпение да почнат. Тя също.

— Изобщо не проумявам как може да си толкова упорит, Кълъм. — Скарлет беше преминала от въодушевление през убеждаване към гняв. — Даже не си се потрудил да го чуеш как говори, за бога. Е, аз пък го изслушах, беше очарователен, всички попиваха думите му. И той иска същото, за което ти винаги говориш: Ирландия за ирландците, никакви гонения, дори никакви наеми и никакви земевладелци. Какво повече искаш?

Търпението на Кълъм се изчерпа.

— Искам да не си такава лековерна глупачка! Не знаеш ли, че самият мистър Парнел е земевладелец? И протестант. И е завършил английския Оксфордски университет. Той търси повече гласове, не справедливост. Този човек е политик и неговата политика на самоуправление, която си преглътнала така лесно заради бонбонената му сериозност и красивото лице, всъщност е за него ни повече, ни по-малко тояга, която размахва пред англичаните, и морков, с който подмамва бедното невежо ирландско магаре.

— С теб просто не може да се говори! Ама той направо заяви, че подкрепя финианците!

Кълъм сграбчи Скарлет за ръката.

— Ти каза ли нещо?

Тя се дръпна от него.

— Разбира се, че не. Смяташ, че съм глупачка, и ме мъмриш като глупачка, но аз не съм такава. Чак дотолкова съобразявам. Няма смисъл тайно да се пренасят пушки и да се почва война, ако можеш да постигнеш целите си и без тях. Преживях една война, започната от

шепа буйни глави заради някакви възвишени принципи. Но тази война само уби повечето мои приятели и разруши всичко. За нищо. Казвам ти, Кълъм О'Хара, има начин Ирландия да се върне на ирландците без убийства и пожари и аз настоявам за него. Не за още пари, за да купува Стивън пушки, чуваш ли? И не искам повече да криете оръжие в моя град. Искам да го махнете от църквата. Не ме интересува какво ще правите с пушките, можете да ги хвърлите в блатото, ако питаш мене. Но държа да се отърва от тях. Веднага.

— И от мене, това ли искаш да кажеш?

— Ако настояваш, тогава... — Очите на Скарлет се напълниха със сълзи. — Какво говоря? Какво говориш? О, Кълъм, не допускай такова нещо. Ти си най-добрият ми приятел, почти като брат. Моля ти се, Кълъм, много ти се моля, не бъди толкова упорит. Не искам да се бия.

Сълзите рукнаха. Кълъм пое ръката ѝ в своята и здраво я стисна.

— Ах, Скарлет скъпа, у нас сега надделяват ирландските характери, а не говорят Кълъм и Скарлет. И най-жалкото е, че ние двамата се караме и си крещим един на друг. Прости ми, *арун*.

— Какво значи *арун*? — попита тя през сълзи.

— Значи „скъпа“, като „Скарлет скъпа“ на английски. На ирландски ти си моята „Скарлет *арун*“.

— Звучи хубаво.

— Още повече с твоето име.

— Кълъм, пак ми сваляш звезди от небето, но няма да ти позволя да ме омаеш така, че да забравя. Обещай, че ще махнеш пушките. Не те карам да гласуваш за Чарлс Парнел, само ми обещавай, че няма да започнете война.

— Обещавам ти, Скарлет *арун*.

— Благодаря ти. Вече съм много по-добре. Сега трябва да вървя. Ще дойдеш ли у дома на вечеря в моята изискана сутрешна стая, въпреки че се свечерява?

— Не мога, Скарлет *арун*. Имам среща с един приятел.

— Доведи и него. Готвачката трябва да храни всичките девет милиона слуги, с които изведнъж се сдобих, така че винаги може да приготви нещичко за тебе и за твой приятел.

— Не тази вечер. Друг път.

Скарлет не настоя повече, беше получила онова, което желаше. Преди да се прибере вкъщи, отиде до малкия параклис и се изповяда на отец Флин. Спомена избухването си пред Кълъм, но не това беше главното в изповедта. Търсеше опрощение за греха, от който на самата нея ѝ се смразяваше кръвта. Беше благодарила на Бога, когато научи от Джон Морланд, че преди шест месеца жената на Рет е пометнала.

Кълъм О'Хара влезе в изповедалнята малко след като Скарлет си тръгна оттам. Беше я излъгал — тежък грях. Покая се и после отиде до арсенала в англиканската църква, да провери дали оръжието е добре прикрито, в случай че на Скарлет ѝ хрумнеше да провери.

След ранната неделна служба Шарлот Монтагю и Скарлет тръгнаха на гости — предстоеше ѝ да направи своя дебют. Щяха да гостуват една седмица. Скарлет не искаше да се отделя от Кет за толкова дълго време, но тъкмо беше минал рожденият ѝ ден — мисис Фиц още свиваше устни от гняв заради повредения от тичащите деца паркет в балната зала — и беше сигурна, че дъщеричката ѝ нямаше да забележи нейното отсъствие. Разглеждането на новите мебели и запознаването с новата прислуга запълваха времето на момиченцето.

Скарлет, Шарлот и Евънс, камериерката на Шарлот, отидоха с елегантната карета на Скарлет до гарата в Трим. Щяха да гостуват в графство Монахан — прекалено далеч, за да пътуват с коне.

Скарлет беше по-скоро възбудена, отколкото нервна. Идеята да посети първо Джон Морланд излезе сполучлива. Шарлот обаче беше нервна и за двете, въпреки че външно не ѝ личеше — бъдещето на Скарлет в модния свят щеше да зависи от впечатлението, което щеше да направи през тази седмица. Също и бъдещето на Шарлот. Тя погледна Скарлет, за да се успокои. Да, изглеждаше прекрасно в пътническия костюм от зелено мерино. Очите ѝ бяха дар божи, толкова необичайни и запомнящи се. А тънката фигура без корсет сигурно щеше да развърже езиците на сплетниците и да разтупка сърцата на мъжете. Изглеждаше точно както Шарлот беше намекнала на някои приятели: красива американска вдовица, не в първа младост, със свеж колониален вид и чар; малко нетактична, но затова пък забавна;

романтично ирландска, както може да бъде само чужденката; значително, дори вероятно феноменално богата, дотолкова, че да може да си позволи да има свободен дух; добре възпитана, с аристократична френска жилка, но жизнерадостна и буйна поради американския си произход; непредсказуема, ала с добри обноски, наивна и все пак опитна; изобщо интересно и забавно допълнение към кръговете, които прекалено добре се познаваха помежду си и жадуваха за някой нов човек, когото да одумват.

— Може би е добре да ти повтора кой сигурно ще присъствува — предложи Шарлот.

— Моля те, недей, Шарлот. Все едно ще ги забравя. Освен това помня най-важното. Херцогът е по-важен от маркиза, следва графът, после виконтът, баронът и баронетът. Мога да се обръщам към всички мъже със „сър“ както в Юга, затова няма какво да се тормозя с разни „милорд“ и „ваша светлост“, но никога не бива да наричам жените „мадам“, както казваме в Америка, защото това обръщение е запазено само за кралица Виктория, а тя със сигурност няма да присъствува. Затова, ако не ми кажат да се обръщам на малко име, просто се усмихвам и не използвам никакво обръщение. Няма какво да се мъча с познатите „мистър“ или „мис“, освен ако не са „почитаеми.“ Струва ми се смешно. Защо не „уважаеми“ или нещо подобно?

Шарлот вътрешно потръпна. Скарлет беше прекалено самоуверена, прекалено безгрижна.

— Не си внимавала, Скарлет. Има някои имена, които не се употребяват с никаква титла, дори „почитаеми“, но те са не по-малко важни от херцозите, дето не са от кралско потекло. Хърбъртови, Бъркови, Кларкови, Лефрой, Бленърхасетови...

Скарлет се закиска. Шарлот млъкна. Да става каквото ще става.

Къщата беше грамадна постройка в готически стил с кулички и кули, огромни витражи като в катедрала, коридори, дълги над сто метра. Скарлет се сепна, като видя всичко това, но миг по-късно си рече: „Ти водиш рода О’Хара“ — и смело тръгна по каменните стъпала с предизвикателно вирната брадичка.

Към края на вечерята се усмихваше на всички, дори на лакея зад нейния стол с висока облегалка. Храната беше отлична, изобилна и изискано поднесена, но Скарлет почти не я вкуси. Истинският пир

беше възхищението на околните. Бяха поканени четирийсет и шест души и всички искаха да се запознаят с нея.

— ... а на Нова година трябва да почукам на всяка врата в града, да вляза, да изляза, пак да вляза и да изпия чаша чай. Кълна се, че не разбирам как не пожълтявам като азиатка, след като изпивам половината чаена реколта на Китай — бърбеше весело тя на мъжа, настанен от лявата ѝ страна. Той изглеждаше очарован от задълженията на старейшината на рода О'Хара.

Когато домакинята „обърна“ масата, Скарлет възхити генерала от запаса, седнал от дясната ѝ страна, с най-подробен разказ ден по ден за обсадата на Атланта. Южняшкият ѝ акцент не приличал на това, което се очаквало от една американка, разказваха по-късно събеседниците ѝ на всички останали, и тя била „страхотно интелигентна жена“.

Решиха също, че е и „страхотно привлекателна“. Огромният годежен пръстен с изумруди и диаманти, който бе получила от Рет, блещукаше внушително на откритото, но не разголено деколте. Шарлот беше поръчала да го преработят на медальон и сега той висеше на верижка от бяло злато, толкова тънка, че беше едва забележима.

След вечеря Скарлет поигра вист с обичайното умение. Партньорката ѝ спечели достатъчно пари да покрие загубите от трите си предишни гостувания и компанията на Скарлет стана търсена както сред жените, така и сред мъжете.

На заранта и следващите пет поредни сутрини имаше лов. Скарлет прояви ловкост и безстрашие даже на коня от конюшната на домакините. Успехът ѝ беше сигурен. Англоирландските благородници не ценят нищо друго така високо, както умелата езда.

Шарлот Монтагю трябваше да внимава да не забележат, че прилича на котка, току-що облизала паница гъста сметана.

— Хареса ли ти? — попита тя Скарлет по пътя обратно към Балихара.

— Много, Шарлот! Бог да те благослови, че уреди да ме поканят. Всичко беше прекрасно. Много умно беше да оставят сандвичи в спалнята. Винаги огладнявам късно вечер; предполагам, че с всички е така.

Шарлот се смя, докато не ѝ потекоха сълзи. Скарлет се нацупи.

— Не виждам какво толкова смешно има в здравия апетит. Ако играта на карти се проточи, минава доста време между вечерята и лягането.

Най-накрая Шарлот успя да проговори и да ѝ обясни. В поизисканите къщи подносът със сандвичи в дамските спални се използвал като сигнал за обожателите. Оставени на пода в коридора пред стаята на дамата, сандвичите представлявали покана да влезе мъж.

Скарлет се изчерви.

— Господи, Шарлот, аз ги изяждах до троха. Какво трябва да са си помислили прислужничките?

— Не само прислужничките, Скарлет. Всички в къщата трябва да са се чудели кой е щастливецът. Или щастливците. Естествено, никой джентълмен не би могъл да претендира за званието, защото в противен случай не би бил джентълмен.

— Няма да мога да погледна никого в очите. Това е най-скандалното нещо, което някога съм чувала. Отвратително! А аз си мислех, че всички са толкова приятни хора.

— Но, мило дете, точно приятните хора измислят такива дискретни ходове. Всички знаят правилата, но никой не ги споменава. Как хората се развличат си е тяхна тайна, освен ако не решат да я споделят.

Скарлет понечи да заяви, че там, откъдето идва, хората са честни и почтени. После си спомни Сали Брутън в Чарлстън. Сали говореше по същия начин за „дискретност“ и „развлечения“, сякаш изневярата и развратът бяха общоприети, в реда на нещата.

Шарлот Монтагю се усмихна самодоволно. Ако имаше нужда от нещо за създаването на легенда около Скарлет О'Хара, грешката със сандвичите прекрасно бе изпълнила тази роля. Сега тя беше известна като свеж полъх от колонните, но и като достатъчно изтънчена все пак.

Шарлот се зае да крои наум планове за бъдещото си оттегляне. Само още няколко месеца — и никога повече няма да се измъчва от скуката на модните събирания по гости.

— Ще уредя да получавам ежедневно вестник „Айриш Таймс“ — каза тя на Скарлет. — Трябва да го четеш най-внимателно от край

до край. Всички, с които ще се запознаеш в Дъблин, очакват да си в течение на новините.

— Дъблин? Не ми каза, че ще ходим в Дъблин.

— Така ли? Бях сигурна, че съм ти казала. Извинявай, Скарлет. Дъблин е центърът на всичко, ще ти хареса. Това е истински град, не разраснало се провинциално селище от рода на Дроуеда или Голуей. А дворецът ще е най-вълнуващото ти преживяване.

— Дворец? Истински, не развалини? Не знаех, че има такова нещо. Там ли живее кралицата?

— Не, слава богу. Кралицата е чудесна владетелка, но е извънредно скучна жена. Не, дворецът в Дъблин се управлява от представител на Нейно величество, от вицекраля. Ще бъдеш представена на него и на вицекралицата в Тронната зала...

Мисис Монтагю описа на Скарлет такъв разкош и великолепие, за каквито тя никога не беше чувала. Чарлстънската „Света Сесилия“ бледнееше пред описанието. Скарлет закопня с цялото си сърце да постигне успех в дъблинското общество. Така щеше да постави Рет на мястото му и той щеше да загуби всякакво значение за нея.

„Сега беше моментът да ѝ кажа — мислеше Шарлот. — След тази успешна седмица поканата сигурно ще дойде. Вече няма опасност да загубя капарото за апартамента в «Шелбърн», който ангажирах за Сезона, когато получих бележката ѝ миналата година.“

— Къде е скъпата ми Кет? — извика Скарлет, когато се втурна в къщата. — Мама си е у дома, миличко.

След половин час усилено търсене намери Кет в конюшната, покатерена на гърба на Полумесец. Изглеждаше стряскащо мъничка върху едрия кон. Скарлет сниши глас, за да не уплаши Полумесец.

— Ела при мама, съкровище, ела да ме прегърнеш.

Сърцето ѝ замря, докато наблюдаваше как дъщеря ѝ скача върху сламата, близо до огромните подковани копита. Кет изчезна от погледа ѝ, после мургавото лице се показа над вратичката към бокса на Полумесец. Детето се катереше по вратата, вместо да я отвори. Скарлет коленичи да го прегърне.

— О, толкова се радвам да те видя, миличко. Много ми липсваше. А аз липсвах ли ти?

— Да — измъкна се Кет от прегръдката.

„Е, поне съм ѝ липсвала, никога преди не го е признавала.“
Скарлет се изправи, горещият прилив на любов към Кет отстъпи на обичайната всеотдайност.

— Не знаех, че обичаш конете, котенце.

— Обичам ги. Обичам животните.

Скарлет с усилие заговори весело:

— Искаш ли да си имаш собствено пони? Конче като за малко момиченце?

„Не бива да мисля за Бони, няма да мисля за нея. Обещах, че няма да ограничавам Кет и няма да я гледам като в саксия само защото изгубих Бони при нещастен случай. Още когато Кет беше новородена, се заклек, че ще я оставя да бъде каквато поиска, че ще ѝ дам волността, от която се нуждае свободният дух. Не знаех, че ще се окаже толкова трудно и че непрекъснато ще ми се иска да я закрилям. Но трябва да удържа обещанието си. Зная, че е правилно. Ще получи пони, ако иска. Ще се научи да прескача препятствия с него и аз ще я гледам, ако ще сърцето ми да се свива от страх. Обичам Кет прекалено много, за да я ограничавам.“

Скарлет нямаше откъде да научи, че Кет беше ходила до град Балихара, докато тя отсъствуваше. Вече тригодишна, започваше да проявява интерес към другите деца и техните игри. Беше отишла да потърси другарчетата си от игрите по време на празненството по случай рождения ѝ ден. На широката улица играеха четири-пет момченца. Тя тръгна към тях, но те избягаха. Две деца спряха на достатъчно голямо разстояние, събраха камъни и почнаха да ги хвърлят по нея.

— *Каля! Каля!* — крещяха ужасени те. Бяха научили думата от майките си, келтската дума за „вещица“.

Кет погледна майка си.

— Да, искам пони — каза тя.

Понитата не хвърляха камъни. Зачуди се дали да не разкаже на майка си за момчетата и да я попита за думата. Кет обичаше да научава нови думи. Но тази дума не ѝ хареса. Реши да не пита.

— Искам пони още днес.

— Днес не мога да намеря, мъничката ми. Ще започна да търся от утре. Сега да вървим и да пием чай.

— Със сладкиши?

— Разбира се, че със сладкиши.

Горе в техните стаи Скарлет смъкна красивия пътнически костюм по най-бързия начин. Изпита неясна потребност да нахлузи ризата, полата и ярките селски чорапи.

Към средата на декември Скарлет се разхождаше по дългите коридори на Големия дом като звяр в клетка. Беше забравила колко мрази мрачните, къси и влажни зимни дни. Няколко пъти реши да иде в кръчмата на Кенеди, но след злополучното канене на хората от града вече не се чувствуваше така свободно с тях, както преди. Яздеше по малко. Но това не беше необходимо, конярчетата се грижеха да разтъпкват конете. Тя обаче имаше нужда от чист въздух, та макар и в ледения дъжд. Ако се случеха няколко слънчеви часове, Скарлет наблюдаваше как Кет радостно язди шотландското пони в големи кръгове по заледената морава. Скарлет знаеше, че така се поврежда тревата, която трябваше да израсне догодина, но Кет беше неудържима. Скарлет не можеше да я убеди да стои вътре през цялото време, дори и в кухнята и конюшната.

На Бъдни вечер Кет запали свещта на Младенеца и после всички свещи, до които можеше да достигне на елхата. Кълъм я вдигна да запали и по-горните.

— Чужд английски обичай — отбеляза той. — Сигурно ще изгориш къщата до основи.

Скарлет погледна ярките играчки и запалените свещи на елхата.

— Мисля, че е много красива, дори модата да идва от английската кралица — възрази тя. — Освен това съм украсила всички прозорци и врати със зеленика, Кълъм, така че всичко в Балихара е ирландско с изключение на тази стая. Не бъди такъв мърморко.

Кълъм се засмя.

— Кет О'Хара, знаеше ли, че твоят кръстник е мърморко?

— Днес разбрах — отговори Кет.

Този път смехът на Кълъм дойде непринудено.

— Направо от устата на младенците — каза той. — Сам съм си виновен, че попитах.

Помогна на Скарлет да донесе подаръка на Кет, след като детето заспа. Беше люлеещо се пони играчка в естествен ръст.

Сутринта на Коледа Кет го изгледа неодобрително.

— Не е истинско.

— Това е играчка, съкровище, да играеш вкъщи, когато времето е лошо.

Кет се покатери на понито и се залюля. Съгласи се снизходително, че играчката не е лоша като за неистинско пони.

Скарлет въздъхна облекчено. Сега вече нямаше да изпитва угризения, че отива в Дъблин. Имаше среща с Шарлот в хотел „Грешъм“ в деня след традиционния новогодишен чай с бармбрек.

31.

Нямаше представа, че Дъблин е толкова близо. Стори ѝ се, че едва бе успяла да се разположи във влака в Трим, а вече обявиха пристигането му в Дъблин. Евънс, камериерката на Шарлот Монтагю, я посрещна и нареди на един носач да поеме куфарите. После каза: „Моля, последвайте ме, мисис О’Хара“ — и тръгна. Скарлет с мъка гледаше да не изостава, защото гарата гъмжеше от забързани тълпи. Никога не беше виждала толкова голяма и толкова претъпкана с хора сграда.

Но нищо не можеше да се сравни с гъмжилото по дъблинските улици. Скарлет възторжено притисна нос в прозореца на екипажа. Шарлот беше права, Дъблин щеше да ѝ хареса.

Изведнъж колата спря. Скарлет слезе, подпомогната от лакей в пищна ливрея. Загледа се в минаващия конен трамвай, но Евънс я докосна по ръката.

— Оттук, моля.

Шарлот я чакаше до масичката за чай в дневната на техния апартамент.

— Шарлот! — възкликна Скарлет. — Видях конен трамвай на два етажа, и двата бяха претъпкани.

— Добър ден и на тебе, Скарлет. Радвам се, че Дъблин ти харесва. Дай на Евънс наметката и ела да прием чай. Имаме много работа.

Вечерта мисис Симс пристигна с три помощнички, натоварени с обвити в муселин рокли. Скарлет стоеше и се движеше, както ѝ нареждаха, докато мисис Симс и мисис Монтагю обсъждаха до най-малки подробности всеки тоалет. Вечерните рокли бяха една от друга по-елегантни. Скарлет се въртеше пред поставеното на стойка огледало, когато мисис Симс не я набождаше с карфици оттук-оттам.

След като шивачката и помощничките си тръгнаха, Скарлет изведнъж установи, че е изтощена. С радост се съгласи с предложението на Шарлот да се нахранят в апартамента и лакомо се нахвърли на храната.

— Внимавай да не сложиш нито милиметър на талията, Скарлет, или пробите започват отново — предупреди Шарлот.

— Ще го сваля с тичане по магазините — отговори Скарлет и намаза с масло още една филия. — По пътя от гарата видях поне осем витрини, който изглеждаха чудесно.

Шарлот се усмихна снизходително. Щеше да получи много щедра комисиона от всеки магазин, предпочетен от Скарлет.

— Ще можеш да пазаруваш до насита, обещавам ти. Но само следобедите. Сутрин ще позираш за портрет.

— Глупости, Шарлот. Какво ще правя с моя портрет? Веднъж ми правиха и никак не ми хареса. Изглеждах зла като змия.

— Този път няма да е така, вярвай ми. Мосю Ерве е специалист по дамите. А портретът е важен. Трябва да се направи.

— Ще го направя, защото правя всичко, което ми кажеш, но няма да ми хареса, запомни.

Следващата сутрин Скарлет се събуди от шума на уличното движение. Още беше тъмно, но фенерите навън осветяваха четири колони всякаква екипажи, кабриолети и коли, подредени под прозореца на спалнята. „Нищо чудно, че в Дъблин улиците са толкова широки — весело помисли тя, — почти всичко, което се движи на колела в Ирландия, е тук. — Подуши въздуха, после пак. — Сигурно полудявам. Мога да се закълна, че мирише на кафе.“

На вратата леко се почука.

— Закуската е в дневната, когато се приготвиш — каза Шарлот. — Отпратих сервитьора, само наметни нещо.

Скарлет едва не блъсна мисис Монтагю с вратата.

— Кафе! Да знаеш само колко ми липсваше. О, Шарлот, защо не ми каза, че в Дъблин пият кафе? Бих идвала с влака всяка сутрин само заради закуската.

Вкусът на кафето беше още по-добър от уханието. За щастие Шарлот предпочиташе чай и Скарлет изпи цялата кана.

После послушно обу копринените чорапи и сложи комбинезона, който Шарлот извади от някаква кутия. Чувствуваше се много необичайно. Лекото, хлъзгаво бельо се различаваше много от батистата и муселина, които бе носила цял живот. Загърна се отвсякъде във вълнената роба, когато Евънс влезе с една непозната жена.

— Това е Серафина — обясни Шарлот. — Италианка е, затова не се чуди, ако не ѝ разбираш нито дума. Тя ще те срещне. Само седи спокойно и я остави да си приказва.

„Тя води разговор с всеки косъм“ — реши Скарлет след близо час. Шията ѝ започна да се схваща, а нямаше никаква представа какво прави с косата ѝ тази жена. Шарлот я беше сложила да седне близо до прозореца в дневната, където утринното слънце беше най-ярко.

Мисис Симс и помощничката ѝ също бяха нетърпеливи, както усети Скарлет. Бяха дошли двацет минути по-рано.

— Ессо^[1]! — каза Серафина.

— Benissimo^[2]! — отговори мисис Монтагю.

— Хайде! — обади се мисис Симс.

Помощничката ѝ махна муселина, с която беше увита роклята в ръцете на мисис Симс. Дъхът на Скарлет спря. Белият сатен блестеше на светлината, сребърната бродерия проблясваше като живо същество. Роклята беше приказна. Скарлет се изправи и протегна ръце да я докосне.

— Първо сложете ръкавици — нареди мисис Симс. — Всяко докосване оставя петно.

Скарлет забеляза, че шивачката е с бели ръкавици от ярешка кожа. Пое чисто новите дълги ръкавици, които ѝ подаде Шарлот. Вече бяха сгънати и напудрени, за да ги сложи, без да ги разтяга.

Опъна ръкавиците догоре, Шарлот ловко ги закопча с малка сребърна кукичка, Серафина сложи копринена кърпичка на главата ѝ и махна робата. Мисис Симс облече роклята през вдигнатите нагоре ръце на Скарлет. Докато я закопчаваше отзад, Серафина сръчно свали кърпичката и лекичко поправи прическата на Скарлет.

На вратата се почука.

— Точно навреме — каза мисис Монтагю. — Това е мосю Ерве. Мисис О'Хара ще трябва да е тук, мисис Симс.

Шарлот заведе Скарлет в средата на стаята. Скарлет я чу как отваря вратата и тихо започва да говори. „Сигурно говори на френски и очаква аз да правя същото. Не, Шарлот трябва вече да ме познава по-добре. Защо нямам огледало, искам да видя как ми стои роклята.“

Повдигна единия крак, после другия, когато помощничката на мисис Симс я потупа по пръстите. Не виждаше пантофките, които ѝ

обуваха, мисис Симс ѝ напъхваше подплънките и съскаше да стои изправена. Помощничката се суетеше с полите.

— Мисис О'Хара — каза Шарлот Монтагю, — позволете ми да ви представя мосю Франсоа Ерве.

Скарлет погледна пълния плешив мъж, който се приближи и се поклони.

— Приятно ми е — каза тя и се зачуди редно ли е да подаде ръка на художник.

— Fantastique^[3]! — възкликна художникът.

Той щракна с пръсти. Двама мъже внесоха огромно огледало на стойка и го поставиха между прозорците. Отдръпнаха се и Скарлет се огледа.

Бялата сатенена рокля се оказа с по-дълбоко деколте, отколкото очакваше. Спря поглед върху дръзко разголените гръд и рамене. После върху отражението на жената, която едва позна. Косата ѝ беше вдигната високо, буйните къдрици и букли бяха направени с такава вещица, сякаш падаха съвсем естествено. Лъскавият бял сатен обгръщаше тънката ѝ фигура, избродирания със сребро сатенен шлейф се извиваше в полукръг около белите сатенени пантофки със сребърни токове.

„Виж, приличам на портрета на баба Робияр повече, отколкото на самата себе си.“

Годините на момичешко държане, с което бе свикнала, си бяха отишли. Скарлет виждаше в огледалото жена, а не склонната към флиртове красавица от окръг Клейтън. И това, което гледаше, много ѝ хареса. Непознатата я объркваше и заинтригуваше. Тъглчетата на нежните устни леко потрепваха, косият поглед стана още по-дълбок и по-загадъчен. Вирна брадичка, преизпълнена със самоувереност, и погледна право в собствените си очи предизвикателно и одобрително.

— Ето — прошепна Шарлот Монтагю на себе си. — Това е жената, която ще помете цяла Ирландия. Целия свят, ако пожелае.

— Триножник — промърмори художникът. — По-бързо, кретени такива. Ще рисувам портрета, който ще ме направи прочут.

— Не разбирам — каза Скарлет на Шарлот след сеанса. — Сякаш никога не съм я виждала през живота си и все пак я познавам...

Объркана съм, Шарлот.

— Скъпо дете, това е началото на помъдряването.

— Шарлот, нека се поразходим с един от тези толкова приятни на вид трамваи — помоли Скарлет. — Заслужавам награда, стоях като паметник часове наред.

Шарлот се съгласи, че сеансът бил доста дълъг, и я успокои, че следващите сигурно ще станат по-кратки. Най-малкото можело да завали, а без достатъчно светлина мосю Ерве нямало да може да рисува.

— Значи си съгласна? Ще се повозим на трамвая?

Шарлот кимна. На Скарлет ѝ се прииска да я прегърне, но Шарлот Монтагю не беше такъв характер. Нито пък самата тя, както долови Скарлет, макар и неясно. Изображението ѝ като жена, вече не като момиче, я беше развълнувало, но също така я беше стреснало. Трябваше ѝ известно време да свикне.

Изкачиха се по желязната спираловидна стълба на горния етаж на конния трамвай. Там бе открито и много студено, но гледката беше великолепа. Скарлет разглеждаше града от всички страни — претъпканите широки улици, гъмжащите широки тротоари. Дъблин беше първият истински град, който виждаше през живота си. Населението му надхвърляше четвърт милион, а Атланта, разрасналият се град, достигаше едва двайсет хиляди.

Трамваят се движеше по релсите през уличното движение с неоспоримо предимство. Пешеходци и превозни средства припряно се пръскаха пред него в последната секунда, когато приближаваше. Шумните и опасни разминавания очароваха Скарлет.

После забеляза реката. Трамваят спря на моста и пред очите ѝ се откри гледката по течението на Лифи. Мостовете се редяха един след друг — различни, но еднакво претоварени от уличното движение. Пристаните я мамеха с витрините и тълпите си. Водата проблясваше на слънчевата светлина.

Лифи остана назад, трамваят изведнъж потъна в сянка, високи здания се издигаха от двете страни. Скарлет потръпна от студ.

— Най-добре да слезем на следващата спирка — предложи спътницата ѝ. — Слизаме.

Шарлот тръгна напред. Прекосиха оживено кръстовище и Шарлот посочи улицата, която се виеше пред тях.

— Графтън Стрийт — каза тя, сякаш ги запознаваше. — До хотела ще трябва да се върнем с фойтон, но магазините могат да се разгледат само пеша. Искаш ли кафе, преди да почнем? Ще трябва да видиш „Бюлис“.

— Не зная, Шарлот. Може би да хвърля само един поглед в този магазин. Ветрилото на витрината... виж го в задния ъгъл, с розовите пискюли — много е сладко. О, и онова, като китайско е, отначало не го забелязах. Ами онези ароматни соли! Шарлот, виж бродерията на онези ръкавици. Някога да си виждала такова нещо? О, божичко!

Шарлот кимна на портиера в ливрея. Той отвори широката врата и се поклони.

Не спомена, че на Графтън Стрийт има поне още четири магазина със стотици ветрила и ръкавици. Шарлот беше уверена, че Скарлет сама ще разкрие основното предимство на големия град — неизчерпаем източник на изкушения.

След десет дни сеанси, проби и покупки Скарлет се върна у дома в Балихара с десетки подаръци за Кет, няколко за мисис Фиц и Кълъм, десет фунта кафе и кафеник за себе си. Беше се влюбила в Дъблин и изгаряше от нетърпение пак да се върне там.

В Балихара Кет я чакаше. Щом влакът напусна града, Скарлет бе обзета от трескаво желание да се прибере вкъщи. Имаше да разказва толкова много неща на Кет, толкова много планове за времето, когато щеше да заведе мъничката си маймунка от провинцията в големия град. Трябваше да навакса и с работата си след църковната служба. Вече беше пропиляла цяла седмица. А скоро щеше да дойде и Денят на Света Бриджит. Скарлет реши, че това е най-хубавото нещо — мигът, когато годината наистина започва, с първата копка. Какъв късмет имаше! Съчетаваше и двете — провинцията и града, О'Хара и все още непознатата жена от огледалото.

Скарлет остави Кет, погълната от книжка с картинки на животни, останалите подаръци още не бяха разопаковани. Затича по алеята към къщичката на Кълъм с кашмирения шал, който му беше купила, и всички впечатления от Дъблин, които искаше да сподели.

— О, извинявай — каза тя, като видя, че той има гост.

Не познаваше добре облечения мъж.

— Няма нищо — успокой я Кълъм. — Запознай се с Джон Девой. Сега пристига от Америка.

Девой беше учтив, но явно не му беше приятно да ги прекъсват. Скарлет се извини, остави подаръка на Кълъм и бързо се прибра у дома. „Какъв е този американец, който идва в такова отдалечено място като Балихара и не му е приятно да се срещне с друг американец? Трябва да е някой от финианците на Кълъм, точно така! И е ядосан, защото Кълъм вече не участва в тази луда революционна идея.“

Истината беше противоположна. Джон Девой беше склонен да се окаже подкрепа на Парнел и беше един от най-влиятелните финианци в Америка. Ако той откажеше да подкрепи революцията, ударът щеше да е почти смъртоносен. Кълъм до късно през нощта се противопоставяше на закона за местното самоуправление.

— Този човек иска власт и е способен на всякакво предателство, за да се добере до нея — повтаряше той за Парнел.

— А ти, Кълъм? — тросна се Девой. — Изглежда, не можеш да понесеш някой по-достоеен да свърши твоята работа, и то по-добре от тебе.

Отговорът на Кълъм не закъсня.

— Той ще произнася речи в Лондон до второ пришествие, името му ще се появява във вестникарските заглавия, но гладните ирландци все така ще пъшкат под английския ботуш. Ирландският народ няма да спечели нищо. А когато се умори от заглавията за мистър Парнел, ще въстане. Без организация и без никаква надежда за успех. Казвам ти, Девой, прекалено много изчакваме. Парнел говори, ти говориш, аз говоря, а през цялото това време ирландците страдат.

Девой отиде да преспи в странноприемницата на Кенеди, Кълъм остана да се разхожда в малката дневна, докато маслото в лампата не изгоря. После седна, обгърнат от студения мрак, на едно столче близо до догарящите въглени в камината. Мислеше за гневния изблик на Девой. Можеше ли да е прав? Дали мотивът му не произтичаше от жажда за власт, а не от любов към Ирландия? Как можеше човек да разбере истината за своята собствена душа?

Слабото слънце се показва за малко, докато Скарлет заби лопата в пръстта в Деня на Света Бриджит. Предзнаменованието беше добро.

По случай празника почерпи всички с портер и месна баница в кръчмата на Кенеди. Предстоеше най-хубавата година, беше сигурна. На следващия ден замина за Дъблин за шестте седмици, наричани Дворцовия сезон.

---

[1] Готово (ит.) — Б.пр. ↑

[2] Чудесно (ит.) — Б.пр. ↑

[3] Фантастично (фр.) — Б.пр. ↑

32.

Този път двете с Шарлот наеха апартамент в хотел „Шелбърн“, а не в „Грешъм“. По време на Сезона в Дъблин най-подходящото място беше „Шелбърн“. Скарлет не беше влизала във внушителната тухлена сграда при предишното си посещение в Дъблин.

— Ще изберем случай да го видиш — каза ѝ Шарлот.

Сега оглеждаше огромното фоайе и разбираше защо Шарлот бе настояла да бъдат тук. Всичко поразяваше със своята внушителност — пространството, персоналът, гостите, овладяното тихо оживление. Вдигна глава и последва портиера по стълбите до първия етаж — най-хубавото, което можеше да се желае. Скарлет не знаеше, че изглежда точно както Шарлот я беше описала на портиера.

— Веднага ще я познаете. Изключително красива е и държи главата си изправена като императрица.

Освен апартамента за Скарлет беше запазена частна дневна. Шарлот ѝ я показа, преди да слязат за чай. Завършеният портрет бе поставен на месингов триножник в ъгъла на стаята, потънала в зелен брокат. Скарлет го погледна с изненада. Наистина ли изглеждаше така? Жената на картината не се страхуваше от нищо, а тя беше изнервена като котка. Замаяно последва Шарлот.

Тя ѝ посочи някои от хората около другите маси в разкошната зала.

— Постепенно ще се запознаеш с всички. След като те представят, ще каниш на чай и кафе в дневната си всеки следобед. Гостите ти ще водят нови хора да се запознаете.

„Кой? — искаше ѝ се да попита. — Кой и кого ще води?“ Реши обаче да не си прави труда. Шарлот винаги си знаеше работата. Единственото, за което отговаряше Скарлет, беше да не се заплете в шлейфа, когато отстъпва назад след представянето. Шарлот и мисис Симс щяха да я упражняват ежедневно с рокля за репетиции, докато дойде Денят.

Тежкият бял плик с печата на шамбелана пристигна в хотела на следващия ден. Шарлот с нищо не издаде голямото облекчение, което изпитваше. Човек никога не може да е сигурен и с най-добре подготвените планове. Тя отвори плика с уверени пръсти.

— Първа зала — каза тя, — както се очакваше. Вдругиден.

Скарлет чакаше заедно с група момичета и жени в бели рокли пред затворените двойни врати на Тронната зала. Струваше ѝ се, че чака от сто години. Защо се беше съгласила на всичко това? Не можеше да отговори на собствения си въпрос, беше твърде сложен. Отчасти защото тя беше старейшината на рода О'Хара, твърдо решена да покори англичаните. Отчасти защото беше американско момиче, ослепено от великолепието на Британската империя. В края на краищата никога през живота си не беше бягала от предизвикателствата и никога нямаше да направи подобно нещо.

Извикаха още едно име. Не беше нейното. За бога! Щяха ли да я оставят последна? Шарлот не я беше предупредила. До последната минута Шарлот не ѝ беше казала, че през цялото време ще е сама.

— Ще те открива в салона за вечеря, след като свършиш в Залата.

Хубаво отношение, няма що, да я хвърли самичка в устата на лъва. Крадешком плъзна поглед надолу. Ужаси се, че скандално деколтираната рокля може просто да се изхлузи от нея. Тогава наистина щеше да се получи, как го каза Шарлот? — „памятно преживяване“.

— Мадам О'Хара от Балихара.

„О, Господи, това съм аз!“ Повтори наум безкрайно повтаряните нареждания на Шарлот. „Пристъпи напред, спри пред вратата. Един лакей ще повдигне шлейфа, който си преметнала през лявата ръка, и ще го подреди зад тебе. Церемониалмайсторът ще отвори вратата. Изчакай го да обяви името ти.“

— Мадам О'Хара от Балихара.

Скарлет огледа Тронната зала. „Хей, татко, какво мислиш за твоята Кати Скарлет сега? — помисли тя. — Ще мина по червената пътека, която ми се вижда най-малко петдесет мили, и ще целуна вицекраля на Ирландия, братовчеда на английската кралица.“ Погледна

пищно облечения церемониалмайстор, десният ѝ клепач трепна почти заговорнически.

Старейшината на рода О'Хара се доближи като императрица пред великолепието на червенобрадия вицецрал и подаде буза за церемониалната целувка за добре дошла.

„Сега се обърни към вицецралицата и направи реверанс. Гърбът да е изправен. Не прекалено ниско. Изправи се. Сега назад, назад, назад, три стъпки, не се тревожи, шлейфът е тежък и не се долепва до тялото. Сега протегни лявата ръка. Чакай. Остави лакея бавно да подреди шлейфа през ръката. Сега се обърни. Излез.“

Коленете на Скарлет послушно я изчакаха да седне на една от масите за вечеря и чак тогава се разтрепериха.

Шарлот изобщо не направи опит да прикрие задоволството си. Влезе в спалнята на Скарлет с куп бели картончета, държеше ги като ветрило.

— Мила моя Скарлет, успехът ти е бил зашеметяващ. Поканите са пристигнали още преди да стана и да се облека. Тържествен бал — много специално. Балът на Свети Патрик — това можеше да се очаква. Втора зала — ще можеш да гледаш как други преживяват изпитанието. Също малко танци в Тронната зала. Три четвърти от ирландските перове никога не са били канени на такива танци в по-тесен кръг.

Скарлет се изкиска. Ужасът от представянето беше отминал, тя беше успяла!

— Май вече не съжалявам, че похарчих всички пари от миналогодишната реколта, за да си купя тези тоалети. Хайде сега да вървим да похарчим тазгодишната.

— Няма да имаш време. Единайсет господата, включително церемониалмайсторът, са помолили за разрешение да те посетят. Плюс четиринайсет дами заедно с дъщерите си. Времето за чай няма да стигне. Ще се наложи да поднасяш чай и кафе дори сутрин. Камериерките сега оправят дневната ти. Поръчах розови цветя, затова сложи тафтената рокля на кафяви и розови карета за сутринта и зеленото кадифе с розовата гарнитура за следобеда. Евънс ще дойде да ти направи прическата веднага щом станеш.

Скарлет беше откритието на сезона. Мъжете се тълпяха да се запознаят с богатата вдовица, която чудо на чудесата — беше освен това и невероятно красива. Майките изпълваха частната ѝ приемна и влачеха със себе си дъщери, за да се запознаят с господата. След първия ден Скарлет вече не поръчваше цветя. Обожателите ѝ пращаха толкова много, че нямаше къде да ги сложи. Не в един и два букета намираще кожени кутийки със знака на най-добрия бижутер в Дъблин, но Скарлет, макар и с нежелание, връщаше всички брошки, гривни, пръстени и обици.

— Дори една американка от окръг Клейтън, Джорджия, знае, че жестът трябва да се върне — обясни тя на Шарлот. — Не искам да се чувствам задължена на никого, не по този начин.

Излизанията ѝ и приемането на гости се отразяваха редовно и понякога дори точно от рубриката за светска хроника на ежедневника „Айриш Таймс“. Собствениците на магазини сами идваха да ѝ покажат най-отбраните си стоки с надеждата, че ще ги хареса, и тя предизвикателно купуваше много от накитите, които бе отказала да приеме. На тържествения бал вицекралят танцува с нея два пъти.

Всички гости, дошли при нея на чай и кафе, се възхищаваха от портрета ѝ. Скарлет обръщаше поглед към него всяка сутрин и всеки следобед, преди да дойдат първите гости. Самата тя се променяше. Шарлот Монтагю наблюдаваше метаморфозата с интерес. Заученият флирт изчезна, на негово място се появи спокойна, весела жена, която трябваше само да погледне с премрежените си зелени очи мъж, жена или дете, за да ги привлече като омагьосани към себе си.

„Работих като магаре, за да съм чаровна — помисли Скарлет, — а сега изобщо нищо не правя.“ Не разбираше как става това, но го приемаше с удоволствие, като дар.

— Двеста души ли каза, Шарлот? Това ли наричаш малка танцова забава?

— Относително. На тържествения бал и на бала на Свети Патрик винаги има по пет-шестстотин души и над хиляда из залите. Сигурно

познаваш поне половината, които ще присъствуват, ако не и много повече.

— Все пак не беше хубаво, че не те поканиха.

— Така става. Не съм засегната.

Шарлот очакваше вечерта с удоволствие. Възнамеряваше да прегледа сметките си. Успехът и екстравагантността на Скарлет далеч бяха надминали и най-оптимистичните ѝ очаквания. Шарлот се чувствуваше като богаташка и обичаше да се любува на състоянието си. Само от осигурените покани за кафе получаваше „като подарък“ почти сто лири седмично. А до края на сезона оставаха още две седмици. Щеше да изпрати Скарлет на специалното тържество с леко сърце.

Скарлет спря пред входа на Тронната зала, за да се порадва на гледката.

— Знаеш ли, Джефри, не мога да свикна с това място — обърна се тя към церемониалмайстора. — Чувствувам се като Пепеляшка на бала.

— През ум не ми минава да те сравнявам с Пепеляшка, Скарлет — отвърна той с обожание в гласа.

Погледът на Скарлет бе грабнал сърцето му още с появяването ѝ в Първа зала.

— Не бъди толкова сигурен — каза Скарлет.

Тя кимаше разсеяно в отговор на поклоните и усмивките от познатите наоколо. Колко прекрасно беше всичко. Не можеше да е истина, не можеше да е тук в действителност. Скоростта на събитията беше толкова шеметна, че ѝ трябваше време да ги осмисли.

Голямата зала блестеше от злато. Позлатени колони стигаха до тавана, позлатени плоски пиластри запълваха стените между високите прозорци с пердета от алено кадифе със златисти ресни. Около масите покрай стените бяха наредени позлатени кресла с аленочервена тапицерия, по средата на всяка маса стоеше златен свещник. В позлата тънеха и изящните полилеи, и тежкото покривало над троновите в златно и червено. Тържествените брокатени дрехи на мъжете и белите им сатенени панталони бяха обточени със злато. Балните обувки от сатен бяха украсени със златни токи. Златни копчета, златни еполети,

златни петелки, златни ширити лъщяха по парадните униформи на полковите офицери и тържествените униформи на служителите на вицекраля.

Мнозина от мъжете носеха на гърдите лъскави шарфове, окичени с отличия, които блестяха от скъпоценности. Панталоните на вицекраля достигаха Ордена на жарттиерата при коляното. Мъжете бяха в едва ли не по-разкошни дрехи от жените.

Все пак това не беше съвсем вярно, защото жените бяха отрупани с накити — по шията, деколтето, ушите и китките. Немалко от тях носеха и диадеми. Роклите бяха ушити от скъпи платове: сатен, кадифе, брокат, коприна, и повечето — избродирани с лъскава коприна или сърмени конци.

„Човек може да ослепее от блясъка, по-добре да вляза и да се представя.“ Скарлет прекоси залата и направи реверанс пред домакините — вицекраля и съпругата му. Музиката засвири точно в този момент.

— С ваше позволение. — Скарлет забеляза сгъната в лакътя ръка в червен ръкав със златисти ширити и се усмихна. Беше Чарлс Рагланд. Бяха се запознали на едно празненство и той я посещаваше всеки ден, откакто бе пристигнала в Дъблин. Чарлс не криеше възхищението си. Красивото му лице се изчервяваше всеки път, когато тя го заговаряше. Беше извънредно мил и привлекателен, въпреки че беше от английската армия. Англичаните не бяха като янките, все едно какво казваше Кълъм. Най-малкото бяха несравнимо по-добре облечени. Скарлет леко се облегна на ръката му и той я поведе в стъпките на кадрила.

— Много си красива тази вечер, Скарлет.

— И ти, Чарлс. Точно си мислех, че мъжете са по-издокарани от жените.

— Добре, че са униформите. Панталоните до коляно са ужасно нещо. Мъжете се чувствуват пълни глупаци в сатенени обувки.

— Така им се пада. От памтивека настъпват жените по краката, сега и те да разберат хубаво ли е.

— Скарлет, ти ме шокираш.

Партньорите се смениха и той изчезна.

„Сигурно“ — отвърна тя наум. Чарлс понякога беше невинен като ученичка. Скарлет вдигна поглед към новия си партньор.

— Боже мой! — възкликна тя. Пред нея стоеше Рет.

— Какъв комплимент! — каза той с познатата крива полуусмивка. Никой не се усмихваше така. На Скарлет ѝ стана леко и светло, сякаш заплува над лъснатия под, преизпълнена от щастие.

Но още преди да успее да проговори, кадрилът го отнесе встрани. Тя се усмихна механично на следващия си партньор. Бликащата от нейните очи любов го изуми. Умът ѝ трескава работеше: „Защо Рет е тук? Да не би да е поискал да ме види? Да не би да е почувствувал, че трябва да ме види, че не може без мене?“

Кадрилът продължаваше в тържествения си ритъм, а Скарлет изгаряше от нетърпение. В края на танца се озова лице в лице с Чарлс Рагланд. Едва се овладя да се усмихне, да му благодари за танца и да промърмори забързано извинение, преди да тръгне да търси Рет.

Погледът ѝ срещна неговия почти веднага. Той стоеше само на една ръка разстояние от нея.

Само гордостта възпря Скарлет да не понечи да го прегърне. „Знаел е, че ще го търся — ядоса се тя. — Какво все пак си въобразява, промъква се в моя свят, застава ей така и чака да му се хвърля в ръцете? В Дъблин и дори само тук, в залата, има толкова мъже, които ме обсипват с внимание, непрекъснато идват на гости, всеки ден пращат цветя, записки и дори накити. Откъде-накъде този господинчо, Рет Бътлър, смята, че трябва само да си вдигне малкия пръст, за да дотичам при него?“

— Каква приятна изненада — изрече тя и остана доволна от хладния си тон.

Рет протегна ръка и тя, без да мисли, му подаде своята.

— Може ли този танц, мисис... хм... О'Хара?

Скарлет се задави от уплаха.

— Рет, нали няма да ме издадеш? Всички смятат, че съм вдовица! Той се усмихна и щом засвири музиката, я пое в обятията си.

— Ще пазя тайната ти, Скарлет.

Тя усещаше с кожата си гласа му и топлия му дъх. Краката ѝ се подкосиха.

— Какво, по дяволите, правиш тук? — попита тя.

Трябваше да разбере. Топлата му ръка здраво я придържаше за талията и я водеше в танца. Скарлет несъзнателно се възхищаваше от

силата му и се противеше на неговото превъзходство дори при мисълта за възторга от следването на стъпките му в замайващия вихър на валса.

Рет се изсмя.

— Не можах да удържа любопитството си каза той. — Бях в Лондон по работа и там всички говореха за някаква американка, която превзела дъблинския дворец. „Да не би пък това да е Скарлет с раираните чорапи?“ — зачудих се аз. Трябваше да узная. Барт Морланд потвърди подозренията ми. След това не можах да го спра, като заговори за тебе. Дори ме накара да яздим през твоя град. Според него ти си го построила наново със собствените си ръце.

Погледът му бавно и настойчиво се плъзна по нея от главата до петите.

— Променила си се, Скарлет — тихо каза той. — Чаровното момиче се е превърнало в елегантна, зряла жена. Поздравявам те, наистина.

Неподправената искреност и сърдечният тон накараха Скарлет да забрави неприятното чувство.

— Благодаря ти, Рет.

— Щастлива ли си в Ирландия, Скарлет?

— Да.

— Радвам се.

Думите му криеха много по-дълбок смисъл.

За пръв път през дългите години, откакто познаваше Рет, Скарлет го разбираше — поне отчасти. „Той е дошъл да ме види, мислел е за мен през цялото време, тревожел се е къде съм се дянала и как се чувствавам. Никога не е преставал да мисли за мене, все едно какво е казал. Той ме обича и винаги ще ме обича, точно както аз винаги ще го обичам.“

Прозрението я изпълни с щастие. Тя изпробва вкуса му като шампанско — отпиваше по мъничко, за да стигне за по-дълго. Рет беше тук, с нея, и никога преди не се бяха чувствували толкова близки.

Когато танцът свърши, към тях се приближи един адютант.

— Негово превъзходителство моли за честта да танцувате с него следващия танц, мисис О'Хара.

Рет вдигна вежди — въпросителната и подигравателна гримаса, която Скарлет така добре познаваше. Усмивката на устните ѝ беше предназначена само за него.

— Предайте на Негово превъзходителство, че съм очарована — отговори тя.

Преди да хване под ръка адютанта, Скарлет погледна Рет.

— В окръг Клейтън — пошушна тя на Рет — биха казали, че ми е пораснала работата.

Неговият смях я изпроводи отзад.

„Вече съм призната — каза си Скарлет и се извърна през рамо да го види как се смее. — Твърде много стана, не е честно. Дори в тези глупави копринени бричове и обувки изглежда добре.“ В зелените ѝ очи бликаше смях, когато направи реверанс пред вицекраля и двамата започнаха да танцуват.

Скарлет всъщност не се изненада, че после не можа да открие Рет. Доколкото го познаваше, той винаги се беше появявал и изчезвал без обяснения. „Не трябваше да се изненадвам, че го видях тази вечер — помисли тя. — Чувствувах се като Пепеляшка, защо и единственият принц, за когото жадувам, да не е тук?“ Раменете ѝ още усещаха докосването му, сякаш бе оставил белег. Иначе щеше лесно да повярва, че просто е измислила всичко — позлатената зала, музиката, неговото присъствие и дори своето.

Когато се върна в стаята си в хотела, Скарлет увеличи пламъка на лампата и застана пред голямото огледало на ярката светлина, за да се види и да разбере какво бе видял Рет. Изглеждаше красива и самоуверена както на портрета, а също и като баба си на нейния портрет.

Прободе я остра болка. Защо не можеше да е като другия портрет на баба Робияр? Онзи, на който от лицето ѝ бликаха мекотата и нежността на споделената любов.

Защото тя бе доловила, че в ласкавите думи на Рет се таяха също тъга и сбогуване.

Посред нощ Скарлет О'Хара се събуди в луксозната благоуханна спалня на най-хубавия стаж в най-хубавия хотел в Дъблин и неудържимо се разплака. В ума ѝ като затворена птица се блъскаше една и съща мисъл: „Да можеше само...“

33.

Нощната мъка не остави никакви видими следи по лицето на Скарлет. На следващата сутрин то беше гладко и спокойно, а усмивките ѝ бяха възхитителни както винаги, докато наливаше кафе и чай на мъжете и жените, изпълнили дневната. В тъмните нощни часове тя бе успяла да събере смелост да остави Рет да си отиде.

„Ако го обичам — разсъждаваше тя, — не бива да се мъча да го задържа. Ще трябва да се науча да приемам неговата свобода така, както се старая да давам свобода на Кет именно защото я обичам. Жалко, че не разказах на Рет за нея, той щеше много да се гордее с дъщеря си. Иска ми се Дворцовият сезон да свърши по-скоро. Кет страшно ми липсва. Какво ли прави сега?“

Кет тичаше през гората на Балихара с бързина, каквато дава на човек отчаянието. На места сутрешната мъгла все още не се беше вдигнала и тя не виждаше добре пътя пред себе си. Препъваше се и падаше, но веднага се изправяше. Не биваше да спира, макар и да бе останала без дъх от дългото тичане. Усети, че я застига камък, и потърси убежище зад един дънер. Момчетата, които я преследваха, крещяха подигравателно. Почти я бяха настигнали, въпреки че никога преди не се бяха осмелявали да доближат гората около Големия дом. Сега там нямаше опасност. Знаеха, че старейшината на рода О'Хара е в Дъблин с англичаните. Родителите им само за това говореха.

— Ето я! — извика едно момче и останалите вдигнаха ръце да хвърлят камък.

Но фигурата, която се показва иззад едно дърво, не беше Кет. Беше каля със заплашително изкривен пръст. Момчетата изкрещяха от ужас и побягнаха.

— Хайде, ела с мене — каза Грейн. — Ще ти наляя чай.

Кет подаде ръка на старата жена. Грейн излезе от прикритието си и тръгна съвсем бавно, така че Кет без усилие я следваше.

— Ще има ли сладкиши? — попита Кет.

— Непременно — отговори старицата.

Въпреки че се беше затъжила за Балихара, Скарлет издържа до края на Дворцовия сезон. Беше дала дума на Шарлот Монтагю. „Точно като сезона в Чарлстън — помисли тя. — Защо става така? Не разбирам защо хората, които държат на модата, полагат толкова усилия да се забавляват така продължително?“ Успехът ѝ растеше главоломно и мисис Фиц хитро се възползуваше от възторжените отзиви за Скарлет в „Айриш Таймс“. Всяка сутрин тя носеше вестника в кръчмата на Кенеди, за да покаже на хората колко прочута е старейшината на рода О’Хара. С течение на времето недоволството от слабостта на Скарлет към англичаните отстъпи пред гордостта, че ирландката О’Хара предизвиква по-голямо възхищение от англичанките.

Кълъм не приветствуваше съобразителността на Розалийн Фицпатрик. Беше в прекалено мрачно настроение, за да оцени забавната страна на нещата.

— Англичаните ще ѝ завъртят главата, точно както правят с Джон Девой — отсеке той.

Кълъм беше и не беше прав. Никой в Дъблин не искаше от Скарлет да сподави ирландското у себе си. То беше част от нейната привлекателност. Старейшината на рода О’Хара беше особена. Но Скарлет бе забелязала една неприятна истина. Англоирландците си въобразяваха, че са не по-малко ирландци от рода О’Хара в Адамстаун.

— Тези семейства са жители на Ирландия още отпреди заселването на Америка — раздразнено каза един ден Шарлот Монтагю. — Как можеш да ги наречеш инак освен ирландци?

Скарлет не можеше да разгадае този сложен въпрос и затова се отказа да се мъчи над него. Пък и не се налагаше, реши тя. Можеше да притежава и двата свята — Ирландия на фермите в Балихара и Ирландия на двореца в Дъблин. Кет също щеше да ги притежава, когато порасне. „А това е много по-добре, отколкото ако бях останала в Чарлстън“ — твърдо реши Скарлет.

С приключването на бала на Свети Патрик в четири часа заранта Дворцовият сезон свърши. Следващото събитие беше на няколко мили оттам, в графство Килдеър. Шарлот съобщи, че всички ще идат на конните състезания в Пънчистаун, където ще очакват и нея.

Скарлет отказа.

— Обичам конете и състезанията, Шарлот, но сега вече съм готова да се прибера у дома. Този месец забавих приемните часове достатъчно дълго. Ще платя хотелските резервации, които си направила.

Шарлот ѝ обясни, че нямало нужда — можела да ги продаде на четирикратно по-висока цена. Пък и самата тя не проявявала интерес към конете.

После благодари на Скарлет за това, че я бе направила независима.

— Ти също си независима сега, Скарлет. Повече нямаш нужда от мене. Дръж се за мисис Симс и се вслушвай в съветите ѝ за дрехите. В „Шелбърн“ са запазили твоя апартамент за следващия Сезон. Къщата ти може да побере всички гости, които би искала да поканиш, а икономката ти е най-вещата в професията си жена, която някога съм виждала. Вече си влязла в обществото. Прави с него каквото искаш.

— А ти какво ще правиш, Шарлот?

— Ще имам онова, което винаги съм искала. Малък апартамент в римски замък. Хубава храна, добро вино и много слънце, ден след ден. Ненавиждам дъжда.

Дори Шарлот не би се оплакала от времето, помисли Скарлет. Никой не помнеше такава слънчева пролет. Тревата избуя, житото, засято три седмици преди Деня на Свети Патрик, вече бе покрило полята с нежна, свежа зеленина. Тазгодишната реколта щеше да покрие загубите от миналогодишната и да остане нещичко. Колко беше хубаво да си у дома.

— Как е Рий? — попита тя Кет.

Само дъщеря ѝ беше способна да нарече малкото шотландско пони „крал“, умилено помисли Скарлет. Кет ценеше онези, които обичаше. Освен това ѝ хареса, че детето е използвало келтската дума. Радваше се, че може да си представя Кет като истинско ирландче.

Въпреки че тя всъщност приличаше на циганче. Черната ѝ коса немирно се измъкваше от плитките, а от слънцето кожата ѝ бе още повече потъмняла. Кет сваляше шапката и обувките си още щом излезеше навън.

— Не обича да го яздя със седло. И аз не обичам. По-добре е без седло.

— Не, съкровище. Трябва да се научиш да яздиш със седло. Също и Рий. Радвай се, че седлото не е дамско.

— Като това, с което ходиш на лов ли?

— Да. И ти ще имаш такова някой ден, но дотогава има още много време.

През октомври Кет щеше да навърши четири години, почти колкото Бони, когато падна. Дамското седло щеше да почака още дълго. Ах, ако Бони беше яздила нормално, а не да се учи на дамско седло... Не, не биваше да мисли така. Това „ако“ само ѝ късаше сърцето.

— Хайде да яздим до града, Кет, искаш ли? Да идем на гости на Кълъм.

Скарлет се тревожеше за него, беше станал много мрачен напоследък.

— Кет не обича града. Не може ли да стигнем до реката?

— Добре. Отдавна не съм ходила до реката, хубаво се сети.

— А може ли да се покатеря на кулата?

— Не, не може. Вратата е прекалено висока и сигурно е пълно с прилепи.

— Ще идем ли да видим Грейн?

Скарлет стисна по-здраво юздите.

— Откъде знаеш за Грейн?

Мъдрата жена ѝ бе казала да пази Кет, да я държи близо до дома. Кой бе водил там Кет? И защо?

— Тя даде на Кет млекце.

Скарлет не хареса начина ѝ на изразяване. Кет говореше за себе си в трето лице, когато нещо я притесняваше или ядосваше.

— Какво не ти хареса в Грейн, Кет?

— Тя мисли, че Кет е друго момиченце — Дара. Кет ѝ каза, ама тя не чу.

— О, миличка, тя знае, че си ти. Това е едно много специално име, което тя ти даде, когато беше още мъничко бебе. То е келтско като имената, с които ти наричаш Рий и Окрас. Дара значи „дъб“ — най-хубавото и най-могъщото дърво.

— Глупости. Момиченцата не могат да бъдат дървета. Те нямат листа.

Скарлет въздъхна. Беше се зарадвала, че Кет поиска да разговаря, детето обикновено беше много мълчаливо и невинаги беше лесно да се говори с него. Толкова упорито малко същество беше, настояваше на своето и винаги разбираше, ако някой почнеше да извърта. Истината, цялата истина, иначе щеше да хвърли убийствен поглед.

— Виж, Кет, там е кулата. Разказвала ли съм ти колко е стара?

— Да.

Скарлет я досмеша. Не беше хубаво да се лъже детето, но понякога внимателното измъкване вършеше работа.

— Харесва ми кулата — каза Кет.

— И на мене, пиленце.

Чудеше се защо толкова отдавна не бе идвала насам. Едва не беше забравила особеното усещане от стария камък. Беше едновременно странно и успокояващо. Обеща си следващия път да не чака толкова много месеци, за да дойде пак. В края на краищата това бе истинското сърце на Балихара, оттук бе почнало всичко.

Трънките вече цъфтяха покрай пътищата, а беше още април. Какво време! Скарлет намали хода на двуколката, за да поеме дълбоко дъх. Нямахше защо да бърза, роклите щяха да почакаат. Отиваше в Трим, за да получи изпратените от мисис Симс летни тоалети. На бюрото ѝ стояха шест покани за юнски домашни празненства. Не беше сигурна, че ѝ се иска така скоро да почнат светските развлечения, но вече имаше желание да се срещне с възрастни хора. Обожаваше Кет и все пак... А мисис Фиц винаги бе толкова заета с голямото домакинство, че нямаше време да седне приятелски на чаша чай. Кълъм бе заминал в Голуей да посрещне Стивън. Не знаеше какво да мисли за идването му в Балихара. Завегият Стивън. Може би нямаше да е толкова завегян в Ирландия. Сигурно в Савана беше особен и мълчалив, защото се беше забъркал в историята с оръжието. Поне тя свърши! Допълнителният

доход от къщичките в Атланта също беше приятен. Сигурно бе дала цяло състояние на финианците. По-добре беше да се харчат пари за рокли — роклите поне не можеха да наранят никого.

Стивън щеше да донесе новини от Савана. Копнееше да научи какво става с всички там. Морийн бе не по-малко небрежна в писането на писма, отколкото Скарлет. От месеци не беше чувала нищо за семейство О'Хара в Савана. Нито пък за някой друг. Излизаше, че е било разумно да реши да загърби всичко в Америка и да не се обръща назад, когато бе взела решение да продаде имотите в Атланта.

Все пак щеше да ѝ е приятно да чуе нещо за хората в Атланта. По печалбите можеше да съди, че къщичките се продават, значи работите на Ашли вървят добре. Ами леля Питипат? А Индия? Беше ли се съсухрила съвсем? И всички останали, които някога, много отдавна, имаха такова значение за нея? „По-добре да бях поддържала лично връзка с лелите, вместо да оставям пари на адвоката, за да им праща издръжката. Права бях да не им казвам къде съм, права бях да опазя Кет от Рет. Но може би той сега не би направил нищо, ако се съди по държането му в двореца. Ако пиша на Юлали, тя ще ми разкаже новините от Чарлстън. Ще разкаже и за Рет. Но ще мога ли да понеса, че двамата с Ан са блажено щастливи, отглеждат състезателни коне и бебета? Като че ли не искам да зная. Няма какво да се обаждам на лелите. От тях най-много да получа милион страници, изписани на кръст с наставления, но мисис Фиц добре запълва тази празнота с нравоученията си. Сигурно е права, че трябва да каня гости — срамота е такава къща и прислуга да не се използват. Но за Кет никак не е права. Хич не ме интересува какво правят английските майки, аз няма да допусна някаква бавачка да ѝ дава тон в живота. И без това я виждам рядко, по цял ден се губи из конюшните, в кухнята или някъде навън — все се катери по дърветата. Но самата мисъл да я изпратя в училище към някой манастир ме подлудява! Като порасне, училището в Балихара ще свърши работа. И там може да има приятели. Понякога се тревожа, че не иска да играе с другите деца... Какво става, за бога? Не е пазарен ден. Защо мостът е задръстен от толкова хора?“

Скарлет се наведе от двуколката и докосна рамото на една забързана жена.

— Какво става?

Жената вдигна поглед — очите ѝ светеха, изражението и издаваше вълнение.

— Бой с камшици. Побързайте или ще го изпуснете.

Бой с камшици. Скарлет не искаше да види как пребиват някакво нещастно войниче. Представяше си боя с камшици като наказание в армията. Опита се да обърне двуколката обратно, но блъсканицата на забързаната тълпа, жадна да види зрелището, я заклеци. Конят се спря, почнаха да удрят и люшкат двуколката. Единственото, което можеше да направи, бе да слезе, да хване юздите на коня, за да го успокои с потупване, с нежни думи, и да върви със скоростта на хората около себе си.

Движението напред спря, Скарлет чу съскането на камшика и ужасяващия му плясък. Прииска ѝ се да запуши ушите си, но не можеше да пусне юздите на уплашения кон. Стори ѝ се, че кошмарните звуци ще продължат вечно.

— ... сто. Достатъчно.

След тези думи до слуха ѝ достигна разочарованото изпъшкване на тълпата. Здравно стисна юздите. При разпръсването си хората се блъскаха още по-силно.

Затвори очи, ала вече беше късно. Беше видяла обезобразеното тяло и картината се вряза в съзнанието ѝ. Човекът беше вързан за изправено колело, китките и глезените му бяха стегнати с кожени връзки. Синята риза на пурпурни петна висеше над панталоните от груба вълна и оставяше открито онова, което е било як гръб. Сега то беше грамадна рана, от която висяха окървавени парчета плът и кожа.

Скарлет зарови лице в гривата на коня. Прилоша ѝ. Конят неспокойно тръсна глава и я блъсна встрани. Във въздуха се носеше ужасна сладникава миризма.

Някой наблизко повръщаше. Повдигна ѝ се. Наведе се колкото можеше по-ниско, без да изпуска юздите, и повърна върху калдъръма.

— Няма нищо, момче, не е срамно да си повърнеш закуската след бой с камшици. Върви в кръчмата и удари едно уиски. Марбъри ще ми помогне да го смъкнем.

Скарлет вдигна глава да види кой говори — беше британски войник в сержантска гвардейска униформа. Той говореше на редник с

пепеляво лице. Редникът се запрепъва по пътя. Дойде друг да помогне на сержанта. Двата прерязаха кожените каишки и тялото рухна в напоената с кръв кал зад него.

„Миналата седмица това беше зелена трева — помисли Скарлет. — Не е възможно. Тук трябва да има само мека зелена трева.“

— Ами жената, сержант?

Двама войници държаха за ръцете мълчалива, измъчена жена с ниско нахлупена качулка.

— Пуснете я. Свърши. Да си върви. Колата ще дойде по-късно да го отнесе.

Жената затича след тях, задърпа украсения със златни ивици ръкав на сержанта.

— Вашият офицер ми обеща, че ще мога да го погребя — извика тя. — Даде ми честна дума.

Сержантът я отблъсна.

— Имах заповед само за наказанието, останалото не е моя работа. Пусни ме, жено.

Фигурата с тъмната наметка остана на улицата самотна, загледана във войниците, които отиваха в кръчмата. Жената захлипа на пресекулки. После се обърна и затича към колелото, към окървавеното тяло.

— Дани, о, Дани, миличък!

Тя приклезна, после коленичи в отвратителната кал, мъчеше се да положи разкъсаните рамене и люшкащата се глава в скута си. Качулката се плъзна назад и откри бледо лице с фини черти, спретнато прибрана в кок златиста коса, сини очи с тъмни кръгове от мъка. Скарлет стоеше като закована. Всяко движение, всяко изчаткване на копита по калдъръма щеше да е кощунствена намеса в трагедията на тази жена. През площада притича мърляво, босо момченце.

— Ще ми дадете ли копче или нещо друго, госпожо? Мама иска нещо за спомен.

Скарлет забърза към тях по опръсканата с кръв трева, покрай калта. Сграбчи момчето за ръката. То я изгледа сепнато, със зяпнала уста. Скарлет го зашлеви с всичка сила. Шамарът прозвуча като изстрел.

— Махай се, мръсно дяволче такова! Марш оттук!

Момчето уплашено избяга.

— Благодаря ви — промълви съпругата на пребития до смърт човек.

Скарлет разбра, че вече се е намесила. Трябваше да направи малкото, което можеше да се направи.

— Познавам един лекар в Трим — каза тя. — Ще го доведе.

— Лекар? Дали ще поиска да го превърже, как мислите?

Изпълнените с горчивина и отчаяние думи бяха произнесени с английски акцент, също както на баловете в двореца.

— Ще подготви тялото за погребение — тихо каза Скарлет.

Изцапаната с кръв ръка на жената улови ръба на полата на Скарлет, после го повдигна до устните за отчаяна целувка на благодарност. Сълзи замъглиха очите на Скарлет. „Божичко, не заслужавам това. Трябваше да обърна колата, ако можех.“

— Недейте! — дръпна се тя. — Моля ви, недейте.

Жената се казваше Хариет Стюарт, по мъж Кели, а името на съпруга ѝ бе Даниъл. Скарлет не научи нищо повече, докато не сложиха затворения ковчег на Даниъл Кели в католическия параклис. После вдовицата, която до този момент беше отваряла уста само за да отговаря на въпросите на свещеника, се огледа трескаво, безумно.

— Били, къде е Били? Трябва да е тук.

Свещеникът разбра, че имат и син, заключен в хотелската стая, за да не вижда боя с камшици.

— Бяха много любезни — обясни жената, — съгласиха се да им платя с венчалната халка, въпреки че не е златна.

— Ще го доведе — каза Скарлет. — Отче! Ще се погрижите ли за мисис Кели?

— Разбира се. Донесете и бутилка бренди, мисис О'Хара. Горката жена е на ръба на припадъка.

— Няма да припадна — обади се Хариет Кели. — Не мога. Трябва да се погрижа за моето момче. То е толкова малко, едва на осем години.

Гласът ѝ беше тънък и чуплив като току-що образуван се лед.

Скарлет забърза. Били Кели беше здраво, русо момче, едро за възрастта си и побесняло — от затворничеството си зад дебелия заключена врата, от британските войници.

— Ще взема железен прът от ковача и ще им смажа главите, пък ако ще да ме застрелят — изкрещя Били.

Ханджията, макар и як мъж, едва удържаше момчето.

— Не бъди глупак, Били Кели! — Острите думи на Скарлет му подействуваха като леден душ. — Майка ти има нужда от тебе, а ти само увеличаваш мъката ѝ. Какъв мъж си ти?

Ханджията вече можеше спокойно да го пусне. Момчето притихна.

— Къде е майка ми? — попита то, гласът му издаваше всъщност колко е малко и изплашено.

— Ела с мене — рече му Скарлет.

34.

Историята на Хариет Стюарт Кели не се разкри изведнъж. Тя и синът ѝ бяха прекарали повече от седмица в Балихара, преди Скарлет да я научи, и то в най-общи черти. Хариет била дъщеря на английски свещеник и работила като помощник-гувернантка в семейството на лорд Уитли. Била добре образована за жена, деветнайсетгодишна и напълно незапозната с действителността.

Едно от задълженията ѝ било да придружава децата по време на ездата преди закуска. Влюбила се в ослепителната усмивка и игривия напевен глас на коняря, който също идвал с тях. Когато той ѝ предложил да избяга с него, тя решила, че това е най-романтичното приключение на света.

Приключението завършило в малката ферма на бащата на Даниъл Кели. За един избягал коняр и една избягала гувернантка нямало нито препоръчителни писма, нито работа. Дани обработвал каменистите ниви заедно с баща си и братята си, Хариет вършела всичко, което ѝ нареждала майка му — главно чистене и кърпене. Знаела да бродира изящно — едно от необходимите умения за дамите. Били бил единственото ѝ дете, което още веднъж доказвало, че романтичната история е приключила. Дани Кели преживявал липсата на хубавите коне в просторните конюшни и на лъскавите дрехи на конярите в имението — ослепителна раирана жилетка, цилиндър и високи кожени ботуши. Упреквал Хариет, че тя е виновна за неговия провал, започнал да се утешава с уиски. Семейството му я намразило, защото била англичанка и протестантка.

Дани бил арестуван, когато се нахвърлил върху един английски офицер в кръчмата. Роднините му го отписали от живите, щом разбрали, че наказанието е сто удара с камшик. Вече готвели помена, когато Хариет хванала Били за ръка, взела самун хляб и тръгнала да измине пеша двайсетте мили до Трим, където били казармите на полка на засегнатия офицер. Молила се да пощадят живота му. Разрешили ѝ да погребете тялото му.

— Ще заведа сина си в Англия, мисис О'Хара, ако ми дадете на заем пари за път. Родителите ми починаха, но имам братовчеди, които може би ще ни приютят. Ще върна дълга от заплатите. Все ще намеря някаква работа.

— Що за глупости? — каза Скарлет. — Не видяхте ли, че имам момиченце, което тича на воля като жребче? Кет има нужда от гувернантка. Освен това все върви след Били като сянка. Още по-голяма нужда има от приятел. Ще ми направите огромна услуга, мисис Кели, ако останете.

Всичко това беше вярно. Скарлет обаче премълча другото — нямаше никакво доверие в способностите на Хариет да намери кораб за Англия, а още по-малко начин да изкарва прехраната си. „Умна е, но няма опит — обобщил наум Скарлет. — Всичките ѝ знания са само от книгите.“ Никога не бе имала особено високо мнение за хората, отдадени на четенето.

Въпреки че не харесваше липсата на практичност у Хариет, Скарлет се радваше, че тя остана при нея. Откакто се върна от Дъблин, къщата ѝ се струваше тревожно празна. Не ѝ бе минавало през ума, че Шарлот Монтагю ще ѝ липсва, но се оказа точно така. Хариет запълваше тази празнота. В много отношения тя беше дори по-приятен събеседник от Шарлот, защото изпадаше във възторг и от най-дребната постъпка или думичка на децата, и така Скарлет научаваше за малките приключения, които Кет никога не би споделила.

Били Кели правеше компания на Кет и тревогата на Скарлет за изолацията на Кет се уталожил. Единственото неудобство около присъствието на Хариет беше враждебното отношение на мисис Фицпатрик.

— Не искаме англичани в Балихара, мисис О — заяви тя, когато Скарлет доведе Хариет и сина ѝ от Трим. — Стигаше ни, че онази Монтагю беше тук, но тя поне ви беше полезна.

— Е, може да не искате мисис Кели, но аз искам тя да остане, а в моя дом решавам аз!

На Скарлет ѝ беше омръзнало да ѝ натякват какво трябва и какво не бива да прави. Преди го правеше Шарлот, а сега мисис Фиц. Хариет никога не я критикуваше за нищо. Напротив. Беше така безкрайно благодарна за покрива над главата си и за дрехите на Скарлет, които

износваше, че понякога на Скарлет ѝ се щеше да я нахока, че е толкова хрисима и отстъпчива.

Всъщност ѝ се щеше да нахока всички и се срамуваше от себе си, защото нямаше никаква причина да е в лошо настроение. Всички казваха, че времето е незапомнено хубаво за сезона. Житните класове вече бяха избуяли, засетите с картофи ниви се зеленееха. Ярките слънчеви дни се редуваха един след друг, пазарните дни в Трим завършваха с празненства до късно в топлите вечери. Скарлет танцуваше до прокъсване на обувките и чорапите, но музиката и смеховете не успяваха да подобрят за дълго настроението ѝ. Когато Хариет въздишаше романтично по влюбените двойки, които се разхождаха покрай реката с преплетени ръце, Скарлет се извъръщаше и нетърпеливо свиваше рамене. „Слава богу, че по пощата всеки ден идват покани“ — мислеше тя. Скоро щяха да почнат да се канят гости по домовете. Като че изисканите тържества и изкушенията на магазините в Дъблин бяха помрачили привлекателността на пазарния ден в Трим.

Към края на май водите на река Бойн спаднаха толкова ниско, че се показаха камъните, поставени там преди столетия като основа на брода. Селяните тревожно се взираха в облаците, които западният вятър носеше ниско през красивото ярко небе. Нивите имаха нужда от дъжд. Кратките превалявания освежаваха въздуха, но само намокряха пръстта, оголваха корените на житата и тимотейката, чиито стръкчета клюмваха.

Кет каза, че северната пътека до къщичката на Грейн била утъпкана от стотици нозе.

— Има повече масло, отколкото може да изяде — добави тя, като размазваше масло върху кифличката си. — Хората искат магия за дъжд.

— Решила си да се сприятелиш с Грейн?

— Да. Били я харесва.

Скарлет се усмихна. Всяка дума на Били беше закон за Кет. За щастие момчето имаше добър характер, иначе обожанието на Кет щеше да е ужасно мъчение. Той обаче бе търпелив като светец. Били беше наследил от баща си „усета към конете“. Учеше Кет да язди

майсторски, много по-добре, отколкото можеше да го направи Скарлет. Само след няколко години Кет щеше да язди кон, не пони. Поне два пъти на ден казваше, че понитата са за малки момичета, а Кет е голяма. Добре, че уточнението „не достатъчно голяма“ дойде от Били. Кет никога нямаше да го приеме от Скарлет.

Скарлет отиде на гости в Роскомън в началото на юни, уверена, че дъщеря ѝ по никакъв начин няма да се чувства изоставена. „Сигурно изобщо няма да забележи, че липсвам. Колко неприятно.“

— Нали времето е чудесно? — обръщаше се тя към всички на празненството. След вечеря поиграха тенис на моравата, беше светло чак до десет часа.

Скарлет се радваше, че е заедно с толкова много от най-приятните си познати от Дъблин. Единственият, когото не поздрави с особено въодушевление, беше Чарлс Рагланд.

— Точно твоят полк преби горкия човек с камшици, Чарлс. Никога няма да забравя и никога няма да простя. Цивилните дрехи не променят факта, че ти си английски войник и че военните са чудовища.

За нейна изненада Чарлс не се опита да се оправдава.

— Наистина съжалявам, че си видяла това, Скарлет. Боят с камшици е мръсна работа. Но ставаме свидетели и на още по-ужасни неща, които трябва да се прекратят.

Въздържа се да даде примери, ала Скарлет дочу от общите разговори за разпространяващото се из цяла Ирландия насилие срещу земевладелците. Опожарявали ниви, колели крави, управителят на голямо имение до Голуей бил издебнат и посечен. Със сподавен, тревожен шепот се говореше за възраждане на „Белите момчета“ — организирани мародерски банди, които тероризирали земевладелците преди повече от сто години. По-мъдрите не вярваха. Последните произшествия били единични, неорганизирани и обикновено били дело на добре известни нарушители. И псе пак човек започваше да се чувства малко неловко в колата, преминаваща под втречените погледи на арендаторите.

Скарлет прости на Чарлс, но добави, че не бива да очаква от нея да забрави.

— Дори ще поема вината за боя с камшици, ако така ще ме запомниш — пламенно заяви той и се изчерви като момче. — По дяволите, измислям речи, достойни за лорд Байрон, когато съм в казармата и мисля за тебе, а щом те видя, избъбрям някаква глупост. Не може да не знаеш, че съм безнадеждно влюбен в теб...

— Знам. Няма нищо, Чарлс. Сигурно не бих харесала лорд Байрон, а ти ми харесваш.

— Наистина ли, ангел мой? Мога ли да се надявам, че...

— Май че не, Чарлс. Не прави такава отчаяна физиономия. Не е характерно за тебе. Струва ми се, че никой не би могъл.

През нощта сандвичите в стаята на Скарлет бавно съхнеха.

— Толкова е хубаво, че съм си у дома! Страхувам се, че съм ужасен човек, Хариет. Когато съм далеч, нямам търпение да се върна къщи, колкото и да се забавлявам. В същото време се хващам на бас, че ще започна да мисля за следващото гостуване още до края на седмицата. Разкажи ми какво стана, докато ме нямаше. Кет умори ли Били до смърт?

— Не чак дотам. Измислиха си нова игра — „даване на викингите“. Не знаей откъде дойде името. Кет каза, че ти можеш да го обясниш, тя просто си спомни израза. Сложиха въжена стълба на кулата. Били качва горе камъни, после ги хвърлят през отворите в реката.

Скарлет се засмя.

— Тази хитруша. Откога ми хленчи да се покатери на кулата. Пък и виждам, че Били върши тежката работа. А още не е навършила четири години. Като стане шестгодишна, сигурно ще е истински ужас. Ще трябва да я биеш с пръчка, за да учи буквите.

— Сигурно няма да се наложи. Вече проявява любопитство към азбуката с животните в нейната стая.

Скарлет се усмихна на намека, че дъщеря ѝ вероятно е почти гениална. Искаше ѝ се Кет да прави всичко по-рано и по-добре от всички други деца в историята на човечеството.

— Ще ми разкажеш ли за гостуването си, Скарлет? — попита Хариет с копнеж. Житетският опит не бе разрушил романтичната ѝ мечтателност.

— Беше чудесно — започна Скарлет. — Бяхме... ами около двайсет и пет души, предполагам... Един път да няма досаден стар генерал от запаса, който да бърбори какво е научил от Уелингтънския херцог. Организирахме турнир по крокет със залагания като на конни състезания. Бях в един отбор с...

— Мисис О'Хара! — чу се писък.

Скарлет подскочи от стола. Влетя задъхана и зачервена камериерка.

— В кухнята... — заговори тя на пресекулки. — Кет... изгори се...

Скарлет едва не я блъсна, хуквайки покрай нея.

Письците на Кет се чуваха някъде по средата на колонадата от къщата към кухненското крило. Скарлет затича още по-бързо. Кет никога не плачеше.

— Не знаеше, че тиганът е горещ...

— Вече намазах ръката й с масло...

— Изпусна го веднага щом го докосна...

— Мамо... Мамо...

Гласовете долитаха отвсякъде, но Скарлет чуваше единствено думите на Кет.

— Мама е тук, миличко. Кет ще се оправи веднага.

Грабна разплаканото дете на ръце и забърза към вратата. Беше видяла страхотната червена резка през дланта на Кет. Ръчичката беше така подута, че пръстите стърчаха разперени.

Можеше да се закълне, че алеята изведнъж е станала два пъти по-дълга. Тичаше с всички сили, без да рискува да падне. „Ако доктор Девлин не е у дома, няма вече да има покрив, като се върне. Ще изхвърля всичките му мебели заедно със семейството.“

Докторът се оказа вкъщи.

— Хайде, хайде, мисис О'Хара, няма защо да се тревожите толкова. Нали децата все правят бели? Дайте да видя.

Кет изпищя, когато той натисна дланта й. Писъкът преряза Скарлет като с нож.

— Лошо се е изгорила, без съмнение — каза доктор Девлин. — Ще мажем раната, докато мехурът се напълни, после ще го разрежем и ще изтеглим течността отвътре.

— Сега я боли, докторе. Не можете ли да направите нещо?

Сълзите на Кет мокреха рамото на Скарлет.

— Маслото е най-доброто средство. Ще ѝ мине лека-полека.

— Лека-полека?

Скарлет се извърна и избяга. Сети се за течността, която ѝ дадоха при раждането на Кет, благословеното бързо облекчаване на болката.

Реши да заведе детенцето си при мъдрата старица.

Беше толкова далеч — бе забравила на какво разстояние са реката и кулата. Краката ѝ се умориха, ала не биваше да се предава. Скарлет тичаше, сякаш я гонеха кучетата от ада.

— Грейн! — извика тя, като стигна до храстите. — Помощ! За бога, помощ!

Старицата се подаде от сянката.

— Да приседнем тук — тихо каза тя. — Няма нужда да тичаш повече.

Настани се на земята и протегна ръце.

— Ела при Грейн, Дара. Сега ще ти мине.

Скарлет остави Кет в скута на старицата. После приклепна, готова да грабне детето и пак да хукне нагам, където биха ѝ помогнали. Ако можеше да се сети за такова място или такъв човек.

— Искам да си сложиш ръката в моята, Дара. Няма да те докосвам. Отпусни тук ръчичка. Ще поговоря на раната, тя ще ме послуша и ще си отиде.

Гласът на Грейн звучеше спокойно и уверено. Зелените очи на Кет се загледаха в непроницаемото сбръчкано лице на старицата. Сложи изгорената си ръчичка с дланта нагоре в съсухрената ѝ ръка, цяла в петна от билките.

— Голямо, силно изгаряне, Дара. Ще трябва да го убедя. Дълго ще му бая, но скоро ще се почувствуващ по-добре.

Грейн лекичко духна изгореното. Веднъж, два, три пъти. Доближи устни до ръката и зашушука в дланта на Кет.

Думите не се различаваха, гласът напомняше за шепота на нежни листенца или бълбукането на бистър поток над камъчета в ясен, слънчев ден. След не повече от три минути Кет престана да плаче. Скарлет се отпусна на земята, мускулите ѝ омекнаха от облекчение. Шепотът продължи — нисък, монотонен, успокояващ. Главичката на

Кет клюмна върху гърдите на Грейн. Шепотът продължи. Скарлет се облегна назад на лакти. Отпусна глава, полегна на земята по гръб и скоро задряма. Но Грейн продължи да шепне, докато Кет и Скарлет спяха. Бавно, бавно отокът спадна, червенината избледня и кожата на Кет възвърна цвета си, сякаш никога не бе изгаряла. Чак тогава Грейн вдигна глава и облиза пресъхналите си устни. Положи ръчичката на спящото дете върху другата, нежно го залюля и затананика тихичко. Мина доста време, преди да спре.

— Дара!

Кет отвори очи.

— Време е да си вървиш. Кажи на майка си. Грейн е изморена и ще заспи. Трябва да отведеш майка си у дома.

Старицата помогна на Кет да се изправи. После се обърна и пропълзя в хрусталаците.

— Мамо! Време е да си вървим.

— Кет? Как можах да заспя? О, ангел мой, толкова съжалявам! Какво стана? Как си, съкровище?

— Заспах. Ръката ми е добре. Може ли да се покатеря на кулата?

Скарлет погледна ръчичката на детето, по която нямаше и следа от изгарянето.

— О, котенце, мама наистина има нужда от прегръдка и целувка, моля те.

Притисна за миг момиченцето, после го пусна. Това беше нейният подарък за Кет.

Детето долепи устни до бузата на Скарлет.

— Май по-добре да хапна сладкиши и чай, вместо да се качвам на кулата точно сега — каза Кет. Това пък беше нейният подарък за майка ѝ. — Хайде да се прибираме у дома.

— О'Хара беше омагьосана, вещицата и нейното намерение говореха на език, който никой човек не разбира.

Нел Гарити твърдеше, че ги видяла със собствените си очи и така се уплашила, та си плюла на петите и съвсем забравила, че трябва да мине през брода на Бойн. Сигурно щяла да се удави, ако реката била пълноводна както обикновено.

— Правеха магии на облаците, та да ни подминават.

— Ами на същия ден не секна ли млякото на кравата на Ани Макгинти, хем беше от най-дойните в цял Трим?

— Дан Хулихън в Наван целият е в брадавици по краката, не може да стъпва.

— Намереничето язди вълк, който денем се превръща в пони.

— Сянката ѝ падна върху буталката ми и изобщо не изби масло.

— Хората казват, че вижда в тъмното, очите ѝ святкат като на хищник.

— Не сте ли чували за нейното раждане, мисис Райли? Било на Все светии, небето се раздирало от комети...

Приказките се носеха от къща на къща из цялата околност.

Мисис Фицпатрик намери котката на Кет пред вратата на Големия дом. Окрас беше удушена и после изкормена. Тя уви останките в парче плат и ги скри в стаята си, докато намери удобен момент да стигне скришом до реката и да ги хвърли там.

Розалийн Фицпатрик влетя в къщата на Кълъм, без да почука. Той я погледна, но не стана от стола.

— Точно както си мислех! — възкликна тя. — Не можеш да си пиеш пиетето като порядъчните хора в кръчмата, ами трябва да криеш слабостта си тук, с това жалко подобие на мъж.

Тонът ѝ беше изпълнен с презрение, също както и жестът, с който подритна отпуснатите крака на Стивън О'Хара. От полуотворената му уста излизаше неравномерно хъркане. Миризмата на уиски беше пропила дрехите и дъха му.

— Остави ме на мира, Розалийн — уморено каза Кълъм. — Двамата с братовчед ми оплакваме смъртта на ирландските надежди.

Мисис Фицпатрик сложи ръце на хълбоците си.

— Имаш и братовчедка, Кълъм О'Хара, какво ще кажеш за нейните надежди? Ще продължаваш ли да се наливаш с уиски, когато Скарлет ще оплаква смъртта на милата си рожба? Ще тъгуваш ли с нея, когато кръщелницата ти умре? Казвам ти, Кълъм, детето е в смъртна опасност.

Розалийн падна на колене пред стола и разтърси ръката на Кълъм.

— В името на Христа и на Богородица, Кълъм, трябва да направиш нещо! Опитах какво ли не, но хората не искат и да чуят. Може би е вече късно да послушат дори тебе, но ти си длъжен да опиташ, не можеш да отбягваш света така. Хората усещат бягството ти, братовчедка ти Скарлет също.

— Кати Кълъм О'Хара — промърмори Кълъм.

— Кръвта ѝ ще тежи на твоята съвест — заяви Розалийн с хладна яснота.

На следващия ден и вечерта Кълъм обиколи, без да бърза, всяка къща, колиба и кръчма в Балихара и Адамстаун. Първо посети Скарлет. Намери я в канцеларията да преглежда сметките на имението. Намръщеното ѝ лице се разведри, като го видя, но пак потъмня, когато той ѝ предложи да покани гости по случай пристигането на нейния братовчед Стивън в Ирландия.

Най-накрая тя се предаде, както очакваше Кълъм. Сега вече той можеше да използва поканата като повод за всички останали посещения. Напрегнато се вслушваше, за да провери дали предупрежденията на Розалийн са основателни, но за голямо свое облекчение не чу нищо подобно.

След неделната служба всички селяни и целият род О'Хара от графство Мийд се стекоха в Балихара да поздравят Стивън с „добре дошъл“ и да научат нещо за Америка. На моравата бяха изнесени дълги дървени маси, отрупани с димящи паници варено осолено говеждо и зеле, панери, пълни с горещи варени картофи, и кани с пенлива тъмна бира. Френските прозорци бяха отворени към дневната, виждаше се таванът с изписаните ирландски герои — покана за всекиго, който би събрал смелост да прекрачи прага на Големия дом.

Празненството беше почти хубаво.

После Скарлет се утешаваше с мисълта, че е направила всичко, което е било по силите ѝ, и че е прекарала доста време с Катлийн.

— Толкова ми липсваше, Катлийн — каза тя на братовчедка си. — Всичко се промени, откак ти замина. Бродът може да е по-плитък от всякога, но пак не мога да ида при Пигийн.

— Ако нищо не се променяше, Скарлет, щеше ли да си струва дори да дишаме? — отвърна Катлийн.

Братовчедка ѝ имаше здраво момченце и допълни, че се надявала да му роди братче след шест месеца.

„Изобщо не съм ѝ липсвала“ — тъжно помисли Скарлет.

В Ирландия Стивън не беше по-разговорлив, отколкото в Америка, но това сякаш не правеше впечатление на роднините.

— Мълчаливец си е, това е всичко.

Скарлет го отбягваше. За нея той продължаваше да е завеният Стивън. Ала новината, която ѝ донесе, беше важна. Дядо Робияр бил починал и оставил имота на Полин и Юлали. Живеели заедно в розовата къща, разхождали се всеки ден и хората говорели, че били по-богати от сестрите Телфеър.

Гостите на празненството чува далечен тътен на гръмотевица. Всички млъкнаха, спряха да ядат и да се смеят, за да погледнат с надежда към подигравателната синева на небето. Отец Флин добавяше специална молитва всеки ден, а хората палеха свещи и също се молеха за дъжд.

В деня на лятното слънцестоене докараните от западния вятър облаци започнаха да се струпват, без да отминават, както дотогава. В късния следобед вече бяха закрили хоризонта — черни и тежки. Мъжете и жените, които събираха съчки за нощния огън, вдигнаха глави да усетят поривистия вятър. Миришеше им на дъжд. Щеше наистина да стане голямо празненство, ако можеше да завали и да се спаси реколтата.

Бурята налетя на свечеряване. Разнесе се оглушителна канонада от гръмотевици, от светкавиците ставаше ясно като ден, изля се истински порой. Хората легнаха на земята и покриха главите си. Върху тях се посипа градушка като орехи. Кратките мигове на затишие между две гръмотевици се нарушаваха от викове, изпълнени с мъка и страх.

Скарлет тъкмо излизаше от Големия дом, за да отиде при музиката и танците около огъня. Мушна се обратно в къщата, прогизнала до кости, макар че бе стояла навън само няколко секунди, и затича нагоре да намери Кет. Детето гледаше през прозореца с широко

разтворени зелени очи, запушило ушите си с длани. Хариет Кели се беше сгушила в ъгъла и притискаше здраво Били. Скарлет коленичи до Кет и двете се загледаха в природната стихия.

Всичко свърши за половин час, после небето се изясни, показаха се звездите и ярката луна в три четвърти. Огънят беше разпръснат и угаснал. Нямаше да го запалят повече тази нощ. Ливадите и нивите бяха покосени от градушката, сиво-белите ледени парчета ги застилаха плътно. От гърлата на ирландците в Балихара се изтръгна пронизителен писък. Той разцепи нощта, премина през каменните стени и прозорците на стаята на Кет. Скарлет потръпна и прегърна мургавото си детенце. Кет тихичко захлипа. Дланите върху ушите не можеха да заглушат писъка.

— Изгубихме реколтата — каза Скарлет, изправена на една маса сред широката улица на Балихара и обърната с лице към хората от града. — Все пак има какво да се спасява. Тревата ще изсъхне, ще съберем сеното, а от житните стъбла ще имаме слама, въпреки че няма класове и няма да има жито. Сега отивам в Трим, Наван и Дроуета да купя запаси за зимата. В Балихара няма да има глад. Това ви обещавам аз, старейшината на рода О'Хара.

Тогава множеството я поздрави.

Но вечер хората седяха край огнището и говореха за вещицата, намереничето и кулата, където то предизвиквало призрака на обесения лорд да си отмъсти.

35.

Ясното небе и неумолимата жега се върнаха и се задържаха дълго. Вестник „Таймс“ посвещаваше цялата първа страница на сведения и догадки за времето. Втора и трета страница все по-често съобщаваха за изстъпления срещу имотите и служителите на земевладелците.

Всеки ден Скарлет преглеждаше вестника и го захвърляше настрана. Слава богу, тя поне нямаше защо да се тревожи за арендаторите си, слава богу. Знаеха, че ще се погрижи за тях.

Ала това никак не беше лесно. Много често, когато пристигаше в някой град, уж претъпкан с брашно и храни, разбираше, че запасите или са били плод на слухове, или са изчерпани. Отначало Скарлет яростно се възмущаваше от високите цени, но запасите все повече намаляваха и тя се радваше на всичко, което успяваше да намери, плащайки безотказно, макар и често пъти стоката да не беше добра.

„Положението е толкова лошо, колкото бе в Джорджия след Войната — помисли тя. — Не, още по-лошо, защото тогава се биехме с янките, които ограбваха или опожаряваха всичко. Сега се боря за живота на много повече хора, отколкото когато трябваше да изхранвам близките си в Тара. И въобще не зная кой е врагът. Не вярвам Господ да е проклетел Ирландия.“

Въпреки това купи свеци за сто долара, та хората да ги палят при молитвите си в църквата. Пък и яздеше или караше колата по-внимателно, като заобикаляше купчините камъни, които започнаха да се появяват покрай пътищата и по полето. Не знаеше какви древни божества се омилостивяват по този начин, но ако те можеха да донесат дъжд, щеше да им събере всички камъни в графство Мийд. Щеше да ги пренесе със собствените си ръце, ако трябваше.

Чувствуваше се безпомощна. Това, което преживяваше, беше непознато и страшно. Беше повярвала, че разбира от земеделие, защото бе израсла в плантация. Добрите години в Балихара всъщност не я изненадаха с нищо, защото работеше здраво и изискваше същото

от другите. Но какво трябваше да направи сега, когато желанието за работа не беше достатъчно?

Продължи да ходи на гости — бе приемала поканите така въодушевено. Но сега търсеше не забавления, а информация от другите земевладелци.

Пристигна с един ден закъснение в абатство Килбони за празненството у Гифърдови.

— Ужасно съжалявам, Флорънс — каза тя на лейди Гифърд, — ако бях проявила по-добро възпитание, щях да се сетя да изпратя телеграма. Но всъщност се лутах навсякъде да търся брашно и хранителни продукти и съвсем загубих представа за дните от седмицата.

Лейди Гифърд чувствуваше такова облекчение от появата на Скарлет, че забрави да се сърди. Всички останали гости бяха приели поканата ѝ заради примамката, че Скарлет също ще дойде.

— Отдавна чакам възможността да ви стисна ръката, млада госпожо.

Един господин с голф раздруса ръката на Скарлет. Беше енергично старче — маркиз Треван, с немирна бяла брада и клонест нос, изпъстрен с необичайно ярки червени жилки.

— Благодаря ви, сър — отговори Скарлет.

„Но за какво?“ — зачуди се тя.

Маркизът ѝ обясни с характерния за глухите висок глас. Говореше пред всички гости, все едно дали им се слушаше, или не. Гръмливият глас стигаше чак до поляната за крокет.

Заслужавала поздравления, ревеше той, защото спасила Балихара. Казвал на Артър да не е такъв глупак, да не пилее пари, като купува кораби от крадци, които го лъжели, че дървените части са здрави. Но Артър не искал и да чуе, бил решил да се съсипе. Платил осем хиляди лири, повече от половината си състояние, с които можел да купи цялата земя на графство Мийд. Глупак, винаги бил глупак, нямал капка разум още откакто се познавали от деца. Все пак обичал Артър като брат, макар и да бил глупак. Никой нямал такъв верен приятел като Артър. Плакал — „да, госпожо“, — наистина плакал, когато Артър се обесил. Ясно, глупак бил, но кой би допуснал, че е чак

толкова глупав? Артър обичал това място, давал сърцето си за него и в края на краищата дал и живота си. Било престъпление от страна на Констанс да го изостави така. Трябвало да го запази в памет на Артър.

Маркизът благодари на Скарлет, че е направила онова, което вдовицата на Артър нямала достатъчно почтеност да извърши.

— Още веднъж искам да ви стисна ръката, мисис О'Хара.

Скарлет се обърка. Какво ѝ говореше старецът? Младият господар на Балихара не се бил обесил, обесил го един човек от града, който го завлякъл в кулата. Така разправяше Кълъм. Сигурно маркизът грешеше. Старите хора смесват спомените си... Или Кълъм бъркаше. Бил е малко дете, знаеше историята само от хорските приказки, по онова време дори не е бил в Балихара, семейството живеело в Адамстаун... Маркизът също не е бил в Балихара и също е научил от други хора. Беше много сложно.

— Скарлет, здравей.

Беше Джон Морланд. Скарлет мило се усмихна на маркиза и дръпна ръката си. Хвана Морланд под ръка.

— Барт, много се радвам да те видя. Търсих те на всяко празненство през сезона, но не те открих никъде.

— Тази година го пропуснах. Две кобили, които се жребят, винаги имат предимство пред един вицекарал. Как си ти?

Беше минала цяла вечност от предишната им среща, бяха се случили толкова много неща. Скарлет се чудеше откъде да почне.

— Знам какво те интересува, Барт — подхвана тя. — Един от ловджийските коне, който ми помогна да купя, вече изпреварва Полумесец. Казва се Комета. Просто сякаш един ден реши, че това е игра, а не работа...

Отидоха в едно тихо ъгълче да поговорят. Скарлет скоро разбра, че Барт въобще няма новини от Рет. Освен това научи много повече, отколкото ѝ се искаше да знае, за израждането на жребче, обърнато наопаки в утробата на кобилата. Нямаше значение. Барт беше един от любимците ѝ и винаги щеше да остане такъв.

Всички говореха за времето. Никога в историята си Ирландия не бе преживявала суша, а как иначе можеше да се нарече безкрайната поредица слънчеви дни? Почти нямаше незасегнат край. През септември, когато арендаторите трябваше да се разплащат, сигурно щеше да стане тежко.

Не беше мислила за това. Сърцето ѝ се сви. Разбира се, фермерите нямаше да могат да се издължат. Но ако не ги накараше да платят, как можеше да очаква от градските наематели да постъпят иначе? Магазините, кръчмите и дори лекарят зависеха от парите, които фермерите харчеха при тях. Нямаше да има никакви доходи.

Беше ужасно трудно да поддържа веселото си изражение, но се налагаше. О, с нетърпение очакваше гостуването да свърши.

Последният ден беше 14 юли, денят на падането на Бастилията. Гостите бяха предупредени да носят дрехи за маскарад. Скарлет облече най-хубавите и най-ярки дрехи от Голуей с четири разноцветни фусти под червената пола. Раираните чорапи не бяха най-подходящи за горещината, но предизвикаха такава сензация, че си струваше да се поизмъчи с тях.

— Никога не съм предполагала, че селянките са така очарователно облечени под цялата си мръсотия — възкликна лейди Гифърд. — Ще си купя такива дрехи за Лондон догодина. Ще ме молят да издам името на шивачката.

„Глупачка“ — помисли Скарлет. Добре, че тази вечер беше последната.

Чарлс Рагланд дойде за танците след вечеря. Същата сутрин гостите се били разотишли от мястото, където бил поканен и той.

— Така или иначе, щях да си тръгна — сподели той със Скарлет по-късно. — Когато разбрах, че си толкова наблизко, реших, че трябва да дойда.

— Наблизко? Бил си на петдесет мили оттук.

— И сто нямаше да имат значение.

Скарлет се остави Чарлс да я целуне под сянката на големия дъб. Толкова отдавна никой не я беше целувал, не беше усещала закрилата на прегръдка от силни мъжки ръце. Почувствува как се разтапя в обятията му.

— Любима — прошепна прегракнало Чарлс.

— Шшт. Просто ме целувай, докато съм замаяна, Чарлс.

Наистина беше замаяна. Притисна се до широките му мускулести рамене, за да не падне. Но когато той каза, че ще дойде при нея в стаята, Скарлет се отдръпна с прояснен разум. Целувките бяха едно, а за леглото и дума не можеше да става.

Изгори пълната с разкаяния бележка, която той пъкна под вратата ѝ през нощта, и сутринта тръгна достатъчно рано, за да не се налага да се сбогува.

Когато се върна у дома, веднага потърси Кет. Изобщо не се изненада, че двамата с Били отишли до кулата. Тя беше единственото прохладно място в Балихара. Учуди се обаче, че Кълъм и мисис Фицпатрик я чакаха под сянката на голямото дърво зад къщата, където бяха поднесли чай.

Зарадва се много. Кълъм толкова дълго се държеше отчуждено, избягваше да идва в Големия дом. Беше чудесно, че човекът, когото чувствуваше почти като брат, се е върнал.

— Искам да ти разкажа нещо извънредно необичайно — каза тя. — Щях да умра от любопитство, като го чух. Как мислиш, Кълъм? Възможно ли е младият лорд сам да се е обесил в кулата?

Скарлет смеешком описа маркиз Треван, имитираше изразите му съвсем точно.

Кълъм остави чаената чаша със строго премерено движение.

— Нямам представа, Скарлет скъпа — каза той безгрижно и засмяно, точно както Скарлет обичаше да си го припомня. — Всичко е възможно в Ирландия, иначе тук щяха да плъзнат змии, както навсякъде другаде по света.

Кълъм се усмихна и се изправи.

— Сега трябва да вървя. Зарязах задълженията си само и само да видя хубавичкото ти лице. Не вярвай на нито една дума на тази жена, ако се опита да ти разказва колко са ми харесали сладкишите, които изядох с чая.

Отдалечи се толкова бързо, че Скарлет не свари да му загъне няколко сладки в салфетка.

— Ей сега ще се върна — каза мисис Фиц, и побърза след Кълъм.

— Добре! — високо подвикна Скарлет.

В далечината, в края на пожълтялата морава забеляза Хариет Кели и ѝ помахна.

— Ела да прием чай! — извика Скарлет.

Беше останало още много.

Розалийн Фицпатрик трябваше да прихване полите си и да се затича, за да догони Кълъм някъде по средата на дългата алея. Мълчаливо повървя до него, докато си поеме дъх, после проговори.

— И сега какво става? — запита тя. — Хукна към бутилката, нали това е истината?

Кълъм спря и се извърна с лице към нея.

— Никъде не е истината — и точно това ме измъчва. Нали я чу? Повтаряше лъжите на англичанина и им вярваше. Точно както Девой и останалите вярват на лъскавите английски лъжи на Парнел. Не можах да остана повече, Розалийн, страх ме беше, че ще счупя на парчета английския й сервиз за чай и в знак на протест ще завия като вързано куче.

Розалийн забеляза мъкмата в очите му и изразът на лицето ѝ стана по-суров. Твърде дълго бе изливала върху изтерзаната му душа единствено съчувствие — но то не бе помогнало. Той се измъчваше от мисълта, че е провален и предаден. След над двайсет години служба за свободата на Ирландия, след успеха на поверената му задача, след попълването на арсенала в протестантската църква в Балихара му бяха заявили, че всичко е било безсмислено. Политическите действия на Парнел били по-важни. Кълъм винаги бе мечтал да загине за своята родина и сега не можеше да понесе мисълта, че ще живее, без да ѝ помага.

Розалийн Фицпатрик, също както Кълъм, не вярваше на Парнел. И тя се ядосваше, че неговата работа и нейната са пренебрегнати от финианските водачи. Но тя можеше да потисне чувствата си, за да изпълни заповедите. Нейната всеотдайност беше огромна, може би по-голяма дори от неговата, и все пак тя търсеше преди всичко лично отмъщение и чак след него — справедливост.

Сега обаче Розалийн остави настрана предаността си към финианството. Страданията на Кълъм значеха за нея повече, отколкото страданията на Ирландия, защото тя го обичаше — макар че никоя жена не бива да допуска да се влюби в свещеник — и не можеше да го остави да се самоунищожи от съмнения и гняв.

— Какъв ирландец си тогава, Кълъм О'Хара? — остро попита тя. — Ще оставиш ли Девой и останалите да управляват сами, и то

неправилно? Виждаш какво става. Хората се борят сами и плащат страшна цена за това, че нямат водач. Те не искат Парнел, също както не го искаш и ти. Осигурил си средства за цяла армия. Защо не се заемеш със създаването ѝ, вместо да се напиваш до безсъзнание като пияниците, дето бърборят за подвизи по кръчмите?

Кълъм се обърна към нея, после зарея поглед надалеч и очите му бавно се изпълниха с надежда.

Розалийн сведе поглед към земята. Не можеше да си позволи Кълъм да забележи чувствата, които искряха в очите ѝ.

— Не знам как понасяш жегата — оплака се Хариет Кели. Макар, че държеше чадърче, по нежното ѝ лице бяха избили капчици пот.

— Обичам я — каза Скарлет. — Също както у дома. Разказвала ли съм ти за Юга, Хариет?

Хариет отговори отрицателно.

— Лятото беше любимият ми сезон — започна Скарлет. — Трябвах точно горещина и сухи дни. Беше толкова красиво, памукът зеленееше и аха да се разпукне, в безкрайни редици, докъдето ти видят очите. Работниците пееха, окопавайки нивите, песента долиташе отдалеч и сякаш оставаше да плува във въздуха.

Скарлет се заслуша в собствените си думи и се ужаси. Какво каза? „У дома.“ Сега домът за нея беше тук. В Ирландия.

Хариет гледаше мечтателно.

— Колко красиво — въздъхна тя.

Скарлет я погледна с неприязън, после изпита същото чувство към себе си. Романтичната мечтателност беше забъркала Хариет Кели в повече неприятности, отколкото можеше да понесе, и въпреки това тя не се беше отказала от нея.

„За разлика от мене. Не аз обърнах гръб на Юга, генерал Шърман ме отдели от него и вече съм достатъчно възрастна да се преструвам, че това никога не е било. Не зная какво става с мене, съвсем се обърках. Може би е от жегата или съм загубила всичките си желания.“

— Отивам да поработя по сметките, Хариет — каза Скарлет.

Стройните колонки цифри винаги ѝ действаха успокояващо, а точно в момента усещаше, че ще се пръсне.

Счетоводните книги бяха ужасяващо потискащи. Единствените приходи идваха от къщичките, които строеше в покрайнините на Атланта. Е, поне тези пари не отиваха вече за революционното движение, на което се бе посветил Кълъм. Можеха да помогнат, и то много. Ала все пак не бяха достатъчни. Беше похарчила невероятни суми за къщата и селото. Също и в Дъблин. Не ѝ се вярваше колко разточителна е била в Дъблин, макар че акуратно подредените цифри го доказваха без никакво съмнение.

Да можеше само Джо Колтън да понамали разходите по строежа на къщичките. Пак щяха да се продават като топъл хляб, а печалбата щеше да е много по-голяма. Не би му позволила да купува по-евтин материал, та нали основната причина да се заеме със строителството беше да помогне на Ашли. Имаше още много начини да се намалят разходите. Основните... комините... тухлите можеха и да не са само от най-доброто качество.

Скарлет нетърпеливо тръсна глава. Джо Колтън никога не би го направил сам. Беше точно като Ашли — честен до мозъка на костите си и пълен с идеи, които нямаха нищо общо с деловата работа. Спомни си как те двамата разговаряха на строителната площадка. Ако имаше нещо вярно в поговорката за краставите магарета, то беше тъкмо за тях двамата. Нямаше да се учуди, ако ги видеше да прекъсват по средата разговор за цените на дървения материал, за да заприказват за някоя глупава книга, която са прочели. Замисли се.

Трябваше да прати Хариет Кели в Атланта.

От нея ставаше чудесна съпруга за Ашли. Прекрасно си подходяха, живеяха в света на книгите и бяха безпомощни в действителността. В много отношения Хариет беше глупавичка, но предано изпълняваше задълженията си — беше останала при некадърния си съпруг почти десет години — и в същото време беше по своему предприемчива. Не всеки би могъл да стигне до командира със скъсани обувки и да моли да пощадят живота на Дани Кели. Ашли се нуждаеше от такава стоманена опора. Нуждаеше се също от човек, за когото да се грижи. Той нямаше никаква полза от това, че Индия и леля Питипат се суетят около него през цялото време. Просто беше ужасно да се помисли как това би могло да се отрази на Бо. Били щеше да го

понаучи на някои неща. Скарлет се усмихна широко. Най-добре беше заедно с Били Кели да изпрати и пакет ароматични соли за леля Питипат.

Лицето ѝ помръкна. Не, нямаше да стане. Кет щеше да тъгува без Били. Когато Окрас изчезна, тя ходеше омърлушена цяла седмица, а котката не беше и една десета от онова, което означаваше в живота ѝ Били.

Освен това Хариет не понасяше горещините.

Не, нямаше да стане. По никой начин.

Скарлет отново сведе глава над счетоводните книги.

36.

— Трябва да престанем да харчим толкова пари — ядосано каза Скарлет и размаха счетоводната книга под носа на мисис Фицпатрик. — Няма никакъв смисъл да изхранваме цяла армия слуги, когато брашното струва цяло състояние. Трябва да уволним поне половината. Пък и така или иначе каква работа вършат? И само да не ми запееш старата песен, че нямало кой да бие млякото и да прави масло, защото, ако има нещо в изобилие тия дни, то е маслото. Не можеш да го продадеш дори за половин пени фунта.

Мисис Фицпатрик търпеливо изчака излиянията на Скарлет да свършат. После спокойно пое счетоводната книга и я остави на масата.

— Значи ще ги изхвърлите на улицата, така ли? — попита тя. — Там ще си намерят компания, защото повечето господарски домове в Ирландия правят точно същото. Няма ден, в който да не идват най-малко десетина бедни нещастници да молят за паничка супа пред кухненската врата. Ще увеличите ли броя им?

Скарлет нетърпеливо закрочи към прозореца.

— Не, разбира се, че не, не ставай смешна. И все пак трябва да има някакъв начин да намалим разходите.

— По-скъпо излиза да храните красивите си коне, отколкото прислугата.

Гласът на мисис Фицпатрик прозвуча студено.

Скарлет се извърна към нея.

— Стига! — изкрещя тя гневно. — Остави ме на мира!

Грабна книгата и се запъти към писалището, но беше прекалено разстроена, за да се съсредоточи върху сметките. „Как може мисис Фицпатрик да е толкова подла? Не може да не знае, че повече от всичко на света обичам лова. Единственото, което ми помага да преживея това ужасно лято, е мисълта, че ще дойде есента и ловният сезон ще почне отново.“

Скарлет затвори очи и се помъчи да си представи острия сутрешен студ, когато леката нощна слана се изпарява на валма мъгла, и звука на ловния рог, с който се открива преследването. Над

стиснатите ѝ челюсти, в меката плът неволно потрепна мускулче. Не я биваше да си представя нещата, биваше я да ги върши.

Отвори очи и упорито се зарови в сметките. Нямахше нито едно зрънце за продан, не можеше да събере наемите и щеше да приключи годината със загуби. Тази мисъл я угнетяваше, защото винаги досега бе печелила и загубата беше една крайно неприятна промяна.

Но Скарлет беше израснала в свят, където се приемаше, че може да се случи лоша реколта или природно бедствие. Знаеше, че догодина нещата ще се променят, и то към добро. Нямахше защо да кори себе си — сушата и градушката я бяха провалили. Съвсем друго би било с дъскорезниците или магазина, където единствено тя би била виновна, ако няма печалби.

Пък и загубите едва ли биха намалили богатството ѝ. До края на живота си можеше да пръска пари; дори лошите реколти в Балихара да се редят една сред друга, пак щяха да ѝ останат много пари.

Скарлет неволно въздъхна. Толкова години се беше блъскала, работила и спестявала — бе повярвала, че ако успее да натрупа пари, ще бъде щастлива. И ето, забогатя благодарение на Рет, ала това вече нямаше никакво значение. Само дето нямаше за какво да работи, какво да премисля и към какво да се стреми.

Не беше чак толкова глупава, та да пожелае пак да изпадне в бедност и отчаяние, но имаше нужда от някакво предизвикателство, за да използва пъргавия си ум и да преодолее препятствията. Затова се замисли с копнеж за прескачане на огради и канавки, за овладяване на мощния кон със силата на волята.

Скарлет приключи сметките и с тиха въздишка посегна към купчинката лични писма. Мразеше да пише писма. Вече знаеше какво ще намери в купа. В повечето пликове имаше покани. Отдели ги от останалите. Хариет щеше да съчини учтиви откази вместо нея; кой щеше да разбере, че не ги е писала тя, а и Хариет обичаше да е полезна.

Имаше две нови предложения за женитба. Получаваше поне едно на седмица. Личеше, че са замислени да звучат като любовни писма, но Скарлет знаеше много добре, че ако не беше богата вдовица, изобщо нямаше да бъдат изпратени. Или поне повечето от тях.

На първото писмо отговори с удобно шаблонни изрази като „поласкана от вашето внимание“, „не съм способна да отговоря на

ваши чувства в такава степен, каквато заслужавате“, „намирам вашата дружба за безценна“ — протоколът изискваше такива фрази и ги предлагаше в изобилие.

Второто не беше така лесно. Беше от Чарлс Рагланд. От всички мъже, които бе срещнала в Ирландия, най-много ѝ допаднаше Чарлс. Обожанието му изглеждаше убедително, не като превзетото ухажване на повечето мъже. Не търсеше нейното богатство, беше сигурна в това. Самият той беше състоятелен, от семейство на заможни английски земевладелци. Беше вторият син, затова бил пратен в армията, а не в Църквата. Не можеше обаче да няма собствени средства. Беше уверена, че парадната му униформа струва повече от всички нейни бални тоалети, взети заедно.

Какво друго? Чарлс беше красив. На ръст колкото Рет, само че рус, а не чернокос. Но за разлика от повечето руси хора не беше блед и безцветен. Косата му беше златиста, с лек червеникав отблясък, открояваше се рязко на фона на загорялата кожа. Наистина беше красив. Жените просто го изпиваха с очи.

Защо тогава не го обичаше? Беше мислила за това — често и продължително. Все пак не можеше да го обича, нещо не достигаше.

„Искам да обичам някого. Зная какво значи да обичаш, това е най-прекрасното чувство в света. Не мога да понеса несправедливостта, че твърде късно се научих да обичам. Чарлс ме обича, а аз искам да бъда обичана, имам нужда да бъда обичана. Чувствувам се самотна без любов. Защо не мога да го обичам?“

Защото обичам Рет, ето защо. Затова не мога да обичам Чарлс или когото и да било друго на света. Никой не е като Рет.“

„Никога няма да притежаваш Рет“ — подсказваше ѝ разумът.

А сърцето ѝ мъчително плачеше: „Да не би да не зная? Да не мислиш, че някога мога да го забравя съвсем? Не ти ли е ясно, че ме преследва всеки път, когато го видя в лицето на Кет? Забрави ли как просто напират отвътре точно когато си въобразявам, че моят живот принадлежи само на мене?“

Скарлет пишеше внимателно, търсеше най-любезните думи, за да откаже на Чарлс Рагланд. Той никога нямаше да я разбере, ако му кажеше, че го харесва, даже по своему го обича, защото и той я обича, и че нежните ѝ чувства към него не ѝ позволяват да приеме

предложението му. Чарлс заслужаваше нещо повече от съпруга, която винаги щеше да принадлежи другиму.

Последното ѝ гостуване за годината беше в Килбрайд, близо до Трим. Скарлет можеше да отиде сама с колата, вместо излишно да си усложнява живота с влака. Тръгна много рано заранта, беше още хладно. Конете ѝ тежко понасяха горещината, въпреки че ги изтриваха с влажна гъба четири пъти дневно. Даже и на нея започна да ѝ се отразява — нощем се мяташе и потеше, без да може да заспи. Слава богу, беше август. Лятото беше към края си, стига жегата да свършеше.

Небето все още розовееше, но на хоризонта се надигаше мараня. Скарлет се надяваше, че е преценила добре времето за пътуване. Искаше ѝ се тя и конят да са вече на сянка, преди да е напекло.

„Дали Нан Сътклиф ще се е събудила? Не е май от онези, дето стават рано. Няма значение. Нямам нищо против да се изкъпя със студена вода и да се преоблека, преди да се видя с когото и да било. Дано имам сваятна камериерка, не като оная непохватна глупачка у Гифърдови. Едва не скъса ръкавите на роклите ми, докато ги окачваше. Мисис Фиц сигурно е права, винаги е права. Все пак не ми се иска да водя лична камериерка, която да не ме оставя на мира нито за миг. Пеги Куин ми върши работа у дома, а ако някой иска да ме кани на гости, следва да се примири, че не водя със себе си камериерка. Наистина трябва да поканя гости, дължа гостоприемство на хората, които ме каниха. Всички бяха толкова любезни... Но все още е рано. Може би следващото лято. Мога да обясня, че тази година е било твърде горещо и съм имала тревоги около стопанството...“

Изпод сянката от двете страни на пътя излязоха двама мъже. Единият улови коня за юздата, другият държеше пушка. Мислите на Скарлет се заблъскаха трескаво в главата ѝ, сърцето ѝ затупка. Как не се беше сетила да вземе револвер? Може би само щяха да вземат колата и куфарите и да я пуснат да се прибере пеш до Трим, ако се закълне, че няма да описва външния им вид. Идиоти! Поне да бяха сложили маски, нали така пишеше по вестниците?

Божичко! Та те бяха в униформи, изобщо не бяха разбойници.

— По дяволите, уплашихте ме до смърт!

Едва различаваше мъжете. Зелените униформи на кралската ирландска полиция се сливаха с храсталаците покрай пътя.

— Моля документите, госпожо — каза мъжът, който държеше коня. — Кевин, прегледай отзад.

— Да не сте посмели да пипнете вещите ми. Какво си въобразявате? Аз съм мисис О'Хара от Балихара, тръгнала съм към Сътклифови в Килбрайд. Мистър Сътклиф е съдия и ще се погрижи и двамата да ви тикнат в затвора!

Всъщност не знаеше дали Ърнест Сътклиф е съдия, но ѝ приличаше на такъв с буйните си рижи мустаци.

— Мисис О'Хара, казвате? — Мъжът, когото нарекоха Кевин при нареждането да претърси колата, се изправи пред Скарлет и свали шапка. — Чухме да разправят за вас в казармата, госпожо. Преди няколко седмици виках на Джони да идем и да ви се представим.

Скарлет го изгледа недоверчиво.

— За какво? — попита тя.

— Казват, че сте от Америка, мисис О'Хара, сега, като ви чух да говорите, знам, че е истина. Казват също, че сте от великия щат Джорджия. И двамата обичаме това място, защото се бихме в армията още през шейсет и трета и после.

Скарлет се усмихна.

— Така ли?

Само като си помисли човек — да срещне някого от дома по пътя за Килбрайд.

— И къде бяхте? В коя част от Джорджия? При генерал Худ ли бяхте?

— Не, госпожо, аз бях при Шърман. Ей го там Джони, той беше при конфедератите и оттам си получи името — от Джони Реб и така нататък.

Скарлет тръсна глава да проясни мислите си. Сигурно не бе чула правилно. Но последвалите въпроси и отговори потвърдиха всичко. Двата мъже, и двамата ирландци, сега бяха най-близки приятели. И с радост споделяха спомени от една жестока война, в която бяха участвували от двете воюващи страни.

— Не разбирам — призна накрая Скарлет. — Преди петнайсет години сте се мъчили да се избиеете, а сега сте приятели. Не спорите ли понякога за Севера и Юга, за това кой е бил прав?

„Джони Реб“ се засмя.

— Какво значение има за войника кой е прав и кой крив? Той е там, за да се бие, това обича войникът. Няма значение за кого се биеш, стига да има бой.

Когато Скарлет стигна до къщата на Сътклифови, насмалко да наруши обичайната професионална невъзмутимост на иконома — помоли за бренди с кафето. Беше ужасно объркана.

После се изкъпа, преоблече се и слезе долу с възвърнато самообладание. Но само докато видя Чарлс Рагланд. Не трябваше да е тук! Скарлет започна да се държи така, сякаш не го беше забелязала.

— Нан, изглеждаш прекрасно. И къщата ти е чудесна. Моята стая е толкова красива, че бих останала завинаги.

— Безкрайно ми е приятно да чуя това, Скарлет. Нали познаваш Джон Греъм?

— Само по името и по славата му. Отдавна мечтая да ме запознаят с него. Много ми е приятно, мистър Греъм.

— И на мен, мисис О'Хара.

Джон Греъм беше висок, строен мъж, движеше се леко и естествено като роден спортист. Беше ръководител на лова на „Голуейските блейзъри“ — може би най-прочутия лов в Ирландия. Всеки любител на лова на лисици във Великобритания се надяваше да бъде поканен там. Греъм го знаеше и Скарлет знаеше, че той знае. Нямахше защо да скромничи.

— Мистър Греъм, ще приемете ли подкуп?

Защо Чарлс не престанеше да я гледа така втренчено? И какво изобщо правеше тук?

Джон Греъм отметна глава с посребрени коси в бурен смях. Очите му още се смееха, когато пак я погледна.

— Чувал съм, че вие, американците, говорите направо по същество, мисис О'Хара. Сега разбирам, че това е истина. Кажете ми, какво точно имате предвид?

— Ще ви задоволят ли една ръка и един крак? Мога да яздя странично и с един крак в стремето — това май е единственото предимство на дамското седло, а за юздите една ръка е достатъчна.

Греъм се усмихна.

— Много необичайно предложение. Чувал съм също и че американците имали склонност към екстравагантното.

Скарлет вече се уморяваше от играта. А присъствието на Чарлс я изнервяше.

— Може да не сте чували обаче, мистър Греъм, че американците прескачат огради там, където ирландците минават през вратата, а англичаните се отказват. Ако ми позволите да участвам в „Блейзърите“, ще спечеля най-малко една лапичка, иначе обещавам, че ще изям публично цяло ято гарги без сол.

— Божичко, госпожо, със стил като вашия ще бъдете добре дошли винаги когато пожелаете.

— Да не забравите! — усмихна се Скарлет и плю в дланта си.

Греъм също се усмихна широко и плю в своята. Плясъкът от ръцете им отекна в дългата зала. После Скарлет се приближи до Чарлс Рагланд.

— Чарлс, писах ти, че това е единственото място в цялата страна, където не бива да идваш на гости сега. Много подло е от твоя страна да пристигнеш.

— Не съм дошъл да те притеснявам, Скарлет. Искан лично да ти кажа онова, което не бих желал да напиша в писмо. Не се тревожи, че ще те насилвам или ще ти досаждам. Разбирам, че „не“ значи „не“. Следващата седмица полкът ми отива в Дънегол — сега имам последен шанс да ти кажа всичко, което ми се иска. А също и да те видя, признавам. Обещавам да не те съзерцавам потайно или жално — каза Чарлс и се усмихна печално. — Упражнявах тази реч. Как ти прозвуча?

— Не лошо. Какво има в Дънегол?

— Неприятности с разбойниците. Там като че са се струпали най-много.

— Двама полицаи ме спряха да претърсят двуколката.

— Навсякъде минават патрули. Идва време да се плащат наемите... но нека не говорим по военни въпроси. Какво каза на Джон Греъм? От години не съм го виждал да се смее така.

— Познаваш ли го?

— Много добре. Той ми е чичо.

Скарлет се смя до сълзи.

— Ех вие, англичаните. Това ли значи да си „стеснителен“? Да се беше похвалил, Чарлс, щеше да ми спестиш куп неприятности. Цяла година се мъча да се добера до „Блейзърите“, но не познавах никого.

— Най-много ще ти допадне леля Летиша. Може да препуска пред чичо Джон, докато той не падне на земята, и въобще няма да се обърне назад. Ела, ще ви запозная.

Долетя обещаващ тътен от гръмотевици, но не заваля. Към обяд стана задушно. Ърнест Сътклиф удари гонга за вечеря, за да привлече вниманието на всички. Нервно обяви, че двамата със съпругата му планирали нещо по-особено за следобеда.

— Мм, ще има обичайния крокет и стрелба с лък... мм... може да се стои в библиотеката или да се играе билиард... мм... или всеки каквото обича.

— Хайде, Ърнест, обясни замисъла — подкани го жена му.

С безкрайни запъвания, повторения и паузи Ърнест обясни за какво става дума. За всички желаещи били приготвени бански костюми, а над реката били опънати въжета за най-безстрашните, които биха поискали да се разхладят в бързите ѝ струи.

— Е, не чак бързи струи — допълни Нан Сътклиф, — но все пак реката си я бива. Лакеите ще поднасят ледено шампанско.

Скарлет побърза първа да приеме предложението. Прозвуча ѝ като студена вана целия следобед.

Беше много по-приятно от студена вана, макар че водата беше по-топла, отколкото бе предполагала. Тя се придвижи, хваната за въжето, към средата, където водата беше по-дълбока. Изведнъж попадна в бързея. Беше студен, много по-студен и кожата по ръцете ѝ настръхна. Сграбчи въжето, но дъното се изплъзна изпод краката ѝ. Увисна отчаяно на въжето, за да не се удави. Краката ѝ безпомощно висяха, течението люшкеше тялото ѝ. Испита опасното изкушение да се пусне и да се остави на течението да я отнесе накъдето поиска. Освободена от земята под краката си, освободена от стените, от пътищата, от всичко контролирано и контролиращо. В няколко дълги мига с разтуптяно сърце си представи как се пуска, просто как се пуска.

Трепереше от усилието да се задържи на въжето. Бавно, с голямо съсредоточаване и упоритост се придвижи, като последователно прихващаше въжето с едната, после с другата ръка, докато не се изтегли от бързея. Обърна глава към останалите, които пляскаха и крещяха във водата, и се разплака, без да знае защо.

В по-топлата вода се усещаха бавни струйки, сякаш течението я опипваше с пръсти. Скарлет се остави на милувките им, после съвсем се отпусна. Те я галеха по краката, бедрата, тялото и гърдите, увиваха се около талията и коленете ѝ под вълнената туника и широките кюлоти до коленете. Изпитваше неясен копнеж, някаква празнота, която крещеше да бъде запълнена.

— Рет — прошепна тя и притисна устни към въжето, без да обръща внимание на грубото одраскване.

— Нали е много забавно? — извика Нан Сътклиф. — Кой иска шампанско?

Скарлет насила се обърна.

— Скарлет, храбрец такъв, ти стигна до най-опасното място. Трябва да се върнеш. Никой от нас няма смелост да ти донесе шампанското дотам.

„Да — помисли Скарлет, — трябва да се връщам.“

След вечеря се приближи до Чарлс Рагланд. Бузите му бяха много бледи, очите му святкаха.

— Мога ли да ти предложа сандвич нощес? — попита тихо тя.

Чарлс се оказа опитен любовник. Ръцете му бяха нежни, устните — твърди и топли. Скарлет затвори очи и се остави на милувките, както се бе отпуснала в реката. После Чарлс я повика по име и магията изчезна. „Не — помисли тя, — не искам да я изгубя, не бива.“ Стисна здраво очи, замисли се за Рет, помъчи се да си представи, че я докосват ръцете на Рет, целуват я устните на Рет и топлото, мощно, импулсивно изпълване на болезнената празнота вътре в нея също е на Рет.

Не се получаваше. Не беше Рет. От мъка ѝ се прииска да умре. Извърна глава настрани от търсеците устни на Чарлс и плака, докато той притихна.

— Скъпа моя — прошепна той, — толкова те обичам.

— Моля те — изхълца Скарлет, — много те моля, иди си.

— Какво има, мила, какво сбърках?

— Аз, аз. Аз сбърках. Моля те, остави ме.

Гласът ѝ бе толкова приглушен, преливащ от отчаяние, че Чарлс протегна ръка да я помилва и успокои, но я отдръпна — знаеше, че начинът да я успокои, е само един. Тихичко събра дрехите си и безшумно затвори вратата зад себе си.

37.

„Отивам в полка си. Винаги ще те обичам. Твой Чарлс.“

Скарлет внимателно сгъна бележката и я пхна под перлите в кутийката за бижута. Да можеше само...

Но в сърцето ѝ нямаше място за друг. Рет го беше изпълнил. Рет, който ѝ се присмиваше, надхитряше я, предизвикваше я, побеждаваше я, налагаше ѝ се и я закриляше.

Слезе на закуска с тъмни кръгове под очите — отпечатък от безутешните ридания, изместили съня. Изглеждаше студена в яркозелената ленена рокля. Чувствуваше се като обвита в лед.

Налагаше се да се усмихва, да разговаря, да слуша и да се смее. Гостите бяха задължени да допринесат за успешното прекарване. Погледна седналите от двете страни на дългата маса. Усмихваха се, говореха, слушаха, смееха се. „Колцина — зачуди се тя — също носят в себе си рани? Колцина тук усещат, че душата им е мъртва, и са благодарни за това? Колко са смели хората!“

Кимна на лакея, който бе застанал до нея с поднос. По неин знак той отваряше сребърните капаци и предлагаше най-различни ястия. Скарлет пожела няколко парченца бекон и малко бъркани яйца.

— Да, домат на фурна — каза тя. — Не, нищо студено.

Шунка, пушена гъска, желирани яйца от пъдпъдък, говеждо с подправки, солена риба, желета, сладолед, плодове, сирене, хляб, пикантни подправки, конфитюри, сосове, вина, бира, сайдер, кафе — отказа всичко.

— Ще пия чай — реши тя.

Беше сигурна, че ще може да преглътне малко чай. После можеше да се върне в стаята. За щастие бяха поканени много гости, и то повечето за лов. Почти всички мъже щяха да излязат с пушките си. Обедът щеше да се сервира и в къщата, и някъде из гората, където се намираха ловците. Чаят също щеше да се поднесе и вътре, и навън.

Всеки можеше да си избере развлечение. Преди вечеря не се налагаше да е на определено място в определено време. Беше получила в стаята си покана, на която пишеше, че ще я очакват в дневната след първия гонг за вечеря в осем без четвърт. Щяха да влязат в трапезарията точно в осем.

Скарлет посочи стола до една жена, с която не се бяха запознали. Лакеят остави чинията и малък поднос с прибори за чай. После задържа стола на Скарлет, разтърси салфетката, за да я разгъне, и я сложи върху коленете ѝ. Скарлет кимна на жената.

— Добро утро — поздрави тя. — Казвам се Скарлет О'Хара.

Жената имаше прекрасна усмивка.

— Добро утро. Много се радвам да се запознаем. Братовчедка ми Луси Фейн разказваше, че се е запознала с вас у Барт Морланд. Парнел също бил там. Кажете ми, не намирате ли за прелестна противодържавна постъпка да признаеш, че подкрепяш закона за самоуправлението? Между другото, казвам се Мей Таплоу.

— Един мой братовчед твърди, че сигурно не бих подкрепяла самоуправлението, ако Парнел беше нисък и дебел и имаше брадавици — отвърна Скарлет и си наля чай. Мей Таплоу се разсмя.

В интерес на истината Скарлет знаеше, че дамата се нарича „лейди Мей Таплоу“. Баща ѝ беше херцог, а съпругът ѝ — син на виконт. Странно наистина, човек бързо свикваше с тези неща с времето и покрай гостуванията. И нещо още по-странно: едно провинциално момиче от Джорджия се бе научило да се изразява изискано. „Още малко, и ще почна да провличам думите съвсем като англичанка, та да знаят лакеите какво да ми сервират. Но то всъщност е все едно да кажеш на негрите, че искаш любеница, за да се сетят, че трябва да ти донесат диня.“

— Страхувам се, че братовчед ви ще е абсолютно прав, ако ме обвини в същото — призна Мей. — Загубих всякакъв интерес към наследството на трона, когато Бърти започна да дебелее.

Сега беше ред на Скарлет да си признае:

— Не зная кой е Бърти.

— Колко съм глупава! — възкликна Мей. — Разбира се, че не знаеш. Нали не ходиш на Лондонския сезон! Луси ми каза, че управляваш имението си сама. Намирам това за чудесно. Така мъжете, които не могат да се справят без управител, започват да изглеждат

точно такива лигльовци, каквито наистина са поне половината от тях. Бърти е Уелският принц. Много е сладък наистина, толкова обича лудориите, но вече прекалява. Жена му, Александра, сигурно страшно ще ти допадне. Глуха е като пън, няма начин да ѝ издадеш някаква тайна, освен ако не я напишеш, но е извънредно красива и също толкова мила.

Скарлет се засмя.

— Да знаеш само как се чувствавам, ще умреш от смях, Мей. У дома, когато бях още момиче, най-високопоставеният човек, за когото се разнасяха клюки, беше собственикът на новата железница. Всички се чудеха кога се е научил да носи обувки. Просто не ми се вярва, че сега бърба за бъдещия английски крал.

— Луси ми каза, че ти страшно ще ми харесаш, и е абсолютно права. Обещай, че ще дойдеш у дома, ако решиш да посетиш Лондон. Е, и какво решихте за оня с железницата? Какви обувки носеше? Стягаха ли го? Сигурна съм, че Америка би ми допаднала.

Скарлет с изненада откри, че е изяла закуската си. Още беше гладна. Вдигна ръка и лакеят, който стоеше зад стола ѝ, пристъпи напред.

— Извинявай, Мей, ще поискам допълнително — обясни тя. — Моля, малко индийски ориз с подправки и кафе с много сметана.

„Животът продължава. И то много хубав живот. Нали реших, че ще бъда щастлива — и сигурно съм. Просто трябва да помня това.“

Скарлет се усмихна на новата си приятелка.

— Собственикът на железницата беше истински кракър...

Мей изглеждаше озадачена.

— О, да! Ние наричаме „кракър“ белите, които никога не носят обувки. То не е същото като бял бедняк...

Дъщерята на херцога беше очарована.

По време на вечерята заваля дъжд. Всички изтичаха навън, обзети от буйна радост. Невъзможното лято щеше скоро да свърши.

Скарлет тръгна към къщи по пладне. Беше прохладно, пращите дотогава храсти изглеждаха освежени. Не след дълго щеше да започне ловният сезон. „Голуейските блейзъри“! „Непременно ще ми трябват моите коне. Ще трябва да се погрижа да ги пратя предварително с

влака. Най-добре ще е, предполагам, да ги натоваря в Трим, оттам до Дъблин и после до Голуей. Иначе трябва да се измине дългият път до Мълинджър, да починат и след това с влака до Голуей. Дали да натоваря и малко фураж? Трябва да се заинтересувам от конюшните. Утре ще пиша на Джон Греъм...”

Стигна до дома неусетно.

— Такава добра новина, Скарлет!

Никога не бе виждала Хариет толкова развълнувана. „Ами че тя е много по-хубавичка, отколкото си мислех. С подходящи дрехи...”

— Докато те нямаше, получих писмо от един братовчед от Англия. Нали ти казах, че му писах за късмета си и за твоята доброта? Та братовчед ми, казва се Реджиналд Парсънс, но всички в семейството му викат Реджи, е уредил Били да ходи в същото училище, в което учи синът му, искам да кажа синът на Реджи. Той се казва...

— Чакай малко, Хариет. За какво говориш? Мислех, че Били ще ходи на училище в Балихара.

— Естествено, че би ходил там, ако няма друг избор. Точно това писах на Реджи.

Скарлет стисна челюсти.

— Много бих искала да науча какво не е наред с тукашното училище.

— Няма нищо лошо, Скарлет. Хубаво ирландско селско училище. За Били искам нещо по-добро, нали разбираш.

— Не, не разбирам.

Скарлет беше готова да защитава училището и Балихара, ирландските училища, самата Ирландия до сетния си дъх. После се вгледа в нежното беззащитно лице на Хариет Кели. По него вече не се четеше мекота или слабост. Сивите очи на Хариет обикновено бяха замъглени от мечти, но сега изглеждаха стоманени. Беше готова да се пребори с всички и всичко заради сина си. Скарлет вече беше виждала подобно нещо — превръщане на агнето в лъв, когато Мелани Уилкс защитаваше онова, в което вярваше.

— Ами Кет? Тя ще се чувства самотна без Били.

— Съжалявам, Скарлет, но трябва да мисля кое ще е най-доброто за Били.

Скарлет въздъхна.

— Искам да ти предложа нещо съвсем различно, Хариет. Двете с тебе знаем, че в Англия Били винаги ще бъде ирландец, син на ирландски коняр. В Америка обаче той може да стане такъв, какъвто поискаш...

В началото на септември Скарлет притискаше до себе си стоически притихналата Кет и двете махаха за довиждане на Били и майка му — корабът им тръгваше от пристанището Кингстаун за Америка. Били плачеше, а лицето на Хариет бе озарено от решителност и надежда. В погледа ѝ се четеше замечтаност. Скарлет се надяваше поне част от мечтите ѝ да се сбъднат. Беше писала на Ашли и чичо Хенри Хамилтън за Хариет. В писмото ги молеше да се погрижат за нея и да ѝ помогнат да се настани и да намери работа като учителка. Беше сигурна, че поне това ще направят. Останалото зависеше от Хариет и обстоятелствата.

— Хайде да идем в зоологическата градина, котенце. Там има жирафи, лъвове, мечки и голям, много голям слон.

— Кет най-много обича лъвовете.

— Може да си промениш мнението, като видиш мечетата.

Останаха в Дъблин около седмица. Ходеха в зоологическата градина всеки ден, после хапваха кифли със сметана в кафене „Бюлис“, оттам отиваха на куклен театър и пиеха в „Шелбърн“ чай със сандвичи и кифли, сервирани на сребърни плата, разбита сметана в сребърни купички и еклери на сребърни подноси. Скарлет се убеди, че дъщеря ѝ е неуморима и има храносмилателна система като от желязо.

Когато се върнаха в Балихара, Скарлет обяви, че кулата е лично владение на Кет и там може да се ходи само с покани. Кет измете изсъхналите паяжини и натрупаните от столетия боклуци. Скарлет носеше кофи вода от реката и двете търкаха стените и пода на стаята. Кет се смееше, плискаше водата и правеше сапунени мехури. Скарлет си спомни как я къпеше като бебе. Нямаше значение, че може би

трябваше да чистят цяла седмица. Тя нямаше и нищо против липсата на каменните стъпала към горните етажи. Иначе Кет щеше да иска да измият цялата кула чак до върха.

Свършиха точно в деня, когато в нормална година би се празнувал краят на жътвата. Кълъм я бе посъветвал да не се опитва да прави тържество, понеже нямало какво да се празнува. Помогна ѝ да разпределят чувалите с брашно, сол, захар, картофи и зеле, изпратени в града на коли с широки платформи от всички търговци, които Скарлет бе успяла да издири.

— Даже едно „благодаря“ не казаха — горчиво отбеляза тя, след като това мъчение свърши. — А и да са го казали, не са го мислели. Поне един да се беше сетил, че и аз пострадах от сушата. Моето жито и моята трева пострадаха не по-малко от техните, изгубих всички наеми и все пак купих храна за всички.

Не можеше обаче да изрази с думи най-тежката обида. Земята, земята на О'Хара се бе обърнала срещу нея, както и хората, нейните хора от Балихара.

Хвърли цялата си енергия в кулата на Кет. Когато ремонтираха къщата, не беше надничала дори през прозорците, а сега прекарваше часове наред и обикаляше из стаите и в строга проверка на мебелите, на всяка покривка, одеяло, юрган или възглавница — избираше само най-доброто. Кет каза последната дума. Прегледа избраното от майка си и си хареса постелка за баня на ярки цветя, три шарени юргана и една севърска ваза. Искаше вазата, за да държи в нея четките си за рисуване. Постелката и юрганите бяха сложени в една дълбока просторна ниша и масивната каменна стена на кулата. За спане, както обясни Кет. После упорито започна да пренася от къщата в кулата любимите си книжки с картинки, кутията с боите, колекцията от дървесни листа и кутийката, пълна с изсъхнали трохи от сладкиши, която обичаше най-много. Смяташе да примамва в стаята си птици и животни и да ги рисува по стените.

Скарлет слушаше плановете на Кет и наблюдаваше усилените ѝ приготовления. Гордееше се с решителността на дъщеря си да изгради свой свят, който би ѝ доставил удоволствие дори без присъствието на Били. „Мога да се поуча от това четиригодишно дете“ — помисли тъжно тя. На празника Все светии отпразнуваха рождения ден на Кет тъй, както самата тя бе поискала. Имаше четири тортички с по четири

свещички всяка. Едната изядоха сами, седнали на чистия под в кулата, новата обител на Кет. Втората занесоха на Грейн и хапнаха с нея. После се върнаха вкъщи и оставиха другите две за птиците и животните.

На следващия ден Кет въодушевено обяви, че не била останала нито една трошичка, но не покани майка си да види. Кулата вече бе изцяло нейна.

Както всички в Ирландия през онази есен, Скарлет четеше вестниците с тревога, която премина в гняв. Тревогата ѝ се дължеше на статиите за големия брой прогонени арендатори. Според нея усилията на фермерите да си отмъстят бяха съвсем нормални. Да се нахвърлиш върху управителя или полицаите с голи юмруци или вила ѝ се струваше естествена човешка реакция и жалко, че не можеше да спре принудителните изгонвания. Изполичарите не бяха виновни, че реколтата е лоша и не са получили никакви пари от продажба на зърно. Знаеше това от собствен опит.

Когато ходеше при познатите си на лов, разговорите се въртяха все около тази тема, но земевладелците проявяваха много по-малко търпимост от Скарлет. Тревожеше ги съпротивата, оказвана от фермерите.

— Какво очакват, по дяволите? Ако не си плащат наемите, не могат да запазят къщите си. Те го знаят, винаги е било така. Въстание — ето какво подготвят тези проклетници...

Но Скарлет започна да реагира също като съседите земевладелци, когато се появили разбойниците. През лятото имаше само отделни прояви. Ала сега разбойниците бяха по-организирани и по-жестоки. Не минаваше вечер, без да опожарят някой хамбар или плевня. Убиваха крави, овце и прасета, на магаретата и конете чупеха краката или прерязваха сухожилията. Разбиваха витрините и хвърляха в магазините тор или горящи факли. С приближаването на зимата зачестиха нападенията от засада срещу военни — английски войници или ирландски полицаи — и земевладелци в коли или на кон. Скарлет вече се движеше из околността с двама коняри придружители.

Непрекъснато се тревожеше за Кет. Загубата на Били бе разстроила детето много по-малко, отколкото предполагаше. Кет

изобщо не хленчеше и не се оплакваше. Непрекъснато бе погълната от някаква идея или игра, която сама бе измислила. Но тя беше едва на четири години и Скарлет се боеше от прекалената ѝ независимост. Твърдо бе решила да не прекалява с опекунството, но вече ѝ се искаше Кет да не е толкова подвижна, самостоятелна и безстрашна. Дъщеря ѝ обикаляше конюшните, плевните, килерите, краварника, градините и навесите. Ходеше из горите и полята съвсем свободно, като дивите животни, а в къщата имаше безкрайни възможности да играе по залите, които се поддържаха чисти, но не се използванаха, на таваните, пълни със сандъци и куфари, в мазетата с лавици за вина и продукти, стаите за прислугата с шкафове за сребърните прибори, килерите за млякото, маслото, сиренето и леда, в гладачниците, пералните, шивачниците, дърводелските работилници, бояджийниците и помещенията за безбройните други дейности по поддържането на Големия дом.

Нямаше никакъв смисъл да търси Кет. Детето можеше да е навсякъде. Винаги се връщаше у дома в часовете за хранене и къпане. Скарлет не можеше да си представи как Кет познава времето, но дъщеря ѝ никога не закъсняваше.

Всеки ден след закуска двете яздеха. Скарлет се страхуваше да излизат по пътищата заради разбойниците, но не искаше да разваля интимността на разходките с придружители, затова препускаха по пътеката, която бе използвала първия път — покрай кулата, през брода и после към къщата на Даниъл. „На Пигийн О’Хара може да не ѝ е приятно — помисли тя, но ще трябва да ни изтърпи двете с Кет, ако иска да продължавам да плащам наема на Шеймъс.“ Искаше ѝ се най-малкият син на Даниъл, Тимоти, да си намери по-бързо булка. Така щеше да получи малката къщичка и присъствието на момичето щеше да се отрази благоприятно на Пигийн. На Скарлет ѝ липсваше непринуденост в семейството, преди Шеймъс да се ожени.

Всеки път, когато тръгваше на гости, Скарлет питаше Кет дали има нещо против да я остави. Мургавото челце се мръщеше от почуда над ясните зелени очи.

— Защо хората имат нещо против? — питаше тя.

Това успокояваше Скарлет. През декември обясни на Кет, че ще отсъства по-дълго, защото ще пътува надалече с влак. Отговорът на Кет беше все същият.

Скарлет тръгна за дългоочаквания лов на „Голуейските блейзъри“ във вторник. Искаше ѝ се да има един ден почивка за себе си и за конете преди лова в четвъртък. Не беше уморена, напротив — прекалено възбудена, та не я свърташе. Но нямаше намерение да разчита на случайността. Трябваше да се представи по-добре от всякога. Ако успееше в четвъртък, щеше да остане и за събота и неделя. Успехът ѝ в четвъртък щеше да е достатъчен.

В края на първия ден от лова Джон Греъм ѝ връчи спечелената лапичка със засъхнала по нея крив. Тя прие трофея с изискан реверанс.

— Благодаря ви, Ваше превъзходителство.

Всички изръкопляскаха.

Ръкоплясканията се засилиха, когато двама лакеи внесоха огромен поднос с димящ пай.

— Разказах на всички за облога с вас, мисис О'Хара — каза Греъм, — и решихме да ви приготвим малка шега. Това е пай с кайма от гарги. Аз пръв ще преглътна една хапка. Ще ме последват останалите ловци. Очаквах да го изядете сама.

Скарлет се обърна към него с най-милата си усмивка:

— Ще ви го посоля, сър.

За пръв път забеляза мъжа с ястребовия профил и черния кон в петък, когато той направи невероятен скок пред нея и тя рязко дръпна юздите, като едва не падна от седлото. Мъжът яздеше с такова арогантно безстрашие, пред което собствената ѝ безразсъдност изглеждаше истинска смиреност.

После на закуската, поднесена на ловците, хората се струпаха около него и оживено заговориха, но той не каза почти нищо. Беше много висок, с остри черти и синьо-черна коса.

— Кой е този висок мъж с отегченото изражение? — попита Скарлет една позната.

— Господи! — въодушевено извика жената. — Нали е толкова пленителен, че не се поддава на описание?

Тя въздъхна щастливо.

— Всички разправят, че е най-лошият човек във Великобритания. Казва се Фентън.

— А малкото му име?

— Просто Фентън. Граф Фентън.

— Искаш да кажеш, че няма собствено име?

Никога нямаше да свикне с бъркотията в английските благороднически титли. Не виждаше никакъв смисъл в тях.

Събеседничката ѝ се усмихна. На Скарлет се стори, че усмивката е високомерна, и се ядоса. Но жената бързо я обезоръжи.

— Нали е много глупаво? — каза тя. — Малкото му име е Люк, фамилието не зная. За мене той е лорд Фентън. Никой от моите приятели не е толкова високопоставен, че да го нарича иначе освен „милорд“, „лорд Фентън“ или „Фентън“.

Жената пак въздъхна.

— Ужасно важна личност. И е неудържимо привлекателен.

Скарлет не направи никаква бележка гласно. Но си помисли, че трябва да постави този Фентън на мястото му.

На връщане от съботния лов Фентън яздеше до Скарлет. Тя се радваше, че е взела Полумесец — така очите им бяха почти на еднаква височина.

— Добро утро — каза Фентън и докосна ръба на цилиндъра си. — Разбрах, че сме съседни, мисис О'Хара. Бих искал да ви посетя и да изкажа почитанията си, с ваше позволение.

— Ще ми бъде много приятно. Къде живеете?

Фентън повдигна гъстите си черни вежди.

— Не знаете ли? Аз съм от другата страна на Бойн, Адамстаун.

Скарлет се зарадва, че не ѝ беше известно. Очевидно той смяташе, че всички знаят. Каква самоувереност!

— Добре познавам Адамстаун — каза тя. — Имам няколко братовчеди О'Хара, които са ваши арендатори.

— Така ли? Никога не съм знаел имената на арендаторите — каза той с усмивка, която разкри ослепително бели зъби. — Американската откровеност за скромния ви произход ви прави много очарователна. За нея се говореше дори в Лондон — виждате, че добре ви представя.

Той докосна периферията на шапката си и се отдалечи.

„Какво нахалство! И невъзпитание — дори не каза името си. Сякаш беше сигурен, че съм се заинтересувала. О, по-добре да не бях питала!“

Когато се върна у дома, Скарлет каза на мисис Фиц да нареди на иконома при първите две обаждания на граф Фентън да обясни, че отсъствава.

После я погълна украсата на къщата за Коледа. Реши, че този път елхата трябва да е много по-голяма.

Отвори колета от Атланта веднага щом ѝ го донесоха. Хариет Кели ѝ бе пратила малко царевично брашно, Бог да я благослови. „Сигурно говоря колко ми липсва царевичният хляб повече, отколкото забелязвам. Подарък за Кет от Били. Ще ѝ го дам, като дойде вкъщи за чай. А, ето и хубаво дебело писмо.“ Скарлет се настани удобно с кана кафе до себе си и зачете. Писмата на Хариет винаги бяха пълни с изненади.

Първото, което бе написала след пристигането си в Атланта, съдържаше покрай осемте гъсто изписани страници с безкрайни благодарности и невероятната история, че Индия Уилкс имала сериозен обожател — чист янки, новият свещеник в методистката църква. Идеята страшно допадна на Скарлет. Индия Уилкс — олицетворението на благородната кауза на Конфедерацията. Стига обаче да се появи някой янки в бричове, който да ѝ обърне внимание, тя тутакси е готова да забрави, че изобщо е имало война.

Скарлет набързо прехвърли страниците, посветени на постиженията на Били. Ако Кет проявеше интерес, щеше да ѝ ги прочете на глас. Накрая намери онова, което търсеше. Ашли бе направил предложение за женитба на Хариет.

„Нали точно това исках? Глупаво е да изпитвам и най-малката ревност. Кога е сватбата? Ще пратя разкошен подарък. О, за бога, Леля Пити не можела да живее сама в къщата с Ашли след женитбата на Индия, защото било неприлично. Просто не мога да повярвам. Всъщност не. Леля Пити е точно такава — тази стара мома и на сто години ще умре от вълнение как ще я гледат хората, ако живее със самотен мъж. Добре поне, че това ще ускори брака на Хариет. Предложението не е било най-страстната изповед на света, но Хариет ще го доукраси с дантели и рози във въображението си. Колко жалко,

че сватбата е през февруари. Бих се изкушила да замина, но не чак дотолкова, че да изпусна Дворцовия сезон. Просто не ми се вярва, че някога Атланта ми се струваше голям град. Ще видя дали Кет ще поиска да дойде с мен в Дъблин след Нова година. Мисис Симс каза, че пробите ще отнемат само няколко часа сутрин. Какво ли става с клетите животни от зоологическата градина през зимата?“

— Има ли още една чаша, мисис О’Хара? Доста измръзнах, докато яздих дотук.

Скарлет зяпна от изненада при вида на граф Фентън. „О, Боже, сигурно изглеждам ужасно, сутринта даже не се сресах както трябва.“

— Наредих на иконома да казва, че ме няма у дома — избъбри тя.

Фентън се усмихна.

— Влязох отзад. Мога ли да седна?

— Учудвам се, че чакате разрешение. Моля. Но първо позвънете. Тук има само една чаша — не смятах, че ще приемам посетители.

Фентън дръпна шнура на звънеца и седна близо до нея.

— Ще използвам вашата чаша, ако нямате нищо против. Докато донесат друга, ще мине цяла седмица.

— Хайде де! Разбира се, че имам нещо против — възпротиви се Скарлет и избухна в смях. — Не съм казвала „хайде де“ от двайсет години. Учудвам се, че не ви се и изплезих. Много дразните хората, милорд.

— Люк.

— Скарлет.

— Мога ли да си наляя кафе?

— Хайде де! Каната е празна...

Фентън не изглеждаше толкова застрашителен, когато се смееше така, както след последните думи на Скарлет.

38.

Същия следобед Скарлет посети братовчедка си Моли — светски амбициозно същество, което изпадна в такъв превзет възторг, че сякаш случайните въпроси на Скарлет за граф Фентън минаха почти незабелязано. Посещението беше съвсем кратко. Моли не знаеше нищичко, с изключение на това, че решението на графа да прекара известно време в имението си в Адамстаун било хвърлило в ужас прислугата и управителя. Те поддържали къщата и конюшните в пълна готовност, ако той случайно дойдел, но сега пристигнал за пръв път от почти пет години.

Прислугата се готвела да посреща гости, допълни Моли. При последното идване на графа имало четирийсет души, всеки със собствени слуги и коне. Графът също довел своите хрътки с кучкарите. Ловът продължил две седмици и имало ловен бал.

Роднините О'Хара пък коментираха пристигането на графа с горчив хумор. Фентън не бил избрал подходящо време. Полето било прекалено сухо и твърдо, за да го съспят ловците както предишния път. Сушата била минала оттам преди графа и неговите приятели.

Скарлет се върна в Балихара, без да е научила нещо особено. Фентън не й бе споменал за лов или гости. Ако не я поканеше, ударът щеше да е ужасен. След вечеря написа пет-шест кратки писма на хора, с които се бе сприятелила по време на сезона. „Настъпи голяма суматоха около появата на лорд Фентън в близкото му имение. От толкова години отсъствува, че дори собствениците на магазини не помнят някоя хубава клюка за него.“

Запечатата писмата с усмивка. „Ако това не разкрие тайните му, не знам какво друго би могло да подействува.“

На следващата сутрин се облече грижливо в една от роклите, с които приемаше гости в Дъблин. „Пет пари не давам дали ще изглеждам привлекателна за този противен мъж — каза си тя, — но нямам намерение пак да ме свари неподготвена за посетители.“

Кафето в каната изстина.

Фентън я намери на полето следобед, когато разхождаше Комета. Скарлет беше с ирландските си дрехи и наметало. Яздеше по мъжки.

— Колко си разумна, Скарлет! — каза той. — Винаги съм бил убеден, че дамските седла съсипват хубавите коне, а твоят изглежда прекрасен. Искаш ли да премерим силите му с моя в кратко състезание?

— С удоволствие — съгласи се Скарлет с преднамерена любезност, — но от сушата така е прегоряло всичко, че прахът зад мене сигурно ще те задави.

Фентън вдигна вежди.

— Който губи, дава шампанско за отмиването на праха от гърлата и на двамата — предизвика я той.

— Дадено. До Трим?

— До Трим.

Фентън обърна коня си и започна състезанието, преди Скарлет да осъзнае какво става. Тя потъна в прах, докато го догони по пътя. Давеше се, пришпорвайки Комета, и кашляше, когато вихрено преминаха по моста към града и влязоха едновременно.

Дръпнаха юздите на поляната до стените на замъка.

— Дължиш ми едно питие — каза Фентън.

— Как не те е срам! Пристигнахме едновременно.

— Тогава и аз ти дължа. Ще поръчаме ли две бутилки, или предпочиташ да променим равния резултат с препускане и по обратния път?

Скарлет рязко пришпори Комета и препусна напред. Зад гърба си дочуваше смеха на Люк.

Състезанието свърши в предния двор на Балихара. Скарлет спечели със съвсем малка преднина. Тя се засмя щастливо, доволна от себе си, доволна от Комета, доволна от Люк заради развлечението.

Фентън докосна периферията на прашната си шапка с камшика.

— Ще донеса шампанското за вечеря. Очаквай ме в осем — каза той и се отдалечи в галоп.

Скарлет се загледа зад него. Каква самоувереност! Комета плашливо запристъпва и тя осъзна, че е отпуснала юздите. Придърпа ги и потупа запенената ѝ шия.

— Права си — каза тя високо. — Имаш нужда от охлаждане и хубав тоалет. Аз също. Струва ми се, че току-що добре ме изиграха.
Скарлет се засмя.

— За какво е това? — попита Кет, загледана очарована как майка ѝ слага диамантените обици.

— За украса — отговори Скарлет, тръсна глава, диамантите се люшнаха и заблестяха край лицето ѝ.

— Като елха — каза Кет.

Скарлет се засмя.

— Нещо такова. Никога не съм помисляла за такова сравнение.

— Ще украсиш ли и мене за Коледа?

— Не, докато не станеш много по-голяма, котенце. Момиченцата могат да носят перлени герданчета или обикновени златни гривнички, но диамантите са за големите жени. Искаш ли някакви накити за Коледа?

— Не. Не искам, ако не са за малки момиченца. Защо се украсяваш? До Коледа има още много дни.

Скарлет сепнато съобрази, че Кет никога преди не я беше виждала във вечерна рокля. Когато бяха в Дъблин, двете винаги вечеряха в хотелските стаи.

— За вечеря ще имаме гост — обясни тя, — официален гост.

„Първият в Балихара — помисли тя. — Мисис Фиц беше права, трябваше отдавна да направя това. Приятно е да имаш компания и да се обличаш официално.“

Граф Фентън беше забавен и опитен събеседник. Скарлет усети, че говори много повече, отколкото бе възнамерявала — за лова, за първите уроци по езда като дете, за Джералд О'Хара и ирландската му любов към конете. С Фентън разговорът вървеше много леко.

Толкова леко, че се сети да го пита онова, което си бе наумила, чак към края на вечерята.

— Сигурно гостите ви ще пристигнат всеки момент — каза тя, докато поднасяха десерта.

— Какви гости? — попита Люк, вдигнал чашата с шампанско, за да разгледа цвета.

— Ами за лова — каза Скарлет.

Фентън опита виното и кимна одобрително на иконома.

— Откъде ти хрумна? Нито ще има лов, нито съм канил гости.

— Тогава какво правиш в Адамстаун? Казват, че никога не идваш насам.

Чашите бяха напълнени. Люк вдигна своята към Скарлет.

— Да пием за приятното ни прекарване — каза той.

Скарлет усети, че се изчервява. Беше почти сигурна, че е чула нещо като предложение. Вдигна в отговор чашата си.

— Да пием за това, че умееш да губиш много хубаво шампанско — каза тя усмихнато и го погледна през сведени клепки.

По-късно, когато се приготвяше за сън, Скарлет продължаваше да си повтаря думите на Люк. Дали беше дошъл в Адамстаун само за да я види? Не се ли канеше да я прелъсти? Ако имаше такова намерение, щеше да се натъкне на най-голямата изненада в живота си. В тази игра щеше да го победи точно както в състезанието с конете.

Освен това щеше да е забавно да накара такъв арогантен и самодоволен мъж да се влюби безнадеждно в нея. Мъжете не бива да са толкова красиви и толкова богати, иначе започваха да си въобразяват, че се изпълняват всички техни прищевки.

Скарлет се мушна в леглото и се сгуши под завивките. С нетърпение очакваше сутрешната езда с Фентън, която му бе обещала.

Отново се състезаваха, този път до Пайк Корнър, и Фентън спечели. После обратно до Адамстаун и Фентън пак я победи. Скарлет искаше да сменят конете и да опита още веднъж, но Люк отклони предложението със смях.

— Може да си счупиш врата от упоритост, а аз ще изгубя печалбата.

— Коя печалба? Не сме се обзалагали при това състезание.

Той се усмихна, не каза нищо повече, но погледът му се плъзна по тялото ѝ.

— Вие сте непоносим, лорд Фентън!

— Казвали са ми го неведнъж. Но никога толкова яростно. Всички ли американки са такива страстни натури?

„Няма да разбереш това от мене — помисли Скарлет, но обузда езика си, както обуздаваше коня. Беше сбъркала, като му позволи да я подмами да избухне, и сега се ядосваше повече на себе си, отколкото на него. — О, почакай. Рет винаги ме вълнуваше и заради това винаги печелеше.“

Рет... Скарлет се загледа в черната коса, тъмните насмешливи очи и безупречно скроените дрехи на Фентън. Нищо чудно, че очите ѝ го откриха сред тълпата ловци на „Голуейските блейзъри“. Някак приличаше на Рет. Ала само на пръв поглед. Имаше нещо съвсем различно, но не знаеше точно какво.

— Благодаря ти за състезанието, Люк, въпреки че не го спечелих — каза тя. — Сега трябва да тръгвам, имам работа.

По лицето му пробягна изненада, но след миг той се усмихна.

— Мислех, че ще закусваш с мене.

Скарлет му отвърна също с усмивка.

— Сигурна бях, че така си мислел.

Усещаше втренчения му поглед, докато се отдалечаваше. Когато следобед в Балихара дойде един прислужник с букет оранжерийни цветя и покана от Люк за вечеря в Адамстаун, тя не се учуди. Написа набързо отказ и го прати по прислужника.

Изтича на горния етаж със смях, за да облече отново костюма за езда. Подреждаше цветята във ваза, когато Люк влезе в дългата дневна.

— Искаше още едно състезание до Пайк Корнър, ако не греша — каза той.

Смехът на Скарлет бе останал само в очите ѝ.

— Не, не грешиш за това — каза тя.

Кълъм седна до тезгяха в кръчмата на Кенеди.

— Я да млъквате всички. Питам ви, какво още можеше да направи клетата жена? Опрости ли ви наемите, или не? Не ви ли раздаде храна за зимата? А в складовете има още зърно и брашно, за да получите, когато свършите първото. Срам ме е да гледам как възрастни мъже хленчат като бебета и се оплакват само за да си намерят извинение за още една бира. Напийте се до безсъзнание, ако искате —

човек има право да си трови стомаха и да си замъглява главата, — но не обвинявайте за вашата слабост мисис О'Хара.

— Тя отиде при земевладелците... Цяло лято се върти с лордовете и техните дами... Не минава ден, без да препуска по пътищата с оня дявол, лорда от Адамстаун... — Кръчмата се изпълни с гневни крясъци.

Кълъм успя да ги надвика.

— Що за мъже сте? Клюкарствувате като жени за тоалетите, гостите и любовните истории на друга жена! Повръща ми се от вас, от всички!

Той се изплю на тезгяха.

— Кой иска да го оближе? Вие не сте мъже, значи работа тъкмо като за вас.

В настъпилата тишина можеше да се очаква всякаква реакция. Кълъм се разкрачи, за да е по-устойчив, и отпусна ръце, готов да свие юмруци.

— Ей, Кълъм, разгорещени сме, понеже не искаме без причина да палим и стреляме, както чуваме, че правят в други градове — каза най-възрастният фермер. — Я слез оттам, извади баурана, аз ще взема свирката, а Кенеди ще свири на цигулката. Да попеем за въстанието и за изгрева на луната и да се напием като добри финианци.

Кълъм буквално подскочи при възможността да успокои нещата. Когато ботушите му докоснаха пода, той вече пееше:

Там, където пей реката, тръгва във нощта дружина,
благославя я за подвиг тихо китната родина.

„Смърт за враг и за предател! Хей, напред! —
запяват. —

За свободния ни край, юнаци! Ето месецът изгрява.“

Вярно беше, че Скарлет и Люк препускаха по пътищата около Балихара и Адамстаун. Освен това прескачаха огради, канавки, плетове, носеха се и над река Бойн. Почти всяка сутрин в продължение на цяла седмица той минаваше през брода на студената река и влизаше в дневната с настояване за кафе и предизвикателство за състезание. Скарлет го чакаше привидно спокойна, но Фентън винаги я караше да

бъде нащрек. Умът му бе много подвижен, думите му бяха непредвидими и тя не можеше да допусне нито за миг да отслаби вниманието си или да намали защитата. Люк я караше да се смее, да се ядосва, да се чувствава жива до крайчеца на пръстите си.

Препускането из околността намаляваше донякъде напрежението, което изпитваше в негово присъствие. Битката между тях се изясни, и двамата не прикриваха своята безскрупулност. Но чувството, обхващащо Скарлет всеки път, когато показваше смелостта си до безразсъдни граници, беше колкото опасно, толкова и вълнуващо. Усещаше нещо могъщо и непознато, дълбоко скрито в нея, което заплашваше да избликне навън и да се изплъзне от контрол.

* * *

Мисис Фиц я предупреди, че хората в града са стъписани от поведението ѝ.

— Старейшината на рода О'Хара губи тяхното уважение — строго я предупреди тя. — Светският живот с англичаните е друго нещо, отдалечено. Но това развяване с граф Фентън просто им се навира в очите като предпочитание към врага.

— Не ме интересува, ако ще да им изтекат очите. Моя работа е как ще живея живота си.

Яростта на Скарлет стресна мисис Фицпатрик.

— Значи така, а? — рече тя със съвсем омекнал тон. — Влюбена ли си в него?

— Не, не съм. И няма да се влюбя. Затова ме остави на мира и кажи на останалите също да не се занимават с мен.

Розалийн Фицпатрик не сподели мислите си с никого. Но женският ѝ инстинкт усещаше бедата, предвещавана от трескавия блясък в очите на Скарлет.

„Влюбена ли съм в Люк?“ Въпросът на мисис Фицпатрик я принуди да се запита същото. „Не“ — отговори си веднага.

„Тогава защо настроението ми се разваля цял ден, ако не дойде сутринта?“

Не можа да се сети за никакво убедително обяснение.

Замисли се какво бе научила от приятелите си в отговор на споменаването на името му в нейните писма. Всички те ѝ пишеха, че граф Фентън имал лоша слава. Притежавал едно от най-големите богатства във Великобритания, бил собственик на имоти в Англия и Шотландия освен на имението в Ирландия. Бил близък приятел на Уелския принц, поддържал огромна къща в Лондон, където според слуховете се редували вакханалии с невероятно изискани празненства, на които цялото висше общество се стремяло да бъде поканено. Бил любима тема за сватовниците в продължение на повече от две десетилетия, още откак наследил титлата и богатството на осемнайсетгодишна възраст, но не попаднал в ничия клопка, дори в тази на няколко забележителни и богати красавици. Носели се приказки за разбити сърца, опетнени репутации, че и за самоубийства. Не един съпруг го бил предизвиквал на дуел. Бил неморален, жесток, опасен, според някои зъл. Затова, разбира се, бил най-загадъчният и очарователен мъж в света.

Скарлет си представи каква сензация би било, ако една ирландско-американска вдовица, прехвърлила трийсетте, успее там, където се бяха проваляли всички титуловани английски красавици. Устните ѝ се изкривиха в лека, потайна усмивка, която мигновено изчезна.

Фентън не проявяваше никакви признаци на отчаяно влюбен. Искаше да я обладае, не да се жени за нея.

Скарлет присви очи. „Няма да позволя да добави името ми в дългия списък на завоеванията си.“

Все пак не можа да се удържи да не мисли как би се чувствувала, ако я целуне.

39.

Фентън шибна коня с камшика и профуча покрай Скарлет с гръмък смях. Тя се приведе и закрепця на Полумесец да ускори своя бяг. Почти веднага обаче трябваше да дръпне юздите. Пътеката се виеше между високи каменни зидове, а Люк беше спрял отпред и бе обърнал коня, за да ѝ прегради пътя.

— Каква е тази игра? — настоя тя. — Можех да се блъсна в тебе.

— Точно това имах предвид — отвърна Фентън.

Още преди Скарлет да осъзнае какво става, той вече бе сграбчил Полумесец за гривата и сега двата коня стояха един до друг. С другата ръка Фентън я хвана отзад за шията, за да задържи главата ѝ неподвижна, устата му се долепи до нейната. Целувката му беше болезнена, насила разтваряше устните ѝ, ухапа езика ѝ. Ръката му я принуждаваше да се подчини. Сърцето на Скарлет се разтупка от изненада, страх и постепенно, докато целувката продължаваше — от тръпката на капитулацията пред неговата сила. Когато Фентън я пусна, тя се чувствуваше разтърсена и слаба.

— Сега ще спреш да ми отказваш поканите за вечеря — каза Люк.

Тъмните му очи блестяха удовлетворено.

Скарлет се овладя.

— Прекалено много си въобразяваш — каза тя, раздражена от задъхания си глас.

— Така ли? Съмнявам се.

Ръката на Люк се плъзна по гърба ѝ и я придърпа за още една целувка. Дланта му стигна до гърдите и я притисна почти до болка. Скарлет усети, че в отговор у нея се надига копнеж да почувствува ръцете му по цялото си тяло и бруталните му устни по кожата си.

Нервните коне се раздвижиха и разделиха прегръдката. Скарлет едва не падна. Помъчи се да възвърне равновесието си на седлото и в мислите. Не биваше да прави това, да се предава пред него. Знаеше, че той ще изгуби всякакъв интерес, след като я покори.

А тя не искаше да го изгуби. Желаше го. Той не беше поболяло се от любов момче като Чарлс Рагланд, беше истински мъж. В такъв би могла дори да се влюби.

Скарлет погали Полумесеца да го успокои и мислено да му благодари, че я спаси от грешка. Когато обърна лице към Фентън, подпухналите ѝ устни се разтегнаха в усмивка.

— Защо не си навлечеш животинска кожа и не ме завлечеш до къщата си за косите? — попита тя с точно премерена смесица от хумор и презрение в гласа. — Поне да не плашиш конете.

Подкара Полумесеца първо ходом, после в тръс по обратния път.

Обърна глава и каза през рамо:

— Няма да дойда на вечеря, Люк, но можеш да ме последваш до Балихара на кафе. Ако това не ти стига, мога да ти предложа ранен обяд или късна закуска.

Скарлет тихичко заговори на Полумесеца, за да ускори ход. Не ѝ стана ясно какво изразяваше намръщеното лице на Фентън и изпита нещо много близко до страх.

Вече беше слязла от коня, когато Люк влезе в конюшната. Той скочи от седлото и хвърли юздите на коняря.

Скарлет се престори, че не забелязва как Люк обсеби единствения излязъл да ги посрещне коняря. Поведе Полумесеца навътре, за да намери някой друг.

Очите ѝ свикнаха с полумрака и тя изведнъж спря, скована от страх. Право пред себе си видя Кет, стъпила боса на гърба на Комета ѝ разперила ръчички, за да пази равновесие. Беше облечена с тежко палто, взето от някой от конярите. То покриваше запретнатите поли, а дългите ръкави висяха от ръцете ѝ. Както обикновено, черната ѝ коса се бе изплъзнала от плитките и стърчеше на разбъркани кичури. Приличаше на палаво момче или на циганче.

— Какво правиш, Кет? — попита Скарлет тихо, защото познаваше неспокойния нрав на коня — силният звук можеше да го подплаши.

— Упражнявам се за цирка — каза Кет. — Като жената на коня в картинката от книжката. Щом изляза на арената, ще ми трябва чадърче, моля те.

Скарлет не повиши глас. Беше по-страшно, отколкото с Бони. Комета можеше да се изплаши, да хвърли Кет от гърба си и да я стъпче.

— По-добре да беше изчакала до лятото. Крачетата ти ще измръзнат на гърба на Комета.

— О! — Кет веднага се смъкна на пода, до подкованите копита. — Не се сетих.

Гласът идваше иззад вратичката на бокса. Скарлет затаи дъх. После Кет се покатери на вратата с ботушките и вълнените чорапи в ръка.

— Знаех, че ботушите ще го убиват.

Скарлет си наложи да не сграбчи дъщеря си в спасителна прегръдка. Видимото ѝ облекчение щеше да раздразни Кет. Обърна се надясно да потърси коняр, който да прибере Полумесеца. Видя обаче Люк, който стоеше тихо и гледаше Кет.

— Това е дъщеря ми, Кати Кълъм О'Хара — каза тя и добави мислено: „Все ми е едно как ще погледнеш на това, Фентън.“

Кет се откъсна от погълналото я изцяло затягане на връзките на ботушките. Вгледа се в лицето на Фентън.

— Казвам се Кет — изрече тя. — А ти как се казваш?

— Люк — отвърна граф Фентън.

— Добро утро, Люк. Искаш ли жълтъка от яйцето ми? Сега ще закусвам.

— С удоволствие — съгласи се той.

Бяха необичайна гледка: Кет бързаше към къщата, а Фентън вървеше до нея и се стараеше да пригоди стъпките си към ситненето на детето.

— Вече закусвах — обясняваше му Кет, — но пак съм гладна и ще хапна още веднъж.

— Това ми звучи съвършено разумно — отговори той замислено, без никаква насмешка.

Скарлет вървеше зад тях. Уплахата ѝ, причинена от Кет, все още не бе преминала, а и не се беше успокоила напълно от миговете на страстни чувства, когато Люк я целуна. Беше замаяна и обърквана. Фентън беше последният човек на земята, за когото би предположила,

че обича децата, и все пак явно бе очарован от Кет. Пък и се държеше с нея съвсем правилно — приемаше я сериозно, не снизходително заради крехката ѝ възраст. Кет не търпеше хора, които се отнасяха към нея като към бебе. Люк някак бе успял да долови това чувство и проявяваше уважение.

Очите на Скарлет се напълниха със сълзи. О, да, тя можеше да обича този човек. Какъв баща на любимото ѝ дете би станало от него! Тя бързо премига. Не беше време за сантименталности. Заради Кет и заради самата себе си трябваше да е силна и разумна.

Погледна лъскавата коса на наведения към Кет Люк. Изглеждаше много висок, едър и могъщ. Непобедим.

Вътрешно потръпна, ала отхвърли страха. Щеше да спечели. Трябваше да спечели. Искаше го за себе си и за Кет.

Скарлет едва удържаше смеха си при гледката, която представляваха Люк и Кет. Детето бе изцяло погълнато от сложната задача да отреже върха на свареното яйце, без да го преобърне. Фентън я наблюдаваше не по-малко съсредоточено.

Изведнъж, без никакъв повод, отчаяна мъка прогони веселото настроение на Скарлет. Тъмните очи, които наблюдаваха Кет, трябваше да са на Рет, а не на Люк! Рет трябваше да е човекът, очарован от дъщеря си, Рет трябваше да раздели с нея яйцето. Рет трябваше да върви до нея и да се старае да не я изпреварва с широките си крачки.

От болезнения копнеж в гърдите на Скарлет зейна огромна празнина — там, където трябваше да е сърцето. Сподавената до този момент мъка бликна и я изпълни. Обзе я тъга по присъствието на Рет, неговия глас, неговата любов.

„Да бях му казала за Кет, преди да е станало прекалено късно... Да бях останала в Чарлстън... Да бях...“

Кет я дръпна за ръкава.

— Ще си изядеш ли яйцето, мамо? Аз ще го обеля отгоре.

— Благодаря ти, миличко — обърна се Скарлет към дъщеря си.

„Не бъди глупачка!“ — ядоса се тя на себе си. Усмихна се на Кет и на граф Фентън. Миналото бе отлетяло безвъзвратно, трябваше да мисли за бъдещето.

— Подозирам, че ще ти се наложи да изядеш още един жълтък, Люк — засмя се Скарлет.

Кет каза „довиждане“ и изтича навън след закуска, но Фентън остана.

— Донеси още кафе — каза той на камериерката, без да я погледне, и се обърна към Скарлет. — Разкажи ми за дъщеря си.

— Тя обича само белтъка — отговори Скарлет с усмивка, която прикриваше тревогата ѝ.

Какво да му каже за бащата на Кет? Ами ако Люк попита как се е казал, как е умрял, какъв е бил? Но Фентън питаше само за Кет.

— На колко години е забележителната ти дъщеря, Скарлет?

Шумно се изненада, когато разбра, че Кет скоро е навършила четири години, запита дали винаги е така самостоятелна, предпазлива ли е, много ли е чувствителна... Скарлет се зарадва на искрения му интерес и заговори за прелестите на Кет О'Хара, докато остана без дъх.

— Трябва да я видиш на понито, Люк — тя е по-добра ездачка от мене или от тебе... Катери се навсякъде като маймунка. Бояджиите насила трябваше да я свалят от стълбите си... Познава гората както дивите животни и сякаш има вграден компас, никога не се губи... Питаш дали е чувствителна? Не проявява никаква нервност. Толкова е безстрашна, че понякога ме ужасява. Никога не хленчи, когато падне или се удари. Още като бебе почти не плачеше, а щом проходи, просто правеше учудена физиономия, като паднеше, и пак се изправяше... Разбира се, че е здрава! Не я ли видя колко е изправена и силна? Освен това яде като кон и никога не боледува. Нямах представа колко еклери и кифли със сметана може да изяде, без да ѝ мигне окото...

Усети, че гласът ѝ преграква, погледна часовника и се засмя.

— Божичко, сигурно съм се хвалила цяла вечност. Ти си виновен, Люк, че ме подмами. Трябваше да ме прекъснеш.

— О, не. Интересно ми е.

— Внимавай или ще почна да ревнувам. Май ще се влюбиш в дъщеря ми.

Фентън повдигна вежди.

— Любовта е за продавачките и евтините романчета. Интересувам се от детето.

Той се изправи, поклони се, вдигна ръката на Скарлет от скута ѝ и я целуна лекичко.

— Сутринта тръгвам за Лондон, затова ще се сбогувам сега.

Скарлет застана до него.

— Ще ми липсват нашите състезания — призна тя съвсем искрено. — Скоро ли ще се върнеш?

— Ще ви се обадя на теб и на Кет, като дойда.

„Е, добре! — помисли Скарлет, след като той си отиде. — Дори не се опита да ме целуне за довиждане.“ Не знаеше дали това е комплимент или обида. „Сигурно съжالياва за поведението си, когато ме целуна — реши тя. — Предполагам, че тогава не успя да запази самообладание. А думата «любов» просто го плаши.“

Стигна до заключението, че Люк проявява всички признаци на човек, който се влюбва против волята си. Почувствува се много щастлива. Щеше да е прекрасен баща на Кет... Скарлет лекичко прокара пръст по подпухналите си устни. Освен това беше много вълнуващ мъж.

40.

Скарлет много мисли за Люк през следващите седмици. Беше неспокойна, в слънчевите утрини препускаше сама из пътеките, по които бяха яздили двамата. Когато с Кет украсяваха елхата, тя си припомни удоволствието от обличането за първото му идване в Балихара. А когато двете си намислиха желание на ядеца от коледната гъска, Скарлет пожела Люк да се върне от Лондон скоро.

Понякога затваряше очи и се мъчеше да си спомни усещането от неговото докосване, но всеки опит я ядосваше до сълзи, защото вместо това в съзнанието ѝ нахлуваха лицето на Рет, прегръдката на Рет, смехът на Рет. Повтаряше си, че е така, защото познава Люк от твърде кратко време. Беше съвсем логично с течение на времето неговото отсъствие да заличи спомена за Рет.

В новогодишната вечер се вдигна голяма врява. Начело вървеше Кълъм и биеше баурана, следваха го двама цигулари и Розалийн Фицпатрик с кастанетите. Изненадана и развеселена, Скарлет извика и се затича да ги прегърне.

— Бях изгубила всякаква надежда, че ще дойдеш у дома, Кълъм. Сега вече съм сигурна, че годината ще е добра, как иначе при такова начало.

Събуди Кет и посрещнаха първите мигове на 1880 година, заобиколени от музика и любов.

Първи януари започна със смях — хвърлиха традиционния бармбрек в стената и над Кет, танцуваща с вдигнато нагоре лице и отворена уста, се посипаха трохи и стафиди. Но после се заоблачи, леденият вятър дърпаше шала на Скарлет, докато тя обикаляше града за новогодишните визити. Кълъм пиеше във всяка къща, не чай, разбира се, и говореше с мъжете за политика толкова продължително, че на Скарлет ѝ се прииска да закрепчи.

— Няма ли да дойдеш в кръчмата, Скарлет скъпа, и да вдигнеш наздравница за една смела Нова година и нова надежда за ирландците? — попита Кълъм, след като обиколката свърши.

Скарлет разшири ноздри, усещайки как ѝ лъха на уиски.

— Не, уморена съм, студено ми е и се прибирам вкъщи. Ела с мен, ще поседим тихо и кротко край огъня.

— Точно от тихото и кроткото ме е страх най-много, Скарлет арун. В тишината мракът пропълзява в душата на човека.

Кълъм се запъти с олюляваща се походка към кръчмата на Кенеди, а Скарлет, увита в шала, тръгна бавно по пътеката към Големия дом. Червената пола и чорапите на сини и жълти ивици изглеждаха избелели на студената сива светлина.

„Горещо кафе и гореща баня“ — обеща си тя, като отваряше тежката порта. От коридора дочу сподавен кикот и сърцето ѝ замря. Кет сигурно играеше на криеница. Скарлет се престори, че не подозира нищо. Затвори вратата зад себе си, хвърли шала на един стол и чак тогава се огледа.

— Честита Нова година, О’Хара — каза граф Фентън. — Или може би трябва да кажа Мария Антоанета? Такива ли селски носии приготвят най-известните лондонски шивачи за тазгодишните балове?

Той стоеше на площадката на стълбището.

Скарлет вдигна поглед към него. Беше се върнал. О, защо я бе заварил в този вид? Изобщо не си представяше срещата така. Нямаше обаче значение. Люк се беше завърнал, и то толкова скоро. Умората ѝ изчезна.

— Честита Нова година — каза тя и почувствува, че пожеланието ѝ се сбъдва.

Фентън пристъпи встрани, иззад него на стълбите се показва Кет. Беше вдигнала и двете си ръце да закрепил блестяща скъпоценна диадема на разрошената си коса. Тръгна надолу по стълбите към Скарлет, зелените ѝ очи се смееха, едва се удържаше да не се разкикоти. Зад нея се влачеше дълъг и широк шлейф на наметало от алено кадифе, поръбено с хермелин.

— Кет носи вашите одежди, графиньо — каза Люк. — Дойдох да уредя нашия брак.

Краката на Скарлет се подкосиха и тя седна на мраморния под сред разпрострелите се червени фусти, украсени със зелено и синьо. Припламналият гняв се смеси с тръпка от почуда и тържествуване. Не можеше да е истина. Всичко се получи така лесно. Изгуби се цялото удоволствие.

— Изненадата ни май успя, Кет — каза Люк.

Той развърза тежките копринени ширити около врата и взе диадемата от ръцете ѝ.

— Сега можеш да си вървиш. Трябва да говоря с майка ти.

— Мога ли да отворя моята кутия?

— Да. Тя е в стаята ти.

Кет погледна Скарлет, усмихна се и весело хукна нагоре по стълбите. Люк прехвърли наметалото през лявата си ръка, взе със същата ръка диадемата, приближи се до Скарлет и ѝ протегна дясната си ръка. Стори ѝ се много висок, много едър, очите му — много тъмни. Скарлет сложи длан в неговата и се изправи.

— Ще идем в библиотеката — рече Фентън. — Там огънят в камината е запален и ще отворим бутилка шампанско, за да полеем сделката.

Скарлет тръгна след него. Той искаше да се ожени за нея. Не можеше да повярва. Беше изгубила дар-слово от изненада. Люк наля виното, а тя седна до огъня да се сгрее.

Той ѝ подаде чашата. Скарлет я пие. Разумът ѝ започна да се прояснява, гласът ѝ се възвърна.

— Защо каза „сделка“, Люк?

Защо не ѝ бе казал, че я обича и иска тя да стане негова съпруга?

Фентън леко чукна ръба на чашата си в нейната.

— Какво друго е бракът, ако не сделка? Адвокатите ни ще изготвят договорите, но това е чиста формалност. Положително знаеш какво можеш да очакваш. Не си момиче или наивница.

Скарлет внимателно остави чашата си на масата. После бавно се отпусна на един стол. Нещо никак не беше наред. В лицето му, в думите му нямаше и сянка от топлота. Той дори не гледаше към нея.

— Моля те да ми обясниш какво да очаквам — проговори бавно тя.

Фентън търпеливо сви рамене.

— Много добре. Ще видиш колко съм щедър. Предполагам, че това е основната ти грижа.

Той започна да обяснява — бил един от най-богатите хора в Англия, макар и да предполагал, че тя вече се е уверила в това. Искрено се възхищавал от умелото ѝ изкачване по социалната стълбица. Можела да задържи своите пари. Разбира се, щял да ѝ осигури всички необходими тоалети, екипажи, накити, слуги и така

нататък. Смятал, че тя ще го представя добре, защото бил забелязал нейните способности.

Освен това можела да запази Балихара до края на живота си. Имението очевидно я забавлявало. Поради същата причина можела да си играе и с Адамстаун, когато ѝ се приисквало да изкаля ботушите си. Техният син щял да наследи Балихара след смъртта ѝ, както и Адамстаун след смъртта на Люк. Съединяването на съседни имения винаги било основна причина за брак.

— Разбира се, главното в сделката е да ми осигуриш наследник. Аз съм последната издънка от рода и съм длъжен да го продължа. След като се сдобия със син от тебе, можеш да разполагаш с живота си както пожелаеш, със съблюдаване на известно благоприличие.

Люк напълни повторно чашата си и я пресуши. Добави, че Скарлет можела да благодари за диадемата на Кет.

— Едва ли е необходимо да ти казвам, че нямах никакво намерение да те правя графиня Фентън. С жени като тебе обичам само да се позабавлявам. Колкото е по-силен духът, толкова по-голямо удоволствие изпитвам да го подчиня на собствената си воля. Щеше да е интересно. Но не чак толкова интересно, колкото дъщеря ти. Искам моят син да е като нея — безстрашен, с желязно здраве. Кръвта на Фентънови е поразредена от браковете между родственици. Нещата ще се оправят, като влееш своята селска жизненост. Забелязвам, че моите арендатори О'Хара — роднините ти — доживяват до дълбока старост. Ти си ценна придобивка, Скарлет. Ще ми родиш наследник, с когото ще се гордея, и няма да посрамиш него или мен в обществото.

Скарлет се взираше в него както хипнотизирано животно гледа змия. Но сега успя да превъзмогне магията. Взе чашата си от масата.

— Ще стане, когато адът замръзне! — изкрещя тя и хвърли чашата в огъня. Виното избухна в пламъци. — Ето наздравецата, с която искахте да полеете сделката, лорд Фентън! Махайте се от къщата ми! Тръпки ме побиват от вас!

Фентън се изсмя. Скарлет се напрегна, готова да се нахвърли върху него и да издере смеещото се лице.

— Смятах, че обичаш детето си — подигравателно каза той, — но сигурно съм се излъгал.

Думите му я възпряха да не скочи.

— Разочароваш ме, Скарлет — продължи той, — наистина. Мислех, че си по-умна, отколкото изглежда. Забравих наранената си суетност и се замисли с какво разполагаш. Неуязвима позиция в света за себе си и за своята дъщеря. Това е безпрецедентно, но разполагам с достатъчно власт, за да създам прецедент или да наруша закона, ако пожелаея. Ще уредя осиновяването и Кет ще стане лейди Катрин. Разбира се, за „Кати“ и дума не може да става, това име е слугинско. Като моя дъщеря ще има незабавен и безусловен достъп до най-доброто, от което може да се нуждае или да поиска. Приятели, по-късно съпруг — стига само да пожелае. Никога няма да я наскърбя — безкрайно я ценя като пример за моя син. Можеш ли да се откажеш от всичко това само защото плебейският ти романтичен копнеж не е задоволен? Едва ли.

— Кет няма нужда от вашите скъпоценни титли и „най-доброто“ от вас, милорд. Нито пък аз. Досега сме се справяли много добре без вас и ще продължим все така.

— Колко дълго, Скарлет? Не разчитай на успеха си в Дъблин прекалено много. Ти беше новост, а новостите бързо остаряват. В провинциален град като Дъблин дори един орангутан ще е забележителност, ако е облечен както трябва. Имаш още един сезон, най-много два и после ще те забравят. Кет има нужда от закрилата на фамилно име и баща. Аз съм един от малцината, които могат да измият позора от едно копеле. Не, не, спести си протестите, не ме интересува какво ще съчиниш. Нямах да се озовеш в този затънтен ирландски край, ако ти и твоята дъщеря сте могли да останете в Америка. Стига за това. Започвам да се отегчавам, а ненавиждам да съм отегчен. Обади се, като се вразумиш, Скарлет. Ще се съгласиш с предложената сделка. Винаги получавам онова, което искам.

Фентън се отправи към вратата. Скарлет го спря. Искаше да научи още нещо.

— Не можете да накарате всичко на този свят да изпълнява прищевките ви, Фентън. Не ви ли е хрумвало, че вашата породиста съпруга може да роди момиченце, а не син?

Фентън се обърна с лице към нея.

— Ти си силна, здрава жена. Все някога ще родиш момче. Но и в най-лошия случай, ако раждаш само момичета, ще уредя някоя от дъщерите да се омъжи за човек, готов да се откаже от своето име и да

приеме нейното. Така пак моя кръв ще тече в наследниците на титлата и родът ще е продължен. Задължението ми ще е изпълнено.

Думите на Скарлет прозвучаха не по-малко студено от неговите.

— Помислили сте за всичко, нали? Ами ако съм неплодна? Или вие не можете да станете баща?

Фентън се усмихна.

— Моята мъжественост е доказана от извънбрачните деца, които съм пръснал из всички европейски градове, така че опитът ти да ме засегнеш не успя. Ти пък имаш Кет.

Изведнъж по лицето му се изписа учудване и той се върна към Скарлет, която се сви от уплаха.

— Хайде, Скарлет, не преувеличавай нещата. Нали ти казах, че прекъръшвам само любовниците, не съпругите си? Нямам желание да те докосна сега. Щях да забравя диадемата, а трябва да я прибера на сигурно място до сватбата. Тя е част от семейните съкровища. Има време да я носиш. Обади се, когато се предадеш. Сега отивам в Дъблин, за да отворя къщата си там и да се приготвя за сезона. Прати писмото на адреса на площад Мериън.

Фентън се поклони церемониално и си тръгна със смях.

Скарлет държа главата си гордо изправена, докато не чу затварянето на входната врата зад него. После хукна да затвори и заключи вратите на библиотеката. След като се прикри от любопитните погледи на слугите, тя се хвърли на дебелия килим и буйно се разрида. Как можеше така да греши във всичко? Как бе могла да си въобрази, че ще се научи да обича човек, у когото нямаше никаква обич? И какво щеше да прави сега? Пред очите ѝ стоеше Кет — изправена на стълбите, с диадемата на главата, засмяна от възторг. Какво трябваше да направи?

— Рет — изхълца Скарлет, — Рет, толкова си ни нужен сега.

41.

Скарлет не даде никакъв външен израз на своя срам, но се гневеше на себе си заради чувствата, които бе изпитвала към Люк. Когато оставаше сама, тя се вкопчваше в спомена, който я гореше като незаздравяла рана, за да се самонакаже с мъчителната болка.

Каква глупачка беше — да си представя щастлив семеен живот, да гради бъдещето върху една-единствена закуска, когато Кет разделяше яйцата между тримата. Каква смехотворна самоувереност — да си въобрази, че може да го накара да се влюби в нея. Целият свят щеше да ѝ се смее, ако научеше.

Представяше си разни начини на отмъщение. Можеше да разтръби из цяла Ирландия, че той ѝ е направил предложение за женитба и тя е отказала. Можеше да пише на Рет да дойде и да убие Фентън за това, че беше нарекъл дъщеря му „копеле“. Можеше да се изсмее в лицето на Фентън пред олтара и да му каже, че никога няма да роди друго дете и че той се е оказал пълен глупак, като се е оженил за нея. Можеше да го покани на вечеря и да му сложи отрова в храната.

Сърцето ѝ изгаряше от омраза. Скарлет я прехвърли върху всички англичани и страстно се отдаде на нова подкрепа за Финианското братство на Кълъм.

— Няма как да използвам парите ти, Скарлет скъпа — каза той. — Работата ни сега е да планираме действията на Поземлената лига. Помниш ли, че я обсъждахме на Нова година?

— Разкажи ми пак, Кълъм. Сигурно има начин да помогна.

Не беше възможно. В Поземлената лига можеха да членуват само арендатори, а всички действия се отлагаха до пролетта, когато трябваше да се събират наемите. Тогава във всяко имение щеше да плати само по един арендатор, останалите щяха да откажат и ако земевладелецът ги изгонеше, щяха да идат да живеят при този, който бе платил.

Скарлет не разбираше какъв е смисълът. Земевладелецът можеше просто да даде земята на други арендатори.

„А, не“ — възрази Кълъм. Точно тук щяла да се намеси Поземлената лига. Щели да накарат всички да се отдръпнат, а без арендатори земевладелецът би изгубил и наемите, и новата реколта, защото не би имало кой да се грижи за посевите. Идеята била гениална и той съжалявал само, че не е негова.

Скарлет отиде при братовчедите си и почна да ги убеждава да влязат в Поземлената лига. Обеща им, че ще ги приеме в Балихара, ако ги изгонят.

Всички О'Хара без изключение отказаха.

Скарлет ядно се оплака на Кълъм.

— Не обвинявай себе си за слепотата на другите, Скарлет скъпа. Правиш всичко да компенсираш техните грешки. Нали ти си старейшината на рода О'Хара и гордо носиш името? Не знаеш ли, че във всяка къща в Балихара и в половината от къщите в Трим пазят изрезки от дъблинските вестници, където пише за О'Хара — бляскавата ирландска звезда в двореца на английския вицекрал? Държат ги в библиите заедно с текстовете на молитвите и изображението на светците.

В Деня на Света Бриджит пръскаше дъжд. Скарлет изрече ритуалните молитви за добра реколта с незапомнена жар и по бузите ѝ потекоха сълзи, когато направи първата копка. Отец Флин направи водосвет, потирът със светена вода обиколи от ръка в ръка, за да отпият всички. Фермерите тръгнаха от полето мълчаливо, с наведени глави. Съдбата им беше единствено в божиите ръце. Никой нямаше да преживее още една година като изминалата.

Скарлет се върна у дома и събу калните ботуши. После извика Кет да пият какао в нейната стая, докато се подготвяше багажът ѝ за Дъблин. Щеше да тръгне след по-малко от седмица. Не ѝ се искаше да заминава — Люк щеше да е там и как щеше да го погледне в лицето? С високо вдигната глава — това беше единственият начин. Нейният народ го очакваше.

Вторият Сезон на Скарлет в Дъблин беше още по-успешен от първия. В хотел „Шелбърн“ получи покани за всички тържества, както

и за пет малки танцови забави и две късни вечери в частните апартаменти на вицекраля. В запечатан плик я очакваше и най-желаната покана от всички: щяха да пропускат нейния екипаж през специалния вход зад двореца. Нямаше вече да чака часове наред на Дейм Стрийт — в двора не пускаха повече от четири екипажа наведнъж.

Бе получила също покани за гостуване и вечери в частни домове. Говореше се, че на тях е много по-забавно, отколкото на дворцовите с техните стотици гости. От гърлото ѝ се изтръгна сподавен смях. Добре облечен орангутан, нали? Не, не беше такава и купчината покани го доказваха. Беше старейшината на рода О'Хара от Балихара, ирландка и се гордееше с това. Беше оригинална! Нямаше никакво значение, че Люк е в Дъблин. Можеше да се надсмива колкото си ще. Щеше да го гледа право в очите без срам или страх, проклет да бъде.

Прехвърли купчината покани, разпределяше ги и ги подбираше. В сърцето ѝ се надигна вълнение. Беше приятно да се чувства желана, да носи красиви дрехи и да танцува в красиви зали. И какво от това, че светското общество в Дъблин беше английско? Вече беше наясно, че усмивките и мръщенето, правилата и нарушенията, почестите и позорът, тържествуването и загубите бяха част от играта. Те изобщо не бяха важни, нямаха никакво значение за действителността извън позлатените зали. Но игрите съществуваха, за да се играят, а тя беше добър играч. В края на краищата беше доволна, че е дошла в Дъблин. Обичаше да печели.

Скарлет веднага разбра, че присъствието на граф Фентън в Дъблин е предизвикало буря от въодушевление и догадки.

— Скъпа — каза Мей Таплоу, — дори в Лондон хората говорят само за това. Всички знаят, че Фентън смята Дъблин за треторазредно провинциално градче. Къщата му тук не е отваряна от десетилетия. Защо, за бога, е дошъл?

— Нямам представа — отвърна Скарлет, като мислено се наслади на евентуалната реакция на Мей, ако ѝ кажеше истината.

* * *

Фентън сякаш не пропускаше нито едно място, на което се появяваше Скарлет. Тя го поздравяваше с хладна учтивост и не обръщаше внимание на презрителната самоувереност в погледа му. След първата среща дори не се разгневяваше, когато го поглеждаше в очите. Той вече нямаше власт да я нарани.

Не самият Фентън. Ала непрекъснато я пробождаше болка, когато съзираше в гръб висок, тъмнокос мъж, облечен в кадифе или брокат, но все се оказваше, че това е графът. Защото във всяка тълпа Скарлет търсеше Рет. Предната година той се бе появил в двореца, защо не и тази година... тази вечер... в тази зала?

Но мъжът винаги беше Фентън. Навсякъде, където поглеждаше, в разговорите на всички наоколо, по страниците на всички вестници. Можеше поне да е благодарна, че не ѝ обръщаше специално внимание, иначе клюката можеше да преследва и нея. Но се молеше името му да не се появява във всеки разговор ден след ден.

Слуховете постепенно кристализираха в две предположения: че бил подготвил занемарената си къща за тайно, неофициално посещение на Уелския принц или че бил омаян от лейди София Дъдли, за която говорели всички по време на Лондонския сезон през май и която сега повтаряла успеха си в Дъблин. Историята беше стара като света — на младини човек се отдава на увлечения, устоява на женските клопки години наред, но изведнъж става на четирийсет и напълно изгубва ума си по някоя млада и невинна красавица.

Лейди София Дъдли беше осемнайсетгодишна. Косата ѝ беше златиста като узряло жито, очите ѝ — сини като лятното небе, розово-бялата ѝ кожа надминаваше и най-финия порцелан. Поне така се твърдеше в написаните за нея балади, които се продаваха по ъглите на нищожна цена.

В действителност тя беше красиво, срамежливо момиче, държано под контрол от амбициозната си майка. Постоянно и привлекателно се изчервяваше от вниманието и ухажванията. Скарлет я срещаше доста често. Приемната на София беше до нейната. Като мебелировка и изглед към „Свети Стефан“ отстъпваше първото място, но несъмнено водеше по броя на хората, които искаха да бъдат поканени там. Не че приемната на Скарлет беше безлюдна — една богата и добре приета вдовица с чаровни зелени очи винаги щеше да е търсена.

„Не би трябвало да се учудвам — мислеше Скарлет. — Аз съм два пъти по-възрастна и се появих още миналия Сезон.“ Но понякога едва удържаше езика си, когато свързваха името на София с Люк. Беше общоизвестно, че един херцог бе поискал ръката на София, но всички смятаха, че ще е по-добре да се омъжи за Фентън. Херцогската титла е над графската, ала Фентън беше четирийсет пъти по-богат и сто пъти по-красив от херцога. „И е мой, ако пожелае“ — копнееше да каже Скарлет. За кого тогава щяха да пишат балади?

Ядосваше се на своята дребнавост. Повтаряше си колко е глупаво да вярва на предсказанието на Фентън, че ще я забравят след година-две. И се стараяше да не се тревожи от бръчиците покрай очите.

Скарлет се върна в Балихара за първата приемна неделя — благодарен повод да се махне от Дъблин. Последните седмици от Сезона ѝ се бяха сторили безкрайни.

Беше хубаво да е у дома, да мисли за нещо реално като например молбата на Пади О’Фаолейн за повече торф, отколкото за тоалета за следващото тържество. Освен това нищо не можеше да се сравни с благословеното усещане, когато здравите ръчички на Кет едва не я удушиха в буйна прегръдка при пристигането.

Беше решен и последният спор, беше удовлетворена и последната молба и Скарлет отиде в дневната да пие чай с Кет.

— Запазих ти половината — каза Кет.

Устата ѝ беше изцапана с шоколада от еклерите, които Скарлет бе донесла от Дъблин.

— Може да е смешно, коте, но не съм гладна. Искаш ли да хапнеш още?

— Да.

— Да, благодаря.

— Да, благодаря. Мога ли да ги изям сега?

— Да, може, прасенце.

Еклерите бяха изядени още преди Скарлет да допие чашата чай. Кет се отнасяше към тях наистина сериозно.

— Къде ще се разходим? — попита Скарлет.

Кет каза, че иска да отидат при Грейн.

— Тя те харесва, мамо. Мен харесва повече, но и теб харесва много.

— Хубаво би било — отговори Скарлет.

С радост щеше да се разходи до кулата. Тя ѝ вдъхваше спокойствие, а сърцето ѝ никак не беше спокойно.

Скарлет притвори очи и облегна буза на древните гладки камъни за един продължителен миг. Кет беше нетърпелива.

После Скарлет дръпна възената стълба към високата врата, за да изпита здравината ѝ. На вид беше овехтяла и зацапана, но изглеждаше здрава. Все пак като че ли беше най-добре да поръча нова. Ако се скъсаше и Кет паднеше... Просто не можеше да понесе мисълта за подобна опасност. Много ѝ се искаше Кет да я покани горе в стаята си. Пак дръпна стълбата, за да я подсети.

— Грейн ще ни чака, мамо. Много шум вдигнахме.

— Добре, съкровище, идвам.

Старицата изглеждаше непроменена от първия път, когато Скарлет я видя. „Хващам се на бас, че и шаловете ѝ са същите“ — помисли тя. Кет се залиса в тъмната къщичка — вземаше чаши от полицата, разравяше дъхащия на древност тлеещ торф в огнището. Чувствуваше се като у дома си.

— Ще напълня чайника от извора — каза тя и го понесе навън.

Грейн я наблюдаваше с обич.

— Дара често идва при мене — обясни старицата. — Много е мила към една самотна душа. Нямам сърце да я отпратя, защото тя усеща нещата. Самотните се разбират.

Скарлет настръхна.

— Тя обича да е сама, но от това не следва, че е самотна. Непрекъснато я питам иска ли да идват деца да си играят и тя винаги отговаря „не“.

— Умно дете. Искат да я замерят с камъни, но Дара е побързонога от тях.

Скарлет не повярва на ушите си. „Какво искат?“ Грейн спокойно обясни, че децата от града преследвали Дара като зверче в гората. Но тя ги чула много преди да стигнат до нея. Само най-голямото дошло достатъчно близо да хвърли камък. Успели да я доближат само по-

големите — по-дългокраки и по-бързи от Дара. Ала тя намерила начин да им се изплъзне. Не посмели да влязат след нея в кулата, защото се страхували, че е обитавана от духа на обесения млад лорд.

Скарлет се ужаси. Скъпата ѝ Кет да е измъчвана от децата на Балихара! Щеше да ги пребие с камшик със собствените си ръце, щеше да изгони родителите им, щеше да натроши мебелите им на трески! Тя скочи от стола.

— Ще сложиш на съвестта на детето съсипването на Балихара? — попита я Грейн. — Седни, жено. И други да са, пак ще е същото. Страхуват се от всеки, който е различен от тях. И се стремят да прогонят онова, от което се боят.

Скарлет се отпусна на стола. Знаеше, че мъдрата старица е права. Самата тя неведнъж бе плащала цената на това, че е различна от останалите. Хвърлените по нея камъни бяха студенина, неодобрение, изолация. Ала тя сама си ги бе изпросила. Докато Кет беше малко момиченце. Съвсем невинно. А го дебнеше опасност!

— Нима аз нищо не мога да направя! — извика Скарлет. — Непоносимо е. Трябва да ги спра.

— Ах, не можеш да спреш невежеството. Дара е намерила начин да се справи и той ѝ е достатъчен. Камъните не са наранили душата ѝ. Тя е в безопасност в стаята си в кулата.

— Не е достатъчно. Ами ако я удари някой камък? Ако я нарани? Защо не ми е казала, че е самотна? Не мога да понеса мисълта, че е нещастна.

— Вслушай се в думите на старицата, О'Хара. Слушай внимателно. Има една земя, която хората познават само от песните на *шахен*. Тя се казва Тир на н'Ог и се намира под хълмовете. Там има и мъже, и жени, които са намерили пътя към тази земя и повече никога няма да се завърнат. В Тир на н'Ог няма смърт и няма разруха. Няма тъга, няма болка, нито омраза или глад. Всички живеят в мир и се радват на благоденствие без труд. Ето това искаш за детето си, би казала ти. Но послушай добре. В Тир на н'Ог няма мъка и затова няма радост. Разбираш ли значението на песента?

Скарлет поклати глава. Грейн въздъхна.

— Тогавя не мога да успокоя сърцето ти. Дара е по-мъдра. Остави я на мира.

Кет се появи на вратата, сякаш повикана от старицата. Вниманието ѝ бе погълнато от тежкия, пълен с вода чайник и тя не погледна към майка си и Грейн. Двете я наблюдаваха мълчаливо, докато Кет внимателно окачи чайника на желязната кука над огъня и после разрови въглените.

Скарлет трябваше да извърне глава. Знаеше, че ако продължи да гледа дъщеря си, няма да успее да се въздържи да не я сграбчи в прегръдките си и да я притисне до себе си, за да я защити. Кет щеше да се подразни. „Не бива да плача! — заповяда си Скарлет. — Може да я уплаша. Ще почувствува колко съм уплашена самата аз.“

— Виж ме, мамо! — каза Кет.

Детето внимателно наливаше кипящата вода в стара кана от кафяв порцелан. Разнесе се приятно ухание и Кет се усмихна.

— Сложила съм всички листа, които трябва, Грейн — засмя се тя.

Изглеждаше горда и щастлива. Скарлет подръпна шала на старицата.

— Каж ми какво да направя — помоли тя.

— Трябва да направиш онова, което ти е съдено. Бог ще закриля Дара.

„Нищо не разбирам от думите ѝ“ — помисли Скарлет. Но ужасът ѝ бе намалял. Изпи пригответената от Кет отвара в дружелюбната тишина и топлина на ухаещата на билки сенчеста стая, доволна, че Кет може да идва тук. Също и в кулата. Преди да се върне в Дъблин, Скарлет поръча нова, по-здрава въжена стълба.

42.

Тази година Скарлет отиде на конните състезания в Пънчистаун. Беше поканена в Бишъпскоурт, седалището на граф Клонмел, известен като Графчето. За нейна радост сър Джон Морланд беше сред гостите. За нейна изненада граф Фентън също беше там.

Скарлет забърза към Морланд в първия удобен момент.

— Барт! Как си? Ти си най-големият домошар, когото познавам. Търся те непрекъснато, но не идваш никъде.

Морланд сияеше от щастие и шумно пукаше кокалчетата на пръстите си.

— Бях много зает, и то по най-приятния начин, Скарлет. Имам кон победител, сигурен съм — след толкова много години.

И преди беше говорил същото. Толкова обичаше конете си, че винаги беше сигурен в победата на поредното жребче на големите национални състезания. На Скарлет ѝ се прииска да го прегърне. Щеше да обича Джон Морланд, дори и изобщо да не бе свързан с Рет.

— ... нарекох я на Диана, бързонога и всичко останало, нали разбираш, плюс Джон, на себе си. По дяволите, та аз съм ѝ почти като баща, с изключение на биологичната част. Като свързах двете имена, се получи Дижон. Ама че работа, помислих си, изобщо няма да стане. Прекалено френско за ирландски кон. После размислих. Буйна и гореща, сълзи могат да ти потекат. Не е лошо. Звучи като „я се махай от пътя ми, че идвам“ или нещо подобно. И ето ти Дижон. Тя ще ми донесе цяло богатство. Заложил за нея пет лири, Скарлет, победата ѝ е сигурна.

— Тогава десет лири, Барт.

Скарлет се чудеше как да вмъкне в разговора името на Рет. Отначало думите на Джон Морланд изобщо не стигаха до съзнанието ѝ.

— ... много ще съм нещастен, ако греша. Арендаторите ми провеждат онази стачка с наемите, която измисли Поземлената лига. Лишават ме от парите за овес. Чудя се как съм могъл да имам толкова

високо мнение за Чарлс Парнел. Никога не съм допускар, че така ще се сближи с варварите финианци.

Скарлет беше ужасена. Не ѝ беше минавало през ума, че Поземлената лига може да бъде използвана против човек като Барт.

— Не мога да повярвам, Барт. Какво смяташ да правиш?

— Ако спечеля сега, макар и не първо място, предполагам, че следващите големи надбягвания са в Голуей и после във Финикс Парк, но може да се опитам да вместя още едно-две по-малки състезания през май и юни, за да не забравя какво се очаква от нея, ако мога така да се изразя.

— Не, не, Барт, не те питам за Дижон. Какво ще правиш със стачката за наемите?

Лицето на Морланд помръкна.

— Не зная — каза той. — Наемите са единственият ми доход. Никога не съм гонил арендатори, не съм и помислял за подобна възможност. Но сега, като съм притиснат до стената, може би ще ми се наложи. Ще бъде много срамно.

Скарлет се замисли за Бакихара. Поне тя нямаше неприятности. Беше опростила всички наеми до новата реколта.

— Скарлет, забравих да ти кажа нещо. Получих добри вести от нашия американски приятел Рет Бътлър.

Сърцето на Скарлет трепна.

— Той ще дойде ли?

— Не. Очаквах го. Писах му за Дижон, разбираш ли. Но той ми отговори с писмо, че не може да дойде. Ще става баща през юни. Този път са се погрижили много, жена му лежала месеци наред, за да избегне опасността от повторение на случилото се преди. Но сега всичко вървяло прекрасно. Тя вече не е на легло и е много щастлива според неговите думи. Той също, разбира се. Никога не съм виждал човек, който така да иска да бъде горд баща като Рет.

Скарлет се подпря на един стол, за да не падне. Каквито и нереалистични мечти и скрити надежди да бе таила в себе си, всичко бе свършено.

Графчето бе запазил цяла част от трибуната зад железните решетки за своите гости. Скарлет стоеше с всички и наблюдаваше

пистата през седефен театрален бинокъл. Зелените чимове блестяха, вътрешното овално поле беше изпълнено с оживление и пъстрота. Хората стояха изправени по колите, по седалките и покривите на екипажите, разхождаха се поотделно или на групи и се скупчваха около вътрешната преграда.

Заваля и Скарлет се зарадва, че над главите им има балкон, който предпазваше привилегированите зрители.

— Страхотно представление — изкикоти се Барт Морланд. — Дижон е неудържима в калта.

— Какво реши, Скарлет? — каза спокоен глас в ухото ѝ. Беше Фентън.

— Още нищо, Люк.

Когато ездачите се появиха на пистата, Скарлет ги приветствува и заръкопляска заедно с всички. Напълно споделяше мнението на Джон Морланд — дори с просто око личеше, че Дижон е най-красивият кон в състезанието. През цялото време, докато бърбеше и се усмихваше, умът ѝ хладно претегляше възможностите, плюсовете и минусите в живота ѝ. Щеше да е крайно нечестно да се омъжи за Люк. Той искаше дете, а тя не можеше да му го даде. Освен Кет, която щеше да е осигурена и спокойна. Никой не би се усъмнил кой е истинският ѝ баща. Всъщност не, щяха да се чудят, но това нямаше да има никакво значение. Старейшината на рода О'Хара от Балихара и графиня Фентън.

„Каква почтеност дължа на Люк? У него няма и капка от нея, защо да съм длъжна аз да я проявя?“

Дижон спечели. Джон Морланд сияеше. Всички го наобиколиха, викаха и го потупваха по гърба.

Под прикритието на радостното вълнение Скарлет се обърна към Люк Фентън.

— Кажи на твоя адвокат да се свърже с моя за договора — каза тя. — Искам сватбата да е в края на септември. След като отпразнуваме края на жътвата.

— Кълъм, ще се омъжа за граф Фентън — заяви Скарлет. Той се изсмя.

— Аз пък ще взема за жена Лилит^[1]. Ще падне голяма веселба, на сватбата ще пируват легионите на Сатаната.

— Не се шегувам, Кълъм.

Смехът му секна, сякаш бе прерязан с бръснач, и той се втрени в бледото, решително лице на Скарлет.

— Няма да позволя! — изкрещя той. — Този мъж е дявол и англичанин.

По бузите на Скарлет избиха червени петна.

— Ти... няма да... позволиш? — бавно попита тя. — Ти... няма... да позволиш? За какъв се мислиш, Кълъм? За Бог?

Тя се приближи до него с пламтящ поглед и се наведе към лицето му.

— Слушай ме, Кълъм О'Хара, слушай ме внимателно. Нито ти, нито който и да е друг на този свят може да разговаря с мен по такъв начин. Не позволявам!

Погледът на Кълъм бе не по-малко втречен, гневът му също не отстъпваше на нейния, двамата постояха вкаменени един срещу друг за миг, който сякаш бе вън от времето. После Кълъм извърна глава встрани и се усмихна.

— Ах, Скарлет скъпа, нали нравът на О'Хара се проявява и у двама ни, кара ни да говорим неща, които всъщност не мислим. Моля те да ми простиш, нека се разберем.

Скарлет отстъпи назад.

— Не ме омайвай, Кълъм — тъжно каза тя, — не ти вярвам. Дойдох да поговоря с най-близкия си приятел, ала той не е тук. Може би никога не е бил.

— Не е така, Скарлет скъпа, не е така!

Тя сви рамене с унил бегъл жест.

— Няма значение. Решила съм. Ще се омъжа за Фентън и ще замина за Лондон през септември.

— Ти си позор за своя народ, Скарлет О'Хара. — Гласът на Кълъм звънна като стомана.

— Лъжа — уморено каза Скарлет. — Кажи го на Даниъл, който е погребан в земята на О'Хара, а тя бе изгубена от стотици години. Или на скъпоценните си финианци, които ме използваша през цялото време. Не се тревожи, Кълъм. Няма да те издам. Балихара ще си остане каквато е — със странноприемницата за пътниците и с кръчмите,

където да приказвате против англичаните. Ще те назнача за управител на имението и мисис Фиц ще поддържа Големия дом както досега. Точно това те интересува, а не аз.

— Не! — изтръгна се вик от устните на Кълъм. — Ах, Скарлет, страшно грешиш. Ти си моята гордост и моята радост, а Кати Кълъм държи сърцето ми в своите малки ръчички. Само че Ирландия е моята душа и трябва да е на първо място.

Той разпери красноречиво ръце.

— Кажу ми, че ми вярваш, защото ти казвам истината.

Скарлет се помъчи да се усмихне.

— Вярвам ти. Но и ти трябва да ми повярваш. Мъдрата старица ми каза, че ще сторя онова, което ми е съдено. Това е, което ти правиш със своя живот, Кълъм, и което аз правя с моя.

Скарлет се отправи с натежали стъпки към Големия дом. Сякаш тежестта в сърцето ѝ се беше пренесла в краката. Сцената с Кълъм я бе наранила дълбоко. Беше се обърнала първо към него, очакваше разбиране и съчувствие, надяваше се въпреки всичко, че той може да ѝ подсказе изход от избора от нея път. Ала Кълъм я бе подвел и тя се чувствуваше много самотна. Страхуваше се да каже на Кет, че ще се омъжва и че ще трябва да напуснат горите на Балихара, които дъщеря ѝ толкова много обичаше, а също и кулата — нейното любимо убежище.

Реакцията на Кет я зарадва.

— Обичам градовете — каза детето. — Нали там е зоологическата градина.

„Правилно постъпвам — реши Скарлет. — Сега вече нямам никакви съмнения.“ Прати хора в Дъблин да ѝ купят илюстрирани книги за Лондон и писа на мисис Симс, че иска да я посети. Трябваше да си поръча сватбена рокля.

След няколко дни пристигна пратеник от Фентън с писмо и пакет. В писмото се съобщаваше, че той щял да остане в Англия до седмицата на сватбата. Обявата щяла да се появи чак след приключването на Лондонския сезон. А Скарлет трябвало да поръча рокля с подходящ модел за накитите, които пращал по същия човек.

Разполагаше с три месеца! Никой нямаше да я безпокои с въпроси и покани до обявяването на годежа.

В пакета намери квадратна плоска кутия от кожа с изящни златни украшения. Скарлет повдигна капачето и ахна. Отвътре кутията беше покрита с дебело сиво кадифе, на което красиво бяха подредени огърлица, две гривни и обици.

Накитите бяха изработени от тежко старо злато с матов, почти бронзов отблясък. Скъпоценните камъни бяха кървавочервени рубини, подбрани по размер, не по-малък от нокътя на палеца ѝ. Обиците представляваха овални рубини, свободно висящи от фин златен орнамент. По гривните имаше по дванайсет камъка, а на огърлицата искряха две редици камъни с преплетени златни верижки помежду им. За пръв път в живота си Скарлет разбра разликата между накит и скъпоценност. Никой не би нарекъл тази гарнитура от рубини просто накит. Бяха прекалено ценни. Несъмнено представляваха истинска скъпоценност. Пръстите ѝ трепереха, когато закопчаваше гривните на китките си. Не можеше сама да сложи огърлицата, затова трябваше да позвъни за Пеги Куин. Като се видя в огледалото, Скарлет пое дълбоко дъх. Кожата ѝ изглеждаше алабастрова под разкошния тъмен отблясък на рубините. Косата ѝ също сякаш бе станала по-тъмна и по-бляскава. Помъчи се да си припомни как изглеждаше диадемата. Тя също бе украсена с рубини. Щеше да прилича на кралица при представянето ѝ на истинската кралица. Зелените ѝ очи се присвиха. Лондон щеше да е много по-предизвикателна игра от Дъблин. Не беше изключено дори да го хареса.

Пеги Куин побърза да разкаже новината на останалите слуги и на роднините в Балихара. Разкошните бижута плюс обточеното с хермелин наметало, плюс дългите седмици сутрешни кафета можеха да означават само едно нещо. Старейшината на рода О'Хара щеше да се омъжи за злодея кождер граф Фентън.

„И какво ще стане с нас?“ Този въпрос и опасенията се разпространяваха от къща на къща като горски пожар.

През април Скарлет и Кет яздеха през нивите с житни посеви. Детето сбърчи носле от острата миризма на скоро разхвърлян оборски

тор. Конюшните и оборите никога не миришеха така, защото ги чистеха всеки ден. Скарлет се засмя.

— Никога не се мръщи на наторената земя, Кет О'Хара. Това е истинско благоухание за фермера, а в жилите ти тече фермерска кръв. Искам никога да не го забравяш.

Тя се загледа гордо към изораните, засети и наторени ниви. „Това е мое. Аз го възвърнах към живот.“ Знаеше, че тази част от живота най-много ще ѝ липсва след преместването в Лондон. Но споменът и удовлетворението никога нямаше да се заличат. В сърцето си винаги щеше да си остане старейшината на рода О'Хара. А Кет можеше да се завърне някой ден, когато пораснеше и се научеше да се грижи за себе си. Тогава може би тя щеше да извоюва титлата „старейшина на рода О'Хара“.

— Никога, никога не забравяй произхода си — каза Скарлет на дъщеря си. — Гордей се с него.

— Ще трябва да се закълнете пред цял куп библии, че няма да кажете на никого — предупреди Скарлет мисис Симс.

Най-изисканата дъблинска модистка хвърли на Скарлет най-презрителния поглед, на който бе способна.

— Никой досега не е имал основания да се съмнява в моята дискретност, мисис О'Хара.

— Ще се омъжвам, мисис Симс, и искам да ушиете сватбената ми рокля.

Скарлет извади кутията със скъпоценностите и я отвори.

— Ще ги нося на сватбата.

Изражението на мисис Симс накара Скарлет да се почувствува възмездена за дългите мъчителни часове на проби при шивачката диктаторка. Слисването ѝ стигаше поне за десет години.

— Има и диадема — подхвърли небрежно Скарлет. — Освен, това искам шлейфът да е обточен с хермелин.

Мисис Симс енергично поклати глава.

— Не може да правите това, мисис О'Хара. Диадемите и хермелинът са само за най-тържествените церемонии в двореца. Особено хермелинът. Най-вероятно никой не го е поръчвал от сватбата на Нейно величество.

Очите на Скарлет заискриха.

— Откъде да знам всичко това, мисис Симс? Аз съм само една невежа американка, която изведнъж ще се превърне в графиня. Хората ще клюкарствуват и ще клатят глава на всичко, което ще направя. Затова ще постъпя както пожелае!

Тъгата в сърцето ѝ прозвуча като властен, нетърпящ възражение тон.

Мисис Симс вътрешно настръхна. Подвижният ѝ ум бързо захрехвърля светските клюки, за да открие бъдещия съпруг на Скарлет. „Сигурно ще си подхождат — помисли тя. — Пренебрегва всички традиции на благоприличието и затова буди още по-голяма възхита.“ Накъде отиваше светът? И все пак една жена трябваше да намери мястото си в него. Хората щяха да одумват тази сватба години наред. Ушитото от нея щеше да се види както никога досега. Тоалетът трябваше да е разкошен.

Мисис Симс си възвърна обичайната високомерна самоувереност.

— Една-единствена рокля ще подхожда на хермелина и рубините — заяви тя. — Бяло коприно кадифе с бродирана дантела, най-добре голуейска. Колко време имам? Дантелата трябва да се изработи и после да се зашие около всяко листче и цветенце, не става бързо.

— Пет месеца стигат ли?

Грижливо поддържаните ръце на мисис Симс се заровиха в добре оформената прическа.

— Толкова кратко... Да помисля... Ако намеря още две шивачки... да речем, че монахините свършат тази работа... Това ще бъде най-шумната сватба в Ирландия, във Великобритания... Трябва да се направи, на всяка цена...

Изведнъж шивачката усети, че размишлява гласно, и сложи ръка на устата си. Твърде късно.

Скарлет я съжали. Изправи се и протегна ръка.

— Оставям ви да се погрижите за роклята, мисис Симс. Имам ви пълно доверие. Уведомете ме кога да дойда в Дъблин за първата проба.

Мисис Симс пое ръката ѝ и здраво я стисна.

— О, аз ще дойда при вас, мисис О'Хара. Освен това ще ми е много приятно да ме наричате Дейзи.

В графство Мийд слънчевият ден не зарадва никого. Фермерите се страхуваха, че ще последва още една сушава година. В Балихара клатеха глави и предричаха зла съдба. Нали Моли Кинън бе забелязала омагьосаното дете да излиза от колибата на вещицата? И още Пади Конрой, въпреки че той отказваше да признае извън изповедалнята какво е правил там. Освен това се говореше, че посред бял ден до Пайк Корнър се чували кукумявки, а телето на мисис Макгрудър, което бе спечелило награда, умря предишната нощ без никаква причина. Въпреки че на следващия ден заваля, дъждът не спря слуховете.

През май Кълъм придружи Скарлет на панаира в Дроуеда. Житото се развиваше добре, тревата по поляните беше почти готова за коситба, листата на картофите зеленееха ярко. Двамата бяха необичайно мълчаливи, всеки потънал в собствените си грижи. За Кълъм тревогата идваше от увеличаването на доброволните и редовните полицейски сили из цялото графство Мийд. Хората, които го осведомяваха, твърдяха, че в Наван щял да пристигне цял полк. Работите на Поземлената лига вървяха добре — не можеше да отрече ползата от намаляването на наемите. Но стачките заради наемите бяха раздразнили земевладелците. Сега гонеха арендаторите без предизвестие и палеха сламените покриви още преди хората да успеят да измъкнат покъщнината навън. Говореше се, че две деца изгорели. На следващия ден бяха ранени двама войници. В Мълинджър бяха арестувани трима финианци, сред които Джим Дейли. Обвиняваха го в подбудителство към насилие, въпреки че не се беше отделял от тезгяха на кръчмата си ден и нощ през цялата седмица.

Скарлет запомни панаира само с едно нещо. Там беше Рет заедно с Барт Морланд. Избягваше да поглежда към мястото, където се продаваха коне, а когато Кълъм ѝ предложи да се поразходят и да позяпат панаира, тя рязко изкрещя, че не иска и предпочита да се прибере у дома. Между тях двамата се бе породила отчужденост, след като тя сподели с Кълъм, че ще се омъжи за Фентън. Той не ѝ каза нищо грубо, но нямаше и нужда — в очите му горяха гняв и обвинение.

По същия начин реагира и мисис Фиц. Какво си въобразяваха, откъде-накъде можеха да я съдят по такъв начин? Какво знаеха за нейните тъги и страхове? Не им ли стигаше, че ще получат Балихара след заминаването ѝ? Всъщност те не искаха нищо друго. Не, не беше честно. Кълъм ѝ беше почти като брат, а мисис Фиц — приятелка. Толкова повече трябваше да проявят съчувствие. Не беше честно. Скарлет започна навсякъде да вижда неодобрение, даже по лицата на продавачите в магазините на Балихара, когато се мъчеше да измисли какво да купува от тях през гладните месеци преди жътвата. „Не бъди глупачка — казваше си тя, — въобразяваш си разни неща, защото не си съвсем наясно какво ще правиш. Но постъпката ми е правилна — за Кет и за мене. Не е работа на другите какво върша.“ Дразнеше се от всички с изключение на Кет, но нея пък виждаше рядко. Веднъж дори изкачи няколко стъпала по новата възжена стълба, но се отказа да продължи. „Аз съм голяма жена, не мога като децата да хленча и да търся съчувствие.“ Ден след ден работеше по ливадите, доволна бе, че работата я поглъща, с радост посрещаше болките в ръцете и краката от труда. Най-голяма благодарност обаче изпитваше заради богатата жътва. Страхове ѝ, че реколтата пак може да се окаже лоша, се разсеяха.

На празника на 24 юни се почувствува напълно излекувана. Никога досега не бе имало такъв голям огън. Беше копняла за музиката и танците, за да успокоят обтегнатите ѝ нерви и да възвърнат доброто ѝ настроение. Както изискваше традицията от незапомнени времена, наздравецата на старейшината на рода О'Хара отекна над нивите и полята на Балихара и Скарлет реши, че всичко е наред.

Все пак мъничко съжаляваше, че отказа всички покани за гостуване през лятото. Трябваше да ги откаже, защото се страхуваше да остави Кет сама. Но се чувствуваше самотна, пък и имаше много време, прекалено много време, за да мисли и да се тревожи. Беше почти щастлива, когато получи истерична телеграма от мисис Симс, че дантелата не е пристигнала от женския манастир в Голуей и няма никакъв отговор на писмата и телеграмите.

Скарлет с усмивка караше двуколката си към железопътната гара в Трим. Не ѝ липсваше опит в противоборствата с игуменки и се радваше, че има очевидна причина за битка.

[1] Зъл дух в юдейската демонология. — Б.пр. ↑

43.

Сутринта ѝ остана време само да изтича до ателието на мисис Симс, да я успокои, да научи подробности за дължината и модела на поръчаната дантела и да хукне към гарата за ранния влак за Голуей. Настани се удобно и отвори вестника.

„Господи, ето го!“ „Айриш Таймс“ беше отпечатал съобщението за предстоящата сватба на първа страница. Скарлет хвърли поглед на останалите пътници в купето, за да провери дали още някой чете вестника. Спортистът в костюм от туид се беше задълбочил в спортно списание, хубаво облечените майка и син играеха на карти. Пак се зачете. Вестникът бе добавил доста собствени коментари към официалната обява. Скарлет се усмихна на изразите „О’Хара от Балихара, изящно украшение на най-приближените до вицекраля кръгове“ и „изящна и смела ездачка“.

За престоя в Дъблин, и Голуей бе взела със себе си само едно малко куфарче, затова ѝ трябваше не повече от един носач да пренесе багажа от гарата до близкия хотел.

Пред рецепцията гъмжеше от хора.

— Какво става тук, по дяволите? — попита Скарлет.

— Състезанията — отговори носачът. — Не сте постъпили толкова глупаво, че да пристигнете в Голуей, без да знаете за тях, нали? Няма да намерите стая да преспите.

„Какво безочие — ядоса се Скарлет, — да видим дали ще получиш бакшиш.“

— Чакай тук! — заповяда тя и си проби път до администратора. — Бих искала да говоря с управителя.

Смаяният администратор я изгледа от глава до пети, после промърмори:

— Да, госпожо, момент.

Той изчезна зад преграда от релефно стъкло и се върна с оплешивяващ мъж с черен сюртук и раирани панталони.

— Някакви оплаквания ли имате, госпожо? Страхувам се, че хотелското обслужване става... ъ-ъ... по-малко безукорно, да кажем,

когато са състезанията. Ако има някакви неудобства...

Скарлет го прекъсна.

— Останала съм с впечатления за безукорно обслужване — усмихна се тя обезоръжаващо. — Затова искам да остана в „Рейлуей“. Трябва ми стая за тази вечер. Аз съм мисис О'Хара от Балихара.

Угодническият тон на управителя се изпари като августовска роса.

— Стая за тази вечер? Невъзможно...

Администраторът задърпа управителя за ръкава. Управителят му хвърли яростен поглед. Администраторът му прошепна нещо на ухото, като сочеше с пръст разтворения „Таймс“ на бюрото.

Управителят на хотела се поклони на Скарлет. Усмивката му трепереше от желание да ѝ се хареса.

— Такава висока чест за нас, мисис О'Хара. Вярвам, че ще приемете един много специален апартамент, най-добрия в Голуей, като гост на управата. Имате ли багаж? Някой от моите хора ще го качи горе.

Скарлет махна към носача. Не беше лошо да си годеница на граф.

— Качете го в апартамента. Ще се върна по-късно.

— Веднага, мисис О'Хара.

Всъщност Скарлет не смяташе, че апартаментът изобщо ще ѝ потрябва. Надяваше се да успее за следобедния влак обратно за Дъблин или даже за предишния, за да има достатъчно време да направи връзката с вечерния влак за Трим. „Слава богу, че дните са дълги. Ще стоя до десет вечерта, ако е необходимо. Сега да видим дали монахините са толкова впечатлени от граф Фентън, колкото управителят на хотела. Много жалко, че е протестант. Май не трябваше да карам Дейзи Симс да се закълне, че ще пази тайната.“

Скарлет тръгна към вратата и излезе на площада. Фу, как миришеше тълпата! Сигурно дъждът ги бе навалял на хиподрума. Скарлет се промъкна между двама червендалести мъже, които оживено жестикулираха. Сблъска се със сър Джон Морланд и едва го разпозна. Приличаше на тежко болен. Страните му, които обикновено бяха румени, сега нямаха никакъв цвят, а топлите живи очи бяха помръкнали.

— Барт, скъпи! Добре ли си?

Той сякаш не я виждаше.

— О, извинявай, Скарлет! Не съм на себе си. Много ми дойде, нали разбираш.

По това време на деня? Така или иначе, Джон Морланд никога не прекаляваше с пиенето, особено преди обяд. Тя здраво го стисна за ръката.

— Хайде, Барт. Ела да прием кафе и после ще хапнем нещо.

Скарлет го поведе към трапезарията. Морланд се олюляваше. „Май ще се наложи да използвам стаята в крайна сметка — помисли тя, — но Барт е много по-важен от тичането за някаква си дантела. Какво, за бога, може да му се е случило?“

Отговора научи след голяма доза кафе. Джон Морланд рухна и с плач ѝ разказа.

— Изгориха конюшните ми, Скарлет, те изгориха конюшните ми. Бях завел Дижон на състезанието в Балбриган — изобщо не е от големите състезания, но реших, че може да ѝ хареса да потича на пясък, а когато се върнахме у дома, конюшните бяха превърнати в почернели развалини. Божичко, ами миризмата! Насън чувам писъците на конете, даже наяве, в безсъницата ги чувам.

На Скарлет ѝ прилоша и тя остави чашата. Не беше възможно! Никой не би направил такова ужасно нещо. Сигурно беше случайност.

— Моите арендатори са го направили. Разбираш ли, заради наемите. Как може да ме мразят толкова много? Мъчех се да бъда добър господар, винаги съм се старал. Защо не изгориха къщата? На Едмънд Бароус опожариха къщата. Можеха и мен да изгорят вътре, все ми е едно. Стига да бяха пожалили конете. Господи, Скарлет! Какво им бяха направили горките ми изгорели коне?

Скарлет не знаеше какво да отговори. Барт намираше смисъла на живота си в конете... Но той каза, че е пътувал с Дижон. Неговата особена гордост и радост.

— Имаш Дижон, Барт. Можеш да започнеш отново, да развъдиш нови коне. Тя е прекрасна кобила, най-хубавата, която съм виждала през живота си. Можеш да използваш конюшните в Балихара. Не помниш ли? Веднъж ми каза, че приличали на катедрала. Ще поставим вътре орган. Можеш да отглеждаш жребчетата под звуците на Бах. Не бива да се предаваш, Барт, трябва да продължиш. Зная, самата аз също съм стигала до дъното. Не може да се отказваш, просто не бива.

Очите на Джон Морланд напомняха угаснали въглени.

— Довечера в осем часа тръгвам с кораба за Англия. Нямам желание повече да видя ирландско лице или да чуя ирландски глас. Оставих Дижон на сигурно място, докато разпродам имота. Днес следобед тя ще участва в състезанието със заявки и когато то свърши, Ирландия също ще е свършила за мене.

Трагичният му поглед поне беше неподвижен. И сълзи нямаше. Скарлет почти съжали, че той не заплака отново — щеше да изрази някакво чувство. Сега изглеждаше така, сякаш никога вече нямаше да почувствува нищо. Приличаше на мъртвец.

После Барт се преобрази пред очите ѝ. Баронетът сър Джон Морланд се съживи с усилие на волята. Раменете му се изправиха, устата му се изкриви в усмивка. В очите му проблесна насмешлива сянка.

— Горката Скарлет, май че доста те поизмъчих. Много безсърдечно от моя страна. Моля те да ми простиш. Аз ще се оправя. Винаги е така. Допий си кафето, бъди добро момиче и ела с мене на хиподрума. Ще заложа на Дижон пет лири от твое име и с печалбата ще купиш шампанско, когато другите коне изостанат далеч зад нея.

Никога през живота си Скарлет не бе изпитвала такова уважение към друг човек, както към Джон Морланд в момента. Помъчи се да се усмихне в отговор на неговата усмивка.

— Ще добавя още пет лири от себе си, Барт, и ще вземем още шампанско. Съгласен?

Тя плю в дланта си и протегна ръка. Морланд направи същото, плесна я по дланта и се усмихна.

— Добро момиче — каза той.

По пътя към хиподрума Скарлет се помъчи да си припомни какво знае за „състезанията със заявки“. Всички участващи коне са за продан, като цените им се определят от техните собственици. В края на състезанието, ако някой поиска да „заяви“, че купува кон, собственикът му е длъжен да го продаде на предварително определената цена. За разлика от всички други продажби на коне в Ирландия тук нямаше пазарлъци. Непродадените коне се прибираха от собствениците им.

Скарлет дори за миг не допускаше, че конете не бива да се купуват преди началото на състезанието, независимо от правилата.

Когато стигнаха до хиподрума, тя попита Барт за номера на неговата лежа. Обясни му, че искала да се пооправи.

Веднага след като Барт изчезна от погледа ѝ, тя намери един разпоредител да я упъти към канцеларията, където се правеха заявките. Надяваше се Барт да е определил главозамайваща цена за Дижон. Възнамеряваше да купи кобилата и да му я прати по-късно, когато той се установи в Англия.

— Какво значи това, че Дижон вече е заявена? Това не бива да се прави преди края на състезанието.

Служителят с цилиндъра с мъка потисна усмивката си.

— Не сте единствената проницателна посетителка, мадам. Сигурно това е американска черта. Господинът, който направи заявката, също е американец.

— Удвоявам цената.

— Не е възможно, мисис О'Хара.

— Ами ако купя Дижон от баронета, преди да започне състезанието?

— Абсурд.

Скарлет се отчая. Трябваше да вземе коня заради Барт.

— Бих предложил нещо...

— О, моля ви! Какво мога да направя? Наистина е страшно важно.

— Можете да попитате новия собственик не възнамерява ли да продава.

— Да, точно така ще направя.

Щеше да плати царски откуп, ако се наложи. Американец, каза служителят. Добре. В Америка говорят парите.

— Ще ми го покажете ли?

Човекът с цилиндъра погледна някакво листче.

— Можете да го намерите в хотел „Джурис“. Това е посоченият от него адрес. Казва се Бътлър.

Скарлет вече се беше полуобърнала да си тръгва. Едва не изгуби равновесие. Гласът ѝ странно изтъня.

— Да не би случайно да е мистър Рет Бътлър?

Сякаш мина цяла вечност, докато човекът погледна пак листчето в ръката си, прочете го и каза:

— Да, така се казва.

„Рет! Тук! Барт навярно му е писал за конюшните, за разпродажбата, за Дижон. Сигурно прави същото, което правя и аз. Дошъл е чак от Америка, за да помогне на приятеля си.

Или да се сдобие с кон победител за следващите състезания в Чарлстън. Няма значение. Дори горкият, мил, трагичен Барт няма значение, да ме прости Господ. Ще се видя с Рет!“ Скарлет осъзна, че тича, тича и разблъсква хората, без да се извини. По дяволите всички и всичко! Рет беше тук, само на няколко метра!

— Осма лежа — задъхано каза тя на разпоредителя.

Той я покани с жест да влезе. Скарлет се помъчи да успокои дишането си, докато реши, че вече изглежда нормално. В края на краищата никой не можеше да види как бие сърцето ѝ, нали? Изкачи се по двете стъпала до тапицираната с ярък плат лежа. На големия затревен хиподрум с овална форма дванайсет ездачи с пъстри ризи пришпорваха конете към финиша. Публиката около Скарлет крещеше и окуражаваше състезателите. Тя не чуваше нищо. Рет гледаше състезанието с бинокъл. Дори на десет метра от него можеше да долови дъха на уиски. Той се олюляваше. Пиян? Не, не и Рет. Винаги бе издържал на пиене. Дали пък нещастieto, сполетяло Барт, го бе потресло така дълбоко?

„Погледни ме! — плачеше сърцето ѝ. — Свали бинокъла и ме погледни! Кажи името ми! Нека видя очите ти, когато го произнесяш! Нека видя нещо за себе си в твоя поглед! Някога ти ме обичаше.“

Радостни възгласи и пъшкания отбелязаха края на състезанието. Рет свали бинокъла с трепереща ръка.

— По дяволите, Барт, това е четвъртата ми поредна загуба! — засмя се той.

— Здравей, Рет — каза Скарлет.

Главата му рязко се обърна и Скарлет зърна тъмните му очи. В тях нямаше нищо за нея, нищо освен гняв.

— Ами здравейте, графиньо!

Очите му изпитателно я огледаха от ботушките от ярешка кожа до шапката с пера от бяла чапла.

— Наистина изглеждате... скъпа. — Той бързо се обърна към Джон Морланд. — Трябваше да ме предупредиш, Барт — щях да остана в някоя кръчма. Пусни ме да мина!

Морланд се олюля — Рет го блъсна встрани от Скарлет, за да излезе от ложата.

Очите ѝ отчаяно го проследиха как изчезва в тълпата. После се напълниха със сълзи.

Джон Морланд несръчно я потупа по рамото.

— Слушай, Скарлет, извинявай заради Рет. Пийнал е малко повече. Днес трябваше да се справяш и с двама ни. Не ти е било кой знае колко приятно.

„Не кой знае колко приятно!“ Така ли каза Барт? Всичко това, което ѝ се струпа, беше наречено „не кой знае колко приятно“? „Не исках много. Само да ми каже «здравей», да произнесе името ми. Какво право има Рет да се държи разгневено и обидно? Не мога ли да се омъжа отново, след като той ме захвърли като парцал? По дяволите! В ада да потънеш дано! Значи за него е напълно в реда на нещата и е много изискано да се разведе с мене, за да се ожени за порядъчно чарлстънско момиче и да има порядъчни чарлстънски деца, които ще станат още по-порядъчни чарлстънски граждани, а в същото време за мене, видите ли, е много позорно да се омъжа отново и да дам на детето му всичко, което той би трябвало да осигури.“

— Дано се спъне пиянски по пътя и да си счупи врата — обърна се тя към Джон Морланд.

— Не бъди прекалено строга към Рет, Скарлет. През пролетта той изживя истинска трагедия. Направо ме е срам да се самосъжалявам заради конюшните, когато има хора като Рет с такива нещастия. Нали ти разказах за бебето? Случи се нещо кошмарно. Жена му умря при раждането, а новороденото живя само четири дни.

— Какво? Какво? Повтори!

Скарлет така яростно разтърси ръката на Морланд, че шапката му падна. Той я изгледа слисано, почти уплашено. В нея имаше нещо диво, нещо по-силно от всичко, което бе виждал дотогава. Барт повтори, че жената и детето на Рет са мъртви.

— Къде отиде той? — изкрещя Скарлет. — Барт, сигурно знаеш, не може да нямаш представа къде би могъл да отиде Рет?

— Не зная, Скарлет. В бара на хотела... в някоя кръчма... някъде...

— Ще тръгне ли с тебе довечера за Англия?

— Не. Каза, че щял да потърси някакви приятели. Изумителен човек наистина, има приятели навсякъде. Знаеш ли, че веднъж ходи на сафари с вицецраля? Домакин бил някакъв махараджа. Не мога да не призная колко съм изненадан, че се напи. Винаги е оставал по-трезвен от мене. Снощи ме заведе в хотела, сложи ме да си легна и въобще... Беше в добро настроение, можеше да се разчита на него. Всъщност не разчитах точно той да ми помогне днес. Но когато сутринта слязох във фойето, портиерът ми каза, че докато ме е чакал, поръчал кафе и вестник, после внезапно хукнал нанякъде, без дори да плати. Отидох в бара да го чакам... Скарлет, какво става? Не мога да те разбера днес. Защо плачеш? Аз ли направих нещо? Да не съм казал нещо лошо?

Очите на Скарлет бяха плувнали в сълзи.

— О, не, не, не, миличък, безценен Джон Морланд, Барт. Нищо лошо не каза. Той ме обича. Той ме обича! Това е най-хубавото, най-прекрасното нещо, което съм чувала.

„Рет е търсел мене. Затова е дошъл в Ирландия. Не заради коня на Барт, можел е да го купи и да уреди всичко по пощата. Пристигнал е да ме търси, щом е станал пак свободен. Сигурно ме е искал толкова, колкото аз го исках. Трябва да се върна у дома. Не зная къде да го намеря, но той може да ме открие. Обявата за сватбата го е шокирала, радвам се. Но това няма да го спре. Нищо не може да спре Рет, когато преследва онова, което желае. Рет Бътлър не се впечатлява от титли, хермелини и диадеми. Той ме иска и ще дойде да ме вземе. Знаех си. Знаех, че ме обича, и съм била права през цялото време. Зная, че ще дойде в Балихара. Трябва да съм там, когато пристигне.“

— Довиждане, Барт, трябва да тръгвам — каза Скарлет.

— Не искаш ли да видиш как побеждава Дижон? Ами заложените пет лири?

Джон Морланд поклати глава. Тя вече беше изчезнала. Американци! Интересни типове, но той никога нямаше да успее да ги разбере.

Закъсня за бързия влак за Дъблин с десет минути. Следващият беше чак в четири часа. Скарлет прехапа устни от яд.

— Кога е следващият влак в източна посока, докъдето и да е?

Човекът зад месинговата решетка беше влудяващо мудар.

— Можете да идете до Енис, ако искате. Това е на изток от Атънри, после на юг. Влакът има два нови вагона, много са хубави, така че дамите... А, ето влака за Килдеър, но няма да успеете за него, той вече изсвири... Или пък за Туам, пътуването е кратко и е по-скоро на север, отколкото на изток, но локомотивът е един от най-хубавите по цялата линия „Грейт Уестърн“... госпожо...

Скарлет мокреше със сълзите си униформата на човека до бариерата на линията.

— ... получих телеграмата само преди две минути. Мъжът ми е блъснат от товарна кола за мляко, трябва да се кача на влака за Килдеър!

Щеше да измине повече от половината път до Трим и Балихара. Оттам щеше да тръгне даже пеша, ако се наложеше.

Всяка спирка беше цяло мъчение. Не можеха ли да побързат? „Бързо, бързо, бързо“ — повтаряше тя наум в такт с тракането на колелата. Куфарът ѝ остана в най-хубавия апартамент на голуейския хотел „Рейлуей“, в манастира монахините с възпалени очи дошиваха последните бодове на изящната дантела. Нямаше значение. Трябваше да се върне у дома и да чака пристигането на Рет. Ако Джон Морланд не я беше задържал толкова дълго да ѝ разправя за какво ли не, щеше да успее за дъблинския влак. Не беше изключено Рет да е в него, можеше да е отишъл навсякъде, след като изскочи от ложата на Барт.

Минаха почти три часа и половина, докато стигне до Моейт, където слезе. Минаваше четири часът, но поне беше на път, а не в току-що тръгващия от Голуей влак.

— Откъде мога да купя хубав кон? — попита тя началника на гарата. — Цената не ме интересува, само да има седло и юзда и да е бърз.

Оставаха ѝ още почти петдесет мили.

Собственикът на коня искаше да се пазари. „Пазарлъкът не е ли половината от удоволствието при продажбата?“ — питаше той приятелите си в кръчмата „Кингс Коуч“, където почерпи всички с бира. Онази луда жена му хвърлила златните лири и препуснала, сякаш дяволът бил по петите ѝ. Яздеа по мъжки! Не искал да обяснява колко от дантелата ѝ се показвала, нито пък каква част от крака, без нищо да го покрива, както е редно, само спомена копринения чорап и

ботушките, които били толкова тънки, че едва ли можело да се ходи по пода с тях, камо ли да се пъхнат в стреме.

Скарлет поведе олюляващия се кон през моста към Мълинджър малко преди седем часа. В конюшната подаде юздите на един коняр.

— Не е окуцял, само е капнал и с подбити копита — обясни тя. — Бавно го охлади и ще се оправи, сякаш нищо не е било, въпреки че никога не го е бивало кой знае колко. Ще ти го дам, ако ми продадеш един от ловджийските коне, които пазиш за офицерите от поделението. Не ми казвай, че нямаш, ходила съм на лов с офицерите и те са ми казвали откъде ги вземат под наем. Смени седлото за не повече от пет минути и ще получиш допълнително още една гвинея.

Около седем и десет пак беше на път. Оставаха ѝ още двайсет и шест мили и я бяха упътили как да мине направо, за да съкрати пътя.

Мина покрай замъка в Трим и излезе на пътя за Балихара в девет часа. Болеше я всяко мускулче, чувствуваше се като разглобена. Но до дома ѝ оставаха само малко повече от три мили, а замъгленият здрач действуваше успокоително на очите и кожата ѝ. Заръмя лек дъждец. Скарлет се наведе напред и потупа коня по шията.

— Хубавичко ще те поразходят, ще те разтрият и ще получиш най-сладката гореща ярма в цялото графство Мийд, все едно как се казваш. Правеше шампионски скокове. Сега полекичка се прибираме вкъщи, заслужи си почивката.

Скарлет притвори очи и отпусна глава. Вечерта щеше да заспи по-непробудно от всякога. Не ѝ се вярваше, че сутринта е била в Дъблин и от закуската два пъти е прекосила Ирландия.

Оставаше да премине през дървения мост над Найтсбрук. „Щом мина моста, и съм в Балихара. Само една миля до града, после половин миля през полето, оттам по алеята и съм у дома. Пет минути, не повече.“ Тя се изправи, цъкна с език и пришпори коня.

Нещо се беше случило. Пред нея беше град Балихара, но всички прозорци бяха тъмни. Обикновено по това време кръчмите светеха като луната. Скарлет пришпори коня с вече ожулените, тънки градски ботушки. Зад нея бяха останали първите пет тъмни къщи, когато съзря група мъже на кръстопътя с алеята към Големия дом. Червените униформи. Доброволните отряди. Какво си позволяваха да правят в нейния град? Беше им казала, че не желае да се навъртат наоколо. Колко досадно, точно тази вечер, когато беше съсипана от умора.

„Разбира се, ето защо прозорците са тъмни — не искат да точат бира на англичаните. Ще се отърва от тях и нещата ще се оправят. Жалко, че видът ми е толкова раздърпан. Не е лесно да заповядваш, когато долните ти дрехи висят отвсякъде. По-добре да вървя пеша. Поне полите ми няма да са запретнати до коленете.“

Скарлет дръпна юздите. Трудно беше да не изпъшка, когато прехвърли крак през коня. Видя войник, всъщност не — офицер, който се отдели от групата на кръстопътя и тръгна към нея. Добре! Щеше да го нареди хубавичко, тъкмо беше в подходящо настроение. Неговите хора бяха в нейния град, препречваха ѝ пътя, не ѝ даваха да се прибере у дома.

Той спря пред пощата. Можеше да прояви поне елементарно възпитание и да дойде при нея. Скарлет сковано се приближи до средата на широката улица в собствения си град.

— Ей ти, с коня! Спри или ще стрелям!

Скарлет мигновено спря. Не заради заповедта на офицера, а заради гласа. Гласът ѝ беше познат. Божичко, един-единствен глас на този свят не желаше да чуе никога вече до края на живота си! Сигурно грешеше, беше толкова уморена и това беше всичко — въобразяваше си, измисляше си кошмари.

— Останалите по къщите, няма да ви се случи нищо лошо, ако предадете свещеника Кълъм О'Хара. Имам заповед за неговото арестуване. Никой няма да пострада, ако той се появи доброволно.

Скарлет изпита лудешко желание да се изсмее. Не беше възможно! Беше чула добре, наистина познаваше гласа, той ѝ бе шепнал любовни думи в ухото. Беше Чарлс Рагланд. Само веднъж, един-единствен път в живота си бе легнала с мъж, който не беше неин съпруг, и сега той бе дошъл от другия край на Ирландия да арестува братовчед ѝ. Това бе лудост, абсурд, невъзможно! Е, поне едно беше сигурно — ако не умреше от срам, като го погледне в очите, друг офицер в цялата британска армия не би направил онова, което Скарлет искаше да направи Чарлс Рагланд — да си отиде и да остави на мира нея, братовчед ѝ и града.

Тя пусна юздите на коня и пристъпи напред.

— Чарлс?

В момента, в който го повика по име, Чарлс Рагланд изкрещя:

— Стой!

И стреля с револвера си във въздуха.

Скарлет премигна.

— Чарлс Рагланд, да не си полудял? — извика тя.

Пукотът от втори изстрел заглуши думите ѝ. Рагланд сякаш подскочи във въздуха и после се просна на земята. Скарлет се затича.

— Чарлс, Чарлс!

Дочу още изстрели, дочу викове, но не обърна внимание на нищо.

— Чарлс!

— Скарлет! — долетя до нея вик. И още веднъж: „Скарлет!“ — от друга посока, и тихичко още веднъж: „Скарлет!“ — от Чарлс, до когото коленичи. На врата му имаше ужасна рана, кръвта бликаше и цапаше червената куртка.

— Скарлет скъпа, залегни, Скарлет *арун!*

Кълъм бе някъде наблизо, но тя не го погледна.

— Чарлс, о, Чарлс, ще повикам лекар, ще доведе Грейн, тя може да ти помогне.

Чарлс повдигна ръка и Скарлет я пое между дланите си. Почувствува сълзите да се стичат по лицето ѝ, но не бе усетила, че плаче. Чарлс не биваше да умира, той беше толкова мил и любящ, толкова нежен беше към нея. Не биваше да умира. Беше добър, кротък човек.

Наоколо се вдигаше ужасен шум. Нещо изсвири покрай главата ѝ. Божичко, какво ставаше? Та това бяха изстрели, стреляше се, англичаните се опитваха да убиват нейните хора. Нямахме да го допусне. Но трябваше да намери някой да помогне на Чарлс, чуваше се тропот на ботуши, Кълъм викаше нещо. „О, Божичко, помогни му, какво мога да направя, за да спра всичко това, о, Господи, ръката на Чарлс изстива!“

— Чарлс! Чарлс, не умирай!

— Идва свещеникът! — извика някой.

От тъмните прозорци на къщите в Балихара трещяха изстрели. Един войник се олюля и падна.

Някой обгърна Скарлет изотзад и тя вдигна ръце да се защити от невидимия нападател.

— По-късно, миличка, никакви боричкания сега — каза Рет. — Няма да ни се удаде по-добър случай. Аз ще те нося, ти само се

отпусни.

Рет я прехвърли през рамото, прихвана я през коленете и затича приведен към тъмното.

— Откъде можем да се измъкнем? — настойчиво запита той.

— Пусни ме долу и ще ти покажа — отвърна Скарлет.

Рет се наведе, за да я изправи на крака. Едрите му ръце я прегърнаха през раменете, той нетърпеливо я притисна към себе си, целуна я бързо и решително, после я пусна.

— Нямам никакво желание да ме застрелят, без да съм получил онова, за което дойдох — каза той.

Скарлет успя да долови насмешливата нотка в гласа му.

— А сега, Скарлет, измъкни ни оттук!

Тя го улови за ръката и се мушна в тесен, тъмен проход между две къщи.

— Последвай ме! Оттук ще стигнем до един храсталак. Там не могат да ни забележат.

— Ти водиш — каза Рет.

Той измъкна ръката си и леко я побутна. Скарлет искаше да задържи дланта му, искаше никога вече да не я пуска. Но стрелбата беше оглушителна, и то някъде наблизко, затова тя затича към скривалището.

Храстите бяха високи и гъсти. Щом Скарлет и Рет навлязоха в тях, звукът от престрелката стана приглушен и далечен. Скарлет спря да си поеме дъх, да погледне Рет, да осъзнае, че най-накрая са заедно. Сърцето ѝ преливаше от щастие.

Но привидно отдалечените изстрели привлякоха вниманието ѝ и тя си спомни. Чарлс Рагланд беше мъртъв. Беше видяла един ранен и може би убит войник. Войниците търсеха Кълъм, стреляха по нейните хора в града, вероятно ги убиваха. Можеха да я убият, Рет също.

— Трябва да стигнем до къщата — каза тя. — Там ще сме на сигурно място. Трябва да предупредя прислугата да се държи настрана от града, докато всичко това свърши. Побързай, Рет, трябва да побързаеме!

Той я дръпна за ръката, когато тя понечи да тръгне.

— Почакай, Скарлет! Може би не трябва да ходиш в къщата. Идвам точно оттам. Къщата е тъмна и празна, миличка, всички врати зият. Прислугата е изчезнала.

Скарлет изтръгна ръката си от неговата. Изпъшка от ужас, събра набързо полите си и хукна така, както никога преди не бе тичала. Кет! Къде беше Кет? Рет ѝ говореше нещо, но тя не го чуваше. Трябваше да намери Кет.

Зад храстите, на широката улица в Балихара се търкаляха пет трупа в червени униформи и три в груби селски дрехи. Книжарят лежеше проснат през рамката на разбития прозорец, от устните му излизаха кървави мехурчета заедно с прошепнатите думи на последната молитва. Кълъм О'Хара се молеше заедно с него, после прекръсти челото на вече мъртвия книжар. Счупеното стъкло избледня — в бързо потъмняващото небе изгрываше луната. Дъждът бе спрял.

С три големи крачки Кълъм прекоси стаичката. Грабна метлата за дръжката и я мушна при горящите въглени в огнището. Тя изпращя и пламна.

Върху тъмното му расо се посипаха искри. Той изтича на улицата. Бялата му коса беше по-ярка от луната.

— Последвайте ме, английски касапи! — извика той и се втурна към запустялата англиканска църква. — Последвайте ме, за да загинем заедно за свободата на Ирландия.

Два куршума пронизаха широкия му гръден кош и той падна на колене. Успя обаче с олюляване да се изправи и да извърви още седем неравни стъпки, докато още три изстрела не го удариха отдясно, после отляво и пак отдясно и го повалиха на земята.

Скарлет изтича по широките стъпала към предната врата и големия тъмен коридор. Рет я следваше на една крачка.

— Кет! — изпищя тя.

Писькът отекна от каменните стълбища и мраморния под.

— Кет!

Рет я сграбчи за ръцете. В сянката се виждаха само побелялото ѝ лице и избледнелите очи.

— Скарлет! — извика той. — Скарлет, съвземи се. Ела с мен. Трябва да се махнем оттук. Сигурно слугите са знаели нещо. В къщата не е безопасно.

— Кет!

Рет я разтърси.

— Стига! За какво ти е тази Кет! Къде са конюшните, Скарлет? Трябват ни коне.

— О, глупавичкият ми! — възкликна Скарлет. Напрегнатият ѝ глас беше натезал от любов и съжаление. — Не знаеш какво говориш. Пусни ме. Трябва да намеря Кет — Кати О'Хара, наречена Кет. Тя е твоя дъщеря.

Рет стисна ръцете на Скарлет до болка.

— Какви ги приказваш, по дяволите?

Той се вгледа в лицето ѝ, но не можа да види изражението ѝ в мрака.

— Отговори ми, Скарлет! — настоя той и я разтърси.

— Пусни ме! Няма време за обяснения. Кет трябва да е тук някъде, а е тъмно и тя е самичка. Пусни ме, Рет, после ще задаваш въпроси. Това сега няма значение.

Скарлет се помъчи да се изтръгне, но Рет беше много силен.

— За мен има.

Гласът му беше прегракнал от напрежение.

— Добре, добре. Случи се, когато бихме излезли с лодката и имаше буря. Нали помниш? Разбрах, че съм бременна в Савана, но ти не дойде да ме вземеш, бях ядосана и затова не ти казах направо. Можех ли да зная, че ще се ожениш за Ан, преди да научиш за детето?

— О, мили Боже! — изпъшка Рет и пусна Скарлет. — Къде е тя? Трябва да я намерим!

— Ще я намерим, Рет. На масата до вратата има лампа. Драсни клечка кибрит, за да я видим.

Жълтото пламъче на кибрита стигна колкото да забележат лампата и да я запалят. Рет я вдигна високо.

— Къде ще потърсим първо?

— Може да е навсякъде. Хайде!

Скарлет бързо го преведе през трапезарията и дневната.

— Кет! — викаше тя. — Котенце, Кет, къде си?

Гласът ѝ беше силен, но вече не истеричен. Не биваше да плаши детето.

— Кет...

— Кълъм! — изпищя Розалийн Фицпатрик. Тя изтича от кръчмата на Кенеди през скупчените английски войници, блъскаше ги, с мъка си пробиваше път към средата на широката улица, където бе простряно тялото на Кълъм.

— Не стреляйте! — извика един офицер. — Това е жена.

Розалийн се хвърли на колене и покри с длани раните на Кълъм.

— *Очон!* — зави тя, олюля се и заоплаква мъртвеца.

Стрелбата спря. Силната ѝ мъка вдъхна страхопочитание у мъжете, които извърнаха глави.

Розалийн склопи клепачите на мъртвите очи с окървавените си нежни пръсти и промълви „сбогом“ на келтски. После грабна тлеещата факла, скочи на крака и я размаха, за да я разпали. Лицето ѝ изглеждаше ужасно на светлината на огъня. Беше толкова бърза, че нито един изстрел не прозвуча, докато тя не стигна до вратата на църквата.

— За Ирландия и нейния мъченик Кълъм О'Хара! — изкрещя Розалийн победоносно и затича към арсенала, размахвайки факлата. За миг настъпи тишина. После каменната стена на църквата се пръсна на парчета сред огромни пламъци и оглушителен взрив.

Небето се освети по-ярко, отколкото през деня.

— Божичко! — прошепна Скарлет.

Дъхът ѝ секна. Тя закри ушите си с ръце и затича. Викаше Кет, докато взривовете избухваха едни след друг. Пламна цяла Балихара.

Изтича нагоре, Рет беше до нея. Спуснаха се по коридора към стаите на Кет.

— Кет! — викаше непрекъснато Скарлет, като се мъчеше да сподави страха в гласа си. — Кет!

Оранжевите отблясъци осветяваха животните по стената, чаения сервиз на изгладената покривка, опнатата покривка на леглото на Кет.

— Кухнята! — сети се Скарлет. — Тя обича кухнята. Можем да я повикаме отгоре.

Пак хукна по коридора, Рет я следваше по петите. През дневната с готварските и счетоводните книги, списъка на гостите, които смяташе да покани на сватбата. После през вратата по коридора към

стаята на мисис Фицпатрик. Скарлет спря в средата и се наведе над парапета.

— Котенце, Кет — нежно я извика тя, — моля те, обади се на мама, ако си долу. Много е важно, миличка.

Мъчеше се да говори спокойно.

Оранжевите светлини проблясваха по медните съдове на стената до печката. В огнището тлееха червени въглени. Огромната стая беше притихнала, изпълнена със сенки. Скарлет напрегна зрението и слуха си. Тъкмо се канеше да се обърне, когато се обади тъничко гласче:

— Кет я болят ушичките.

„О, слава богу! — зарадва се Скарлет. — Сега кротко и спокойно!“

— Зная, миличка, шумът беше ужасен. Притисни ушичките на Кет. Ей сега идвам долу. Нали ще ме почакаш?

Говореше спокойно, сякаш нямаше от какво да се страхува. Парапетът трепереше под стиснатите пръсти.

— Да.

Скарлет направи знак на Рет, който тихо я последва по коридора през вратата. Внимателно я затвори. После се разтресе.

— Бях толкова уплашена. Беше ме страх, че са я отвели или наранили.

— Виж, Скарлет — каза Рет, — трябва да побързаме.

През отворените горни прозорци се виждаха отдалеч светлини и факли, които приближаваха към къщата.

— Бягай! — извика Скарлет.

Видя лицето на Рет на оранжевата светлина от горящото небе — уверено и силно. Сега вече можеше да го погледне, да се облегне на него. Кет беше в безопасност. Той провря ръка под мишницата ѝ, за да я подкрепя, докато я подтикваше да бърза.

Затичаха по стълбите надолу и през балната зала. Осветените от огъня герои на Тара изглеждаха като живи над главите им. Колоната към кухненското крило беше обляна в светлина, чуваха се далечни отгласи от неясни, гневни крясъци. Скарлет тръшна кухненската врата зад себе си.

— Помогни ми да я заключа — изпъшка тя.

Рет грабна железната греда и я пусна в скобите.

— Как се казваш? — попита Кет, която се появи от мрака край огнището.

— Рет — отговори той със свито гърло.

— Вие двамата можете да се сприятелявате по-късно — обади се Скарлет. — Трябва да стигнем до конюшните. Има врата към градината зад кухнята, но стените са доста високи, а не зная дали има друг изход. Ти знаеш ли, Кет?

— Бягаме ли?

— Да, котенце Кет, хората, които вдигат този ужасен шум, искат да ни наранят.

— Имат ли камъни?

— Много големи.

Рет намери вратата към градината и погледна навън.

— Мога да те повдигна на раменете си, Скарлет, за да стигнеш до ръба на стената. После ще ти подам Кет.

— Чудесно, но може да има и врата. Кет, трябва да побързаме. Има ли врата в стената?

— Да.

— Добре. Дай ръка на мама и да вървим.

— Към конюшните?

— Да, хайде, Кет.

— През тунела ще е по-бързо.

— Какъв тунел?

Гласът на Скарлет затрепери. Рет се върна до нея през кухнята и я прегърна през раменете.

— Тунелът през крилото за слугите. Лакеите трябва да минават оттам, за да не могат да гледат през прозореца, когато закусваме.

— Това е ужасно! — каза Скарлет. — Ако съм знаела...

— Кет, моля те, води ни с майка ти към тунела — прекъсна я Рет. — Имаш ли нещо против да те нося, или ще тичаш?

— Ако трябва да бързаме, по-добре да ме носиш. Не мога да тичам бързо като тебе.

Рет коленичи, протегна ръце и дъщеря му доверчиво се отпусна в обятията му. Той не можа да се въздържи да не я прегърне за миг, но внимаваше да не я притисне прекалено силно.

— Хайде на конче тогава, Кет. Дръж се за врата ми. Кажми накъде да вървя.

— Покрай огнището. През отворената врата. Там е мивката. Вратата към тунела също е отворена. Отворих я за всеки случай — ако трябва да бягам. Мама беше в Дъблин.

— Хайде, Скарлет, ще се блещиш по-късно. Кет ще спаси недостойните ни глави.

Тунелът имаше високи прозорци с решетки. Светлината беше недостатъчна, но Рет вървеше напред уверено, без да се препъва. Ръцете му държаха здраво Кет през коленете. Той тичаше в галоп и детето пищеше от удоволствие.

„Господи, животът ни е в ужасна опасност, а той си играе на конче!“ Скарлет не знаеше да плаче ли, или да се смее. Имало ли е някога човек, който така да обича децата, както Рет Бътлър?

От крилото за прислугата Кет ги насочи през една врата към двора на конюшните. Конете бяха полудели от уплаха, изправяха се на задните си крака, цвилеха, ритаха по вратите.

— Дръж Кет здраво, докато ги пусна — нетърпеливо каза Скарлет.

Разказът на Барт Морланд беше ярко врязан в паметта ѝ.

— Ти я вземи, аз ще свърша тази работа — отвърна Рет и ѝ подаде детето.

Скарлет влезе в убежището на тунела.

— Котенце Кет, можеш ли да останеш тук за малко самичка, докато мама помогне да пуснем конете?

— Да, само че за мъничко. Не искам да се нарани Рий.

— Ще го пратя на едно хубаво пасище. Ти си смело момиченце.

— Да — отговори Кет.

Скарлет изтича до Рет. Двамата пуснаха всички коне с изключение на Комета и Полумесеца.

— Ще минем и без седла — каза Скарлет. — Аз ще взема Кет.

Вече се виждаше как факлите навлизат в къщата. Изведнъж пламъци захапаха едно от пердетата. Скарлет се втурна към тунела, докато Рет успокояваше конете. После се върна тичешком с Кет на ръце. Рет бе яхнал Комета и придържаше с една ръка Полумесеца за гривата.

— Дай ми Кет — каза той.

Скарлет му подаде детето, стъпи на каменното блокче и яхна Полумесеца.

— Кет, ти ще сочиш на Рет пътя към брода. Ще вървим към Пигийн по обичайния път, нали го помниш? После ще излезем на адамстаунския път за Трим. Не е далече. Там в хотела ще прием чай и ще ядем сладкиши. Само недей да се бавиш. Показвай пътя на Рет. Аз ще ви настигна. Хайде, тръгвайте.

Спряха при кулата.

— Кет казва, че ще ни покани в своята стая — спокойно каза Рет.

През широките му плещи Скарлет виждаше пламъците, които облизваха небето. Адамстаун също гореше. Пътят за бягството им бе прерязан. Тя скочи от коня.

— Не са далече — каза Скарлет.

Вече се беше овладяла. Опасността бе прекалено близка, за да си позволи да нервничи.

— Скачай долу, Кет, и се покатери като майmunка по стълбата.

Двамата с Рет пуснаха конете покрай брега на реката и я последваха.

— Дръпни стълбата. Тогава не могат да ни стигнат — обърна се Скарлет към Рет.

— Но ще знаят, че сме тук — възрази той. — Мога да отблъсна всекиго, стига да се качват един по един. Мълчи сега, чувам ги.

Скарлет пропълзя до скривалището на Кет и прегърна детето.

— Кет не я е страх.

— Шшт, съкровище. Мама е глупава и се уплаши.

Кет затули смеха си с шепичка.

Гласовете и факлите се приближаваха. Скарлет разпозна хвалбите на ковача Джо О'Нийл.

— Не ви ли казвах, че ще избием англичаните до крак, ако се осмелят да стъпят в Балихара? Нали му видяхте лицето, като вдигнах ръка? „Ако вярваш в Господа — викам му, — въпреки че се съмнявам, помоли му се още сега.“ И после го пронизах, както се промушва тлъста свиня.

Скарлет запуши с ръце ушите на Кет. „Колко ли е уплашена безстрашната ми мъничка Кет. Никога преди не се е гушила така в мене.“ Скарлет леко промушна във вратлето ѝ „арун, арун“ и я залюля

като бебе в скута си, сякаш ръцете ѝ бяха сигурните странични прегради на здрава люлка.

Още гласове се присъединиха към О'Нийл.

— О'Хара премина на страната на англичаните, не ви ли казвах още отдавна?... Вярно, Брендън, а аз, глупакът, спорех... Видяхте ли я коленичила до оня с червената униформа?... Разстрелът ѝ е малко, трябва да я обесим, да я удушим... Още по-добре е да я изгорим, това заслужава... Трябва да изгорим детето, онова черното, дете ни донесе нещастията, вампирчето, дете омагьоса старейшината О'Хара... омагьоса нивите... даже дъждовните облаци омагьоса... детето... детето... детето...

Дъхът на Скарлет секна. Гласовете бяха така наблизко, така нечовешки, като воя на диви зверове. Погледна очертанията на сянката на Рет в мрака до горния край на стълбата. Усети овладяната му готовност. Можеше да убие всекиго, дръзнал да се покатери по стълбата, но можеше ли да спре куршумите, ако се покажеше? „Рет! О, Рет, внимавай!“ Скарлет почувствува как цялата я облива вълна от тръпно щастие. Рет се беше върнал. Той я обичаше.

Тълпата стигна до кулата и спря.

— Кулата... те са в кулата.

Крясъците напомнях за лай на хрътки в мига преди смъртта на лисицата. Сърцето на Скарлет биеше лудешки. После се извиси гласът на О'Нийл:

— ... не са там, виж, че въжето още виси!

— О'Хара е умна, иска да ни изиграе — възрази друг и после всички се развикаха. — Качи се и провери, Дени, ти направи въжето, значи му знаеш силата.

— Ами я по-добре върви ти, Дейв Кенеди, идеята е твоя.

— Малкото магьосниче приказва с духовете там горе, така разправят хората...

— Той още виси там, очите му са отворени и те прерязват като с нож...

— Майка ми разправя, че го виждала да се разхожда на Все светии, отзад се влачело въжето и изгаряло всичко, до което се докосне...

— Тръпки ме побиват, ще се махна от това проклето място...

— Но те са горе — и двете! Трябва да ги убием заради злото, което ни сториха...

— Ами с какво бавната гладна смърт е по-лоша от изгарянето? Хайде, момчета, палете въжето! Ако се опитат да слязат, ще си счупят вратовете.

Скарлет подуши горящото въже и ѝ се прииска да закрепчи от радост. Бяха спасени! Сега никой не можеше да се качи при тях. Утре щеше да направи въже, като нареже на ивици постелките на пода. Всичко свърши. Щяха да успеят някак да се доберат до Трим след зазоряване. Бяха спасени! Скарлет прехапа устни, за да не заплаче, да не извика името на Рет, за да го почувствува на устните си, да го чуе във въздуха и да долови неговия дълбок, уверен отговор през смях, да чуе името си от неговите уста.

Мина дълго време, преди гласовете и тропотът на ботуши да заглъхнат съвсем. Дори тогава Рет не проговори. Той се приближи до нея и до Кет и здраво ги прегърна. Това беше достатъчно. Скарлет облегна глава на гърдите му. Не искаше нищо повече.

Много по-късно, когато тежката отпуснатост на Кет показа, че е дълбоко заспала, Скарлет я сложи да легне и я зави с юрган. После се обърна към Рет. Ръцете ѝ се обвиха около шията му, устните му намериха нейните.

— Значи така било — прошепна тя на пресекулки, след като целувката свърши. — Ей, мистър Бътлър, едва не ме задушихте.

В гърдите му се надигна сподавен смях. Той се освободи от прегръдката ѝ и нежно я отдели от себе си.

— Да се отдалечим от детето. Трябва да поговорим.

Кет не помръдна от тихия спокоен шепот. Рет внимателно подпъкна юргана около нея.

— Ела тук, Скарлет — каза той.

Излезе от нишата и се запъти към един прозорец. Профилът му изглеждаше ястребов на фона на огряното от пожарите небе. Скарлет го последва. Чувствуваше, че може да го следва до края на света. Само трябваше да я повика. Никой не бе произнасял името ѝ така, както го правеше Рет.

— Ще се измъкнем — уверено каза Скарлет, като застана до него. — Има скрита пътека от колибата на вещицата.

— Коя?

— Е, не е истинска вещица, поне аз така мисля, пък и няма значение. Тя ще ни покаже пътя. Или Кет го знае, нали по цял ден е в гората.

— Има ли нещо, което Кет да не знае?

— Не знае, че ти си неин баща.

Скарлет забеляза, че той стисна челюсти.

— Някой ден ще те пребия, че не си ми казала.

— Щях да ти кажа, но ти така нареди всичко, че не можах! — разгорещено възрази Скарлет. — Разведе се с мен, когато това изглеждаше невъзможно, и после, още преди да се осъзная, ти беше изчезнал и се беше оженил. Какво можеш да направя? Да вися пред вратата ти с бебето, увито в шал, като някоя пропаднала жена? Как можа да постъпиш така? Беше подло от твоя страна, Рет.

— Подло? След като ти изчезна бог знае накъде, без да кажеш никому нито думичка? Майка ми се поболя от тревога, докато леля ти Юлали не й каза, че си в Савана.

— Но аз ѝ оставих бележка. За нищо на света не бих тревожила майка ти. Аз обичам мис Елинор.

Рет я улови за брадичката и обърна лицето ѝ към неравномерните отблясъци през прозореца. Изведнъж я целуна, после я прегърна и притисна до себе си.

— Това вече се е случвало — каза той. — Милата ми, избухлива, своенравна, прекрасна, подлудяваща Скарлет, не разбираш ли, че това вече сме го преживявали? Пропуснати знаци, пропуснати възможности, недоразумения, които не би следвало да са се случили. Трябва да сложим край. Прекалено съм възрастен за подобни драми.

Рет зарови устните и смеха си в разбърканите ѝ коси. Скарлет затвори очи и отпусна глава на широките му гърди. Почувствувала се в безопасност в кулата и в прегръдката на Рет, вече можеше да си позволи да усети умората и да се отпусне. Едри сълзи от изтощение се затъркаляха по бузите ѝ и тя приведе рамене. Рет я притисна и я погали по гърба.

След доста време ръцете му я притиснаха по-настойчиво. Скарлет почувствува как нова буйна тръпка пропълъзва по вените ѝ. Вдигна лице към неговото. В зашеметяващия екстаз, който изпита, когато устните им се сляха, нямаше нито спокойствие, нито чувство за сигурност. Зарови пръсти в гъстите му коси, сграбчи кичур, придърпа

главата му, така че устните му да докоснат нейните — почувствува се слаба и в същото време силна и жизнена. Само страхът да не събуди Кет възпря дивия и вик на радост.

Когато целувките станаха прекалено настойчиви, Рет се дръпна. Сграбчи каменния перваз на прозореца, кокалчетата на пръстите му бяха побелели. Дишаше на пресекулки.

— Има граници на самоконтрола, миличка — каза той, — а единственото място, което е по-неудобно от влажния плаж, е може би каменният под.

— Кажи, че ме обичаш — помоли Скарлет.

Рет се засмя широко.

— Какво те кара да мислиш така? Идвам в Ирландия с тези проклети скърцащи, пухтящи параходи толкова често, защото тукашният климат много ми харесва.

Скарлет също се засмя. После го удари по рамото с двата си юмрука.

— Кажи, че ме обичаш.

Рет сграбчи китките ѝ.

— Обичам те, настойчива женичке.

После изражението му стана строго.

— И ще убия онзи тип Фентън, ако се опита да те отнеме от мен.

— О, Рет, не бъди глупав. Аз дори не харесвам Люк. Той е ужасно студенокръвно чудовище. Щях да се омъжа за него само защото не можех да имам теб.

Скептично повдигнатите вежди на Рет накараха Скарлет да продължи.

— Ами някак ми допадна идеята за Лондон... и да стана графиня... и да му върна за обидите, като се омъжа за него и отмъкна всичките му пари за Кет.

В черните очи на Рет проблесна развеселено пламъче. Той целуна ръцете ѝ, които още държеше.

— Липсваше ми — призна той.

* * *

Цяла нощ разговаряха, притиснати един до друг на студения каменен под, с преплетени ръце. Рет непрекъснато питаше за Кет, а Скарлет с радост му разказваше, очарована от гордостта му, която растеше с всяка нова история.

— Ще направя всичко възможно да я накарам да ме обича повече от тебе — предупреди той.

— Нямаш шансове — уверено отговори Скарлет. — Двете с Кет се разбираме и тя няма да се подлъже от твоето глезене.

— Ами обожанието?

— О, тя е свикнала с него. Винаги го е получавала от мен.

— Ще видим. Казват, че имам подход към жените.

— Тя пък към мъжете. Ще почне да те върти на малкото си пръстче за не повече от седмица. Имаше едно момченце — Били Кели... О, Рет, представяш ли си? Ашли се ожени. Аз го сватосах. Пратих майката на Били в Атланта...

Историята на Хариет Кели бе последвана от новината, че Индия Уилкс най-накрая бе намерила съпруг, а оттам се стигна до вестта, че Розмари още е стара мома.

— Сигурно така ще си остане — заключи Рет. — Сега е в Дънмор Ландинг, хвърля сума пари за възстановяване на оризищата и от ден на ден все повече заприличва на Джулия Ашли.

— Щастлива ли е?

— Просто цъфти. Щеше сама да ми приготи багажа, ако това можеше да ускори заминаването ми.

Скарлет го изгледа въпросително. Рет потвърди, че е напуснал Чарлстън. Било грешка да повярва, че ще може някога да е удовлетворен там.

— Ще се върна. Чарлстън никога не изчезва от кръвта на един чарлстънец, но ще ида само на гости, не завинаги.

Опитвал се, внушавал си, че иска стабилността на семейството и традициите. Но накрая започнал да изпитва натрапчива болка, че крилете му са подрязани. Не можел да лети. Бил привързан към земята, привързан към прадедите, празника на Света Сесилия, Чарлстън. Обичал Чарлстън — божичко, как го обичал, — неговата красота, изящество, дъхавия солена бриз и смелостта му пред лицето на загубите и разрухата. Но това не било достатъчно. Имал нужда от

предизвикателства, рискове, от някаква блокада, в която да направи пробив.

Скарлет тихичко въздъхна. Мразеше Чарлстън и беше сигурна, че Кет също ще го намрази. Слава богу, че Рет нямаше да ги заведе там.

Тихо попита за Ан. Стори ѝ се, че Рет мълчи непоносимо дълго. После той заговори с глас, изпълнен с тъга.

— Заслужаваше нещо по-добро от мене, нещо повече, отколкото ѝ даде животът. Ан притежаваше тиха храброст и сила, които биха засрамили всеки така наречен герой... Едва не полудях тогава. Ти беше изчезнала, никой не знаеше къде си. Смятах, че ме наказваш, и затова — да те накажа, да потвърдя, че не ме интересува твоето заминаване — реших да се разведа. Ампутация.

Рет зарея неவிждащ поглед в пространството. Скарлет зачака. Молел се да не е наранил Ан, обясни той. Ровел из паметта и душата си, но не намирал никакво умишлено оскърбление. Била твърде млада и го обичала прекалено много, за да заподозре, че нежността и обичта са само сянка от истинската любов. Не знаел доколко бил виновен, че се е оженил за нея. Била щастлива. Една от несправедливостите на света е, че е тъй лесно да ощастливиш невинните и любящите с толкова малко.

Скарлет сложи глава на рамото му.

— Никак не е малко да ощастливиш някого — каза тя. — Това не ми беше лесно, докато не се роди Кет. Много неща не ми бяха ясни, но някак успях да ги науча покрай нея.

Рет опря буза на главата ѝ.

— Променила си се, Скарлет. Пораснала си. Ще трябва да те опознавам отново.

— А аз просто трябва да те опозная. Никога не съм те познавала, дори когато бяхме заедно. Този път ще се държа по-добре, обещавам.

— Не се старай прекалено, ще ме умориш — засмя се Рет и я целуна по челото.

— Престани да ми се присмиваш, Рет Бътлър, не, всъщност недей. Харесва ми, дори когато ме влудяваш.

Скарлет подуши въздуха.

— Вали. Дъждът ще угаси пожара. После ще изгрее слънцето и ще видим дали нещо е останало. Трябва да се помъчим да поспим. Ще

имаме много работа след няколко часа.

Тя се сгуши на рамото му и се прозина. В съня ѝ Рет я премести, повдигна я на ръце и пак седна — държеше я, както държеше преди Кет. Ирландският дъждец обгръщаше старата каменна кула с тиха, мълчалива завеса.

При изгрев-слънце Скарлет се размърда и се събуди. Първото нещо, което видя, като отвори очи, беше брадясалото лице на Рет с хлътнали очи. Тя се усмихна доволно. После се протегна и измърка.

— Всичко ме боли — оплака се Скарлет и смръщи вежди, — освен това умирам от глад.

— О, последователност, твоето име е жена — промърмори Рет. — Ставай, любов моя, ще ми счупиш краката.

Двамата внимателно се приближиха до скривалището на Кет. Беше тъмно, но се чуваше лекото ѝ похъркване.

— Спи с отворена уста, когато се обърне по гръб — прошепна Скарлет.

— Дете с много таланти — отвърна Рет.

Скарлет едва удържа смеха си. Хвана Рет за ръка и го притегли към прозореца. Пред тях се разкри мрачна гледка. Десетки тъмни пушеци се виеха от всички посоки и оставяха мръсни следи по нежнорозовото небе. Очите на Скарлет се напълниха със сълзи.

Рет я прегърна през раменете.

— Можем да построим всичко отново, скъпа.

Скарлет премигна, за да прогони сълзите.

— Не, Рет, не искам. Кет не е в безопасност в Балихара, а сигурно и аз също. Няма да продавам имота, това е земя на О'Хара и няма да я изпусна, но не искам нов Голям дом или нов град. Братовчедите ми могат да си намерят фермери да обработват земята. Въпреки стрелбите и пожарите ирландците винаги ще я обичат. Татко ми казваше, че за ирландеца земята е като майка. Аз обаче не принадлежа към това място, вече не. Може би никога всъщност и не съм принадлежала към него, иначе нямаше с такова желание да ходя в Дъблин, на гости и на лов... Не зная къде принадлежа, Рет. Дори вече не се чувствавам у дома, когато ходя в Тара.

За изненада на Скарлет Рет се засмя — смехът му беше изпълнен с радост.

— Принадлежиш на мене, Скарлет, не си ли го разбрала? А ние принадлежим на целия свят. Не сме хора домашари. Ние сме авантюристите, пиратите, онези, които пробиват блокади. Без предизвикателства не живеем пълноценно. Можем да идем навсякъде и щом като сме заедно, всичко е наше. Но, миличка, ние няма да сме негови. Това е за други хора, не за нас.

Рет я погледна. Ъгълчетата на устните му развеселено потрепваха.

— Кажи ми истината в тази първа сутрин от новия ни съвместен живот, Скарлет. С цялото си сърце ли ме обичаш, или просто ме искаше, защото не можеше да ме имаш?

— О, Рет, как го каза! Обичам те с цялото си сърце и винаги ще те обичам.

Паузата преди отговора на Скарлет беше толкова мигновена, че само Рет можеше да я забележи. Той отметна глава назад и гръмко се разсмя.

— Любима моя — каза той, — виждам, че изобщо няма да ни е скучно. Изгарям от нетърпение да започнем новия си живот.

Малка, изцапана ръчичка го дръпна за панталона. Рет погледна надолу.

— Кет ще дойде с тебе — каза дъщеря му.

Той я вдигна на рамо, очите му блестяха от вълнение.

— Готова ли си, мисис Бътлър? — обърна се той към Скарлет. — Блокадите ни чакат.

Кет радостно се засмя и погледна Скарлет с поглед, блеснал от толкова споделени тайни.

— Старата стълба е под моето юрганче, мамо. Грейн ми каза да я запазя.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.